Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Explanatio Evangelii S. Marci

https://hdl.handle.net/1874/328212

Codd. MSS. Latini
n°. 43.

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
N°. 165

Kl 4 Pl B
N° 1
T. 100

Hs.
4 B 1

100 *(Eccl. 165, antea 287c.) Membr. fol. 130 ff. 2 col. Saec. XV.*

S. Hieronymus, Explanatio evangelii S. Marci, fol. 1—15.

Fol. 1a. Incipit prologus beati iheronimi in explanatione euangelii S. marcum (sic). Fol. 15b. Explicit tractatus beati iheronimi..... Anno domini M° CCCC° lxxxvij° (1487). Fol. 16 vacat.

Ejusdem Commentarius in Evang. S. Matthaei, f. 17—82.

Fol. 17a. Jheronimus super Matheum.

S. Hilarius, Comment. in Evang. S. Matthaei.

Fol. 130b in fine:... christi gloria denegatur.

„Liber Regularium in Trajecto."

Hs. 100

Behandeld met "Cire 212": mei 1990

OPNIEUW FILMEN

HS 117 120 V - 121 r FICHE : 22

4.B.1

ongewoon

118v/119r 119v/120r 120v/121r

117R En 123R-

OPNIEUW FILMEN

HS 117 120 v - 121 r FICHE : 22

Ad Regulares In Treverto

Jeronimus super marcum
Idem super matheum.
Hylarius super matheum.

n°. 247. d.

N°. 287. c.

Incipit prologus beati ieronimi in explanatione euangelii S. marci

Omnis scriba doctus in regno celorum similis est homini patrifamilias: qui profert de thesauro suo noua et vetera. Ego vero similis paupercule vidue. duo minuta in gazophilatium mittenti: de simplicibus meis paupertatulis. at si de paupere pera sperantibus alimenta. habes de mensa diuitum mitto micas: quas catuli mei auide cum syrophenissa flagitant. anxia pro nata. Aurum et argentum lapides preciosos minime habens: pelles licet iacinctinas de celestibus: de terrestribus offero si potuero naturis. id est de marci euangeliste historia. vel mistico intellectu: ut maiores mei tradiderunt deo adiuuante intimare curabo. Que de euangelistis tractantes. intactum ut puto preterierunt. quia eadem pene ut matheus narrat: licet in quibusdam distincti sint testimoniis. Ut ala unius alam alterius protegat animalis. et tota rotam eadem sequatur via. et ut versis inuicem vultibus sese sancta contueantur animalia. In primo canone marcus cum matheo. luca quoque comitatur. et iohanne. In secundo. cum matheo et luca. In quarto cum matheo et iohanne. In sexto velut in vecte duo anuli. matheus semper coniungitur et marcus: id est. xlviii capitulis. In octauo canone cum luca comitatur id est in tredecim capitulis. In propriis vero que maxime utrumque explanare dispono. xviii. specialiter incedit capitulis: que simul omnia. c. Ali xxxiii sunt capitula. Ab prologus

Marcus euangelista dei. et petri discipulus leuiticus genere et sacerdos: in ytalia hoc scripsit euangelium. Qui initium euangelii sui de vocibus prophetarum presumens: precursorem christi iohannem. malachie id est angeli testimonio comprobans: verbum carnem factum. voce ysaie designans. principium euangelice predicationis instituit: et inuenit in verbo vocis: quod in sonantibus id est genealogiis dei et hominis perdiderat. Unde totus in primis a perfectione christi etatis predicare inchoat: nec laborat in natiuitate infantili: qui loquitur de perfectione filii dei. Sed et ieiunium numeri legalis. repulsum diaboli. ministerium angelorum proferens magna in breui comprehendens. Qui primus in alexandria episcopus fuit: cuius per singula opus scire: et euangelii in se dicta exponere: et disciplinam in se legis agnoscere: et diuinam domini in carne intelligere naturam. Qui seminat post matheum: Qui fremit ut leo: Qui volat ut aquila: Qui discit ut homo: Qui immolat ut sacerdos. Qui irrigat ut flumen: qui florescit ut ager: qui feruet ut vinum. Cristus etenim de quo loquitur homo nascendo: vitulus moriendo: leo resurgendo: aquila est ascendendo. Quatuor qualitates de quibus sancta euangelia texuntur: precepta mandata testimonia exempla. In preceptis iusticia. in mandatis caritas: in testimoniis fides: in exemplis perfectio consistit. ut sunt hec precepta. Tunc precepit ihesus discipulis suis duodecim. In viam gentium ne abieritis. et reliqua. Di-

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

uerte a malo et cetera. Mandata
autē hec sunt: de quib⁹ dicit. Man
datū nouū do vobis ut diligatis i
uicem: hoc est facere bonū. et cari
tate implere. Testimonia sūt que
in ore duorū uł triū testiū stant. ut
est illud. Johēs testimoniū phibet
de me: sed habeo testimoniū maius
iohāne. Pater ipse qui in me manet:
testio. phibet de me. Et ipsa opera que
ego facio testimoniū phibent de me:
et ego testimoniū phibeo veritati.
Exempla vero sūt que illum imitant
dicentē. Discite a me qr mitis sū et c.
Et estote pfecti id ē misericordes: si
cut et pater vr̄ celestis pfectus est.
Et alibi. Exemplū eni dedi vobis:
ut quemadmodū ego feci et vos faciatis.
Has quatuor qualitates psalmi
graphi versus cōtinent dicentes.
Preceptū dn̄i lucidū illumināns ocu
los. Historiam maxime precepta
continent. Et alibi. latū mādatū
tuū nimis. Quia qui diligit pxi
mū: totam legē impleuit. Item.
Testimonia tua intellexi. Non ei
est oīm testimonia itelligere. Vn
alias dicit. Testimoniū dn̄i fidele.
Quia potius fide animi q̄ oculis
e carnis testimoniū indiget. Quar
to iudicia dn̄i vera iustificata in
semetipsa: id ē ut sic sint iudicio
rū exempla nostrorū iustificata:
sicut in iudicijs dei compta habe
mus. Vnde idem videns alio loco
ait. A iudicijs eni tuis timui. In q°
eni iudicio iudicauerim⁹: iudica
bitur de nobis. In hijs quatuor q̄
litatib⁹: sub timor fides spes: cari
tas. Timore namq̄ incipim⁹: sed
fide seruam⁹ qd̄ incipim⁹: spe erigi
mur: caritate cōsūmam. Finis eī
pcepti: est caritas. Hij sunt q̄tuor
menses: quos cristus ante messē
pmisit dicens. None q̄tuor men
ses sunt usq̄ ad messem: Vt et nos

per pcepta dei ac mandata ac testi
monia atq̄ exempla maturos ps
post iudiciū metam⁹ cū gaudio et
fructus: qui in lacrimis timoris
semina penitencie iactauim⁹ i ter
ra: ut nostros portantes caritatis
manipulos. cū gaudio metamus
in celo. Explicit plog⁹. Incipit ex
planatio bti ihō. pbri in euan
sc̄dm marcū

Initium euāgelij ihū
cristi filij dei: sicut scp
tum est in ysaya ppha.
Ecce mitto angelum
meū ante faciē tuam:
qui pparabit viā tuā
ante te. Et iterū. Vox
clamantis in deserto parate viam
dn̄i: rectas facite semitas eius.
Rata marcū euangeliū: p qd̄
venit redemptio fideliū: et beati
tudo sanctorū: quia q̄tuor vnū sc̄.
et vnū quatuor euangelia: mlta
rum constat esse virtutū. Quid eī
fortius q̄ animas saluare: que er
rorū suorū vicijs poterant iterire:
Sicut q in lxvij psalmo: iam dudū
ppheta spū sancto instigante deno
tauit. Dn̄s dabit verbū euāgelizā
tibus. virtutes multas. Versus is
tius ordo talis est: qui huic operi
congruenter inseritur. Dn̄s dabit
virtutes multas. verbū euangeli
zantib⁹. Dedit eni virtutes mltas
aplis: qui verbū eius venerāda
confessione predicabāt: qn̄ eis lā
guentiū turbas sanare cōcessū est.
Euangeliū grece. latine bona an
nūciatio dicitur: qd̄ pprie ad regnū
dei et remissione pccorum ptinet.
Vn dicitur. Penitemī et credite e
uangelio: et appropiquabit regnū
celorū. Jhesu cristi. id est saluatoris
vncti. In hebreo ihesus. in greco so
ther: in latino saluator. Xpūs vnc
tus id ē rex et saluator dicit: dn̄

de genere dauid regis nascit̄ xp̄s.
et uocibus vatū leuitic̄ generis p
phetatur. Unde sequitur. Vox clamā
tis in deserto. et rel'. Vox e iohannes.
de qua voce dn̄s ih̄us clamabat ad
iudeos: q̄ inter natos mulierū. ma
ior illo esset nemo. Clamor aūt ad
surdos longe positos: sine cū īdig
natione fieri solet. Que iudaico
certū est euenisse pplō: dū longe
est a pctoribus salus. et aures
suas grauiter obturauerūt sicut
aspides surde: et īdignationē et
iram et tribulatioēz a cristo audi
re meruerūt. In deserto autē fit
vox et clamor: quia deserti erāt
a spū dei. sicut domus vacans et
scopata: deserti a ppheta. a rege.
atq; sacerdote. Unde iohēs et ihe
sus querūt. qd̄ in deserto amis
sū est. Ubi uicit dyabolus: ibi vi
citur. Ubi cecidit homo: ibi exur
git. Ecce ego mitto angelū meū.
Vox p̄conantis agit p malachiā.
ad patrem sonat de filio: qui est
facies patris. unde agnitus ē. An
gelus autē nūtius interpretatur.
qd̄ pnūciat de cristo. Post me ve
nit: qui ante me factus ē. Qui
pparabit viā tuam. Via dn̄i qua
ad hoīes ingreditur: peniten
cia est. Per quā deus ad nos descē
dit: et nos ad illū ascendimus.
Unde angeli ascendentes et descē
dentes memorātur ad filiū hoīs.
Parate viam dn̄i. Hoc est penitē
ciam agite et predicate. Unde pa
rasceuē ante sabbatū dicit: hoc
est penitencia ante requiē futurā.
Hinc nāq; initiū predicatioīs io
hānis et cristi oritur. penitenciā
agite: appropinquabit enī regnū
celorū. Quia in die septima reqe
uit dn̄s ab omnibus ~~ab omnibus~~ ope
ribus suis. Septem etenī nobis

delere vicia p pniam nēce est. velut
mala genera: ut requiescentes posse
a possideamus desiderabilē terrā.
Rectas facite semitas eius. Quas
semitas inturnamus: declinātes in
dexterā atq; sinistrā. Nūc deus pre
cipit nobis ut via regia īcedentes.
proximos nr̄os ut nos: et nosmet
ipsos ut primos diligamus. Nā qui
diligit iniq̄tatem: odit aīam suā.
Qui enī semetipm̄ diligit. et non
diligit pximū: ad dexterā declina
uit. Et qui semetipm̄ odiens pxi
mū diligit: ad sinistrā diuertit.
Nam multi bene agunt. sed non
bene corrigūt: ut fuit hely. Et mul
ti bene corrigūt sed nō bene agūt:
ut scribe et pharisei. qui sedebant
super cathedram moysi. Unde os
turturis in lege ad ascellas eius re
torqueri iubetur. ne separetur os
ab opere: et opus ītm̄ nō diuidat
ab ore. Semite autē post viam se
quuntur: quia mādata moralia
post penitenciā. scd̄m marcū expla
nantur. Paratur via p fidē et bap
tismū et penitenciā: recte semite
fiunt p austera indicia vestis alici
ne et zone pellicee. et abo locus
tino et potu mellis silvestri: et
humillime vocis. Unde sequit̄. Fuit
iohēs in deserto. et reliqua. Iohēs
gracia dei interpretatur. A gracia
narratio incipitur. Unde sequitur.
Baptizans. Per baptismū enī gra
cia datur: qua pcta gratis dimittu
tur. Unde dicitur. Qd̄ gratis acce
pistis. gratis date. Et aplus. Gra
salui facti estis p fidem: et hoc nō
ex vobis. Dei enī donū est: ne q̄s
glorietur. Et predicans baptismū
pnīe in remissionē pctoꝝ. Qd̄ con
sumatur p sponsū: incipitur p pa
ranimphum. Unde cathecumini hoc
est instructi incipiunt p sacerdotē:

et crismatur per epm. Que au
tem p amictu sponsi induat spon
sa: ad si p ysaac pueru. rebecca
pallio velata albo. cum dicit.
Et egrediebatur ad illu omis
iudee regio et iherosolomite v
niuersi: et baptizabatur ab il
lo in iordane flumine: confitetes
pcca sua. Confessio et pulchritu
do in conspectu eius. id est sponsi.
Unde desilit sponsa de camelo:
cu humiliat se nunc eccl'ia viso viro
ysaac ihu xpo. In cui9 natiuitate
risu fecit deus sare. sicut ad mari
a dicitur que est princeps: tu dno:
benedicta tu inter mulieres. Ior
danis aut descensio aliena iter
ptatur: ibi pcca abluuntur. Archa
etenim iordane transuadato. p mar
mora peregrina in terra transiuit
alienam: et de media parte in
mare defluente: altera pars tur
gida montis erigitur forma. Ut
nos olim alienati a deo p supbia:
p baptismu simbolu humiliati.
erigimur i alta: quia qui se hu
liat exaltabitur. Pars aute que
fluit in mare amaritat: cui ar
cha dei hoc e corpus cristi. no mu
datis no profuit: sed in deterius
illa mutauit. Sequitur. Et erat
iohanes vestitus pilis camelis.
Vestis pprie et cibus et potus. to
tam austera vitam predicantiu:
et futuras gentes ad gratia dei
que e iohes intus et foris esse co
niugendas. Pilis vero cameli. di
uites gentiu: et zona pellicea
paupes mudo mortui: et locustis
serratis sapientes huius mudi.
qui stipulas iudeis aridas relin
quetes. frumenta mistica cruribus
trahunt. et in calore fidei saltus
in altant: et melle siluestri fide
les inspirati de inculta silua ig

nibus ppparata emergentes signifi
cant. Que omnia a gratia euangelij
sumuntur: in qua no est distinctio
iudei et greci. Et predicabat dicens.
Venit fortior me post me. Qs for
tior est gracia qua pcca abluuntur:
Ille nimirum qui septies et septuagi
es remittit pcca. Gracia quidem
prior est: sed semel remittit p bap
tismu. Misericordia vero in mise
ros: ab adam vsqz ad cristu per sep
tuaginta septem gnationes. et vs
qz ad cetu. xliiij^or. milia puenit.
Cuius no sum dignus soluere cor
rigiam calciamenti eius. Non e dig
na gratia p cubens sola in baptis
mo soluere corrigiam calciamenti
eius: id est misteriu incarnatiois
dei. Calcis enim extrema pars e cor
poris. In fine enim: ad iusticia ad
est saluator incarnatus. Un bene
per pphetam dicit. In ydumea ex
tendam calciamentu meu. Nemo
enim p graciam remissiois nisi un
gatur scta spus: inuestigat incar
natiois cristi misteriu: quo vbu
caro factu est. unde caro cristi: un
anima unde spus sumit exordiu:
ut homo p hec verus fiat p oma
absqz pcco. et deus verus idest in
deo vero sine principio id e filius
homis qui e in celo: et quomodo
tamqm sponsus pcedens de thala
mo suo idest virginali vtero. clau
sa relinques. Unde adueniente vo
sponso dom9 discalciati dicit do
mus iohis. qui dicit: qui habet
sponsa sponsus est. Unde in spe
cie colube spus scus descendit:
cui in canticis canticoz canit. Spo
sa mea. amica mea. prima mea.
dilecta mea. columba mea. Sponsa
in patriarchis: amica in prophetis:
prima in ioseph et maria: dilecta
in iohe baptista: columba in xpo et

aplis : quibus dicit estote prude
tes sicut serpentes : et simplices
sicut columbe. Sequitur. Ego bap
tizo vos in aqua ; ille baptizabit
in spũ sancto. Dei vero fluuius se
per plenus. semp est equalis : de
quo dictũ est. Fluminis impetus le
tificat ciuitatẽ dei. Quid interest
inter aquã. et spm. qui ferebatur
sup aquas : Aqua misteriũ ẽ ho
mĩs : spũs vero misteriũ dei. Vn
scriptũ est. Spũs dei ferebat sup
aquas. Sup inquit : nõ subter.
Sicut excellentior est anima qm
corpus qd regit : ita eminẽtior est
spiritus qͣ anima. Sed mãsit sup
eum spiritus. hoc est vnctio cristi
sc̃dm carnẽ : de qua dicit. Pterea
vnxit te deus. deus tuus oleo leti
cie : pre consortib9 tuis. Oleũ nõ
pt eẽ sub aqua : sic creator nõ po
test eẽ sub creatura. Oleũ de ama
ritudine surgit radias : et in pa
bulũ lumĩs. et in medicamĩa vul
nerũ : et in refectione esurientiũ.
In taciturnĩe cresat. vnde fit vnctio
corporis xpi. De amaritudĩe pas
sionis : puenitur ad gloriã resur
rectionis. Vnde nos aplus ãmo
net dicens. Hoc sentite in vobis
qd et in xpo ihũ : et reliqua. usqꝫ
ad mortem. mortẽ aũt crucis :
ppter qd et deus illũ exaltauit :
et dedit illi nomen qd est sup omẽ
nomen : qꝛ dñs ihũs xpus in glo
ria est dei patris.

Et factũ est in diebus illis
venit ihesus a nazareth.
et reliq : usqꝫ. et erat cũ bestijs : et
angeli mĩstrabant ei. Marcus e
uangelista. sicut ceruus ad fontes
aquarũ desiderans : saltus in pla
nis et arduis dat. et culmina tm̃
et palmas in vertice portat : et
velut apis melliflua. flores agri
cuius odor. agro pleno similatur.

sũmati gustati. Unde a nazareth
galilee veniente ihũ ad baptismũ
in iordane ad iohẽm. enarrat. et
statĩ de aqua ascendisse. et aptos ce
los vidisse. et spm ut columbã des
cendisse. et in ipo manere. et voce
de celis facta patri eũ cõplacuisse :
et spm eum in desertũ expulisse. et
tẽptatũ a sathana xl diebus et
noctibus fuisse cum bestijs et an
gelis mĩstrantib9 cõmorasse. Q
ordo moraliter nobis sc̃dm xpi exẽ
plum sequendus ẽ : festinantib9
ad consortia angelica : quẽ ihũs
prius ope ostendit : qͣ voce docet.
Sic nos. de volubilitate mũdi et
voluptatib9. floribus mũdi cõ
tracti : cũ adolescentulis p9 spon
sũ currim9 : et p baptismi sacrãme
ta. de duob9 fontib9 dilectioĩs dei
et pximi a gratia remissioĩs ablu
imur : et ascendentes spe : celes
tia secreta mũdi cordis oculis itu
emur. Dehinc spm sc̃m. spũ con
trito et humiliato cũ simplici cor
de. descendente ad masuetos. et
tũ caritate nũqm̃ cadente manen
tẽ suscipim9 : et vox de celis domi
ad nos a deo dilectos dirigitur. be
ati pacifici qm̃ filij dei vocabunt :
et tũc in nobis complacet pri et fi
lio et spiritui sancto. qñ vn9 spũs
efficimur cũ domino. Unde filius
prẽm interpellat pro nobis : dicẽs.
Pater sancte serua eos ĩ noĩe tuo.
quos dedisti michi : ut sint vnum
sicut nos vnũ sum9. Tũc spũs nos
expellit in desertũ : quadragenario
numero tẽptandos a sathana : ut
patientia nobis pbationẽ : proba
tio spem : spes vero caritatẽ gene
ret : cũ nobis non sit colluctatio ad
uersus carnẽ et sanguinẽ : ſꝫ ad
uersus principatus et reliq. et bes
tie placate erunt nobiscũ. In ar
cha aĩme nõc cum ĩmũdis aĩalibꝫ

mansuetissimi⁹. et cū leonib⁹ sicut
daniel cubamus⁹: cū sp̄us nō con
cupiscat aduersus carnē et sang
nem: nec caro concupiscat adūsus
sp̄m. Post hec angeli ministri q̄ vi
dent faciem patris nr̄i in celis.
semp̄ mittūtur nobis: ut respōsa
et solacia cordibus vigilantibus
dent. dicentes. exaudita ē oratio
tua: et nolite timere. ihesū q̄ren
tes nazarenū. Et ego quos amo:
arguo et castigo. Et vincenti dabo
edere de ligno vite: q̄d est in para
diso dei mei. ¶ Sequit. Postq̄m
traditus est iohānes: venit ih̄us
in galileam. et relīq. Nūc accipim⁹
graciā pro gracia. Carnalia decol
lantur: sp̄ualia viuificātur. Ces
sante vmbra: adest veritas. Iohēs
in carcere: lex in iudea. Ihesus in
galilea: salus in gentibus. Predi
cans euāgeliū regni. Beati pau
peres spiritu: q̄m ipsorū est regnū
celorū. Regno terreno: succedit pau
ptas. Paupertati cristianorū: tribu
itur regnū sempiternū. Vnde dn̄s
dicit. Regnū meū nō est de hoc mun
do. Omnis enī honor terrenus: spu
me. aque glaciali. vl̄ fumo. siue
sopno compatur. Seqtur. Penite
mini: et credite euāgelio. Nam ni
credideritis. nō intelligetis. Ama
ritudinē radicis: dulcedo pomi
compensat. Pericula maris: spes
lucri delectat. Dolorē medicine:
spes salutis mitigat. Qui deside
rat nucleū: frangit nucē. Penitē
ciam agit: qui vult eterno adhe
rere bono. Preconia xp̄i debet
narrare: qui ad palmā indulgē
cie meruerūt p̄uenire. Post hec
vocantur missi quatuor piscato
res. Symon et andreas: iacobus
et iohānes: relictis rethiis. pa
tre et nauicula mercenariis. Hac
quadriga vehimur ad ethera: ut

helyas. Hiis quatuor angulis.
constituitur prima ecclia. Hiis q̄
tuor litteris hebraicis idē thetra
grammaton nomen dn̄i agnoscitur
a nobis: quib⁹ simili exemplo p̄
cipitur. ut audiam⁹ vocem domi
vocantis: et obliuiscam⁹ p̄plm vici
orū et domū paterne tradicionis
que est stulticia deo: et rethe arane
arū in quo nos velut culices pene
lapsos tenebat aer is qui pendet
in nichili. Naue pristine cōuersa
tionis abhominantes: pellib⁹ enī
mortuus tegitur adam: et nūc de
posito vetere hoīe cū actib⁹ suis:
nouū sequētes hoīem pellib⁹ te
gimur salomonis: quib⁹ spon
sa gloriatur se factā esse formo
sam. Symon obediens: andreas
virilis: iacobus supplantans: ioha
nes gracia in latinū sonat. Hiis
quatuor nominibus. in agmen do
mini coniungimur. Obediencia
ut audiam⁹: virilitate ut pugne
mus: supplantatione ut p̄seuere
mus: gracia ut conseruemur. Nisi
enī dn̄s edificauerit domū: in va
nū laborauerūt qui edificant eā.
Que q̄tuor virtutes cardinales
dicuntur. Per prudenciā obedim⁹:
p̄ iusticia viriliter agim⁹: p̄ tēpe
rancia serpentē calcam⁹: per for
titudinē graciā dei meremur.
Quris fra Iheronimi intc̄tio
trum occupatus. marci e
uangelistam explanare ut volui
non valui: sed illum imitatus.
summati eius p̄pria tango: et sicut
ruth cognata xp̄i. spicas et race
mos de post metentes. noemi cō
bate colligo. Sed vtinā ad boos
p̄ hanc penuriā meā cominua p̄
uenirem: furtū laudabile faciens.
¶ Marcus dicta euāgelii i semet
ipso. nō in semetipsis disponens.
ordinē historie nō secutus: mis

teriorum ordinem seruat. Unde sab
batis prima virtute narrat dicens.
Et ingredi | Prima virtus
untur capharnaum sabbatis.
Capharnaum villa consolationis
interpretatur. Sabbatum autem requies.
Homo in spiritu inmundo: requie
et consolatione sanatur. Ut locus
et tempus congruant saluti. Homo
in spiritu inmundo. genus humanum
est: in quo inmundicia regnauit ab
adam usque ad moysen. Nam qui
sine lege peccauerunt: sine lege pe
rierunt. Qui sacris sanctum dei: obmu
tescere iubetur: quoniam scientes quidem
deum non sicut deum glorificauerunt:
sed seruierunt creature potius quam cre
atori. Spiritus discerpens hominem exi
uit ab eo. Appropinquante salute:
appropinquat temptatio. Pharao
dimissus ab israhel: persequitur is
rahel. Dyabolus contemptus: sur
git in scandala. Secunda virtus
Socrus petri febricitans secunda
virtute leuata. et apprehen
sa manu eius sanatur. Febris intem
perantiam significat: de qua nos fi
lii synagoge per manum discipline:
et leuatione desiderii sanamur. Et
hic qui sanat nos ad vesperum de
clinantes a nobis voluntatis mi
stramus. Et erat omnis ciuitas con
gregata ad ianuam: et sanauit mul
tos variis languoribus. Ianua reg
ni moraliter penitentia est: cum fide
que operatur salutem languoribus
variis. Varia etenim sunt vicia quibus
languescat ciuitas mundi. Tertia
Unde leprosus tertia vir | virtus
tute munda sanatur: deprecans
genuflexo deum voluntate. qui non
vult mortem peccatoris: sed ut con
uertatur et viuat. Lepra anima pec
catum primi hominis est. Que a capi
te cepit: quando regna mundi deside
rauit. Radix enim omnium malorum est

cupiditas. Unde giezi gipsias se
cutus: lepra suffunditur. Quam du
sacerdoti vero secundum ordinem melchi
sedech offert: ostensa oblatione
mundatur: dicenti date elemosinam:
et ecce omnia munda sunt vobis. Se
quitur de proprius marci. quod non pote
rat ihesus manifeste in ciuitatem
introire: sed foris in desertis locis
est: et conueniebant ad eum undique.
Certe non omnibus manifestus est
ihesus. qui latis atque plateis
seruiunt lusibus. et propriis voluptati
bus: sed hiis qui cum petro exeunt.
et in desertis locis sunt: que elegit
dominus ad orandum. et reficiendum populum.
Qui deserunt delectationes mundi:
et deserunt omnia que possident:
ut dicant portio mea dominus. Gloria
vero domini manifestatur hiis qui
venerunt undique idest per plana et
ardua: quia non inuenerunt hoc quod a
caritate christi eos separet. Quarta
Deinde quarta virtute virtus
venerunt quatuor viri portan
tes paraliticum in grabato: qui tur
ba offensi nudant tectum: quorum per
fidem dimittuntur paralitico peccata:
qui portat lectum quo portatus est:
et vadit in domum suam coram omnibus.
Paralisim autem typus est temporis quo
piger iacet in mollicie carnis ha
bens desiderium salutis: turbis ig
nauie et duplicibus cogitationibus
acsi inherbatis grangiis offendi
tur. Quem portant quatuor quas
supra diximus virtutes. ad regu
las diuinitatis et sapie in domo
carnis tristi patefacta est: cum vice
muneris dicitur portare carnem
que se portabat: ut per aliam viam
cum magis in suam redeat regionem.
Post hec vocatur leui alphei. Le
ui appositus interpretatur: qui the
loneo negociorum secularium relicto:
solum sequitur verbum quod dicit. Qui

nō renūtiauerit omnibus que pos
sidet: nō pt meus ēē discipulus.
Q Uinta vtu / Quinta vtus
Q te erat homo habens ma
nū aridam: qui significat auaros:
qui nolentes dare volūt accipe:
predari et nō largiri: quib9 dicit
ut extendant manus suas. idest
qui furabatur iam nō furetur: ma
gis autē laboret operans manu
sua qd̄ bonū est: ut habeat unde tri
buat indigentibus. Vocatio discipulorum
E T ascendens in monte
vocauit ad se quos voluit:
et reliq̄. usq3 qui tradidit illū. Est
consuetudo diuine scripture allego
rice loqui: ut cū aliud dicat aliud
velit intelligi: qd̄ in euangelys po
situm frequenter inuenies. Sz nobis
nēce est ut sic excelsiora sensibus
nr̄is applicem9: ut tamē cuncta se
cundū hystorica veritate teneam9.
Cristus enī solus specialiter mons
est. Mons q̄dem a nobis breuiter
laudatus: sed celestiū rerū qualita
te copiosus. Ex quo aque viue dec
runt: lac in paruulor3 salute ꝓpa
ratur: pinguedo spiritalis agnos
citur: et quicq̄d sūme bonū credi
tur: in montis istius est gratia cō
stitutū. Qui ē mons montiū et
sanctus scōrum: quos cotidie ad
se de presentib3 erūpnis inuitat.
In monte vocantur excelsi meri
to et verbo: ut locus meritis con
gruat altis. Vt essent duodecim
cū illo. Sp̄aliter iacob dilexit dn̄s.
Et cū diuideret excelsus gentes et
separet filios ade: statuit termi
nos ꝓplorum iuxta numerū fili
orū isrl̄. ut sint ipi sup thronos
duodecī. iudicantes duodecī tri
bus isrl̄: quib9 data ē ptas quā
filius a patre accepit scd̄m car
nē: ut opera que ipse facit et ip
si faciant: et maiora hor3 faciat.

E T iposuit symoni nomē petrus.
De obediencia ascendit ad agni
cionē. Qui enī habet dabitur ei:
et habūdabit. Et iacobū q̄ sup
plantata habet tota desideria
carnis. Et iohēm. qui gratia ac
pit: qd̄ aly p laborem tenēt. Et
imposuit eis nomina boanerges:
qd̄ est fily tonitrui. Quor3 triū
sublime meritū in monte mere
tur audire tonitruū patris: per
nubem de filio tonātis: hic ē fi
lius meus dilectus. Vt p nube
carnis et ipsi ignē verbi. ac si ful
gura in pluuiā spergerent in ter
ris: qm̄ deus fulgura in pluuiā
fecit. ut extinguat nūa: qd̄ iudi
ciū inurit. Vnde ꝓpheta dicit. mi
sericordiā et iudiciū cantabo tibi
dn̄e. Et andream. Qui virili for
ma vim facit pditioni sue: ut res
ponsū mortis semp in se habeat:
et aīa eius sit semp in manib9
suis. Et philippū. qui est os lam
padis. qui illuiare potest ore qd̄
corde concepit: cui dn̄s dedit ap
cionē oris illuiandi. Sciam9 huc
modū locutionis scripturar3 di
uinarū esse ꝓpriū. q3 hebrea no
mia ad aliqd̄ misteriū significa
tiois ponūtur. qd̄ nūc euāgelista
ex dei psona vehementer affectās
interserit. Et bartholomeū. qui
filius ē suspendentis aquas. Quis
est filius suspendentis aquas:
nisi qui dixit mādabo nubibus
meis ne pluant super eam ybrē:
Nomen vero fily dei: p pacem et
dilectionē acquiritur īimici. Beati
enī pacifici: qm̄ fily dei sūt. Et
diligite īimicos vros ut sitis fily
dei. et reliq̄. Et matheū qui ē do
natus. cui donatur a deo ut non
solū remissionē pccōrum adipisca
tur: sed in numero asscribatur a
postolorū. Vt leo et bos simul3 me

dant: et lupus cū agno pascat.
Et thomā. qui est abyssus. Multi
enī pfunda dei sciētes minime pſe
runt: ut paulus ait. Scio hōiem
et reliq̄. usq; que nō licet homīb;
loqui. Et iacobū alphei idest docti
vl' millesimi. cuius a latere cadet
mille: et decem milia a dextris ei9.
Iacobus alter cui colluctatio nō ē
aduersus carnē et sanguinē: s; ad
uersus spūales nequitias. Et
thadeum qui ē corculus idest cor
dis cultor: qui conseruat cor suū
omni custodia. Mundicia nāq; cor
dis deus videtur. ut per virū mū
dum. forma ostenditur expressa.
Et symonē chananeū qui et zelo
tes. Symon ponēs tristiciā inter
ptatur. Beati enī qui lugent nūc:
quoniā ipsi consolabuntur. Tunc
luctū implet: qui consolationem
futurā querit. Deflet pctā ppria.
cū dauid et maria. flet cū flentib9
cū paulo: et flet multū cū iohāne
qui dicebat. Et ego flebā multū.
quia nemo dignus inuentus ē ape
rire librū: et soluere signacula ei9.
Zelotes aūt dicitur quē zelus do
mus dei comedit. ut phinees sac
dos: ut cesset quassatio. Et iudam
scarioth qui tradidit illū. Qui nō de
let peccatū suū p penitenciā: nec il
lud deletur p memoriā. Unde de eo
dicit. Et peccatū matris eius non
deleatur: fiat contra dnm semper.
Iudas confitens ul' gloriosus int
pretat: scarioth aūt memoria mor
tis. Confessores sūt multi in eccia
superbi et gloriosi. quoz primus
simon magus et arrius et ceteri he
retici: quoz memoria mortalis. i
deo in ecclesia celebrat ut deleatur.
Hec sunt duodecī dīe aplorū
et pdicatorū: qui terni quaterni cir
ca tabernaculū domini excubant.
et sancta domini verba humeris o

perum ppriis portant: ut tabnaculū
uniū. mansionib9 multis ad terrā
repmissionis portent. Quos vni9
exemplū ad timorē huiles ut an
geli luciferi illius casus conseruat.
ut nō glorietur sapiens in sapien
tia sua: sed qui gloriatur in domino
glorietur. Et veniūt in domū et re
liqua. usq; in furorem versus ē. Hic
pprie marcus conuenire ihm cū dis
cipulis suis ad domū narrat. et i
terū turbas ita ut nō possent panē
māducare. conuenisse comemorat:
et discipulos putasse q in furorē
verteretur. Quia scribe qui ab ihe
rosolimis venerāt dicebant: beel
zebub habet. Sicut exaltant celi
a terra: sic exaltate sūt vie domi
a viis nrīs. Ad hoc nāq; venit ut au
diret. et patitur: qui nobis dicit.
Beati eritis cū maledixerint vob
hoīnes et rel' usq; mites vra ē in cel.
Domus ad quā veniūt primitiua ē
ecclesia. Turbe que īpediunt pa
nē māducare: peccata et vicia sūt.
Quia qui māducat et bibit. non
diiudicans corpus domini. iudiciū
sibi manducat et bibit. Unde dns
in furorē vertitur cū dicit. ni ma
ducaueritis carnē filii hominis et
biberitis eius sanguinē: nō habe
bitis vitā in vobis. Et qui blasphe
mauerit in spiritū scm. nō habet
remissionē. sed reus erit eterni de
licti. Quia nō meretur penitēciā
agere ut recipiatur. qui xpistū īntel
ligens. principē demonioz esse di
cebat. Quia nunq̄ soluit a carcē:
qui quadrantē verbi nouissimū
nō soluit ante finē vite. Quatuor
nāq; partib; denarius vite fun
datur eterne. ut qd corde credis:
ore confitearis. et qd confiteris:
opere impleas. et qd impleueris:
docere nō cesses. Qui enī fecerit
et docuerit: is magn9 vocabitur

in regno celorum. Et venit mater
eius et fratres. Ut sciamus nos ee fra
tres et matrē si volūtatem eius patris
impleuerim9: ut coheredes sim9 eius
qui nōs in sexibus ſz in fat̄s discernit.

Unc cepit docere ad mare. ut
locus docendi indicet auditō
res amaros fuisse et instabiles. Et
ideo in pabolis loquitur eis. ut reli
queretur qd̄ intelligerent: et p a
postolos quos cōtemptos habebat.
discerent misteriū regni. qd̄ ipi nō
habebat. Mare mūdū istū debere
suscipi: frequēti lectione iā notū ē.
Qd̄ et gustu amarū est: et viciorū
fluctib9 inquietū. Sed ab ipō dn̄o
eripi potuissent. quia amara mu
tat in dulcedine: et tristicia vertit
in gaudiū: et egitudines detestabiles i salute.
Parabola est. natura discrepantiū
rerū sub aliqua silitudine facta cō
paratio. more prudentie sue: ut q
celestia capere nō poterant: p sili
tudines terrenas audita capere po
tuissent. Greco vocabulo dicit̄ sili
tudo: qn̄ id. qd̄ intelligi volum9:
p compationes aliquas indicam9.
Sic eni ferreū quēpiā dicim9. qn̄
durū ac forte deseram9 itelligi. cū
velocē. ventis et auib9 cōpamus.
Qd̄ in. xxx°. et lx°. et centesimo fruc
tu cōtinetur. hoc est in lege, pphetia
et euāgelio. qd̄ in ore triū testiū mis
teriū regni i monte ostensū. idē mo
ysi et helye et ihesu consistat. Et
dicebat illis. Nūq̄ venit lucerna
ut sub modio ponat̄ et rel'. usq; au
feretur ab illo. Lucerna verbū est.
de tribus semibus: modius aūt
tectus. auditus ē inobedientiū:
candelabrū apli sūt. quos illūia
uit verbū dei. Absconditū et occul
tū: pabola vtriusq; semis est. In
palam vero venit: dū a domino tr̄
tatur. Et dicebat. In qua mensu
ra mensi fueritis: remetiet̄ vob.

Ut enī scd̄m mensurā fidei vnicuiq;
diuiditur intelligentia misterioꝝ:
et adicietur: dū sciencie etiā adici
entur virtutes. Qui enī habet da
bitur ei: idest qui habet fidem ha
bebit virtutē: et qui habet opus
verbi. habebit intelligentiā miste
rij. Et qui nō habet e contra fidem.
deficit virtute: et qui nō habet op9
verbi. eius itelligentia caret: et
qui nō intelligit: iam auditū pdidit.
ac si nō audisset. Et dicebat. Sic ē
est regnū dei. queadmodū si homo.
iactet semen in terra. et reliq̄ usq;
adest messis. Et hanc pabolam pre
dictis cōsequentē pprie supsit mar
cus. Scripturas nouim9 diuinas.
p silitudines terrenas. plerūq; ce
lestia sacramenta monstrare: sicut
totū corpus constat euāgeliorum.
Regnū dei ecclia est que regit̄ a deo:
et ipa regit homies: et cōtrarias
virtutes et vicia calcat. ut ē centu
rio: habens sub se milites. Homo
iactans semen: filius hois ē. Semē
verbū vite: terra corda hūana: dor
micio homis. mors est saluatoris.
Exurget semen nocte ac die. qa p9
sōpnū cristi numerus credentiū p
aduersa et pspera. magis magisq;
germinauit in fide: et creuit in ope.
Dum nescit ille. Tropica ē ista locu
cio. et in scripturis diuinis crebe
rima cōsuetudine seminatur. idest
nescire nos facit. quis fructū in fi
nē afferret. dū qui pseuerauit usq;
in finē ipse saluabitur. Ultro enī
terra fructificat: dū volūtatē nos
trā deus expectat dicens. Si vis p
uenire ad vitā: serua mādata. Pri
mū herbam: idest timorē. Iniciū
enī sapientie timor domini. Deinde
spicam: idest penitentiā lacrimo
sam. Dein plenū frumētū in spica:
idest caritatē: plenitudo enī legis
est caritas. Et cū ex se produxerit

fructus. statim mittit falcem. Falx
est mors vel iudicium: quod secat omnia. Quo-
niam adest messis: id est consummatio se-
culi. In qua iusti gaudebunt: qui in la-
crimis seminaverunt. Quod semen iterum
similat grano sinapis: quod minimum in
timore est: magnum autem in caritate:
que est maior omnibus holeribus. quia deus
caritas est. et omnibus caro fenum. et qui infir-
mus est holera manducet. Et facit ra-
mos misericordie et compassionis. cuius sub
umbra pauperes cristi qui sunt celi a-
nimalia delectantur habitare. Seor-
sum autem discipulis suis disserebat o-
mnia. Illi enim digni erant audire mis-
teria. in penetrali intimo sapien-
cie: qui remotis cogitationum mala-
rum tumultibus: in solitudine perma-
nebant. Sapientia enim scribenda est
in tempore otii. Dehinc ad mare
venitur et fluctibus turbantur. et erat
ipse in puppi super cervical dormiens.
Puppis mortuus pellibus vivos con-
tinet. et fluctus arcet. et ligno soli-
datur. id est cruce et timore domini eccle-
sia salvatur. Cervical corpus domini est:
cui divinitas sicut caput inclinata est.
Puppis inicium ecclesie est. in quo dominus
corporaliter dormit: quia numquam dormi-
et qui custodit israhel. Comminatur
vento et mari ut taceant. de quo dicitur.
Tu dominaris potestati maris et reliqua.
Ventus et mare: demones et perse-
cutores sunt. Et dicit. tace: qui con-
pescit edicta regum iniquorum ut volu-
erit. quia non est hominis ut dirigat
gressus suos. Tranquillitas mag-
na pax ecclesie est post pressuras:
sicut theoria post actualem vitam.

Et exeunte eo | vi virtus
de navi: statim occurrit ei ho-
mo de monumentis: in spiritu inmundo.
Sexta virtute sanatur: qui in monu-
mentis domicilium habebat: nec ca-
thenis ligatus nec compedibus.
Nemo enim poterat domare eum.

In montibus et in monumentis e-
rat clamans et concidens se lapidi-
bus. Hic est desperatissimus gentium
populus. quem enumerat apostolus super-
bus. elatus inmundus sanguinarius
ydolatra ignominiosus. nec in lege
nature. nec dei nec humano timore al-
ligatus. Cui legio nomen est. id est de-
cem milia que cadunt ad dexteram pa-
tris qui est cristus. Cum demonio grex
porcorum conceditur cum nichil est vile:
nisi ut simul in abysso id est in infer-
no sine respectu immie suffocentur. per
impetum immature mortis. A quibus
fugiunt multi qui pascebant eos.
Flagellato etenim stulto. sapiens sa-
pientior fit. Et rogant eum. ut exeat
a finibus eorum. Ut ait petrus. exi
a me domine. quia inmundus sum. Ne
tangant archam dei. ut oza. Ho-
sanatus mittitur in domum suam et
predicat in decapoli: dum a romano
nunc regno convertuntur iudei: qui
litteras tantum pandunt decalogi. Post hec
venit iairus archisinagogus: quia
cum intraverit plenitudo gentium:
tunc omnis israel salvus fiet. Iairus
illuminans sive illuminatus interpretatur:
id est iudaicus populus. umbra littere de-
posita spiritu illustratus et illuminans:
procidens ad verbi pedes. id est ad
incarnationem ihesu se humilians. ro-
gat pro filia. Qui sibi vivit. alios
vivere facit. Abraham et moyses
et samuhel pro plebe mortua ro-
gant et sequitur ihesus preces eorum.

Septima virtute | vii virtus
suscitavit mortuam. Sed intra
viam tangit fimbriam retro mulier
sanguinaria: que profligata cum sa-
lute perdidit in medicos. nichil proficı-
ens omnem substantiam. Septimo die
requievit deus ab omnibus operibus
suis: qui suscitavit mortuam intus. et
feminam foris. cum turbis. Fluxus sa[n]-
guinis sterilitatem facit. Unde dicitur

ad ecclesiam gentiũ. Letare sterilis
que nõ paris. Retro accedit. id ẽ post
resurrectionẽ. Fimbriã tangit: ac si
cymbala et mala punica que pen
dent de extremis oris tunice sũmi
sacerdotis. Cymbalũ confessionẽ:
malũ punicũ unitatẽ significat.
Ad puellã dicitur thabita cumi.
id ẽ puella surge. Archisynagogo
dicitur. filia tua mortua ẽ. Jhesus
autẽ dixit. Non ẽ mortua: sed dor
mit. Utrumq; mortua ẽ vobis: michi
dormit. Annorũ. xij. erat puella:
et annis. xij. erat mulier ꝑꝑessa.
Pctã nõ credentiũ apparent in ini
tio fidei credentiũ. Vñ dicit᷑. Credi
dit abraham deo: et reputatũ est
ei ad iusticiã. Deinde iens ĩ patri
am suam: filius fabri vocat᷑. Et
hoc mistice: sed fabri qui fabricat᷑
est auroram et solem: id est ecclesiam
primã et sequentẽ: in qua cã figura:
mulier et puella sanatur. Non est
ꝑpheta sine honore nisi in patria
sua. Comitatur sepe una originẽ:
ut ẽ. qd est filius ysai. Sed humilia
respiciat: et alta a longe cognoscit.
Mittuntur deinde duodecim missi. et
dantur eis ꝑcepta docendi: ut commi
tetur verbũ simul et factũ: et cũ ꝑ
missis invisibilibz. visibiles virtutes
miscentur. Et sic ungebant oleo e
gros. Infirmitate fidei: virtutes cor
roborant. Tunc audivit herodes
nomen ihesu manifestũ. Lucernam
sub modio abscondi fas nõ est. Quo
audito herodes ait. Quẽ ego decolla
vi iohẽm. hic a mortuis resurrexit.
Yroniã expresse pronũciat. He
rodes pelliceus caput legis qd' est
xp̄us de corpore abscidit ꝑprio. id est
iudaico ꝑplo: et dat gentili puelle
id est romane ecclie: et puella dat
matri sue adultere. id est synagoge
credituro in fine. Corpus iohãnis
sepelitur: caput in disco collocatur:

lra hũana tegitur: spũs in altari
honoratur ac sumitur. Convenivit
apli ad ihm: annũciant que egerãt
et docuerũt. Ad locũ unde exeũt flu
mina revertuntur. deo semp gratias
referũt missi. de eo qd acceperant.
Et ait illis. Venite seorsũ et reliq
usq; ad manducandi spaciũ. Et hĩ.
ꝑprie marcus. Seorsũ ducit quos e
legit: ut inter malos viventes: ma
la nõ intendant. Ut loth in zodo
mis. et iob in terra hus: et abdias
in domo achab. Et ait illis. Requies
cite pusillũ. ut aves in ramis syna
pis. Pusilla hic sanctis requies:
longus labor: sed postea dicet᷑ illis.
ut requiescant a laboribꝰ suis. E
rant enĩ qui veniebant et redibãt
multi: nec manducandi spaciũ ha
bebant. In archa noe aĩalia q
intus erant foris nitebant᷑: et que
foris erant intro irrũpebãt. Sic
nimirũ agitur in ecclã. Judas reces
sit: latro accessit. Quãdiu receditur
a fide: nec ecclie requies est sine me
rore. Rachel plorans filios suos: no
luit consolari. Non est hic conviviũ ĩ
quo bibitur vinũ novũ: qñ cantabit᷑
canticũ novũ in celo novo. et terra no
va hominibus novis: cũ mortale hoc
induerit ĩmortalitatẽ. Cũ quinq; pa
nibꝰ et duobꝰ piscibꝰ quinq; milia.
vespera vite pascentur: et duodecĩ
cophini octava virtute pleni fragme
tis colliguntur. Cũ sedebũt sup thro
nos duodecĩ: iudicantes duodecĩ tribꝰ
isrl': qui sũt fragmẽta abrahe ysaac et
iacob. Quãdo reliquie salve fient ex is
rahel. qñ facie ad faciẽ videbimꝰ: qd
in lege moysi et ꝑphetis et psalmis
scriptũ legimꝰ de cristo. Unde post hĩ
quarta vigilia noctis compescit ihe
sus tumorẽ maris. ambulans sup il
lud et dicit. Confidite: ego sum. Quia
videbimꝰ eũ sicuti est. Tũc cessavit ve
tus et ꝑcella. ihu sedente. id ẽ regnã

te. in naui que est vniuersalis eccla.
Sequit. Et quotquot tangebant eū: sal
ui fiebant. qm̄ fugiet dolor et gemit.
Et conuenīt ad eū pharizei et reliq.
Pharizeorū supfluū latratū fucta
tionis obtundit. id ē moysi et p
saie increpatione. ut nos aduer
santes hereses. verbis scripture
vincam9. Videntes discipulos nō
lotis manib9 manducare. Gentiū
conione significat. Iudicia et bap
tisma pharizaicū sterile ē. Comesti
ōnō lota caplica: extendit palmi
tes suos vsq ad mare. qd culpa ma
ius est. Traditio aūt pharizaica i
mensis et vasis. nō est tractanda:
sed abscidenda et radenda. Deprē eū
traditionib9 hoim: mandata dei
cedunt. Post hoc signū mulier si
rophenissa. cui9 filia spm̄ inmūdū
habebat. intrans, pcidit ad pedes
eius. Erat enī gentilis mulier. Ro
gat pro filia que ē mater nr̄a roma
na ecclesia: nata demoniaca. bar
barica est occidentalis natio: cui9
fecit de cane ouem. micas autem
spūalis intellectus: nō panem in
fracte lr̄e cupit. Fidelis prudens
humilis: meretur qd poscat. Decīa
virtus

Et iterū exiens de
finibus tyri venit p sydonē
et reliq. Et hic pprie enarrat mar
cus decimā virtutē. Tyrus inter
ptatur angustia: significans iu
deā: cui dicit dn̄s. Coangustatū
est stratū breue ē palliū. vtrūq
operire nō potest ut transferat
se ad gentes alteras. Sydon vero
venatio interptat. Que est fera
indomita quam nr̄aq natio. et mare
galilee. qd fluctuosa volubilitas
est. Inter medios fines decapole
os qd interpretatur decalogi māda
ta. saluator ad saluādas gentes
ab aplis ducitur: qui in crogant
se adolescenti quid faceret respondit:
mandata nosti. Et adducūt ei surdū
et mutū. Genus hūanū p multa me
bra ac si vnus homo varia peste ab
suptus eruatur in protho plausto.
Cecatur dū male videt: surdus fit
cū audit: dū odoratur emugit: ob
mutescat dū loquit: manctus fit dū
manū erigit: pdropicus fit dū con
cupiscat: claudus fit dū progredit:
lepra suffunditur. cū nudatur: de
mone iplētur. dū diuinitate appe
tit: morte morit. dū audacter ex
cusat. qd inobedienter cōmisit. Et
deprecabātur eū. ut iponat illi ma
nū. Incarnatū fore dn̄m: multi iusti
et pphete cupiebant et optabat. Ap
phendens eū dn̄s de turba seorsū:
misit digitos suos i auriculas ei9.
Seorsū semp a turbulentis cogita
tionib9. et actibus iordinatis. sermo
nibus q3 icompositis ducit: q sana
ri meretur. Digiti qui in aures ei9
mittuntur: verba spiritus sūt: de quo
dicitur. Digitus dei est hic. Et opa
digitorū tuorū sūt celi. Et expuens
tetigit linguā eius. Spuma de carne
dn̄i est diuina sapia: que soluit vin
culū labiorū hūani generis ut dicat.
Credo in deū patrem oīpotentē et rel.
Et suspiciēs in celū ingemuit: id ē ge
mere nos docuit: et in celū thesaurū
cordis nr̄i erigere: q3 p gemitū cōpūc
tionis intime: friuola leticia cordis
purgatur ut dicitur. Rugiebā a gemi
tu cordis mei. Et ait illi. Effeta: qd ē
adaperire. Corde creditur ad iusticiā: o
re aute confessio fit ad salute. Et sta
tim aperte sūt aures eius: et solutū
ē vinculū lingue eius: et loquebatur
recte. Aperte aures ad ymnos et canti
ca et psalmos soluūt linguā: ut eruc
tet verbū bonū: qd nō pnt minē nec
verbera cohibere: ut ait paulus. E
go vinctus sū: s3 verbū dei in me nō

est alligatu. Et p̄cepit illis ne cui
dicerent. Non in virtutib⁹ glorian
dū esse docuit: s̄ in c̄tute et in hūi
liatione. Quāto eis p̄cipiebat: tā
to plus p̄dicabant. Ciuitas i mō
te posita: vndiq3 circūspecta: ab
scondi nō potest. Humilitas. semp
precedit gloriam. xi. v̄tus

Undecima virtute septem pa
nes quatuor ieiunis milib⁹
franguntur et pauci pisciculi bene
dicitur: et de fragmētis septem
sporte plene sustollūtur. Septē pa
nes. dona septem spiritus sc̄i sunt.
Quatuor milia. annus est noui tes
tamēti. cū quatuor tēporib⁹. Sep
tem sporte prime septē ecc̄e. frag
mēta panū mistici intellectus pri
me septimane sūt. Pisciculi be
nedicti. libri sūt noui testamēti.
q̄m piscis assi partē dn̄s resurgēs
postulat. et piscem suppositum
prunis. discipulis in captura pis
ciu porrigit. Post hec venit beth
saida. Bethsaida domus vallis
interp̄tatur. Que ē alia nisi mū
dus. qui ē vallis lacrimarum.

Adducunt. xii virtus
Duodecīa virtute cecū: qui
nō videt in ante nec retro: id ē qd̄
fuit. qd̄ est. qd̄ erit. Et rogāt illū
ut eū tangeret. Quid ē q̄ tangi
tur: nisi q̄ cōpūgitur. Et appre
hendit manū ceci. ut lamentati
onē de cecitate cordis sui agat: de
flens ut iheremias euersionē ci
uitatis dei. hoc est aīme sue. E
duat extra vicū id est viciīitatē
malorū. Corrūpunt enī mores
bonos colloquia mala. Et expu
ens in oculos eius. ut videat volū
tatē domi p̄ flatū sp̄us sancti. I
positis manib⁹ iterato q̄rit eū si
quid videret. p̄ opera dn̄i. vidit
maiestatē eius. i magnitudine

eīū creature. creator agnoscit. Et
aspiciens ait. Video hoīes velut
arbores ambulantes. id ē oēs ho
mies superiores sibi existimās in
dignū se iudicans ut dauid vocari
hoīem. sed canē mortuū et culicem
vnū. Iterū manus posuit sup̄ oclōs
eius. ut videret clare omia id ē p̄ opa
visibilia inuisibilia itelligeret. et
que oculus nō vidit: et clarū aīme
sue statū post rubiginē peccati. mū
di cordis oculo ītueretur. Bti eīū
mūdo corde: qm̄ ipi deū videbunt.
Et misit eū in domū suam: ut vide
ret in se qd̄ ante nō vidit. Nō enī
putat homo desperans de salute
omino posse: qd̄ facile illūiatus p̄
spem potest p̄ficere. Et dicit ei. Si i
vicū intraueris. nemī dixeris. id ē
vicinis cecitatē tuā narra semper
nō virtutē: ut ait paulus. Q̄ fui
blasphemus. et p̄secutus sū eccle
siam dei. Post hec cepit docere eos:
quia oportet filiū homīs multa pa
ti: et tercia die resurgere. Sicut gub
nator peritus. tēpestatē in trāquil
litate p̄cauens: nautas suos vult
eē cautos. Unde dn̄s. Si quis vult p⁹
me sequi deneget semetipm̄: id est
alter ex altero efficiatur. Post confir
mationē cecitatis: gloria resurrectiōis
ostendit. xiii virtus

Inde sequitur tercia
decima virtute. Et post dies sex in
monte excelso transfiguratus ē corā
discipulis suis. Ut nō timerent op
probria crucis: qui viderant oclis glo
riam future resurrectiōis. Et verbū
cōtinuerūt apud se: conquirentes
quid esset cū a mortuis resurrexerit.
Hoc p̄prie marci. Id est cū absorp
ta fuerit mors in victoria: nō erūt
in memoria priora. nec ascendent
sup̄ cor. cum abstulerit dn̄s sordem
filie syon. auferens omne lacrima

ab omni facie sanctorum. Et veniens
ad discipulos suos. vidit turbam
magnam circa eos. et scribas conqui
rentes cum illis. Non est homini req
es sub sole. Semper paruulos occidit i
uidia. magnos purificauit fulgura
montes. Alii descendentes cum fide
alii in dentes cum fastu ad eam conue
niunt. Et populus videns eum stupefac
tus est et expauerunt. Non est timor
in caritate. Timere est seruorum: stupes
cere stultorum. Et interrogauit eos. Quid
inter vos queritis? Quod scit dominus inter
rogat. ut confessio pariat salutem. et
murmur cordis nostri sermonibus sol
uatur pius. ut est illud. Dic tu ini
quitates tuas prius ut iustificeris.

Postea decima | xiiii virtus
quarta virtute vnus de turba
affert filium habentem spiritum immundum
et reliqua. Que non poterant discipuli
curare. saluator curauit. Infideli
tas vtrorumque impediuit salutem.
Spiritus discerpit spumantem et a
rescentem. Peccator spumat stulti
cia stridet iracundia arescit ignauia
discerpit. Discerpit eum spiritus appro
pinquantem ad salutem qui eos esse scit a
electa. quos in ventrem suum trahere
desiderat. per terrores et dampna. ut fe
cit in Iob. Interrogat ihesus tempus. et
ait pater eius. Ab infantia. Hic sig
nificatur gentilis populus. cui a nati
uitate increuit cultus inutilis deorum.
ut stulte immolaret filios suos de
moniis. Unde sequitur. Et frequenter
eum in ignem et aquam mittit. Alii ei
de gentibus ignem venerabantur alii a
quam. Et ait illi ihesus. Si potes cre
dere. Libertatem hoc arbitrii indicat.
Omnia possibilia credenti. Que sunt
omnia? nisi que in nomine ihesu id est
saluatoris postulantur cum lacrimis.
Pater pueri aiebat. Credo domine
adiuua incredulitatem meam. Credu
litas nostra ut nos. tracta lingua infir
ma est. nisi intra subsistat robore
adiutorii dei. Fides cum lacrimis opta
ta vota capit. Unde. Fiat tibi secundum fi
dem tuam. Et cum videret ihesus concurre
rem turbam. comminatus est spiritui immun
do. De hinc mutus proprie narrat.
Mina domini potentia eius. Surde et
mute spiritus. Spiritui imputat malum quod
homini prestat. Cum ille nunquam audit nec
loquitur quod peccator penitens audiuit
et loquitur. Exi ab eo et amplius ne i
troeas in eum. Exiens ab homine nu
quam reuertitur: si cor suum clauibus sera
uerit humilitatis et caritatis et ostium obti
nuerit homo munitatis. Unde propheta
dicit. Esto michi in deum protectorem.
et in locum munitum: ut saluum me fa
cias. Et factus est velut mortuus. Da
natis etenim dicitur. Mortui estis et
vita vestra abscondita est cum christo in deo.
Unum similitas christianorum non est mors
sed mortis similitudo. Et cum introisset
domum. discipuli interrogant eum quare
non potuissent eicere illum. quibus dederat
potestatem eiciendi demonia. Et dixit
illis. Hoc genus non eicitur nisi in
oratione et ieiunio. Stultitia ad lux
uriam carnis pertinet: et ieiunio sa
natur et oratione. Ira et ignauia o
ratione depellitur. Medicina cuius
que vulneris adhibenda est ei. Non sa
nat oculum. quod calcaneo adhibetur.
Ieiunio passiones corporis: oratione
pestes sanande sunt mentis. Et vene
runt capharnaum et reliqua. Capharnaum
interpretatur villa consolationis. Con
gruit interpretatio ad pericula suam
qua dicit. Et occisus tercia die resur
get. Granum frumenti moritur. ut mul
tiplicatus colligatur: si non moritur:
solum manet. Qui cum domi essent in
terrogabat eos. Quid in via tractaba
tis? In via enim tractabant de principa
tu. Similis tractatio loco. Princi
patus namque ut ingreditur sic deseri
tur: et quamdiu tenetur labitur: et iter

tum est in qua mansione. id est in qua
fine finiatur. Unde dicit. Qui vult
esse primus ut puer sit minister. Bo
num est tibi debilem ingredi in vitam
id est sine capito principatu: quam duas
manus habentem ire in ignem inex
tinguibilem. Due manus principatus
sunt et superbia. Abscide superbiam. te
nens humilem principatum. Vermis non
moritur: et ignis non extinguitur. Ver
mis est consciencia sera: ignis pena in
consummata. Unde per prophetam dicitur. Am
bulate in lumine ignis vestri: et in flam
mis quas succendistis vobis. Omnis
enim igne salietur: et omnis victima
salietur. Victima domini est genus huma
num: quod hic sapientie ratione salitur.
ut corruptio sanguinis. custodia putre
dinis. et mater vermium consumetur.
et illic purgatorio igne examinetur:
Bonum est sal et reliqua. Sal insulsum qui
amat principatum. qui increpare non
audet. et confiteri. ne de synagoga
eiciatur. diligens gloriam hominum ma
gis quam dei. Habete in vobis sal. et pa
cem habete inter vos. Salsitudinem
correptionis. amor proximi temperet:
et dilectionem proximi sal iusticie con
diat. Et in domo iterum discipuli eius
introgabant eum de eodem. Et hoc pro
prie marcus. Iterata scientia verbi non
fastidium sed esuriem et sitim prestat.
ut est illud sapientie. Qui edunt me
adhuc esurient. et qui bibunt me ad
huc sitient. Melliflua sapientie elo
quia. gustata diligentibus multimo
dum saporem reddunt. Quod pluit dominus
manna ad manducandum. sub sole li
quescens ut cera. reddens mollita
dicta. ut est illud. Fulgebunt iusti sicut
sol. in regno patris eorum. Ad ignem
duratur ut panis confirmans cor ho
minis. ad aspera ut supra. Si quis vult
post me venire abneget semetipsum
sibi et tollat crucem suam et sequatur
me. Pharizei introgabant eum.

Si licet viro dimittere uxorem suam
temptantes eum. Item post aliquanta in
domo iterum discipuli eius introga
bant eum de eodem idest de coniugii sta
tu sicut sequens docet capitulum. Et dicit
illis. Quicumque dimiserit uxorem et
reliqua. Sed quod dicit marcus. Iterum dis
cipuli eius introgaverunt eum. non dis
cipuli introgaverunt prius sed pharizei.
Sed secunda introgatio ab aliis idem
apostolis iterum dicta est. de eadem re de qua
pharizei introgaverunt. Post hec ve
nerunt iherico. Iherico luna sive ana
thema interpretatur. Passioni domini
appropinquanti civitatis nomen respon
det. Defectus namque carnis xpi mara
natha: neomenia est ihrslm celestis.
Unde iherico deserentes iherosolime
idest visioni pacis appropinquant.

Et proficiscente | xv vicesimus
eo de iherico et reliqua. In via fi
lius thimei barthimeus cecus sede
bat iuxta viam mendicans. Quinta
decima virtute illuminatur cecus. Ceci
tas ex parte facta iudeis illustratur
in fine quando eis mittet helyam prophetam.
Iuxta viam mendicans. Qui conservat
scripturam nec complet: iuxta mensam
mendicans esurit. Et cum audivit ihe
sum nazarenum transire clamavit. Fili
david miserere mei. Per merita patri
archarum iudaicus illuminatur populus:
cum misericors et miserator dominus est.
illuminans cecos erigens allisos: dili
gens pauperes. custodiens advenas.
Et comminantur ei multi ut taceat. Pec
cata et demonia compescunt clamorem
pauperis: quem exaudivit dominus. At il
le magis clamabat. Ingravescente
bello: manus ad lapidem adiutorii.
hoc est ihesu nazareni: cum clamore le
vande sunt. Et precepit ihesus vocari eum.
Et dicunt ei. Animequior esto: surge.
vocat te. Quam conveniens est ordo salu
tis. Audimus primo: dein clama
mus: postea vocamur: postremo sur

gimus. Audimus per prophetas:
clamamus per fidem: vocamur per
apostolos: surgimus per penitentiam.
Exuimur per baptismum: interro
gamur per voluntatem. Unde sequitur.
Qui proiecto vestimento: exiliens venit.
Exilire. nudatus veterem hominem dicit:
ut hinnulus saliens super montes: ex
iliens super colles: segnitiem deponens:
patriarchas prophetas et apostolos in al
tis considerans. ad superna se tendit.
Dixit illi ihesus. Quid vis tibi faciam.
Considerans ihesus preinpta voluntatem.
completione desiderii remunerat. Un
de alias dicit. Omne quodcumque petieritis in
oratione credentes. accipietis. Cecus
autem dixit ei. Rabbi: ut videam. Unam
peciit a domino hanc requirat: ut vi
deat voluntatem domini: et inde vides
visitet templum eius. Unde sequitur.
Ihesus autem dixit ei. Fides tua te sal
vum fecit. Et confestim vidit: et se
quebatur eum. in via cecus qua me
ditabat quod dixit. Ego sum via veritas
et vita. Hec est via angusta que du
cit iherosolime et bethanie ad mon
tem olivarum: qui est mons luminis
et consolationis. Et cum appropin
quaret iherosolimis et reliqua. usque
osanna in excelsis. Que est visio
pacis. in qua manet fixa et inmobi
lis felicitas: que secundum apostolum ma
ter est omnium credentium: et bene vi
ventium in christo. Misit duos ex disci
pulis suis. Bini vocantur et bini
mittuntur discipuli christi: quoniam cari
tas non consistit cum uno ut dicitur
de soli et reliqua. Duo eduxit hebre
os de egipto. duo deportant botrum
de terra sancta. ut semper propositi co
niugant opus et sciam: et duo man
data de duabus tabulis proferant.
et duobus fontibus abluatur. et du
obus vectibus archa domini portetur:
et inter duo cherubin deum cogno
nostant: spiritu et mente psalle

tes. Pullum ligatum ducunt et indomi
tum: quem solvunt et domant: qui est
populus gentilis. ligatus ante ianu
am fidei. vinculis peccatorum suorum:
in bivio stantem. in libertate arbi
trii: dubitantem inter vitam et mor
tem. Quidam dicebant. Quid faci
tis: Nonsi dixerent. Quis potest
dimittere peccata. Et inponunt ves
timenta sua: id est stolam primam
inmortalitatis. per baptismi sacra
menta afferunt. Et sedit ihesus super
eos: id est in eos regnare cepit:
ut non regnet peccatum in lascivia carnis:
sed iusticia et pax et gaudium in spiritu
sancto. Multi autem straverunt vesti
menta sua in via. sub pedibus pulli
asine. Qui sunt pedes: nisi qui por
tant. et extremi quos ad iudican
dum constituit apostolus: qui et
ipsi et si non sint dorsum in quo se
dit dominus: tamen cum militibus
a iohanne instruuntur. Alii autem fron
des cedebant de arboribus et ster
nebant in via. Magis hoc ad or
nandum et sacramentum pertinet quam
ad necessitatem. Iustus ut palma flo
rebunt: angusti in radicibus: lati
in floribus et fructibus. Qui bo
nus odor christi sunt: et sternunt
viam mandatorum dei bona fama.
Qui preibant prophete sunt. et qui
sequebantur apostoli: ut abyssus abys
sum invocet: id est lex lege alteram.
Osanna. id est salvifica dicentes in
excelsis et imis. ut iustitie edifice
tur in ruina angelorum. et terreni
et subterranei solvantur ab eo be
nedicto vicente et veniente in nomine
domini id est patris sui. quoniam filius de
patre suscepit nomen. et pater de
filio. Et introivit iherosolimam.
et reliqua. usque speluncam latronum. Ihesus
intrat in templum vespera exit in
bethaniam cum duodecim. mane
ad iudeam venit atque nos in ves

pera mūdi visitat. Esuriens dn̄s
salutē hominū videt a longe ficū
folys nō fructibꝫ ornatū id ē syna
gogam vestitam mādatis hoīm.
et supsticionib' ꝯstobatā. cui den e
gat fructū in eū. Unde templū in
grediens. evertit vendentes et e
mentes et mensas et cathedras.
idest qui vendūt honorē. et grad'
emūt. Scriptū est eni qꝫ domus me
a domus orationis vocabit'. Iuxta
ysayam. vos autē fecistis illā spe
luncam latronū. Iuxta iheremiā. Et
cū vespera facta esset et rel'. Et hoc
ꝓprie. Vos bse relinquentes tenebras
ubi sol lividis cordib'. egrediebatur
de civitate ad aliam que ē benivola
et obediens. Mane revertentes ficū
viderūt aridam. Occidit sol. orit'
sol: lux ablata a scribis. lucet in a
postolis. Ficus arida a radicibus.
synagoga est a cayn et a ceteris a
quibꝫ omīs sanguis ab abel usqꝫ
ad zachariā requirit'. Et dixit pe
trus. Ecce ficus cui maledixisti a
ruit. Petrus agnoscit aridam et ab
scisam radice: cui succedit oliva pul
chra fructifera vocata a dn̄o. Unde
sequit'. Amen dico vobis quicūqꝫ ex
vobis dixerit huic monti idꝫ xpo':
qui est mons crescens de lapide ab
sciso sine manibꝫ: tollere et mitte
in mare. et nō hesitaverit. qꝫ qđ
cūqꝫ dixerit fiat: fiet ei. Idest qñ
dicent apli digne transferamur
ad gentes alteras: qꝫ vos īdignos
iudicastis audiendi verbū dei. De
quir'. Et cū statis ad orationē dimit
tite si quid habetis adversus ali
quē et rel'. Septem versus oratio
nis dn̄ice: marcus suo more ī una
oratione cōprehendit. Is namqꝫ
cui dimissa sūt omia quid amplī'
rogabit': nisi ut ꝑseveret ī eo qđ
obtinuit'. Et veniūt rursus ihero
solimis et rel'. Et dicūt illi seniores.

In qua potestate hec facis: Ihesus
respondit illis. Baptismus iohīs
de celo erat. an ex hominibus: Et co
gitantes dixerunt. Nescimus. De
lucerna. īvidi obscurant': ut dicit'.
Paravi lucernā xp̄o meo: inimicos
eius induā confusione. Et ihs ait.
Nec ego dico vobis in qua potestate
hec facio. Hic cū ꝑverso ꝑvertitur
deus. Cepit illis in parabolis loqui.
et rel'. Homo pastinavit vineā. Hō
dicitur deus pater. humano affec
tu. Vinea domus isrl' est. Sepis ē
custodia angeloꝝ: locus lex ē: tur
ris templū: agricole sacerdotes:
peregrinatio dei: libertas nr̄i arbi
trij. Servi missi: per ꝓphetas: Fruct'
vinee: obedientia. De ꝓphetis alij
cesi: alij vulnerati: alij occisi sunt.
Filius carissim' et novissim': unige
nitus ē. Verebūtur filiū meū. Ꝓ
yronia hoc dicitur. Et eiecerunt
eū extra vineā: idest extra plebē:
dicentes samaritanus es: et demo
niū habes. Datur vinea alijs idꝫ
ab oriente et occidente et austro
et aquilone venientibus: et recum
bentibꝫ cū abraham et ysaac et ia
cob in regno dei. Hic lapis reprob'
quē gestat angulus coniūgens ī
causa pura agnū cū pane: finiens
vetus. īchoans novū testamentū.
hic prestat mira in oculis nostris.
ut topazion. Tūc interrogāt eū
mellitis verbis: et circūdant eū si
cut apes. mel portantes in ore: a
culeum in cauda. dicentes. Magis
ter scimus qꝫ verax es et rel'. Licet
tributū dari cesari an non: Male
siquidē cogitationes. in yma tre
mergūtur. quia de ipis exeunt:
et in eadē iterū cenositate revol
vūtur. Quod iudeis evidenter acci
dit cū blasphemie et nocentes tri
sti cruore versati sūt. Reddit illis.
ymaginē cesaris habentibꝫ. Nū

nūmoactū cesari: vos ipos deo li
benter reddite. Signatū est sup
nos lumen vultus dei: nō cesaris.
¶ Et veniūt ad eū saducei et rel'.
De hac questione alias disputās.
hic nō est nobis cura erroris alie
ni. sed erunt homines sicut ange
li dei. id ē nemo ibi nascitur. mori
tur nemo: nec infans ibi nec se
nex. Mulier sterilis nō relinquēs
semen ex septem fratribz. nouissi
me moriens. quid aliud signifi
cat qm̄ iudaicā synagogā. relic
tam ac si mortuam a spū septi
formi. qui septem patriarchas im
pleuit. Quia nō reliquerūt ei se
men abrahe: qđ est cristus ihesus.
licet enī puer natus est illis: nobis
tamen gentibz datus est. Que mu
lier mortua erat in xpo: nec cuiqȝ
patriarche de septem in resurrec
tione coniungitur. Septeno naqȝ
numero. vniuersitas pfectorz sig
natur: ut verse vite per ysaiam
dicitur. Apprehendent septē mulh
eres virū vnū. id est septem ecclesie
quas dn̄s vnus amat. arguit et cas
tigat: adorant eū vna fide. Hec st
septem sporte. fragmentis panū ple
ne. Panes verba sūt spiritus sci.
sporte vero ecclesia. Quos panes
ihesus benedicens fregit. et disci
puli eius diuiserūt turbe. Dn̄s die
septimo benedixit omīa opa sua.
requiescens in eis. Vnde luce fac
ta primo. que est sapiencie. et fir
mamēto. scđo. qđ est intellectus.
et arida. tercio que est consilij. et
lūinaribus accensis. quarto qđ ē
virtutis. et volatilibz piscibus qz.
quinto. q̄ sūt sciencie. aīmatis et
aīma viuente. sexto. id ē homine
ad ymaginē dei facto qđ est pieta
tis. septimo die spiritu timoris dn̄i.
qui ꝑmanet sanctus in seculū se
culi. et replet orbem terrarū sancta

repletur ecclesia: nō habens macu
lam neqȝ rugam. Cur aūt ecclesia
septiformis id est pfecta timore reple
tur. Quia iustus licet vix saluus
erit. qui rogat. nō intres in iudici
um cū seruo tuo dn̄e: qm̄ nō iustifi
cabitur in conspectu tuo omīs vi
uens. Vnde hys septē qualitatibz
spiritus psalteriū tanta iūt comme
morans in eo qđ negligentia nr̄a
pepererit. qđ diligentia quesierit:
qđ diuina prouidentia contulerit.
qđ inimica instigatio fraudauerit:
qđ obliuio lubrica subtraxerit. qđ
humana fragilitas intulerit: qđ
ignorantia iprouide fefellerit.
Omēs hos septem affectus: ī psal
mis īuenim9 expressos. Vt ē illud.
Concepit dolorem: et peperit ini
quitatem. Secūdo: preueni ī ma
turitate et clamaui. Tercio: īcer
ta et occulta sapientie tue mani
festasti michi. Quarto: inimici
mei aīam meā circūdederūt. Qui
to: obliuioni datus sū tanq̄ mortu
us a corde. Sexto: qm̄ lumbi mei
impleti sūt illusionib9. Septimo:
delicta iuuentutis mee et ignorātias
meas ne memineris. Quos affec // Nō de affectib9 spūs sci
tus. spūs septiformis emūdat et
illūinat. ut septem lucerne de
austro ardentes: aquilonares
tenebras de tabernaculo testimo
nij expellant. Spūs sapientie.
impigre negligentiā repellit.
Spiritus intellectus: diligentia
rationabiliter querit. Spūs consi
lij: diuinā prudentiā prudenter
īuenit. Spūs fortitudis: instigati
ones fortiter retundit. Spūs scie
cie: obliuionē lubricā diu esse in
tegre nō sinit. Spūs pietatis: hu
manā fragilitatē clementer in
dulget. Spūs timoris dn̄i: iprudā
ignorantiam. ardenter decoquit.
ac plene replet. Sapiētia domū e

...hura Pons
Hovnery blay
Jan de harp b...

dificat: intellectus gubernacula
tenent: consiliu bona discreta fa
cit: virtus in paciencia aiam possi
det: sciencia. divicie fidei et salutis
acquiruntur: pietate. psperitas p
sentis vite et future consistit: ti
more humilitas conservatur. et
ome peccatu expellitur: qr iniciu
sapientie timor domini est. Huc vsqz
omelia. De mortuis aut qd resur
gant. no legistis in libro moysi su
per rubu. in quo est silitudo vera.
in quo ignis ardebat: sed no eius
spinas consumebat: Sic vos in
flamat eloquiu meu: nec spinas
vras sub maledicto germinatas
absupsit. Inquiens deus abraha
et deus ysaac et deus iacob. Ter deu
noiando: trinitate intimavit. No
est deus mortuoru: sed vivoru. V
nu deu iterans: vna substantiam
significat. Vivunt aute: qui vendi
cant porcione qua elegerat. Mor
tui vero sut: qui qd vendicaverat
pdideru t. Et interrogavit eu vnus
de scribis: qd esset primu om man
datoru. Respondit. Audi isrl. Dns
deus tuus. deus vnus e et reli. Que
est hec questio problematis qd e
comune omibus peritis in lege: n
qd diversa in levitico et exodo et
deuteronomio ordinatur mandata.
De hys etenim duobz vberibz. sup pec
tora sponse elevatis: nra alitur in
fancia. Et ait illi scriba. Bene ma
gister in veritate dixisti et reliq.
Et dixit illi ihesus. Non longe es a
regno dei. Quare no est longe: q
venit callide: longior naqz dicit
a regno dei ignorancia: qa sciencia.
Vnde supra saduceis. Erratis igit
nescientes scripturas. neqz virtu
tem dei. Et docebat eos ihesus in
templo. idz palam eis de se loqui
tur. ut inexcusabiles sint: et ut
ignis incendat arida scribaru et

pharizeoru exempla. Qui volut
in stolis ambulare et rel. Hy acci
pient plixius iudiciu. Et sedens i
hesus contra gazophilaciu. idest
divitiaru custodia: aspiciebat q
mo divites iactarent multa. Et
veniens vna vidua paupcula: du
o minuta qd est quadrans misit.
Et ait ad discipulos suos. Vidua
hec pauper: plus omnibus misit. Di
vites qui sut. nisi qui pferut de the
sauro cordis sui nova et vetera: q
sut incerta et occulta sapientie v
triusqz testamenti: Paupcula vero
que e. nisi ego et similes mei: qui
mitto qd possu. et desidero qd non
possu vobis explanare. No qntum
ut audistis: sed ex quanto conside
rat deus. Vnusquisqz quadrante
potest offerre. Hec est torta panis
in levitico. que e voluntas pmpta.
Que tur quadrans dicit: Quia ai
tribus consistit: cogitatu. verbo. ac
facto. Qd dicit. totu victu suu misit.
tota eni voluntas corporis. in victu
consistit. Vnde dicitur. Totus labor
hominis in ore suo est. Et cu egre
deretur de templo. et rel. Enumerat
discipulis. cladem novissimi tempo
ris: idest destructione templi: cu
plebe et littera sua. De qua lapis
sup lapidem no loquetur: idest tes
timonia pphetaru sup eos in quos
iudei retorquebant ea: ut est in po
pulu. in esdram. in zorobabel. in
machabeos. Que enumerat oia
speranda sut potius qa tractanda.
Pseudo cristi pseudo pphete: gens
sup gente. regnu sup regnu: terre
motus. vapulatio predicantiu. p
dicatio evangely vsqz ad fines ter
re: ut ante iudiciu clamet ecclia.
a finibz terre ad te clamavi dne:
domestici in domesticos surgentes:
abhominatio in templo: Fugam mo
tes: ut no descendat ad yma. qui

ascendit ad alta. orare ut no hy-
me fiat fuga nra vl sabbato: id est
ne finiantur fructus nri operis cu fine
temporis. hyeme enim finitur fructus.
sabbato vero tempus. tribulatio igens.
et dies breves ppter electos. ne mali
cia huius temporis mutet intellectum eo
rum: sicut de enoch dicit. Post hoc sol
obtenebrabitur. ad gelida corda ut hy
eme. et luna no splendebit serena.
a tempestate dissentionu. et stelle erunt
decidentes lumine. qn pene decrit seme
abrahe. cui sunt similate. et virtutes que
sunt in celis movebuntur ad ira vindicte.
qn mittentur a filio homis veniente
in nubibz celi cu virtute: qui prius si
cut pluvia in vellus gedeon. descendit
in humilitate. Et congregabit electos
a quatuor ventis: ut triticu ventila
tu de area totius terre. Fici pabola:
hec est pphetia. Folia nata: verba sunt
psentia. Estas vero proxima: dies est
iudicij. in quo unaqueqz arbor mani
festabit que intus habuit: an aridu
ad comburendu. an viride ad planta
dum. in eden cu ligno vite. cuius sunt
folia in salute gentiu: id e verba qbz
dicit. Venite benedicti pris mei. etc.
Sequit. Celu et terra transibunt: ver
ba aut mea no ptransibunt. De die
aut illa et hora nemo scit: neqz an
geli. neqz filius. nisi pater solus. Qd
est qd dicit neqz filius n pater: Qd
e neqz filius: De quo dicit. Pater ma
ior me est. Id est corpus eius in terra
positu: qd est ecclia. Vigilate et ora
te: nescitis enim qn tempus sit. Vigi
lia mentis: opus e ante morte cor
poris. Homo peregre pficiscens.
corpus xpi in celo elevatu: relin
quens domu suam que e ecclia. dans
servis suis ptatem cuiusqz operis:
id e octo talenta iuxta luca. Et ia
nitori precepit ut evigilet. id est ei
qui predicat: cui dicitur. Si no anu
tiaveris iniquo iniqtate sua: san

guine eius de manu tua requira.
Vigilate ergo et rel. Sero aut me
dia nocte: qn occisa sut egiptiorum
primogenita. ne inveniat vos dor
mientes. Nam qui dormit non
corpora sed fantasmata itendit:
et vacuus vigilat de hys que vi
derat. Sic nimiru sut. quos mu
di amor rapit in vita: deserit post
vitam. Qui sopniabant p certo.
Sequitur. Quod vobis dico. om
bus dico. Vigilate. Hoc fine con
cludit sermone. ut comune om
preceptu: novissimi per primos
audiant. Sequitur passio
Erat aut pascha azimo
rum post biduu. Nunc asp
gamus libru nostrum
de sanguine. ut limina
domoru. et fune coccineu circuide
mus domui orationis nre. et coccu
in manu nra ut zare ligemus:
ut vaccam rufam in valle occisa.
enarrare possimus. Pascha trasi
tus interpretatur: phase imolatio.
De imolatione agni et transitu ppli
p mare vl per egiptu prefiguratur
passio cristi et redeptio ppli de infer
no: qn nos post biduu visitavit.
id e plenissima luna etate cristi p
fecta. Ut nec cu aliqua parte tene
brosa. carnes agni imaculati qui
tollit peccata mudi. in una domo
que e una electa matris sue ecclia
catholica. calciati caritate. et ar
mati virtute comedamus: dicentes.
etenim pascha nrm imolatus e xpus.
Et querebant summi sacerdotes et
scribe et rel. A principibus: egressa
e iniquitas in babilone. Occiso
enim capite: totu corpus ienerve ef
ficitur. Unde miseri faciunt: qd ca
pita moliuntur. Dicant die festu:
qd convenit illis. Non est enim festi
vitas hys: qui vitam et miseri
cordiam pdiderunt. Venit ihus

bethanie et. Hinnulus ceruorum se
per ad lectum suum redit: id ē filius
obediens patri usqȝ ad mortē: obe
dientiā a nobis petit. Simon lep
sus: iudeum īfidelem significat.
Mulier cū alabastro: ecclesiasticā
fidem: que dicit. Nardus mea dedit
odorem suū. Pisticus nardus dici
tur: id est misticus et preciosus. Do
mus impleta odore: celū et terra ē.
Fractū alabastrū: carnale ē deside
riū: qd frangitur ad caput: ex quo
om̄e corpus cōpaginatū ē. Recum
bente ipo. id ē humiliante: ut eū tā
geret fides peccatricis. que de pedi
bus ascendit ad caput. et a capite
ad pedes descendit per cristū: idest
ad cristū et membra eius. Quidā
indigne ferentes. Per synodoche di
citur. unus pro multis; et multi
pro uno. Dicentes intra se. Ut quid
pditio hec ungenti: Perditus de
salute pditionē inuenit: et ī ficu
fructifera. mortis laqueū nancis
citur. Poterat enī venūdari hoc
ungentū plus qͣ trecentis denarijs:
et dari pauperibus. Sub ptextu
auaricie: misteriū fidei loquitur.
Etenī nr̄a fides trecentis emitur
denarijs: idest decem sensibus p cor
pus et aīam et spiritū triplicatis:
ut et nos sicut gedeon. trecentorū
uirorū numerū assumētes. allophi
lorū castra. pauperes spū. fractis
laguncul is nr̄is. cū tubis et lucer
nis destruamus: et ut abrahā. cum
trecentis viris. spolia ad vesperā
diuidamus. Sequitur. Bonū opus.
operata est in me. Qui credit ī de
um: reputatur ei ad iusticiā. Aliud
ē enī credere ei: aliud credere in eū:
idest totū te. circre in illū. Qd ha
buit hec fecit. Nō aliunde speramus:
qd in nobis habemus. Preuenit un
gere corpus meū: id ē antequam veniet.
qui excluderet. Judas scariothis

unus de duodecim. Vnus numero:
nō unus merito: unus nomīe: nō v
nus numine: unus corpore: non
unus animo. Unde sponsus ad spō
sam canit. Vulnerasti cor meū so
ror mea sponsa: vulnerasti cor me
ū in uno oculorū tuorū: et in uno
crine colli tui. Oculus et crinis. sa
pientie est virtus: quoniam inde cū ce
teris dicitur. Vobis datū est nosse
misteriū regni dei: et dedi vobis
potestatē calcandi et cetera. Abijt
ad principes: Postquam exijt in eum
sathanas. Hic nox nocti indicat
scientiā. Unumquodqȝ aial ad simi
le sibi iungitur. Maria cucurrit ad
apl'os. ut dies diei eructuet verbū:
et iudas ad iudeos. ut nox nocti in
dicet scientiā. Pmittit pecuniā
amittit vitā: quā ipse recepit. cū
vitā amittit. Querebat oportuni
tatē. Oportunitas doli nunquam in be
nitur: ut nō iudicetur hic aut illuc.
Promittit se tradere: ut magister eius
diabolus ante dicebat. Tibi dabo
ptatem hanc uniūsam. Et primo
die azimorū. que cū amaritudine ma
ducatur. Azima nobis ē. redemptio
nr̄a: amaritudo vero. passio domini.
Dicunt discipuli. quo vis eamus: Ut
cū volūtate dei: dirigamus gressus
nr̄os. Dn̄s indicat cū quo mandu
cat pascha: et more suo mittit du
os. qd supra exposuimus: et dicit.
Ite in ciuitatē et rel'. Ciuitas ē que
muro fidei cingitur: homo occurres.
ppl's primitiuus ē. amphora. lex
est lr̄e. Sequimini eū: qui ducit ī al
tū: ubi ē refectio cristi. Unde raab
exploratoribus mādat ut nō irent
p yma: sed p excelsa pgerent. Cena
culū grande ecclesia magna ē: in qͣ
narratur nomē donū: strata varie
tate virtutū et linguarū. Ut e illud.
Circūamicta varietate. In qua pa
ratur dn̄o pascha. Dn̄s domus:

petrus est aplus'. cui dñs domū suā
credidit: ut sit una fides sub uno pas
tore. Vespere autē facto et cetera. Ves
pera diei: vesperā indicat mūdi.
Circa undecimā namq3 horā veni
unt nouissimi. qui primū denariū
vite accipiunt eterne'. qz ante tuāe
abraham erat in inferno: et post
autem latro in paradiso. Manducā
tibus ait eis. Unus ex vobis me tra
det: qui manducat mecū panem.
Quia dū falsitas arguitur'. nichi
lominꝰ veritas cōprobatur: ut im
pleretur qđ dicitur. Qui edebat pa
nes meos: magnificabat super me
supplantationē. Omēs tanguntur.
ut fiat armonia cithare'. omēs ner
ui bene suspensi: cōsona voce res
pondent. Nūquid ego sum dñe. Unꝰ
remissus et pecunie amore affectꝰ.
dixit. Nūq̄ ego sum rabbi'. Et dic[i]t
illis. Unus de duodecim. Separat
lupus seorsum ouē. quā cupit. O
uis que de ouili egreditur: lupi pa
tet morsibus. Filius hominis vadit:
sed ve homini p quem tradetur. Multi
bonū faciūt: sed oīno illis nō pficit.
Bonū ei erat. si nō esset natus: in
timo latens utero materno. Meliꝰ
est enī nō esse: q̄ ad tormēta esse.
Accepit ihesus panem: ac benedi
cens fregit. Tradens et figurans
corpus suū in panem: qđ ē ecclia
presens'. qđ accipitur in fide. bene
dicitur in numero'. frangitur ī pas
sionibꝫ'. datur in exemplis: sumit[ur]
in doctrinis. Formās sanguinē su
ū. in calice vino et aqua cōmixtū'.
ut alio purgaremur a culpis: alio
redimeremur a penis. Sanguine
namq3 agni: seruat[ur] domus a per
cussione angeli'. et aqua maris ru
bri: extinguuntur inimici. Que sūt
misteria. eccie cristi. Gras agens
dedit eis. Gratia nō meritis: salua
ti sumus a deo. Et biberūt ex eo

omnes. Ebrietas felix: sacietas
salutaris'. que quanto copiosius su
mitur: tanto sobrietate sumentibꝰ
donare dignat[ur]. Et iudas bibit sed
nō saturatur'. nec sitim extinguit
ignis eterni: qz indigne sumit
misteria cristi. Hic macula in lu
na ostenditur: que nūq̄ deletur.
Luna ecclie cōparatur. que nō ha
bet splendorem: sz a sole certis mo
dis suscipit lumen. idest a cristo q̄
pmanet in eternū. Ubi feliciꝰ ō
sacrificiū. ibi emūdat'. sz eos cogi
tatio insipiens pduxit ad culpas:
qui se cenose incredulitatis fetori
bus miscuerūt. Sanguis noui tes
tamenti pro multis effunditur:
nō omēs emūdat. Non bibā de
genimīe vitis: usq3 in diem illū
et rel'. Hic mutat tantū sacrificiū'.
sed nō mutat tēpus: ut nos nūq̄
cenā dñi ante decimā quarta lu
nā faciamus. Qui facit in decima
quarta resurrectionē. in undecima
luna cenā dñi facit: qđ nūq̄ in ve
teri nec in nouo testamēto inuentū
est. Et ymno dicto: idest laude dñi. ut
ē in psalmo'. et laudabunt dñm qui
requirūt eū: et mādicauerūt et
adorauerūt omēs pingues terre.
Exierūt in monte oliuarū. In mō
te oliueti ihūs tenetur. et inde ad
celos ascendit'. ut nos sciamꝰ q̄a
inde ascendimꝰ ad celos. vn̄ vigila
mus et oramus. et ligamur: nec
repugnamꝰ in terra. Omēs vos
scandalū patiemini. Omēs cadūt:
sz nō omēs iacent. Nūq̄ qui dormit
nō adiciet ut resurgat'. Carnale
ē cadere: sed diabolicū est iacere.
Scriptū est. Pcutie pastorē. Phe
ta postulat passionē dñi'. pater
respondit. Pcutiā pastorē. precibꝰ
infernaliū. Filius a pre mittitur et
pcutitur: idest incarnatur et patit[ur].
Dispergentur oues pastore rapto.

Resurrectio pmittitur: ut nō spes
extinguatur. Petrus ait. Et si ō
nes scandalizati fuerint: ȝ nō ego.
Et auis sine pēnis in altū volaē
nititur: ȝ corpus aggrauat ani
mā: et timore humane mortis. ti
mor dñi sepe vincitur. Prius q̄ gal
lus vocem dederit: ter me es nega
turus. Gallus cantat: petrus ne
gat ter. Gallus lucis nuncius. qs ē
nisi spiritus sanctus: cuius voce
in pphetis et aplis nos de trina ab
negatione. qua deū negauim⁹ nos
se. voce ancillarū exterriti. excita
mur ad amarissimos post lapsū
fletus: qui male cogitam⁹ de deo:
et male locuti sum⁹ ad pximos: et
male fecim⁹ ad nosmetipos. Et ve
niūt in prediū gethsemani. id est
vallis pinguedinū: ubi tauri multi
circūdederūt eū. Sedete hic donec
orem. Separatur in oratione: qui
separat in passione: quia ille orat.
illi dormiūt: pinguedine cordis
oppressi. Cepit pauere. et ait. Tris
tis ē aīa mea vsq3 ad morte. Pa
uere et tristificari docemur ante
iudiciū mortis: qui nō possum⁹ p
nos dicere nisi p illū. Venit prin
ceps mūdi hui⁹. et in me nō habet
quicq̄. Et dixit. Abba pater. He
braice et grece loquitur: quia nō
est distinctio iudei et greci. Si pos
sibile ē transfer calicem hūc a me:
ȝ nō qd ego volo. Vsq3 in fine non
cessat docere nos patrib⁹ obedie:
et volūtatem eorū volūtati eorū
pponere. Inuenit eos dormientes.
Dicit q3 dormiūt mente: sic et corpe.
Vigilate et orate: ne intretis in tēp
tatione. In tēptatione intrat: qui
orare negligit. Ter discipuli dormi
ūt: et ter domin⁹ orat. et suscitat.
Trina dormicio. tres mortuos q̄s
dñs suscitat significat. Prim⁹ in
domo: sc̄d⁹ in ad sepulchrū: tercius

de sepulchro. Tercia dñi vigilia:
tres psonas habere nos in orando
docet: et de pteritis et de p̄sentib⁹:
et de futuris veniā rogare. Venit iu
das cū gladijs et lignis. Incibit v
tuta seculi: qui desperat de adiuto
rio dei. Dat signū osculi. cū veneno
doli: sicut cayn optulit sacrificiū sb
dolū. et reprobatū. Vnde vinū cum
aceto in cruce ponit. Et tenuerūt
ihesum. Hic adest ioseph victus:
venditus a fratrib⁹ suis: et ferru
ptransiuit aīam eius. Vnus edu
cens gladiū. amputauit auriculā
serui. Predicatio petri: auditū a
iudeis abscidit. regnū dei. Tūc dis
cipuli eius oēs relinquentes eū.
fugerūt. Tūc adimpletū est qd dicit
Elongasti a me amicū et pximū: et
notos meos a miseria. Adolescens q
dam sequebatur eū amictus sindo
ne sup nudo. itaq3 corpore. et tenue
rūt eum. At ille reiecta sindone: nu
dus profugit ab eis. Sicut et ioseph
relicto pallio. nudus de manib⁹ im
pudice dñe effugit. Qui vult effuge
manus iniquoꝝ: relinques men
te que mūdi sūt: fugiat post ihm.
Et cōuenerūt sacerdotes et scribe.
Tūc fit cōgregatio taurorū. in vac
cis pplorū. Petrus alonge sequitur.
Vir duplex aīo incōstans ē in omi
bus vijs suis. Timor retrahit: cari
tas trahit. In atrio cū ministris ca
lefacit se ad ignē. Atriū sacerdotis.
secularis circuitus ē: ministri sūt
demonia: ignis desideriū carnale:
cū quib⁹ qui manet. flere pctā non
potest. Summi sacerdotes querebāt
falsū testimoniū adūsus ihesū. Me
tita est iniquitas sibi: ut domina
aduersus ioseph. et sacerdotes adū
sus susannā: sed ignis sine materia
deficit. Et cōuenientia testimonia nō
erant. Qd variatur: incertū habet.
Qui dicebant. Audiuim⁹ eū dicentē:

ego dissoluā templū hoc. Moris ē hereticorū. umbrā de veritate trahere. Non ille dixit qd̄ illi dicunt. sz simile verbō. de templo corporis sui: qd̄ post triduū resuscitauit. Exurgens summus sacerdos interrogat ihesū: ille aūt tacebat. Ipse deus et saluator nr̄. qui mūdo salutem contulit: et humano generi sua pietate subuenit. sicut ouis ad occisionē ducitur: et obmutuit et siluit a bonis. Taciturnitas xp̄i: apologiam ade absoluit. Et dixit ei. Tu es cristus filius dei benedicti. Qd̄ expectabant de longe: in p̄pe nō vident. sicut ysaac caligantibꝰ oculis iacob sub manibus non agnoscit: sed longe de eo futura canit. Ihesus autē dixit illi. Ego sum. Ut inexcusabiles sint. Et videbitis filiū hoīs. Sacerdos īterrogat filiū dei: ihesus aūt respondet filiū hoīs. ut hic intelligamus dei filiū eundē esse et filiū hoīs. ut ne quaternitatē faciamus in trinitate: sed homo in deo. et deus in hoīe necesse sit. A dextris sedentē virtutis. id ē in vita regnantē sempiterna: et virtute diuina. Et veniente in nubibꝰ celi. In nube ascendit. cū nubibꝰ veniet. id ē in corpore suo solo qd̄ sūpsit a virgine. ascendit. et cū multiformi ecclesia que ē corpus ipsius. et plenitudo eius ad iudiciū venturus est. sicut dicit scd̄m matheū: cū aūt venerit filius hoīs et oēs angeli cū eo et cetera. Summus sacerdos scidit vestimēta sua: hoc ē ephot in quo habebant honorē iudei amiserunt. Hic adest samuel scisso pallio de manibꝰ saul et regno. Milites gentiles nō scindūt tunicā cristi. sacerdos vero scindit dignitatem sacerdocij sui: et condēpnat eū reū esse mortis. quo reatu suo. reatū nostrū solueret. et velamine faciei sue velamen cordiū nr̄orū auferret: et sputaminibꝰ susceptis faciē aīe nr̄e lauaret. et colaphis quibz in caput p̄cussus est. caput humani generis qui ē adam sanaret: et alapis quibꝰ ē expalmatus maxilla. laus eius a nr̄is manibꝰ labijsq̃ plaudet: ut dicitur. oēs gentes plaudite manibz. et cruce sua cruciatū nr̄m absolueret: et morte sua. mortem nr̄am necaret. cū forma serpentis serpentē necat: qz a serpente de virga facto. alij absorbentur serpētes. Unde p̄ p̄phetam ipse dicit. Ero mors tua o mors: et morsus tuus ero inferne. Obprobria eius nr̄m abstulere obprobriū: et vincula eius nos liberos fecerūt. Corona spinea capitis eius: diadema regni adepti sumus. Vulneribꝰ eius sumꝰ sanati. sepultura eius resurgimꝰ: descensione eius ad inferos. nos ascendimus ad celū. Hic inuenit mel in ore leonis mortui. Hec omnia p̄uidens p̄pheta ait. Quid retribuam dn̄o. pro omnibus q̄ retribuit michi. Et cū esset petrus in atrio. et reliq̄. Petrus sine spiritu voci ancille cessit. cū spiritu: nec regibus nec principibus cedit. Prima ancilla titubatio ē: scd̄a consensio. tercius victus. Hec trina negatio. quā abluit p̄ fletus: verbi cristi recordatio. Tunc nobis gallus cantat: qn̄ predicator quisq̄ p̄ penitentiā corda nr̄a ad conpunctionē excitat. Tunc incipimꝰ flere. qn̄ ignē intus per scintillam sciencie: et foris eximus extra qd̄ fuimꝰ. Vinctū ihm tradunt p̄ pylato. Hic adest sampson vinctꝰ a dalida. Sampson sol eorū. qbꝰ occubuit sol in meridie: dalida situla interpretatur. que ē synagoga. que situle more limpidū liquorem nō tenet: et quis quilia inmunda colligit. Sampson nr̄. maxilla vbi

sui. Innumeras cateruas iudeorum et
demonum hic sternit. et fontem perhennis
vite. sitientibus nobis. id est corpori suo
aperuit. Pontifices concitauerunt
turbas ut peterent barraban. Et cru
cifigerent ihesum. Hic duo hirci as
sunt. vnus apompeus. id est emissa
rius. cum peccato populi in desertum absolu
tus. inferno dimittitur: alter pro
peccatis absolutorum ut agnus occiditur.
Pars domini semper mactatur. pars dia
boli qui est magister eorum: effrenata in
tartarum precipitatur. Milites indu
unt ihesum purpura et reliqua. Vesti
mentis suis nudatur id est iudeis.
purpura induitur id est gentili ec
clesia: que de scopulis collecta est
maris. Item ea exutus in fine
scandalizante: iudaica rursus
induitur plebe. Cum enim intrauerit
plenitudo gentium: tunc omnis isra
hel saluus fiet. Et adducunt illum
ut crucifigerent eum. Hic educitur
abel in agrum: ut a fratre perima
tur. Hic adest ysaac cum lignis:
et abraham cum ariete in sabeth
herente. Hic est ioseph cum fas
tegrennio sompniato: et tunica ta
lari sanguine lita. Hic adest moy
ses cum virga: et serpente suspen
so in ligno. Hic adest botrus in
ligno portatus. Hic adest helize
us cum ligno. ad querendam securim.
que in ymo demersa est et nata
uit ad lignum. id est genus huma
num quod a ligno vetito in infernum de
cidit: per lignum crucis cristi. et per
baptismum aque ad paradisum
natauit. Hic adest ionas de lig
no sortis. in mare in ventrem ce
ti. triduo missus. Et angari
auerunt pretereuntem quendam sy
monem venientem de villa: patrem
alexandri et rufi et reliqua. Alii per
merita patrum suorum commemoratur:
alii per merita filiorum suorum. Hic

autem symon qui crucem in angaria
portat: meritis filiorum suorum qui
erant discipuli commemoratur. De
hoc nos in presenti vita ammonemur.
adiuuari patres per natorum suorum
sapientiam: ut plus propter patriarcharum
et prophetarum et apostolorum merita. se
per commemoratur. De amaritudine ci
radicis: surgit dulcedo oliue. Unde
per iheremiam ad iudeam dicitur. Oliuam
vberem pulchram. fructiferam speciosam:
vocauit dominus nomen tuum. Ut tollet
crucem eius: dum legerent maledictus
ut tolleret maledictum. Symon qui
portat crucem in angariam: ipse est qui
laborat pro laude humana. Cogunt
eum homines huic labori: quem non co
git timor et dilectio dei. Ipsa speci
es crucis. quid est nisi forma qua
drata mundi. Oriens de vertice ful
gens: arcton dextera tenet. auster
leua consistit: occidens sub plantis
formatur. Unde apostolus dicit. Ut sci
amus que sit longitudo et latitudo:
altitudo et profundum. Aues quando volant
ad ethera. formam crucis assumunt:
homo natans per aquas vel orans.
forma crucis vehitur. nauis mari
na antempna cruci similata assuffla
tur. thau littera signo salutis cru
cisque describitur. Et producunt eum gol
gatha: quod interpretatur caluaria.
Tradunt iudei quod in hoc montis loco
immolatus est aries pro ysaac. Et
ibi decollatur: id est cristus a carne
sua. carnali videlicet iudea separatur.
Et dabant ei bibere mirratum vinum.
hoc est acetum. Dulcis letalis pomi
abstergitur. Et non accepit: id est pro
quo patitur. Unde de eo dicit. Que
non rapui tunc exsoluebam. Et crucifix
erunt eum. Huic ligno coniungitur salus.
Ligno primo infixa est mors. Lignum
primum lignum scientie boni et mali.
et secundum lignum: boni tantum nobis
et vite lignum est. Extensio manus

prime ad lignū apprehendit mortē: ex
tensio sca inde vitā que perierat inue
nit. Ligno hoc vehimur p mare vn
dosum: ad terrā viuentiū. Diuiserūt
vestimēta et veta. Vestimēta dn̄i
eius mādata sunt: quibꝫ tegitur
corpus eius. qd̄ est ecclesia. que di
uiditur inter milites gentiū. ut
sint quatuor ordines cū vna fide: id
ē coniugati et viduati. ꝑpositi. et se
parati. Sortitur tunica. indiuisa.
pax et vnitas. inconsutilis. i modū
anuli regalis. Erat aūt hora tercia:
et cruci fixerūt eū. Hoc vere et ꝓprie
marcus retulit. nam sexta hora tene
bre suffuderūt terrā: ut nō quis po
tuisset mouere caput. A tricesimo
nāqꝫ fructu marcus ascendit ad cē
tesimū: id est a tercia hora crucis.
vsqꝫ ad terciā resurrectiōis. Post tres
dies. tricesimus fructus ē in cruce.
sexagesimꝰ i inferno: centesimꝰ in
paradiso. Et erat titulus cause eius
inscriptus: rex iudeorū. Qd̄ in titu
lis ꝑnotatur psalmorū: in finē ne
corrūpas. Et hoc tribus linguis.
Malchus iudeorū. basileos exomo
soleon: gesson. rex confessorū. Hec
tres lingue ad principatū in crucis ti
tulo consecrate sūt: ut omīs lingua
cōmemoret ꝑfidiam iudeorū. Et
cū eo duos latrones. Cū iniquis re
putatus. vnū relinquit sinistrū.
alterū assumit dextrū: sicut in die
iudicij faciet. Ex simili crimine. tā dis
similia sortiūtur. Altera antecedit
petrū in paradisum. alter iudam se
quitur in infernū. Confessio breuis
vitā acquisiuit longā: et blasphe
mia finita pena plectitur eterna.
Hic pullus inde ligatur ad vitem:
hic anabolum tingitur in sanguine
vue: hic laceriant hedi vineā. Blas
phemātes eū: et mouentes capita
sua. Emittitur iniquorū moris. qui
excitantur vitula inferni. vsqꝫ ad

Anazare ihesu. malchy iudum.
Hother. basileos exomo soleon.
Ihesus nazarenus. rex iudeorum.

ade ceruicem: qui ē rex iux generis
humani. Descende de cruce: Ne faciet
salutem quā inchoauerat. Et vide
rūt postea resurgentē de sepulchro:
quē de crucis descendere nō crede
bant posse patibulo. Ubi ē iudei
infidelitas vestra: Adhuc denuo
dicebatis: si rex israhel ē descēdat
de cruce. Vos ipsos consulo: vos ipos
in iudiciū peto. Quāto mirabilius ē
mortuū posse resurgere: q̄ adhuc
viuū de cruce velle descendē. Pua
petistis: dū maiora ꝑuenirūt. Sed
infidelitas vestra nō potuit sanari
signis: multo fortioribꝫ q̄ petistis.
Hy omnes declinauerūt simul: inu
tiles facti sūt. Et facta hora sexta:
tenebre facte sūt sup totam terrā.
Hic adest noe inebriatus. et nuda
tus. celū et terra pallio tenebroso
tectus: et homine irrisus. Hic stilla
uit sanguis de ligno. Hora nona
clamauit ihesus voce magna. He
loy heloy: lamazabatani. Hoc ē.
Deus meus. deus meus. quare me
dereliquisti. Inde inscribitur psal
mus iste. pro assumptione matutina:
quo tristis ad crucē ducitur. Verba
ꝓpria sunt filij hominis. Vnde sequitur
iuxta lucā. In manus tuas comē
do spiritū meū. Nona hora inuenit
euersa domo decima dragma. que
perierat. Currens autē vnus ex e
is: inuenit. ad similitudinē eorū spon
giam: cauā infirmā aridam: igni
bus aptam. Implet aceto. Hoc est
malicia et dolo. De quo dicit. Pla
taui te vineā soreth. Et q̄mō cōuer
sa es in amaritudinē vitis aliene:
Et expectaui vt faceret vuas: et fe
cit spinas. Ihesus emissa voce mg
na expirauit. Infirmāte eteni car
ne: vox inualuit diuina. que dicit.
Aperite m portas iusticie: ingressus
in eas: confitebor dn̄o. Cū iam vo
ce. siue sine voce nos morimur. qui

de terra sumus . ille vero cū exalta
ta voce expirauit : qui de celo desce
dit. Velū templi scinditur : id est ce
lū aperit. Centurio ait. Vere filis
dei erat. Nouissimi . primi nūc effi
ciuntur. Gentilis confitetur ꝑplus .
iudea cecata negat : ut fiat eis no
uissim⁹ error peior priore. Erant
aute et mulieres delonge aspiciē
tes et cetā. Dicit nō excludit⁹ muli
ebris sexus a salute . per mariā vir
ginē . ita nō repellitur a mistery
cciuis sūa . et resurrectiōis . per vi
duam magdalenā mariā . et ceteras
matres . Ioseph venit sero parasce
ue ab arimathia . que intꝑretatur
deponens : ad deponendū in monu
mentū . Nobilis decurio expectās
et ipse regnū dei . Intrat ad pilatū :
petit corpus ihesu . Ioseph mercat⁹
sindonē . inuolutū corpus in sindone
ponit ī monumentū : qd̓ erat exci
sum de petra . Aduoluit lapidē ad
ostiū monumēti . marie aspiciūt
ubi ponetur . Hec omnia conguiunt
ad ꝑplm iudaicū in fine credentē : qui
nobilitat⁹ fide . ut abrahe sit fili⁹ .
deponit desperationē . expectat reg
nū dei : intrat ad cristianos ut bap
tizet⁹ : qd̓ significat nomen pilati
id est malleatoris . qui domat fer
reas gentes ut regat eas in virga
ferreā . et petit sacrificiū . qd̓ donat⁹
penitentib⁹ in fine viaticū . et corde
mūdo et pc̄tis mortuo . inuoluit in
munimīe fidei : stabilitū operculo
spei . ꝑ opera caritatis concludit . fi
nis enī pcepti ē caritas . aspicien
tibus a longe electis que sūt stelle
maris : qn̄ si fieri potest scandali
zabuntur etiā electi.

Et cū transisset sabbatū . et
cetera usqꝫ in fine . Nuo aro
matibus redolentib⁹ cū spō
sa et adolescentulis que currūt post
eā . conspergim⁹ librū et cubiculum
mentis nr̄e . nūc introducat nos rex
in cellaria sua : nūc surgit amica
maria . Hyemps abyt . pluuia re
cessit : flores visi sūt in terra . Vox
turturis audita est in terra nr̄a : vi
nee florentes dederūt odorem . Re
dit sponsus de umbra sub qua dor
mit in meridie . Post sabbata tristi
a . felix irradiat dies . que primatū
in diebus tenet luce prima lucescen
te . et dn̄o meo cū triūpho resurgente :
et dicente . Hec ē dies quā fecit dn̄s :
exultemus et letemur in ea . Et val
de mane una sabbatorū venerūt ad
monumētū : orto iā sole . Valde ma
ne : qd̓ alius euāgelista diluculo di
cit . Diluculū est inter tenebras noc
tis : et diei claritatē . in qua salus
hūani generis puenit . felici in ciui
tate declaranda . more solis q̇ pri
ma luce consurgens roseam p̄mittit
aurorā . ut gratia preclari splendo
ris . ꝑparatis possit oculis intueri .
qn̄ tempus dn̄ice resurrectiōis illux
et cūc laudes xp̄i . tota scd̓m exeplar
seīnarū caneret ecclesia . qn̄do gen⁹
hūanū . exemplo sue resurrectiōis a
nimauit : qn̄ vitā prestitit . et lumē
credulitatis infudit . Sol vero p⁹ oc
casum corporis oritur . Hic aquile ad
corpus congregant⁹ . matres et apli .
Vident reuolutū lapidem . qui ē lex
mortis : ac si diceret . Ubi est mors
aculeus tuus . Erat quippe magnus
valde . Qui etiā infantes in utero :
tangit gemitus oīm . et omnibus gra
uis . Et introeūtes ī monumētū vi
derūt iuuenē . nō senem . nō infante :
sed iocūda etate ut dicit⁹ . letare iuue
nis in adolescentia tua . que nō est
hic vera : dū cū senio est commixta .
Sedente in dexteris id ē regnante in
psperis . Hic iuuenis formā resur
rectionis : timentib⁹ morte ostendit .
Coopertū stola candida . que vera leticia
est . Hoste depulso . regno qꝫ rege pa

tis quesito. invento: et nunquam dimisso. Et obstupuerunt. id est que oculus non vidit. nec auris audivit. nec in cor hominis ascendit: que preparavit deus diligentibus se. Qui dicit illis. Nolite expavescere. Deus caritas est. Non est ergo timor in caritate. Quid expavescerent que invenerunt quod quesierunt. Ihesum queritis nazarenum. Radix amara crucis evanuit: flos vite cum fructibus erupit. id est qui iacuit in morte: surrexit in gloria. Ecce locus. Ostenditur inmortalitas. mortalibus. ad gratiarum actionem debitam: ut intelligamus quid fuerimus: et sciremus quid erimus. Sed ite dicite. Mulieribus dicitur ut nuntient apostolis. quia per mulierem mors annuntiata est: per mulieres nuntiatur vita resurgens. Et petro. qui se indignum iudicat discipulatu. dum ter negavit magistrum. Peccata preterita non nocent: que non placent. Precedit vos in galilea. Trecius sensus in sillabis: transiens in eternitate promissio. Ibi est gaudii nostri fons: et salutis eterne origo preparata. Ibi congregantur dispersiones: et sanantur contriti corde. Ibi eum videbitis. non sicut vidistis. At ille exeuntes fugerunt. Dicit de futura vita: et fugiet dolor et gemitus. Imitantur mulieres ante resurrectionem omnium: quod faciunt post resurrectionem. Fugiunt mortem et pavorem. Et nemini quicquam dixerunt. quia ipsi soli misterium resurrectionis vident: qui videre ipsi illud meruerunt. Unde sequitur iuxta iohannem. Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum: ut videret ipse quod audivit. Surgens autem ihesus primo mane sabbati. Marie magdalene primo ostendit. de qua eiecerat septem demonia. quia meretrices et publicani precedent synagogam in regno dei: ut latro precessit apostolos. Flent et lugent qui necdum viderunt: sed non post multum consolabuntur. Beati enim lugent:

quoniam ipsi consolabuntur. Et illi audientes non crediderunt. Fides autem hic laborat agens activam vitam: illic facie ad faciem videbimus veritatem. Unde sequitur. Post hoc duobus ex illis ambulantibus id est laborantibus ostensus est in alia effigie: et illis nuntiantibus non est creditum: dum sicut moyses viderunt. quod non sufficiebat eis. Unde moyses dicit. Ostende michi temet ipsum. Oblitus carnis sue. postulat in vita ista: quod post illam speramus in futura. Novissime recumbentibus illis undecim apparuit: ut omnes testes enarrarent omnibus: quod communiter viderunt et audierunt. Exprobrat duriciam cordis lapidei: ut succedat cor carneum caritate plenum. Hinc est quod martirum caterve mortem huius seculi libenter affectant: quia norunt pro isto temporali interitu: perpetuo se esse victuros. Et dixit eis. Euntes in mundum universum predicate. Nunc post spiritum acceptum: ac si vasa lutosa per ignem confirmata. omni creature. id est omni generi humano. quod in se commune habeat ab omni creatura predicare iubetur: id est ab angelis pecoribus. lignis lapidibus: ignis et aque: calido et frigido. humido. arido: quia mundus minor. homo dicitur. Unus utique ihesus qui de celo descendit ad liberandam infirmitatis nostre naturam: ipse etiam super celorum celos ascendit: qui sedet ad dexteram patris. Considerandum est autem quod frequenter in scripturis divinis plurali numero celos dictos invenies: dum legatur. In principio fecit deus celum et terram: cum tamen pluraliter dicti leguntur celi et terre. Modus enim iste locutionis latius patet: ut abusive singularia plurali numero dicamus: et singulari pluralia. Ab oriente vero quod psalmista dicit: evangeliste tacent. iherosolima enim

venter ostendit: que est in orientis
partibus collocata. Unde dns apos
tolis videntibus ascendit ad celos.
terra multis plena miraculis: u
bi fidelium credulitas plus actibus
q̃ lectionibus eruditur. Qui credide
rit salvabitur: qui vero nō credide
rit condēpnabitur. Signa autē
eos qui crediderint. et cetera. Duc̄
tesimo tricētesimo tertio capitulo
marcus signa credentium cum matheo
et luca concordans: enarrat. Huc
libellum breviter comphensum qui
imitando pscrutatus fuerit: reg
na ei patebunt eterna. Lege ergo et
imitare assidue.

Explicit tractatus beati ieroni
mi pbri. in explanatione evange
lii scdm marcum. Anno dni m° ccc
lxxxvii°.

Cavendū ne quē
ignarū ex sili
tudine nuorū
error inuoluat:
qd' sicubi in
subnotatione
distinctorū in
canone quoli
bet tres euangeliste bis uel ter ul'
q̄ter aut etiā amplı⁹ eūdem nūm
p̄ ordinem habuerint ānotatū. et
q̄rtus eōtrario discrepātes nuos
habuit. qd' id qd' tres illi in colo
co semel dixerūt: q̄rtus totiens
in corpe volūıs sui ponat: quo
tiens diuisi numeri in eius canone
positi sunt. contra p̄dictorū nuorz
cōtinuatas silitudine. Itē si in vno
quolibȝ eorū aut etiā duob⁹ ~~ibidē~~
ibidem in canone nūs bis ter aut
eo āplius repiatur in ordīe collo
catus. et dispar ıs īueniat' in ce
teris. dubiū non erit q̄ id qd' illi
us illorū ex canonib⁹ nūs bis. ter
repetitū ab hys in uolūīe semel
dictū sit. alteri uo eorū totiens ī
vno atqȝ eodem sensu loquātur
quotiens pretulerint in nuorū
ānotatione distantiā. Hoc et in
oīn noue canonū collatiōe ser
uabit'. Cetīn in decāo qīn in sin
gulorū ꝓpria tm̄modo continet.
non pt̄ ꝯtra id comparatio esse qd'
solū est. Opto ut in xp̄o valeas.
et memineris mei papa btissīe.

Itē Prefatio eiusdē

Matheus ex iudea sicut in
ordine prim⁹ ponit'. ita
euangeliū in iudea p̄m⁹
scripsit. cui⁹ vocatio ad
deū ex publicanis actib⁹ fuit. du
orū p̄m in gniatione xp̄i prin
cipia p̄sumens. vnı⁹ cui⁹ p̄ma cir
cūcisio carnis. alti⁹ cui⁹ s̄cdm cor e
lectio fuit. et ex utrisqȝ p̄ribȝ xp̄s.
sicqȝ q̄ternario denario nūo tri
formiter posito. p̄ncipiū a credendi
fide in electionis tēpus porrigens.
et ex electione usqȝ ad trāsmigrati
onis diē dirigens. atqȝ a trāsmig
tione usqȝ ad xp̄m diffiniens. de
cursā aduētus dn̄i ondit gniatio
nē. ut et nūo satisfaciēt et tpı. et se
qd' esset ondens. et dei in se opus de
monstrās etiā in hys quorū gen⁹
posuit xp̄i opantis a p̄ncipio testi
moniū non negaret. Quarū oīm
rerū temp⁹ ordo nūs dispositio vel
ratio qd' fidei ecciarū necām ē xp̄s
deus est. qui fc̄us est ex muliere.
factus sub lege. natus ex virgine
passus in carne. oīa in cruce fixit.
ut triūphans ea in semetipo resur
gens in corpe. et p̄ris nomen in
p̄ribus filioqȝ. et filij nomē p̄ri re
stitueret in filijs. sine p̄ncipio sine
fine ondens vnū se cū p̄re esse q̄a
vn⁹ est. In quo euāgelio utile ē de
siderantib⁹ deū sic p̄ma uel media
uel pfcā ꝯgnoscē. ut et vocatio
nē apli et opus euāgelij et dilā
onē dei in carne nascentis p̄ vniū
sa legentes intelligant: atqȝ id in
eo quo apphensi sunt et apphen
dere expetūt recognoscāt. Nobis
enī studio hoc argumēti fuit: et
fidem facte rei tradē. et opantis dei
intelligendā diligenter dispositionē
q̄rentibus nō tacere

Incipit ꝯmentariū sci iheronimi p̄s
bri in matheū

Liber gniationis
ihu xp̄i. In y
saya legim⁹.
gniationē ei⁹
quis enarrab'.
Non ergo pu
tem⁹ euangeli
ū p̄phete esse
contrariū. ut
qd' ille ipossibile dixit effatu. hic
narrare īcipiat: q̄a ibi de gniatio

ne diuinitatis. hic de incarnatione est
dum. A carnalibus autem cepit. ut per hominem
deum discere incipiamus. Filii dauid.
filii abraham. Ordo preposterus. sed ne
cessarie commutatus. Si enim primum po
suisset abraham et postea dauid. rur
sus ei repetendus fuerat abraham. ut
generationis series texeretur. Ideirco
autem ceteris pretermissis horum filium nun
cupauit. quia ad hos tantum est facta de
christo repromissio. Ad abraham. in se
mine tuo benedicentur omnes gentes.
quod est christus. Ad dauid. de fructu ven
tris tui ponam super sedem tuam. Iudas
autem genuit phares et zaram de tha
mar. Notandum in genealogia saluato
ris nullam sanctarum assumi mulierum
sed eas quas scriptura reprehendit. ut
qui propter peccatores venerat. de peccatri
cibus nascens. omnia peccata deleret. Unde
et in consequentibus ruth moabitis
ponitur. et bethsabee uxor urie. Naa
son genuit salmon. Iste est salmo
princeps tribus iude. sicut in numeri legimus.
Ioram autem genuit ozyam
ozyas autem genuit ioathan. In quarto
regum uolumine legimus de ioram ocozi
am fuisse generatum. quo mortuo ioza
beth filia regis ioram soror ocozie tu
lit ioas filium fratris sui. et eum interfecti
oni que exercebatur ab athalia subtrax
it. cui successit in regnum filius eius a
masyas. post quem regnauit filius eius
azarias. qui appellatur et ozyas. cui
successit ioathan filius eius. Cernis
ergo quod secundum fidem historie tres reges
in medio fuerunt. quos hic euange
lista pretermisit. Ioram quippe non ge
nuit ozyam. sed ocoziam. et reliquos
quos enumerauimus. Verum quia euangelis
te propositum erat uel tres tessaresce de
cades in diuerso temporum statu ponere. et io
ram generi se miscuerat impiissime ie
zabel. ideo usque ad tertiam generationem
eius memoria tollitur. ne in sancte natiui
tatis ordine poneretur. Et post transmi

grationem babilonis iechonias genuit
salatiel. Si uolumus iechoniam in fine
prime tessarescedecadis ponere. in seque
nti non erunt quatuordecim sed tredecim. Scia
mus igitur iechoniam priorem ipsum esse quem et ioa
chim. secundum autem filium non patrem. quo
rum prior per k et m. sequens per ch et
n scribitur. quod scriptorum vitio et longi
tudine temporum apud grecos latinosque con
fusum est. Iacob autem genuit ioseph. Huic
loco obicit nobis iulianus augustus
dissonantie euangelistarum. cur euange
lista matheus ioseph filium dixerit
iacob. et lucas filium eum appellat he
li. non intelligens consuetudinem scrip
turarum. quod alter secundum naturam. alter
secundum legem ei pater sit. Scimus enim hoc
per moysen domino iubente preceptum deutero.
xxv. ut si frater aut propinquus absque li
beris mortuus fuit alius eius accipiat
uxorem ad suscitandum semen fratris uel pro
pinqui sui. Super hoc et affricanus temporum scrip
tor. et eusebius cesariensis in libris dya
fonias euangeliorum plenius disputaue
runt. Genuit ioseph uirum marie. Cum
uirum audieris suspitio tibi non sub
eat nuptiarum. sed recordare consuetu
dinem scripturarum. quod sponsi uiri et spo
se uocentur uxores. Et a transmigrati
one babilonis usque ad christum generatio
nes quatuordecim. Numera a iechonia us
que ad ioseph et inuenies generationes
tredecim. Quin quartadecima in ipsum christum
reputabitur. Christi autem generatio sic erat.
Querat diligens lector et dicat. cum
ioseph non sit pater domini saluatoris. quid
pertinet ad dominum generationis ordo de
ductus ad ioseph usque. Cui respondebimus
primum. non esse consuetudinis scriptu
rarum ut mulierum in generationibus or
do texatur. Deinde ex una tribu fuisse
ioseph et mariam. Unde et ex lege eam ac
cipere cogebatur ut propinquam. Et quod simul
censentur in bethleem. ut de una uide
licet stirpe generati. Cum esset desponsa
ta mater eius maria. Queritur quare

non de simplici virgine sed de desposa
ta concipit. Primum ut per generationem
ioseph origo marie monstraretur.
Secundo. ne lapidaretur a iudeis ut adul
tera. Tercio. ut in egiptum fugiens ha
beret solacium mariti. Martir ignatius
etiam quartam addidit causam cur a spon
sata conceptus sit. ut partus ingens
eius celaretur dyabolo dum eum putat
non de virgine sed de uxore generatum.
Antequam conuenirent inuenta est in utero
habens de spiritu sancto. Non ab alio inuenta
est nisi a ioseph. qui pene licentia marita
li future uxoris omnia nouerat. Quod
autem dicit antequam conuenirent. non sequi
tur ut postea conuenirent sed scriptura
quod factum non sit ostendit. Ioseph autem vir
eius cum esset iustus et nollet eam tra
ducere. voluit occulte dimittere eam. Si
quis fornicatione iungitur vnum corpus
efficitur. et in lege preceptum est. non so
lum reos sed et conscios criminum ob
noxios esse peccati. Quomodo ioseph cum cri
men celet uxoris iustus scribitur. Sed
hoc testimonium marie est quod ioseph
sciens illius castitatem et admirans quod
euenerat. celat silentio cuius misteri
um nesciebat. Ioseph fili dauid noli
timere accipe mariam uxorem tuam. Iam
et supradiximus sponsas uxores appel
lari. quod plenius liber aduersus heluidi
um docet. et blandientis affectum et per sop
nium angelus loquitur. ut iusticiam
silencii comprobaret. Simulque notandum quod
ioseph filius esse dauid dicatur. ut ma
ria quoque de dauid stirpe monstretur.
Et vocabis nomen eius ihesum. ipse enim
saluum faciet populum suum. Ihesus enim hebre
o sermone saluator dicitur. Ethimolo
giam ergo nominis eius euangelista sig
nificauit dicens. vocabis nomen eius
saluator. quia ipse saluum faciet populum
suum. Hoc enim totum factum est ut adim
pleretur quod dictum est a domino per prophetam
dicentem. ecce uirgo in utero habebit
et pariet. Pro eo quod matheus euan
gelista dicit in utero habebit in propheta
scriptum est in utero accipiet. Sed propheta
quia futura predicit significat quod futurum
sit. et scribit accipiet. euangelista autem
quia non de futuro sed de preterito narrat
historiam mutauit accipiet et posu
it habebit. Qui enim habet nequaquam
accepturus est. Tale quid et in psal
mis legimus ascendens in excelsum cap
tiuam duxit captiuitatem accepit do
na in hominibus. hoc testimonium apostolus
ponens non dixit accepit sed dedit.
quia ibi de futuro signum est quod acceptu
rus esset. hic de eo narratur quod iam de
derat quod acceperat. Accepit coniugem
suam. et non cognouit eam donec pe
perit filium suum primogenitum. Ex hoc
loco quidam peruersissime suspicantur et a
lios filios habuisse mariam. dicentes
primogenitum non dici. nisi qui habeat
fratres. cum hic mos diuinarum sit scriptura
rum. ut primogenitum non eum vocent quem
fratres sequantur. sed eum qui primus natus
sit. lege supradictum libellum aduersus hel
uidium. Capitulum secundum

Vidimus enim stellam eius in orien
te. Ad confusionem iudeorum ut
natiuitatem christi a gentibus discerent
oritur stella. quam futuram balaam cuius
successores erant vaticinio nouerant.
lege numerorum librum. Deferuntur autem ma
gi stelle indicio in iudeam. ut sacerdo
tes a magis interrogati ubi christus nas
ceretur inexcusabiles fient de aduentu
eius. At illi dixerunt. in bethleem iu
dee. Librariorum error est. Putamus enim
ab euangelista primum editum sicut in
ipso hebraico legimus iude non iudee.
Que est enim aliarum gentium bethleem
ut ad distinctionem eius hic iudee poneretur.
Iude uero idcirco scribit. quia est et alia
bethleem in galilea. lege librum ihe
su naue iosue xix. Denique et in ipso
testimonio quod de michee ex prophetia
sumptum est ita habetur. Et tu bethleem
terra iuda. Et apertis thesauris suis ob

tulerūt ei munia aurū thus et myrrā
Pulcherrime munerū sacrā inueni⁊
ꝑbr uno versiculo ꝯprehendit. aurū
thus myrrā regiq; hoīq; deoq; dōa
ferūt. Et rñso accepto in sōpnis ne
Qui munia obtulerūt dño consequē
ter rñsum accipiūt. Rñsum aūt qd
grece d̄r. χρηματισθέντες. et
non ꝑ angelū fit ſ; ipm deū. ut mi
torū ioseph ꝑuilegiū demōstret. Re
uertūtur aūt per aliā viam. q̄a in
fidelitati miscendi nō erant iudeorꝫ
Ecce angelus dñi apparuit in somp
nis ioseph. Dicēs. tolle puerū et ma
trē eius. ut in egiptū trāseat. nocte
tollit et tenebris. qn̄ uo reuertit in
iudeam nec nox nec tenebre ponū
tur in euangelio. Ut adimpleret qd
dcm̄ est a dño ꝑ ꝓpheta dicente. ex
egipto vocaui filiū meū. Erubescant
qui hebreorū voluminū denegāt ue
ritatē ubi hoc in septuaginta legunt
interpretib;. Ergo cū non inueneriunt
nos eis dicimus in ozee ꝓpha scriptū
sicut et exemplaria probare pñt que
nup edidimus. Possumus aūt locū istū
et aliter ꝯsolari ꝓpter cōtenciosos. q
tū ꝯsuetudinē paulus aplūs hīc se de
negat et etiam xpi et testimoniū ꝓ
ferimus ex numis num xxiiij dicente
balaam. Deus ex egipto vocauit eū.
gl'a ei⁹ sicut vnicornis. Tunc adimple
tū est qd dcm̄ est ꝑ iheremiā ꝓpham
ca. xxxi. Vox in rama audita ē ⁊c
De rachel natus est beniamin in cu
ius tribu non ē bethleem. Queritur
ergo quō rachel filios iude id est bethle
em quasi suos ploret. Rñdebimus breui
ter. q̄a sepulta iuxta sit iuxta bethleem in
effrata. et in uno corpusculi hospicia
o matris nomen accepit. siue qm̄ iuda
et beniamin due tribus iuncte erāt
et herodes p̄cepat non solū in beth
leem interfici pueros sed in oībus
finibus eius. ꝑ occasionē bethleem in
telligimus multos etiā de beniamin
fuisse cesos. Plorat aūt filios suos et nō
recipit ꝯsolationē. sed in duplicē intel
ligenciā. siue q eos in eternū mortu
os estimaret. siue q ꝯsolari se nollet
de hys quos sciret eē victuros. Quod aūt
dicit in rama nō putem⁹ nomē lo
ci eē qui est in gabaa. iudicū xix. ſ;
rama excelsū interpretat̄. ut sit sens⁹
Vox in excelso audita ē id est longe la
teq; dispersa. Defuncti sunt eni qui q̄re
bant aīam pueri. Ex hoc loco intel
ligim⁹ non solū herodem ſ; et sacerdo
tes et scribas eo tpe necē dñi fuisse
meditatos. Qui ꝯsurgens accepit pu
erū et matrem eius. Nō dixit accepit
filiū suū et vxorem suā. ſ; puerū et
matrē eius. q̄i nutricius nō marit⁹.
Audiens aūt q archelaus regnaret ī
iudea pro herode p̄re suo. Multi ꝓpter
ignoranciā historie labuntur errore.
putantes eundem esse herodē a quo in
passione sua dñs irridetur et q nūc
mortu⁹ esse referat̄. Ergo herodes il
le qui cū pilato postea amicicias fecit
huius herodis filius ē. frater archelai
quē et ipm tyberius cesar lugdunū
q galliarū est ciuitas relegauit. fra
trēq; eius herodē successorem regni
fecit. Lege iosephi historiā. Et veni
ens habitauit in ciuitate q̄ vocat̄ naza
reth. ut adimpleret̄ qd dcm̄ est per ꝓ
phas. ysa. xi. ca. qm̄ nazareus voca
bit̄. Si fixū de scripturis posuisset ex
emplū. nunq̄ diceret q dcm̄ est per ꝓ
phas. sed simplr̄ q dcm̄ est ꝑ ꝓpham.
Nunc aūt pluraliter ꝓphas vocans. os
dit se nō uba de scripturis sumpsisse sed
sensū. Nazareus sanctus interpretat̄. Sanc
tū autē dñm futurū oīs scriptura
ꝯmemorat. Possum⁹ et aliter dicere
qd eisdē eciā ubis iuxta hebraicā uita
tē in ysaya scriptū sit. Exiet virga
de radice yesse. et nazareus de radice
eius ascendet. Ca. iij
In diebus illis uenit iohēs
baptista p̄dicans in deserto

uidee ec. Primus baptista iohes regnum
celorum predicauit. ut precursor dni ho
honoretur priuilegio. Hic est ei q dcs
est p ysayam prophetam dicentem. Vox
clamantis in deserto parate viam dni
rectas facite semitas eius. Vias credenti
u preparabat in quibus ambulaturus
erat dns. ut purus in vijs purissimus
ambularet dicens. habitabo in eis et in am
bulabo et ero ds ipsorum. et ipsi erunt
mi populus. Porphirius istum locum marci
euangeliste principio comparat in quo
scriptum est. principium euangelij ihesu
xpi filij dei sicut scriptum est in ysaia
propheta. Ecce mitto angelum meum ante
faciem tuam q preparabit viam tuam
vox clamantis in deserto parate uiam
dni rectas facite semitas eius. Cum ei
testimonium de malachia ysaiaque contextum
sit. querit quomo uelut ab vno ysaia
exemplum putemus assumptum. Cui ecclesias
tici viri plenissime responderunt. Nos autem
uel nomen ysaie putemus additum scrip
torum vitio. qd et in alijs locis probare
possumus. aut certe de diuersis testimo
nijs scripturarum vnum corpus effectum. Lege
terciumdecimum psalmum et per hoc idem
reperies. Ipse autem iohes habebat ves
timentum de pilis camelorum et zona
pelliceam circa lumbos suos. De pilis i
quit habebat non de lana. Aliud au
sterioris uestis indicium est. aliud luxurie
mollioris. Zona autem pellicea qua accinc
tus fuit et helyas mortificationis
angulum a symbolum est. Porro qd se
quitur Esca autem eius erat locusta et
mel siluestre. Habitatori solitudinis
congruum est ut non delicias ciborum sed
necessitatem carnis humane expleret
Potens est deus de lapidibus istis susci
tare filios abrahe. Lapides ethnicos
vocat propter cordis duritiam. Lege ezhe
chiel. Auferam inquit a vobis cor lapide
um et dabo vobis cor carneum. In lapide
duritia. in carne mollitia demonstra
tur. siue simpliciter dei indicat potentiam

qui qui de nichilo cuncta fecit. possit et de
saxis durissimis populum procreare. Ecce
securis ad radices arborum posita est
Predicatio sermonis euangelica qui ex
utraque parte acutus est gladius securis
appellatur iuxta ihermiam prophetam. qui
uerbum dni securi comparat cedenti petram
Cuius non sum dignus calciamenta porta
re. In alio euangelio ait. cuius non sum
dignus soluere corrigiam calciamenti. Hic hu
militas. ibi misterium demonstrat. qd
xps sponsus sit. et iohes non mereatur
sponsi corrigiam soluere. ne vocetur domus
eius iuxta legem moysi et exemplum
ruth domus discalciati. Ille uos baptiza
bit spiritu sancto et igni. Siue quia ignis est
spiritus sanctus ut acta apostolorum docent. quo
descendente sedit quasi ignis super singulos
eorum. et impletus est sermo dni dicen
tis. Ignem ueni mittere ~~in~~ terram super
et quem volo ut ardeat. siue quia in spiritu
presenti baptizamur. et in futuro igni apostolo
quoque huic sensui congruente vniuscuiusque
quia opus quale sit ignis probabit. Tunc
uenit ihs a galilea in iordanem ad
iohem ut baptizaretur ab eo. Triplicem
ob causam saluator a iohe accepit bap
tismum. Primo ut quia homo natus
fuerat omnem iustitiam et humilitatem le
gis impleret. Secundo ut baptismate suo
iohis baptisma comprobaret. Tercio
ut iordanis aquas sanctificans per des
censionem columbe spiritus sancti in lauacro
credentium monstraret aduentum. Sine
modo. Pulchre dixit modo. ut osten
deret xpm in aqua a iohe. iohem a xpo
in spiritu baptizandum. Siue aliter. Sine
modo. ut qui formam serui assumpsi.
expleam et humilitatem eius. alioquin
scito te in die iudicij meo esse baptis
mate baptizandum. Sine modo dicit
dns. Habeo et aliud baptisma a quo
baptizandus sum. Tu me baptiza in a
qua. ut ego te baptizem pro me in san
guine tuo. Sic enim implere decet nos om
nem iustitiam. non addidit iustitiam

legis sue natue. ut nos utrūq; intel
ligum? Et si deus ab hoīe accepit bap
tisma. nullus a conservo accipe dedig
netur. Apti sūt ei celi. et uidit spm̄ dei
descendentē sicut columbam et venie
tem sup se ꝛc. Misteriū trinitatis ī bap
tismate demōstratur. Dn̄s baptiza
t᷑. spūs descendit in specie columbe. pa
tris vox testimoniū filio phibentis
audit᷑. Apreriūtur aūt celi. non resera
tione elementorū. sed spūalib; oculis
quib; et ezechiel in pncipio uolūīs
sui apertos eos esse commemorat. Sedit
quoq; columba sup caput ihu. ne quis
putaret ad iohem uocē patris factam
nō ad dn̄m. Ca. iiij

Tunc ihs ductus est in desertū
a spū. haut dubiū qn a spu
sco. Sequit᷑ cū. Ut temptaret᷑
a dyabolo. Ducit᷑ autē non inuitus
ꝗ captiuus. sed uolūtate pugnandi.
Et cū ieiunasset qdraginta dieb;
et qdraginta noctib; postea esuriit.
In isto nūo qdragesime nobis ondi
tur sacm̄. in quo moyses ieiunauit
in mōte syna. et helyas iuxta mon
tē oreb. Pmittit᷑ aūt esurire corpus.
ut diabolo tribuat᷑ temptandi occasi
o. Dic ut lapides isti panes fiant.

Sz duob; contrarijs teneris diabo
le. Si ad imperiū eius pnt lapides
panes fieri. frustra temptas cū qui tā
te potencie ē. Sin aūt non pt̄ facē.
frustra filiū dei suspicaris. Qui rn̄
dens ait Scriptū est. non in solo pa
ne viuit homo. sz in oī ūbo qd̄ pro
cedit de ore dei. Testimoniū hoc de
deutonomio sūptū est. Ideo aūt sic
rn̄det dn̄s. quia ppositū erat ei hu
militate diabolū vincē non potencia
Simulq; animaduertendū ꝙ si ieiunare
cepisset dn̄s. temptandi occasio non
fuisset diabolo. scdm̄ illud. Fili acce
dēs ad seruitutē dei. ppara aīam
tuā ad temptationē. Sed ipsa esurio
saluatoris hoīem fuisse indicat ꝗ

temptatus est. Non in solo pane viuit
homo. sed in oī ūbo qd̄ procedit de o
re dei. Si quis nō uescit᷑ verbo dei. is
te non viuit. Tunc assūpsit eū dia
bolus in sanctā ciuitatē. Assūptio
ista de q̄ dicitur nō ex imbecillitate
dn̄i venit. sed de īmica supbia. qui
voluntatē saluatoris necessitatem
putat. Ex hoc aūt intelligit᷑ loco qd̄
sit illud qd̄ in alio scribit᷑ loco. ab
ierūt in sanctā ciuitatē et multis
apparuerūt. Statuit eū sup pīna
culū templi. ut qui fame temptaue
rat. temptaret et vana glīa. Si filius
dei es. mitte te deorsū. In oīb; temp
tationib; hoc agit dyabol; ut intel
ligat si filius dei sit. sed dn̄s sic rn̄
sionē temperat ut eū relinquat
ambiguū. Mitte te deorsū. Vox di
aboli qua sp oēs deorsū cadē desi
derat. Mitte te ipē. Psuadere pt̄.
precipitare non pt̄. Angelis suis mā
dauit de te. et in manib; tollent te
ne forte offendas ad lapidē pedem
tuū. Hoc in nonagesimo psalmo legi
mus. verū ibi nō de xp̄o. sed de viro scō
phecia est. Male g° interpretat᷑ scrip
turas diabol;. Certe si uē de salua
tore scriptū nouerat. debuerat illud
dicē qd̄ in eodē psalmo contra se sequi
tur. sup aspidem et basiliscū ambu
labis. et conculcabis leonē et dra
conē. De angelorū auxilio qsi ad in
firmū loquit᷑. de sua conculcatione qsi
tergiuersator tacet. Ait illi ihs rursū.
Scriptū est. Non temptabis dn̄m deū
tuū. Falsas de scripturis diaboli sagit
tas ueris scripturarū frangit clipeis.
Et nōndū ꝙ necessaria testimonia de deu
tonomio tm̄ protulerit. ut secūdē le
gis sacra monstraret. Iterū assūp
sit eū diabolus in montē excelsum
ualde. et ondit ei oīa regna mūdi
et gloriā eorū. Gloria mūdi que cū
mundo peritura est in mōte et in sū
mitate demonstratur. Dn̄s aūt ad humilia

descendit et campestria. ut diabolū hū
militate superaret. Porro diabol⁹ ducere
cū festinat ad montes. ut p quos ip
se corruerat eciā ceteri corruant. iux
illud apl'i. ne inflat⁹ incidat in iu
diciū diaboli. Hec oīa tibi dabo si ca
dens adoraueris me. Arrogans et sup
bus eciā hoc de iactancia loq̄tur nō
q̄ in toto mūdo hēat potestatē ut
possit oīa regna dare diabolus cū
sciam⁹ plerosq; scōs viros a deo re
ges fcōs. Si cadens mq̄ adoraueris
me. Ergo qui adoraturus est diabo
lū an̄ corruit. Tūc dixit ei ihs Va
de zathanas. Scriptū est ei. Dn̄m
deū tuū adorabis et illi soli seruies.
Non ut plerīq; putant eadē zatha
nas q̄ et aplus petr⁹ sentēcia 9dep
natr̄. Petro eī dicitur vade retro me
zathanas id; seq̄re me q̄ contrari⁹
es volūtati mee. Hic uō audit. va
de zathanas. et non ei dicitr̄ retro
ut subaudiatr̄ uade in ignē eter
nū qui pparatus est tibi et angelis
tuis. Dn̄m deū tuū adorabis. Dices
diabolus saluatori si cadens adora
ueris me. econtrario audit q̄ ipse ma
gis adorare eū debeat dn̄m deū suū.
Tūc reliquit eū diabolus. et ecce ā
geli accesserūt et ministrabant ei. P
cedat temptacio ut sequatr̄ victoria
Angeli ministrant: ut victoris dig
nitas cōprobetur. Terra zabulō
et t̄ra neptalī et relig. Hii primū
audierūt dn̄m predicantē ut ubi
isrl' fuerat ab assiriis pma captiui
tas. ibi redemptoris preconiū nas
ceret. Exīn cepit ihs pdicare et di
cē. Pniam agite appropinqbit e
nī regnū celorū. Johe tradito rec
ipse incipit predicare. desinēte lege
consequēter orit̄ euangeliū. Si at
eadē saluator pdicat que iohes a
te pdixerat. ondit se eiusdē dei eē
filiū cui⁹ ille ppha sit. Venite post
me et faciā vos fieri piscatores

hoīm. Isti pmi vocati sunt ut dn̄m se
q̄rent. Piscatores et illiterati mittūt
ad pdicandū. ut fides credentiū
non virtute dei sz eloquēcia atq; doct
na fieri putaret. Et lunaticos et
paraliticos et curauit eos. Nō uē luna
ticos sed q̄ putabātur lunatica ob
demonū fallaciā. qui obseruātes
lunaria tpa creaturā infamare cupi
ebant ut in creatorē blasphemie
redūdarent. Ca. v

Videns ihs turbas ascendit
in montē. Et cū sedisset ac
cesserūt ad eū discipuli e⁹.
Dn̄s ad mōtana 9scendit. ut tur
bas ad altiora secū trahat. Sed tur
be ascendē nō valentes. sequūtur
discipuli. q̄bus et ipse nō stans s̄z se
dēs et 9tractus loquit. Non eī intel
ligē poterāt in sua maiestate ful
gentē. Sc̄dm l'ram nōnulli simpli
ciorū frm putant eū btitudines et c'
q̄ sequūtur in oliueti mōte dixisse
qd' nequaq̄ ita est. Ex pcedentibus
eī et consequētib⁹ in galilea mōstra
tur locus que putam⁹ esse uel thabor
vel quelib; aliū excelsū montē. Dei
q; postq̄ finiuit sermones suos. sta
ti sequit̄. cū aūt introisset caphar
naū. Bti paupes spū. hoc est qd' a
libi legim⁹. et humiles spū saluabit.
Ne q̄s aūt putaret paupertatē q̄
nōnūq̄ necessitate portatr̄ a dn̄o p
dicari. adiūxit spū. ut humilitatem
intelligēs nō penuriā. Bti paupes
spū. qui ppter spm scm̄ voluntate sūt
paupes. Vn̄ sup huiusmoi paupib⁹ et
saluator p ysaiam loquit̄. Dn̄s
vnxit me. ppter qd' euangelisare
paupib⁹ misit me. Bti mites. qm̄
ipsi possidebūt t̄ram. Non t̄ram iu
dee. nec t̄ram hui⁹ mūdi. nec t̄ram
maledictā spinas et tribulos afferē
tem. quā crudelissim⁹ q̄sq; et bellator
magis possidet. sed t̄ram quā psal
mista desiderat. credo videre bona

Si doctor erravit quo
alio doctore e
medēdū

dnū in tra viuentiū. Huiuscemodi pos
sessor et pᵒ victoriā triūphator ea
ā in xliiij. ps describit. et intende
et prospe procede et regna. ppt veri
tatem et mansuetudinē et iusticiam.
Nemo ei terram istā possidet p mā
suetudinē sed p superbiā. Bti qui lu
gent. qm ipsi consolabunt. Luctus h
nō mortuorū ponit cōi lege nature
sed peccatis et vicijs mortuorū. Sic fle
uit et samuel saulē. quia penituerat
dnm qȝ vnxisset eū regem isrl. Sic et
aplus flere et luge se dicat eos qui pᵒ
fornicationē et inmundiciam nō ege
rūt penitenciā. Bti qui esuriūt et si
tiūt iusticiā. Non nobis sufficit velle
iusticiā nisi iusticie patiam famē.
ut sub hoc exēplo nūq nos satis ius
tos s; sp esurire iusticie opa intelliga
mus. Bti misericordes. Misericordia non so
lū in elemosinis intelligit. sed in ōni
pctō fris si alterius alter onera portam⁹
Bti mūdo corde qm ipsi deū videbūt
quos nō arguit cōsciā ulla pcti. Mū
dus mūdo corde conspicit. Templū di
non pt esse pollutū. Bti pacifici. q p
mo in corde suo. deīn inter fres dissi
dētes pacē faciūt. Quid ei pdest ali
os p te pacari. cū in tuo aīo sint bel
la viciorū. Bti qui psecutionē paci
ūtur ppter iusticiā. Signāter addidit
ppter iusticiā. Multi ei psecutionē
ppter sua pctā patiūtur. et nō sunt
iusti. Simulq; considera qȝ octaua vē cir
cūcisionis btitudo marīo terminat.
Beati estis cū maledixerint vobis
et psecuti vos fuerint. et dixerint ō
ne malū aduersū vos mencientes.
Illud maledictū contempnendū est
et btitudinē creat qd a falso male
dicentis ore pfert. Vnī et specialiter
diffiniuit q sit btā maledictio. ōne
dicēs maledictionē aduersū vos
mēcientes ppter me. Vbi g xps in
cā est ibi optanda est maledictio
Gaudete et exultate. Nescio quis

nrm hoc possit iplere. ut lacerētur op
probrijs fama nrā et nos exultem⁹
in dno. Hoc g vanam gloriā sequit
iplere non pt. Gaude et exultare
debem⁹ ut merces nobis in celestibus
ppetur. Eleganter scriptū in quodā vo
lumē legim⁹. Ne qras gloriā et non
dolebis cū inglorius fuis. Vos estis
sal terre. Sal appellātur apli. qa p il
los vniuersū hoim condit genus.
Qd si sal euanuerit in quo salliet
Ad nichilū valet ult nisi ut mit
tatur foras et conculcetur ab hoibus.
Exemplū de agricultura sūptum;
Sal ei ut in ciborū condimentū
et ad siccādas carnes nccm est. ita
aliū usū non habz. Certe legim⁹ in
scripturis vrbes qsdam ira victorū
sale seminatas. ut nullum in ipsis ger
mē oriretur. Caueāt g doctores et
epi. et videant potētes potent tor
menta sustinē. nichilq; esse reme
diū. sed maiorū ruinas ad tarta
rū ducit. Vos estis lux mūdi. non
pt ciuitas abscondi sup montē po
sita. et cetera. Docet fiduciam pdicatn
di. ne apli abscondātur ob metū.
et sint siles lucerne sub modio. s; to
ta libertate se prodāt. ut qd audi
erūt in cubiculis pdicent in tectis.
Nolite putare qa veni legem solue
aut pphas. nō veni solue sed adim
plē. siue qȝ de se p alios pphetatū cō
pleuit. siue qȝ ea q ante ppter infir
mitatē audientiū rudia et imper
fcā fuerāt sua pdicatione cōpleue
rit. irā tollens et vicē talionis ex
cludens. et occultam in mēte cōcu
piscentiam dapnans. Donec celū trās
eat et terra. Promittit nobis celū
nouū et trā noua. q facturus ē dns
deus. Si g noua creanda sūt. conse
quēter vetera trāsitura. Qd aūt seq
tur. iota vnū aut vnus apex nō pteri
bit ex lege donec oīa fiant. ex figu
ra ōnditur qȝ etiā que minima pu

tant in lege sacramentis spiritualibus plena
sint et omnia recapitulentur in euangelio.
Cuius autem eruditionis est cuiusque doctri-
na causam diuisa sacrificia et que supersti-
tiosa uidentur in uictimis cotidie de-
monstrare complere. Qui soluit unum de
mandatis istis minimis et docuit sic
homines et reliqua. Hoc capitulum cum superiori
heret testimonio in quo dicitur. iota u-
num aut unus apex non preteribit ex lege
donec omnia fiant. Suggillat autem phari-
zeos qui contemptis mandatis dei sta-
tuebant proprias traditiones. quod non eis
prosit doctrina in populos si uel paruum quod
in lege preceptum est destruant. Possumus autem
et aliter intelligere quod magistri eruditio ca-
que si paruo peccato obnoxius sit deducat
eum de gradu maximo. nec prosit docere
iustitiam quam minima culpa destruit.
beatitudo quoque perfecta sit que sermone docue-
ris opere complere. Omnis qui irascitur fratri
suo. In quibusdam codicibus additur sine
causa. Cum indiffinita ueris senten-
tia est. et ira penitus tollitur scriptura
dicente qui irascitur fratri suo. Si enim iubemur
uerberanti prebere alteram maxillam. et ini-
micos nostros amare et orare pro perse-
quentibus omnis ire occasio tollitur. Raden-
dum ergo est sine causa. quia ira uiri iustitiam
dei non operatur. Qui autem dixerit fratri
suo racha. Hoc uerbum proprie hebreorum est
Racha enim dicitur cenoe. id est inanis aut ua-
cuus. quem nos possumus uulgata iniu-
ria absque cerebro nuncupare. Si de oci-
oso sermone rationem reddituri sumus. quan-
to magis de contumelia. Et assignan-
ter addit. qui dixerit fratri suo racha. Fra-
ter enim noster nullus est. nisi qui eundem nobis-
cum unum habet patrem. Cum ergo similiter credat
in deum. et Christum dei nouit sapientiam. qua
ratione stultitie elogio denotari potest.
Qui autem dixerit fatue reus erit gehen-
ne. Attoyc. ex superioribus subauditur. qui
dixerit fratri suo fatue. reus erit gehenne.
Qui enim eque in deum credenti dicit fatue
impius est in religione. Si ergo offers mu-
nus tuum ad altare. et ibi recordatus fu-
eris quia frater tuus habet aliquid aduersum te.
Non dixit si tu habes aliquid aduersum
fratrem tuum. sed si frater tuus habet aliquid ad-
uersum te. ut durior reconciliationis tibi
imponatur necessitas. Quamdiu autem illum pla-
care non possumus. nescio an consequenter
munia nostra offeramus deo. Esto consenti-
ens aduersario tuo cito dum es in uia cum
eo et reliqua. Pro eo quod nos in latinis codicibus
habemus consentiens in grecis scriptum est
eynokon quod interpretatur beniuolus aut
benignus. Ex precedentibus autem et consequen-
tibus manifestus est sensus quod nos dominus
et saluator noster dum in istius seculi uita cur-
rimus ad pacem et concordiam cohortetur
iuxta apostolum dicentem. si fieri potest quantum ex
uobis est cum omnibus hominibus pacem haben-
tes. Nam et in precedenti capitulo dixerat
si offers munus tuum ad altare et ibi re-
cordatus fueris quia frater tuus habet aliquid
aduersum te. et hoc finito statim infert
esto beniuolus aut benignus aduersario
tuo et reliqua. Et in consequentibus iubet.
Diligite inimicos uestros benefacite his qui
oderunt uos. et orate pro calumpniantibus
uobis. Cum hec manifesta et consequens
intelligentia plerique arbitrantur de car-
ne dictum et anima uel de spiritu quod penitus
non constat. quomodo enim aut caro mitten-
da erit in carcerem si anime non consen-
serit. cum et anima et caro pariter reduden-
de sint. nec quicquam possit caro facere
nisi quod animus imperat. Aut spiritus sanctus ha-
bitans in nobis uel carnem uel animam
repugnantes iudici tradet cum ipse sit
iudex. Alii iuxta epistolam petri dicentis.
Aduersarius uester diabolus quasi leo rugi-
ens circuit. aduersarium diabolum interpre-
tantur. et uolunt a saluatore precipi. ut
dum in potestate nostra est. simus beniuoli er-
ga diabolum. qui est inimicus et ultor
nec faciamus eum penas sustinere pro no-
bis. Cum enim ipse uitiorum incentiua sup-
pedit. et nobis eam uoluntate peccanti-
bus si consenserimus ei uitia suggerenti

pro nobis eē torquendū. et dicit bē-
uolū eē vniuiqꝫ sᵒrorum aduersario
suo si cū non faciat ꝓ se sustinē tor
mēta. Crudū coactus edisserit in
baptismate singulos pactū inire cū
diabolo et dicē. Renūcio tibi diabo
le et pompe tue et vitiis tuis ꝫ mū
do tuo q̄ in maligno positus ē. Si
g° seruauim⁹ pactū beniuoli et ꝯsen
tientes sum⁹ aduersario nr̄o. et nequa
q̄ in carcerē recludendi. Sin nō ꝗtꝑ
trāsgressi fuerim⁹ eorū que diabolo
ꝓspōderam⁹. tradem̄ iudici ac mi
nistro et mittem̄ in carcerem. et nō ex
ibim⁹ ex eo donec reddam⁹ nouissi
mū q̄drantē. Quadrās gen⁹ nūmi
est q̄ habet duo minuta. Vn̄ et in
alio euāg°. mulier illa paup̄ et vidu
a dicit̄ misisse q̄drantē in corbonā
in alio duo minuta. nō q̄ dissonent
euan⁹. sed qd̄ vn⁹ quadrās duos mi
nutos nūmos hēat. Hoc est g° qd̄
dicit. nō exibis de carcē donec eciā
minīa pctā psoluas. Qui viderit
mulierē ad ꝯcupiscendā eā iam me
chatus est eā in corde suo. Inter hac
hoc et eupona⸗eiam. idꝫ inter pas
sionē et ꝓpassionē hoc interē. q̄ pas
sio reputat̄ in viciū. ꝓpassio autē
licet iniciū culpam hēat. non tn̄ tene
t̄ in crimine. Ergo q̄ viderit mulie
rē. et aīa eius fuit titillata. hic ꝓpassi
one pcussus ē. si nō ꝯsenserit. et de co
gitatione affectū. sicut scriptū est in
dauid trāsierūt in affcm̄ cordis. de ꝓ
passione trāsiuit ad passionē. et hu
ic nō voluntas pctī deest sed occasio
Quicūqꝫ g° viderit mulierē ad ꝯcu
piscendū. idꝫ si sic aspexerit ut eā
cupiscat et facē disponat. iste rec
mechatus eā dicit̄ in corde suo. Qd̄
si ocul⁹ tu⁹ dexter scandalizat te etc̄
Quia sup̄ de ꝯcupiā mulieris dixe
rat. rec nūc cogitationē et sensū
in diuisa voluntate oculū nūcupa
uit. P dexterā aūt et ceteras corpis

ptes voluntatis ad effcm̄ initia demō
strant. ut qd̄ mente ꝯcipim⁹ ope ꝯ
pleam⁹. Cauendū est g° ne qd̄ in no
bis optimū est cito labat̄ in viciū
Si aūt dexter ocul⁹ et dextera man⁹
scandalizant. q̄ntomagis ea q̄ in
nobis sinistra st̄. Si aīa labit̄ q̄n
tomag° corp⁹ qd̄ ad pctm̄ ꝓclui⁹ ē.
Alr̄. In dextro oc̄lo. et in dexē ma
nu. frm̄ et uxorū. et liberorū atqꝫ
affinū et ꝓpinquorū monstrat̄
affcūs. Qd̄ si ad ꝯtemplandā verā
lucē nobis īpedimento cernim⁹.
debem⁹ trūcare istiusmodi portiōes
ne dū volum⁹ lucri cetis fiē ipsi ī
eternū pcam⁹. Vn̄ dicit̄ de sacēdote
magno cui⁹ aīa dei cultui dedicata
ē. Sup̄ prē et mr̄ē et filys nō pollue
tur idꝫ nullm̄ affcm̄ sciet nisi ei⁹ cui⁹
cultui dedicat⁹ est. Dcm̄ est quicūqꝫ
dimiserit vxorē suā det illi libellū
repudy. ego aūt dico vobis q̄ oīs qui
dimiserit vxorē suā etc̄. In posteriore
ꝑte istū locū plen⁹ saluator expo
nit. q̄ moyses libellū repudy dare ius
serit ꝓpter duriciā cordis maritorū.
nō dissidiū concedēs s; auferēs homi
ciū. Multo eī melꝰ ē licꝫ lugubrē cue
nire discordiā q̄ per odiū sanguinē
fundi. Ego aūt dico vobis nō iurare
oīno neqꝫ ꝑ celū etc̄. Hic ꝑ elementa
iurādi pessimā ꝯsuetudinē sꝑ habu
ere iudei. sicut ꝓphāles eos frequens
arguit sermo. q̄ iurat. aūt veneratꝰ aūt
diligit eū per q̄ iurat. In lege pcep
tū est ut nō iurem⁹ nisi per dn̄m deū
nr̄m. Iudei per angelos et vrbem ihe
rusalē et templū et elemēta iurā
tes. creaturas resqꝫ carnales vene
rabant̄ honore et obsequio dei. Deni
qꝫ ꝯsidera q̄ hic saluator nō ꝑ deū
iurare prohibuit s; ꝑ celū et t̄ram
et ꝑ ierosolimā et caput nr̄m. Et hꝰ
q̄i paruulis fuerat lege ꝯcessū. ut q̄
modo victimas īmolabant deo ne e
as ydolis īmolarent. sic et iurare

pmitterent in deū. non q̄ rectē hoc facē
rent sed q̄ melius esset deo id exhibe q̄
demonijs. Euangelica aūt ueritas non
recipit iuramentū. cū oīs sermo fidel'
pro iureiurādo sit. Audistis qa dictū
est oculū pro oculo dentem pro dente
ego aūt dico uobis nō resistē malo. Qui
dicit oculū pro oculo dentē pro dente
nō ut alterum uolt auferre. sz utrūqz ser
uare. Dns nr̄ uicissitudinē tollens
truncat initia peccatorū. et in lege retribu
tio ē. in euang° grā. Ibi culpa emenda
t'. hic peccatorū auferunt exordia. Si qs
te percusserit in dexterā tuā maxillā.
pbe ei et alterā. Et ei q̄ uolt tecū con
tende iudicio et tunicam tuā tollere
remitte illi et palliū. Ecclesiasticus uir
describit imitator eius q̄ dicit. discite a
me qa mitis sū et humilis corde. et pol
licitatur suā percussus alapa cōprobat.
Si male locutus sū argue. si autē
bn̄. quid me cedis. Tale aūt et da
uid in ps̄ loquebat'. Si reddidi retri
buentib' mi mala. Et iheremias ī la
mentationib'. Bonū est hoī cū sede
rit ab adolescentia sua. dabit percutiē
ti se maxillā. saturabit' opprobrijs.
Hoc aduersū eos qui putant alterum de
ū legis. alterum euangelij. q̄ et hic et ibi
mansuetudo doceat'. Secundum misticos
intellectus percussa dextera nr̄a. non iu
bemur sinistrā prebe. sed alterā hoc ē
alterā dexterā. Iustus eī sinistrā nō
habet. Si nos hereticus in disputatio
ne percusserit et dextrū dogma volu
erit uulnare. opponat' ei aliud de
scripturis testimoniū. et tam diu ube
ramur succedentes sibi dexteras pbe
amus donec inimici ira lassescat. Qui
petit a te da ei. et nolenti a te mutu
ari ne auertaris. Si de elemosinis tan
dem intelligitur in plerisqz paupe
ribus hoc stare non pt. Sz et diuites
si sp dederint sp dare nō poterūt.
Post bonū g° elemosine aplis idz
doctorib' pcepta tribuūtur. ut q̄ g̃
tis acceperūt g̃tis tribuant. Istiusmo
di pecunia nūq̄ deficit sed quāto plus
data fuit tanto amplius duplicat'.
et cū subiecta arua riget. nūq̄ fon
tis unda siccat'. Audistis qa dictū ē
antiquis diliges pximū tuū et odio
hebis inimicū tuū. ego aūt dico vob
diligite inimicos vros. bn̄facite his
q̄ oderūt vos. Multi pcepta dei inbe
cillitate sua non scōrū viribus esti
mātes putāt esse īpossibilia q̄ pre
cepta sūt. et dicūt sufficē uirtutib' nō
odisse inimicos. ceterum diligē plus precep
tū q̄ humana nā patiat'. Sciendū
est g° xpm̄ non īpossibilia precipere
sz pfecta. q̄ fecit dauid in saul et ab
solon. Stephanus quoqz mr̄ pro inimi
cis lapidantib' depcatus ē. et paul'
anathema cupit ee p psecutorib'
suis. Hec aūt ihs et docuit et fecit di
cens. Pater ignosce eis qd eī faciūt
nesciūt. Ut sitis filij pr̄is vri qui in
celis est. Si dei pcepta custodiēs fili'
quis efficit' dei. g° non est nā fili' sz
arbitrio suo. Cū g° facis elemosinam no
li tuba canē an̄ te sicut ypocrite fa
ciūt. Qui tuba canit elemosinam faciēs
ypocrita est. Qui in synagogis et ī
angulis platearū orat ut uideatur
ab hoībus ypocrita ē. Qui ieiunās
demolit' faciem suā ut uētris inani
tatem mōstret in uultu. et hic ypocri
ta ē. Ex q̄bus oībus colligit' ypocri
tas ee. qui q̄dlibz faciūt ut ab hoī
bus honorificent'. Michi uidet' et ille
q̄ dicit fr̄i suo dimitte ut tollā fes
tucā de oculo tuo ppter gloriā hoc facē
ut ipse iustus ee uideat'. vn̄ dicit'
ei a dn̄o. ypocrita eice pmū trabē
de oculo tuo. Non itaqz uirtus sed cā
uirtutis apud deū mercedem habet.
Et si a recta semita paululū declina
ueris. nō interest utrū ad dextrā va
dis uel an ad sinistrā. cū uerū iter
amiseris. Te aūt faciente elemosinam ne
sciat sinistra tua qd faciat dext'

tua. nō solū eliam. sed qd' ūq; faciē
tis boni opis debȝ siuistra nesare.
Si ēi illa sacerit. statī dextra opa cō
maculātur. Ca. vi.
Amen dico vob' receperūt mer
cedem suā. non dei mercedem ſ;
suam. laudati ēi st' ab hoībus quo
rū causa exercuere ūtutes. Tu aūt cū
oraūis itra in cubiculū tuū: ⁊ clau
so ostio tuo ora patrē tuū in absco
dito. Et simplr intentū erudit au
ditorē. ut vanā orandi glām fu
giat. Sȝ mi videt' hoc magis ēē pre
ceptū. ut īclusa pectoris cogitatiōe
labijs q; opressis orem⁹ deū. qd' et
ānnam in regū volūie fecisse legim⁹
labia iquit' tm̄ eius movebātur. ⁊
vox illi⁹ nō audiebat'. Orātes aūt
nolite multū loq' sicut' ethnici. Si eth
nicus in orone multū loquit'. g°
q' xpian⁹ est debet parū loq'. Deus
aūt nō verborū ſ; cordis auditor ē.
Scit ēi pr̄ vester quid opus sit vo
bis. anq; petatis eū. Consurgit in h°
loco qdam hēsis. phorū quoq; dog
ma puersū dicentiū. Si novit deus
qd orem⁹. et ānq; petim⁹ scit qbus
indigeam⁹. frustra sciēti loquimur.
Quib⁹ breuit' rūdendū est. nos nō
narratores ēē. sed rogatores. aliud ē
ēi narrare ignorāti. aliud scienti pe
tere. in illo indiciū est. h' obsequiū.
Ibi fidelr referim⁹. h' miserabilr ob
secram⁹. Pater nr̄ q' es in celis. Pa
trē dicendo. se filios ōsitent'. Sācifice
tur nomē tuū. non in te ſ; in nob'.
Si ēi ꝑpter pccores nomē dn̄i blas
phemat' in gentib⁹. ē cōtrario ꝑpter
iustos sāficatur. Adveniat regnū
tuū. Vel generaliter pro toci⁹ mūdi
petit regno. ut diabolus in mūdo
regnare desistat. uel ut in vnoquo
q; regnet deus. et nō regnet pccm̄
in mortali hoīm corpe. Silr q; et hoc
attendendū. q' grādis audacie sit et
pure ōsciē postulare regnū dei. iudi
cū non timē. Fiat volūtas tua sicut
in celo et in tr̄a. ut' quo angeli sine
vitio serviūt in celis. ita et in tr̄is ser
viant hoīes. Erubescant ex hac sen
tencia qui cotidie in celo ruinas mē
tiūtur. Nā quid pdest nobis celorū
similitudo. si et in celo pccm̄ est. Panē
nr̄m supsbalem da nobis hodie. Qd'
nos sr̄ substancialē expressim⁹. in he
breo habet' cinnon. qd' verbū septua
gīta interpretes nepyoyaon frequētis
sie trāsferunt. Considerauim⁹ in hebre
o. et ubicūq; illud nepyoyaon expssi
serūt. nos inveūim⁹ sogolla. qd' syma
chus eatreperon idȝ pcipuū uel eg
giū trāstulit. licet in quodā loco pecu
liarē interpretatus sit. Qn̄ g° petim⁹
ut pecuiliarē uel pcipuū nobis deus
tribuat. petim⁹ panē illū qui dicit
ego sū panis viu⁹ qui de celo dēdi.
In euan° qd' appellat' sedm hebreos p
supsbali pane inuenī machar reperi. qd' dicit
crastinū. ut sit sensus. Panē nr̄m
crastinū idȝ futurū da nobis hodie.
Possum⁹ supsbalem panē et alr in
telligē. qui sup oēs sbas sit. et vniū
sas superet creaturas. Alij simplr pu
tant' sedm apli sermonē dicentis. hn̄
tes victū et vestitū hijs ōtenti sim⁹.
de pn̄ti tm̄ cibo scōs curā gerē. Vn̄ et
in posteriorib⁹ sit pceptū: noli cogitare
de crastino. Amen. Signaculū orōnis
dn̄ice. qd' aquila interpretat' fidelr. Nos
uo possum⁹ dicē. Si ēi dimiseritis hoī
bus pccā eorū. sic hoc qd' scriptū est
ego dixi dij estis et filij excelsi ōnes
vos uo ut hoīes moriemī. et tā⁹ vn⁹
de principibus cadetis. ad eos dr̄ qui
ꝑpter pccā hoīes ex dijs esse meruē
rūt. tū ergo et hij qbus pccā dimit
tūtur hoīes appellati st'. Exterminat
ēi facies suas ut appareant hoībus
ieiunātes. Verbū exterminat' qd' in ec
clesiasticis scripturis vitio interpretū tri
tū est. aliud multo signt' q' vulgo itel
ligit'. Exterminat' quippe exul. q' mit

tis extra terminos Pro hoc g' sermo
ne demoliuntur sp accipe debem9 De
molit aūt ypocrita faciem suā ut tris
ticiā simulet. et aīo forte letitie gest
tet luctū in vultu. Tu aūt cū ieiunas
unge caput tuū. et faciē tuā laua.
Iuxta ritū prouincie palestine loquit.
ubi diebus festis solent ungē capita
Precepit g° ut qñ ieiunam9 letos i
nos et festiuos eē monstrem9 Multa
illud ps̄ teᵉ. oleū peccatoris non ipinguet
caput meū. ecōtra° bonū voluit esse
oleū de quo alibi d̄r. Unxit te d̄s deus
tu9 oleo exultationis pre pticipibus
tuis. et id p̄cipi ut exercentes v̄tutes
spūali oleo pincipale cordis nr̄i un
gē debeam9 Ubi ē thesaur9 tu9 ibi ē
et cor tuū. Hoc nō solū de pecunia s; et
de cunctis passionib9 sentiendū est. Gu
losi deus uenter est. Ibi g° habet cor u
bi et thesaurū. luxuriosi thesaur9 epu
le st. lasciui ludicra. amatoris libido
Huic seruit vnusq̄sq; a quo vincit
Si ocul9 tuus simplex ē. totū corp9
tuū lucidū erit. Incipientes solēt luc
nas uidere rimosas. simplex ocul9 et
pur9 simplicia intuet' et pura Hoc to
tū trāsfert ad sensū. Quō enī corp9
si oculus nō fuit simplex totū in te
nebris ē. ita si aīa pincipalem fulgo
rem suū pdiderit vniuersus sens9 in
caligine cōmorabit'. Si g° lumen qd
in te est tenebre sint. ipse tenebre qn̄
te erūt. Si sensus q lumen ē aīe vi
cio caligitur. ipsa putas caligo qb9
tenebris ĩuolui't. Non potestis deo ser
uire et mamone Mamona sermōe
syriaco diuitie nūcupant Audiat g°
auar9 audiat q censet vocabulo xp̄i
ano. nō posse sil' diuitijs xp̄oq; serui
re. Et tn̄ non dixit q hz diuitias sed
q seruit diuitijs Qui enī diuitiarū
seru9 est. diuitias custodit ut seru9. q
aūt seruitutis excussit iugū. distribuit
eas ut dn̄s Ne solliciti sitis aīe v̄re q̄
māducetis. ne corpi v̄ro quid ĩdua

mini. In nōnullis codicib9 additū est. ne
q; quid bibatis. Ergo qd oībus nā
tribuit et iumētis ac bestijs hoīb9
q; coē est. huj9 cura penit9 liberam.
sed p̄cipitur nobis ne solliciti sim9
qd cōedam9. Et qa in sudore vultus p
param9 nobis panē. labor exercend9
est. sollicitudo tollenda. Hoc qd dicit
ne solliciti sitis aīe v̄re quid cōedatis
neq; corpi v̄ro quid induamini de car
nali cibo et uestimēto accipiam9. cete
rū de spūalibus cibis et uestimētis sp
debem9 esse solliciti. Nōne aīa plusq̄
est esca. et corpus plusq̄ uestimentū.
Qd dicit istiusmodi ē Qui maiora
prestitit. utiq; et minora pstabit. Res
picite uolatilia celi et cet' Aplius p̄ci
pit ne plus sapiam9 q oportet sape
Istud testimoniū et in p̄nti capl'o cō
seruandū est Sunt aūt quidā qui et
voluūt tminos pm̄ excedere et ad al
ta uolitare in pma mergūtur. vola
tilia celi dicētes angelos eē. ceteras
q; in dei ministerio fortitudīes q absq;
cura sui dei alitur pudencia. Si h°
ita est ut intelligi uoluīt. quō sequit
dicēn ad hoīes. nōne vos magis plu
ris estis illis. Simplr g° accipiendū
est. q si volatilia absq; cura et crup
nis dei alūtur pudencia. q hodie st
et cras nō erūt. quorū aīa mortalis
est. et tn̄ esse cessauerint sp non erūt
q̄ntomagis hoīes quib9 eternitas re
pmittit. dei regūtur arbitō. Qs v̄rm
pt addicē ad staturā suā cubitū vnū.
Et de uestimēto qd solliciti estis Sic
aīa plus eē q cibū cōparatione ei demō
strauit. sic corpus plus eē q uestem
ex sequētibus rebus ondit dicēs Con
siderate lilia agri quō crescūt. et cet'
Et vera qd sericū. que regū purpu
ra. q textricū pictura pt florib9 cō
parari. Quid ita rubet ut rosa. Quid
ita candet ut liliū. Viole uo purpurā
nullo superari murice oculorū magis
q sermonis iudiciū est. Nolite solliciti

esse de crastino De p̄ntibus g° concessit
debē esse sollicitos q̄ futura p̄hibz co
gitare. Vn̄ et ap̄lus. Nocte ⁊ die et
die manibz nr̄is laborātes ne quem
vr̄m grauarem'. Cras in scripturis fu
turū t̄pus intelligit. dicente iacob
et exaudiet me cras iusticia mea.
Et in samuel phitonissa phitonis
sa loquit̄ ad saulē. cras erit mecū.
Suffficit diei malicia sua Hic malici
am nō contrariā v̄tuti posuit. s; la
borē et afflictionē et āgustias s̄cli.
quō et sara affligit ancillā suā a
gar. qd̄ significat grece d̄r ekakucena
ptein. Sufficit g° nobis p̄ntis t̄pis co
gitatio. futurorū curā que incerta
est relinquam'. Ca. vij.

Nolite iudicare ut nō iudice
mini. Si iudicare p̄hibz qua
consequencia paul' ad corinth' iudicat
fornicantē. et petr' ananyā et saphy
rā mendacii coarguit. Sz ex consequen
tib' quid p̄hibuit ondit dicēs Quo
eñ iudicaueritis sic iudicabit̄ de vobis
Quid aūt vides festucā in oculo fr̄is
tui. et trabē que in oculo tuo est nō
vides. ⁊c. De hys loqtur. qui cū ipsi
mortali crimine teneātur obnoxii. mino
ra p̄ccā fr̄ibus non concedūt. culicē li
quātes et camelū glucientes. Rc̄e g° ⁊
isti sillatione iusticie ut supradixim'
appellātur ypocrite. q̄ per trabē odii
sui festucā in oclo fr̄is aspiciūt. tra
bē oculi sui negligūt. Nolite s̄cm̄ da
re canib'. S̄cm̄. panis est filiorū Nō
debem' g° tollere panē filiorū. et dare
cū canib'. Neq; mittatis margaritas
vr̄as an̄ porcos. Porcus nō recipit or
natū qui v̄satur in volutab' luti. et
iuxta prouerbia salomis. si circulū habuit
aureū fedior inuenit. Canidā cos canes
intelligi voluit qui p' fidem xp̄i reuer
tuntur ad vomitū suū p̄ccōrū suorū
porcos aūt eos q̄ necdū euan' crediderū
rūt et in luto incredulitatis viciisq;
versant. Non conuenit g° huiusmodi hoi

bus cito euan'm tradē. credē marga
ritā. ne conculcetur illud et conuersi inci
piant dissipare. Petite et dabit' vob
q̄rite et inuenietis. pulsate et apiet'
vob' Cum archana supuenerit postu
lari. quid q̄rere debeam' ondit Si pe
tenti dat' et q̄rens inuenit et pulsā
ti apitur. g° cui nō dat' et q̄ non inue
nit. et cui non apitur. apparet q̄ q̄
non bn̄ pecierit q̄sierit pulsauit. Pul
sem' itaq; ianuā xp̄i de q̄ dcm̄ est
Hec porta dn̄i iusti intrabūt in eā
ut cū intrauerim' apiant nob' the
sauri absconditi et tenebrosi in x°
ih̄u in quo est oīs s̄cia Si g° vos cū
sitis mali nostis bona data dare
filiis vr̄is Pondū q̄ ap̄los malos
dixit. nisi forte sub ap̄lorū p̄sona de
hoīm dāpnatur gen' cui' ad condēp
nationē diuine clemencie ab infancia
cor ad malū appositū est. legē gene
sim. Nec mirū hoīes hui' s̄cli dici ma
los. cū et paul' memoret. redimētes
t̄ps q̄m dies mali s̄t. Intrate p āgus
tam portā. q̄m lata porta et spacio
sa via q̄ ducit ad p̄dicionē. et multi
s̄t qui intrāt p eam. Quā āgusta
porta et arta via q̄ ducit ad uitā ⁊
pauci s̄t qui inueniūt eam. Lata via
est s̄cli voluptates q̄s appetūt hoīes
āgusta. q̄ per labores et ieiunia pā
ditur. quā et ap̄lus ingress' est. et ut
thimotheus p eā ingrederet' hortatur
Simulq; considera q̄ signant' de utraq;
via locut' sit' p latam multi ābulant
angustā pauci inueniūt. latā non
q̄rim'. nec inuentione opus ē. sponte
se offert. errantiū via ē. Angustam
uo nec oēs inueniūt. nec q̄ inuenerit
statī ingrediūt per eā. Quidem mul
ti inuenta ueritatis uia capti s̄cli vo
luptatib' de medio itinē reuertunt'
Attendite a falsis p̄ph'is q̄ veniunt
ad vos in uestimētis ouiū. int' aūt
s̄t lupi rapaces. Et de oībz q̄d' intelli
gi p̄t. q̄ aliud habitu ac sermoē p

nuttūt. aliud ope demōstrant. sʒ spe
ciale de heretis intelligendū. q̄ videnť
ↄtinentia castitate ieiunio q̄si q̄da
pietatis se ueste circūdare. intinsecꝰ
uo hntes aīm venenatū. simpliciorꝫ
frm corda decipiūt. Ex fructib' ergo
aīe quibꝰ inocentiā ad ruinā tra
hūt lupis rapacib' compant. Non
pt arbor bona fructꝰ malos facē.
neqꝫ arbor mala fructꝰ bonos facē.
Querūtꝰ ab hereticis q̄ duas uit̄ se
contrarias dicūt ēē nāas. si uix intelli
gentiā eorū arbor bona malos frūs
nūq̄ facē pt. quō moyses arbor bo
na peccauit ad aq̄s ↄtradictionis.
et dauid vrya īterfecto cū bethzabee
ↄcubuerit. petrꝰ quoqꝫ in passione
dnm̄ negauit dicens. nescio hoīem.
Aut q̄ consequētia iethro socer moy
si arbor mala q̄ utiqꝫ in deū isrl' nō
credebat dedit moisi ↄsiliū bonū. et achi
or holoferni aliq̄d utile sit locutꝰ. et
comicus dixit. qd' bn̄ dictū apl's cō
probauit. corrūpūt mores bonos
ↄfabulationes pessīe. et cū non īue
nerint q̄d cōdēant nos inferemꝰ et
iudā arborē quondā bonā fecisse frūs
malos p'q̄ ꝓdidit saluatorē. et pau
lū arborem malā eo tpe quo ꝑseque
bat' ecclīam xp̄i. fecisse postea fructus
bonos qn̄ in vas electionis de ꝑsecuto
re translatus ē. Tam diu g' bona arbor
fructus nō facit malos. q̄diu in boī
tatis studio ꝑseuerat. et mala arbor
tā diu manꝫ in fructib' pccōrū q̄ui
diu ad pniam non ↄuertit. Nemo
eī pmanens in eo qd' fuit. incipit
ēē id qd' nondū cepit. Non oīs q̄ dic̄
m̄ dn̄e dn̄e intrabit in regnū celorū
sed q̄ facit voluntatem prīs mei q̄ in
celis est. Sicut supdixerat eos q̄ ha
berent ueste uite bone nō recipiēdos
ꝓpter dogmatū neq̄ciam. ita nūc ē
ↄtrario asserit. ne hys q̄dem accomo
dandā fidem. q̄ cū polleant integrita
te fidei turpiter uiuant. et doctrine in

tegritatē malis opibus destruāt. Utrūqꝫ
ēī dei seruus necēn est. et ut opus sermo
ne. et sermo opibus cōprobet'. Huic sen
tēciae pt illud uideri ↄtrariū. nemo pt
dicē dn̄s ihs nī in spū sc̄o. Ex moris
est scipturarū. dc̄a pro fc̄is recipe. ut sta
tī in ↄsequentib' approbat' refutatū e
os q̄ iactant sine opib' sc̄iam dn̄i et
audiant a saluatore. recedite a me o
pari iniq̄tatis. nescio vos. Et apl's in
huc sensū loquit'. Confitentur āt se sci
re deū. fc̄is āt negant. Multi dicēt m̄
in illa die. dn̄e dn̄e nōne in noīe tu
o ꝓphauim'? et in noīe tuo demonia eie
cim'? et in noīe tuo v̄tutes multas fe
cim'? Et tūc ↄfitebor illis. q̄a nūq̄m
noui vos. discedite a me q̄ opamini in
iq̄tatem. Prophetare et uirtutes facē et
demonia eicē. interdū non eiꝰ est merit
q̄ opatur. sed uel īuocatio noīs xp̄i
hoc agit. uel ob ↄdēpnationē eorū q̄
īuocant. uel ob utilitatē eorū qui vi
dent et audiūt ↄceditur ut licet hoī
nes despiciāt signa facientes. deū tn̄
honorent ad cuiꝰ īuocationē fiant
tanta miracula. Nā et saul et balaā
et cayphas ꝓphauerūt nescientes q̄d
dicēnt. et pharao et nabuchodonosor
sōpno futa cognoscūt. et in actib' a
plorū filij sceue uidebātur eicē demo
nia. et iudas apl's cū aīo ꝓditoris
multa signa int' ceteros aplos fecisse nar
rat'. Tunc ↄfitebor ill'. Signāter dixit
confitebor. q̄a multo añ tpe dicē dissimula
bam. nō noui vos. Non nouit dn̄s e
os q̄ pereūt. Obserua āt q̄re addide
rit nūq̄ noui vos. si uix quosdā hoī
nes inter rōnabiles sp̄ versati st' cre
aturas. Recedite a me q̄ opamini ini
q̄tatem. Non dixit q̄ opati estis ini
q̄tatem. ne uidetur tollere pniam. sʒ
qui opamini. hoc ē q̄ usqꝫ in pn̄tem
horā cū iudicij tp̄s aduenit. licet nō
hēatis facultatē peccandi. tn̄ adhuc
habetis affc̄m. Et descendit pluuia
et venerūt flūia. et flauerūt venti

Pluvia ista que domum subvertere nititur diabolus est. Flumina omnes antichristi qui contra Christum sapiunt. Venti spirituales nequitie in celestibus. Et non cecidit. Fundata enim erat super firmam petram. Super hanc petram dominus fundavit ecclesiam. Ab hac petra et Petrus apostolus sortitus est nomen. Super huiuscemodi petram non inveniuntur serpentis vestigia. De hac et propheta loquitur confidenter. Statuit super petram pedes meos. Et in alio loco. Petra refugium leporibus sive erinaciis. Timidum enim animal in petre cavernas se recipit. Et cutis aspera et tota armata iaculis tuli se protectione tutatur. Unde et Moysi dicitur eo tempore quo de Egypto fugerat et lepusculus domini erat. Sta in foramine petre et posteriora mea videbis. Qui edificavit domum suam super arenam. Fundamentum quod apostolus architectus posuit unum est dominus noster Ihesus Christus. Super hoc fundamentum stabile et firmum et per se robusta mole fundatum edificatur Christi ecclesia. Super arenam vero que fluida est et coaugmentari non potest nec in unam copulam redigi omnis hereticorum sermo ad hoc edificatur ut corruat.

Erat enim Ca viii docens eos et potestatem habens non ut scribe. Illi enim docebant populos que scripta sunt in Moyse et prophetis. Ihesus vero quasi deus et dominus ipsius Moysi pro libertate voluntatis sue vel ea que minus videbantur addebat in lege, vel commutans predicabat in populis. Ut supra quoque legimus: dictum est antiquis non ego dico vobis. Cum autem descendisset de monte secute sunt eum turbe multe. Et ecce leprosus veniens adorabat eum. De monte domino descendente occurrerunt turbe, quia ad altiora ascendere non valuerant. Et primus occurrit ei leprosus. Necdum enim cum lepra poterat tam multiplicem in monte salvatoris audire sermonem. Et notandum quod hic primus specialiter curatus sit; secundo puer centurionis, tertio socrus Petri febriens in Capharnaum, quarto loco qui oblati sunt ei a demonio vexati, quorum spiritus verbo eiciebat, quando et omnes male habentes curavit. Et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens. Recte post predicationem atque doctrinam signi offertur occasio, ut per virtutum miracula preteritus apud audientes sermo firmetur. Domine si vis potes me mundare. Qui voluntatem rogat, de virtute non dubitat. Et extendens manum Ihesus tetigit eum dicens. Volo, mundare. Extendente manum domino statim lepra fugit. Simulque considera quam humilis et sine iactantia responsio. Ille, si vis, dixerat. Dominus respondit: Volo. Ille premiserat: potes me mundare. Dominus iungit et dicit: mundare. Non ergo ut plerique latinorum putant intelligendum est et legendum: volo mundare, sed separatim, ut primum dicat: volo, deinde imperet: mundare. Et ait illi Ihesus: Vide nemini dixeris. Et revera quid necesse erat ut sermone iactaret quod corpore preferebat. Sed vade ostende te sacerdoti et offer munus quod precepit Moyses in testimonium illis. Varias ob causas mittit eum ad sacerdotes. Primum propter humilitatem, ut sacerdotibus deferre videatur. Erat enim in lege preceptum ut qui mundati fuerant a lepra offerrent munera sacerdotibus. Deinde ut mundatum videntes leprosum aut crederent salvatori aut non crederent. Si crederent salvarentur, si non crederent inexcusabiles forent. Et simul ne quod in eo sepissime criminabantur legem videretur infringere. Accessit ad eum centurio rogans et dicens. Domine puer meus iacet in domo paraliticus et male torquetur et cetera. Non debemus iactantie arguere dominum, quia statim venturum et sanaturum esse promittit. Videns fidem humilitatem et prudentiam. Fidem in eo quod ex gentibus credidit paraliticum a salvatore posse sanari. Humilitatem quod se iudicavit indignum cuius tectum dominus intraret. Prudentiam

ꝗ ultra corpis tegmine ꝺiuinitatem
latentē uiderit. sciens nō id sibi ꝓ
futurū ꝗ etiā ab incredulis vide
bat. sed id qđ latebat intrinsec⁹ De
q̄ prudentia etiā hoc ait. Etiā ego hō
mo sum. dico huic vade et vadit. ꝛc.
volens ostendere dūm quoqꝫ nō per
aduentū tm̄ corpis. sed per āgelo
rū ministeria posse īplere qđ vellet.
Audiens aūt ihs miratus ē. Admira
tus est ꝗ uidit centurionē suā in
telligere maiestatē. Pellende ei erāt
uel infirmitates corpm uel fortitu
dines cōtrarie q̄bus homo ad de
bilitatem sepe ꝯceditur et ūbo dn̄i
et ministeriis angelorū. Amen dico
vobis. non īueni tantā fidē in isrl'.
De p̄ntibus loquit' non de oībus
retro patriarchis et ꝓphīs. ū forte in
cēturione fidē gentibus ꝓponit is
raheli. Multi ab oriēte et occidente
uenient et recūbent cū abrahā ia
cob et ysaac in regno celorū. Cū a
dĩs abraham celi cōditor p̄r xp̄i ꝫ
ideo in regno celorū est et abraā.
cū quo et accubiturē st̄ nationes
q̄ crediderint in xp̄m filiū creato
ris. et ille p̄iter sensus īpletur de q̄
sup̄dixim⁹ in cēturionis fide gen
tiū fieri ꝓrogatiuā. dū ad illius
credulitatē de oriente et occidēte
credituri ꝓpli ꝯmorātur. Filij aūt
regni. filios regni iudeos sigt' in
quos an̄ regnauit dš. eicient' in
tenebras exteriores. tenebre sp̄ inte
riores st̄ non exteriores. Hꝫ qm̄ q̄ a
dn̄o foras expellit' lumē relinqt.
ideo exteriores tenebre nōiate sūt.
Ibi erit fletus et stridor dentiū.

Hi fletus oculorū est et stridor den
tiū ossa demōstrat. vera est g° corpm
et eorūdem mēbrorū que ceciderāt
resurrectio. Cū uenisset in domū pe
tri. uidit socrū eius iacentē et febri
citantē et tetigit manū eius. et di
misit eā febris. et surrexit et mini
strabat eis. Tangit' man⁹ infirmis
et sanatis opibus eius p̄torū in
firmitas fugit. Natura hoīm h⁹
modi ē. ut post febrē magis lasses
cant corpa. et incipiēte sanitate
egrotationis mala sentiāt. Sꝫ in sa
nitas q̄ a dn̄o ꝯfertur totū sil' re
dit. nec sufficit' tm̄ esse sanatū. sꝫ
ut eximiae fortitudis indiceti ad
ditū est. et surrexit et ministrabat
eis. Illa man⁹ ministrabat q̄ et tac
ta fuerat et sanata. Vespe autē
fcō obtulerūt ei multos demonia
hn̄tes. et eiciebat spūs ūbo. et oēs
male hn̄tes curauit. Oēs nō ma
ne nō meridie. sed ad uesperā cu
rant. qn̄ sol occubitur⁹ est. qn̄ g
nū tritici in t̄ra morit'. ut multos
fructus afferat. Et accedēs un⁹ scriba
ait illi. Mgr̄ sequar te quocūqꝫ ie
ris. Et dicit ei ihs. Vulpes foueas
hn̄t et uolucres celi nidos. fili⁹ aūt
hoīs non hꝫ ubi caput suū recli
net. Scriba iste legis qui tm̄ l'raꝫ
nouerat occidentē. si dixisset dn̄e
seqꝛ te quocūqꝫ ieris. nō repuls⁹
a dn̄o. sed q̄a ingrm̄ vnū de plib⁹
estimabat. et litterator erat. qđ
grece significatur ꝺ' grammateus. et
nō spūalis auditor. ideo nō hꝫ lo
cū in quo possit ihs reclinare ca
put suū. ostenditur ei nobis et ob h⁹

scribā repudiatū. q signorū uidēs
magnitudinē sequi uoluit salua
torē. ut lucra ex opum miraculis
quereret hoc idē desiderans qd' et sy
mon magus a petro emere volue
rat. Talis ergo fides iuste sīnia dīni
cōdēpnatur. et dr ei. Quid me pter
diuicias et sili lucra cupis sequi.
cū tante sim paupertatis ut ne
hospiciolū quidē habeā. et nō me
o utar tecto: Alius aūt de discipu
lis eius ait ei. Dn̄e pmitte me
primū ire et sepelire patrē meū
Quid simile īter scribā et disci
pulū. Ille magrm̄ vocat. hic dn̄m
confitetur. ille pter pietatis occasi
onē ad sepeliendū patrē ire desi
derat. iste secuturū se quibus et p
mittit. nō magrm̄ qrens. sed ex
magro lucrū. Ait illi ihs. Seqre me
et dimitte mortuos sepelire mor
tuos suos. Mortuus ē quicūqz n̄ credit
Si ei mortuū sepelit mortuus. nō
debem⁹ curā hr̄e mortuorū sed viuē
tiū. ne dū solliciti sum⁹ de mortu
is. nos quoqz mortui appellemur.

Et ascen
dente eo in nauiculā se
cuti st' cū discipuli ei⁹ et
cet'. Quintū signū fecit qn̄ ascen
dēs in nauī de capharnaū ven
tis imperauit et mari. Sextū aūt
qn̄ in regione gerasenorū dedit
ptatem demonib⁹ in porcos. Sep
timū aūt qn̄ ingrediēs in ciui
tatē suam paraliticū sc'dm circui
in lecculo. Primus ei paraliticus ē pu
eri centurionis. Ipse uo dormiebat
et accesserūt et suscitauerūt eū

dicentes. Dn̄e salua nos perim⁹. Huius
signi typū in iona legim⁹ qn̄ ce
tis periclitantib⁹ ipse securus est et
dormit et suscitatur et imperio ac
sacro passionis sue liberat susci
tantes. Tūc surgens īperauit vētis
et mari Et ex hoc loco intelligim⁹
q oēs creature sentiāt creatorē
Quib⁹ ei increpat et īperatur
sentiūt īperantem. nō errore heti
corū qui oīa putant animancia. s;
maiestate cōditoris q apud nos
īsensibilia illi sensibilia st'. Porro
hoies mirati st' dicentes Qualis ē
h'. quia uēti et mare obediūt ei.
Non discipli. sed naute et ceti q
in naui erāt mirabant. Sināt
qs contenciose voluit eos q mira
bātur fuisse discipulos. rn̄debi
m⁹ rcē hoies appellatos q necdū
potenciā nouerāt saluatoris Quid
nobis et tibi fili dei: uenisti an̄ tē
pus hic pdere nos: Non volūta
tis ista cōfessio est. quā premiū
nō sequit' cōfitendi. sed necitatis ex
torcio q cogit īuitos. velut serui
fugitiui post multū tpis dn̄m
suū uidentes nichil aliud n̄ de v
berib⁹ depcantur. sic et demones cer
nentes dn̄m in terris repēte versa
ri ad iudicandos se venisse credebāt
Presencia saluatoris tormēta sūt de
monū. Ridiculeqz putāt qdam
demonia scire filiū dei. et diabolū
ignorare. eo q minoris malicie sit
isti q ille cui⁹ satellites st'. cū oīs
sciā discipulorū ad magrm̄ refe
renda sit. et tum demones q diabo
lus suspicari magis filiū dei q

nosce intelligendi est. Nemo eī pa
trē nouit nⁱ filius. neq; filiū q̄s
nouit nⁱ filius. et cui voluit fili⁹
reuelare. Si eicis nos mitte nos
in gregē porcorū. Et ait illis. Ite.
Non q̄ cecederit saluator demoni
b⁹ qd̄ petebant. dixit. ite. sed ut p in
terfectionē porcorū hoībus salutis
occasio p̄beret. Pastores eī ista c̄
nentes stati nūciauerūt ciuitati.
Erubescat manicheus. si de eadē
sbā et ex eodē auctore hoīm besti
ariūq; sit aīe. quō ob vni⁹ hoīs sa
lutē duo milia porcorū soffocan
t̄. Et ecce oīs ciuitas exijt obuiā
ihū. et viso eo rogabant ut trāsiret
a finib⁹ eorū. Erḡ rogāt ut trāse
at fines eorū. nō de supbia hoc
faciūt ut nōnulli arbitrantur. s;
de hūilitate q̄ se p̄ntia dn̄i indig
nos iudicabant. sicut et petr⁹ ī cap
tura piscīū cadens ad genua sal
uatoris ait. exi a me dn̄e. q̄a vir
peccator sum. Ca. ix.

Et ascendens in nauiculam Transfretauit et venit in ciuitatem suā.
et ecce offerebant ei paliti
cū iacentē in lecto ⁊c̄. Ciuitatē ei⁹
nō aliā intelligamus. q̄ nazareth
vn̄ et nazareus appellat⁹ est. Ob
tulerūt aūt ei ut supdixim⁹ scdm
paliticū iacentē in lecto q̄a ipse ingre
di nō valebat. Videns aūt ihs non
eius fidē qui offerebat. sed eorū q̄
offerebant dixit palitico. Confide
fili. remittūtur tibi peccata tua. O
mira hūilitas. despectū et debilē
totisq; mēbrorū compaginib; disso
lutū filiū vocat quē sacerdotes
nō dignabantur attingere. Aut cer

ideo filiū vocat. q̄a dimittūtur ei
p̄ctā sua. Juxta tropologiā inter
dū aīa iacens in corpe suo totis
mēbrorū virtutib⁹ dissolutis a p
fecto doctore offert curāda dn̄o
Que si mūda eius sanata fuit. tā
tū roboris accipit ut stati portet
lectū suū. Et ecce q̄dam de scribis
dixerūt intra se. Hic blasphemat
Legim⁹ in p̄pha deo dicente Ego sū
q̄ deleo iniq̄tates tuas. Consequē
ter g̊ scribe q̄a hoīem putabat
et vba dei intelligebant. arguūt
eū blasphemie. Sed videns dn̄s co
gitationes eorū ondit se deū. q̄
pt̄ cordis occulta cognoscere. et quo
dāmodo tacens loq̄tur. Eadē ma
iestate et potētia q̄ cogitationes
vras intueor. possū et hoībus de
licta dimittere. ex vobis itelligite
q̄d paliticus consequatur. Qd̄ est faci
lius dicere dimittūtur tibi p̄ctā aut
surge et ābula. Inter dicere et facere
magna distātia est. Vtrū sint pa
litico p̄ctā dimissa solus nouat
q̄ dimittebat. surge aūt et ābula
tā ille q̄ surgebat q̄ hij qui consur
gentē videbant approbare pote
rant. Fit g̊ carnale signū ut pbet
spūale. q̄q̄ eiusdē virtutis sit et
corpis et aīe vicia dimittere. et da
t̄ nobis intelligentia p̄pter p̄ctā
plerasq; euenire corpm debilitates
et ideo forsitā dimittūt̄ prius
p̄ctā. ut causis debilitatis ablatis
sanitas restituat. Tolle lectū tuū
et vade in domū tuā. Et surrexit pa
liticus si surrexit. si robur pristinū
recuperauit. portat lectū suū ī quo

iacebat aũ dissoluta. et portat il
lũ in domũ virtutũ suarũ Et cũ
tñsiret iñ ihs uidit hoĩem sedentẽ
in theloneo matheũ noĩe. et ait
illi. Seqre me. Et surgẽs secut⁹ est
eũ Ceti euan^te ꝓpter uerecundiã
et hõrem mathei noluerũt eum
noĩe appellare wlgato. sed dixerũt
leui. Duplici qppe uocabulo fuit
Ipse aũt matheus illud qd᷈ a salo
ne p̃cepit. iustus accusator sui est
in principio sermonis. et in alio lo
co. dic tu pcca tua ut iustificeris
matheũ se et publicanũ noĩnat
ut ostendat legentib⁹ nullum debẽ sa
lutẽ despare si ad meliora ꝯũsus
sit. cũ ipse de publicano in aplm
sit repente mutat⁹. Arguit in h°
loco porphiri⁹ et iulian⁹ augus
tus uel impiciã historia menti
ẽtis. uel stulticiã eorũ q statĩ se
cuti st̃ saluatorẽ qsi irronabilit̃
quelibʒ uocantẽ hoĩem sunt secu
ti. cũ tante ũtutes tãtaqʒ signa
p̃cesserunt q̃ aplos ãnq̃ crederent
uidisse nõ dubiũ est Certe fulgor
et maiestas diuinitatis occulta q̃
eciã in hũana facie relucebat. ex
pmo ad se uidẽtes trahe potẽrat
aspcũ Si eñ magnete lapide et
sucinis hec esse vis d̃r. ut anulos
et stipulã et festucas sibi copu
lent⁹. qntomagis dñs oĩm crea
turarũ ad se trahe poterat quos
volebat Et fcm̃ est discũbente e
o in domo. ecce multi publicani
et pcc̃ores veniẽtes discũbebant
cũ ihu. et rel' Cum uiderãt publi
canũ a pcc̃is ad meliora ꝯũsũ.

locũ inuenisse pniẽ. et ob id eciã
ipsi nõ desperant salutẽ. Neqʒ eñ
in p̃stinis viciis pmanẽtes venint
ad ihm ut pharizei et scribe mur
murãt. sed pniam agentes ut se
quẽs sermo dñi sigt dicens. Miaʒ
volo et nõ sacrificiũ. et nõ veñ vo
care iustos. sed pcc̃ores. Ibi autẽ
dñs ad ꝯuiuia pcc̃orũ ut occasio
nẽ habe^t docendi. et spũales ini
tatorib⁹ suis p̃beret cibos Deni
qʒ cũ frequẽter pgẽ ad ꝯuiuia de
scribatr nichil refert̃ aliud ñ q̃ i
bi fecit quid docuit. ut humilitas
dñi eundo ad pcc̃ores et potẽcia
doctrine eius in ꝯuersione pniten
ũ demõstraret. Qd᷈ aũt sequit mi
sericordiam volo et nõ sacrificiũ. et ñ
veni uocare iustos sed pcc̃ores. de
ꝓpha proferens testio^m suggillat
scribas et pharizeos q iustos se es
timãtes pcc̃orũ et publicanorũ
ꝯsorcia declinabãt Tũc accesserũt
ad eũ discipuli iohis dicẽtes Qua
re nos et pharizei ieiunam⁹ fre
quẽter discipuli aũt tui nõ ieiunãt
Supba aũt interrogatio et plena de
supcilio pharizeorũ. Certe ut ali
ud nõ dicam⁹ rephendenda ieiu
nij iactãcia Nõ poterãt discipli
iohis non eẽ sub vicio. q calũpni
abãtur eũ quẽ sciebant magri vo
cib⁹ predicatũ. et iungebant pha
rizeis. quos a iohe nouerãt ꝯdep
natos cũ ait. Genatio uipãrũ qs
ostendit vobis fugẽ a uẽtura ira.
Ait illis ihs Nunqd pñt filij spon
si lugẽ qdiu cũ illis est sponsus.
Venient aũt dies cũ auferet ab eis

sponsꝯ et tūc ieiunabūt. Spōsus
xp̄s. sponsa eccl̄ia est. De hoc loco
spūaliqꝫ ꝯnubio apli sc̄i creati. q̄
lugēe non pn̄t qm̄diu sponsā in
thalamo uidēt. et sciūt sponsū cū
ēē cū sponsa. Cū gͦ trāsierint nup
ac et passionis ac resurrc̄ionis tē
pus aduenīt tūc sponsi filii ieiu
nabūt. Nōnulli putāt ideo post
dies q̄dragīnta passionis ieiuni
a debē ꝯmitti. licet statī dies pē
thecostes et sp̄s scūs adueniēs in
dicet nobis festiuitatē. Et ex hui
occasione testionū montanꝯ pris
ca et maximilla etiā post pēthe
costē faciūt q̄dragesimā. q ablā
to sponso filii spōsi debeant ieiuna
re. Ecclē aūt ꝯsuetudo ad passionē
dnī et resurrc̄ionē per humilitatē
carnis uenit. ut spūali sagine ie
iunio corpis ꝯpareiū. Iux legis aūt
tropologiā sciendū q qn̄diu spon
sus nobiscū est et in leticia sumꝯ
nec ieiunāe possumꝯ nec lugere
cū aūt ille ꝓpter pcc̄ā a nobis re
cesserit et auolauit tūc indicēdū
ieiuniū est tūc luctus rēcipiendꝯ
Nemo mittit ꝯmissurā pāni ru
dis in uestimēto ueti ꝯ rel'. Crd' di
at hoc est donec renatus qs fuīt
et ueti hoīe deposito ꝑ passionem
meā nouū hoīem induāt nō pt̄
seueriora ieiunii et ꝯtinenciā sus
tinēe ꝑcepta. ne ꝑ austeritatē ni
miā etiā credulitatē quā nūc hēē
uidet̄ amittat. Duo aūt exēpla po
suit uestimēti et utriū uetriū et
nouorū. Ueteres uetēs intelligere
debemꝯ scribas et pharizeos. plagu

lā uestimenti noui et vinū nouū
ꝑcepta euangl'ica sentienda. q̄ nō pn̄t
sustinēe iudei ne maior scissura fi
at. Tale qd et galathe facē cupie
bāt ut cū euanͦ legis ꝑcepta mis
cēnt. et in vtribus veterib' mitte
rent vinū nouū. Gz aplus ad eos
loq̄tur. O insensati galathe qs vos
fascinauit vitati nō obedire. Sermo
gͦ euāgelicus aplis poniꝯ q̄ scrib
et pharizeis ē infundendꝯ qui ma
iorū traditionib' dēpuati sincēri
tatē preceptorū xp̄i non poterāt
custodire. Alia est cū puritas v̄gi
nalis aīe. et nulla ꝑoris vicii ꝯta
gione pollute. et alie sordes eiꝯ que
multorū libidini subiacuerit. Ecce
pinceps vnꝯ accessit ad cū et adora
bat eū dicens. Filia mea modo de
functa est sed veni pone manū sr̄
eā et viuet. Et surgēs ihs sequeba
t eū et discipuli eius. Octauū sig
nū est in quo pinceps suscitatū pos
tulat filiā suā. nolens de mistio
vē circūcisionis excludi. Sz subitrat
mlr̄ sanguīe fluens et octauo sa
nat loco. ut pincipis filia de hͦ ex
clusa nūo ueniat ad nonū. iuxta
illud qd' in ps dr̄. Ethiopia ꝑueni
et manꝯ eius do. et cū intrauit ple
nitudo gentiū tūc oīs isrl' saluꝯ fi
et. Et ecce mlr̄ que sanguīs fluxū
paciebat̄ ānis duodecī. accessit re
tro et tetigit fimbriam uestimēti eiꝯ
In euanͦ scd̄m lucā scribit q pinci
pis filia duodecī ānos hēret etatis
Nota gͦ q eo tpe hec mlr̄ id ꝫ gen
tiū ꝑplē cepit egrotare quo gens
credidērit iudeorū. Nisi eī ex ꝯpa

tione virtutū. vicū non ondit
Hec aūt mlr sanguinē fluens. non
in domo. nō in vrbe accedit ad dñm
qa iuxta legem vrbib' excludebat
sed in itinē ābulante dño. ut dū p
git ad aliā. alia curaret. Vñ dicūt
apli. Vobis qdem oportebat pdica
ri vbū. sed qa indignos vos iudicas
tis salute. trāsgredim ad gētes. Di
cebat eī intra se. Si tetigero tm̄ ves
timentū eius salua ero. Juxta le
gē qui mulierem mēstruatā et sā
guine fluentē tetigit īmund' erit
ideo ita tangit dñm ut sanguīs
vicio curā ipsa curet. Confide filia
qa fides tua te saluā fecit. Nō dix
it fides tua te saluā factura ē. sed
saluā fecit. In eo eī q credidisti iā
salua fca es. Et cū venisset ihs in
domū pncipis et vidisset tibicines
et turbā tumltuantē. Vsqz hodie
iacet puella in domo pncip mor
tua. et q videnť magri tibicines sť
carminē lugubre canētes. Turba qz
iudeorū non est turba credentiū
sed turba tumltuantiū. Non est
mortua puella sed dormit. qa deo
viuūt oīa. Et cū eiecta esset tba
intrauit et tenuit manū ei'. Nō e
rant digni ut viderēt misteriū re
surgētis. q resuscitatē indignis
contumeliis deridebāt. Et tenuit
manū eius et surrexit puella.
Nisi pus mūdate fuerīt manus
iudeorū que sanguīe plene sť. sy
nagoga eorū mortua nō consur
get. Et trāseunte īn ihū secuti sť
eū duo ceci clamātes et dicētes.
Miserere nři fili dauid Cū autem
venisset domū. accesserūt ad eū
ceci. Trāseunte per domū pncipis
dño ihu et pgente ad domū suā
sicut suplegim' ascendēs in nau
culā trāsfretauit et venit in ciui
tatem suā. clamabāt duo ceci. dicē
tes miserere nři fili dauid. et tm̄ nō
curātur in itinē non trāsitorie ut
putabāt. sed postqm venit ī domū
suā accedūt ad eū et introeunt
Et primū eorū discutit fides. et
sic uē fidei lumē accipiūt. Priori
signo qd exposuim' de pncipis fi
lia et de morbosa muliere. consequē
ter hoc iungit. ut q ibi mors et de
bilitas. hic cecitas demīraret. Vter
qz enī pplis cecus erat. dño p hoc
sclm trāseunte et cupiēte redire ad
domū suam. q nisi confessi fuerīt et
dixerint. miserere nři fili dauid. et
interogante ihu. credis qa hc possū
facē. rñderunt. vtiqz dñe. lumē pris
tinū non recipient. In alio euāň
vn' cecus scribit scissis vestib' et
ihrico sedens. q ab aplis phibetur
clamaē. sed p īpudenciā recipit
sanitatē. Cuiu locus ad gentiū
pplm ppriē ptinet. et in suo expo
nend' est volumē. Fili dauid miserē
nři Audiat marchion et manu
cheus et ceti heretici q vetus lani
ant testamentū. et discāt salua
torē appellari filiū dauid Si aūt
nō est natus in carne. quō voca
t' filius dauid Et cominatus est
illis ihs dicēs. Videte ne qs sciat
Illi aūt exeuntes diffamauerūt
eū in tota tra illa Et dñs pter
humilitatem fugiens iactantie glo

riā hoc ꝑpetrat. et illi ꝑp̄t̄ me
moriā gr̄e non pūt tacere bn̄fi
ciū. Nota q̄ᵈ aliq̄d int̄ se iustū e
se ꝯtrariū. ceci isti in decio iuran
tur loco. Egressis aūt illis ecce ob
tulerūt ei hoīem mutū demoni
ū hn̄tem. et eiecto dēone locut⁹
est mut⁹. Videam⁹ mutus linguā
recipit ad loquendū. Quod aūt grece
dr̄ kw̄ ꝯoc magis cōmū est sermo
ne cōi. ut tā̄ surdus q̄ mut⁹ intel
ligat̄. Sed moris est scripturarū kw
ꝯoc indr̄nter l' mutū uel surdū
dicere. Spūialr̄ aūt sicut ceci lumē re
cipiūt. sic et muti ad loquendū li
gua laxat̄. ut ꝯfiteat̄ cū quem
añ negabat. Et mirate st̄ turbe
dicētes. Nūq̄ sic apparuit in isrl'.
Pharizei aūt dicebāt. in p̄ncipe de
moniorū eicit dēonia. Turba dei
opa ꝯfitet̄ et dicit. nūq̄ sic appa
it in isrl'. In turba ꝯfessio nationū
ē. Pharizei aūt q̄a uirtutē nega
re nō poterant opa calūpniaban
t̄ et dicūt. in p̄ncipe demoniorū
eicit dēones. p̄ suā calūpniam
usq; hodie iudeorū infidelitatem
demrantes. Et circuibat ciuitates
oēs et castella docens in synago
gis eorū et p̄dicans euan̄m reg
ni et curās oēm languorē et o
nē infirmitatē. Certus q̄ eqlit̄
et uillis et vrbib⁹ et castellis id;
et magnis et puis euāgeliū p̄
dicauit et nō ꝯsideraret nobili
ū potentiā sed salutē credentiū.
Circuibat ciuitates. hoc hn̄s opis
qd̄ mādauerat p̄: et hūc esurientem
ut doctrina sua saluos facēt infide

les. Docebat aūt in synagogis eorū
et uillis euāgeliū regni. et post p̄e
dicationē atq; doctrinā curabat o
nē languorē et oēm infirmitatē
ut q̄bus sermo nō suaserat. opa p
suadeīt. De dn̄o xp̄e dr̄ curans om
nē languorē et oēm infirmitatē
Nichil q̄ppe ei īpossibile est. Videns aūt
ih̄c turbas misertus est eis. quia e
rāt vexati et iacētes sicut oues nō
hn̄tes pastorē. Vexatio gregis et
ouiū atq; turbarū pastorū culpa
et uiciū magistrorū est. Vn̄ sequit̄.
Messis quidē multa. opaȓ autē
pauci. Messis multa. ꝑplorū signt̄
multitudinē. opaȓ pauci penu
riā magistroꝝ. Et īperat ut ro
gent dn̄m messis ut eiciat opari
os in messem suā. Isti st̄ opaȓ de
q̄bus loq̄tur p̄s̄ᵐ. Qui seīnant in
lacrimis in gaudio metēt. eūtes i
bant et flebāt portātes seīna su
a. uenientes aūt uenient in exulta
tione portātes manipulos suos.
Et ut apcius loq̄r messis multa
oīs turba credentiū est. opaȓ pau
ci apl̄i et imitatores eorū q̄ mit
tuntur ad messem Ca. x

Et ꝯuocatis duodecī disci
pulis suis dedit illis pta
tem spūum imundorū.
et ce'. Benign⁹ et clemens dn̄s ac
magr̄ non īuidet seruis atq; disci
pulis suis uirtutes suas. et sicut ip
se curauit oēm languorē et oēꝫ
infirmitatē aplis q̄; suis tribuit
p̄tatem ut curent oēm languorē
et oēm infirmitatē. Sed multa
distāncia est inter hr̄e et tribuē. do

nare et ambula. Iste q̄d cumq̄ agit p̄u
te dn̄i agit. illi si quid faciūt ī be
cillitate suā et virtute dn̄i confite
tur dicētes. in noīe ihū surge et ā
bula. Nondū aūt q̄ in duodecimo
loco p̄tās signorū aplis ↄceditur
Duodecī aūt aplorū noīa hec sūt.
Kathalogus aplorū ponit. ut ex
tra hos q̄ pseudo apli futuri sūt ex
cludant. Primus symon q̄ dicit pe
trus. et andreas fr̄ eius. Ordinem
aplorū et meritū uniuscuiusq̄ illius
fuit distribue qui cordis archana
rimat. Primus scribit symon cogno
mento petrus. ad distinctōnem altius sy
monis q̄ appellat chananeus de
vico galilee chana. ubi dn̄s aq̄s
ↄuertit in vinū. Iacobū quoq̄ ap
pellat zebedei. q̄a et alius sequitur ia
cobū alphei. et aplorū paria iuga
queq̄ ↄsociat. Iungit petrū et andre
ā. fr̄es non tā carne q̄ spū. Iacobū
et iohēm q̄ patrē relinquētes cor
pis. verū patrē secuti sūt. Philippū
et bartholomeū. thomā quoq̄ et
matheū publicanū. Ceteri euangeliste
in ↄiunctione noīm primū ponūt
matheū. et postea thomā. nec pub
licani nomē ascribūt. nec antiq̄
ↄuersationis recordātes suggillare
euangelistā videntur. Iste uero ut
supradixeram⁹ et post thomā se ponit
et publicanū se appellat. ut ubi
habundavit peccatū. superhabundet gr̄a. Sy
mon chananeus ipse ē qui in ali
o euāgelista scribit zelotes. Chana
quippe zelus interpretat. Thadeū a
plīn euāgelista tradit historia e
dissam missū ad abagarū regē

osroene. q̄ ab euāgelista luca iudas ia
cobi dr̄. et alibi appellat lebeus.
q̄d interptat corculus idē cor colēs
uel hūilis. credendūq̄ est eū fuis
se trinomiū sicut symon petrus et
filii zebedei boanerges idē tonitru
ī ex firmitate et magnitudine
fidei noīati sūt. Iudas aūt scarioth
uel a vico in quo ortus ē uel ex tri
bu ysachar vocabulū sumpsit. ut q̄
dā vaticinio in ↄdēpnationē sui
natus sit. Isachar interpretat mer
ces. ut significetur p̄ciū proditoris. In
viā gentiū ne abieritis et in civita
tem samaritanorū ne intraveritis
sed potius ite ad oues q̄ perierunt domus
isrl̄. Non est ↄtrarius locus iste ei p̄
cepto q̄d dicit euntes docete oēs gē
tes baptizātes eos in noīe pr̄is
et filii et sp̄s sc̄i. q̄a hoc añ resur
rectionem. illud post resurrectionē pre
ceptū est. Et oportebat p̄mū adue
tū xp̄i nūciare iudeis. ne iustam
haberent excusationē. dicentes ideo
se dn̄m reiecisse. q̄a ad gētes et sa
maritas aplos miserit. Iuxta tro
pologiā uero precipit nobis q̄ xp̄i
censemur noīe ne in viā gentiū et
hereticorū ambulem⁹ errorū. ut
quorū religio sepata est. sepetur
et vita. Euntes aūt p̄dicate dicētes.
q̄a appropinquabit regnū celorū.
Euntes aūt predicate dicētes. q̄a ap
propinquabit. Infirmos curate. mor
tuos suscitate. leprosos mūdate.
demonia eicite. gratis accepistis. gra
tis date. Ne hoībus rusticanus et
absq̄ eloquii venustate indoctis
et illiteratis nemo crederet pollicenti

bus regnū celorū. dat ꝑtatem i
firmos curare. leprosos mūdare
demonia eice. ut magnitudinē pre
miorū probet magnitudo signo
rū. Et q̄a dona spūalia si merces
media sit vilioꝛa fiūt. adiūgit
auaricie ꝯdēpnatio. g̃tis accepis
tis g̃tis date. Ego dn̄s et mḡr abs
q3 ꝑcio hoc vobis tribui. g̃ et vos
sine ꝑcio date. ne euāgelii gratia
corrūpat. Nolite posside aurū ne
q3 argentū ꝛc̄. Consequēter hec
ꝑcepit euāgelizatorib' vitatis.
q̄bus an̄ dixerat g̃tis accepistis
g̃tis date. Si aūt sic ꝑdicaꝛint ut ꝑ
ciū non accipiāt. supflua est g̃
auri argēti nūmorūq3 possessi
o. Nā si habuissent aurū et ar
gentū videbūtur non cā salutis
hoīm sed causa lucri ꝑdicare. Ne
q3 es in sacculis. Qui diuicias de
truncaūit ꝑpe modū et neccia
uite āputat. ut apli doctores vē
religionis q̄ instituebāt oīa ꝓ
uidencia gubnari. seipsos ondē
rent nichil cogitare de crastino
Nō peram in uia. Ex hoc ꝑcep
to arguit ph̄os qui wlgo appel
lātur bactroperite. q̄ contēpto
res sc̄li et oīa pro nichilo ducē
tes cellariū secū uehant. Neq3
duas tunicas. In duab' tunicas
uidet' michi duplex ondere ues
timentū. nō quo in locis scicie
et glaciali niue rigētib' vna q̄s
tunica deat esse ꝯtentus. s3 quo
in tunica uestimentū intelligi
m'. ne alio uestiti aliud nobis
futurorū timore reseruem'. Ne

q3 calciamēta. Et plato ꝑcepit du
as corpis sūmitates nō esse velā
das. nec assuefieri debē molliciē ca
pitis et pedū. cū eni hec habuerīt
firmitatē. cetā robusta sit. Neq3 vir
gā. Qui deū habem' auxiliū. ba
culi ꝑsidiū cur q̄ram'. Et q̄a quo
dāmodo nudos et expeditos ad ꝑ
dicandū aplos miserat. et dura
uidebat' esse ꝯdicio mḡroꝛū. seu
ritatem ꝑcepti sequēti sua tpauit
dicēs. Dign' est ei opacius abo
de suo. Tm̄ inq̄t accipite q̄ntū in
uictu et uestitu vobis neccīn est.
Vn̄ et aplus replicat. hn̄tes victū
et uestitū hiis ꝯtenti sim'. Cōmu
nicat is q̄ cathezizat' ei q̄ se cathezi
sat in oī bono. ut quoꝛū discipli
metūt spūalia. Mortes eos fiat
āt carnaliū suoꝛū. non in auari
cia sed in neccīte. Hec historice dix
erim'. Cetin sc̄dm anagogen. nō
licet mḡris aurū et argentū et
pecuniam q̄ in zonis est posside.
Aurū sepe legim' pro censu. argē
tū pro sermone. alias ꝓ voce. Hec
nobis nō licet ab aliis accipe. sed
data a dn̄o posside. neq3 hēticoꝛū
et ph̄oꝛū puersēq3 doctine susape
disciplinas. non sc̄li ponde ꝑmi
neq3 duplici ec̄ aīo. neq3 pedes
nr̄os mortiferis vinculis alligari
sed scīam t̄ram īgredientes ēē nu
dos. neq3 hēc virgā que vtat in
colubrū. neq3 in aliquo ꝑsidio
carnis īniti. q̄a istiusmodi v̄ga
et bacul' arundineus ē. que si pau
lulū presseris frangitur et manū
ꝑforat incūbentis. In quācū

q₃ ciuitatē aut castellū intrauentis interrogate q̄s in ea dign⁹ sit et i bi manete donec exeatis. Sup or dinatione epi et diaconi apls loq tur Oportet aūt et testimoniū eos hr̄e bonū ab hijs q̄ foris st̄. Apli nouā introeūtes vrbē scire nō po terāt q̄s q̄lis esset. Ergo hospes fa ma eligend⁹ est apli et iudicio vi cinorū. ne p̄dicationis dignitas suscipiētis infamia deturpet. Cū vniusis ōcant p̄dicare hospes v n⁹ eligit. non tribuēs b̄nficiū ei q̄ apud se mānsur⁹ est s₃ accipiēs. hoc eī d̄r quis in ea dign⁹ est. ut magis se nouīt grām accipe q̄ dare. Intrātes aūt domū salutate eā. et si qdem fuit dom⁹ digna ueniet pax vr̄a sup eā. si aūtē nō fuit digna pax vr̄a ad vos reūtetur. Occultā salutīo⁹ hebrei ac syri sermone expssit. Q̄d eīū grece d̄r chere. et latine aue. hoc hebraico syroq₃ sermone appella tur salomlach siue salamalach id₃ pax tecū. Q̄d aūt precipit ta le est. Introeūtes domū pacē im precaminū hospiti. et q̄ntū in vob est discordie bella sedate. Si aūt orta fuit otradictio. vos mercedē hētis de oblata pace. illi bellū qd̄ hr̄e voluerūt possidebūt. Et quicūq₃ nō receperint vos. neq₃ audierīt sermones vr̄os exītes foras de domo uel c̄itate excutite puluerē de pedib⁹ vr̄is. Puluis excutit̄ de pedib⁹ in testiōniū la boris sui. q̄ ingressi st̄ ciuitatē et p̄dicatio aplica ad illos usq₃

puenit. Siue excutit̄ puluis ut nichil ab eis accipiāt nec ad vic tū qdem necc̄rn qui euāgeliū spre uerint. Amen dico vobis tollera bili⁹ erit t̄re sodomorū et gomor reorū in die iudicij q̄ illi ciuitati. Si tollabili⁹ erit t̄re sodomorū et gomorreorū q̄ illi ciuitati q̄ nō recepit euāgeliū. et idcō tollea bili⁹. q̄a sodomis et gomorris n̄ fuit p̄dicatū. huic aūt predicatū sit et tn̄ non recepit euan̄m. q̄ et int̄ pc̄tores diūsa supplicia st̄. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporū. ~~Estote ḡ prudētes sicut serpentes.~~ Lupos scribas et phiseos vocat. q̄ st̄ clerici iudeorū. Estote ḡ prudētes sicut serpētes et simplices sicut colūbe. ut per prudentiā deuitēt insidias. et p simplicitatē non faciāt malū. Serpētis astucia ponit̄ in ex̄m q̄a toto corpe occultat caput. et illud in quo vita ē ptegit. Ita et nos toto piculo corpis caput nr̄₃ q̄ est xp̄s custodiam⁹. Simplici tas colūbarū ex sp̄s sc̄i specie de mratur. Vn̄ dicat et apls. malici a puuli estote. Cū aūt tradent vos nolite cogitare quō q̄ quid loquamī. Sup̄ dixerat tradent eī vos in ōsilus et ī sinagogīs suis flagellabūt vos. et ad reges et p̄ sides ducemī ꝓpter me. Cū aūt ꝓp ter xp̄m ducimī ad iudices. volū tatem tn̄ nr̄am p xp̄o debem⁹ offerre. ceteri ipse xp̄s qui in no bis h̄itat loqtur p se et sp̄s sc̄i ḡ cia in r̄ndendo ministratur. Trad₃

ut frater fratrē in mortē. et pr̄ fi-
liū. et insurgent filij in parētes
Hoc in psecutionib; fieri et crebro
uidem'. nec ullus est int̄ eos fid'
affectus quorū diu̾sa fides ē. Qui
pseuerauit usq; in finē h' saluꝰ
erit. Non ē cepisse. s; pfecisse uirtu-
tis ē. Cū enī psequent' vos ī ciui-
tate ista fugite in aliā Amē di-
co uobis. nō consūmabitis ciui-
tates isrl' donec ueniat fili' hoīs
Hoc ad illud tps referendū est cū
apli ad pdicationē mittebant'
qibus et ppie dcm̄ est. in viā gē-
tiū ne abieritis et in ciuitates
samaritanorū ne intraueritis. q
psecutionē timere nō debeant et
debeant declinare Qđ quidē uide-
m' in pricipio fecisse credētes. qn̄
orta ih'osolimis psecutione di-
uisi st̄ in vniu̾sam iudeā. ut tri-
bulationis occasio fieret euange-
lij seminariū. Spualr̄ aūt possu-
m' dicē cū psecuti vos fuerint
in vna ciuitate. hoc est. in vno scrip-
turarū libro uel testimonio. nos fu-
giam' ad alias ciuitates id; ad a-
lia volumīa Quāuis contentiosus
fuit psecutor. cū presidiū salua-
toris: q̄ aduersarius victoria con-
datur. Si patrēfamilias beelse-
bub uocauerūt: q̄to magis do-
mesticos eius. Beelzebub ydolū
est accaron qđ vocatur in regū
volumīe ydolū musce. uel ipse est
bel siue belphal. zebub āt musca
vocat'. Principem āt demoniorū
ex spurcissimi ydoli appellabāt
vocabulo. q̄ musca dicit' pp̄ter ī-
mūdiciam q̄ extermīat suauita-
tē olei. Nichil enī opertū est qđ nō
reuelabitur et occultū qđ nō sci-
etur Et quō in pn̄ti multorū vi-
cia nesciūtur. S; de futuro tpe scri-
bit' qn̄ iudicabit dūs abscondita
hoīm. et illuīabit latebras teneb-
rū. et manifesta faciet cōsilia cor-
diū. Et est sensus. Nolite timere p-
secutorū seuiciā. et blaspheman-
tiū rabiē. qa ueniet dies iudicij
in quo et vr̄a virtus et eorū neq-
cia demrābit'. Qđ dico uobis in
tenebris dicite in lum̄e. et qđ ī au-
re auditis pdicate sup tecta. Qđ
auditis in misterio capitis pdica-
te. qđ didicistis absconse publice
loquimū. qđ vos erudiui in puu-
lo iudee loco in vniu̾sis vrbib;
et in toto mūdo audacter dicite
Nolite timere eos q̄ occidūt corp'
aīam āt non pn̄t occidē. S; q̄ cor-
p' occidūt aīam pn̄t non occidē
q̄ aīa īuisibilis et incorporalis ē
sed; crassiorem dico n̄ri corporis c̄-
structiā. uel eo tēre tpe punietur
et supplicia senciet qn̄ primū cor-
pus recepit. ut cū quo peccauit.
cū ipso et puniatur. Eū timete q̄
pt̄ aīam et corp' perdē in iehen-
nā Nomē iehene in ueterib; libris
nō inuenit'. sed primū a saluato-
re ponit'. Queram' g̃ q̄ sit huiꝰ
sermonis occasio. Ydolū baal fuis-
se iux̄ ih'lm ad radices mōtis
moria. in q̄bz fluit syloa nō sel'
legim'. Hec uallis et parua campi
planicies irrigua erat et nemo-
rosa. plena; delicijs. et lucus ī ea

pro dolo consecratus. In tantum autem populus
israel dementiam venerat. ut deserta
templi vicinia ibi hostias immolaret.
et rigorem religionis deliciae vincerent.
filios quoque suos incenderint demo
niis vel initiaverint. et appellabatur
locus ille gehennon idest vallis filio
rum ennom. Hoc regum volumen et pa
ralipomenon et iheremias scribunt ple
nissime. et comminatur se deus ipsum locum impletu
rum cadaveribus mortuorum. ut nequaquam
vocetur thophet et baal. sed vocetur
poliandrium. idest tumulus mortuorum.
Futura ergo supplicia et penas perpetuas
quibus peccatores cruciandi sunt. huius lo
ci vocabulo denotantur. Duplicem
autem gehennam. unam ignis et frigoris
in iob plenissime legimus. Nonne du
o passeres asse veneunt et unus ex
illis non cadet super terram sine patre
vestro. Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt.
Nolite ergo timere. multis passeribus
pluris estis vos. Heret sibi sermo
dominicus. et consequentia pendet ex
superioribus. Prudens lector cave semper
superstitiosam intelligentiam. ut non
tuo sensu attemperes scripturas. sed
scripturis iungas sensum tuum et intel
ligas quid sequatur. Supradixerat noli
te timere eos qui occidunt corpus. animam
autem non possunt occidere. nunc loquitur
consequenter. nonne duo passeres as
se veneunt et unus ex illis non cadet
super terram sine patre vestro. Et est sensus.
Si parva animalia et vilia absque deo
auctore non decidunt. et in omnibus
est providentia. et que in hiis peritura
sunt sine dei voluntate non pereunt.
vos qui eterni estis non debetis time

re quod absque dei vivatis providentia.
Iste sensus et supradictus est. Respicite
te volatilia celi quoniam non serunt ne
que metunt neque congregant in horre
a. et pater vester celestis pascit illa. nonne
vos pluris estis illis. Ac deinceps.
Considerate lilia agri quomodo crescunt
et reliqua. Si autem fenum quod est et cras in
clibanum mittitur deus sic vestit. quan
tomagis vos minime fidei. Quidam
coarcte duos passeres animam interpre
tantur et corpus. quinque quoque passeres
secundum lucam qui duobus assibus vene
unt ad sensus referunt. Sed quomodo illa
intelligentia toto evangelii sermo
nis corpori coaptetur. non parve est dif
ficultatis. Vestri autem et capilli capi
tis omnes numerati sunt. nolite timere. mul
tis passeribus meliores estis vos.
Manifestius nunc expositionis superi
or sensus expressus est. quod timere non de
beant eos qui possunt corpus occidere
et animam non possunt. quoniam si sine de
i scientia parva quoque animalia non decidunt
quantomagis homo qui apostolica fulgescit
dignitate. Quod autem ait. et capilli
capitis vestri omnes numerati sunt. immen
sam dei erga homines ostendit providen
tiam et ineffabilem significat affectum. quod
nichil nostrorum deum lateat etiam par
va et ociose dicta eius scientiam non
fugiant. Derident etiam intelligen
tiam ecclesiasticam in hoc loco qui car
nis resurrectionem negant. quasi nos et
capillos qui numerati sunt et a tonsore
decisi omnes dicamus resurgere. cum sal
vator non dixit. vestri autem et capilli
omnes salvandi sunt. sed numerati sunt. Ubi
numerus est scientia numeri demonstratur. non

cuiusdē miū ɔseruatio. Nolite arbi
trari q̄ venerī mitt̄e pac̄e in terā
nō veni mitt̄e pac̄e sed gladiū
Supdixerat qd̄ dico vobis in te
nebris dicite in luc̄e. et qd̄ in au
re auditis p̄dicate sup tecta. nūc
infert qd̄ post p̄dicatione sequit̄
ad fidem xp̄i. Totus orbis ɔtra
se diuisus ē. vnaqueq; dom' et
infideles habuit et credētes. et
ꝓpterea bellū missū est bonū. ut rū
pet̄ pax mala. Tale qd̄ et in
genesi adūsū rebelles hoīes qui
moti fuerāt de oriēte. et turrē ɔ
strue festinabāt. p̄ quā alta ce
li penetrarēt fecisse scribit̄ deus
ut diuidēt linguas eorū. Vn̄ et
in ps̄ dauid p̄catur Dissipa gē
tes q̄ bella volūt Veni eī separe
hoīem adūsus patrē suū et filia
adūs' matrē suā. et nurū adū
sus socrū suā. et inimici hoīs dōes
tici eius Hic locus ꝓpe hysdē ver
bis in michea scribit̄ Et nōndū
ubiq; de ueti instrumēto testio
niū posuit̄. utrū sensus tm̄. an ꝑ
sermo ɔsenciat. Qui amat p̄rem
a' matrē plusq̄ me. nō est me
dign' et rel' Qui aūt p̄miserat
non ueni mitt̄e pac̄e sed gladiū
et diuidē hoīes adūsus patrē et
matrē et socrū. ne q̄s pietatē re
ligionī aūferret subiecit dicens
Qui amat patrē a' matrē pl'
q̄ me. Et in cantico cant' legim'.
Ordinate in me caritatē. Hic ordo
in oī affcū nc̄arius ē. Ama post
deū patrē. ama matrem. ama fili
os Si aūt necessitas venit̄ ut amor

parentū aut filiorū dei amori ɔpet̄
et nō possit utrūq; seruari. odiū
in suos. pietas in deū est. Non g°
p̄hibuit amare patrē a' matrem
sed signanter addidit q̄ amat p̄rē
a' matrē plusq̄ me Et q̄ nō acci
pit crucē suā et sequit̄ me nō est
me dign'. In alio euan' scribitur
q̄ non accipit crucē suā cotidie. ne
scl' putem' ardorē fidei posse suffi
c̄e. sp̄ crux portanda est ut sp̄ nos
xp̄m amare doceam' Qui recip̄
vos me recipit. et q̄ me recipit r̄e
cipit eū q̄ me misit Ordo pulch
rim'. Ad p̄dicatione mittit. docet
p̄icula nō timenda. affcm̄ subic̄
religionī. Aurū sup̄ tulerat. et de
zona excusserat. dura euāgelis
tarū ɔdicio. Vn̄ sumptus. vn̄ victꝰ.
Necc̄ria austeritate mādatorū spē
tpat mādatorū Qui recipit inq̄
ens vos me recipit. et q̄ me recip̄
recipit eū q̄ me misit. ut in suscipi
ēdis aplis vnusq̄sq; credentiū xp̄m
se suscepisse arbitraret̄ Qui reci
pit ꝓphetā in noīe ꝓphe. mercedem
ꝓphe accipiet ~~accipiet~~ et rel' Qui
ꝓpham recipit ut ꝓphetā. et intelli
git eū de futuris loquentē. ei in
cedē ꝓphe accipiet. Igit̄ iudei car
naliter intelligentes ꝓphas merce
dē non acceperūt ꝓpheticā. Alit̄
In oī ꝓfessione zizaniū mixtū
tritico. p̄miserat. q̄ recipit vos me
recipit. et q̄ me recipit recipit eū
q̄ me misit. ad susceptione ma
gistrorū discipulos ꝓuocauerat
Poterat occulta ēē credentiū re
sio. ergo et pseudo ꝓphas et iudā

proditorem debemus recipere et illis a
lienorum ministrare. Hoc autem dominus
procurans. dicat non personas suscipi
endas esse. sed nomina. et mercedem non
perdere suscipientes licet indignus fu
erit qui susceptus sit. Et quicumque po
tum dederit uni ex minimis istis ca
licem aque frigide tantum in nomine dis
cipuli amen dico vobis non perdet mer
cedem suam. Legimus in dauid propheta
ad excusandas excusationes in pec
catis. quod multi peccatorum suorum quasi ius
tas pretendunt occasiones. ut quod
voluntate delinquunt uideantur neccessita
te peccare. Dominus scrutator cordis
et renum futuras cogitationes in
singulis coniciens. dixerat. qui vos re
cipit me recipit. sed hoc preceptum
multi pseudo prophete et falsi predica
tores poterant impedire. medicatus
est huic scandalo dicens. qui recipit
iustum in nomine iusti mercedem iusti ac
cipiet. Rursum poterat alius cau
sari et dicere. Paupertate prohibeor.
tenuitas me retinet ut hospitalis
esse non possum. Et hanc excusatio
nem leuissimo precepto diluit. ut ca
licem aque frigide toto animo porriga
mus. Frigide inquit aque non calide:
ne et in calida paupertatis et pe
nurie lignorum occasio quereretur. Ta
le quid et apostolus ut ante iam diximus
ad galathas precepit. Communicet is qui
cathezizatur ei qui se cathezizat in
omnibus bonis. et discipulos ad
magistrorum refrigeria cohortatur. Era
poterat quilibet obtendere paupertatem
et preceptum excludere. priusquam ille pro
nat inuenientem soluit questionem

dicens. Nolite errare deus non irri
detur. Que enim seminauerit homo hec et me
tet. Et est sensus. Frustra causaris
de inopia. cum aliud habeat conscien
tia. me potes fallere cohortantem. sed
scito quantumcumque seminaueris tan
tum et messurus sis. Incipit liber
secundus. Capitulum xi.

Iohannes autem cum audisset
in vinculis opera christi.
mittens duos de dis
cipulis suis ait illi.
Tu es qui uenturus es an
alium expectamus. Non quasi ignorans
interrogat. Ipse enim ceteris ignoran
tibus demonstrat dicens. Ecce agnus
dei. ecce qui tollit peccatum mundi. Et
patris vocem intonantis audiuit. Hic
est filius meus in quo michi complacui
Sed quomodo saluator interrogat ubi
sit lazarus. ut qui locum sepulchri
indicabant. saltem sic pararent ad
fidem. et viderent mortuum resurgen
tem. sic et iohannes interficiendus ab
herode discipulos mittit ad christum
ut per hanc occasionem videntes sig
na et virtutes crederent in eum. et
magistro interrogante sibi discerent.
Quod autem superbirent discipuli iohannis
aduersus dominum. et haberent aliquid
mordacitatis ex liuore et inuidia
superior quoque interrogatio demonstra
uit euangelista referente. Tunc accesse
runt ad eum discipuli iohannis dicentes
Quare nos et pharisei ieiunamus fre
quenter. discipuli autem tui non ieiu
nant. Et alibi. Magister cui tu tribu
isti testimonium ad iordanem. ecce
discipuli eius baptizant et plures

venũt ad eũ Quasi dixerit Nos
deseruĩ. h' raritas ẽ. ad illũ tur
ba ɔcurrit Tu es q̃ venturus es
an aliũ expectamus? Nõ ait. tu
es q̃ venisti. sed tu es q̃ venturus es
et est sensus. Manda in q̃a ad in
ferna descensurus sũ. utrũ te et infe
ris debeam ãnũciare q̃ nũciaui
supis. an non ɔuenit filio dei
ut gustet mortẽ. et aliũ ad hec
sacr̃a missurus sis. Rñdens ihs
ait illis Euntes renũciate ioh̃i
q̃ audistis et vidistis et cet'. Johã
nes interrogauerat p discipulos
tu es q̃ venturus es an aliũ expecta
mus? xp̃s signa demr̃at. nõ ad ea
rñdens q̃ interrogatus fuerat. sed
ad scandalũ nũciorũ. Ite ingt
et dicite ioh̃i signa q̃ cernitis
cecos videntes. claudos ãbulan
tes. et q̃d hijs nõ minus est pau
pes euãgelizatos. ut nulla inter
nobiles et int' ignobiles. inter
diuites et egenos in p̃dicatiõe
distancia sit. Hec magri rigorẽ
hec p̃ceptoris ɔprobãt ueritatẽ
qñ oĩs apud eũ qui saluari pt
eq̃lis sit Qd aũt ait. et btũs q̃ nõ
fuit scandalizatus in me. int'
nũcios pcutit sicut in sequentib'
demr̃abit. Illis aũt abeuntib' cep'
ihs dicẽ ad turbas de ioh̃e Qd
existis in desertũ vidẽ. Arũdinẽ
vento agitatã. et cet'. Si superior
sñia ɔtra iohẽm plata fuerat
ut plerique arbitrant' in eo q̃ ait
btũs est q̃ non fuit scãdalizatus
in me? quõ nũc iohẽs tantis
laudib' p̃dicatur. Sed q̃a turba
circũstans interrogationis misteri
ũ nesciebat et putabat iohẽz du
bitãe de xp̃o. quẽ ipse mr̃auerat
ut intelligeret iohẽm nõ sibi int'
rogasse. sed discipul' suis. Q̃d exis
tis inq̃ in desertũ. Nunq̃d ob hoc
ut videtis hoĩem calamo silem
qui oĩ vento circũferet. et leuitate
mẽtis de eo ãbigeret quẽ an̄ predi
cauerat. An forsitan stimulis ɔtra
me inuidie cogit'. et p̃dicatio eius
vanã sectatur gloriã. ut ex ea q̃
rat lucra. Cur diuicias cupiat ut
affluat dapib'. Locustis vescit'
et melle siluestri. An ut mollib'
vestiat'. Pili camelorũ tegumẽ
tũ eius sũt. Huiusmodi cib' et vestis
carcerib' hospicio recipiũt'. et p̃di
catio veritatis tale hʒ hitaculũ. Q̃
aũt adulatores sũt et sectunt' lucr̃
et ɔq̃runt diuicias. et deliciis affluũt
et mollib' vestiũtur isti in domi
b' regũ sũt. Ex quo ondit' rigidã
uitã et austerã predicac'nis uitare
debẽ aulas regũ. et molliũ hoĩz
pallacia declinãe. Sʒ q̃d existis vi
dẽ. prophetã. Eciã dico vobis et pl'
q̃ prophetã. In eo iohẽs ceteris prophis
maior est. q̃ illi q̃ predicauerũt
eẽ venturũ. h' digito demr̃auit di
cẽs Ecce agn' dei. ecce q̃ tollit pctã
mũdi. Et q̃a ad p̃uilegiũ propha
le eciã baptiste accessit p̃miũ. ut
suũ dñm baptizaret. in infert
nũtorũ. Nygromioz idʒ augere sui sa
cies de malachya testimoniũ. in
quo eciã angls p̃dicat'. Angelũ
aũt h' dici iohẽm nõ putem' naẽ
societate sed officij dignitate idʒ

⁊ vel paupes spũ. l' etc opib' paupes

nunciavit. quod venturum dominum nunciaverit. Amen dico vobis non surrexit maior inter natos mulierum iohanne baptista. Inter mulierum utique natos. Quibus ergo prefertur hominibus qui de mulieribus nati sunt et de concubitu viri. et non ei qui natus est de virgine et spiritu sancto. Quamquam in eo quod dixit. non surrexit inter natos mulierum maior iohanne baptista. non ceteris prophetis et patriarchis cunctisque hominibus iohannem pretulit. sed iohannem ceteris exequavit. Non enim statim sequitur ut si alii eo maiores non sunt. ille eo maior aliorum sit. verum ut equalitatem habeat cum ceteris sanctis. Qui autem minor est in regno celorum maior est illo. Multi de salvatore hoc intelligi voluerunt. quod qui minor est tempore. maior sit dignitate. Nos autem simpliciter intelligamus quod omnis sanctus qui cum deo est maior sit illo qui adhuc consistit in prelio. Aliud est enim coronam victorie possidere. aliud adhuc in acie dimicare. Quidam novissimum angelum in celis domino ministrantem meliorem volunt accipere quolibet homine primo qui versetur in terris. A diebus autem iohannis baptiste usque nunc regnum celorum vim patitur. Si primus iohannes ut supra diximus penitentiam populis nunciavit dicens. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. consequenter a diebus illius regnum celorum vim patitur et violenti diripiunt illud. Grandis est enim violencia. in terra nos esse generatos et celorum sedem querere. et possidere per virtutem quod non tenuimus per naturam. Omnes enim prophete et lex usque ad iohannem prophetaverunt. Non quod post iohannem excludit prophetas. Legimus enim in actibus apostolorum et agabum prophetasse. et quatuor virgines filias philippi. Sed quod lex et prophete quos scriptos legimus quicquid prophetaverunt de domino vaticinati sunt. Quando ergo dicitur omnes prophete et lex usque ad iohannem prophetaverunt. christi tempus ostenditur. ut quem illi dixerunt esse venturum. iohannes venisse ostenderet. Et si vultis recipere ipse est helyas. Misticum esse et egere intelligentia sequens sermo domini demonstrat dicentis. Qui habet aures audiendi audiat. Si autem planus est sensus et manifesta sententia. quid necesse fuit nos ad illius intelligentiam preparari. Helias ergo iohannes dicitur non secundum stultos philosophos et hereticos quosdam. qui metempsychosin idest reversionem animarum quod anima helie reverteretur in iohannem introducunt. sed quod iuxta aliud testimonium evangelii venerit in spiritu et virtute helie et eandem spiritus sancti vel gratiam habuerit vel mensuram. Sed et vite austeritas rigorque mentis helye et iohannis pares sunt. Ille in heremo. et iste in heremo. Ille zona pellicea cingebatur et iste similem habuit cingulum. Ille quia regem achab et iezabel impietatis arguit fugere compulsus est. iste quia herodis et herodiadis illicitas arguit nuptias capite truncatus est. Sunt qui propterea iohannem heliam vocari putent. quod quomodo in secundo salvatoris adventu iuxta malachiam precessurus est helias et venturum iudicem nunciaturus. sic iohannes in primo adventu fecit. et uterque sit nuncius vel primi adventus domini vel secundi. Cui autem assimilabo generationem istam.

Similis est pueris sedentib' in foro
et cet' Pueris in foro sedentib' et
clamantib' atq3 dicentib' ad coe
q̄les suos. cecinim' vobis et non
saltastis. lamentavim' et nō pla
xistis. Cparat' gñatio iudeorū. scrip
tura dicēte. cui silem estimabo gña
tionē istā: Similis est pueris seden
tib' in foro et clamātib' ~~in foro ꝛ~~
cet'. Non ḡ nobis libera tribuit'
intelligēcia et allegorie interpreta
tio passiua. sed quomodo dicturi sum'
de pueris ad gñationis referen
dū est silitudinē. Pueri isti qui se
dēt in foro. hij st̄ de quib' ysayas lo
quit' Ecce ego et pueri mei q̄s de
dit m̄ deus. Et in xviij p̄s testiō'
dn̄i fidele sapiam p̄stans puul'.
Et alibi. Ex ore infantiū et lacte
tiū pfecisti laudē. Isti ḡ pueri sede
rūt in foro siue in agro qd̄ signa
us grece d̄r agora ubi multa ve
nalia st̄. et q̄a plus iudeorū au
dire nolebat. nō ei tm̄ locuti st̄ ꝫ
plenis faucib' inclamauerūt. ce
cinim' uobis et nō saltastis. puo
cauim' ut ad nr̄m canticū opa
bona faceretis et saltaretis ad nr̄a3
tibiā. sicut et saltauit dauid an
archā dn̄i et noluistis. lamētaui
mus et vos ad p̄niam puocaui
m'. et ne hoc quidem facere voluistis
spernente utraq3 p̄dicationē. tā
exhortationis ad ūtutes. q̄m p̄nie
ad p̄niā. Nec mirū si duplicē vi
ā contēpseritis salutis. tā ieiuni
ū et saturitatē pariter spreuistis.
Si ieiuniū vobis placet : cur io
hes displicuit: Si saturitas : cur

filius hōis: Quorū alt'm demoni
ū hn̄tem. alt'm voratorē et ebriū
nūcupatis. Ergo q̄a vos noluistis
utraq3 recipe disciplinā. iustificata
est sapia a filiis suis. id3 dei disp̄e
satio atq3 doctrina. et ego q̄ sū dei
ūtus et dei sapia iuste fecisse ab
aplis meis filiis pbat' sū. q̄b'
reuelauit p̄r q̄ a sapientib' abscō
derat et prudentib' apud semet
ipm̄. In q̄busdā euāgelijs legit'
iustificata ē sapia ab opib' suis
Sapia quippe nō querit vocis tes
timoniū sed opm̄. Tūc cepit ih̄s
exprobrare ciuitatib' in q̄b' facte
st̄ plurime ūtutes eius q̄a nō egis
sent p̄niam. Exprobratio ciui
tatū corozaym et bethzayde et
caphernaū capli hui' titulo p̄a
dit. quod exprobrauit eis q̄a p'
fc̄as ūtutes ac signa q̄plurima n̄
egerūt p̄niam. Ve t̄ corozaym. ve
tibi bethzayda et cet'. Corozaym ꝛ
bethzayda vrbes galilee a salua
tore plāguntur q̄ post tāta signa
atq3 ūtutes non egerūt p̄niam
et p̄ferunt' eis tyr' ꝛ sydō vrbes ydo
latrie et vicijs dedite. Preferuntur
aūt ideo q̄a tyrus et sydon n̄ralem
tm̄ legem calcauerūt. iste uo p'
t̄nsgressionē n̄ralis legis et scripte
eciā signa q̄ apud eas fc̄a st̄ p'ui
duxerint. Querim' ubi scriptum
sit q̄ in corozaym et bethzayda
dn̄s signa fec̄it. Supra legim' et cir
cuibat ciuitates oēs et vicos curās
oēm infirmitatē. Int' ceteras ḡ vr
bes et vicos estimandū est in
corozaym q̄3 et bethzayda dn̄m

signa fecisse. Et tu capharnaū
numquid usq; in celū exaltabis
usq; in infernū descendes. In altero
exemplari reperim⁹: et tu capharna
ū que usq; ad celū exaltata es
usq; ad infernū descendes. et est du
plex intelligentia. Vel ideo ad infer
na descendes. quia contra predicationem
meā superbissime restitisti. vel ideo q̄
a exaltata es usq; ad celū. meo
hospicio et meis signis atq; u
tutib⁹ tm̄ hn̄s priuilegiū maio
rib⁹ plecteris suppliciis qr hys q̄q;
crede noluisti. Quia si in sodomis
facte fuissent uirtutes q̄ facte sunt i
te forte mansissent usq; in hunc diē.
Querat prudēs lector et dicat. Si
tyr⁹ et sydon et zodoma potuerūt
agere penitentiam ad predicationē salua
toris signorumq; miracula. nō sunt
in culpa qr nō crediderunt. sed vicii
ū silencii in eo est q̄ actur⁹ penitentiam
noluit predicare. Ad qd' facilis et a
perta responsio est. ignorare nos iudicia
a dei. et singularū dispensationū
eius sacramenta nescire. propositū fuerat
dn̄o iudee fines non excedere. ne ius
tā phariseis et sacerdotibus occa
sionē persecutionis daret. Vnde et
aplis ān passionē precepit. in uiā
gentiū ne abieritis. et in ciuitates
samaritanorū non introieritis.
Corozaym g' et bethzayda dam
nant' qr presenti dn̄o credere noluerūt
tyrus et sydon iustificatur qr a
plis illi⁹ crediderunt. Non queras te
pora cū credentiū intueris salu
tē. In capharnaū aūt que interp
tat' villa pulcherrima condempnat'
incredula ierl'm cui dr̄ p ezechi
elē iustificata ē zodoma ex te.
In illo tpe. respondens dn̄s ihc̄ dixit.
Confiteor tibi pr̄ dn̄e celi et terre. Cō
fessio non semp penitentiam. sed etiā gr̄a
rū actionē signat. ut in psalmis se
pissime legim⁹. Audiant qui salua
torē non natū sed creatū calūp
niant'. qr patrē suū vocet celi et
terre dn̄m. Si aūt et ipse creatura z
et creatura conditorē suū patrē
appellare pōt. stultū fuit. nō et su
i et terre ac celi dn̄m. l' patrē siłr
appellare. Quia abscondisti hec a
sapientib⁹ et prudentib⁹. et reuelas
ti ea paruulis. Gr̄as agit et exul
tat in pr̄e. qr aplis aduentus sui
aperuerit sacramenta. q̄ ignorauerint
scribe et pharisei. qui sibi sapien
tes uidentur et in conspectu suo pru
dentes. Iustificata est g' sapia a fi
liis suis. Ita pr̄ qm̄ sic fuit pla
citū ān te. Blandientis affectū loqt'
ad patrē ut ceptū in aplis benefi
ciū compleat. Oīa m̄ tradita sunt a
pr̄e meo. Et tradentē patrē et ac
cipientē filiū mystice intellige. Alio
qn̄ si iuxta nr̄am fragilitatē senti
re volum⁹. cū ceperit habere qui acce
pit. incipiet nō habere qui dederit.
Tradita sibi oīa. non celū et terra
et elementa intelligenda sunt. et cetera q̄
ipse fecit et condidit. sed hii q̄ p filiū
accessū hn̄t ad patrē. et ān rebel
les deū postea sentire ceperūt. Et
nemo nouit filiū nisi pr̄. neq; pa
trē quis nouit nisi fili⁹. et cui volu
erit fili⁹ reuelare. Erubescant eu
nomi⁹ tantū sibi notitiā patris

et filij cõitũ alt̃utrũ int̃ se hñt
uendicãt. Quod si unde ɔtendit et su
ũ ɔsolatur insaniã. quia sequit̃
et cui voluit filius reuelare. aliᵈ
est eq̃litatem nĩe nosse qđ nouit
aliud reuelãtis dignitatẽ. Venite
ad me oẽs q̃ laborati estis et one
rati estis. et ego reficiã vos. Gra
uia onera ẽẽ pctã et zacharias p̃
pħa testat̃. iniq̃tatẽ dicens sedẽ
sr̃ talentũ plũbi. et ps̃ ɔprobat.
iniq̃tates mee agg̃uate st̃ sr̃ me
Vel ẽte eos q̃ iugo legis g̃uissimo
p̃mebant̃ ad euãgelij grãz inui
tat. Iugũ eñ meũ suaue est et on⁹
meũ leue. Quõ leui⁹ lege euanᵐ
cũ in lege homicidiũ. in euãgelio
ira dãpnetur. Quia rõe euãgelij
grã facilior. cũ in lege adulteriũ.
in euanᵒ ɔcupĩa puniat. In lege
multa p̃cepta st̃ que apls nõ pos
se ɔpleri plenissĩe docet. In lege
opa req̃runt̃ q̃ qui fecit viuet in
eis. in euanᵒ volũtas q̃ritur. q̃
si etiã effcũ nõ habuit. tñ pre
miũ non amittit. Euanᵐ ca p̃
cipit q̃ possum⁹. s. ne ɔcupiscam⁹
hoc in arbitrio nr̃o est. Lex cũ vo
lũtatem nõ puniat punit effcũ
ne adulteriũ facias. Fuge in p̃
secutione aliquã virginẽ ɔstitu
tã. hec apud euanᵐ q̃a volũtate
nõ peccat v̓go suscipit. in lege q̃
corrupta repudiat. Ca. xij.
In illo tpe abijt ihs sabbo p̃ sata
discipuli aũt eius esurientes cepe
rũt uellẽ spicas et mãducare. ut
in alio q̃z euãgelista legim⁹ ɔpt̃
nimiã iportunitatẽ ne vescendi
q̃dem hẽbant locũ. et ideo q̃i hoĩes
esuriebant. Quod eñ spicas segetũ
in manib⁹ ɔfricant et inediã ɔ
solant̃ uite austioris idiciũ est.
nõ p̃paratus epulas. sed cibos simpli
ces q̃rendũ. Pharisei eñ uidentes
dixerũt ei. ecce discipuli tui faciũ
ũt qđ non licet eis facẽ sabbo. Nõ
q̃ p̃mi apli saluatoris lr̃az sab
bati destruũt. aduersũ hebionitas
qui cũ ceteros recipiũt aplos. pau
lũ q̃i transgressorem legis repudiãt.
At ille dixit eis. Nõ legistis qđ fe
cerit dauid qñ esuriit et q̃ cũ eo
erant quõ intrauit in domũ dei et
panes ɔpositionis mãducauit
quos nõ licebat ei edẽ. neq̃z hijs
q̃ cũ eo erãt. n̄ solis sacerdotibus.
Ad ɔfutandã calũpniam phari
zeorũ ueteris recordat̃ historie. qñ
dauid fugiens saulẽ uenit in no
ban et ab abymelech sacerdote sus
ceptus postulauit cibos. q̃ cũ pa
nes laycos nõ haberet dedit ei ɔse
cratos. q̃bus nõ licebat vesci n̄
solis sacerdotib⁹ et leuitis. Et hᵒ tm̃
interrogauit si mũdi essent pueri
a mulierib⁹? et illo r̃ndente. ab
heri et nudiustercia? nõ dubitauit
panes dare. melius arbitratur⁹
ɔpha dicẽte. miam uolo et nõ sa
crificiũ. de famis periculo hoĩes li
berare q̃ deo sacrificiũ offerre.
hostia eñ placabilis deo hoĩum sa
lus ẽ. Opponit ergᵒ dñs et dicit Si
et dauid scs̃ est et achymelech põ
tifex a uobis nõ rep̃hendit. sed
legis utriq̃z mandatũ ɔbabili
excusatione transgressi st̃ et famis

Index opm hieronimi

in causa e. aut eadem fiunt no pbatis in aplis qua pbatis in ceteris. Quamqua et in hoc multa distancia sit. Illi spicas sabbo manu confricant. illi panes comederut leuiticos et ad sabbi solempnitate accedebat neomeniaru dies in qbus in conuiuio requisitus fugit ex aula regia Obserua q panes ppositionis nec dauid nec pueri eius acceperunt. nisi q a mulierib se mudos esse rndrint. Aut no legistis in lege qa sabbis sacerdotes in teplo sabbm violant et sin crimine sut. Calupniamini inqt discipulos meos cur p segetes transeuntes spicas triuerint et hoc fecerut famis necce cogente. cu ipsi sabbm violetis in teplo imolantes victimas cedentes hircos et tauros. holocausta se lignoru strucm icendio concrematis. et iuxta alti euangeliu fide accitidentes puulos in sabbo. ut du aliam lege seruare cupitis sabbm destruatis. Nuqua at leges deo contrarie st. Et prudecter. ubi transgressiois discipli sui argui poterat. dauid et achymelech ducit exepla sectatos. Vim at et absqz necce tis obtentu sabbi puaricatione in ipsos refert q calupniam fecerat. Dico ei uobis qa teplo maior est hic. Non pnome. sed aduerbiu loci legendu. q maior teplo sit locus q dnm templi teneat. Si aut sciretis qd est miam volo et non sacrificiu. nuqua condepnassetis inocetes. Qd sit miam volo et no sacrificiu. supdiximus. Qd aute sequitur nuqua condepnassetis inocentes de aplis intelligendu. et e sensus Si miam cprobastis achymelech eo q fame piclitante dauid refocillarit et pueros ei. qre meos discipulos condepnatis q nichil tale fecerut. Et cu transisset uenit in synagogu eoru. et ecce homo manu hns aridam. Tercia decim' iste est q curat in synagogis Et nondu q non in triuiis et foris. sed in conciliabulo iudeorum man' arida fuit restituta Et introgabat eu dicentes. si licet sabbatis curare. ut accusaret eu. Quia destructione sabbati qua phizei in discipulos arguebat pbabili exeplo excusauerat ipsi calupniari volut. et introgant utru liceat sabbis curare ut si no curauit crudelitatis et ibecillitatis. si curauit transgressionis accusent Sequitur dicit eis Qs at erit ex vobis ho qui hz ouem vna et si ceciderit hec sabbatis in foueam none tenebit et leuabit ea. Quantomagis melior est ho oue. Itaqz licet sabbis bnfacere. Sic soluit ppositam questione. ut introgates auariae condepnaret Si uos inqt in sabbo oue et aliud qdlibz aial in fouea decidens eripe festinatis no aiali sed vre auariae consulentes. qntomagis ego hoiem qui multo melior est oue debeo liberare. Tuc ait hoi Extende manu tua. Et extendit et restituta est sanitati sicut et altera In euagelio quo utuntur nazareni et hebio

iuit qđ nup in grecū de hebreo
sermone trāstulim⁹. et qđ vocat᷑
a plerisq; mathei autenticū. hō
iste q̄ aridā habuit manū cemē
tari⁹ fuit. istiusmodi p̄cib⁹ aux
iliū precās. Cementari⁹ erā ma
nib⁹ victū querit̄ās p̄cor te ihu
ut m̄ restituas sanitatē ne turpi
ter mendicē cibos. Usq; ad aduē
tū saluatoris arida man⁹ in sy
nagogis iudeorū fuit. et dei opa
nō fiebat in ea. Postq̄ ille venit
in t̄ras reddita est aplīs credētib⁹
dextra. et opi p̄stino restituta. Ex
euntes āt pharizei ɔsiliū faciebāt
adūsus eū quō eū pderēt. Qđ do
mino moliūtur insidias liuor in
cā est. Quid eī fecerat ut phari
zeos ad interfectionē sui puocaret.
Respice q̄ hō extenderat manū. por
tās cibos. saluātē porrigēs. et cetā
q̄ victui sit necc̄ia. Si ḡ manū ex
tendē et victualia sblevare vel po
tū in sabbo non est criminis. cur hō
in alio loco arguat qđ ipsi fecē
conuiūt. p̄sertim cū iste cemen
tari⁹ nichil tale portauīt. sed ad
p̄ceptū dn̄i solam extenderat ma
nū. Ihs autē sciens recessit in. Sci
ens insidias eorū q̄ vellent pdē
suū saluatorē recessit in. ut phi
seis occasionē ɔtra se īpietatis
auferret. Ecce puer ms q̄ elegi
dilēs meus et reł. P ysayam pphē
tā ex psona p̄ris hoc dī. Ponam
spm̄ meū sup eū. Sp̄us ponit nō
sup dei ūbū et sup vnigenitū q̄
de sinu pcessit p̄ris. sed sup eū de
quo dcm̄ est. ecce puer ms. Neq;
audiet q̄s in plateis vocē eius. La
ta āt et spaciosa via ē q̄ ducit
ad pdicionē et multi īgrediūtur
p eam. Qui multa vocem nō au
diūt saluatoris. q̄a nō sit in arta
via ꝫ spaciosa. Arūdinem q̄ssatā
nō ɔfringet. et linū fumigās nō
extiguet. Qui pccori nō porrigit
manū. nec portat on⁹ fr̄is sui.
iste calamū q̄ssatū ɔfringit. et q̄
modicā scintillā fidei ɔtēpnit in
puulis. hic linū extinguit fumi
gās. Quorū utrūq; xp̄s nō fecit
Ad hoc eī venerat ut saluū fa
ceret qđ pierat. Tūc oblatus est ei
demoniū hn̄s cecus et mut⁹. et cu
rauit eū ita ut loq̄retur et vidēt.
Tria signa sił in vno hoīe ppetra
ta sit. Cecus vidꝫ. mutus loquit᷑
possessus deōne libatur. Qđ et tūc
q̄dem carnalit̄ fcm̄ est ꝫ cotidie ɔ
pletur in ɔuersione credentiū. ut
expulso deōne. primū fidei lumē
aspiciant. deīn in laudes dei tacē
ca p̄us ora laxent. Ihs āt sciens
cogitationes eorū dixit eis. Omē
regnū diuisū ɔtra se desolabitur
Turbe stupebāt et ɔfitebant᷑ eū q̄
tanta faciebat signa eē filiū dei.
phizei vō opa dei pncipi demoni
orū deputabāt. Quib⁹ dn̄s nō ad
dcā sed ad cogitata rn̄dit. ut uel
sic ɔpellentur credē potencie ei⁹
q̄ cordis videbat occulta. Si zatha
nas zathanā eicit adūsus se diui
sus ē. quō ḡ stabit regnū eius.
Non p̄t regnū et ciuitas ɔtra se
diuisa stare. sed quō ɔcordia pue
res crescūt. sic discordia maxīe

dilabūtur. Si g° zathanas pugnat
ɔtra se et demon īimicus est de-
moni debēt iam mūdi ucīre cō-
sūmatio. nec h̄erēt in eo locū ad
ūsarie ptātes. quarū int' se bel
lū pax hoīm. Si aūt putatis o s'
be et phizei q̄ ēcessio demonū o-
bia sit in pn̄cipem suū et hoīes
ignorātes fraudulēta sillatione
deludāt. q̄d potestis dic̄e de corp̄z
sanitatib' q̄s dn̄s ɔpetrauit: A-
liud est si mēbro℞ ɔdebilitates et
spūaliū virtutū insignia demō-
b' assignetis. Si ego in beelzebub
eicio demones. filii vr̄i in quo eiciūt.
Ideo ipi iudices vr̄i erūt. Filios
iudeorū uel exorcistas gētis illi'
ex more sig̃t. uel aplos ex eorū
stirpe gn̄atos q̄ ad īuocationē
dei eiciebāt demones. Hos cōuīcit
introgatione prudēti. ut ɔfiteā-
tur spūs sc̄i esse opus. Q̄d' si ex-
pulsio inq̄ demonū in filiis vr̄is
deo nō demonib' putat'. q̄re in
me idē opus nō eādem h̄eat cāz:
Ergo ipi iudices erūt vr̄i. nō ptā-
te sed ɔpatione. dū illi expulsio-
nē demonū deo assignāt. vos be-
elzebub p̄ncipi demoniorū. Sin aūt
de aplis dcm̄ est q̄d et magis in-
tellig'e debem': ipsi iudices co℞ erūt
q̄ia sedebūt in duodecī soliis iu-
dicātes duodecī trib' isrl'. Si aūt e-
go in spū dei eicio demones. g° in
vos p̄uenit regnū dei. In luca is-
tū locū ita legim' sc̄ptū. si aūt ego
in digito dei eicio demones. Iste est
digitus q̄ ɔfitent' et magi. q̄ ɔt'
moysen et aaron signa faciebāt

dicētes. digitus dei ē iste. quo tabu-
le lapidee sc̄pte st' in monte syna.
Si g° man' et brachiū dei fili' est
et digitus spūs sc̄us. p̄ris et filii
et sp̄s sc̄i vna sb̄a. Non eū te scan-
dalizet mēbrorū inequalitas. cū e-
dificet corporis unitas. Puenit in
uos regnū dei. uel seipm̄ sig̃t. de
quo in alio loco sc̄iptū est. reg-
nū dei int' vos ē. et medius stat
int' uos quē nescitis. vl' īte illud
regnū q̄d et iohēs et ipse dn̄s p̄-
dicauerāt. pn̄iam agite appro-
pinq̄bit eī regnū celorū. Est et
tertiū regnū sc̄pture sc̄e. q̄d aufe-
tur iudeis et tradit' genti facie-
ti fructus ei'. Aut quō pt̄ quisq̄
in domū fortis intrāe. et uasa e-
ius diripe. n̄i prius alligauit for-
tē et tūc demū vasa ei' diripiet.
Nō debem' esse securi. adūsarius
nr̄ fortis. victoris q̄z ex uocib' cō-
probat'. Dom' illius mūdus q̄
in maligno positus ē non crea-
toris dignitate s; magnitudie
delinquētis. Vasa illi' nos q̄ndā
fuim'. Alligat' fortis ē et religa-
tus in tartarū. et dn̄i ɔtritus pe-
de. et direptis edib' tirāni captiua
ducta captitas. Qui nō est me-
cū ɔtra me est. et q̄ non ɔggat
mecū sp̄git. Nō putet q̄sq̄ hoc de
h̄eticis dcm̄ et scismaticis. q̄q̄ et
ita ex sup̄fluo possit ītelligi. sed
ex ɔsequentib' textuq; sermonis
ad dyabolū refert'. eo q̄ nō pn̄t
op̄a saluatoris beelzebub opib'
ɔpari. Ille cupit aīas hoīm tenē
captiuas. dn̄s liberare. Ille predi

aut ydola. h' viui' dei notitiā. Ille
trahit ad uitia. h ad uirtutes uo
cat. Quō g' pñt inter se hēe cōcordi
ā quorū opa diuisa sīt. Quicūq3
dixerit ùbū cōtra filiū hoīs remit
tet' ei. q autem dixit cōtra spm sc̄m
nō remittet' ei neq3 in hoc sc̄lo ne
q3 in futō. Et quō quidā nrorū
epōs atq3 p̄bros post blasphemiā
sp̄s sc̄i in suū recepunt gradū. cū
saluator dicat oē pctm̄ et blasphe
miā dimitti hoībus. qui āt ī spū
sc̄o blasphemauit nō dimitti ei nc̄
in pñti tpe nec in futō. Nisi forte
illud de marco euan^ta sumam'
ex'' q̄ cāis tūte rec manifestius expres
sit dicēs q̄a dicebāt spm̄ īmūdū
habet. Ergo q̄ cūq3 opa saluatoīs
beelzebub demonū pncipi depu
tauit et dixit filiū dei hēe spm̄ ī
mūdū. huic nullo tpe blasphemi
a remittet'. Vel ita locus iste est ī
telligend'. Qui ùbū dixit cōtra fi
liū hoīs scandalizat' carne mea
et me hoīem tm̄ arbitrans q filī'
sim fabri. et fr̄es habeā iacobū
ioseph et iudā. et hō vorator et po
tator uini sim. talis opinio atq3
blasphemia q̄q̄ culpa nō careat
erroris. tm̄ hab3 ueniā pter uili
tatē corpis. Qui āt manifeste ītel
ligens opa dei cū de uirtute negare
nō possit eadē stimulat' īuidia ca
lūpniat' et xpm̄ deiq3 ùbū et opa
sp̄s sc̄i dicat esse beelzebub. isti nō
remittet' neq3 in pñti sc̄lo neq3 in
futō. Aut facite arborē bonā et fruc
tū eius bonū. aut facite arborem
malā. et fructū eius malū. Ex fr̄
uctib' eni arbor cognoscit'. Constrin
git' eos silogismo quē greca vocat
'Aphykton' nos ineuitabilē possum'
appellare q̄ interrogatos hinc inde cō
cludit et utroq3 cornu pmit. Si in
qt diabolus est bona opa facere nō
pt. si āt bona sīt que fcā cernitis
seqtur ut nō sit diabolus q̄ ea fu
at. Neq3 eni pt fieri ut ex malo bo
nū aut ex bono malū oriat'. Qd'
āt seqtur. Progenies uiperarū quō
potestis bona loq̄ cū sitis mali. osten
dit eos arborē malā. et tales affer
re fructus blasphemie redūdantis
q̄lia hēant semina diaboli. Bonus
homo de bono thezauro pfert bona
et mal' homo de malo thezauro
pfert mala. uel ipsos iudeos dnm
blasphemantes ostendit de q̄li the
zauro blasphemias pferant. vl
cū supiore q̄stione heret sn̄ia. qd'
quō non possit bon' homo pferre
mala. nec malus bona. sic nō pos
set xp̄s mala. nec diabol' bona o
pa facere. Dico āt vobis q oē ùbū
ociosū qd' locuti fuerint hoīes red
dent rōnem p eo in die iudicii. Hoc
q3 heret cū supiorib'. et est sensus
Si ociosū ùbū qd' nequaq̄ edifi
cat audiētes nō est absq3 piclo
eius q̄ loquit'. et in die iudicii red
dituri' est vniusq̄sq3 rōnem sermo
nū suorū. q̄nto magis vos q̄ opa
sc̄i spūs calūpniamini. et dicitis
me in beelzebub pncipe demonio
rū eicere demonia. reddituri estis rō
nē calūpnie vr̄e. Ociosū ùbū est
qd' sine utilitate et loquētis dicit'
et audiētis. si omissis seriis de re

bus friuolis loqui. et fabulas iner nis antiquas. Ceterum quod scurrilia reple at et facecias omnia dissoluit et aliquid profert turpitudinis. hic non ociosi verbi. sed criminosi tenebitur reus. Tunc accesserunt scribe et pharisei ab iherosolimis ad ihesum dicentes. Volumus a te signum videre. Sic signum postulant. quasi que viderant signa non fuerint. Et in alio euangelio quid petunt plenius explicatur. Volumus a te signum videre de celo. vel in more helye ignem de sublimi venire cupiebant. vel in similitudinem samuelis estiuo tempore contra naturam loci mugire tonitrua. choruscare fulgura. ymbres ruere. quasi non possent et illa calumpniari. et dicere ex occultis et variis aeris passionibus accidisse. Nam qui calumpniaris ea que oculis vides. manu tenes. utilitate sentis. quid facturus es de hiis que de celo venerint? Utique respondebis et magos in egipto multa signa fecisse de celo. At ille ait. Generacio mala et adultera. Egregie dixit adulteram. quia dimiserat virum. et iuxta ezechielem multis se amatoribus copularat. Signum querit et signum non dabitur ei nisi ione prophete et reliqua. De hoc loco plenius in commentariis ione prophete disputauimus. Ad illud tantum lectoris diligentiam mittimus hoc breuiter nos dixisse contrarium quod synodochice totum intelligatur ex parte. non quod omnes tres dies et tres noctes in inferno dominus fuerit. sed quod in parte parasceues et dominice et tota die sabbati tres dies et tres noctes intelligantur. Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione ista et condempnabunt eam. non sententie potestate. sed comparationis exemplo. Et ecce plus quam iona hic. Hic aduerbium loci. non pronomen intelligas. Ionas secundum lxx interpretes triduo predicauit. ego tanto tempore. Ille assiriis genti incredule. ego iudeis populo dei. ille peregrinus. ego ciuibus. ille voce locutus est simplici. nichil signorum faciens. ego tanta faciens signa beelzebub calumpniam sustineo. Plus quam iona hic. id est in predicatione inter vos. Regina austri surget in iudicio cum generatione ista. et condempnabit eam. quia venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Eodem modo condempnabit regina austri populum iudeorum quo condempnabunt viri niniuite israelem incredulum. Ista est autem regina saba. de qua in regum volumine et in paralipomenon legimus. que pretermissis difficultatibus gentis sue et imperio delitiis venit in iudeam sapientiam audire salomonis. et ei multa munera detulit. In niniue autem et in regina saba occulte fides nationum prefertur israeli. Cum autem immundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca arida querens requiem et non inuenit et reliqua. Quidam locum istum de hereticis dictum putant quod immundus spiritus qui in eis ante habitauerat quando gentiles erant ad confessionem vere fidei eiciatur. postea vero cum se ad heresim transtulerint et simulatis virtutibus ornauerint domum suam. tunc assumptis nequioribus spiritibus ad eos reuertatur diabolus et

habitet in illis. fiuntque novissima
eorum peiora prioribus. Multo quippe pe-
iore conditione sunt heretici quam gentiles
quia in illis spes fidei, in istis pug-
na discordie. Cum hec intelligentia quan-
dam plausum et colorem doctrine prefe-
rat. nescio an habeat utilitatem. Ex e-
o enim quod similitudo vel parabola vel exem-
plo sequitur. Sic erit et generationi hu-
ic pessime. compellimur ad hereticos non
et quoslibet homines. sed ad iudeorum populum
referre parabolam. ut contextus loci non
passim et vagus in diversum fluctuet
atque insipientium more turbetur. sed
hereat sibi vel ad priora vel ad pos-
teriora videat. Immundus spiritus exi-
vit a iudeis quando acceperunt legem. et
ambulavit per loca arida querens sibi
requiem. expulsus videlicet a iude-
is ambulavit per gentium solitudines
Que cum domino postea credidissent. ille non
invento loco in nationibus dixit. Re-
vertar in domum meam unde exivi. Ha-
beo iudeos quos ante dimiseram. Et ve-
niens invenit vacantem scopis mun-
datam. Vacat autem templum iudeorum
et christum hospitem non habebat dicen-
tem Surgite et ambulemus hinc. Et
in alio loco. Dimittetur vobis do-
mus vestra deserta Quia gratia et ange-
lorum et dei presidia non habebant
et ornati erant superfluis observati-
onibus legis et traditionibus phariseo-
rum. revertitur diabolus ad sedem suam
pristinam. et septenario sibi numero de-
monum addito habitat pristinam do-
mum et fiunt illius populi novissima peio-
ra prioribus. Multo enim nunc maiori
demonum numero possidentur blasphe-
mantes in synagogis suis christum
ihesum. quam in egipto possessi fuerant
ante legis notitiam. Quia aliud est ve-
nturum non credere. aliud eum non sus-
cepisse qui venit. Septenarium autem
numerum adiunctum diabolo propter sab-
batum intellige vel propter numerum spiritus
sancti. ut quomodo in ysaia super virgam
de radice yesse et florem qui de radi-
ce eius ascendit septem spiritus virtu-
tum descendisse narratur. ita econtrario
vitiorum numerus in diabolo consecratus
sit. Adhuc eo loquente ad turbas
ecce mater eius et fratres stabant foris
querentes loqui ei. Dixit autem ei qui-
dam Ecce mater tua et fratres tui fo-
ris stant querentes te Occupatus erat
dominus in opere sermonis. in doctrina
populorum. in officio predicandi. Mater e-
ius et fratres venerunt et foris stant
et eum desiderant loqui. tunc quidam nun-
ciat salvatori quod mater sua et fratres
stant foris querentes eum. Videtur mihi
quod nunciat non fortuitu et simpliciter
nunciare. sed insidias tendere. utrum
spirituali operi carnem et sanguinem pre-
ferat. Unde et dominus non quod matrem
negaret et ad fratres exire contempsit
sed quod videret insidiantem. Extendens
manus in discipulos ait. Ecce mater
mea et fratres mei. Isti sunt mater mea
qui me cotidie in credentium animis
generant. Isti sunt fratres mei qui faciunt
opera patris mei. Non quod iuxta hel-
vidium et manicheum matrem nega-
verit. ut natus de fantasmate pu-
taretur. sed apostolos cognationi pre-
tulit ut et nos in comparatione di-
lectionis carnis spiritum preferamus.

Ecce mr̄ tua et frēs tui foris stāt
q̄rentes te. Quidā frēs dn̄i de ali
a uxore ioseph filios suspicātur. se
quētes deliramēta apocrifoꝝ et
quādam mechā mulierculā ↄfin
gentes. Nos aūt sicut in libro quē ↄ
tra heluidiū scripsimꝰ ↄtinet frēs dn̄i
nō filios ioseph. sed ↄsobrinos sal
uatoris sororis marie liberos in
telligimꝰ matertere dn̄i. q̄ esse di
citur mr̄ iacobi iunioris et ioseph
et iude quos in alio euāgelii loco
frēs dn̄i legimꝰ appellatos. Frēs
aūt ↄsobrinos dici oīs scriptura de
mōstrat. Diximꝰ et alr̄. Saluator
loq̄tur ad turbas. intrinsecus eru
dit nationes. Mater eiꝰ et frēs hō
est synagoga et ꝑplus iudeoꝝ fo
ris stant et intrare desiderāt. et ser
mone eiꝰ indigni sūt. Cūq; roga
uerint et q̄sierint et nūciū mise
rint r̄nsū a deo accepūt. liberi eos
eē arbitrii et intrare posse si uelīt
et ipsi credere. qui tn̄ intrare nō po
terūt nisi scōs alios rogauerīt. Ca
In illo die exiens ihs de do xiii
mo sedebat secus mare. et ↄgrega
te sūt ad eū turbe mlte. Populus do
mū ihū non poterāt intrare nec
eē ibi ubi apli audiebāt mysteria
idcirco misericor et miōrs dn̄s e
greditur de domo sua. et sedet iux
sali huiꝰ mare ut turbe ↄgregen
tur ad eū et audiant in litore q̄
intus nō merebantur audire. Ita ut
nauiculā ascendēs sedet. et oīs tur
ba stabat in litore. Ihs in medius
fluctibꝰ est. hinc inde mare tundit
et sua maiestate securꝰ appro
pinq̄re facit t̄re nauiculā suā et
ꝑplus nec q̄q̄ piculū sustinens nec
t̄ptationibꝰ circūdatus q̄s ferre
nō poterat stat in litore fixo gradu
ut audiat q̄ dicuntur. Et locutus est
eis mlta in parabolis dicens. Turba
nō uniꝰ sed diuersarū in singulis uo
luntatū. Unde loquitur ad eā in mltis
parabolis. ut iuxta uarias uoluntates
diuersas recipiat disciplinas. Et nōn
dū q̄ non oīa locutꝰ sit eis in pa
bolis sed mlta. Si dixisset cūcta cunc
ta in parabolis. absq; emolumēto
ꝑpli recessissent. Perspicua miscet ob
scuris ut per ea que intelligūt puo
centur ad eoꝝ notitiā que nō intel
ligūt. Exiit q̄ seminat seminare. Intꝰ
erat domū insidebat. loq̄batur disci
pulis sacra. Exiuit q̄ de domo su
a q̄ seminat uerbū dei. ut seminaret in t
bis. Si q̄ritur quis sit sator iste q̄ seminat
filius dei. et pr̄us in ꝑplis seminare
sermonē. Et sil' obserua hanc esse p
mā parabolam q̄ cū interpretatiōe
sua posita sit. Et cauendū est ubi
cūq; dn̄s exponit sermones suos
et rogatus a discipulis suis intri
secus disserit. ne uel alius uel plꝰ
q̄d uel minꝰ intelligere uelimꝰ q̄ ab
eo expositū est. Quedā ceciderūt
secus uiā et uenerūt uolucres et
comederūt ea. Alia ceciderūt in pe
trosis ubi nō hebant terram mltā
et rel'. Hanc parabolā ad ↄpunda
heresim suā ualentinꝰ assumit. tres
introducens eē naturas spiritale
animalem atq; terrenā. cū hic q̄tuor
sint. una iuxta uiā. alia petrosa
tria plena spinis. q̄rta t̄re bone

Disserim⁹ paruũp intpretationem
eius cũ discipulis volẽtes secreto
audire qđ dicat. Qui hȝ aures au
diendi audiat. Prouocamĩ ad dic
torũ intelligentiã. quotiẽs hys ser
monib⁹ ɔmouemĩ. Et accedẽtes dis
cipuli dixerũt ei. Cuĩdũ quõ
accedũt adeũ discipuli cũ ihs in
naui sedeat. ñ forte intelligi dat
qr dudũ cũ ipso nauĩ ɔscenderunt
et ibi stantes sup intpretatiõe pa
bole sciscitati sũ. Qui hȝ dabit ei.
et hũdabit. q̃ aũt non hȝ et qđ hȝ
auferet ab eo. Non in equitate iu
dicij hñtibus addit. et non hñtib⁹
id q̃ȝ qđ hrẽ uident auferet. sed qđ
aplis in xp̃o hñtibus fidẽ. ceiã si
quid mun⁹ ĩtutũ habeant ɔcedi
t. Iudeis aũt qui nõ crediderũt in
filiũ dei. ceiã si quid p̃ ric bonũ pos
sidet tollit. Neqȝ eĩ pñt aliqđ sa
picter intelligẽ q̃ caput non hñt sa
pienc. Ideo in pabolis loquor eis. q̃
a uidẽtes nõ uideant et audiẽtes
nõ audiunt. Hec de hys loqtur q̃
stant in litore et diuiduntur de ihu
et sonitu fluctuũ pstrepẽte non
audiũt ad liquidũ. que dñr a dõ
ipleturqȝ eis pphia ysaye auditu
audietis et nõ intelligetis et ui
dẽtes uidebitis et nõ pspicietis.
Hec de turbis pphata sũ que stãt
in litore et dei nõ merẽtur audie
sermonẽ. Accedam⁹ g° et nos cũ
discipulis ad ihm et rogem⁹ cũ
discretionẽ pabole. ne cũ turbis
frustr aures et oculos hrẽ uidea
mr. Incrassatũ est eñ cor ppli hui⁹
et aurib⁹ g̃uiter audierũt et ocu
los suos clauserũt et rel. Reddit q̃
re uidẽtes non uideant et audi
ẽtes non audiãt. q̃a incrassatũ
est inqt cor ppli hui⁹ et aurib⁹
suis g̃uiter audierũt. Ac ne forte
arbitrem̃ crassitudinẽ cordis et
g̃uitatẽ auriũ nẽ esse non volũ
tatis. subiũgit culpã arbitrii et
dicit. Oculos suos clauserũt neqñ
oculis uideant et aurib⁹ audiãt
et corde intelligãt et ɔuertent et
sanem eos. In pabolis g° audiũt
et in enigmate. q̃ clausis oculis
nolũt cernẽ ũitatẽ. Urã aũt bt̃i o
culi q̃ vident et aures ṽre que au
diũt. Nisi sup legissem⁹ auditores
ad ĩtelligentiã puocatos salua
tore dicente qui hȝ aures audiẽ
di audiat. putarem⁹ nũc oculos
et aures q̃ bt̃itudinẽ acipiunt
carnis ĩtelligi. Sȝ m̃ uidet illi bt̃i
oculi qui pñt xp̃i ɔgnoscẽ sacra
et quos leuari ihs in sublime p̃re
pit ut candẽtes segetes aspiciant
Et ille aures bt̃e de quibȝ ysaias
loquit. Dñs apposuit m̃ auricu
lam. Amen q̃ppe dico uobis quia
mlti pphe et reges et iusti cupierũt
uidẽ que uidetis et nõ uiderũt. et
nõ uiderũt. et audire q̃ auditis
et nõ audierũt. Uidet huic loco
eẽ ɔtrariũ qđ alibi dr. abrahã
cupiuit diẽ meũ uidẽ. et uidit et
letatus ẽ. Non autẽ dixit õnes
pphe et iusti cupierũt uidẽ q̃ ui
detis sed mlti. Inter mltos pt fieri
ut alii uiderũt. alij nõ uiderunt. li
cet et in hoc piculosa sit intpreta
tio. ut int̃ scõꝝ merita discretio

nē qualibet fuēe uideam̄. Ergo
abrahā uidit in enigmate nō ui
dit in specie. Vos aūt in pr̄uaricatū
tenetis et hētis diuīn vr̄m. et ad
uolūtatem introgatis et ducsa
nī ei. Oīs qui audit ūbū regni
et nō intelligit. Hoc pmittēs hor
tat nos ut q̄ dīū diligentiꝰ audi
amꝰ. Venit malꝰ et rapit qd̄ sei
natū est in corde eiꝰ. Malus bonū
semē rapit. Et sil' intellige qd̄ in
corde fuīt seīnatū. et diūsitas tre
aūe sint credentiū. Fcā aūt tribu
latione et psecutione ppter ūbū
ↄtinuo scandalizat. Attende quid
deīn sit. ↄtinuo scandalizat. Est ḡ
aliq̄ distīcia int̄ eū qui mltis t̄
bulationibꝰ penis q; ↄpellit̄ xpm
negare. et eū qui ad p̄mā psecuti
onē stati scandalizat̄ et corruit
Qui aūt seīnat in spinis. h' est qui
ūbū audit et sollicitudo scli istius
et fallacia diuiciarū suffocat ūbū
et sīn fructu efficit̄. Michi uidet̄
et illud qd̄ iuxta lr̄am ad adam
dr̄ int̄ spinas et tribulos panem
tuū manducabis. hoc signe misti
ce. ꝙ quicūq; se de scli uoluptati
bꝰ dederit curis q; mūdi. panē
celestē et cibū uerū int̄ spinas
comedat. Et eleganter adiūxit
fallacia diuiciarū suffocat uerbū
blande eī sīt diuicie. aliud agē
tes et aliud pollicentes. Lubrica
est eorū possessio. cū huc illucq;
circūferūtur. et instabili ḡdu uł
hn̄tes deserūt. uel non hn̄tes re
ficiūt. Vn̄ et dn̄s diuites asserit ī
trē difficulter in regnū celorum

suffocantibꝰ diciis ūbū et rigorē dc
ūtutū emollientibꝰ. Qui uō in tra
bona seīatus est h' est q̄ audit ū
bū et intelligit et frcm̄ affert. Si
cut in tra mala tres fuēre diuīsi
tates. secus uiā. et petrosa. et spi
nosa loca. sic in tra bona tria diū
sitas ē. tricesimi. et sexagesimi. et
fructus cētesimi. Et in illa aūt et in
ista nō mutat̄ sbā sed uolūtas
et tā incredulorū q̄ credenciū
corda sīt q̄ semen recepuīt. Venit
inq' malus et rapit qd̄ seīnatū
est in corde eiꝰ. et scdō ac tcio hic ē
aut q̄ uerbū audit. in expositiōe
q; tre bone iste ē qui audit ūbū
primū ḡ debemꝰ audire. deīn in
tellige. et post ītelligenciā fructū
redde doctrinarū. et fuēe uel cē
tesimū frcm̄. uel sexagesimū atq;
tricesimū. De quibꝰ pleniꝰ in li.
ↄtra iouinianū. et nūc breuit̄ p
stringemꝰ. centesimū frcm̄ ūgi
nibꝰ. sexagesimū uiduis atq; ↄti
nentibꝰ. tricesimū scō matrimonio
deputātes. Honorabiles eī nupci
e. et cubile īmaculatū. Quidam
nr̄orū centesimū frcm̄ ad mr̄es
referūt. qd̄ si ita est scā ↄsorcia
nupciarū excludūtur a frcū bo
no. Aliā pabolā pposuit eis dicēs
Silē fcm̄ est regnū celorū hoīni
q̄ seīnauit bonū semen in agro
suo et rel'. Hec scd̄a pabola est cū
intpretatione sua non stati posi
ta sed intiectis aliis pabolis discer
ta. Hic eiū pponit̄ et postea. et pꝰ
ea dimissis turbis uenit̄ ad do
mū. et accedūt ad eū discipuli eꝰ

rogantes edissere nobis parabolam
zizaniorum agri. Non debemus ergo
propero intelligendi desiderio ante eius
noticiam querere. quam a domino disserat.
Aliam parabolam proposuit eis dicens
Sedebat in nauicula dominus et tur
ba stabat in litore illi propinqui. disci
puli vicinius audiebant. Proposuit e
is et alia parabola. Quasi diues paterfa
milias inuitatos diuersis reficiat
cibis. et vnusquisque secundum naturam
stomachi sui varia elementa sus
cipiat. Unde in priore parabola non dix
it alteram sed aliam. Si enim premi
sisset alteram. expectare tertiam non po
teramus. premisit aliam ut plures se
quantur. Simile est regnum celorum gra
no synapis quod accipiens homo semi
nauit in agro et reliqua. Non sit moles
tum lectori. si totas parabolas ponimus.
Que enim obscura sunt plenius dissenda
sunt. ne breuitate nimia inuoluantur
magis sensus quam exponantur. Reg
num celorum predicatio euangelii est
et noticia scripturarum que ducit
ad uitam. et de quo dicitur ad iudeos.
Auferetur a vobis regnum et dabitur
genti facienti fructus eius. Simile est ergo
huiusmodi regnum grano synapis quod
accipiens homo seminauit in agro suo.
Homo qui seminat in agro suo a plerisque
saluator intelligitur. qui in animis cre
dencium seminat. ab aliis ipse homo se
minans in agro in semetipso et
in corde suo. Quis est iste qui seminat
nisi sensus noster et animus qui suscipi
ens granum predicationis et fouens
sementem humore fidei facit in a
gro sui pectoris pullulare. Predi
catio euangelii minima est omnibus
disciplinis. Ad primam quippe doctri
nam fidem non habet ueritatis hominem
deum mortuum et scandalum crucis
predicans. Confer huiusmodi doctri
nam dogmatibus philosophorum et libris e
orum et splendori eloquentie composi
tionique sermonum. et uidebis quanto
minor sit seminibus ceteris euan
gelii. Sed illa cum creuerint nichil
mordax nichil uiuidum nichil uita
le demonstrant. totum flaccidum marci
dumque ebullit in olera et in herbas
que cito arescunt et corruunt. Hec enim
predicatio que parua uidebatur in princi
pio. cum uel in anima credentis uel in
toto mundo sata fuerit non exurgit
in olera sed crescit in arborem. ita ut
uolucres celi quas uel animas credenti
um uel fortitudines dei seruicio man
cipatas sentire debemus ueniant et
habitent in ramis eius. Ramos puto
euangelice arboris que de grano syna
pis creuit dogmatum esse diuersita
tes. in quibus supradictarum uolucrum v
naqueque requiescit. Assumamus et nos
pennas columbe ut ad altiora uolitan
tes possimus habitare in ramis huius
arboris. et nidos nobis facere doctrina
rum. terrenaque fugientes ad celestia
festinare. Multi legentes granum syna
pis minimum omnibus seminibus. et il
lud quod in euangelio dicitur a discipulis
domine auge nobis fidem. et respondetur eis
a saluatore. amen dico vobis si ha
bueritis fidem sicut granum synapis dice
tis monti huic migra de loco isto
et migraret. et putant apostolos uel
paruam fidem petere. uel dominum de parua fi

de dubitate. cū aplus grano synapis
cpatum maximā iudicat. Ideo et
dicit. Si habuero tantū fidem ut
et mōtes trāsferam. caritatē aūt
non hēam nichil michi pderit. Ergo
qd dns dixit fide fieri quā grano
synapis cpatur. hoc apls docet
tota fide posse fieri. Aliā pabolā
locutus ē eis. Sile est regnū celo
rū fermento qd acceptū mulier
abscondit in farine satis trib9 do
nec fermentatū est totū. Diūsus ē
hoīm stomach9. Alii amaris. alii
dulcibꝫ. hii austerioribꝫ illi lenib9
delectant cibis. Ponit itaqꝫ dns
ut iā supdixim9 diūsas pabolas
ut iuxta wlnerū varietates & me
dicina diūsa sit. Mulier ista q̄ fer
mentū accipit et abscondit illud
in farine satis trib9 donec ferme
tetur totū. uel pdicatio in udet
aplica uel ecclīa q̄ de diūsis genti
b9 cgregata est. Hec tollit fermen
tū. notitiā s. et intelligentiā scptu
rarū. et abscondit illud in farine
satis trib9. ut sps aīa et corpus
in vnū redacta non discrepent
int se. sꝫ cū duob9 et ī trib9 cue
niāt impetrent a pre qdcūqꝫ postu
lauerit. Diūsitas locus iste et alit
legim9 in plone et phorū dogma
vulgatū est tres ee in hūana aīa
passiones loaticokon qd nos pos
sum9 interpretari rōnale. tounceti
kun toipokon qd nos plenū di
cim9 irascibile toeniopmatikon
qd appellam9 cupiscibile Et pu
tat ille phs rōnabile nrm in ce
bro. irā in felle. desideriū in iecore
cmoratū. Et nos qs si accepim9 fme
tū euangeliū scrarum scpturarū
de quo supdcm est tres hūane a
nime passiones in vnū redigū
tur. ut in rōne possideam9 prude
ciā. in ira odiū ctra vicia. in desi
derio cupiditatē ūtutū. et hoc to
tū fiet p doctrinā euāgelicam q
nobis ecclā mr prestitit. Dicā et
tiam quorūdam intelligentiā. ut
curiosus lcor e pluribus qd placu
erit eligat. Mulierē istā et ipsam
ecciam interpretant q fidem hoīs
farine satis trib9 cmiscuit. credu
litati pris et filii et sps sci. Cūqꝫ in
vnū fuit fermentatū. non nos
ad triplicem deū. sed ad vnū diui
tatis pducit notitiā. Farine qqꝫ
sata tria. cū non est in singulis
diūsa rā ad vnitatē trahūt sbe
Piūs qdem sensꝫ sed nūqꝫ pabo
la et dubia enigmatū intellige
cia pt ad auctoritatē dogmatū
pficē. Satū aūt gen9 est mensure
iuxta morem pūincie palestine vnū
et dimidiū modiū capiens. Diūt
et alia de hac pabola sꝫ non est
ptitis matie de oibus dicē. Hec ō
nia locutus ē ihs in pabolis ad
turbas. et sine pabolis nō loque
batur eis. Non discipulis sꝫ turbis
in pabolis loqtur. et usqꝫ hodie
turbe in pabolis audiūt. Discipli
domū introeunt saluatorē. Ut
adimpleretur qd dcm est p pphaꝫ
dicentē. apiam in pabolis os
meū. eructabo abscondita a csti
tutione mūdi. Hoc testimoniū de
lxxvii psalmo sūptū est. Legi in

nō nullis codiab⁹ et studiosꝯ lcor
idipm̄ forte repiat. In eo loco u
bi nos posuim⁹ et wlgata hꝫ edi
cio. ut adimpleretur qđ dcm̄ est p
pham dicentē. ibi scptū p ysaiā
pphetū dicentē. Qđ quia minime
inueniebat in ysaia. arbitror pt̄e
a a prudentib⁹ viris ēē sublatū.
Sed m̄ uidet' in pricipio ita editū
qđ postea scriptū est p asaph. pphe
tā dicentē. Septuagesim⁹ eī psal
m⁹ de quo hoc sūptū est testioni
ū. asaph pphē titulo inscribit'. et
primū scriptorē non itellexisse. a
saph. et putasse scptoris viciū at
qꝫ emendasse nomē ysaie cui⁹ vo
cabulū manifestius erat. Sciend'
est itaqꝫ qꝫ in psalmis et ꝑius ꝑ
ꝑticis dei nō solū dauid sed ꝑ ceti
quorꝫ pscripta sꝫ noīa pphē sꝫ ap
pellandi. Asaph videlꝫ et ydithim
et eman ezraites et etham et fi
lii chore et reliq quos scptura cōe
morat. Qđqꝫ ex pꝯa dnī dr aperiā
in pabolis os meū eructabo ab
scondita a ꝯstitutione mūdi. ꝯsi
derandū attenci⁹ et inueniendū de
scribi egressū isrl' ex egipto. et oīa
signa narrari q̄ in exodi ꝯtinent'
historia. Ex quo itelligim⁹ vniuer
sa illa q̄ scripta sꝫ pabolice sentiē
da. nec manifestū tm̄ sonare lrāꝫ
sed et abscondita sacra. Hoc cū se
saluator dicturū esse pmittit. apri
ens os suū in pabolis et eructabis
abscondita a ꝯstitutione mundi
Tūc dimissis turbis venit in do
mū et accesserūt discipuli eī dicē
tes. Dissere nob pabolam zizani
orū agri. Dimittit turbas ihc et
domū reuītitur. ut accedāt ad eū
discipuli et secreto īterrogent eū
q̄ ꝑplus nec merebatur audire nec
poterat. Qui rn̄dens ait. Qui sei
nat bonū semen ē filius hoīs. P
spicue exposuit. qꝫ ager mūdus
sit. sator filius hoīs. bonū semē
filii regni. zizania filii pessimi.
zizaniorū sator diabol⁹. messis
ꝯsūmatio sclī. messores angeli.
Oīa scandala referūt' ad zizani
a. iusti reputāt' in filios regni. Er
go ut supra dixi q̄ exposita sꝫ a do
mīo hui⁹ debem⁹ accōmodāe fidē
q̄ aūt tacita et nr̄e intelligētie de
licta. pstringenda sꝫ breuit'. Hoīes
q̄ dormiūt magros ecclīarū intelli
ge. seruos prīsfamilie nec alios
accipias q̄ angelos q̄ cotidie vi
dent faciē prīs. Diabolus aūt pptē
a inimicus hoīs appellat'. q̄a deus
ēē desinit. et in nono psalmo scp
tū est de eo. exurge dn̄e non ꝯfor
tetur hō. Quamobrem nō dormiat
q̄ ecclīe ppositus ē. ne p illi⁹ negli
gentiā inimicus hō supseīnet zi
zania. hoc est hereticorū dogmā.
Qđ aūt dicat' ne forte colligētes zi
zania eradicetis sil' et frumentū
dat' locus pnīe. Et monem̄ ne
cito āputem⁹ fratrē. q̄a fieri pt̄
ut et ille q̄ obnoxio deputat⁹ ho
die est dogmate. cras resipiscat
et defende' incipiat vitatē. Illud
quoqꝫ qđ sequit'. Sinite utrūqꝫ cresc'e
usqꝫ ad messem. videt' illi pcepto
esse ꝯtrariū. auferte malū de me
dio vrm̄. et nequaqꝫ societatem

Si cum prohibet eradicatio et usque ad messem tenenda est patientia quomodo excidendi sunt quidam de medio nostrum

✠

hendam tam his qui fratres nominantur et sunt adulteri ac fornicatores. Inter triticum et zizania quod nos appellamus lolium, quamdiu herba est et necdum culmus venit ad spicam grandis similitudo est et in discernendo aut nulla aut perdifficilis distantia est. Premonet ergo dominus ne ubi quid ambiguum est cito sententiam proferamus, sed deo iudici terminum reservemus, ut cum dies iudicii venerit ille non suspicionem criminis sed manifestum reatum de sanctorum cetu eiciat. Quod autem dicit zizaniorum fasciculos ignibus tradi et triticum congregari in horrea, manifestum est hereticos quosque et ypocritas fidei gehenne ignibus concremandos, sanctos vero qui appellantur triticum horreis, id est mansionibus celestibus suscipi. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris sui. In presenti seculo fulget lux sanctorum coram hominibus, post consummationem autem mundi ipsi iusti fulgebunt sicut sol in regno patris sui. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro, quem qui invenit homo abscondit et pre gaudio illius vadit et vendit universa que habet et emit agrum illum. Crebris parabolarum obscuritatibus retardati consummatam interpretationem excedimus, ut prope de alio interpretationis genere ad aliud transisse videamur. Tezaurus iste in quo sunt omnes thezauri sapientie et scientie absconditi, aut deus verbum est qui in carne Christi absconditus videtur, aut sancte scripture in quibus reposita est notitia salvatoris. Quem cum quis invenerit debet omnia istius seculi e-

molumenta contempnere, ut illum possit habere quem repperit. Quod autem sequitur: quem cum invenerit homo abscondit, id circo dicitur, non quod hoc de invidia faciat, sed quod more servantis et nolentis perdere abscondit in corde suo quem prioribus pretulit facultatibus. Iterum simile est regnum celorum homini negotiatori querenti bonas margaritas. Aliis verbis idipsum est quod supra dicitur. Bone margarite quas querit institor lex et prophete sunt. Audi Marcion, audi Maniche: bone margarite sunt lex et prophete et notitia veteris testamenti. Unum autem preciosissimum est margaritum, scientia salvatoris et sacramentum passionis illius et resurrectionis archanum, quod cum invenerit homo negotiator similis est Pauli apostoli: omnia legis prophetarumque misteria et observationes pristinas in quibus inculpate vixerat quasi purgamenta contempnit et quisquilias ut Christum lucrifaciat. Non quod inventio nove margarite condempnatio veterum sit margaritarum, sed quod comparatione eius omnis alia gemma sit vilior. Iterum simile est regnum celorum sagene misse in mare et ex omni genere piscium congreganti et reliqua. Impleto Iheremie vaticinio dicentis: Ecce ego mittam ad vos piscatores multos. Postquam audierunt Petrus et Andreas, Iacobus et Iohannes filii Zebedei: Sequimini me et faciam vos piscatores hominum, contexuerunt sibi ex veteri et novo testamento sagenam evangelicorum dogmatum et miserunt eam in mare huius seculi, que usque hodie in mediis fluctibus tenditur, capiens de salsis et amaris

gurgitib' q̄squid incidit. id ē et bo
nos hoīes et malos. optimos pi
sces et pessimos. Cū aūt ɔsūma
tio venit et filius mūdi ut ipse
īfra manifestius edisserit. tūc sa
gena extrahet' ad litus. tūc verū
secernendorū piscū iudiciū demrā
bitur. et q̄i in quodā quietissimo
portu boni mittētur in vasa ce
lestiū mansionū. malos aūt torē
dos et exsicandos iehēne flāma
suscapiet. Intellexistis hec oīa: Di
cūt ei. Etiā. Ad aplos p̄p̄e sermo
est et illis d'r. intellexistis hec. q̄s
non vult audire tm̄ ut ppl'm s̄ in
tellige' ut magr̄os futuros. Ideo ō
nis scriba doctus in regno celorū
silis est hoī prīfamilias. qui p
fert de thezauro suo noua et ve
tā. Instructi erāt apli. scribe et no
tarij saluatoris. q̄ uerba illi' et p̄
cepta signabāt in tabulis cordis
carnalib' regnorū celestiū sacris
et pollebāt opib' prīsfamilie. e
iactes de thezauro doctrinarū sua
rū noua et ueti. ut q̄cq̄t in euā
gelio p̄dicabant. legis et pphetarū
vocibus ɔprobarēt. Vn̄ et spōsa
dicit in can. can. Noua cū uetib'
fratruelis me' seruaui t'. Et fcm̄
est cū ɔsūmasset ih̄s pabolas is
tas trāsut inde. et ueniēs in trām
suā docebat eos de synagogis eo
rū. Post pabolas q̄s locut' ē dn̄s
ad ppl'm et q̄s soli apl'i intelligūt
trāsit in prīam suā. ut ibi apta
doceat. Vn̄ huic sapīa hec et ūtu
tes. Contra stulticia nazareorum
mirant' vn̄ habeat sapīa sapi

cāā. et ūtutes ūtus. sed error in
prōptu est q' fabri filiū suspicā
tur. Nōne hic est fabri fili'. Nōne
mr̄ eius dicit' maria. et fr̄es ei'
iacob' et ioseph. symon et iudas. et
sorores ei' oēs apud nos s̄t. Error
iudeorū salus nr̄a est et h'eticorū
ɔdēpnatio. In tm̄ aūt cernebant
hoīem ih̄m xp̄m. ut fabri puta
rent filiū. Nōne hic est fabri fili'.
Mirantis si errent in fr̄ibus: cū er
rent in pr̄e: Locus iste plen' in s̄
dc̄o ɔtra heluidiū libello exposit'
est. Ih̄s aūt dixit eis. Nō est pph'a
sine hōre ñi in prīa sua et in domo
sua. Pemodū nale est cives sp ci
uib' inuide. Non eī ɔsidāt prīa
viri opa. sed fragilis recordant'
infātie. q̄i non et ipsi p eosdē eta
tis gradus ad maturā etatē vene
runt. Et ideo nō ibi fecit' virtutes
multas pp̄ter incredulitatē illorū
nō quo etiā incredulis illis fuēe
nō potuit ūtutes multas. s̄ quo ne
multas faciens ūtutes cives īcredu
los ɔdēpnaret. Potest et alr' intel
ligi q' ih̄s despiciat' in domo sua
et in prīa sua. hoc ē in ppl'o iude
orū. et ideo ibi paucā signa fecit
ne penit' inexcusabiles fient.
Maiora aūt cotidie in gentibus p
apl'os fiūt. non tm̄ in sanatione
corpm. q̄ in aīarū salute. Ca

In illo tpe. Audiuit xiiij
herodes tetrarcha famā
ih̄u et ait pueris suis. Hic
est iohēs baptista ipē surrexit a
mortuis et ideo ūtutes opantur
in eo. Quidā ecclīasticorū interpre

tū causas q̄rit q̄re herodes ita sit
suspicatus ut putet a mortuis io
hēm resurrexisse et ideo ūtutes in
eo opari. q̄si erroris alienu nobis
reddenda sit rō. aut metempsicosi
i secta ab hijs ūbis hēat herodes
occasionē. cū utiq3 eo tpe quo ioha
nes decollatus ē dn̄s triginta eēt
ānorū. metempsicosin āt p9 mul
tos ānorū circulos in dūsa cor
pa sil' phisici dicūt aīas insinua
ri. Herodes āt tenuit iohēm et al
ligauit eū. et posuit in carcerē ꝓp
ter herodiadē uxorē frīs sui. Dice
bat ei illi iohēs. Non licet t' habē
eā. Vetus narrat historia philippū hero
dis maioris filiū sub quo dn̄s fu
git in egiptū fratrē huj9 herodis
sub quo passus ē xp̄s. duxisse ux
orē herodiadē filiā arethe regis
postea uō socerū eius exortis q̄b9
dam cōtra generū simultatibus
tulisse filiā suā. et in dolorē pro
ris mariti herodis īnimici eius nup
tiis copulasse. Cui sit āt hic ph's
euāgelista lucas plenı9 docet. An
no qntodecīo imperii cesaris pcurā
te pōcio pilato iudeā. tetrarcha
āt galilee herode. ph'o uero frē ei9
tetrarcha yturee et traconitidis
regionis. Ergo iohēs baptista q̄
venerat in spū et ūtute helye ea
dē auctē qua ille ahab corripue
rat et yezabel. arguit herodē et
herodiadē q' illicitas nuptias fe
cerunt. et nō liceat frē viuēte ger
mano uxorē illi9 ducē. malēs pi
clitari apud regē. q̄ ꝓpter adu
lationē esse īmemor pceptorū

dei. Et volens eū occidē timuit po
plm. q̄a sicut ꝓphetā illū hēbant.
Sedicionē quidē ꝑli verebat' ꝓpt
iohēm a quo sciebat turbas ī ior
dane plurimas baptizatas. sed a
more vincebat' uxoris. ob cui9 cupidi
tē eciā dei pcepta cōtēpserat. Die
āt natalis herodis saltauit filia
herodiadis in medio et placuit
herodi. Nullū īuenim9 aliū obs
uasse diē natalis sui n' herodē et
pharaonem. ut quorū erat par ipi
etas eēt vna solēpnitas. Cū iura
mēto pollicitus ē ei dare quecūq3
postulasset ab eo. Ego nō excuso
herodē q' īuitus et nolēs ꝓpter iu
ramentū homicidiū fecit qui ad
hoc forte iurauit ut futē occasi
oni machinas pparet. Alioqn si
ob iusiurandū fecisse se dicit. si ma
tris si mēis postulasset interitū fac
tur9 fuīt an nō. Qd in se gⁿ repu
diatur9 fuit. cōtēpnere debuit et
in ꝓpha. Da m̄ in disco caput in dis
co iohis baptiste. Herodiades time
ne herodes aliqn resipiscēt uel phi
frī amicus fiet. atq3 illicite nup
cie repudio soluentur. monet filiā
ut in ipso statī conuiuio caput io
hīs postulet. dignū opi saltatio
nis dignū sanguinis preciū. Et con
tristatus ē rex. Consuetudis est
scripturarū. ut opinionē multorū re
ferat historicus. quō eo tpe ab oī
bus credebat'. Sicut ioseph ab ip
sa q3 maria appellabat' pr̄ ihū
ita et nūc herodes d' cōtristatus
q̄a hoc discūbentes putabāt. Dis
simulator āt mentis sue et artifex

homicidii tristicia preferebat ī fa
ce. cū leticiā habet in mēte. Pro
iuramentū aūt et eos qui pariter
discūbebant iussit dari. Scelus ex
cusat in iuramēto. ut sub occasio
ne pietatis īpius fiet. Quod aūt sub
icit. et ꝓpter eos q̄ pariter discūbe
bant. vult oēs sceleris sui eē ɔsortes
ut in luxurioso īpuroq; ɔuiuio c
pule cruēte deferrētur. Et alla
tū est caput ei⁹ in disco et datū ē
puelle et tulit mr̄i sue. Legim⁹ in
romana historia flaminiū ducē
romanū. q̄ accūbenti iux̄ mere
tricule q̄ nūq̄ uidisse se dicēt hoīez
decollatū assensus sit. ut reus qui
dā capitalis crimīs in ɔuiuio trū
caretur. a censorib⁹ pulsū curia.
q̄ epulas sanguī miscuīt. et mor
tē quāuis noxii hoīs in alti⁹ deli
cias ꝑstitit. ut libido et hoīcidiū
pariter miscerēt. Quāto scelerator he
rodes ac herodiades ac puella q̄
saltauit. In preciū sanguīs cap̄
postulat ꝓphe. ut hēat in ꝑtate
linguā q̄ illicitas nuptias argu
ebat. Hoc uix̄ lr̄am ſcm̄ sit. nos
aūt usq; hodie cernim⁹ in capite
iohīs ꝓphe iudeos xp̄m q̄ caput
ꝓphārū est ꝑdidisse. Et accedētes
discipuli eius tulerūt corpus ei⁹
et sepelierūt illud et uenientes
nūciauerūt ihu. Refert ioseph⁹
in quodā arabie opido iohēm ca
pite truncatū. Et qd̄ sequit̄. Accedē
tes discipuli ei⁹ tulerūt corp⁹ ei⁹
et ipsi⁹ iohīs et saluatoris discipu
los possum⁹ intelligere. Et uenien
tes nūciauerūt ihu. Quod cū audis

set ihc secessit inde in nauicula in
locū desertū seorsū. Necē baptiste
nūciant saluatori. q̄ audita seces
sit in locū desertū non ut q̄dam ar
bitrant̄ timore mortis. sed parcens
inimicis suis ne hoīcidio homicidi
ū iungerent. Vel in die pasche suū in
teritū differens. in quo ꝓpter sacrā
imoland⁹ est agn⁹ et postes credē
ciū sanguīe respgendi. Sive ideo re
cessit ut nobis p̄beret exemplū
uitande ultro tradentiū se temeri
tatis. qa non oēs eadē ɔstancia
pseuerāt in tormētis q̄ se torquē
dos offerūt. Ob hanc cām et in a
lio loco p̄cepit. cū vos psecuti fue
rint in ciuitate ista fugite in aliam
Eleganter quoq; euāgelista nō ait
fugit in locū desertū. sed secessit. ut
psecutores uitauit magis q̄ ti
muit. Alr̄. Postq̄ a iudeis et rege
iudeorū ꝓphe truncatū est caput
et linguā et uocē apud eos ꝑdi
dit ꝓphia. ihc trāsijt ad desertū ec
clie locū. ~~ut credentiū pbaret fi~~
~~dē~~. q̄ uicū antea nō habuerat.
Et cū audissent turbe secute st̄
cū pedestres de ciuitatib⁹. Pōt et
cām aliā ob audito iohīs initia
secessisse in desertū locū. ut credē
tiū probaret fidē. Deniq; turbe
secute st̄ cū pedestres nō ī iumē
tis. nō in diuīsis uehiculis. s; ꝓprio
labore pedū. ut ardorē mentis
ōnderet. Si volum⁹ singulorū u
borū capere rōnes ꝓpositi opis ɓ
uitatē excedim⁹. Attū est trāsito
rie. q̄ postq̄ dn̄s venit in deser
tū secute st̄ eū turbe plime. Nā

auuq̄ ueniet in solitudines gentiū
ab uno tm̄ p̄plo colebat᷑. Et exi-
ens uidit turbā multā. In euan-
gelicis sermonib⁹. spūs sp̄ lex uic-
tus est. et q̄tquid p̄mo fig̃e uidet᷑
asp̄ū si tetigis tulet᷑. In loco deser-
to erat dn̄s. sequte st̄ eū turbe re-
linquētes ciuitates suas. hoc est p̄s-
tinas ꝯuersationes et uarietates
dogmatū. Egressus aūt ihū sig̃t
q̄ turbe habuerūt quidē eundi uo-
luntatē. sed vires p̄ueniendi nō
habuerint. Ideo saluator egredit᷑
de loco suo et p̄git obuiā sicut ⁊
in alia p̄abola filio penitēti. vi-
sa q̄z turba misereť et curat lā-
guores eoꝝ. ut fides plena stu-
tī premiū ꝯsequat᷑. Vespe aūt fc̄o
accesserūt ad eū discipuli eius
dicētes et reł. Qm̄ misterus ple-
na st̄. Recedit de iudea. uenit ad
desertū locū. sequitur eū turbe re-
lictis ciuitatib⁹ suis. Egredit᷑ ad
eos ih̄s. misereť turbe. curat lā-
guidos eoꝝ. et hoc fiat mane
nō non crescēte die. nō meridie.
sed uespe. q̄n sol iusticie occubuit.
Ih̄s aūt dixit illis. Non h̄nt nec̄-
ce. date illis vos māducare. Nō
h̄nt nec̄e ire diu͛sos cibos quere͛
et eme͛ sibi ignotos panes. cū se-
cū habeat celestē panem. date il-
lis vos māducare. Prouocat a-
p̄los ad fractionē panis. ut ill'
se non h̄ne testantib⁹ magnitu-
do signoꝝ fiat. R̄nderūt ei. Nō
h̄em⁹ hic n̄ q̄nq̄z panes et duos
pisces. In alio euan^{tra} legim⁹ Est
puer quidā hic q̄ habet q̄nq̄z pa-

nes. quē ni uidetur sig̃e moy-
sen. duos aūt pisces uel utrumq̄
intelligim⁹ testamentū. uel q̄a
par nūs refert ad legē. Jgr̄ ap̄li
an̄ passionē saluatoris et choru-
scationē euāgelij fulgurātis nō
h̄ebant n̄ q̄nq̄z panes et duos
pisciculos. q̄ in salsis aq̄s et in
maris fluctib⁹ u͛sabant. Qui a-
it eis. Auferte m̄ eos huc. Audi
marcion. audi manichee. q̄nq̄z
panes et duos pisciculos afferri
ad se iubet ih̄s ut eos sāficet at-
q̄z m̄ltiplicet. Et cū iussisset turbā
discūbe͛ sup̄ fenū. Iuxt leām ma-
nifestus est sensus. sp̄ualis inp̄re-
tationis sacra pandam⁹. Discū-
be͛ iubet᷑ sup̄ fenū. et sc̄d'm aliū
euan^{tra} sup̄ terrā. p̄ q̄nquageños
et centenos. ut postq̄ calcarē suā
calcauerint. et oēs flores illi⁹ et
sc̄li uoluptates q̄si arens fenū si-
bi subiecerint tunc p̄ q̄nq̄genari-
um n̄ū p̄niam ad p̄fc̄m centesimi
n̄ū culmen ascendit. Acceptis q̄n-
q̄z panib⁹ et duob⁹ piscib⁹ aspici-
ens in celū b̄ndixit et fregit et de-
dit discipulis panes. Aspiciat i ce-
lū. ut illuc dirigendos oculos doce-
at. Quinq̄z panes et duos piscicu-
los sumpsit in man⁹ et fregit eos
tradiditq̄z discipulis. Frangente dn̄o
seminarium fit cibor̄. Si eī fuissent
integri et nō in frusta discerpti.
nec diuisi in m̄ltiplicē segetē. tur-
bas et pueros et feīas et tantā
m̄ltitudinē alē non poterāt. Fran-
git g̃ᵒ lex cū p̄phetis et in frusta
discerpit. et eius in mediū misteri-

a proscribitur. ut qd integrū et p
manens in statu pstino nō ale
bat. diuisū in ptes alat gentiū
mltitudinē. Et dedit discaplis pa
nes. et discapuli turbis. Turbe a do
mīo p aplos alimēta suscapiūt.
Et tulerūt reliqas duodcā cophi
nos fragmentorū plenos. Vnus
qsqz aplorū de reliquiis saluato
ris īplet cophinū suū. ut uel hē
at vn postea gentib' cibos pbeat
uel ex reliqis doceat ueros fuisse
panes q postea mltiplicati st. Et
sil' qre quo in hemo et in tā uas
ta solitudine panes non īueniā
tur ñ qnqz tm. et duo pisciculi:
et tā facile duodcā cophini repl
ant. Manducantiū aūt fuit nūs
qnqz milia virorū. exceptis mli
erib' et puulis. Iuxc nūm qnqz
panū et cedentiū virorū qnqz
miliū mltitudo est. Pcedū enī se
cundū altius loci īrationē ad
septenariū nūm venerat. quē q
cedunt qtuor milia st viana e
uāgeliorū nūo. Comedūt aūt qn
qz milia virorū. qui in pfcm vi
rū crediderāt et seqbant cū. de q
dicat zacharias. Ecce vir oriēs no
mē eius. Muliēs aūt et puuli sex
us fragilis et etas minor nūo in
dign st. Vn et nūorū libro quo
ciens sacdotes et leuite l' exercitus
et turbe pugnanciū describūtur
serui et mulieres et puuli et vul
gus ignobile absqz nūo ptermit
tūtur. Et cpulit discapulos suos
ascende nauiculā et precede tūs
fretū cū donec dimittet turbas

Discapulos pcapit trāsfretare et c
pellit ut ascendāt nauiculā. q ser
mōe ondr eos īuitos a dno recessis
se. dū amore pceptoris ne puncto
quidē tpis ab eo volūt separi Et
dimissa turba ascendit in monte
solus orāe. Si fuissent cū eo disci
puli petr' et iacobz et iohes q vi
derāt gliam reformati. forsitā as
cendissent in monte cū eo. Sed tur
ba ad sblimia seq non pt. ñ docu
erit eā iuxe mare in litore. et alu
erit in deserto. Qd aūt ascendit so
lus orāe. non ad eū refcras q de
qnqz panibus qnqz milia hoim
saturauit. exceptis puulis et mu
lierib'. sed ad eū qui audita mor
te iohis secessit in solitudinē. nō quo
psonam dni separem'. sed quo opa
eius int deū et hoiem diuisa sint
Nauicula aūt in medio mari iac
tabat fluctib'. Ifc qi īuiti et rece
dentes apli a dno recesserāt. ne il
lo absente naufragia sustineāt
Deniqz dno in montis cacumine
cmorante. statī uentus ctrarius
oritur et turbat mare et pcelitā
tur apli. et tam diu īminēs nau
fragiū pseuerat qdiu ihs ueniat
Qrta aūt vigilia noctis uenit ad
eos āmbulans sr mare. Stationes
et uigilie militares. in tina hora
rū spacia diuidūt. Qn gr dicat qr
ta uigilia noctis uenisse ad eos
dnm. ondit nocte tota pclitatos
et extrema noctis atqz in csuma
tione sdi eis auxiliū prebiturū.
Et uidētes eū sup mare āmbulantē
turbati st dicentes. qa fantasma ē

Si iux̄ marcionem et manicheū do
min⁹ nr̄ non ē natus ex virgine
ſʒ viſus in fantaſmate. quō nunc a
pli timent ne fantaſma uideāt?
Et p̄ timore clamauerūt. Confuſꝰ
clamor et incerta vox magni timo
ris eſt indiciū. Statimqꝫ ihs locut⁹
eſt dicēs. Habete fiduciā ego ſū.
Erō primū uerſabat̄ in cauſa oc
curit. et timentib⁹ precipit dicēs. Ha
bete fiduciā nolite timere. Et qd̄ ſe
quitur ego ſū. nec ſubiungit q̄s ſit.
uel ex uoce ſibi nota poterāt eū
intelligere q̄ per obſcuras noctis te
nebras loqbatur. l' ipm̄ eſſe repe
tebāt. q̄ locutū ad moyſen noue
rāt. Hec dices filys isrl̄. Qui miſit
eſt me ad uos. Rn̄dens aūt petrus
dixit. Dn̄e ſi tu es iube me uenire
ad te ſup̄ aq̄s. In oībus locis ardētiſ
ſime fidei inuenit̄ petrus. Interroga
tis diſcipulis quē eū hoīem dice
rent xp̄m filiū dei confitet̄. Volente
ad paſſionē pergere licet erret in re
tū non errat in affcū. nolens eū
mori q̄ filiū dei fuerat paulo añ
confeſſus. In mōte cū ſaluatore in
ter primos prim⁹ aſcendit. et in paſ
ſione ſolus ſeqtur. Peccatum negati
onis qd̄ ex repētino timore deſce
derat. amaris ſtatī abluit lacri
mis. Post paſſionē tū eſſet in la
cu geneȥareth et piſcarēt et dn̄s
ſtaret in litore. alys paulatī ad
nauigantib⁹ ille nō patit̄ moras
ſed accinctus autpendit ſuo ſtatī
precipitat in fluctib⁹ Eodē g̃ fidei
ardore quo ſep̄. nunc quoqꝫ cetis ta
centib⁹ credit ſe poſſe facere p̄ volū
tatem magri. q̄ ille poterat p̄ naturā
iube me uenire ad te ſup̄ aq̄s. Tu p̄
cipe. et illico ſolidabuntur vnde. le
ue fiat corpus qd̄ p̄ ſe graue eſt. Et
dn̄dens petr⁹ de nauicula ābula
bat ſup̄ aq̄s. Qui putant dn̄i corp⁹
ideo non eē uerū. q̄a ſup molles a
q̄s molle ethereū inceſſerit. rn̄deāt
quō petrus ābulauit quē utiqꝫ ve
rū hoīem nō negabūt. Videns uo
uentū validū timuit. et tū cepiſſꝫ
mergi clamauit dicēs. Dn̄e ſaluū
me fac. Ardebat aū fides. ſed hūa
na fragilitas ꝓfundū trahebat.
Paululū g̃ relinqtur teptationi
ut augeat̄ fides. et intelligit ſe nō
facilitate poſtulationis ſed potē
cia dn̄i conſeruatū. Et continuo ihs
extendēs manū apphendit eū
et ait illi. Modice fidei q̄re dubitaſ
ti? Si apſo petro de cui⁹ fide et
ardore mētis ſuꝑdixim⁹ qui con
dent rogaueāt ſaluatorē. dicēs
dn̄e ſi tu es iube me uenire ad te
ſup aq̄s. q̄a paululū timuit dr̄
modice fidei q̄re dubitaſti. qd̄ no
bis dicendū eſt q̄ hui⁹ modice fi
dei ne minimam habem⁹ porciū
culā? Et q̄ in nauicula erāt vene
rūt et adorauerūt eū dicentes.
Ve fili⁹ dei es. Ad vnū ſignū tra
nquillitate maris reddita q̄ poſt ni
mias procellas interdū et caſu fieri
ſolet. nauite atqꝫ vectores uē dei
filiū confitent̄. et arrius in eccīa p̄
dicat creaturā. Et cū tranſfretaſſꝫ
venerūt in terram geneſareth. Si
ſarem⁹ qd̄ in nr̄a lingua reſona
ret geneſareth. intellegerem⁹ quō

ih̄s p̄ tēpū. aplorū. et nauis ecc̄i
am de p̄secutionib' naufragio li
beratam trāsducat ad litus. et ī tu
tissimo portu faciat req̄escere. Et cū
cognouissent eū uiri loci illi' miserūt
in uniuersam regionē illā. Cogno
uerūt cū rumore nō facie. l' certe
pro signorū magnitudine q̄ patra
bat in ꝑplis. etiā uultu plurimis no
tus erat Et uide q̄nta fides sit ho
minū terre genezareth. ut nō p̄ñcia
ū tm̄ sua salute contenti sint. s; mit
tūt ad alias p̄ circuitū ciuitates. q̄
oēs currant ad medicū. Et obtu
lerūt ei oēs male hn̄tes. et roga
bāt eū ut uel fimbriā uestimēti
eius tangerent. et quicūq; tetige
rūt salui facti st̄. Qui male hn̄t
nō tangūt corpus ih̄u neq; to
tū uestitū eius. s; extremā fimbri
am. et quicūq; tetigerit sanabū
tur. Fimbriam uestimenti ei' mini
mū mandatū intellige. qd̄ qui
trāsgressus fuit minim' uocabitur
in regno celorū. l' assūptionē cor
poris per quā uenim' ad uerbū dei
et illi' postea fruim' maiestate

Accesserūt Ca. xv.
ad ih̄m scribe et pharise
i ab ierosolimis dicētes
Quare discipuli tui trāsgrediū
tur tradicionē seniorū: Mira
phariseorū scribarūq; stulticia.
Dei filiū arguūt q̄re hoīm tradi
ciones & p̄cepta nō seruent. Non
eī lauant man' suas cū panē
manducāt. Man' id ē opa non
corporis sed aīe lauande st̄. ut fiat
in ill' uerbū dei. Ipse aūt rñdens a

it illis. Quare et uos trāsgredimi
mandatū dei ꝓpter tradicionē ues
trā: Falsam calūpniā uera re
sponsione confutat. Cū inq̄t uos ꝓpt̄ tra
dicionē hoīm p̄cepta dei negligā
tis. q̄re discipulos meos arguen
dos creditis. q̄ seniorū iussa per
ūpendūt. ut dei scita custodiāt
Nā deus dixit. Honora patrē et
matrē. et q̄ maledixerit prī uel ma
tri morte moriat. Vos aūt dicitis
quicūq; dixerit prī l' mr̄i mun' qd̄
cūq; est ex me tibi ꝓderit et non
hōrificauit p̄rem suū et matrē.
Honor in scripturis non tm̄ in sa
lutacionib' et officiis defēndis q̄n
tū in elemosinis ac munerū ob
latione sentit. Honora uiduas aplo
uidas q̄ uere uidue st̄. Hic honor
donū intelligit. Et in alio loco.
Presbiteri duplici honore hōran
di maxīe qui laborāt in uerbo et
doctrina dei. et p̄ hoc mandatū iu
bem'. ut boui triturāti os nō clau
dam'. et dign' sit operari' mercede
sua. Preceperat dn̄s uel inbecillita
tes uel etates l' penurias parētū
considerans ut filii hōrarent etiā
uite necessariis ministrandis parentes
suos. Hanc prudētissimā dei legē
uolētes scribe pharisei q; subuertē
ut impietatem sub noīe pietatis
inducerent. docuerūt pessimos fili
os ut si q̄s ea q̄ parentibus offerē
da st̄ deo uouere uoluit qui uer' ē
pr̄. oblatio dn̄i ꝓponatur parētū
muneribus. uel certe ipsi parentes q̄ deo
consecrata cernebant ne sacrilegii cri
men incurrerent. declinātes egestate

consecrabuntur. Atque ita fiebat ut oblatio liberorum sub occasione templi et dei in sacerdotum lucra cederet. Hec pessima phariseorum traditio de alia occasione veniebat. Multi habentes obligatos re aliena et nolentes sibi creditum reddere delegabant sacerdotibus ut exacta pecunia in ministeriis templi eorum usibus deserviret. Possumus autem et hunc breviter habere sensum. Munus quod ex me est tibi proderit. Compellitis inquit filios ut dicant parentibus suis quodcumque donum oblaturus eram deo in tuos consumo cibos. tibique prodest pater et mater. ut illi timentes accipere quod viderant mancipatum inopem magis velint vitam ducere quam comedere de consecratis. Non quod intrat in os coinquinat hominem. sed quod procedit ex ore hoc coinquinat hominem. Verbum coinquinat proprie scripturarum est. et publico sermone non teritur. Populus iudeorum partem dei se esse iactans. communes cibos vocat quibus omnes utuntur homines. Verbi gratia. suillam carnem. ostreas lepores et istiusmodi animalia. que ungulam non findunt nec ruminant. nec squamosa in piscibus sunt. Unde et in actibus apostolorum scriptum est. Quod deus sanctificavit tu ne commune dixeris. Commune ergo quod ceteris hominibus patet et quasi non est de parte dei. pro immundo appellatur. Opponat prudens lector et dicat. Si quod intrat in os non coinquinat hominem. quare ydolatitis non vescimur ut apostolus scribit. Non potestis calicem domini bibere et calicem demoniorum. Sciendum ergo quod ipsi quidem cibi et dei creatura per se omnia munda sunt. sed ydolorum ac demonum invocatio ea facit immunda. Tunc accesserunt discipuli eius dicentes ei. Scis quia pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt. Ex uno sermone omnis superstitio observationum iudaicarum fuerat elisa. que in cibis sumendis abhominandisque religionem suam sitam arbitrabantur. Et quia crebro teritur in ecclesiasticis scripturis scandalum breviter dicendum quid significet. Scandalon et scandalum nos offendiculum vel ruinam et impactionem pedis possumus dicere. Cum ergo legimus quicumque de minimis istis scandalizaverit unum. hoc intelligimus. qui dicto facto ve occasionem ruine cuiquam dederit. At ille respondens ait. Omnis plantatio quam non plantavit pater meus celestis eradicabitur. Etiam que plana videtur in scripturis plena sit questionibus. Omnis inquit plantatio quam non plantavit pater meus celestis eradicabitur. Ergo et eradicabitur illa plantatio de qua apostolus ait. Ego plantavi apollo rigavit. Sed solvitur questio ex eo quod sequitur. deus autem incrementum dedit. Dicit et ipse. Dei agricultura. dei edificatio estis. Et in alio loco. Cooperatores dei sumus. Si autem cooperatores ergo plantante paulo et apollo rigante. deus cum cooperatoribus suis plantat et rigat. Abutuntur hoc loco qui diversas naturas introducunt dicentes. si plantatio quam non plantavit pater eradicabitur. ergo quam ille plantavit non poterit eradicari. Sed audiant illud iheremie. Ego vos plantavi vineam

verā. quō uersi estis in amaritu
dinē uitis aliene. Plātauit q̇
dem deus. et nemo poterat era
dicāre plantatione eius. Sed qm̄
ista plantatio in volūtate ꝓprij
arbitrij est. nll's eam ali⁹ eradi
care potest ꝗ̇ ipsa tribuit assen
sū. Sinite illos ceci sūt duces cecō
rū. Hoc est qđ apls precepat. Ħe
reticū hoīem post vnā et alteram
correptionē deuita. sciens q̄ puer
sus sit hm̄oi. et a semetipso dāp
nat⁹. In huc sensū et saluator p̄
cepit doctores pessimos dimittē
dos arbitrio suo. sciens eos diffi
culter ad ūtatē posse trahi. cecos
eē et cecū ꝓplin in errorē trahē.
Rn̄dens aūt petr⁹ dixit ei Edisse
re nobis pabolā istam. At ille
dixit. Adhuc et vos sine intellcū
estis. Qđ apte dcm̄ fuiat et pate
bat auditu. apl's petrus ꝑ para
bolā dcm̄ putabat. et in re ma
nifesta misticā querit ītelligen
ciā. corripit𝔷 a dn̄o q̄re pabolı
ce dcm̄ putet qđ ꝑspicue locut⁹
est. Ex quo ānaduertim⁹ uiciosū
esse auditorē. qui ꝗ̇ obscura mani
feste ꝗ̇ manifesta dcā obscure vult
intelligē. Nōne intelligitis q̇a oē
qđ intrat in os in ventrē uadit ꝛ
in secessū emittit. Dūa euangeli
orū loca apud ħeticos et ꝑūsos
plena sūt scandalis. Et ex hac sen
tēcia q̇dam calūpniant̄ q̄ do
min⁹ phisice disputatōis ignar⁹
putet oēs cibos in ventrē ire et
in secessū digeri. cū statī infuse es
ce ꝑ artus et venas ac medullas
neruos q𝔷 fundātur. Vn̄ et mltos
q̇ uicio stomachi ꝑpetū sustinent
vomitū post cenas et p̄ndia sta
tī euomē qđ ingesserint et tm̄ cor
pulētos esse. q̇a ad p̄mū tactum
liq̇dior cibus et potus ꝑ mēbra
fundat. Sed istiusmodi hoīes dū
volūt alti⁹ impiaā reprehendē.
ondunt suā. Ꝺ minuis eī tenuis
humor et liquēs esca cū in venis
et artub⁹ ꝯcocta fuit digesta. ꝑ oc
cultos meatus corꝑis. q̄s greci
poropye uocāt ad inferiora dilabit̄
et in secessū uadit. De corde eī ex
eūt cogitationes male. hoīcidia
adultia fornicationes et rel'. De
corde ınq̄ exeūt cogitacōēs ma
le. Ergo aīe p̄incipale non scd'𝔷 plō
nē in cerebro. sed iuxᵃ xp̄m in corde
est. Et arguendi ex hac siūa q̇ co
gitationes a dyabolo īmitti pu
tant. et nō ex ꝓpa nasa uolūta
te. Diabolus adiutor esse et īcen
tor malarū cogitationū esse p̄t
auctor non p̄t. Simāt sꝑ in insidi
is positus leuē cogitationū nra
rū scintillā suis fomitib⁹ inflam
marit. nō debem⁹ opinaī eū cor
dis q𝔷 occulta rimaī. sed ex corꝑis
hitu et gestib⁹ estimare qđ verse
m⁹ intrinsecus. Verbi g̃ Si pulchrā
mulierē nos crebro uidit respi
cē. intelligit cor amoris iaculo eē
vulneratū. Egressus iħs. secessit
sit in ptes tiri et sydonis. Scribis
et pharizeis calūpniatorib⁹ de
lictis. trāsgredit̄ in ptes tiri et sy
donis. ut tiros sydonios q𝔷 cura
ret. Mulier aūt chananea egredit̄

de finib9 pristis. ut clamās filie
īpetret sanitatē. Obserua q in
q̄ntodecīo loco filia chananee sa
net. Miserē mei dn̄e fili dauid fi
lia mea male a dēonio uexat.
Inde nouit vocare filiū dauid. q
a egressa iā fuerat de finib9 su
is. et errorē tiriorū et sydoniorū
loci ac fidei ɔmutatione dimise
rat. Filia mea male a dēonio vex
atur. Ego filiā ecclīe puto aīas
credentiū. q̄ male a dēonio vex
abant. ignorātes creatorē et ad
orātes lapidē. Qui non rn̄dit ei
ūbū. Non de sr̄bia pharizaica.
nec de scribarū supcilio. sed ne
ipse sn̄iē sue uideretur ɔtrarius
p quā iusserat. In viā gentiū
ne abieritis. et in ciuitates samari
tanorū ne introieritis. Nolebat
eī occasionē calūpniatorib9 dare
pfectāq3 salutē gentiū passionis
resurrc̄ionisq3 tpī reseruabat.
Et accedētes discipuli ei9 rogabāt
eū dicentes. Dimitte eā q̄a cla
mat post nos. Discipuli illo ad
huc tpe mistica dn̄i nescientes.
vel mīa ɔmoti rogabāt p cha
nanea muliere quā alter euāge
lista syrophenissā appellat. vel ī
portunitatē eius carē cupientes.
q̄a non ut clementē. sed ut durū
medicū crebrius īclamaret. Nō
sū missus ñ ad oues pditus do
m9 isrl̄. Non quo et ad gētes nō
missus sit. sed q primū ad isrl̄
missus sit. ut illis nō recipientib9
euāgeliū iusta fieret ad gentes
trāsmigratio. Et signiter dixit ad

oues pditas dom9 isrl̄. ut etiā h̄
loco unā erroneā ouem de alia
pabola intelligimus. At illa ve
nit et adorauit eū dicens. Mira
sub psona mulieris chananitidis
ecclīe fides pacīa humilitas pdica
tur. Fides. q̄ credit posse sanarī fi
liam suā. Pacīa. quia totiēs con
tēpta in precibz pseuerat. Humili
tas q̄ se nō canibus sed catulis
ɔpat. Canes aūt ethnici ppter ydo
latriā dn̄r. qui esui sanguīs dedi
ti et cadaueribus mortuorū feru
tur in rabiē. Nota q ista chana
nitidis pseuerāter pmū filiū da
uid. deinde dn̄m vocet. et ad extre
mū adoret ut deū. At illa dixit
Etiā dn̄e. Nam et catelli edūt de
micis q̄ cadūt de mensa dn̄orū
suorū. Scio me inq̄ filiorū panē
nō mereri. nec īteg̃ros capē posse
cibos. nec sedē ad mensā cū pr̄e
sed ɔtenta sū cū reliq̄is catulorū
ut p humilitatem micarū ad pa
nis īteg̃ri ueniā magnitudinē.
O mira rerū ɔuersio. Isrl̄ quondā
fili9. nos canes p diūsitate fidei.
Ordo noīm ɔmutatur. De illis p
ea dr̄ circūdederūt me canes mul
ti. Et uidete canes. uidete malos
operarios. videte ɔcisionē. Nos au
dimus cū syrophenissa et mulie
q̄ sanguīe fluxerat. magna est
fides tua fiat t̄ sicut vis. et filia
fides tua te saluā fecit. Cūq3 trā
sisset inde ih̄s venit secus mare ga
lilee. et ascendēs in monte sede
bat ibi. Et accesserūt ad eū turbe
multe hn̄tes secū mutos claudos

cecos debiles et alios multos et p
iecerūt eos ad pedes eius. In colo
co ubi latinus interpres transtulit debi
les. in greco scriptum est kyllope.
qd non generale debilitatis sed unius
infirmitatis est nomen. ut quo clau
dus dr qui uno claudicat pede sic
kyllope appellet' qui unā manū
debilē habet. Nos proprietatem huius
verbi non habemus. Unde et in ceteris locis
tibus euāgelista cetero͞rū debilita
tū exposuit sanitates. horū tacu
it. Quid eī sequit'. Et curauit eos
ut turbe mirarētur. uidētes mu
tos loquētes. claudos ābulantes
cecos uidētes. et magnificabant
deū isrl'. De kyllope tacuit. quia q
de contrario dicret non habebat. Hoc de
uno ubo. Intuearis aūt q sanata
chananee filia reuertitur ad iude
ā. et ad mare galilee et ascēdit
in montē. et sicut auis teneros fetus
prouocet ad volandū ubiq sedeat
et turbe concurrūt ad eū deducen
tes sū portantes secū variis oppres
sos infirmitatib'. Quos postquam
curauit dedit eis cibos. et hoc ope
completo ascendit nauiculā et ve
nit in fines magedon. Et ascēdit
in montē et sedebat ibi. et accesserūt
ad eū turbe. Obserua q muti clau
di et ceci ducūtur ad montē ut ibi
curētur a dn̄o. Ihs aūt conuocatis
discipulis suis ait. Misereor turbe
quia triduo iam perseuerant mecū
et non habēt qd manducēt. Et di
mittere eos ieiunos nolo ne deficia
ant in via. Vult pascere quos cura
uit. prius aufert debilitates. postea

sanus affert cibos. Conuocat quoque disci
pulos suos et qd facturus est loquit'
ut uel magistris exemplū prebeat
cū minoribus atque discipulis comunicare
consilia. uel ex confabulatione intelli
gant signi magnitudinē. cū creden
tes se panes in heremo non habē
Misereor turbe inquit. quia triduo iā
perseuerant mecū. Misereor turbe
quia in triū dierū ieiunio. patri filioque
spiritui sancto credebant. Et nō habēt
qd manducēt. Turba semper esurit. et
cibis semper indiget ni saturet' a dn̄o.
Et dimittere eos ieiunos nolo. ne
deficiant in via. Esuriebant post
magnas debilitates. et post pacata
futuros expectabant cibos. Nō vult
eos ihs dimittere ieiunos ne defici
ant in via. Periclitatur ergo qui sine
celesti pane ad optatā mansionē
peruenire festinat. Vn̄ et angelus
loquitur ad heliā. Surge et mādu
ca. quia grandem viā ambulaturus es.
Et dicūt ei discipuli. Vn̄ nobis in
deserto panes tanti ut saturemus
turbā tantā. Et ait illis ihs. Quot
panes habetis. Et illi dixerunt.
Septē. et paucos pisciculos et rel'.
De hoc signo supra diximus et eadē
repetere ociosū est. tm̄ in his que disc
pant immorem. Supra legimus. Vespe
re aūt facto accesserūt ad eū discipuli
dicētes. desertus est locus et rel'. Hic
discipulis conuocatis ipse dn̄s loqui
tur. misereor turbe quia iā triduo per
seuerāt mecū. Ibi quinque panes et
duos pisces. hic septē panes et pau
ci pisciculi. Ibi super fenū discubuit
hic super terram. Ibi qui comedūt quinque

milia sᵗ iuxta panũ nũm quos
ōcderũt. hic q̃tuor milia. Ibi du
odecī cophini replent' de reliq̃is
fragmentorũ. hic septem sporte
In supiori q̃ signo q̃a ꝓpinq̃ue
rãt et vicini q̃nq̃ sensuũ non
ipse dñs eorũ recordat' et mise
reri se dicit et causas miseratio
nis exponit. q̃a triduo iã pseuerãt
cũ eo et dimitte eos ieiunos nõ
vult ne deficiãt in via. Isti q̃ de
septẽ panib⁹ hoc sacrato aliũt
nũo atq; pfecto non sᵗ q̃nq; mi
lia sed q̃tuor. qui nũs in laude
sp ponit' et q̃drangul⁹ lapis ñ
fluctuat nõ est instabilis et ob
hanc cãm etiã euan^a. in eo nũo
ōsecrata sᵗ. Ca xvi.

At ille r̃ndens ait eis. Fcõ
uespe dicitis. serenũ erit
rubicũdũ .n. est celũ. et
mane hodie tẽpestas rutilat
eñ triste celũ. Faciẽ ergo celi iudi
care nostis. signa aũt tpm nõ po
testis. Hoc caput in plerisq; codi
cib⁹ non hetur sensus q; manifes
tus ẽ q' ex elementorũ ordine at
q; ꝯstitutia possint et serenu
et pluuiã dies pnosci. Scribe aũt
et pharizei q̃ uidebant' legis esse
doctores ex ꝓpharũ vaticinio nõ
potuerũt intelligẽ saluatoris ad
uentũ. Et relictis illis abijt. Et
cũ uenissent discipuli eius trãs
fretũ. obliti sᵗ panes accipe. Re
lictis scribis et pharizeis quibus
dixãt. gñatio mala et adultera
signũ querit et signũ non dabi
t' ei ñ signũ ione ꝓphe. reccẽ abijt
trãs fretũ. et gentiũ secutus ẽ ꝑplõs
Quid aũt sibi uelit signũ ione iã
supdcm̃ est. Cauete a fermento
phizeorũ et saduceorũ. Qui cauz
a fermẽto phizeorũ et saduceoꝝ
legis ac lrẽ pceptu nõ seruat. tdi
ciones hoim negligit. ut faciat
mãdata dei. Quid cogitatis in
t' vos modice fidei q̃a panes nõ
hetis. Nondũ intelligitis neq;
recordamĩ q̃nq; panũ et q̃nq; mi
lia hoĩn et quot cophinos sũp
sistis et rel'. p occasione pcepti q̃
saluator inserat dicẽs. cauete a
fermẽto phizeorũ et saduceorũ
docet eos q̃d signent q̃nq; panes
et septẽ. q̃nq; miliũ hoĩz et q̃tuor
miliũ hoĩm q̃ pasta sᵗ in heremo
q' licet signorũ magnitudo pspi
cua sit tñ et aliud in spũali in
telligentia demõstratur. Si ei fermẽ
tũ pharizeorũ et saduceorũ nõ
corpulem panẽ. sed tdiciones p
uersas et hetica signat dogmata
q̃re et cibi q̃bus nutrit' est ꝓpls
dei nõ veram doctrinã integrã
q; signent. Querat aliq̃s et di
cat quõ panes nõ habebãt q̃
statĩ ĩpletis septẽ sportis ascen
derũt in nauiculã et venerũt ĩ
fines magedon. ibiq; audiũt na
uigantes q' caue debeãt a fmẽ
to pharizeorũ et saduceorũ. Sz
scriptura testat' q' obliti sᵗ eos tol
le. Hoc est fermentũ de quo aplš
loq̃tur. modicũ fermentũ totã
massã corrũpit. Huiusmodi fer
mentũ q̃d' oĩ r̃one uitandũ est
habuit marcion valentin⁹ et oẽs

hetici. Fermentū hanc vī hʒ ut si
farine mixtū fuit. qđ puū vi
debatur crescit in maī9 et ad sa
porē suū vniūsam ↄspersionē
trahit. Ita et doctrina hetica si vl'
modicā scīntillā in tuū pectus i
iecerit. in breui īgens flāma suc
crescet. et totū hoīs possessionē
ad se trahet. Deniqʒ seqtur. Tūc
intellexerūt qa non dixisset ca
uendū a fermento panū. sed doc
trina phariseorū. Explicit lib ij9
incipit iij9

Venit ihs ī ptes cesaree phi
lippi. Philipp9
iste est frr̄ hero
dis de quo sup
diximus tetrar
cha iturée et traconitidis regio
nis. q in honorē tiberij cesaris ce
sareā philippi q nūc paneas dr
appellauit. Et est in puincia feni
cis. imitatus herodē patrē qui ī
hōre augusti cesaris appellauit
cesareā que pus turris stratonis
vocabat. et ex noīe filie eius libi
adē trās iordanē extruxit. Ille lo
cus est cesaree philippi ubi iorda
nis ad radices orit' libani. et hʒ
duos fontes vnū noīe ior et alte
rū dan. q sił mixti iordanis no
men efficiūt. Et interrogauit dis
cipulos suos dicēs. Quē dicunt
hoīes esse filiū hoīs. Non dixit
quē me dicūt esse hoīes. sed filiū
hoīs. ne iactant' de se q̄rere uidē
r. Et nō q ubicūqʒ scriptū est ī
ueteri testamēto filius hoīs in he
breo positū est filius adā. Illud
quoqʒ qđ in psalmo legim9. Filij
hoīm usqʒquo graui corde. in heb'
o dr filij adam. Pulchre aūt interro
gat quē dicūt hoīes esse filiū ho
minis. qa qui de filio hoīs loquū
tur hoīes st. qui uo diuinitatē illi
us ītelligūt non hoīes sed dij
appellātur. At illi dixerūt. Alij io
hem baptistam. alij heliā. alij
vō ieremiā. aut vnū ex prophetis. Mi
ror quosdā intpretes cāas errorū
ingrere singulorū. et disputatio
nē longissimā texē. q̄re dnm̄ nrm̄
ihm xpm̄ alij iohēm putauerīt
alij heliā. alij ieremiā. aut vnū
ex pphis. cū sic poterāt errae in
helia et ieremia. quō errauit in
iohē dicens. quē ego decollaui io
hem ipse surrexit a mortuis. et
ideo vtutes opant' in eo. Vos aūt
quē me eē dicitis. Rn̄dens aūt
symon petr9 dixit. Tu es xp̄s fi
lius dei viui. Prudens lector attēde
qđ ex ↄsequentib9 textuqʒ sermo
nis apli nequaq̄ hoīes sed dij
appellant'. Cū. n. dixisset quem di
cūt hoīes eē filiū hoīs. subicit
vos aūt quē me eē dicitis. Illis q
a hoīes st' humana opinantibus
vos q dij estis quē me esse existia
tis. Petr9 ex psona oīm aplorū
profitet'. tu es xp̄s filius dei viui
Deū viuū appellat ad ↄparationē
eorū deorū qui putātur dij ſʒ mor
tui st'. saturnū iouē venerē. libe
rū herculē. et cetū pdolorū portē
ta signauis. Rn̄dens ihs dixit ei
btūs es symon bariona. qa caro

et sanguis nō reuelauit t̄. sed pr̄
meus q̄ est in celis. Testimoniū de
se apli reddit vice. Petr' dixerat
tu es xp̄s filius dei viui. inuicē
recipit illa ɔfessio. btūs es symon
bariona. Quare: Quia nō reuela
uit t̄ caro et sanguis. sed reuela
uit t̄ pr̄. Qd' caro et sanguis re
uelare nō potuit. spūs sci gracia
a reuelatū est. Ergo ex ɔfessione
sortit' vocabulū. qꝫ reuelationē
ex spū scō habeat. cui' et filius
appellandꝰ sit. siquidē bariona
in lingua nr̄a sonat filius colū
be. Alii simplr̄ accipiūt qꝫ symon
idē petrꝰ filius sit iohis iux' alti
loci interrogationē. Symon iohis
diligis me. Qui rn̄dit. dn̄e tu scis.
Et voluīt scriptorū vicio deprauā
tū ut pro bariohāna. hoc est filio
iohis bariona scriptū sit vna de
tracta sillaba. Johānna aūt interpre
tat' dn̄i gracia. Vtrūqꝫ aūt no'
mistice itelligi pt̄. qꝫ et columba
spm̄ scm̄. et grā dei donū sufficet
spūale. Illud qꝫ qd' ait. quia caro
et sanguis nō reuelauit t̄. apli
ce narrationi ɔpa. in q̄ ait. Cōtinu
o nō acquieui carni et sanguī. car
nē ibi et sanguinē iudeos sigauit
ut hi quoqꝫ sub alio sensu demō
stret' qꝫ ei non pro doctrinam pharī
seorū sed pro dei graciam xp̄s dei fi
lius reuelatus sit. Et ego dico ti
bi. Quid ē hoc qd ait ego dico t̄.
Quia tu m̄ dixisti. tu es xp̄s fili'
dei viui. et ego dico t̄ non sermo
ne casso et nullū hn̄te opus. sed
dico tibi. quia meū dixisse fecisse ꝫ

quia tu es petrꝰ et sr̄ hanc petrā e
dificabo ecclām meā. Sicut ipse
lumē aplis donauit ut lumē mū
di appellentur et cetera que ex dn̄o
sortiti vocabula sr̄. ita et symoni
q̄ credebat in petrū xp̄m petrus
largitus est nomē. ac scd̄m me
taphorā petre rc̄e dr̄ ei. edificabo
ecclām meā sup te. Et porte infe
ri nō preualebūt adūsus eā. Ego
portas inferi vicia reor atqꝫ pcā
uel cer hereticorū doctrinas p qs illec
ti hoīes ducuntur ad tartarū. Ne
mo itaqꝫ putet de morte dici qꝫ
apli ɔdicione mortis sbiecti non
fuerint quorū martiria uideat co
ruscare. Et t̄ dabo claues regni
celorū. Et qdcūqꝫ ligaueris sup trā
erit ligatū et in celis. et qdcūqꝫ
solueris sr̄ terrā erit solutū et in ce
lis. Istū locū epī et pbri non itel
ligentes aliqd sibi de phariseorū as
sumūt supcilio. ut uel dampnent in
nocētes. uel soluere se noxios arbi
trētur. cū apud deū non snīa sacer
dotū. sed reorū uita requiratur. Le
gimꝰ in leuitico de leprosis ubi iu
bent' ut ostendant se sacerdotibꝰ et si
leprā habuerīt tūc a sacerdote im
mūdi fiāt. non qꝫ sacerdotes lepro
sos faciāt et immūdos. sed qꝫ hēant
noticiā leprosi et possint discerne
qui imūdus q̄ ue mūdus sit. Que
modo g' ibi leprosū sacerdos im
mūdū facit. sic et hi alligāt uel
soluit epūs l' pbr̄ non eos q̄ inson
tes sr̄ uel noxii. sed pro officio suo ai
pctorū audierit varietates scit q̄
ligandꝰ qui ve soluendꝰ sit. Tunc

precepit discipulis suis ut nemini di
cerent. quia ipse est ihesus xpistus. Sup mit
tens discipulos suos ad predicandum
du misserat eis ut annunciarent
aduentum suum. hic precepit ut ne se
dicant xpistum ihesum. Aliud videtur ali
ud esse xpistum predicare. aliud ihesum
xpistum. xpistus eorum dignitatis est no
men. ihesus xpistum vocabulum saluato
ris. Potest autem fieri ut idcirco ante
passionem et resurrectionem se nolu
erit predicari. ut completo postea san
guinis sacro oportunius apostolis diceret
euntes docete omnes gentes et reliqua
Ideo ne quis putet nec esse tamen in
telligentiae et non sensus euangelia
que sequuntur causa prohibite tunc pre
dicationis exponunt Exinde cepit
ihesus ostendere discipulis suis quia opor
teret eum ire iherosolimam et multa pa
ti a senioribus et scribis et principi
bus sacerdotum et occidi. et tertia di
e resurgere. Est autem sensus. Tunc me
predicate cum ista passus fuero. quia non
prodest xpistum publice predicari. et e
vulgari in populis maiestatem. quem post
paululum flagellatum visuri sunt et
crucifixum. Multa pati a seniori
bus et scribis et principibus. Et nunc
ihesus multa patitur ab his qui rursum
sibi crucifigunt filium dei. et cum seni
ores putentur in ecclesia dei et princi
pes sacerdotum. simplicem sequentes
litteram occidunt filium dei qui totus se
titur in spiritu. Et assumens eum pe
trus cepit increpare illum dicens. Ab
sit a te domine non erit tibi hoc
Qui conversus dixit petro. Vade
post me sathanas scandalum mihi es

quia non sapis ea que dei sunt sed que hominis
Sepe diximus nimii ardoris amoris
que quam maxime fuisse petrum in dominum
saluatorem. Quia igitur post confessionem
suam qua dixerat tu es xpistus filius dei vi
ui et premium saluatoris quod audie
rat beatus es symon bariona quia ca
ro et sanguis non reuelauit tibi sed pa
ter meus qui in celis est. repente audiuit
a domino oportere se ire iherosolimam. ibi
que multa pati a senioribus et scribis
et principibus sacerdotum. et occidi et ter
tia die resurgere. non vult destrui confes
sionem suam. nec putat fieri posse ut
dei filius occidatur. assumitque eum in affec
tum suum et separatim ducit ne presentibus
ceteris condiscipulis magistrum videatur ar
guere. Et cepit increpare illum aman
tis affectu et optantis dicere. absit a te
domine. vel ut melius habetur in greco
Neocrokyrye. hoc est propicius tibi sis
domine. Non erit hoc. non potest fieri nec
recipiunt aures mee ut dei filius oc
cidendus sit. Ad quem dominus conuersus
ait Vade retro me zathanas scan
dalum mihi es. Sathanas interpretatur
aduersarius siue contrarius Quia contra
ria inquit loqueris voluntati mee. debes
contrarius appellari. Multi putant
quod non petrus correptus sit sed adu
sarius spiritus qui hec dicere apostolo sug
gerebat. Sed mihi error apostolicus de pi
etatis affectu veniens numquam incen
tiuum videbitur diaboli. Vade retro
me zathanas. Diabolo dicitur vade
petrus audit vade retro me. hoc est
sequere sententiam meam. quia non sapis ea
que dei sunt sed hominum. Mee voluntatis
est et patris cuius veni facere voluntatem

ut pro hominum salute moriatur. tu tuam tantum considerans voluntatem non vis granum tritici in terram cadere ut multos fructus afferat. Prudens lector inquirat quomodo post tantam beatitudinem Beatus es Symon bariona. et tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. et porte inferi non prevalebunt adversus eam. et tibi dabo claves regni celorum. et quodcumque ligaveris vel solveris super terram erit ligatum vel solutum in celo nunc audiat Vade retro me zathanas scandalum es mihi. aut que sit tam repentina conversio. ut post tanta premia zathanas appelletur. Sed consideret quod hoc quod petro illam benedictionem et beatitudinem ac potestatem et edificationem super eum ecclesie in futuro promissam non in presenti datam. Edificabo inquit super te ecclesiam meam et porte inferi non prevalebunt adversus eam. et tibi dabo claves regni celorum. omnia enim de futuro. que si statim dedisset ei. numquam in eo prave confessionis error invenisset locum. Tunc Ihesus dixit discipulis suis. Si quis vult post me venire abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me et reliqua. Qui deponit veterem hominem cum operibus suis denegat semetipsum dicens. Vivo autem iam non ego. vivit vero in me christus. tollitque crucem suam. et mundo crucifigitur. Cui autem mundus crucifixus est sequitur dominum crucifixum. Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua. Prior israhel datur commutatio egiptus et ethiopia. et sane pro anima humana illa sola est retributio quam psalmista canit. Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi. calicem salutaris accipiam et nomen domini invocabo. Filius enim hominis venturus est in gloria patris sui. et tunc reddet unicuique secundum opera eius. Petrus ad predicationem mortis domini scandalizatus sententia domini increpatus fuerat. provocati discipuli ut abnegarent se et tollerent crucem suam et morientem cum magistro sequerentur grandis terror audientium quod posset principe apostolorum perterrito cunctis aliis metum incutere. ideo tristibus leta succedunt. et dicit. cum filius venturus est in gloria patris sui cum angelis suis. Times mortem audi gloriam triumphantis. Vereris crucem audi angelorum ministeria. Et tunc inquit reddet unicuique secundum opera eius. Non est distinctio iudei et ethnici. viri et mulieris. pauperum et divitum. ubi non persone. sed opera considerantur. Amen dico vobis sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem. donec videant filium hominis venientem in regno suo. Terrorem apostolorum spe mediatum voluerat promissorum dicens Filius hominis venturus est in gloria patris sui cum angelis suis. insuper autem iudicis additur. et reddet unicuique secundum opera sua. Poterat apostolorum tacita cogitatio istiusmodi scandalum sustinere. Occasionem et mortem nunc dicis esse venturam. quod autem promittis affuturum te in gloria patris cum angelorum ministeriis et iudicis potestate hoc in dies erit et in tempora longa differtur. Precludens igitur occultorum cognitor quod possent obicere. presentem

tinore p̄iti ꝯpensat p̄mio. Qd c
ū dicat. Sūt quidā de hi stantib'
q̄ non gustabūt morte donec vi
deant filiū hoīs venientē in reg
no suo. ut q̄lis uēturꝰ sit postea
ob incredulitatē vestrā p̄iti tp̄e
demrētur Ca xvii
Et post dies sex assūpsit
ihs petrū et iacobū et io
hem. In q̄busdā euāgeliorū locis
separantur a ceteris. cⁱ quid p̄uilegii
habeāt extra alios ap̄los crebro
diximꝰ. Nūc querit quō post di
es sex assūpserit eos et duxerit
in montē excelsū seorsū. cū lucas
euān octonariū nūm ponat. Sed
facilis ꝯ̄usio est. q̄a hic mediī dies
ponūtur. ibi p̄mꝰ addit' et extremꝰ
Non ēi dicit post dies octo assūt
ihs petrū et iacobū et iohēm. sed
die octaua. Et ducit illos in mon
tem. excelsū seorsū. Ducit ad mon
tana discipulos. ꝑs regni ē. Duci
tur seorsū. q̄a multi vocati. pauci
vo elc̄i. Et trāsfiguratꝰ est añ eos
Qualis futurꝰ est in tp̄e iudicādi
tū talis ap̄lis apparuit. Qd āt
dicit et trāsfiguratꝰ est añ eos. ne
mo putet p̄stinam cū formā et fa
ciē ꝑdidisse. uel amisisse corpis ve
ritatē et assūpsisse corpus sp̄uale
uel aereū. sed quo mō trāsformatꝰ
sit euānᵗᵃ demrāt dicēs. Et resplē
duit facies eius sicut sol. uestimē
ta āt eius fcā sī alba sicut nix.
Ubi splendor faciei ōndit' et can
dor describit' uestiū. non sbā tolli
t'. sed glā ꝯmutat'. Resplēduit fa
cies eius sicut sol. Certe trāsforma

tus est dn̄s in eā gloriā qua uētu
rus est postea in regno suo. Trans
formatio splendorē addidit. faciē
nō subtraxit. Esto. corpus sp̄uale
fuit'. nū et vestimēta mutata sī'.
Que in tm̄ fuere candida ut aliꝰ
euāgelista dicat. q̄lia fullo sup t
rā non p̄t facē. Qd āt fullo sup t
rā p̄t facē corpale est et tactui sb
iacet. non sp̄uale et aereū qd' illu
dat oculis et tm̄ in fantasmate ꝯ
spiciat'. Et ecce appuit illi moyses
et helias cū eo loquētes. Scribis et
phizeis tēptantibꝰ se et de celo sig
na poscentibꝰ dare noluit. sed pra
uā postulationē ꝯfutauit ꝯ̄usione
prudēti. Hic u'o ut ap̄lorū augeat
fidē. dat signū de celo. helia uī descē
dente quo ꝯscenderat. et moyse ab
inferis resurgente. Qd et achas ꝑ
ysaiā precipit' ut petat sibi sig
nū de celo cⁱ de inferno. Nā qd dic
tū est appuit illis moyses et helias
cū eo loquētes. et in alio refertur
euāgelio nūciasse ei q̄ ih'osolimis
passurꝰ eēt. Lex ōnditur et ꝓphe. q̄
et passionē dn̄i et resurrectionē
crebris vocibꝰ nūciauerūt. Respō
dens āt petrꝰ dixit ad ihm. Dn̄e
bonū est nos hī esse. Qui ad mō
tana ꝯscenderat nō vult ad t'rena
descendē sed sp̄ in sublimibꝰ ꝑse
uerare. Si vis faciamꝰ hī tria tab'
nacula. tibi vnū. moysi vnū. et
helie vnū. Erras petre sicut et a
lius euānᵗᵃ testat'. nescis qꝫ quid
dicas. Noli tria tabnacula q̄rere
cū vnū sit tabnaclm euāgelii. ī
qd lex et ꝓphe recapitulande sūt

Si autem quaeras tria tabernacula, nequaquam servos cum domino conferas. Sed fac tria tabernacula, immo unum patri et filio et spiritui sancto, ut quorum est una divinitas, unum sit et in pectore tuo tabernaculum. Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obumbrabat eos et vox de nube dicens: Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui, ipsum audite. Quia stulte interrogaverat, propterea responsionem domini non meretur, sed pater respondet pro filio, ut verbum domini compleretur: Ego testimonium non dico pro me, sed pater qui me misit ipse testimonium pro me dicit. Nubes autem videtur lucida et obumbravit eos, ut qui carnale de frondibus vel tentoriis quaerebant tabernaculum, nubis lucidae operirentur umbraculo. Vox quoque de caelo patris loquentis auditur, quae testimonium perhibet filio, et Petrum errore sublato doceat veritatem, immo per Petrum ceteros apostolos. Hic est filius meus dilectus. Huic figendum est tabernaculum, huic obtemperandum. Hic est filius, illi servi sunt, Moyses et Helias. Debent et ipsi vobiscum in penetralibus cordis sui domino tabernaculum praeparare. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam et timuerunt valde. Triplicem ob causam pavore terrentur: vel quia se errasse cognoverant, vel quia nubes lucida operuerat eos, vel quia dei patris vocem loquentis audierant. Humana fragilitas conspectum maioris gloriae ferre non sustinet, ac toto animo et corpore contremiscens ad terram cadit. Quanto quis ampliora quaesierit, tanto magis ad inferiora collabitur, si ignoraverit mensuram suam. Et accessit Ihesus et tetigit eos. Quia illi iacebant et surgere non poterant, ipse clemens accedit et tangit eos, ut tactu timorem fugeret et debilitata membra solidentur. Dixitque eis: Surgite et nolite timere. Quos manu sanaverat, sanat imperio: nolite timere. Primum timor expellitur, ut postea doctrina tribuatur. Levantes autem oculos neminem viderunt nisi solum Ihesum. Ne si Moyses et Helias perseverassent cum domino, patris vox videretur incerta, cui potissimum daret testimonium. Vident ergo Ihesum stantem ablata nube, et Moysen et Heliam evanuisse. Quia postquam legis et prophetarum umbra discesserit, quae velamento suo apostolos texerat, utrumque in evangelio repperitur. Et descendentibus illis de monte praecepit Ihesus dicens: Nemini dixeritis visionem donec filius hominis resurgat a mortuis. Futuri regni praemeditatio et gloria triumphantis demonstrata fuerat in monte. Non vult ergo hoc in populo praedicari, ne et incredibile esset pro rei magnitudine, et post tantam gloriam apud rudes animos sequens crux scandalum faceret. Et interrogaverunt eum discipuli dicentes: Quid ergo scribae dicunt quod Heliam oportet primum venire? Nisi causas noverimus quare interrogaverunt discipuli super Heliae nomine, stulta videtur et extraordinaria eorum interrogatio. Quid enim pertinet ad ea quae supra scripta sunt de adventu Heliae quaerere? Traditio pharisaeorum

cū est iux̄ malachiā ꝓphiam q̄ ē
nouissim⁹ in duodecī. ꝙ helias ve
niat an̄ aduentū saluatoris. et
reducat corda prm̄ ad filios. et fi
liorū ad prēs. et restituat oīa in
antiquū statū. Estimant g° disci
puli trāsformationē gl'e hanc esse
quā in mōte uiderāt. et dicunt. Si
iam venisti in gl'a. quō ꝑcursor tu
us nō apparet. Maxieq; q'a heliā
uiderāt recessisse. Qd̄ enī dicunt
scribe dicūt ꝙ heliā oportet ꝑmū
venire. Primū dicendo ondūt ꝙ si
helias venit non sit sc'dm septuās
saluatoris aduentus. At ille rn̄
dens ait eis. helias q̄dem ventur⁹
est et restituet oīa. Dico aūt vob
q'a helias iā venit et rel'. Ipse q̄
uētur⁹ est in sc'do saluatoris aduē
tu iux̄ corpis fidē. iuit ꝑ iohēm
venit in u'tute et spū. Et nō cog
nouerūt eū. sed fecerūt ei quecū
q; voluerūt. hoc ē spreuerūt et
decollauerūt eū. Sic et fili⁹ hoīs
passur⁹ est ab eis. Cucit at cū
herodes et herodiades iohēm int'
fecerūt. quō ipsi ihm̄ c̄ crucifix
isse dicuntur. cū legatur⁹ eū a scri
bis et phariseis interfectū. Et breui
ter rn̄dendū ꝙ et in iohis nece
phariseorū factio ꝯsenserit. et in
occasionē dn̄i herodes iuxerit vo
luntatē suā. qui illusū et despec
tū remisit ad pilatū ut crucifi
gēt eū. Dn̄e miserē filio meo q'a
lunatic⁹ est et male patit'. nam
sepe cadit in ignē et crebro in a
quā. et optuli eū discipulis tuis
et nō potuerūt curare eū. Cūm

ob aūm demon obseruās lune cur
sū corripiat hoīes. et ꝑ creaturas
īfamare studeat creatorē sup̄dix
im⁹. Michi aūt videt' iux̄ tropologi
ā lunaticus eē qui ꝑ horarū mo
menta morat' ad uitia. nec sistit
in icepto sed cresat atq; decresat
Et nūc in ignē fertur quo adul
terantiū corda succensa st'. nūc ī
aq̄s que nō valet' extinguere cari
tatē. Qd̄ aūt dicat obtuli eū disci
pulis tuis et nō potuerūt cura
re eū. latent' accusat ap'los cū im
becillitas curandi īterdū non ex
ībecillitate curantiū sed ad eorū
q̄ curandi st' fidem referet' dicente
dn̄o fiat tibi sc'dm fidē tuā. Rn̄
dens ihs ait. O gn̄atio incredu
la et puersa. quousq; ero vobis
cū et quousq; paciar vos. Nō ꝙ
tedio supatus sit mā suetus ac
mitis q̄ non apuit sicut agn⁹
corā tondēte se os suū et in ūba
furoris eruperit. sed ꝙ in silitu
dinē medici si egrotū uideat c'
ꝓcepta sua gerē dicat. Usq; quo
accedā ad domū tuā. quousq;
artis ꝑdam industriā. me aliud
iubēte et te aliud ꝯpetrāte. Jn tūc
nō est iratus hoīni. sed vitio. et
ꝑ vnū hoīem iudeos arguat
infidelitatis. ut statī intulerit
Afferte illū huc ad me. Et incre
pauit eū ihs et exiit ab eo demo
niū. Non ille q̄ patiebat' sed de
mon debuerat increpari. Sunc in
crepauit pueru et exiuit ab e
o demon. q'a ꝓpter pcc̄m sua a de
mone fuerat oppssus Et dixerūt

Quare nō potuim⁹ eicē illū: Qui
dixit illis. Pter incredulitatē ues
trā. Hoc est qd̄ in alio loco dicit
Quecūq; in noīe meo petieritis cre
dentes accipietis. Cū ergo q̄cun
q; nō accipim⁹. nō prestantis
est īpossibilitas sed culpa depcan
tiū. Si habueritis fidē sicut ḡnū sy
napis dicetis mōti huic trāsi hinc
et trāsibit. Putāt aliq̄ fidē grano
synapis cōparatā puam dici cū
regnū celorū ḡno synapis cōfera
tur. et aplus dicit. et si totā fidē
habuero. ita ut mōtes trāsferam
Ergo magna est fides q̄ ḡno sy
napis cōpatur. Montis trāslatio
nō eius signat q̄uē oculis uidem⁹
sed illius q̄ a dn̄o trāslatus fuat
a lunatico. Qd̄ ei aut: Dicetis mō
ti huic trāsi hinc et trāsibit. Et q̄
stultitie arguendi st̄ qui cōtēdūt
aplos oēs q; credentes nec puam
q̄dem habuisse fidē. quia null⁹
eorū montes trāstulerit. Neq; ei
tm̄ pdest mōtis de alio in aliū
locū trāslatio. et vana signorū
q̄renda ostētatio. q̄ntū in vtilita
te oīm iste mōs trāsferend⁹ est q̄
p pphetā corruīpe dicit ōem terā
Hoc aūt gen⁹ non eicit n̄i p orōnē
et ieiuniū. Tūc docet quo neq̄s
sim⁹ demon debet expelli. oēs in
stituit ad uitā. Cōuersantib⁹ aūt
eis in galilea dixit illis ih̄s Fili⁹
hoīs tradend⁹ est in man⁹ hoīm
et occident eū et tcia die resur
get Et cōtristati st̄ uehemēter. Sp
prosperis miscet amara. ut cū re
pēte venerint nō terreant aplos

sed pmeditatis ferātur aīs Si eū
cōtristat eos q̄ occidend⁹ est debet
letificarū q̄ die tcia surrectur⁹ est
Porro q̄ tristant⁹ vehemēter nō
de infidelitate venit. alioq̄n et pe
trū sciebant ee correptū q̄re nō sa
pet ea q̄ dei st̄. sz que hoīm Vin
q̄a pro dilcōne mgr̄i nichil de e
o sinistrū humile patiūtur audie
Et cū uenisset capharnaū accel
serūt qui didragma accipiebāt
ad petrū. et dixerūt. Mgr̄ vr̄ nō
soluit didragma. Ait eis. Etiā. Et
rel. Post augustū cesarē iudea
facta tributaria et oēs censiti capi
te ferebant. Vn̄ et ioseph cū ma
ria cōgnata sua professus ē in bet
leem. Rurs⁹ q̄a nutrit⁹ erat in na
zareth qd̄ est oppidū galilee ca
pharnaū vrbi subiacens repos
cāt tributa. et p signorū magni
tudīe hu q̄ exigebant nō audēt ip̄m
repetē. sed discipulm cōueniūt. siue
maliciose introgant utrū reddat
tributa an cōtradicat cesaris vo
lūtati. Iuxe qd̄ et in alio loco legi
m⁹. licet tributa soluē cesari an
nō. Et cū intrasset domū. preue
nit eū ih̄s dicens. Quid didrag
ma exigebāt scorsū cōuenerant
petrū. cūq; intrasset domū an
q̄ petrus suggerat dn̄s intro
gat ne scandalizent⁹ discipuli ad
postulationē tributi cū videant
eū nosse q̄ absente eo gesta sunt
Qd̄ tibi videt⁹ symon: Reges tr̄e
a q̄bus accipiūt tributū uel cē
sū. a filijs suis. uel ab alienis.
Et dixit ille ab alienis. Et dixit

illi ihesus. Ergo liberi sunt filii. Dominus noster
secundum carnem et secundum spiritum filius re-
gis erat. uel ex dauid stirpe genera-
tus. uel omnipotentis uerbum patris. Ergo tri-
butum qui regis filius non debebat
sed qui humilitatem carnis assumpse-
rat debuit adimplere omnem iustici-
am. Nos quoque infelices qui xpi censemur
nomine. et nichil dignum tanta facimus
maiestate. ille pro nobis et crucem
sustinuit et tributa reddidit.
nos pro illius honore tributa non
reddimus et quasi filii regis a uectiga-
libus immunes sumus? Vade ad mare
et mitte hamum et eum piscem qui pri-
mus ascenderit tolle et aperto ore eius
inuenies staterem illum sumens da
eis pro me et te. Quod primum miratur
in hoc loco nescio. utrum prescientiam
an magnitudinem saluatoris.
Prescientiam quod nouit habere piscem in o-
re staterem. et quod primus ipse capiendus
esset. Magnitudinem atque uirtutem
si ad uerbum eius statim stater in ore
piscis creatus est. et quod futurum e-
rat loquendo fecit. Videtur autem mihi
secundum misticos intellectus iste esse
piscis qui primus captus est qui in pro-
fundo maris erat et in salsis ama-
risque gurgitibus morabatur. ut per
secundum adam primus adam liberaretur
et id quod in ore eius hoc est in confessione
fuerat inuentum pro petro et domino
redderetur. Et pulchre ipsum quidem
datur precium. sed diuisum est. quia pro
petro quasi peccatore precium reddeba-
tur. Dominus autem noster peccatum non fecit nec
dolus inuentus est in ore eius. Stater
dicitur quod duo didragma habet ut ostenderet

similitudo carnis. dum eodem et dominus et
seruus precio liberantur. Sed et simpliciter
intellectum edificat auditorem. dum tan-
te dominus fuit paupertatis ut unde tribu-
ta pro se et apostolo redderet non habu-
erit. Quod si quis obicere uoluerit et quomodo
iudas in loculis portabat pecuni-
am. respondebimus rem pauperum in usus su-
os conuertere nefas putauit nobisque
idem tribuit in exemplum. Ca x 15
In illa hora accesserunt viij
discipuli ad ihesum dicentes
Quis putas maior est in reg-
no celorum. Quod sepe monui etiam
nunc obseruandum est. cause querende
sunt singulorum dominicorum dictorum atque
factorum. Post inuentum staterem post
tributa reddita. quid sibi uult repen-
tina apostolorum interrogatio? In illa
hora accesserunt discipuli ad ihesum
dicentes. Quis putas maior est in reg-
no celorum? Qui audierant pro petro
et domino idem tributum redditum. ex equa-
litate precii arbitrati sunt omnibus apostolis
petrum esse prelatum. qui in redditione
tributi domino fuerat comparatus. ideo in-
terrogant quis maior sit in regno ce-
lorum. Videns autem ihesus cogitationes e-
orum et causas erroris intelligens. uult de-
siderium glorie humilitatis contentione sa-
nare. Et aduocans ihesus paruulum sta-
tuit eum in medio eorum. Vel simpliciter
quemlibet paruulum. ut etatem quereret
et similitudinem innocentie demonstraret.
Vel certe paruulum statuit in medio eo-
rum seipsum qui non ministrari ueniat
sed ministrare ut eis humilitatis tri-
bueret exemplum. Alii paruulum interpre-
tantur spiritum sanctum. quem posuerat in

cordib⁹ discipulorū ut supbiā in
hūilitatem ↄuerteret. Amen dico vo
bis n̄i ↄuersi fueritis et efficiamini sic
puuli nō intrabitis in regnū celo
rū. Nō precipit aplis ut etatē he
ant puulorū. sed ut inocenciā. et
qd̄ illi p ānos possident. hii posside
ant per industriā. ut malicia non
sapīa puuli sint. Quicūq3 g᷑ hūi
liauit se sicut puul⁹ iste. h̄ maior
est in regno celorū. Sicut iste puul⁹
sicut exēplū vobis tribuo. nō pse
uerat in iracūdia. nō lesus memi
nit. vides pulchrā mulierē nō de
lectat᷑. nō aliud cogitat et aliud
loq̇tur. sic et vos n̄i talē habueritis
inocenciā et ai̅ puritatē. regnū
celorū non potitis īntrare. Siue a
lit᷑. Quicūq3 hūiliauit se sicut p
uul⁹ iste. h̄ maior est in regno ce
lorū. Et q̄ susceperit v̄ᵐ puulū talē i
nōᵉ mō me suscip᷑. Qui talis fuit
ut xp̄i imitetur hūilitatē et ino
cenciā in eo xp̄s suscipit᷑. Et pru
dēter ne cū delatū fuit aplis se
putet, hōratos adiecit nō illos
sū mīto sed ingēti honore suscipi
endos. Qui āt scandalizauit vnū
de pusillis istis. Nō q̄ q̄ scanda
lizat᷑ puul⁹ est. maiores eñ̄ scan
dala nō recipiūt. ~~tn̄ iux̄ ↄsequēn~~
~~ā sermonis eciā ↄtra aplos dicū~~
~~intelligi pt̄.~~ Expedit ei ut suspenda
t᷑ mola asinaria in collo ei⁹. et di
mgat᷑ in pfundū maris. Quāq̄
hec gn̄alis possit esse sn̄ia aduer
sū oēs q̄ aliquē scādalizant. tn̄
iux̄ ↄsequenciā sermonis eciā ↄ
tra aplos dictū intelligi pt̄. q̄ in
terrogando q̄s maior eet in regno
celorū. videbant᷑ int᷑ se de dignita
te ↄtende᷑. Et si in hoc vicio pman
sissēt. poterāt eos quos ad fidem
vocabāt per suū scandalū pde᷑. dū
aplos viderit inter se de honore p
pugnare. Qd̄ āt dixit expedit ei
ut suspendat᷑ mola asinaria in
collo eius. scd̄m ritū pūcie loq̇t᷑
quo maior criminū ista apud ve
teres iudeos pena fuit. ut in pfun
do ligato saxo dimergerent᷑. Expe
dit āt ei. q̄a multo meli⁹ est p cul
pa breuē recipe penā. q̄ eternis
seruari cruciatib⁹. Non eñ̄ iudicab᷑
dn̄s bis in idipm̄. Ve mūdo ab scā
dalis. Nēce est eñ̄. ut veniāt scan
dala. Verūptn̄ ve hoi̅ per quē scā
dalū venit. Nō quo nēce venire
scandala. alioq̄n absq3 culpa es
sent q̄ scandalū faciūt. sed cū nēce
sit in isto mūdo fieri scandala v
nusq̄sq3 suo vicio scandalis pa
tet. Silq3 p gn̄alem sn̄iam pariter
iudas qui pdicioni aīm ipa
uerat. Si āt man⁹ tua vel pes tu⁹
scādalizat te. abscide eū. et pice
abs te. et rel᷑. Nēce est quidē veni
re scādala. ve tn̄ ei est hoi̅. qui qd̄
nēce est ut in mūdo fiat. vicio su
o facit. ut p se fiat. Igit᷑ oīs trū
cat᷑ affectus. et vniūsa ↄpinq̇tas
āputat᷑. ne p occasionē pietatis
vnusq̄sq3 credentiū scandalis
pateat. Si inq̇t ita est q̄s tibi cō
iūctus. ut man⁹ pes ocul⁹. et ē
utilis atq3 sollicit⁹ et acutus ad p
spiciendū. scandalū āt tibi faciat
et ppter dissonanciā morū te p

trahit ad ichennam. melius est ut p
pinquitate eius et emolumentis carna
libus careas quam dum vis lucrificare
cognatos et necessarios causam habeas
ruinarum. Itaque non frater non uxor non
filii non amici. non omnes affectus qui
nos excludere possunt a regno celorum a
more domini preponatur. Novit unus
quisque credentium quid sibi noceat vel
in quo sollicitetur animus ac sepe temp
tetur. Melius est solitariam vitam du
cere. quam ob vite presentis necessaria etiam
perdere. Vide ne contempnatis unum ex
pusillis istis. dico enim vobis. quia an
geli eorum semper vident faciem patris mei
qui in celis est. Supra dixerat per ma
num et pedem. et oculos omnes propinqui
tates et necessitudines que scandalum
facere poterant amputandas. Austeri
tatem itaque sententie subiecto precepto tem
perat. Videte ne contempnatis unum ex
pusillis istis. Sic inquit precipio severi
tatem. ut commixtam clementiam doceam.
Quantum in vobis est. nolite contempnere
sed per viam salutem eorum aliorum que
rite sanitatem. Si enim ante perseverantes
in peccatis videritis et vitiis servien
tes. melius est solos salvos fieri. quam
perire cum pluribus. Quia angeli eo
rum in celis semper faciem patris mei qui
in celis est. Magna dignitas anima
rum. ut unaquaque habeat ab ortu na
tivitatis in custodiam sui angelum de
legatum. Unde legimus in apocalipsi
iohannis angelo ephesi et tiatire et
angelo philadelphie et angelis quatuor reliqua
rum ecclesiarum scribe hec. Apostolus quoque precepit
velari capita in ecclesiis feminarum
propter angelos. Quid vobis videtur

si fuerint alicui centum oves et er
raverit una ex eis. nonne relinquet
nonaginta novem in montibus et va
dit querere eam que erravit. Consequen
ter ad clementiam provocat quod premi
serat dicens. videte ne contempnatis v
num ex pusillis istis. et subiungit
parabolam nonaginta novem ovium in
montibus relictarum. et unius errone
e. quam pastor bonus quia propter nimi
am infirmitatem ambulare non pote
rat humeris suis ad gregem reli
quum reportavit. Quidam putant istum esse
pastorem. qui cum in forma dei esset non
rapinam arbitratus est esse se equalem
deo. sed semetipsum exinanivit for
mam servi accipiens. factus obediens
usque ad mortem. mortem autem crucis
Et ob id ad terrena descenderit ut sal
vam faceret unam oviculam que perierat
hoc est humanum genus. Alii vero in no
naginta novem ovibus iustorum pu
tant numerum intelligi. et in una o
vicula peccatorum. secundum quod in alio lo
co dixerat non veni vocare iustos
sed peccatores. Non enim opus habent sa
ni medico sed hii qui male habent.
Ista parabola in euangelio secundum lu
cam cum aliis duabus parabolis decem
dragmarum. et duorum filiorum scrip
ta est. Sic non est voluntas ante patrem
vestrum qui in celis est ut pereat v
num de pusillis istis. Refert ad su
perius propositum de quo dixerat. Videte
ne contempnatis unum de pusillis istis
et docet ideo parabolam istam ut pu
silli non contempnantur. In eo autem quod di
cit non est voluntas ante patrem vestrum
ut pereat unus de pusillis istis. quo

aciis aliqͥs piecit de pusillis oñ
ditur q̄ nō voluntate prius piecit
Respiciēs ihc̄ in discipulos suos
dixit symoni petro. Si peccauit
in te frater tuus. uade et corripe eū inter
te et ipsum et rel. Si peccauit in nos
frater noster et in quibus nos lesserit. di
mittendi habem⁹ potestatem īmo neccessi
tatem qa p̄cipit ut debitorib⁹ nris
debita dimittam⁹. Dicit eī scriptura
diuina. Si peccauerit homo in hominem
rogabit pro eo sacerdos. Si aūt in deū
peccauerit qs rogabit pro eo. Nos e
contrario in dei iniuria benigni sum⁹
in nrīs contumeliis exercem⁹ odia.
Corripiend⁹ est aūt frater seorsū ne
si semel frater⁹ pudorē ac uerecundiā ami
serit pmaneat in peccato. et si quidē
audierit lucrifacim⁹ aīam eius
et per alterius salutē nobis qz acqui
tur salus. Si aūt audire noluit ad
hibeat fratrem. Quod si nec illū audierit
adhibeat et tres. vel corrigendi
studio l conueniendi sub testibus
Porro si nec illos audire voluit
tūc multis dicendū est ut detesta
tioni eū habeant. et q nō potuit
pudore saluari saluetur obprobriis
Quod aūt dicit sit tibi sicut ethnic⁹
et publican⁹. ostendit maioris esse
detestationis. q sub noīe fidelis
agit opa infideliū. qz hii q apte
gentiles sūt. Publicanum eū vocauit
scdz tropologiā qa sclī sectant lu
cra et exigūt vectigalia p nego
ciationes et fraudes ac furta sce
lerata atqz piuria. Amen dico
vobis quecūqz alligaueritis sup
terrā erūt ligata et in celo. et que
cūqz solueritis sr terrā erūt soluta
et in celo. Quia dixerat. Si aūt eccli
am nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹
et publican⁹. et poterat contemptoris
fratris hec occulta eē responsio uel tacita
cogitatio. Si me despicias et ego te
despicio. si tu me condempnas. et me
a snīa condempnaberis. Potestatem tri
buit aplis ut sciant q a talib⁹ con
dempnant humanam snīam diuina
snīa corroborari. et quodcūqz ligatū
fuit in terra. ligari pariter et in celo
Iterum dico vobis qa si duo ex vobis
consenserint sup terram de omi re quā
cūqz petierint fiet eis a patre meo
q in celis est. Ubi eī sūt duo l tres
congregati in noīe meo. ibi sū in me
dio eorū. Omis sup sermo nos ad
concordiā puocat. Igitur et pmiū pol
licetur. ut sollicici⁹ festinem⁹ ad pa
cē. cū se dicat int duos l tres me
diū fore. uide illud exemplū tira
ni q duos amicos captos cū unus
ad uisendā matrē recessisset et al
terū pro se uadem dedisset. sic pba
re voluit. ut uno retento alterū di
mitteret. Cumqz recessisset ad condictā
diē. admirans amborū fidem ro
gauit ut se haberent tertiū. Possum⁹
et hoc spualiter intelligere q ubi spūs
et aīa et corpus consenserint. et nō
int se bellū diuersarū habuerint
voluptatū. carne concupiscente ad
uersus spm. et spu aduersus carnē
de omi re bona quā petierint impe
trent a patre. nullusqz dubiū qin bo
narū rerū postulatio sit. ut corp⁹
ea velit habere que spūs. Tunc accedens
petr⁹ ad eū dixit. Domine quotiens

peccabit in me fr̃ meus. dimittã ei
usq; septies et rel. Hęret sibi sino
dũtatis et in modũ funiculi tpli
cis rũpi non p̃t. Sup̃ dixerat. vide
te ne ↄtẽpnatis vnũ ex pusillis
istis. et adiecerat. si peccauit ĩ te
fr̃ tuus uade et corripe eũ int̃ te
et ip̃m. et p̃mium repromiserat di
cẽs Si duo ex vobis ↄsenserint sr̃
tram de oĩ re quã petierĩt ĩpetra
bũt. et ego ero in medio eorũ. p̃
uocatus ap̃lus petr⁹. interrogat q̃
tiens frĩ in se peccãti dimitt̃e de
beat. et cũ interrogatione ꝓfert sẽ
tentiã usq; septies. Cui r̃ndet dñs
Non usq; septies. sed usq; ad sep
tuagies septies. id ẽ q̃dringentis
nonaginta vicib⁹. ut totiẽs pecca
ti frĩ dimitteret in die. quotiẽs ille
peccare posset. Ideo assilatũ ẽ reg
nũ celorũ hoĩ regi. q̃ voluit r̃õem
ponẽ cũ seruis suis. Familiare
est syris et maxĩe palestinis ad
oẽm sermonẽ suũ parabolas iũge
re. ut qd̃ p̃ simplex p̃ceptũ tene
ri ab auditorib⁹ non p̃t. p̃ similitu
dinẽ exemplaq; teneatur. Pre
cepit itaq; petro sub ↄparatione
regis et dñi et serui q̃ decẽ mili
ũ talentorũ debitor a dño rogi
tus veniã impetrauit. ut ipse
q̃q; dimittat ↄseruis suis minora
peccantib⁹. Si eñ ille rex et dñs
seruo debitori decẽ miliũ talen
torũ tam facile dimisit. q̃nto
magis serui ↄseruis suis deñt
minora dimittere. Q̃d ut manifes
tius fiat dicam⁹ sub exẽplo. Si
q̃s nr̃m ↄmiserit adulteriũ. ho
micidiũ. sacrilegiũ. maiora crĩi
na decẽ miliũ talentorũ roganti
b⁹ dimittũtur. si et ipsi dimittãt
minora peccãtib⁹. Sin aũt ob factã
ↄtumeliã sum⁹ ĩplacabiles. ac p̃p
ter amaras v̄bũ ꝑpetes habeam⁹
discordias. nõne nobis videm⁹
rẽ redigendi in carcerẽ et sub ex
ẽplo opis nr̃i hoc agẽ ut maior
nobis delictorũ venia nõ relaxe
t̃. Oblatus est ei vn⁹ q̃ debebat
decẽ milia talẽta. Ego quosdã is
tũ qui debeat decẽ milia talentor
diabolũ interpretari. cui⁹ vxorẽ et
filios venũdandos ꝑseuerante il
lo in malitia. ĩsipientiã et malas
cogitationes ĩtelligi voluit. Sicut
eñ iusti vxor dr̃ sapiẽtia. sic vxorẽ
ĩiusti et peccatoris appellaĩ stultici
ã. Sed quõ ei dimittit dñs decẽ
milia talenta. et ille nobis ↄser
uis suis centũ denarios non di
miserit. nec ecclãstice interpretati
onis ẽ. nec a prudentib⁹ viris re
cipiende. Sic et p̃r meus celestis
faciet vobis. si nõ remiseritis v
nusq̃sq; frĩ suo de cordibus vr̃is
Formidolosa sñia. si iuxta men
tẽ nr̃am sñia dei flectit' atq; mũt'
si p̃ua fr̃ibus nõ dimittim⁹ mag
na nobis a dño nõ dimittẽtur.
Et q̃a p̃t vnusq̃sq; dicẽ. nichil
hẽo ↄtra eũ. ipse nouit. habz deũ
iudicẽ non m̃ cure est quid velit
agẽ. ego ignoui ei. ↄfirmat sñiaz
suã. et oẽm simulatione ficte pacis
euitat dicens Si nõ remiseritis
vnusq̃sq; frĩ suo de cordib⁹ vr̃is

Ca. xix.

Et accesserūt ad eū phari
sei temptantes eū et dicen
tes. Si licet hoī dimittere
vxorē suā quacūqz de cā. De galile
a veniat ad iudeā. idcirco phīzeorū
scribarūqz factio interrogat eū. utrū
liceat hoī dimittē vxorē suā q̄libz
ex cā. ut eū q̄si cornuato teneāt
silogismo. ut qd̄ cūqz r̄nderit cap
tioni pateat. Si dixit dimittēdā
eē vxorem q̄libz ex cā. et ducēdas
alias pudicitie p̄dicator sibi uide
bit̄ doc̄e ɔtraria. Si autē r̄nderit
non oēm ob cām debēe dimitti q̄si
sacrilegii reus tenebit̄ et adūsus
doctrinā moysi ac p moysen dei
fuiē. Igr̄ dn̄s sic r̄nsionem tpat ut
decipulā trāseat. scripturam sanctā
adducēs in testimonium et nalē
legē. p̄mamqz dei sn̄iam scd̄o op
ponēs. q̄ non volūtate dei sz pecca
tiū neccītate ɔcessa est. Nō legistis q̄
a q̄ fecit ab īitio masclm et feiam
fecit eos. Hoc in exordio genesios
scriptū est. Dicendo āt masculū
et feiam ondit scd̄a vitanda ɔiu
gia. Non āt ait masclm et feias
qd̄ ex priorū repudio q̄rebat̄. sz
masculū et feiam. vt vni⁹ ɔiugis
ɔsorcio nectent̄. Propter hoc dimit
tet hō patrē et mr̄em et adhere
bit vxori sue. et erūt duo in car
ne vna. Sic āt ait adh̄ebit vxori
sue. et nō vxorib⁹. Premiū nup
ciarū ē duab⁹ vnā carnē fieri.
castitas iūcta spūi vn⁹ efficit̄ sp̄s
Qd̄ ergo dn̄s ɔiuxit hō non sepet. De
us ɔiuxit vnā faciendo carnē
viri et feīe. hanc hō non pt̄ sepa
re n̄ forsitan d̄s solus. Homo sepa
rat. qn̄ ꝓpter desideriū scd̄e vxoīs
p̄mam dimittim⁹. Ds̄ sepat qui
et ɔiunxerat. qn̄ ex ɔsensu ꝓpter
seruitutē dei. eo q̄ tēpus in arto
sit. sic hēm⁹ uxores q̄si non hn̄tes
ceperīt illi. Quid ergo moyses māda
uit dari libellū repudii et dimit
tē. Aperuīt calūpniā quā parue
rant. Et ēē dn̄s non ꝓpriā sn̄iaz
ꝓtulerat. sed ueteris historie et ma
datorū fuerat r̄cordatus dei. Ait
illis. Qm̄ moyses ad duriciā cor
dis vr̄i ꝑmisit vobis dimittere
uxores vr̄as. Ab initio āt nō fuit
sic. Qd̄ dicit istiusmodi ē. Nūqd̄
pt̄ deus sibi eē ɔtrarius. ut aliud
ān iusserit. et sn̄iam suā nouo
frāgat imperio. Non ita sentiend̄
est. Sz moyses cū uidet ꝓpter desi
deriū scd̄arū ɔiugū que uel dici
ores l' iuniores uel pulcriores es
sent p̄mas uxores interfici. aut
malā uitā duc̄e. maluit indul
gēē discordiā. q̄ odia et hoīcidia
ꝑseuerare. Simlr̄qz ɔsidera q̄ nō dix
it ꝓpter duriciam cordis vr̄i ꝑmi
sit uobis d̄s. sed moyses. ut iux̄
aplīm ɔsiliū esset hoīs non impi
ū dei. Dico āt vobis q̄ quicūqz di
miserit uxorē suā nisi ob forni
catione et aliā duxerit mecha
t̄. et dimissā duxerit mechat̄.
Sola fornicatio est q̄ uxoris uin
cat affcm̄. īmo cū illa vnā car
nē in aliā diuiserit et se fornica
tione sepauerit. a marito nō de
bet teneri. ne virū quoqz sb̄ ma
ledicto faciat dicēte scriptura Qui

adulterā tenet stultus et īpius
est. Vbicūq; est g° fornicatio et
fornicationis suspicio. libē ux-
or dimittit᷑. Et q̄a poterat acci-
dē ut aliq̄s calūpniā faceret īnocē-
ti. et ob scd̄am calūpniā nupcia-
rū ueteri crimē īpingeret. sic p̄orē
iubet᷑ dimittē uxorē. ut scd̄am
p̄ma uiuēte non hēat. Q̄d eī dic᷑
tale est. Si nō ꝓpter libidinē. sed
ꝓpter īiuriā dimittis uxorē. q̄re
expertus īfelices p̄ores nupcias no-
uarū te īmittis ꝑiculo. Necnō
q̄a poterat euenīe ut iux̄ eandē
legem uxor q̄3 marito daret re-
pudiū eadē cautela p̄cipit᷑ ne
scd̄m accipiat maritū. Et q̄a me-
trix et q̄ sem̄ fuerat adultera adul-
ulterij obprobriū non timebat
scd̄o non nubē p̄cipit᷑ uiro. Q̄d si
talē duxit sub adulterij crimīe
sit. Dicūt ei discipuli eī᷒. Si ita ē
cā hoī cū uxore nō expedit nu-
bē. Graue pōdus uxorū est. si ex-
cepta cā fornicationis eas dīittē
non licet. Quid eī si temulēta fu-
erit. si iracūda. si malis moribus
si luxuriosa. si gulosa. si uaga. si
iurgatrix et maledica tenēda
erit. Huiusmodi uolum᷒ nolum᷒
sustinēda. Cū eī essem᷒ liberi. uo-
lūtate nos subiecim᷒ seruituti.
Videntes g° apl̄i graue uxorū iu-
gū. ꝓferūt motū aī sui et dicūt
Si ita est cā hoī cū uxore nō ex-
pedit nubē. Qui dixit eis. Non
oēs capiūt uerbū istud sed q̄bus
datū est. Nemo putet sub hoc uē-
bo uel fatū uel fortunā introdu-

ci. q̄ hij st̄ uirgines quib᷒ a deo do-
natū est. a' quos q̄dam adh° cās
adduxit. sed his datū est q̄ petie-
rūt. q̄ uoluerūt. q̄ ut acciperent la-
borauerūt. Oī enī petenti dabit᷑
et q̄renti īueniet. et pulsanti ap'i-
et᷑. Sunt eī eunuchi q̄ de utō ma-
tris sic nati st̄. et st̄ eunuchi qui
fcī st̄ ab hoībus. et st̄ eunuchi
q̄ seipsos castrauerūt ꝓpt̄ regnū
celorū. Qui pt̄ capē capiat. Tri-
plex gen᷒ est eunuchorū. duorum
carnaliū. et t'ciū spūalis. Alij st̄ q̄
de mr̄is utero sic nascūtur. alij q̄s
uel captiuitas fecit l' delicie matro-
nales. tercij st̄ qui seip̄os castraue-
uerūt ꝓpter regnū celorū. et qui
cū possent uiri eē ꝓpter xp̄m eu-
nuchi st̄. Istis ꝓmittit᷑ premiū
supiorib᷒ aūt quib᷒ castitatē neca-
tus nō uolūtas est. nichil oīo de-
bet᷑. Possum᷒ et alit᷑ dicē. Eunuchi
st̄ qui de utō mr̄is frigidioris nat'e
st̄. nec libidinē appetentes. et alij
qui ab hoībus fiūt. quos a' ph'i
fecerūt. a' ꝓpter ydolorū cultū e-
molliūtur in femīas. uel ꝑsuasiōe
heretica simulant castitatē. uel men-
tiunt᷑ religionis uirtutē. Sed nullus
eorū ꝯsequit᷑ regna celorū. ni qui
se ꝓpter xp̄m castrauit. Vn̄ īfert
Qui pt̄ capē capiat. ut unusquis-
q; ꝯsideret uires suas. ut possit uir-
ginalia et pudicicie ip̄le p̄cepta
p̄ se eī castitas blanda ē. et quēli-
bet ad se alliciens. S3 ꝯsiderande
st̄ uires ut qui pt̄ capē capiat.
Quasi hortātis uox dnī est. et
milites suos ad pudicicie p̄miū

contitantis. Qui potest capere capiat. qui potest pugnare pugnet. superet ac triumphet. Tunc oblati sunt parvuli ei ut manus eis inponeret et oraret. discipuli autem increpabant eos. Non quo nollent eis salvatoris et manu et voce benedici. sed quo necdum haberent plenissimam fidem. putarent eum in similitudinem hominum offerentium inportunitate lassari. Dimittite parvulos et nolite eos prohibere ad me venire. talium est enim regnum celorum. Signanter dixit talium non istorum. ut ostenderet non etatem regnare sed mores. Et hiis qui similem haberent innocentiam et simplicitatem premium repromitti. apostolo quoque in eandem sententiam congruente. Fratres nolite pueri effici sensibus. sed malicia parvuli estote. sensu autem ut perfecti sitis. Et ecce unus accedens ait illi. Magister bone quid boni faciam ut habeam vitam eternam et reliqua. Iste qui interrogat quomodo vitam consequatur eternam. et adolescens et dives erat et superbus. et ut alius evangelista testatur non voto discentis sed temptantis interrogat. Quid me interrogas de bono? Unus est bonus ~~est~~ deus. Quia magistrum vocaverat bonum et non deum vel dei filium confessus erat. dicit quamvis sanctum hominem comparatione dei non esse bonum de quo dicitur confitemini domino quoniam bonus. Ne quis autem putet in eo quod bonus deus dicitur excludi a bonitate filium dei legimus in alio loco. Pastor bonus ponit animam suam pro ovibus suis. Et in propheta. spiritum bonum. tranquilli bonum. Igitur et salvator noster bonitatis testimonium renuit. sed magistrum absque deo excludit errorem. Si vis ad vitam ingredi serva mandata. Dicit ille. Que? Ihesus autem dixit. Non homicidium facies. non adulterabis. et reliqua et diliges proximum tuum sicut teipsum. Adolescentem istum temptatorem esse ex eo probare possumus quod dicente sibi domino si vis ad vitam ingredi serva mandata. rursum fraudulenter interrogat que sint illa mandata quasi non ipse legerit. et dominus posset deo iubere contraria. Dicit illi adolescens. Omnia hec custodivi. Quid adhuc mihi deest? Mentitur adolescens. Si enim hoc quod positum est in mandatis diliges proximum tuum sicut teipsum in opere complesset. quomodo postea audiens vade vende que habes et da pauperibus tristis recessit quia habebat possessiones multas. Si vis perfectus esse vade et vende que habes et da pauperibus et habebis thesaurum in celo et veni sequere me. In potestate nostra est utrum velimus esse perfecti. tamen quicumque perfectus esse voluerit debet vendere que habet et non ex parte vendere sicut ananias fecit et saphira. sed totum vendere. et cum vendiderit dare omnia pauperibus et sibi preparare thesaurum in celorum regno. Nec hoc ad perfectionem sufficit nisi post contemptas divicias salvatorem sequatur. id est relictis malis faciat bona. Facilius enim saculus contemnitur quam voluptas. Multi divicias relinquentes dominum non sequuntur. sequitur autem dominum qui imitator eius est. et per vesti

tigna eius gradit. Cui ei dicit se
in xpo crede. debet quo ille ambu
lauit. et ipse ambulare. Abijt tris
tis. erat n. habns multas possessioes.
Hec est tristicia q ducit ad morte.
Causamq tristicie reddit qa habuit
possessiones multas. id est spinas et
tribulos q sementem diuinam suf
focauerunt. Ihs aut dixit discipulis
suis. Amen dico vobis qa diues dif
ficile itrabit in regnum celorum. Et
quo abraham ysaac et iacob et za
cheus diues dilectis dni testimoniu
o perdicantur? Sz considerandum q eo
tpe quo intrauerunt diuites esse desie
rant. Tam diu no intrabunt qam
diu diuites no fuerint. et tamen quia
difficulter diuitie contempnuntur
no dixit impossibile est diuites in
trare in regnum celorum. sed difficia
le. Ubi difficile ponitur non impossi
bilitas ostenditur. sed raritas de
monstratur. Et iterum dico vobis. Facili'
est camelum p foramen acus transi
re qm diuitem intrare in regnum celorum.
Hoc dicto ostenditur no difficile esse
sed impossibile. Si enim quomodo camelus
non potest transire p foramen acus
sic diuites introire non possunt reg
na celorum. nullus diuitum saluus e
rit. Sed si legamus ysaiam quomodo came
li madyan et epha ueniant ad
ihrlm cum donis atque muneribus. et q
prius curui erant et viciorum prauita
te distorti ingrediebantur portas i
hrlm. videbimus quomodo isti cameli
quibus diuites comparantur cum depo
suerint grauem sarcinam peccatorum
et totius corporis prauitatem. intrare

possunt p angustam et artam uiam que
ducit ad uitam. Introgantibus autem
discipulis et amirantibus austita
tem dicti quis ergo potest saluus esse. de
mentia sua seruitutem sentie temperat
dicens. Que apud homines impossibili
a sunt apud deum possibilia sunt. Tunc
respondens petrus dixit. Ecce nos reliq
mus omnia et secuti sumus te. Quid ergo erit
nobis? Grandis fiducia. Petrus
piscator erat. diues non fuerat. ci
bos manu et arte querebat. et tamen lo
quitur confidenter. reliquimus omnia. Et
qa non sufficit tantum relinquere. iungit
quod perfectum est. et secuti sumus te. Fe
cimus quod iussisti. quid ergo nobis dabis
premii? Ihs autem dixit illis. Amen dico
vobis quod vos qui secuti estis me. in re
generatione cum sederit filius hominis in se
de maiestatis sue. sedebitis et vos
sup sedes duodecim iudicantes duo
decim tribus isrl. Non dixit qui reliqis
tis omnia. hoc enim et socrates fecit
phus. et multi alii diuitias contempse
runt. sed qui secuti estis me. quod pro
prie apostolorum est atque credentium. In re
generatione cum sederit filius hominis in
sede maiestatis sue. qum ex mortu
is de corruptione resurgent incorrup
ti. sedebitis et vos in soliis iudican
tium. condempnantes duodecim tribus isrl
quod vobis credentibus illi credere nolu
erunt. Et omnis qui reliquerit domum vel
fratres aut sorores aut patrem aut matrem
aut uxorem aut filios. aut agros propter
nomen meum centuplum accipiet et
uitam eternam possidebit. Multi aut
erunt primi nouissimi. et nouissimi
primi. Locus iste cum sinia illa congruit

in quo saluator loquitur. Non veni pa
cem mittere sed gladium. Veni enim separa
re hominem a patre suo.. et matrem
a filia. et nurum a socru. et inimi
ci hominis domestici eius. Qui ergo prop
ter fidem christi et predicationem euuan
gelii omnes affectus seculi contempserint
atque diuicias et seculi uoluptates is
ti centuplum recipient et uitam eter
nam possidebunt. Ex occasione huius
sententie quidam introducunt mille an
nos post resurrectionem. dicentes no
bis tunc centuplum omnium rerum quas di
misimus et uitam eternam esse redden
dam. non intelligentes quod si in ceteris
digna sit retributio. in uxoribus
appareat turpitudo. ut qui unam pro
domino dimiserit centum recipiat in
futuro. Sensus ergo iste est. Qui carna
lia pro saluatore dimiserit spiritua
lia recipiet. quasi si paruo numero cente
narius numerus comparetur. Unde dicit et
apostolus. Qui unam tantum domum et uni
us paruitate paruos agros dimiserit quasi
nichil habentes et omnia possidentes

Simile est regnum Ca. xx
celorum homini patrifamili
as qui exiit primo mane
conducere operarios in uineam suam et
reliqua. Parabola ista uel similitudo reg
ni celorum ex his que premissa sunt
sic intelligitur. Scriptum est enim ante
cedentia. multi erunt primi nouissimi. et
nouissimi primi. non tempore. differentie
domino sed fide. Dicitque patremfami
lias primo mane exisse. ut condu
ceret operarios in uineam suam et pa
cti operis constituisse denarium dei
de egressum circa horam tertiam uidis
se alios stantes in platea ociosos.
et illis nequaquam denarium. sed quod iu
stum est fuisse pollicitum. Sexta quoque et
nona fecisse similiter. Undecima autem inue
nisse alios stantes qui tota die oci
osi fuerant et misisse eos in uine
am. Cum autem sero factum esset precepisse pro
curatori suo ut a nouissimis in
cipiens redderet. hoc est ab operariis hore
undecime usque ad operarios hore pri
me. Omnesque pariter contra nouissimos
iudicia detractos murmurasse aduersus
se patremfamilias. non quod minus acce
perint quam fuerat constitutum. sed quod
plus accipere voluerunt his in quos
se clemencia conditoris effuderat.
Michi uidentur prime hore esse operari
os samuelem et iheremiam et iohannem
baptistam. qui possunt cum psalmista dicere ex
utero matris mee deus meus es tu. Tercie
uero hore operarii sunt. qui a pubertate
deo seruire ceperunt. Sexte hore qui
matura etate susceperunt iugum
christi. None. qui iam declinant ad se
nium. Hore vero undecime qui ultima se
nectute. Et tamen omnes pariter accipiunt
premium. licet diuersus labor sit. Sunt
qui hanc parabolam aliter edisserant. Pri
ma hora uolunt missum esse in uine
am adam et reliquos patriarchas usque
noe. Tercia ipsum noe usque ad abra
ham et circumcisionem ei datam.
Sextam ab abraham usque ad moy
sen quando lex data est. Nonam ipsum mo
ysen et prophetas. Undecimam apostolos
et gentium populum quibus omnes inuident
Unde hoc ipsum intelligens post horam
iam undecimam cum esset prope solis
occasum et ad uesperam iohannes euan

gelista loquitur. Filioli mei nouissi
ma hora ē. Et silr̄ ɔsidera qͥ īiusti
tiā p̄ſſimilic quā in vndecime
hore operarijs oēs pariter accusāt
in seipsis nō intelligūt Si cū im
qui⁹ est p̄ſſimiliās. nō in vno ū
qu⁹ est sed in oībus. qͣ nō sic la
borauit tercie hore operarius. quō il
le q̄ a p̄ma hora missus est in vi
neā. Silr̄ et sexte hore operarius
min⁹ laborauit a tercie hore opa
rio. et none et sexte hore opario
Oīs itaq; retro vocatio gentib⁹
īuidet et in euāgelij torquetur gra
du. Vn̄ et saluator ɔcludens pa
bolam erūt inqͭ p̄mi nouissimi
et nouissimi p̄mi. qͥ iudei de ca
pite uertunt in caudā. et nos de
cauda mutemur in caput. Amice
nō facio tibi īiuriā. Legi in cui⁹
dā libro amicū istū qui interpretat'
a p̄ſſimiliās p̄me hore opari
ū ꝓthoplaustū intelligi. et eos
q̄ illo tp̄e crediderūt. Nōne ex
denario ɔuenisti mecū: Dena
rius figurā legis habz. Recepisti
g° mercedē quā tibi ꝓmiserā. h°z
ymaginē et silitudinē meam
Qd quis āplius. et nō tam ipse
plus accipe. q̄ aliū nichil acci
pe desideras. q̄ altius ɔsortio
minuat p̄mij meritū. Tolle qd
tuū est et uade. Iudeus in lege.
nō grā saluat. Qui cū fecit eam
viuet in ea. Vn̄ dr̄ ad eū. An ocu
lus tu⁹ neq̄ est. qͣ ego bon⁹ sū.
Idipm̄ sonat et illa luce pabola
ubi maior fili⁹ minori īuidet et
nō wlt eū recipi penitentē et pa

tr̄e accusat iniusticie. Et ut sciam⁹
hūc esse sensū quē diximus: titul⁹
hui⁹ pabole finisq; ɔsentiūt. Sic
erūt inqͭ nouissimi p̄mi et pri
mi nouissimi. Multi eīm sūt voca
ti. pauci uō electi. Et ascendit ihs
ihosolimā et assūpsit duodecim
discipulos suos secreto. et ait ill'
Ecce ascendim⁹ ihosolimā et rel.
Crebro hoc ip̄m discipulis dixerat
Sed qͣ multis in medio dispu
tantis poterat labi de memoria qͦ
audierāt. itur⁹ ihosolimā et secū
ducturus aplos ad tēptatonē eos
parat. ne cū venerit p̄secutio et cru
cis ignominia scandalizēt. Tūc
accessit ad eū mr̄ filiorū zebedei
cū filijs suis. adorans et petens
aliqd ab eo. Qui dixit ei. Quid
vis: Ait illi. Dic ut sedeant hij
duo filij mei. vn⁹ ad dexterā tuā
et vn⁹ ad sinistrā in regno tuo.
Vn̄ opinionē regni habz mr̄ fi
liorū zebedei. cū dn̄s dixit. filius
hoīs tradet' principib⁹ sacerdotū
et scribis et ɔdēpnabūt eū mor
te et tradent eū gentib⁹ ad illu
dendū et flagellandū et crucifi
gendū. et ignominiā passionis
timentib⁹ discipulis nūciarit. il
la gloriā postulet triūphantis
Hac ut reor ex cā. qͣ postq̄ oīa
dixerat dn̄s ut tercia die resurgeret
putauit eū mlr̄ post resurrectio
nē illico regnaturū. et hoc qd i
scd̄o aduentu ꝓmittit' p̄mo ēē
ɔplendū. et auiditate femnea p̄n
tia cupit īmemor futurorū Qd
nr̄ introgat dn̄s. et illa petere

tĩdet qd uis. nõ uenit de ignorã
cia sed ex psona dĩ eius q flagel
land⁹ et crucifigend⁹ erat quõ
in emorissa dixit qs me tetigit
et de lazaro ubi posuistis eũ. et
in ueti quoq3 testamẽto adã ubi
es. et dñdens uidebo si iuxe clamorẽ
suũ q uenit ad me pficiũt. si aũt
nõ est ut sciã. Postulat aũt mr̃ fi
lioꝝ zebedei errore muliebri et pi
etatis affcũ nesciens quid peteret
Nec mirũ si ista arguat ĩperiae
cũ de petro dicat qñ tria wlt facẽ
tabernacula nesciens qd dicet. Re
dens aũt ihs dixit. Nescitis qd pe
tatis. Mr̃ postulat et dñs discipu
lis loqtur. ĩtelligens pces eius ex
filioꝝ descendẽ uolũtate. Potes
tis bibẽ calicẽ quẽ ego bibiturus
sũ. Calicẽ in scripturis diuinis pas
sionẽ intelligim⁹. Pr̃ si possibile
est trãseat a me calix iste. Et in ps
Qd retribuã dño pro oĩbus q re
tribuit m. Calicẽ salutaris accipi
ã et nomẽ dñi ĩuocabo. Statimq3
infert qs iste sit calix. Preciosa ĩ
ɔspcũ dñi mors scõꝝ ei⁹. Ait ill'
Calicẽ quidẽ meũ bibetis. sedẽ
aũt ad dexterã meã et sinistram
nõ est meũ dare uob. sed qb⁹ pa
tũ est a pr̃e meo. Querit quõ ca
licẽ mr̃tij filij zebedei iacob⁹ uide
licet et iohẽs biberint. cũ scriptura
nrret iacobũ tm̃ aplm ab herode
capite truncatũ. iohẽs aũt ꝑpria
morte uitã finierit. Sz si legim⁹
ecc̃iasticas historias in qb⁹ fert
q et ipe ꝓpter mr̃tiriũ sit missus
in feruẽtis olei doliũ. et inde ad
suscipiendã coronã xpi atleta pro
cesserit. statimq3 relegat⁹ in path
mos insula fuit. videbim⁹ mr̃io
aĩm non defuisse. et bibisse iohẽz
calicẽ ɔfessionis quẽ et tres pue
ri in camino ignis biberũt. licet
psecutor nõ fuderit sanguinem
Qd aũt dixit. sedẽ ad dexterã meã
et sinistrã non ẽ meũ dar̃ vob sed
qb3 patũ est a pr̃e meo sic ĩtelli
gendũ est. Regnũ celoꝝ non est
dantis sed accipiẽtis. Nõ est eñi
psonarũ acceptio apud deũ. Sed
quicũq3 talẽ se prebuit ut regno
celoꝝ dign⁹ fiat h accipiet. Nõ
nõ psone sed uite patũ est. Si ita
q3 tales estis q ɔsequamĩ regnũ
celoꝝ qd pr̃ meus triũphanti
b⁹ et victorib⁹ ꝑparauit. vos q3 ac
cipietis illud. Alii de moyse et he
lya dcm̃ esse volũt quos paulo
añ in monte cũ eo audierãt lo
quẽtes. Sz m̃ nequaꝗ uidet. Idcir
cõ sedentiũ in regno celoꝝ voca
bula non dicũtur ne paucis no
mĩatis ceteri putarẽtur exclusi.
Et audiẽtes decẽ indignati sũt
de duob⁹ fr̃ibus. Decẽ apli non
indignãtur mr̃i filioꝝ zebedei
nec ad mulierẽ referũt audaciã
postulandi. sed ad filios q igno
rãtes mensurã suã. in modicã
cupiditate exarserũt. quibus et
dñs dixerat. nescitis qd petatis
Subintelligit aũt uel ex ɔfusione
dñi uel ex indignatione aploꝝ
q filij mr̃em ĩmiserint ad ɔfidẽ
a postulanda. Ihs aũt vocauit e
os ad se et ait. Scitis qa pricipes

gentiū dn̄ant' eorū et rel'. Nullus
ingr' et mitis. nec cupiditatis im
modice duos arguit postulātes
nec reliquos decē indignatiōis ī
crepat et liuoris. sed tale posuit
exemplū quo doceat cū maiorē
esse q̇ minor fuit et illū dn̄m fieri
qui oīm seru' sit. Frustra g' illi a'
īmoderata ꝯsicerant. a' isti dolent
sup maiorū desiderio. cū ad sūmi
tatē uirtutū non ꝑueniat sed hūi
litate ueniat'. Deniqȝ' sui ꝓponit
exemplū. ut si dn̄i dei ꝑpendent
erubescerint ad opa dei. et dicit Si
cut filius hoīs non uenit ministra
ri. sed ministrare. Nō q̄ crebro dixi
m' cū qui ministrat filiū appellari
hoīs. Et dare aīam suā redemptio
nē pro multis. Cū formā serui ac
cepit. ut pro mūdo sanguinē fun
deret. Et nō dix't' dare aīaz suā redēp'ōēz ꝓ
oībus. sed pro mltis. i. ꝓ hiis qui
credē' voluerūt. Et egredientib' il
lis de ihr'ico secute s't' eū turbe mlte.
Et ecce duo ceci sedētes secus viā
audierūt q'a ih's tr'siret et clama
uerūt dicētes. Dn̄e miserē n̄ri fi
li dauid. Turba aūt increpabat
eos ut tacerent. Illi aūt magis cla
mabāt dicētes. Dn̄e miserē n̄ri
fili dauid. Multi latrones erāt ī
ihr'ico q̄ egredientes de ih'osolimis
in ihr'ico interficiē' et wlnerarē ꝯsue
uerāt. Ideo dn̄s uenit ihr'ico cū
discipulis suis ut libēr' wlnera
tos et multā turbā secū trahāt.
Deniqȝ' posteā egredi voluit a ihi
co secuta est eū turba mlta. Si
mānsisset ih'osolimis et nūq̄ ad

ih'ulia dn̄disset turba usqȝ' hodie
sedēt in tenebris et vmbra mor
tis Sȝ' et duo ceci erāt iux' viā. Ce
cos appellat q̄ necdū dicē' poterāt
in lumē tuo videbun' lumē. Sec'
viā q'a uidebant' quidē legis hr'ē
notitiā. sed viā que xp̄s est igno
rabant. Quos pleriqȝ' ph'izeos in
telligūt et saduceos. Alij uo utrū
qȝ' ꝑplm et ueteris testamēti et no
ui. q̄ alter scriptā legē. alter nālē
sequēs sine xp̄o cecus erat. Qui q̄
a ꝑ se uidē' non poterāt. audierāt
ꝑconia saluatoris et ꝯfessi sūt fili
ū dauid. Sinat uterqȝ' cecus īfer
tur ad ꝑplm iudeorū hoc q̄d' seq̄
tur īcrepat eos turba. sup ethni
cis ītelligendū est. q̄s aplus mo
net ne gl'entur et supbiant con
tradicē suā. sed cū ipsi errore ꝑorū
inserti fuerīt ex oleastro in bonā
oliuā. neq̄q̄m debeant īuidē' ꝑ
orū saluti. Miserē n̄ri fili dauid
Increpātur a turbis et nichilomi
n' non tacent. sed crebri' idipm̄
ingemīnant ut desiderii uē lucis
ꝯndant. Stetit ih's et vocauit e
os et aut' Ceci erāt et q̄ ꝑgerēt ig
norabāt seq̄ non poterant sal
uatorē. Multe fouee in ihr'ico.
multe rupes et ꝑrupta in pro
fundū vergentia. ideo dn̄s stat
ut venire possint et vocari iubet
ne turba ꝑhibeat. et interrogat q̄
si ignorās quid velint. ut ex r'n
sione cecorū manifesta debilitas
pateat. ꝉ ut' ex remedio ꝯgnoscāt
Misertus aūt eorū ih's tetigit ocu
los eorū. et ꝯfestim uiderūt et se

cuti st eū Tangit ergo oculos et ps-
uit artifex qd̃ nā non dederat a
cce qd̃ debitus tuleat donat nāa
Statimqꝫ uiderūt et secuti st eū. Se-
dat in ihrico ꝯtracti sedebāt et cla
more tm̄ nouerāt. postea secuti
chm. non tm̄ pedib9 qꝫ ꝯtutib9

E t cū appropīn Ca. xxi
qsset ihr̃osolīs et uenis-
set bethfage ad mōtē
olueti tūc misit duos discipl̄os
dicens: Ite in castellū qd̃ ꝯtra vos
est et statī īuenietis azinā alli-
gatā et pullū cū ea et rel̄. Egre-
dit de ihrico turb' m̄ eductis qꝫ pli-
mis. et cecis reddita sanitate ap-
propinqt ihr̃osolimis magnus di-
tatus mabus. Salute credentiū
reddita īgredi cupit vrbē pacis
et locū visionis dei et arcē specu-
latoris. Cūqꝫ appropinq̄sset ihr̃o-
solīs et uenissꝫ bethfage ad do-
mū maxillarū q̄ sacerdotū vi-
cul9 erat et ꝯfessionis portabat
tipū. et erat situs in mōte oliue-
ti ubi lumē sciē. ubi laborū req̄-
es. misit duos discipulos suos.
theorethicon. practicon idꝫ sciaꝫ
et opa ut īgrederentur castellum
Dicitqꝫ eis: Ite in castellū qd̃ ꝯt
vos est. Cont̃ aplos eū erat nec
iugū doctinarū volebat accipe.
Et statī inqͥ īuenietis azinam
alligatā et pullū cū ea. soluite
et adducite m̄. Alligata erat a-
zina multis vinculis pc̃torū. Pul-
lus qꝫ lasciu9 et frenorū īpacī-
ens cū m̄re scd̃m euāgeliū luce
m̄ltos h̄ebat dn̄os. Nō vnu ceco

ri et dogmati. sed erat subditus et
tm̄ multi dn̄i qui sibi ptatem illi-
citā uendicabāt. uidētes vim dn̄ꝫ
et seruos ei9 uenisse q̄ ad soluen-
dū missi fuerāt. nō audent resis-
tē. Hec sit āt azina et pull9 azie
dicem9 in subditis. Hoc āt factūꝫ
ut īpleret qd̃ dcm̄ est p pphetā
dicentē. Dicite filie syon ecce rex
tu9 uenit t̄ māsuetus sedēs sr̄ a-
sinā et pullū filiū subiugalis. Ho
in ppha zacharia scptū est de quo
plen9 si uite spaciū fuit in suo
dicet loco. Nūc scribendū breui-
ter q̄ scd̃m lrãm in puo itineris
spacio. sup utrūqꝫ aīal sedē non
ꝯqrerit. Aut eī azine sedit. et pull9
absqꝫ sessore fuit. aut si pullo qd̃ ma-
gis ꝯpetit usus ē ad sedendū. asi-
na ducta ē libera. Ergo cū histori-
a uel īpossibilitatē habeat l' tur-
pitudinē ad altiora trāsmittit
ut asina ista q̄ subiugalis fuit
et edomita et iugū legis traxit
synagoga intelligitur. Pull9 asi-
ne lasciuus et liber gentiū pplś
qbus sedit ihs missis duob9 dis-
cipulis suis vno in circūcisionē
et alto in gētes. Eūtes āt disci-
puli fecerūt sic p̄cepit eis ihs.
Et adduxerūt asinā et pullū
et īposuerūt sr̄ eos uestimenta
sua et eū desup sedē fecerūt. Pul-
lus iste et azina qbus apli ster-
nūt uestimēta sua ut ihs mol-
lius sedeat an̄ aduentū salua-
toris mudi erāt. m̄ltis qꝫ sibi in
eos dn̄atū uendicātib9 absqꝫ opi-
mento ferebāt. Postq̄ uō apli

tatis suscepe uestes pulchiores fri
duum habuie sessorē. Vestis aūt a
plica uel doctina uirtutū l' edisserti
o scipturarū intelligi pt̄ siū etiā as
ticorū dogmatū uarietates q̄b' i
aīa instructa fuit et ornata sesso
rē hr̄e dn̄m non uictur. Plurima
aūt turba strauerūt uestimēta su
a in via. Videte dr̄am vni' cui' q3
psone. Apli uestimēta sua sr̄ asi
nū ponūt. turba q̄ vilior est sub
sternit pedib' asini. ne offendat
in lapidē. nec calcet spinā. nec la
bat in foueā. Alij aūt cedebant ra
mos de arborib' et sternebant ī via
de arborib' frugiferis q̄b' mons o
liueti cōsitus est. ut p̄uia rē fuerint
et cōrent incl'ia quo rectius atq3
securi' in corde credentiū xp̄s deo
nū atq3 viciorū uictor incedēt. Tur
be aūt que p̄cedebant et q̄ seq̄ban
t' clamabant dicētes. Osāna fili
o dauid bn̄d̄cs qui venit in noīe
dn̄i osāna in excelsis. Cā mani
festa est hystoria spūalem sequa
m' ordinē discendi. Turbe q̄ egres
se fuerūt de ihrico et secute salua
torē ac discipulos ei' postq3 pul
lū asine solutū uiderūt q̄ an li
gatus fuerat et aplorū uestib'
exornatū. et sedentē sup eū dn̄z
ihm supposuerūt uestimēta sua
et strauerūt viā ramis arborū
Cūq3 ope cūcta fecissent. vocis q3
tribuunt testioniū. et p̄cedentes
ac sequētes nō breui ac silēti cō
fessione. sed clamore plenissimo
resonāt osāna filio dauid bene
dcs q̄ venit in noīe dn̄i. Qd̄ aūt

dicat turbe q̄ precedebāt et q̄ seq̄bā
tur. utrūq3 pplm ońdit. et q̄ an
euangeliū et q̄ post euāgeliū d'
crediderūt consona dn̄m confessionis
voce laudare. et scd̄m supioris pa
bole exemplū diuersarū horarū
operarios vnū fidei accepe p̄miū
Porro qd̄ seq̄tur osāna filio dauid
q̄d sigficet et an ān̄os plurimos in
breui epl'a ad damasū tūc rome
vrbis epm̄ dixisse me memini. et
nūc pstringā leuit'. In septimo de
cīo centesimo psalmo q̄ manifes
te de aduentu saluatoris sc̄iptus ē
int' cetera. hoc quoq3 legim'. Lapidē
quē reprobauerūt edificātes h̄ fc̄s
est in caput āguli a dn̄o fcm̄ est
istud hoc ē mirabile in ocul' nrīs
Hec est dies quā fecit dn̄s exul
tem' et letem̄ in ea. statiq3 iūgit
O dn̄e saluū me fac o dn̄e bene
psperare bn̄dictus q̄ venit in noīe
dn̄i bn̄diximus uob' de domo dn̄i
et cet̄. Pro eo q' in septuaginta hēt
int̄ptib'. O dn̄e saluū fac in he
breo me legim'. Anna odonay osi
āna. Qd̄ manifestius int̄pretat'
est symach' dicēs. Obsecro dn̄e sal
uū me fac obsecro. Nemo g° pu
tet ex duob' uerbis greco uidelicet
et hebreo sermone eē cōpositū sed
totū hebraicū. et sigficare q' aduē
tus xp̄i salus mūdi sit. Vn̄ et se
q̄tur. bn̄dictus q̄ uentur' es in
noīe dn̄i. Saluatore eq3 idipm̄ in
euāgelio cōprobāte. ego ueni in
noīe pr̄is mei et nō recepistis me
alius ueniet in noīe suo et reci
pietis eū. Nemo qd̄ cōiungitur

Osāna idē salus in excelsis. ꝑspi
cue ōnditur q̄ aduentus xp̄i nō
tm̄ hoīm salus. sed tot⁹ mūdi sit
ṫrena uiugens celestib⁹ ut oē ei ge
nu flectat᷑ celestiū ṫrestriū et in
fernorū. Et cū intrasset ihs ihoso
limā ꝯmota est vniuisa cīitas di
cēs. Quis ē hic? Introeūte ihu cū
turba tota ihosolimorū citus cō
mouet᷑ mirās frequenciā. nescī
ens virtutē et dicēs. Qs est h. Qd̄
quidē et in alio loco dicentib⁹ an
gelis legim⁹ Qs est iste ~~est~~ rex glē.
Aliis aūt l' ambigentib⁹ uel intro
gantib⁹ vilis plebicula ꝯfitet᷑ a
minōribus īcipiens ut ad maiora
ꝑueniat. et dicit. Hic est ihs ꝓpha
a nazareth galilee. Pꝓha quē et
moyses silem sui dixerat eē uētu
rū. et q̄ ꝓprie apud grecos cū nota
scribit᷑. A nazareth aūt galilee. q̄a
ibi educatus fuiat. ut flos campi
nutriretur in flore ūtutū. Et īrauit
ihs in templū et eiciebat oēs uē
dentes et emētes de tēplo. et mē
sas nūmulariorū et cathedras
colūbas uēdentiū euitit et dicit
eis. Scriptū est dom⁹ mea dom⁹
orōnis vocabit᷑. Vos aūt fecistis
illā speluncam latronū. Comita
tus ihs turba credentiū que ues
timēta sua ut illeso pede pull⁹
incedēt strauerat. īgredit᷑ tēplū
et eiat oēs q̄ uendebāt et eme
bāt mēsasqz nūmulariorū sub
ūtit. et cathedras vendentiū colū
bas dissipauit. dicitqz eis de scrip
turis scīs testimoniū pferens q do
m⁹ pris eius dom⁹ orōnis esse
debēt nō speluncā latronū l' domus
negociationis. sicut in alio euā
gelista scriptū est. Et hoc pm̄ū sa
endū est q̄ iuxē mandata legis
augustissimo in toto orbe tēplo
diū. et de cunctis pene regionib⁹
iudeorū illuc ipso ꝯfluente īnūa
biles īmolabant᷑ hostie maxīe
festis diebus. taurorū. arietū. h
corū. paupib⁹ ne absqz sacrificio
eēnt. pullos colūbarū. et turtu
res offerētibus. Accidebat plerūqz
ut q̄ delonge venerāt non habe
rēt uictimas. excogitauerūt igr̄ sa
cerdotes quō predā de ꝑplo facerēt
et oīa aīalia q̄bus opus erat ad
sacrificia uendebāt. ut et uēderent
non hn̄tib⁹. et ipsi rursū empta
susciperent. Hanc strofam eorū cre
bro venientiū inopia dissipabat
q̄ indigebāt sūptib⁹. et nō solū
hostias nō hēbant. sed nec vnū e
merent q̄dem aues et uilia mu
nuscula. Posuerūt itaqz et nū
mularios. q̄ mutuā sub cautio
ne darēt pecuniā. Sz q̄a erat le
ge pceptū ut nemo usuras acci
peret. et pdesse nō poterat pecūia
fenorata q̄ ꝯmodi nichil hēret
et īterdū sortē pderent. excogita
uerūt et aliā thecnam. ut pro
nūmulariis collibistas facerent
cui⁹ ūbi ꝓprietatem latina lingua
nō exprimit. Collibia dicūt apud
eos q̄ nos appellam⁹ tragema
ta uel uilia munuscula. ūbi gr̄a
frixi ciceris uuarūqz passarū.
et poma diūsi generis. Igr̄ quia v
suras accipere non poterāt. collibis

te q pecuniā fenorati erāt p usuris
accipiebant varias spēs. ut qd
in nūmo non licebat in his re
bus exigerent q nūmus cōmūt'
qsi nō hoc āpsin et ezechiel pīa
uerit dicēs. Usurā et suphādun
ciā non accipietis. Istiusmodi ē
nens dñs in domo pris negoti
acionē sū latrociniū. ex dōe sps
ōcitatis iuxe qd scriptū est in sex
agesio octauo ps. zelus dom' tu
e ōedit me. fecit sibi flagellū e
funiculis et tantā hoīm multi
tudinē eicit de tēplo dicēs Scrip
tū est dom' mea dom' orōnis vo
cabit'. uos at fecistis eā speluncā
latronū. latro ei est et templū
dei in latronū ōuertit speluncam
q lucra de religione sectat'. cult'
qz eius nō tam cultus dei q ne
gociationis occasio ē. Hoc iuxta
historiā. Ceterū scdm misticos in
tellcs cotidie ihs ingredit' tem
plū patris. et eicit oēs tā epōs t
pbros et dyacones q laicos et v
niuersam turbā de ecclia sua. Et v
nu' criminis habz vendētes pit'
et emētes. Scriptū est eī. Gratis
accepistis gratis date. Mēsas qz
nūmulariorū subuertit. Obserua
q ppter auariciā sacdotū altari
a dei nūmulariorū mēsas appel
lari. Cathedras qz uendentiū colū
bas euertit. Qui vendūt graz sps
scī et oīa faciūt ut subiectos po
pulos deuorent. De qbus dr q deuo
rant pplm meū sicut escā panis
Iuxe simplicē intelligenciā colū
be nō erant in cathedris sed ī ca

ueis. n forte colūbarū institores se
debant in cathedris. qd penitus
absurdū est. qa in cathedris ma
gistrorū magis dignitas īdica
tur q ad nichilū redigit'. cū mix
ta fuit lucris. Qd de ecclia dixim'
vn'qsqz de se ītelligat. Dicit eī
aplus. Vos estis tēplū dei. et sps
scūs habitat in vobis. Nō sit in
domo pectoris nri negotiacio.
non vēdentiū emenciūqz cōmer
cia. nō donorū cupiditas. ne īgre
diat' ihs iratus et rigidus. et n
alr mūdet templū suū n flagel
lo adhibito. ut de speluncā latronū
et domo negotiationis domū fa
ciat orōnis. Et accesserūt ad eū
ceci et claudi in tēplo et sanauit
eos. Nisi mēsas nūmulariorū
subuertisset cathedrasqz colūbas
vēdentiū. ceci et claudi lucē pris
tinā et ōcitū gradū non meru
issent recipe. Videtes aut pncipes
sacdotū et scribe mirabilia q fe
cit et pueros clamātes in tēplo
et dicētes. osāna filio dauid. in
dignati st et dixerūt ei. Audis qd
isti dicūt? Plerique arbitrant' ee
maximū signorū q lazar' resus
citatus ē. q cecus de utero lumē
accepit. q ad iordanē vox audi
ta sit patris. q trāsfiguratus ī mō
te gl'iam onderit triūphantis
Michiqz int' oīa signa q fecit
hoc uidet' esse mirabili'. q vn'
hō et illo tpe ōtēptibilis. et ī tā
vilis ut postea crucifigeret. scrib'
et phizeis ōtra se seuientib' et vi
dentib' illis lucra sua destrui.

potuit ad vni' flagelli ūbera
tuntū ciecē multitudinē. mēsas
q3 subuerte et cathedras ꝯfringe
et alia fate que īfinitus exercitus
nō fecisset. Jgneū enī qddā atq3 sy
dereū radiabat ex oculis eius. et
diuinitatis maiestas lucebat ī fa
cie. Cūq3 manū non audebāt in
ice sacerdotes tn̄ opa calūpniāt
et testimoniū ꝓpli et puerorū q̄
clamabāt osāna filio dauid ver
tūt in calūpniā q̄ videl3 hoc nō
diceret n̄i soli filio dei. Videāt ergo
epi et sci hoīes tū q̄ito piculo
dici ista si paciant. si dn̄o cui ve
hoc ~~ue~~ dicebat. q̄a necdū erat so
lida credentiū fides p̄ crimine im
pigitur. Jhs āt dixit illis. Utiq3
Nūqd̄ legistis ex ore infantiū et
lactentiū pfecisti laudē. Cūm mo
derate sīna tpali. et cāsio inv
traq3 vergens et calūpnie nō pa
tens. Non dixit q̄d scribe audire
cupiebāt. bn̄ faciūt pueri ut in
testimoniū ꝑhibeant. nec rursu
errāt pueri. sed debetis etiā ig
noscere. sed ꝓfert exēplū de octauo
psalmo ut tacēte dn̄o testimo'm
scpturarū puerorū dcā firmaret.
Et relictis illis abiit foras ex̄ ci
tute in bethaniā. ibiq3 mansit
Relīqt incredulos et vrbē egres
sus ꝯtradicentiū iuit in betha
niā. que interpretat' dom' obīe in
tāc vocatione gentiū prefigurās
ibiq3 māsit q̄a in isrl' ꝑmanere
nō potuit. Hoc eē3 intelligendū est
q̄ tāte fuit paupertatis et ita nulli
adulatus sit ut in vrbe maxia

nullū hospitē nullam inueniret mā
sionē. sed in agro paruulo apud la
zarū sororesq3 eius habitaret. Eorū
q̄ppe vicus bethania ē. Mane āt
reūtens in ciuitatem esuriit. et vi
dens fici arborē vnā secus viā
venit ad eā et nichil in ea inuenit
n̄i folia tm̄. et ait illi. Nūq̄ ex te
fructus nascat' in sempiternū. Et
arefca ē ꝯtinuo ficulnea. Et vi
dentes discipuli mirati st̄ dicen
tes. Quō ꝯtinuo aruit. Discussis
noctius tenebris matutina lucē ra
diāte et viciina meridie in q̄ dn̄s
passione sua illustraturus erat or
bē. cū in ciuitatē reūteret' esuriit
vel ūitatē humane carnis ondēs
l' esuriens salutē credentiū. et e'
tuans ad incredulitatē isrl'is. Cū
q3 vidisset arborē vnā quā in
telligim' synagogā et ꝯciliabu
lū iudeorū iuxta viā. Habebat
enī legē. et iuxta viā erat. q̄a nō
credebat in viā. venit ad eā sta
tem sal3 et īmobilē. et non hn̄tē
euāgelij pedes. nichilq3 inuenit
in ea n̄i folia tm̄. ꝓmissionū scri
ptuū. traditiones phariseis. ia
ctationē legis. ornamēta ūbor3
absq3 ullis fructib' ūtutis. Un
et alius euāgelista dicit. Non
dū enī erat tp̄s. siue q̄ tp̄s non
dū venit salutionis isrl' eo q̄
necdū gentiliū ꝓpl's subintrasset
siū q̄ p̄terijs3 tēpus fidei. q̄a ad
illū p̄mū veniens et spret' tn̄s
fisset ad nationes. Et ait illi nūq̄
ex te fructus nascat' in sēpit
nū. l' in sclm. Utrūq3 enī con grue

sermo sigfıcat. Et arefcm̄ est ficulne
a. q̄a esuriente dño cibos quos il
le cupierat non h̄ebat Sic aūt aru
erũt folia ut trũcus ipse remanē
ret et fractis ramis vixerat ra
dix. q̄ in nouissimo tp̄e si credē vo
luit virgultu fidei pullulet ipse
atq̄z scriptura dicēs. est arbori spes
Iuxta lr̄am aūt dñs passur⁹ in
aplis et baiulatur⁹ sandalum
crucis. debuit discipulorū animos
signi anticipatione firmaē. Vn̄
et discipuli mirant' dicētes. quō
continuo aruit. Potuit g° saluator
eadē virtute etiā inimicos siccare
suos. ut eorū per penitentiam expectas
set salutē. Respondens aūt ihs ait eis
Amē dico vobis. si habueritis fidē
et nō hesitaueritis nō solū de ficul
nea facietis. sed et si mōti dixeri
tis tolle et iacta te in mare fiet. La
trāt contra nos gentiliū canes in
suis codicib⁹ quos ad impietatis
sue memoriam reliquerunt asserē
tes aplos non habuisse fidē. quia
mōtes transferre nō potuerūt. Qui
bus nos respondebim⁹. Multa facta
eē signa a dño iuxta iohis euāgl'ii
testimoniū q̄ si scripta eēnt mū
dus capere nō posset. nō quo mū
dus cape nō posset volumina q̄ po
test quamuis multiplicia sint vnū ar
mariolū vel vnū cape scriniū. s;
quo magnitudinē signorū pro
miraculis et incredulitate ferre nō
posset. Ig' et hec credim⁹ fecisse
aplos. sed ideo scripta nō esse. ne in
fidelibus contradicendi maior da
ret' occasio. Alioqn̄ interrogemus

eos utrū credant hijs signis q̄ scrip
ta sūt an non. et cū incredu
los viderim⁹. consequēter probabim⁹
nec maiorib⁹ eos credituros fu
isse q̄ minorib⁹ non crediderūt. h°
aduersū illos. Ceterū nos ut an
tea diximus monte superbiente in
telligim⁹ diabolū. et iactante
se contra creatorē suū. q̄a a ꝓpheta
mons corruptus appellat'. et cū ani
mā hoīs possederit et in ea fuit
radicat⁹. ab aplis et his q̄ sūt aplis
s̄b' transferri in mare p̄t. hoc ē in
loca salsa et fluctuātia et ama
ra q̄ nullā hn̄t dulcedinē dei.
Id ipm̄ et in ps legit'. Non time
bim⁹ dū turbabit' tra et transferent'
mōtes i cor maris. Et cū uenisset in
templū accesserūt ad eū docen
tē principes sacerdotū et seniores
ppli dicētes. In q̄ p̄tate hec facis
et q̄s dedit ti p̄tatem hanc. Dup
lis ubis eadem quā supradixim⁹
calupniam struūt q̄ dixerūt
in beelzebub principe demoniorū
eicit demonia. Cū ei dicūt in qua
p̄tate hec facis. de dei dubitāt
p̄tate et subintelligi volūt diabo
li eē qđ faciat. Addētes q̄z quis
tibi hanc dedit p̄tatem. manifestis
sime dei filiū negant. quē putant
nō suis virib⁹ signa facē sed ali
enis. Respondens aūt ihs dixit illis
Interrogo vos et ego vnū sermo
nē quē si dixeritis mi et ego vobis
dicā in q̄ p̄tate hec facio. Baptis
mū iohis vn̄ erat. e celo ł ex hoi
bus. et reł. hoc ē qđ vulgo dicit'
malo arboris nodo mal⁹ cun⁹

a' tuncus insifedus ē. Poterat do
min9 apta rūsione teptatorū cal
lupniam ɔfutare. sed prudēter ī
trogauit ut suo ipsi silēcio l' sua cō
dēpnent. Si eī rūdissent. baptis
ma iohīs ēē de celo ut ipsi ī ma
licia sapiēter ptraxerūt ɔsequēs
erat rūsio. qre g' non estis bapti
zati ab iohe. Si dicē voluisset huā
na deceptione ɔpositū et nichil
habuisse diuinū. sedicionē ipsi formi
dabāt. Oēs enī ɔgregate multitu
dines iohīs receperāt baptisma
et sic eū hēbant ut pphetā. Rūdit
itaqz ipiussima fictio et humilitatis
ūbo quo se nescire dixē usa ē ad i
sidias coaptandas. Ait illis et ipse
Nec ego dico vob' in q ptate hec fa
cio. Illi in eo q se nescire rūderant
mentiti sūt. Consequēs g' erat ut e
rūsionē eorū dnm quoqz dicē nec
ego scio. sed mētiri veri ūitas nō
pt. et ait. Nec ego dico uobis. Ex
quo ondit et illos scire. sed rūdē nol
le. et se nosse. et ideo nō dicē. q'a il
li qd' sciant tacuant. Et statī pabo
lā infert. q' et illos ipietatis argu
at. et ad gentes regnū dei docat
trāseundū. Quid aūt vobis videt'
hō quidā hēbat duos filios et
accedēs ad primū dixit. Fili ua
de hodie opare in vinea mea. Il
le aūt rūdens ait. Nolo. Postea uo
pnia motus abijt. Accedēs aūt ad
altm dixit silr. At ille rūdens ait
Eo dne. et nō iuit. Hij sūt duo filij
q et in luce pabola describūtur fru
gi et luxuriosi. de qb' zacharias
loqtur. assūpsi mī duas ūgas. v

nā vocaui decorē. et alterā funicu
lā. et paui gregē. Primū dr genti
liū ipso p nālis legis noticiā. uade
et opare in vinea mea. hoc ē. q ti
bi non vis fieri alteri ne facias. Et
supbe rūdit. Nolo. Postea uo in ad
uentu saluatoris acta pnia opa
tus est in vinea dei. et sermonis cō
tumaciā labore correxit. Scds aūt
filius ipse iudeorū est. q rūdit mo
ysi. oīa quecūqz dixit dns faciem9
et nō iuit in vineā. q'a interfēcto
prīsfamilie filio se putauit here
dē. Alij uo nō putant gentiliū et
iudeorū esse pabolam. sed simplr
pctorū et iustorū. ipso qz dno ɔposi
tionē suā postea dissenciē. Amē di
co uobis q'a publicani et meretrices
pcedent vos in regno dei. eo q' illi q
p mala opa deo seruire negauerāt
postea pnie baptismū acceperūt
a iohe. Pharizei aūt q iusticiā pre
ferebāt et legē dei se facē iactabāt
iohīs ɔtēpto baptismate dei pcep
ta nō fecerūt. Vn dicit. Venit aūt
ad vos iohes in via iusticie et nō
credidistis ei. publicani aūt et mere
trices crediderūt. Porro qd' sequitur
Quis ex duob' fecit voluntatem pris
et illi dixerūt. nouissim9. Sciendū
est in veris exemplarib9 nō hēri no
uissimū sed pmū. ut ppo iudicio
ɔdēpnentur. Si aūt nouissimū vo
lūm9 legē. manifesta est interpre
tatio. ut dicam9 intellige q'dem
ūitatem iudeos. sed tergiuersari et
nolle dicē qd' sentiūt. sicut et bap
tismū iohīs scientes ēē de celo di
cē noluerūt. Aliā pabolā audite

Homo erat pr̄familias q̄ plātauit
vineā. et sepem circūdedit ei et fodit ī
ea torcular et edificauit turrī et lo
cauit eā agricolis et pegre pfect⁹
est. Hoc est qd̄ dn̄s sup̄tū de pubio
signauit. durū est ut ɔtra stimulū
calces. Principes sacerdotū et seniores
ppli q̄ interrogauerāt dn̄m in qua
ptate hec facis. et q̄s tibi ded' hāc
ptatem. et voluerāt in u̇bo cape.
sapiām. sua arte supant et audi
ūt in pabolis qd̄ apta facie nō
merebant audire. Hō iste pr̄famili
as ipse est q̄ hēbat duos filios. et q̄
in alia pabola ɔduxit opārios in
vineā suā. Cui plātauit vineam
de q̄ et ysaias plenissiē p canticū
loq̄tur ad extremū inferens Vine
a dn̄i sabaoth dom⁹ est isrl̄. Et in
ps̄. Vineā inq̄t de egipto tr̄stulis
ti. eiecisti gentes et plātasti eā. Et
sepē circūdedit ei. ut murū vrbis
t angelorū auxilia. Et fodit in ea
torcular ī altaria. d̄ illa torculari
a quorū et tres psalmi titulo p̄no
tātur. octau⁹. et octogesim⁹ et nōa
gesim⁹ terci⁹. Et edificauit turrim
haud dubiū qn̄ templū de quo dr̄
p micheā. Et tu turris nebulosa
filie syon. Et locauit eā agricolis.
quos alibi vinee opārios appel
lauit q̄ ɔducti fuerant hō p̄ma
t̄cia sexta nona et vndecīa. et pe
gre pfectus est nō loci mutatiōe
Cūā deus vn̄ abesse pt̄ a quo cō
plent' oīa: et q̄ dicit p ihēmiā.
Ego d's appropinquās. et nō elon
ginquo dicit dn̄s. Sed abire videt'
a vinea. ut vinitorib⁹ liberū ope

randi arbitriū relinq̄t. Cū aūt tēp⁹
fructuū appropinq̄sset. misit ser
uos suos ad agricolas ut acciperēt
fruct⁹ eius. Agricole aūt apprehen
sis seruis aliū ceciderūt. aliū occi
derūt. aliū v'o lapidauerūt. Dede
rat eis legē. et in hac eos vinea o
pari iusserat. ut fructū legis o
pibus exhiberēt. Postea misit ad
eos seruos suos. quos illi apphen
sos t' ceciderūt ut ihēmiā. t' occi
derūt ut ysaiā. t' lapidauerūt ut
naboth et zachariā quē interfece
rūt int' templū et altare. Legim⁹
epl̄am pauli ad hebreos et ex ea
plenissiē discim⁹ qui seruorū dn̄i
q̄nta passi sī. Nouissiē misit ad
eos filiū suū dicens. Verebūtur fi
liū meū. In eo q' sup̄ legim⁹ itm̄
misit alios seruos plures p̄orib⁹
et fecerūt illis silr̄. paciām ondit
pr̄isfamilias q' frequētius mise
rit. ut malos colonos ad pniaȝ
ɔuocaret. illi aūt thezaurizauerūt
sibi irā in die ire. Porro qd̄ inq̄
t' verebūtur filiū meū nō de ig
norācia venit. Qd̄ eī nescit pr̄fa
milias. q̄ hoc loco d's pr̄ intelligr̄.
Sed sp̄ ambigr̄ dr̄ ut libera volū
tas hoī reseruet. Introgem⁹ arri
ū et eunomiū. eccē pr̄ ignorāe dr̄
et simam tpat. et q̄ntū in vobis
est probat' eē mentit⁹. quitq̄ p
pēe rūderunt hoc intelligūt pro
filio q̄ se dicit ignorāe ɔsumati
onis diē. Et apphensū eū eiecerūt
ex vineā et occiderūt. Et apls̄ lo
q̄tur q' ex portum crucifixus ē
Possim⁹ aūt et alr̄ intelligē q' eier

tus sit extra vineam et ibi otiosus
ut suscipientibus se gentibus aliis
vinea locaret. Cum ergo venerit
dominus vinee. quid faciet colonis is-
tis: et reliqua. Interrogat eos dominus non
quod ignoraret quid responsuri sunt. sed ut
propria responsione dampnarent. Locata est
nobis vinea. et locata ea condi-
cione. ut reddamus domino fructum tem-
poribus suis. et sciamus uno quoque tempore
quid oporteat nos loqui vel fa-
cere. Dicit illis ihesus. Numquam legistis
in scripturis lapidem quem reproba-
verunt edificantes hic factus est in
caput anguli a domino factum est istud
hoc est mirabile in oculis nostris
Variis parabolis diversisque sermo-
nibus res eadem contexitur. Quos ante
supra operarios et vinitores et agri-
colas appellaverat. nunc edificato-
res idest cementarios vocat. Unde
dicit et apostolus. Dei agricultura. dei
edificatio estis. Hii igitur cementarii
quos vinitores acceperunt vineam
sic acceperunt lapidem quem vel in
fundamentis ponant iuxta architec-
tum paulum. vel in angulo ut duos
parietes idest populum utrumque consociet
qui reprobatus ab eis factus est in
caput anguli. et hoc a domino factum
est. non humanis viribus sed dei po-
tentia. De hoc lapide adiutorum pe-
trus quoque loquitur confidenter. iste est la-
pis qui reprobatus est a vobis edi-
ficantibus qui factus est in caput an-
guli. Et ysaias Ecce mittam
in fundamentum syon lapidem elec-
tum preciosum angularem. et qui credide-
rit in eum non confundetur. Ideo dico

vobis. quia auferetur a vobis regnum
dei et dabitur genti facienti fructus
eius. Aliquotiens dixi regnum dei
scripturas sanctas intelligi. quas dominus
iudeis abstulit et nobis tradidit
ut faciamus fructus earum. Iste est
vinea que traditur agricolis et vini-
toribus in qua qui operati non fuerint
nomen tantum habentes scripturarum fructus
vinee perditurus est. Qui ceciderit super
lapidem istum confringetur. super quem
non ceciderit conteret eum. Aliud est of-
fendere christum per mala opera. aliud
negare. Qui peccator est et tamen in il-
lo credit cadit quidem super lapidem
et confringetur sed non omnino conteretur
reservatur enim per pacientiam ad salu-
tem. Super quem vero ille ceciderit. hoc
est cum lapis iste irruerit qui christum
penitus negaverit sic conteret eum. ut
ne testa quidem remaneat in qua
hauriatur aque pusillum. Et cum au-
dissent principes sacerdotum et pha-
risei parabolas eius cognoverunt
quia de ipsis diceret. Et querentes eum
tenere timuerunt turbas. quoniam
sicut prophetam eum habebant. Quam-
vis duro corde essent. et propter in-
credulitatem et impietatem in filium
dei hebetes. tamen apertas propositiones
negare non potuerunt et intellige-
bant contra se omnes domini similitudines dici.
Unde volebant eum quidem interficere
sed timebant turbas. quia sicut pro-
phetam eum habebant. Semper turba mo-
bilis est nec in proposito voluntatis
persistens. atque in morem fluctuum
diversorum ventorum huc illucque
trahitur. que nunc quasi prophetam

ueneratur et colunt. postea contra e-
um clamauit crucifige crucifige tale(m).
Et respondens ihesus **Ca. xxii.**
dixit iterum in parabolis di-
cens. Simile est regnum celo-
rum homini regi qui fecit nuptias fili-
o suo et misit seruum suum uocare
inuitatos ad nuptias et nolebant
uenire. Pharizei intelligentes de se
dici parabolas querebant eum tenere et
occidere. Haut eorum sciens dominus uo-
luntatem nichilominus increpat se-
nectes. nec timore superatur quo
minus arguat peccatores. Rex iste
qui fecit nuptias filio suo. deus omnipotens
est. Fecit autem nuptias domino ihesu
christo et ecclesie que tam ex iudeis quam
ex gentibus congregata est. Mittit
quoque seruum suum uocare inuitatos
ad nuptias. haut dubium quin
moysen. per quem moysen. per quem et
legem inuitatis dixit. Si autem ser-
uos legerimus ut plerique habent exem-
plaria ad prophetas referendum est qui
per eos uenire contempserunt. Iterum mi-
sit alios seruos dicens. Dicite in-
uitatis. ecce prandium meum pa-
raui tauri mei et altilia mea occi-
sa et omnia parata uenite ad nupti-
as. Serui qui secundo missi sunt. melius
est ut prophete intelligantur quam apostoli
cum tamen si supra serui scripti sunt.
Simul autem seruos ibidem legimus. hi secundi
serui intelligendi sunt. Prandium pa-
ratum et tauri et altilia occisa. vel per
methaphoram opes regie descri-
buntur. ut ex carnalibus spiritualia
intelligantur. vel certe doctrinarum magni-
tudo et doctrina dei legis plenissi-
ma sentiri potest. Et abierunt alius in
uillam suam. alius ad negotia-
tionem suam. reliqui uero tenuerunt ser-
uos eius. et contumeliis affectos
occiderunt. Inter eos qui non recipi-
unt euangelii inuitationem. mixta diuer-
sitas est. Minoris criminis est qui
occupati aliis rebus uenire nolu-
erunt. ab hiis qui contempto inuitan-
tis affectu verterunt humanitatem
in crudelitatem. et tentos seruos
regis vel contumeliis affecerunt vel
occiderunt. In hac parabola sponsi
silentur occisio et per seruorum mortes
ostenditur nuptiarum contemptus. Rex
autem cum audisset iratus est. de quo supra
dixerat. simile factum est regnum celorum
homini regi. Cum inuitabat ad nupti-
as et agebat opera clementie hominis
nomen appositum est. Nunc quando ad
ultionem uenit. homo siletur et rex tan-
tum dicitur. Et missis exercitibus suis
perdidit homicidas illos. et ciuita-
tes illorum succendit. Exercitus sunt
ultores angelos de quibus in psalmo
scribitur inmissionem per angelos pes-
simos. seu romanos intelligimus
sub duce uespasiano et tito. qui
occisis iudee populis preuaricatricem
succenderunt ciuitatem. Tunc ait ser-
uis suis. Nuptie quidem parate sunt
sed qui inuitati erant. non fue-
runt digni. Ite ergo ad exitus uiarum
et quoscumque inueneritis uocate ad
nuptias. Gentilium populus non e-
rat in uiis. sed in exitibus uiarum. Et
erit ut quando in hiis qui foris erant
inter malos et boni aliqui recepti sunt.
Hunc locum plenius tractat apostolus

ad rōnos q gentes n̄ale facientes
ea q̄ legis sū. condempnent iudeos q̄
scriptum legem nō fecerūt. Int ipsos
quoqȝ ethnicos est infinita diu
sitas. cū sciam9 alios ēē pclives
ad vicia et ruētes ad mala. a
lios ob honestatē morū virtutib9
deditos. Intrat aūt rex ut videt dis
cūbentes. et vidit ibi hoīem non
vestitū veste nuptiali. ait illi. A
mice quō huc intrasti nō hīns ve
stē nuptialē. At ille obmutuit.
Hū q̄ invitati fuerāt ad nuptias
de sepib9 et angulis et plateis
et diūsis locis cenā regis īpleue
rant. Sed postea cū venisset rex ut
videt discubentes in convivio suo
hoc ē q̄si fide requiescentes. ut ī di
e iudicii visitaret convivas et dis
cernet mīta singulorū. īvenit v
nū q̄ veste indut9 nō erat nup
tiali. Un9 iste oēs qui sociati sūt
malicie ītelligunt. Vestes aūt nup
tiales p̄cepta sūt dn̄i et opa q̄ cōplēt
ex lege et euāgelio. novuqȝ hoīs
efficiūt vestimentū. Si qs ergo in
tpe iudicii īventus fuit sub no
mīe xpiano non hīe vestimē
tū nuptiale. hoc ȝ vestē sc̄eles
tis hoīs. sed vestē pollutū idest
veteris hoīs exuvias. hic statī corri
pit et dr̄ ei. amice quō huc īteas
ti. Amicū vocat. q īvitat9 ad
nuptias ē. Arguit īpudencie q
veste sordida mūdicias polluit nupti
ales. At ille obmutuit. In tpe. n.
illo nō erit locus īpudencie nec
negandi facultas. cū oēs ange
li et mūdus ipse testis sit pecco

rū. Tūc dixit rex ministris. ligatis
manib9 eius et pedib9 mittite eū
in tenebras exteriores ibi erit fletus
et stridor dentiū. ligatis man9 et
pedes fletuqȝ oculorū et stridorem
dentiū. vel ad cōprobandā resur
rectionis intellige veritatē. vel ēēt i
deo ligant man9 et pedes ut ma
le opari et currē desistant ad effu
dendū sanguinē. In fletu qȝ ocu
lorū et stridore dentiū p metha
phorā membrorū corpaliū mag
nitudo ondītur tormentorū. Mul
ti aūt sūt vocati pauci vo elc̄i. Oēs
pabolas brevi sententiola cōphen
dit. q̄ et ope vinee. et in edificati
one dom9. et in convivio nuptiali
nō initiū sed finis q̄ritur. Tūc
abeūtes phīzei cōsiliū inierūt ut
caperent eū in sermone et mittūt
ei discipulos suos cū herodianis
dicentes. Nup sb cesare augus
to iudea sbiecta romanis. qūm in
toto orbe est celebrata descriptio
stipendiaria fc̄a fuerat. et erat
in ppl̄o magna sediciō. dicētib9
aliis pro securitate et qete q̄ ro
mani pro oībus militaret de
bē tributa psolui. Phīzeis vo q̄
sibi applaudebāt in iusticia. cō
trario nitentib9. non debē ppl̄m
dei q̄ decimas solueret et primitiva
daret et cetā q̄ in lege sc̄ipta sūt
humanis legib9 subiacē. Cesar
augustus herodē filiū antipris
alienigenā et pselitū regē iude
is cōstituerat q̄ tributis p̄esset et
romano pareret imperio. Mittūt
ergo phīzei discipulos suos cū he

rodianis id est militibus herodis. seu quos illudentes pharisei quia romanis tributa solvebant herodianos vocabant. Quidam latinorum ridicule herodianos putant. qui herodem xpistum esse credent. quod nusquam omnino legimus. Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate doces. et non est tibi cura de aliquo. non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur. licet censum dari cesari an non. Blanda et fraudulenta interrogatio illuc provocat respondentem. ut magis deum quam cesarem timeat et dicat non debere tributa solvi. ut statim audientes herodiani seditiosum contra romanum principem teneant. Cognita autem ihesus nequicia eorum ait. Quid me temptatis ypocrite. Prima virtus est respondentis interrogantium mentem cognoscere. et non discipulos sed temptatores vocare. Ypocrita ergo vocatur qui aliud est et aliud simulat. id est aliud opere agit. et aliud voce pretendit. Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Sapientia semper sapienter agit. ut suis potissimum temptatores confutent. Ostendite inquit mihi denarium. hoc est genus nummi quod pro decem nummis computatur. et habebat ymaginem cesaris. Et ait illis ihesus. Cuius est ymago hec et superscriptio. Qui putant interrogationem salvatoris ignorantiam esse et non dispensationem. discant ex presenti loco quod utique ihesus scire cuius ymago esset in nummo. sed interrogat ut ad sermonem eorum competenter respondeat. Dicunt ei cesaris. Tunc

ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. Cesarem non putemus augustum sed tiberium significari privignum eius qui in locum successerat vitrici sub quo et passus est dominus. Omnes enim reges romani a primo gaio cesare qui imperium arripuerat cesares appellati sunt. Porro quod ait. reddite que sunt cesaris cesari id est nummum tributum et pecuniam. Et que sunt dei deo. decimas primicias et oblationes ac victimas sentiamus. quomodo et ipse reddidit tributa pro se et petro. et deo reddidit que dei sunt patris faciens voluntatem. Et audientes mirati sunt. Qui credere debuerant ad tantam sapientiam. mirati sunt quod calliditas eorum insidiandi non invenisset locum. Et relicto eo abierunt. infidelitatem pariter cum miraculo reportantes. In illo die accesserunt ad eum saducei qui dicunt non esse resurrectionem. Due erant hereses in iudeis. Una phariseorum. et altera saduceorum. Pharisei traditionum suarum et observationum quas illi deitepo ac vocant iusticiam preferebant unde divisi vocabantur a populo. Saducei autem qui interpretantur iusti et ipsi vendicabant sibi quod non erant prioribus et corporis et anime resurrectionem credentibus confitentibus quod angelos et spiritum. sequentes nove actu apostolorum omnia denegabant. Iste sunt due domus de quibus ysaias manifestius docet que offensure sunt in lapidem scandali. Et interrogaverunt eum dicentes. Magister moyses dixit si quis mortuus fuerit non habens filium

ut ducat fr̄ eius uxorē illi' et
suscitet semen frī suo. Erant aūt ap'
nos septē frēs et p̄m' uxore duc
ta defunctus ē et cet'. Qui resurrecti
onē corp̄m non credebāt. et aīaz
putabant interire cū corp̄ibus. in
iusmodi fingunt fabulā. que
deliramēti arguat eos. q̄ resur
rectionē asserūt mortuorū. Pt aūt
fi. ut uē in gente eorū aliqn̄ hoc
accidē. In resurrectione g' cui' erit
de septē uxor. Oēs eī habuerūt
eā. Turpitudinē fabule opponit
resurrectiōis denegāt ūtutem
Rn̄dens ihs ait illis. Erratis ne
scientes scripturas neq3 ūtutē dī
Propterea errant q̄a scripturas nescī
ūt. Et q̄a scripturas ignorāt ↄse
quēter nesciūt ūtutē dei. hoc est
xp̄m q̄ est dei ūtus et dei sapīa
In resurrectione eī neq3 nubent
neq3 nubent'. Latīa ↄsuetudo g̃
co ydeomati non rn̄det. Nube
eī ap̄e dr̄r mulieres. et uiri ux
ores ducē. S3 nos simplr̄ dictū
itelligim' q' nubē de uiris. et nu
bi de uxorib' dcm̄ sit. In resurrectī
one nō nubent neq3 nubent'.
Resurgent g' corpa q̄ p̄nt nubē
et nubi. Nemo quippe dicit de la
pide et arbore et hu's reb3 q̄ nō
h̄nt membra genitalia q' non
nubāt neq3 nubant'. sed de hus
q̄ cū possent nubē tn̄ alia rōne
nō nubūt. Vnd' aūt infert. sed sūt
sicut āgeli dei in celo. spūalis re
p̄mittit' ↄuisatio. De resurrectione
aūt mortuorū non legistis q' dcm̄
est a deo dicēte uobis. Ego sū dē

abraham dē ysaac et dē iacob. Dē
aūt non est mortuorū sed uiuorū
Ad p̄bandā resurrectionis ūtutē
m̄lto alus manifestiorib' exem
plis uti potuit. e q̄bus est illud
Suscitabūt' mortui et resurgent
q̄ in sepulchris sūt. Et in alio loco
Multi dormientiū de t̄re puluē
ↄsurgent. alij in uitā etīā. alij in
obprobriū et ↄfusionē etīā. Q̄
rit' itaq3 q̄d sibi uoluit dn̄s hoc
p̄ferre testimoniū. q̄d' uidet' ambi
guū uel non satis ad resurrecti
onis p̄tinet ūtutē. ego sū dē ab
ham et dē ysaac et dē iacob. et
q̄ hoc p̄lato p̄bauit q̄d' uolebat
statī intulit. nō est dē mortuorū
sed uiuentiū. Cui' rei turbe q3 et
circūstantes misteriū cognoscē
tes āmirate sūt in doctrina r̄nsiōis
illius. Supra diximus saduceos nec
angelū nec sp̄m nec resurrectio
nē corp̄m ↄfitentes. aīarū quo
q3 interitū p̄dicasse. Hij quoq3
tm̄ libros moysi recipiebāt. p̄ph̄a
rū uaticinia respuētes. Stultū e
rat in p̄ferre testimonia cui' auc
toritatē nō seq̄bant'. Porro ad et
nitatē aīarū p̄bandā de moyse
posuit exemplū. ego sū dē abra
hā. dē ysaac et dē iacob. statimq3
infert. n̄ē dē mortuorū sed uiuē
tiū. ut cū p̄bauit aīas p̄manē
p' mortē. neq3 poterat fieri. ut
eorū esset dē q̄ nequaq̄ subsis
terēt. ↄsequēter itroducitur et cor
p̄m resurrectio q̄ cū aīabus bona
mala ue gesserūt. Hūt locū ple
ni' in extrema p̄te p̄me ep̄le ad

chorinthios paul⁹ ap̄ls exeq̄t.
Pharizei audito q silentiū ip̄o
suisset zaduceis cōuenerūt in v
nū. Et interrogauit eū vn⁹ ex eis
legisdoctor tēptans eū. Magr̄ qd̄
est mandatū magnū in lege. A
it illi ih̄s. Diliges dn̄m deū tuū ex
toto corde tuo et rel'. Qd̄ de herode
et pilato legim⁹ in dn̄i nece eos fuis
se concordes. hoc eciā nūc de phari
seis cernim⁹ et zaduceis. q̄ i͡t se cō
trarii st̄. sed ad tēptandū dn̄m pari
mēte consentiūt. Qui ḡ iam sup̄ in
ostensione denarii fuerāt confuta
ti. et adūse ptis fuctionē viderāt
subrutū. debuerāt exēplo mone
ri. ne ultra moliretur insidias. Sz
maliuolencia et liuor nutrit īpu
denciā. Interrogat vn⁹ ex legisdocto
rib⁹ non scire desiderās sed temp
tans an interrogatus nosset qd̄
interrogabat qd̄ sit maxi⁹ manda
tū. non de mādatis interrogans
sed q sit p̄mū magnūq3 māda
tū. ut cū oīa que d̄s mādauerat
magna sint. quicq̄d ille rn̄derit oc
casionē hēat calūpniandi. aliud
asserens magnū esse de plurib⁹
Quicūq3 ḡ nouit et interrogat.
nō voto discendi. sed studio cog
noscendi. an nouit ille qui rn̄su
r⁹ est in similitudinē phariseorum
nō q̄ discipls̄ ē3 q̄ tēptator accedit.

Quartus liber

Congregatis autē
phizeis interroga
uit eos dicēs. Qd̄
vobis videt̄ de xp̄o
cui⁹ filius est.

dixerūt ei. dauid. Ait illis. Quō ḡ
dauid in sp̄u vocat eū dn̄m di
cens. dixit dn̄s dn̄o meo sede a
dextris meis donec ponā inimi
cos tuos scabellū pedū tuorū.
Ad tēptandū ih̄m fuerāt congre
gati. et uirtutem fraudulēta int̄
rogatione carpe nitebāt. Occasi
onē prebuerūt confutationis sue
interrogatiq3 de xp̄o cui⁹ filius sit.
Interrogatio ih̄u nobis p̄ficit us
q3 hodie contra iudeos. Et hij ei q
confitent̄ xp̄m esse uenturū hoīem
simplicē et sc̄m virū asserūt de
gn̄e dauid. Interrogem⁹ ḡ eos doc
ti a dn̄o. si simplex hō est. et tm̄
filius dauid. quō dauid vocet
dn̄m suū. non erroris incito nec
p̄pa volūtate. sed in sp̄u sc̄o. Testi
moniū aūt qd̄ posuit de centesimo
nono p̄s sc̄ptū est. Dn̄s ḡ dauid
vocatur. non scdm̄ id q de eo nat⁹
est. sed iux̄ id q natus ex p̄re sp̄
fuit. Preueniēs dn̄s ip̄m carnis
sue dauid patrē. Iudei aūt ad de
ludendā interrogationis uirtutem
friuola multa confingūt. vernacu
lū abrahe assentes cui⁹ fuit fili⁹
damascus eliezer. et ex ipsi⁹ p̄sona
scriptū psalmū. q post cedē quin
q3 regū dn̄s d̄s dn̄o suo dixit a
braham. sede ad dexterā meam
donec ponā oēs inimicos tuos
scabellū pedū tuorū. Quos interroge
m⁹ quō dixit abrahe ea q̄ sequn
tur. tecū p̄ncipiū in die v̄tutis
tue in splendorib⁹ sc̄oꝝ ex utero
an luciferū genui te. et iurauit
dn̄s et nō penitebit eū tu es sa

cerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. et respondere cogitur quomodo abraham ante luciferum genitus sit et sacerdos fuit secundum ordinem melchisedech. pro quo melchisedech optulit deo panem et vinum. et a quo decimas prede accepit. Et nemo poterat respondere verbum ei. neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare. Pharisei et saducei querentes occasionem calumpnie et verbum aliquod invenire quod pateret insidiis. quia in sermonibus confutati sunt ulterius non interrogant sed apertissime comprehensum romane tradunt potestati. Ex quo intelligimus venena invidie posse quidem superari. sed difficile conquiescere. Ca. xxiii

Tunc ihesus locutus est ihesus ad turbas et ad discipulos suos dicens Super cathedram moysi sederunt principes et pharisei. Omnia ergo quecumque dixerint vobis servate et facite. secundum vero opera eorum nolite facere. Dicunt enim et non faciunt. Quid mansuetius quid benignius domino? Temptatur a phariseis confringuntur insidie eorum. et secundum psalmistam sagitte parvulorum facte sunt plage eorum et nichilominus propter sacerdotium et nominis dignitatem hortatur populos ut subiciantur eis non opera sed doctrinam considerantes. Quod autem ait super cathedram moysi sederunt scribe et pharisei. per cathedram doctrina legis ostenditur. Ergo et illud quod dicitur in psalmo in cathedra pestilentie non sedit. et cathedras vendentium columbas evertit. doctrinam debemus accipere

Alligant enim onera gravia et importabilia et imponunt in humeros hominum digito autem suo nolunt ea movere. Hoc generaliter adversus omnes magistros convertitur qui grandia iubent et minora non faciunt. Notandum autem quod et humeri et digitus et onera et vincula quibus alligantur spiritualiter intelligenda sunt. Omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus. Quicumque ergo ita facit quodlibet ut videatur ab hominibus scriba est et phariseus. Dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias. Amant quoque primos recubitus in cenis. et primas cathedras in synagogis. et salutationes in foro. et vocari ab hominibus rabbi. Ve nobis miseris ad quos phariseorum vicia transierunt. Dominus cum dedisset mandata legis per moysen ad extremum intulit. Ligabis ea in manu tua. et erunt inmota ante oculos tuos. et est sensus. Precepta mea sint in manu tua. et opere compleantur. sint ante oculos tuos ut die ac nocte mediteris in eis. Hoc pharisei male interpretantes scribebant in membranulis decalogum moysi. id est decem legis verba. complicantes ea et ligantes in fronte. et quasi coronam capiti facientes ut semper ante oculos moverentur. Quod usque hodie indi et babilonii faciunt Et qui hoc habuerit quasi religiosus in populis iudicatur. Iusserat quoque aliud moyses ut in quatuor angulis palliorum iacinctinas fimbrias facerent ad israelis populum dinoscendum. ut quomodo in corporibus circumcisio signum iudaice gentis daret. ita vestis ha-

bẽt aliquã differẽtiam. Supstitio-
si aũt magr̃i captantes auram popula-
rem. atq; ex mulierculis sectãtes
lucra faciebãt grandes fimbrias
et acutissimas in eis spinas liga-
bant. ut videlz ãbulantes et sedẽ-
tes interdũ pungerent et q̃si hac ad-
monitione retraherent ad officia
dei et ministeria seruitutis eius. Ma-
gis dicat dñs opa sua oĩa faciũt
ut uideãtur ab hoibus qd' g̃naliter
accusarat nũc in ptes diuidit. Pi-
taciola illa decalogi philacteria
vocabãt. qd' quicũq; habuisset e-
a. q̃si ob custodiã et munimentũ
sui haberet nõ intelligentib' pharize-
is qd' hec in corde portanda sũt nõ
in corpe. Alioqn et armaria et ar-
che hñt libros. et dei notitiã non
hñt. Hoc apud nos supstitiose mu-
lierculę in puulis euãgelijs et in
crucis ligno et in istiusmodi reb'
q̃ hñt zelũ quidẽ dei sed nõ iuxta
sciam usq; hodie factitãt culicẽ
liquãtes. et camelũ glutientes.
Istiusmodi erat fimbria parua et
breuis ex lege pcepta quã et mu-
lier ille q̃ sanguĩne fluebat teti-
git in pallio dñi. sed nõ est conue-
ta sestitiosorub' sentib' ~~sentib'~~ pha-
rizeorũ. magisq; sanata ad tactũ
dñi. Cũq; supflue dilatãt phi-
lacteria et magnas faciãt fimb-
rias gl'am captãtes ab hoibus.
arguuntur in reliquis opib'. cur q̃-
rant pmos accubitus in cenis
et pmas cathedras in synago-
gis et in publico gulã sectentur
et gl'am. et vocent' ab hoib' rab-
bi. qd' latino sermõe magr̃ dr. Deĩn
sequit'. Vos nolite vocari rabbi. V-
n' est eñ magr̃ vr̃. Et pr̃em nolite vo-
bis vocare sr̃ terram. Vn' est eñ pat̃
vr̃ qui in celis est. Nec vocemini ma-
gr̃i. qa magr̃ vr̃ vn' est xp̃s. Nec
magr̃ nec pr̃ vocand' est ali' nisi de'
pr̃ et dñs ihs xp̃s. Pr̃. qa ex ipso
sũt oĩa. Magr̃. quia p ipm̃ oĩa. vl'
qm̃ p dispensationẽ carnis oẽs
reconsiliati sũt deo. Queritur q̃re ad-
u'sus hoc pceptũ doctorẽ gentiũ a-
plus se ẽe dixit. aut quõ vulgato
sermõe maxĩe in palestinẽ et in
egipti monasterijs seinuicem pr̃es vo-
cent. Qd' sic soluit'. Aliud ẽ na pr̃ez
esse l' magr̃m. aliud indulgentia.
Nos si hoiem pr̃em vocam' ho-
norem etati deferim'. nõ autorẽ oñ-
dim' uite nr̃e. Magr̃ quoq; dr ex con-
sortio veri magr̃i xp̃i. Et ne infini-
ta replicẽ quõ vn' est p naĩm de'
et vn' filius nõ preiudicat ceteris
ne p adoptionẽ dij vocẽtur et filij.
et vn' pr̃ et magr̃ non pniudicat
alijs ut abusiue pr̃es appellent'
et magr̃i. Ve vobis scribe et pha-
rizei q̃ clauditis regnũ celorũ an-
te hoĩes. Vos ipsi nõ intratis. nec ĩ-
troeũtes sinitis ĩtrare. Hnt scri-
be et pharizei legis cõphariq; no-
titiã. sciũt xp̃m esse filiũ dei. nõ
ignorãt natũ esse de virgĩe. Sed dñ-
pdam de sbiectu sibi plebe appe-
tũt. nec ipsi ĩtroeũt in regna ce-
lorũ. nec eos q̃ poterãt intrare
pmittũt. Hoc est qd' in ozee ppha
arguit. absconderũt sacerdotes vi-
ã. interfecerũt sichima. Et rursũ

Sacerdotes dixerūt ubi est dñs. Vel
cte oīs magr̄ qui scandalizat ~~ac~~
malis opib' discipulos suos clau
dit aūt eos regnū celorū. Ve vob
scribe et phīzei ypocrite. q̄a cir
cuitis mare et aridā ut faciatis
vnū pselitū. et cū fuit factus faci
atis eū filiū iehēne duplo q̄ vos
Pro eo studio seruiam' q̄sita quo
q̄um? Scribe et phīzei totū lus
trātes orbē ꝓpter negociationes
et diūsa lucra cū a discipulis cap
tanda. q̄ ꝓ ymaginē scītatis stu
dii ħeant degentib' fiēr pselitū
id ē aduenā et incircūcisū miscē
ꝓplo dei. Sz qui aīn dū eēt ethni
cus simplr̄ errabat et erat semel
filius iehēne. uidens magrorū vi
cia et intelligens destruē eos ope
qd̄ u'bis docebant. reūtit' ad vo
mitū suū. et gentilis fcūs q̄si p̄
uaricator maiore pena dignus
erit. Fili' aūt vocat' iehēne. quō fi
lius pdicionis et filius huī' sc̄li
Unusq̄sq; eī cui' opa agit ei' fili'
appellat'. Ve vobis duces ceci q̄
dicitis. quicūq; iurauit p tēplū
nichil est. q̄ aūt iurauit ī auro
tēpli. debet. Stulti et ceci. qd̄ eīn
mai' est aurū an templū qd̄ scī
ficat aurū? Et quicūq; iurauit
in altari nichil ē. quicūq; aūt iu
rauit in dono qd̄ est sr̄ altare de
bet. Ceci qd̄ eī mai' est donū an
altare qd̄ scīficat donū? cet'. Su
p̄ ut visū nobis ē expositum' q̄
significaret tradicio phīzeorū dice
tiū. donū qd̄cūq; est ex me ꝓde
rit t'. iuīc duplex ad vnā caui

ac occasionē trahens pharizeorū
tradicio cōdēpnatur q̄ arguūtur
cūcta ꝓ lucro facē. et nō ꝓ timorē
dei. Sicut eī in philacteriys et fī
briys dilatatis opinio scītatis cap
tabat gl'iam. et ꝓ occasione gl'e
q̄rebant luc'. sic alia tradicōis
stropha ī pietatis arguit' p̄cepto
res. Si q̄s in ꝯtione seu in aliq̄
iurgio l' in cause ābiguo iuras
set in tēplo et postea ꝯuictus eēt
mendacii nō tenebat' criminis re
us. Si aūt iurasset in auro et
pecūia q̄ in tēplo sacerdotib' offe
rebat' statī id in quo iurauerat
cogebat' exsoluē. Rursū si q̄s iu
rasset in altari. ꝑiurii reū nemo
tenebat. si aūt iurasset in dono
uel in oblationib' hoc est ī hosti
a. l' in victīs. l' in simula l' in cetīs
q̄ offerūtur deo sr̄ altare. hec stu
diosissime repetebāt. Arguit ḡ eos
dñs et stulticie et fraudulēcie
qd̄ multo mai' sit templū q̄ au
rū qd̄ scīficat' a tēplo. et altare
q̄ hostie q̄ scīficant' ab altari.
Totū aūt faciebant nō ob dei tio
rem sed ob diuiciarū cupidita
tē. Ve vobis scribe et pharizei y
pocrite. q̄a decimatis mentā et a
netū et ciminū et reliq̄stis q̄ g̃
uiora sr̄ legis iudiciū et miām
et fidē. Hec opz fieri. et illa nō o
mittē. Multa in lege p̄cepta sr̄
q̄ typos ꝑferunt futurorū. alia
uō q̄ apta sr̄ iuxta p̄ceptū dicen
tē. mandatū dñi lucidū illu
minans oculos. Que stulti opū ꝯ
siderant. ubi. ḡ. non adultera

bus. nō furtū facies. nō falsū tes
timoniū dices et̄c. Pharizei aūt̄ ista
precepta dn̄s uitceri ut intellexis
mus ritos dimittam⁹ propter alio
rū sacerdotū et leuitarū quorū
ps erat dn̄s oīm rerū offerri ī
teplo decīas. hoc unū hēbāt stu
diu ut q̄ iussa fuerāt xportaren
tur. cetia q̄ erant maiora utrū q̄s
fierēt an nō ppendebāt. Et ex
hoc q̄dem ampl̄o arguit eos aua
ritie q studiose etiā uiliū olerū
decīas exigebāt. et iudiciū in dis
ceptatione negociorū. misericordiamq;
in paupes pupillos et uiduas
et fidē in deū. q̄ magna sūt pter
mittebāt. Duces ceci excolātes cu
licē. camelū aūt̄ glucientes. Camē
lū puto ee iuxē sensū pn̄tis loci.
et magnitudinē preceptorū. iudici
ū miam. et fidē. Culicē aūt̄ decīas
anēti. cimini. et reliquorū uiliū
olerū. Hec xtra preceptū dei q̄ ma
gna sūt deuorami⁹ atq; negligim⁹
et ob opinionē religionis in p
uis q̄ lucrū hn̄t diligentiā demō
stram⁹. Ve vobis scribe et phari
zei ypocrite qa mūdatis qd̄ deforis
est calicis et parapsidis. intus aūt̄
pleni estis rapina et īmūdicia
Pharizee cece mūda prius qd̄ in
tus est calicis et parapsidis. ut fi
at id qd̄ foris est mūdū. Diuersis
uerbis eodē quo sup̄ sensu arguit
pharizeos simulationis atq; men
dacij. q alr ondūt hoib⁹ foris. aliud
domi agunt. nō quo in calice et
parapside eorū sordes moraret. sed
qd̄ foris hoibus ondcrūt sanctitatem

in habitu in sermone. ī philacteri
is. in fimbriis. in oronū longitu
dine et in cetis hmoi. intrinsecus aūt̄
eēnt uiciorū sordib⁹ pleni. Ve vob
scribe et pharizei ypocrite. qa siles es
tis sepulchris dealbatis. q̄ a foris
patēt hoibus q̄dem speciosa. int⁹
uo plena sūt ossibus mortuorū et
oī spurcicia. Qd̄ in calice et par
aside demōstrauerat eo q foris loti eēnt
et intrinsecus sordidi. hoc nūc p exē
plū sepulchrorū replicat. q quo
sepulchra forinsec⁹ leuigata sūt cal
co et ornata marmorib⁹ et auro
colorib⁹q; distincta. int⁹ aūt̄ plena
sūt ossib⁹ mortuorū. Sic et puersi
magri qui alia docēt et alia faciūt
mūdiciā hitu uestis et uborū hu
militate demōstrēt. intus aūt̄ pleni
sūt oī spurcicia et auaricia et libidi
ne. Deniq; manifestius hoc ipm
exprimit inferens. Sic et vos q̄dem
a foris paretis hoibus iusti. int⁹
aūt̄ pleni estis ypocrisi et iniquitate.
Ve uobis scribe et pharizei ypocrite
qa edificatis sepulchra prophetarū et
ornatis monumēta iustorū. et dici
tis. Si fuissem⁹ in dieb⁹ patrū nrorū
nō essem⁹ socij eorū in sanguine p
phetarū. Itaq; testimonio estis vobis
metipsis. qa filij estis eorū q̄ prophas
occiderūt. Prudētissimo silogismo co
arguit eos filios eē homicidarū.
dū ipsi opione bonitatis et glīe in
ppl̄o sepulchra edificent prophetarum
quos maiores eorū interfecerūt et
dicūt Si fuissem⁹ illo tpe nō fecisse
m⁹ ea q̄ patres nrī fecerūt. Hoc etiā
si sermone nō dicant ope loquūt

ex eo quod ambiciose et magnifice edificant memorias occisorum, quos a patribus suis esse iugulatos non negant. Et vos implete mensuram patrum vestrorum. Probat superioribus dictis quod filii sint homicidarum et eorum qui prophetas interfecerunt. Nunc concludit quod voluerat, et quasi ad extremam sillogismi partem ponit: et vos implete mensuram patrum vestrorum. Quod illis defuit, vos implete. Illi interfecerunt servos, vos dominum crucifigite. Illi prophetas, vos eum qui a prophetis predicatus est. Serpentes genimina viperarum, quomodo fugietis a iudicio gehenne? Hoc ipsum iohannes baptista dixerat. Sicut ergo de viperis nascuntur vipere, sic de homicidis patribus vos nati estis homicide. Ideo ecce mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas, et ex illis occidetis et crucifigetis, et ex illis flagellabitis in sinagogis vestris et persequemini de civitate in civitatem. Hoc quod ante dixeram: implete mensuram patrum vestrorum, ad personam domini pertinet eo quod occidendus esset ab eis. Potest et ad discipulos eius referri, de quibus nunc dicitur: Ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas, et ex illis occidetis et crucifigetis et flagellabitis in sinagogis vestris et persequemini de civitate in civitatem, ut impleatis mensuram patrum vestrorum. Simulque observa iuxta apostolum scribentem ad corinthios varia dona esse discipulorum christi: alios prophetas qui ventura predicant, alios sapientes qui noverint quando debeant proferre sermonem, alios scribas in lege doctissimos. Ex quibus lapidatus est stephanus, paulus occisus, crucifixus petrus, flagellati in actibus apostolorum apostoli. Et persecuti eos sunt de civitate in civitatem, expellentes de iudea, ut ad gentium populum transmigrarent. Ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram, a sanguine abel iusti usque ad sanguinem ~~abel~~ zacharie filii barachie quem occidistis inter templum et altare. De abel nulla est ambiguitas quin is sit quem cain frater occiderit. Iustus autem non solum ex domini nunc sententia, sed ex genesis testimonio comprobatur, ubi accepta eius a deo narrantur munera. Querimus quis sit iste zacharias filius barachie, quia multos legimus zacharias. Et ne libera tribuatur nobis erroris facultas, additum est: quem occidistis inter templum et altare. In diversis diversa legi, et debeo singulorum opiniones exponere. Alii zachariam filium barachie dicunt qui in duodecim prophetis undecimus est, patris eius consentiat nomine; sed ubi occisus sit inter templum et altare scriptura non loquitur, maxime cum temporibus eius vix ruine templi fuerint. Alii zachariam patrem iohannis intelligi volunt, ex quibusdam apocriforum sompniis approbantes quod propterea occisus sit quia salvatoris predicaret adventum. Hoc quia de scripturis non habet auctoritatem, eadem facilitate contempnitur qua probatur. Alii istum volunt esse zachariam qui occisus est a ioas rege iudee inter templum et altare, sicut regnorum narrat historia. Sed observandum

dn̄i q̄ ille zacharias nō sit filius
barachie sed filius ioiade sacerdotis
uti sc̄ptura refert. Pro fuit recor
datus ioas prīs eius ioiade q̄ sibi
fecisset bona. Cū g̃ zachariā te
neam⁹ et occisioni ↄsenciat locus
q̄rim⁹ q̄re barachie dicat̄ filius
et nō ioiade. Barachia lingua nr̄a
bn̄dictus dn̄i dr̄ et sacerdotis ioia
de iusticia hebreo noīe demr̄at̄
In euan° quo utūt nazareni p̄
filio barachie filiū ioiade reꝑim⁹
Simpliciores fr̄es int̄ ruinas tem
pli et altaris siū in portarū exiti
bus q̄ syloa dicūt rubra saxa mō
strātes zacharie sanguīe putāt
eē polluta. Non ↄdēpnam⁹ erro
rē qui de odio iudeorū et fidei pie
tate ↄn̄dit. Dicim⁹ breuit̄ q̄re san
guis abel iusti usq; ad sanguīez
zacharie filii barachie ab illa ge
neratione q̄rat̄ cū neutrū eorū
occidit. Regula scripturarū est du
as generationes bonorū et malorū
nosse. hoc ē singulorū singulos
de bonis sumam⁹ exēpla. Qs as
cendit in monte dn̄i. aut quis req
escet in mōte sc̄o eius: Cūq; plēs
q̄ ascensuri sīt in monte dn̄i descp
sisset q̄ diu̇sis fuere etatib⁹ poste
a infert. Hec est gnatio q̄rentiū
dn̄m. q̄rentiū faciē dei iacob. Et
in alio loco de oībus sc̄is. Genati
o rectorū bn̄dicetur. De malis uo
ut in p̄ūti loco. Generatio inparū
et reqrent̄ oīa a gnatione ista
Et in ezechiel cū pc̄ca t̄re desc̄psis
set sermo ꝓpheticus adiecat Si no
e et iob et daniel ibi fuerit nūc

ti nō dimittā pc̄ā t̄re illi. oēs iustos
q̄ sīles forent u̇tutib⁹ eorū noe et
iob et daniel volēs intelligi. Er
go et isti q̄ filia caym et ioas ↄt̄
ap̄los gesserunt de una gnatio
ne esse referūtur. Ihrlm ihrlm q̄
occidis ꝓphas et lapidas eos qui
ad te missi sīt. quociēs volui ↄg̃
gare filios tuos quēadmodum
gallina ↄgregat pullos suos sb̄
alas et noluisti. Ihrlm nō saxa et
edificia ciuitatis sed h̄itatores vocat
quā prīs plangit affc̄u. sic̄ et in
alio loco legim⁹ q̄ uidēs eā fleue
rit. In eo aūt q̄ dicit. quociēs volui
ↄgregare filios tuos. oēs retro ꝓ
phas a se missos eē testat̄. Gallie
q̄z silitudinē ↄgregātis sub alas
pullos suos in cātico deutō̄ legi
m⁹. Sicut aq̄la ꝓtegit nidū suū
et sr̄ pullos suos desiderat. expan
dens alas suas suscipit eos et tu
lit sr̄ pēnas suas. Ecce relinq̄tur
vob̄ dom⁹ vr̄a deserta. Hoc ipm̄ ex
p̄sona iheremie aūca iā dixerat
Reliq̄ domū meā. dimisi h̄editatē
meā. fc̄a est m̄ h̄editas mea q̄i
speluca leone. Desertū iudeorū do
mū idē tēplū illud q̄d aū fulge
bat augustius odis ↄprobam⁹
q̄a h̄itatore xp̄m ꝑdidit. et h̄edi
tatē precipe gestiens occidit h̄e
dem. Dico eī uobis nō me uidebi
tis amodo donec dicatis. bn̄dic
tus q̄ uenit in noīe dn̄i. Ad ihrlz
loq̄tur et ad ꝑplm iudeorū. Ver
siculū aūt istū quo et pueri et lac
tentes in igressu ihrlm dn̄i sal
uatoris usi sīt q̄n dixerūt bene

dictus q̄ venit in noīe dn̄i osā
na in excelsis sup̄sit de centesimo
decīo p̄s qui manifeste de aduē
tu dn̄i sc̄ptus est. et q̄d dicat hoc
wlt intelligi n̄ p̄uam exercitus.
et ofessi fuitis ipm̄ esse me de q̄
p̄phe cecinerūt filiū oīpotentis
p̄ris. meā faciem nō videbitis
Jnt̄ iudei datū sibi tēpus p̄nie
Confiteāt̄ bn̄dictū qui venit ī
noīe dn̄i. et xp̄i ora ospiciunt.

E t egressꝰ Ca. xxiiij
ihc̄s de tēplo ibat. et acce
dēt ad eū discipuli eiꝰ
et ondunt ei edificatione tēpli
Jpse aūt dixit ei. Videtis hec oīa:
Amē dico vobis nō relinqtur
lapis sr̄ lapidē qui nō destruat
Juxt̄ historiā manifestus ē sensꝰ
Recedēte aūt dn̄o de tēplo. oīa legis e
dificia et oposicio mādatorū ita
destructa est. ut nichil a iudeis
possit īpleri. et capite sublato vni
ūsa int̄ se mēbra opugnēt. Se
dente aūt eo sup montē oliueti
accesserūt ad eū discipli secreto
dicētes. Dic nobis qn̄ hec erūt
et q̄d signū aduētus tui. et osū
mationis sc̄li. Sedet in mōte o
liueti ubi verū lumē sc̄iē nasce
bat̄. et accedūt ad eū discipuli
eius secreto q̄ misteria et futuro
rū reuelationē nosse cupiebāt
et interrogant tria. Quo tp̄e ihr̄lin
destruenda. quo uētur⁹ xp̄s. q̄
osūmatio sc̄li sit futura. Multi
eī uenient in noīe meo dicētes
ego sū xp̄s et mlt̄os seducent
Quorū vnꝰ est symon samari

tanꝰ. quē in actibus ap̄lorū legi
mꝰ. q̄ se magnā dei dicebat ēē
ūtutē. hec q̄z inter cetā in suis vo
lūībus sc̄pta dimittens. Ego sū
sermo dei. ego sū speciosꝰ. ego sū
paraclitus. ego sū oīps. ego sū oīa
dei. Sz et iohēs ap̄ls in ep̄la sua
loq̄tur. Audistis q̄a antixp̄s ue
turꝰ est. nūc aūt antixp̄i mlt̄i sr̄
Ego reor oēs hersiarchas antixp̄
tos ēē. et sub noīe xp̄i ea docē q̄
otraria xp̄o sunt. Nec mirū si a
liq̄s ab hys videamꝰ seduci. cū
dn̄s dixit. et mlt̄os seducēt. Au
dituri estis p̄lia et opiones p̄li
orū. videte ne oturbemī. Opz e
nī hec fieri sed nondū statim fi
nis. Cū hec g̊ fieri viderimꝰ nō
putemꝰ diē instare iudicii sed ī
tēpus aliud reseruaū. cuiꝰ signū
p̄spicue in osequētibꝰ ponit. Sur
get eī gens contr̄ gentē et reg
nū otra regnū. erūt pestilēcie
et fames et terremotus p loca
hec aūt oīa initia sr̄ dolorū. Pro
ābigo et hec q̄dem iuxt̄ lr̄am fu
tura q̄ scripta sr̄. Sz in iudei
regnū otra regnū et pestilēci
a eorū quorū sermo serpit ut
cancer et fames audiēdi ūbū
dei. et omotio vniūse t̄re. et a
ueā fide separatio in hereticis ma
gis intelligi. q̄ otra se inuicē di
micātes. ecclīe victoriā faciūt
Qd̄ aūt dixit hec aūt oīa initi
a sr̄ dolorū. meliꝰ trāsfert p̄tu
ritionū. ut q̄si oceptus q̄dam
aduētus antixp̄i nō p̄tus in
telligat̄ Tūc tradent vos ī tri

bulatione et occident vos. P aplos
oim credentiu psona signatur
no quo eo tpe apli in corpe repre-
hendi sint. Et qm habundauit in
iqtas refrigescat caritas multoru
Multi em vocati. pauci no electi
Ita et in aplis et in silibus eo
ru pmansura e caritas. de q scrip
tu est. aq multa non potuit extin
guere caritate. Et ipse paul9. Qs
nos sepabit a caritate xpi tribu
latio an angustia et rel. Et pdi
cabit hoc euanm regni in vni
uso orbe in testioniu oibus gen
tibus. et tuc veniet osumatio
Signu aduetus dni est in to
to orbe euanm pdicari. ut nullus
sit excusabilis. qd aut iā ople
tu e in breui cernim9 ee oplen
du. Non em puto aliqua reman
sisse gente que xpi nome igno
ret. et q̄uis non habuerit pdica
tore. tn ex vicinis nationib9 o
pinione fidei non pt ignorare
Cu g uideritis abhoiatione deso
lationis q dca est a daniele p
pha stante in loco sco. q legit in
telligat. Mo ad intelligentiam
puocam9. misticu inat esse
qd dictu est. legim9 at in dani
ele hoc modo. hoc testioniu qd
dns de daniele sūpsit undecim
visione hetur in fine lconis. t
vndecim est visione in fine eius
de lectionis sile hz testioniu Et
in dimidio ebdomadis auferet
r sacrificiu meu. et libamina
et in teplo abhoiatio desolatio
nu erit usqz ad osumatione

tpis. et osumatio dabit sr solitu
dine. De hoc et aplus loquit q
homo iniqtatis et adūsarius ele
uādus sit otra oe qd dr deus et
cultura. ita ut audeat stare in
teplo dei. et ondē q ipse sit deus.
cui9 aduetus scdm opatione sa
thane destruat eos. et ad solitu
dine redigat q se susceperint. Pt
at simplr aut de antixpo accipi
ul de ymagine cesaris. qua pila
tus posuit in teplo. ul de adria
ni equestri statua q in ipso sco sco
ru loco usqz in psentem die stetit
Abhoiatio qz scdm veterem scriptu
ra ydolu nūcupat. et idcirco addi
t desolationis. qd in desolato te
plo atqz deserto. ydolu positu sit
Tuc qui in iudea st fugiat ad mo
tes. et q in tecto no descendant tolle
aliqd de domo sua. et q in agro
no reuertat tollere tunicam suam
Abhoiatio at desolationis intel
ligi pt et oe dogma puersu. qd
cu viderim9 stare in loco sco. hoc
est in ecclia. et se ondere deu. debe
m9 fugere ad montes. hoc est dis
sa occidente lra et iudaica puita
te. appropinqre montibus eternis
de qbus illuiat mirabilr deus
et ee in tecto et domate. quo no
psint ignita diaboli iacula puē
nire. Nec descendere et tolle aliquid
de domo osuationis pstine nec
querere q retrorsu st. sed magis
sere in agro spualiu scripturaru
ut fructus capiam9 ex eo. Nec tol
le altera tunica. qua hre apli
phibent. De hoc loco. idz de ab

hominatione desolationis que dicta est
a daniele propheta stante in loco sancto.
in ista porphirius xiii operis sui vo
lumen contra nos blasphemavit. Cui
eusebius cesariensis episcopus tribus volumi
bus respondit. et octavodecimo. et nono
decimo et vicesimo. Apollinaris quoque scrip
sit plenissime. superflueque conatus est
uno capitulo velle disserere. de quo tan
tis versuum milibus disputatum est.
Ve autem pregnantibus et nutrientibus
illis diebus. Ve illis animabus que non
in perfectum virum sua germina produx
erunt. sed initia habent fidei. ut enim
tritione indigeant magistrorum. Hoc quoque
dici potest. quod in persecutione antichristi
seu ratione captivitatis pregnantes
et nutrientes uteri et filiorum sarci
na pregravati. expeditam et fugam
habere non queunt. Orate autem ut non
fiat fuga vestra hieme vel sabbato. Si
de captivitate iherusalem voluimus acci
pere. que a tito et vespasiano cap
ta est orare debent ne fuga eorum hi
eme vel sabbato fiat. quia in altero duri
tia frigoris prohibet ad solitudinem
pergere. et in montibus desertisque latita
re. in altero autem transgressio legis est si
fugere voluerint. aut mors imminet
si remanserint. Si autem de consummati
one mundi intelligitur. hoc precipit
ut non refrigescat fides nostra et in
christo caritas. neque ut otiosi in
opere dei torpeamus virtutum sabbato
Et nisi breviati fuissent dies illi non
fieret salva omnis caro. sed propter elec
tos breviabuntur dies illi. Abbre
viatos dies non secundum delirame
ta quorundam qui putant temporum
momenta mutari. nec concordantur
illi scripto ordinatione tua perma
net dies. sed minui temporum qualitatem
sentire debemus. id est abbreviatos
non mensura, sed numero. Ut quomodo in
benedictione dicitur longitudine dierum
replebo eum. sic et nunc abbreviati
dies intelliguntur. ne temporum mora
fides concutiatur credentium. Tunc si quis
vobis dixerit ecce hic christus aut illic no
lite credere. Multi captivitatis iudai
ce tempore principes exstitere. qui christos
se esse dicerent. in tantum. ut obsidenti
bus romanis tres intus fuerunt fac
tiones. Sed melius de consummatione
mundi intelligitur. Surgent enim pseu
do prophete et pseudo christi et dabunt
signa magna et prodigia. ita ut
in errorem inducantur si fieri potest etiam
electi. Ecce predixi vobis. Tripliciter autem
ut ante dixi. locus hic edisserendus est.
Aut de tempore obsidionis romane. aut
de consummatione mundi. aut de here
ticorum contra ecclesiam pugna. Et hu
iusmodi antichristos qui sub opinione
false scientie contra christum dimicant. Si
ergo dixerint vobis ecce in deserto
est nolite exire. ecce in penetrali
bus nolite credere. Si quis promiserit
vobis quod in deserto gentilium et
philosophorum dogmate christus moretur. aut
in hereticorum penetralibus qui dei pol
licentur archana nolite exire no
lite credere. Sive quia persecutionis
et angustiarum tempore semper pseudo pro
phete decipiendi invenerunt locum si
quis sub nomine christi se iactare voluit
non statim accommodetis fidem. Sicut
enim fulgur exit ab oriente et paret

usq₃ in occidentē. ita erit adventus fi
lii hoīs. Nolite exire nolite credē.
filius hoīs uel in deserto gentiū
sit ł in penetrabilib⁹ hereticorū. sed
qd ab oriente usq₃ in occidentē fi
des eius in catholicis eccīis fulget
at. Hoc q₃ dicendū q̄ secūdus salua
toris adventus nō in humilitate ut
pius s₃ in glīa demonstrandus sit. Stul
tū est itaq₃ eū in paruo loco ł in ab
scondito querē. q̄ totius mūdi lu
men est. Ubicumq₃ fuīt corp⁹ illuc
congregabūt̄ et aq̄le. De exēplo nā
li q̄ cotidie cernim⁹ xp̄i instruī
mur sacro. Aq̄le et uultures etiam
trāsmarina dicūt sentire cadauia
et ad escā h⁹cemodi congregari. Si
g̃ irrōnabiles uolucres nāli sen
su tātis terrarū spaciis et maris
fluctibus separate paruū cadauer se
tiūt ubi iaceat. quātomagis uos
et oīs multitudo credentiū debz
festinare ad eū cui⁹ fulgur exit
ab oriēte et paret usq₃ ad occidē
tē. Possum⁹ aūt corpus id₃ cada
uer quod sigtantius latīe dr̄ cada
uer ab eo q̄ p̄ mortē cadat pas
sionē xp̄i intelligē. Ad quā pro
uocam̄ ut ubicumq₃ in scripturis
legit̄ congregem̄. et p̄ illā puenī
re possim⁹ ad uerbū dei. ut est il
lud. foderūt man⁹ meas et pe
des. et in ysaia. Sicut ouis ad oc
cisionē ductus ē. et ceteri huius simi
lia. Aquile aūt appellant̄ sc̄i quorū
innouata est iuuētus ut aq̄le.
et q̄ iuxta ysaiā plumescūt et
assumūt alas ut ad xp̄i ueni
ant passionē. Statim aūt post tri

bulationē dierū illorū sol obscura
bit̄ et luna nō dabit lumē suū.
et stelle celi cadēt de celo. et uirtutes
celorū commouebūtur. Sol obscura
bit̄ et luna nō dabit lumē suū
et cetera. Astra cadēt de celo. uirtutes
q₃ celorū mouebūt̄. non diminu
tione lūīs. alioquin legim⁹ solem
septēcuplū habiturū lūīs. s₃ cōpa
tione ueri lūīs oīa uisui tenebro
sa. Si itaq₃ iste sol qui nūc p̄ totū
orbē radiat et luna q̄ secūda ē lu
minare. et stelle q̄ ad solatiū noc
tis accense sūt. oēsq₃ uirtutes celorū a
gelorū multitudines intelligim⁹
in adventu xp̄i in tenebras repu
tabūtur. decuiuat̄ superbiū eorū q̄
se scōs arbitrātes puniam iudicis
nō formidāt. Et tūc apparebit sig
nū filii hoīs. Signū hic aūt crucis itel
ligim⁹. ut uideant iux̄ zachariā
et iohem iudei quē pupugerant. aūt
uexillū uictorie triūphantis. Tūc
plangēt oēs tribus t̃re. Plangent
hii q̄ municipatū non hn̄t in
celis. sed scripti sūt in t̃ra. Et mittet
āgelos suos cū tuba. De hac tuba
et apls̄ loqtur. et in apocalipsi io
hīs legim⁹. et in ueteri testamēto tu
be ductiles ex auro et ere argen
toq₃ fieri precipiūtur. ut sublimia
doctinarū resonēt sacra. Ab arbo
re aūt fici discite parabolā. Cū iam
ram⁹ eius tener fuīt et folia na
ta. scitis q₃ prope est estas. et reliq̄.
Sub exēplo arboris docuit cōsum
mationis adventū. Quō inquit
cū teneri fuerīt in arbore ficus
cauliculi. et gēma erūpit in florē

corticeque solum parturit. intelligentes estatis adventum et frigorum ac veris introitum. Ita ut cum hec omnia que scripta sunt videritis. nolite putare iam esse consummationem mundi sed prenuntia et precursores quosdam venire ut ostendant quod ipse sit et in ianuis. Amen dico vobis quia non preteribit generatio ista donec omnia hec fiant. Superdiximus generationes bonorum et e contrario malorum esse singulas. Igitur aut omne hominum significat genus aut specialiter Iudeorum. Celum et terra transibunt. verba vero mea non preteribunt. Celum terraque transibunt immutatione. non abolitione sui. Alioquin quomodo sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum ac stelle cadent. si celum in quo ista sunt terraque non fuerint. De die autem illa et hora nemo scit. neque angeli celorum nisi pater solus. In quibusdam latinis codicibus additum est neque filius. cum in grecis et maxime Adamantii et Pierii exemplaribus hoc non habeatur ascriptum. Sed quia in nonnullis legitur. disserendum videtur. Gaudet enim Arrius et Eunomius quasi ignorantia magistri gloria discipulorum sit et dicunt. non potest equalis esse qui novit et qui ignorat. Contra quos breviter ista dicenda sunt. Cum omnia tempora fecerit Ihesus. hoc est verbum dei. omnia enim per ipsum facta sunt. et sine ipso factum est nichil. in omnibus autem temporibus etiam dies iudicii sit. qua consequentia potest eius ignorare partem cuius totum novit? Hoc quoque dicendum est. Quid est maius notitia patris an iudicii

Scriptum legimus. Omnia que patris sunt mihi tradita sunt. Si omnia patris filii sunt qua ratione unius sibi diei notitiam reservavit et noluit eam communicare cum filio. Sed et hoc inferendum. Si novissimum diem temporum ignorat. et ignorat penultimum et retrorsum omnes. Non enim potest fieri ut qui primum ignorat sciat quid secundum sit. Ideo quia probavimus non ignorare filium consummationis diem. causa reddenda est cur ignorare dicatur. Apostolus super salvatore scribit. in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. Sunt omnes thezauri sapientie et scientie in Christo. sed absconditi. Quare absconditi? Post resurrectionem interrogatus ab apostolis de die manifestius respondit. Non est vestrum scire tempora et momenta que pater posuit in sua potestate. Cum dicit non est vestrum scire ostendit quod ipse sciat. sed non expediat nosse apostolis. ut semper incerti de adventu iudicis. sic cotidie vivant quasi die alia iudicandi sint. Deinque et consequens evangelii sermo idipsum cogit intelligi dicens quoque patrem solum nosse. in patre comprehendit et filium. Omnis enim pater filii nomen est. Sicut autem in diebus Noe ita erit et adventus filii hominis. Quomodo enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes nubentes et nuptum tradentes et cetera. Queritur quomodo supra scriptum sit. surget enim gens contra gentem et regnum contra regnum. et erunt pestilentie et fames et terremotus. et nunc ea futura commemorentur que pacis indicia sunt. Sed estimandum iuxta apostolum

q' post pugnas et dissensiones
pestilētias et fames et terremotus
et cetera quib' gen' vastat' huma
nū breuis subsecutura sit pax. q̄
qetem oīa repromittat: ut fides ac
dentiū cōprobet. utrū transactis ma
lis iudicē sperent ēē uenturū. Hoc
est ē qd̄ in paulo legim'. qū dix
erint pax et securitas tūc repenti
n' eis superueniet interitus sic' dolor p
turiētis et nō effugiēt. Tūc duo
erūt in agro. vn' assumet. et vn'
relinqtur. Due molētes in mola.
vna assumet' et vna relinqtur.
Tūc inqt duo erūt in agro. qū
tpe videl' cōsūmationis atqz iu
dicij duo pariter in agro īuenient'
eūdem hn̄tes laborē. et q̄i parē
sementē. sed fructus laboris non
eqz recipientes. Due qz molētes sil'
erūt. altā assumet' et altā relin
qtur. In duob' q̄ in agro cōmorā
tur. et in duab' que pariter molūt
l' synagogā intelligē debem' et
ecc̄iam q' sil' mole uideant' in lege
et de eisdē scripturis farinā terē
preceptorū dei. l' ceteras hereses. q̄
a' de utroqz testamēto. a' de alto
uidetur mole farinā doctinarū
suarū. et cū vnū nōis xp̄iani p
positū hēant non eādem mercedē
recipiēt. alijs assūptis et alijs dē
lictis. Vigilate ergo q̄a nescitis qua
hora dn̄s vr̄ uentur' sit. Perspicu
e ondit q̄re supdixit de die āt il
la nemo sit neqz filius hoīs neqz
āgeli n̄ pr̄ solus. qd̄ non expedi
at scire aplis ut pendule expectatio
nis incerto sp̄ eū credant ēē uē
turū. que ignorant qū uenturus
sit. Et nō dixit. q̄a nescim'. q̄ hora
uēturus sit dn̄s. sed nescitis. Pre
missoqz patrisfamilie exēplo cur ē
ticeat cōsūmationis diē manifes
tius docet dicēs. Estote parati. q̄a ne
scitis q̄ hora filius hoīs uentur'
est. Quis putas est fidelis seru' et pru
dens. quē cōstituit dn̄s sr̄ famili
am suā ut det illis cibū in tpe.
Beatus ille seru' quē cū venerit dn̄s
eius īuenit sic facientē. Plenius
īculcat et replicat. q̄re de die cōsū
mationis et hora nec āgelos nec
se scire pdixit. sed solū patrē. q'
nō expediat scire aplis. et exem
plū patrisfamilie hoc ē sui. et fideli
ū suorū id ē aplorū ad cohorta
tionē sollicite mētis interserit
ut tpe pēnuorū ministrent cōseruis
in tpe suo cibaria doctinarū. Si
āt dixit malus seru' ille in corde
suo. morā facit dn̄s meus venire
et cepit pcutē cōseruos suos et rel'
Ex superiorib' pendet q' sicut sol
licitus seru' et sp̄ aduentū dn̄i
pstolans tradit cōseruis suis ciba
ria in tpe suo. et postea sup oīa
bona patrisfamilie cōstituit'. ita e
cōtrario q̄ iuxta ezechielē dicit. ī tpe
lōgo fiet istud. et nō putat dn̄m
cito ēē uenturū factus securior.
vacat epulis et luxurie. et nō leuē
preminfamilias sed seuerissimū se
tiet iudicē. Veniet dn̄s serui illi'
in die quo nō sperat et in hora q̄
ignorat. et diuidit eū partemqz ei'
ponet cū ypocritis. Hoc apīm docet
ut sciant qū non putat' dn̄s ēē

eum esse venturum, et vigilantiae ac sollicitudinis dispensatores admonet. Porro quod dicit: dividet eum, non quod gladio eum dissecet, sed quod a sanctorum consortio separet, et partem eius ponat cum hypocritis, cum his videlicet qui erant in agro et qui molebant et in chilonimus delicti sunt. Saepe diximus hypocritam aliud esse et aliud ostendere. Sicut et in agro et in mola idem videbatur facere quod ecclesiasticus vir faciebat, sed exitus diversae voluntatis aperuit. Ca. xxv.

Tunc simile erit regnum caelorum decem virginibus, quae accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsae. Quinque autem ex eis erant fatuae et quinque prudentes. et reliqua. Hanc parabolam, id est similitudinem decem virginum fatuarum atque prudentium quidam simpliciter in virginibus interpretantur. Quarum aliae iuxta apostolum et corpore et mente sunt virgines, aliae virginitatem tantum corporis servantes, vel cetera opera non habent proposito suo similia, vel parentum custodia servatae chilonimus mente nupserunt. Sed mihi videtur ex superioribus alius sensus esse quod dicitur, et non ad virginalia corpora, sed ad omne hominum genus hanc comparationem pertinere. Sicut enim duo in agro et duae molentes duos populos significant, christianorum et iudeorum, sive sanctorum et peccatorum, qui in ecclesia constituti videntur, quidem et ipsi arare et molere, sed cuncta in hypocrisi faciunt: sic et nunc decem virgines omnes homines complectuntur qui videntur deo credere et applaudunt sibi in scripturis sanctis, tam ecclesiasticos quam iudeos atque hereticos. Qui ideo omnes virgines appellantur, quia gloriantur in unius dei notitia, et mens eorum idolatriae turba non constupratur. Oleum autem habent virgines quae iuxta fidem operibus adornantur. Non habent oleum quae videntur similiter quidem fidem confiteri domini, sed virtutum opera negligunt. Possumus quinque virgines sapientes et stultas quinque sensus interpretari, quorum alii festinant ad caelestia et superna desiderant, alii faecibus inhiantes terrenis fomenta non habent virtutis quibus sua corda illuminent. De visu et auditu et tactu spirituali dictum est: quod vidimus, quod audivimus, quod oculis nostris perspeximus et manus nostrae palpaverunt. De gustu: gustate et videte quoniam suavis est dominus. De odoratu: in odore unguentorum tuorum curramus. et christi bonus odor sumus. Mora autem faciente sponso dormitaverunt omnes et dormierunt. Non enim parvum temporis inter priorem et secundum adventum domini praetergreditur. Omnes dormitaverunt, id est mortuae sunt, quia mors sanctorum somnus appellatur. Consequenter autem dicitur dormierunt, quia postea suscitandae sunt. Media autem nocte clamor factus est: ecce sponsus venit, exite obviam ei. Subito enim quasi in tempesta nocte et securis omnibus quando gravissimus sopor est, per angelorum clamorem et tubas praecedentium fortitudinum christi resonabit adventus. Dicamus aliquid for-

te qd lectori utile sit. Traditio iude
orū est xp̄m media nocte uēturū
in silitudinē tp̄is egipti qn̄ pascha
celebratū est et exterminator uenit
et dn̄s sr̄ tabernacula trāsiit. et san
guīe agni postes nr̄arū fronti
ū ɔsecrate st̄. Vn̄ reor et traditio
nē aplicam pmansisse. ut die ui
giliarū pasche añ noctis dimidi
ū ppl'os dimitte nō liceat expectā
tes aduentū xp̄i. Et postq̄ tēpus
illud trāsierit securitate presūpta
festū cūctis agentib' diē. Vn̄ et ps̄
dicebat. Media nocte surgebā ad
ɔfitendū tibi. sup iudicia iustitie
tue. Tūc surrexerūt oēs uirgīes
ille et ornauerūt lāpades suas
id ē sensus in qbus oleū scē recipi
ebāt ut hr̄ent opa uirtutū. que añ
uerū iudicē refulgerent. Fatue autē
sapientib' dixerūt. Date nob de ole
o uro. quia lāpades nr̄e extinguūt'
Que lāpades suas ɔiungūt' extin
gui. ondunt eas ex pte lucere. et tā
non hn̄t lumē indeficiēs. nec opa
pfecta. Si quis g° habet aīam u
ginalē et amator ē pudicitie. nō
debz mediocrib' ɔtentus ēe que
cito exolescūt. et orto aliunde ar
fiūt. sed pfectas uirtutes seq̄tur ut
lumē habeat sempitnū. Rñderūt
prudētes dicētes. Ne forte nō suffi
ciat nobis et uobis. Hoc nō de a
uaritia s3 de timore rñdent. Vn'
q̄sq3 enī p opibus suis mercedem
recipiet. neq3 pnt in die iudicii a
lieni uirtutes aliorū uitia sbleua
re. Et quo tpe babilonie captiuita
tis ihremias peccatores iuuare non

potuit. et dicit' ad eū. ne oraueris
pro pplo isto. sic formidolosa erit
dies illa tūc unusq̄sq3 pro semetip
so sollicitus erit. Ite poci' ad uende
tes et emite uobis. Vendit' hoc ole
ū et multo emit' p̄cio ac difficili
labore ɔquiritur. q' in elis cūctisq3
uirtutibus et ɔsiliis itelligim' magro
rū. Dū aūt irent emēre uenit spon
sus. Dant qdem qui prudentes ɔsi
liū. q' non debeant sine oleo lāpadi
rū sponso occurrere. Vn̄ qa iam e
mendi tēpus excesserat. et aduen
ente die iudicii locus nō erat peni
tencie ps̄ dicente. in inferno aūt quis
ɔfitebit' tibi. nō noua opa patra
re. sed pteritorū rationē coguntur
exsoluere. Venit spons' et q pate e
rāt intrauerūt cū eo ad nuptias
et clausa ē ianua. Post iudicii di
ē bonorū opm et iustitie occasio
nō relinqtur. Nouissime uenerūt et
reliq uirgines dicētes. Dn̄e dn̄e a
pi nobis. Egregia qdem in dn̄i
appellatione ɔfessio atq3 repetitū
indiciū fidei est. S3 qd pdest uoce
inuocare. q' opibus neges. At ille
rñdens ait. Amē dico uobis nes
cio uos. Nouit dn̄s eos q eius st̄
et q ignorat deū ignorabit' ab eo
Nesciat dn̄s operarios iniqtatis. et
licet uirgines sint et scdm duplicē
itelligentiā de corporis puritate. et
de ɔfessione uē glorient' fidei. tū q
a oleū non hn̄t scīe. sufficit eis p
pena q' ignorātur a sponso. Vigi
late itaq3 qa nescitis diē neq3 horā
prudentē sp̄ amoneo lectorē ut
nō supsticiosis adiectit intpreta

tionibus et quae in natura pro singulorum dimittitur arbitrio. Sed consideret potius media sequentia, et nectat sibi universa quae scripta sunt. Ex hoc quod infert: vigilate quia nescitis diem neque horam, intelligitur universa quae dixit, id est de duobus qui in agro sunt, et de duabus molentibus, et de patrefamilias qui servo suo tradidit substantiam, et de decem virginibus, ideo parabolas esse promissas, ut quia ignoramus homines iudicii diem, sollicite nobis lumen bonorum operum praeparemus, ne dum ignoramus iudex veniat. Sicut enim homo proficiscens vocavit servos suos et tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum. Homo iste paterfamilias haud dubium quin Christus sit, qui ad patrem post resurrectionem victor ascendens, vocatis apostolis doctrinam evangelicam tradidit, non pro largitate et parcitate alteri plus alteri minus tribuens, sed pro accipientium viribus, quomodo et apostolus eos qui solidum cibum capere non poterant lacte potasse se dicit. Denique et illum qui de quinque talentis decem et de duobus quattuor fecerat recipit gaudio, non considerans lucri magnitudinem sed studii voluntatem. In quinque et duobus et uno talento vel diversas gratias intelligimus quae unicuique traditae sunt, vel in primo omnes sensus ex aiatos, in secundo intelligentiam et opera, in tertio rationem qua homines a bestiis separantur. Abiit autem qui quinque talenta acceperat et operatus est in eis et lucratus est alia quinque.

Acceptis terrenis sensibus caelestium sibi notitiam duplicavit, ex creaturis intelligens creatorem, ex corporalibus incorporalia, ex visibilibus invisibilia, ex brevibus eterna. Qui duo acceperat lucratus est alia duo. Et iste pro viribus suis quicquid in lege didicerat in evangelio duplicavit, sive per scientiam et opera praesentis vitae futurae beatitudinis typos intellexit. Qui autem unum acceperat abiens fodit in terram et abscondit pecuniam domini sui. Nequam servus terrenis operibus et saeculi voluptate dei praeceptum neglexit et polluit. Quamquam in alio evangelio scriptum sit quod in sudario ligaverit, id est doctrinam patrisfamilias molliter et delicate vivendo enervaverit. Post multum vero temporis venit dominus servorum illorum. Grande tempus est inter ascensionem salvatoris et secundum eius adventum. Si autem apostoli reddituri sunt rationem et sub metu iudicii resurrecturi, quid nos oportet facere? Ait illi dominus: Euge serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam; intra in gaudium domini tui. Utrique servo ut ante iam dixi, et qui de quinque talentis decem fecerat et qui de duobus quattuor, idem sermo patrisfamilias blanditur. Et notandum quod omnia quae in praesenti habemus, licet magna videantur et plurima, tamen ad comparationem futurorum parva et pauca sunt. Intra inquit in gaudium domini tui, et suscipe quae nec oculus vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit. Quid autem potest maius dari fideli

servo q̄ esse cū dn̄o et uidē gau
diū dn̄i sui. Accedens aūt et q̄ v
nū talentū acceperat et ait. Dn̄e
scio q̄a homo auster᷒ es metis u
bi non seminasti et ɔgregas ubi nō
spersisti. et timens abij et abscō
di talentū tuū. Ecce hēs qd̄ tuū
est. Vide hoc qd̄ scriptū est ad excu
sandas excusationes in pctīs
etiā huic servo ɔtigit ut ad pi
gritiā et negligentiā supbie q̄z
crimē accederet. Cum ei simplr̄
debuit ɔfiteri inertiā et orare
pr̄e insuꝑ iniurias ecōtrario calūp
niat᷒ et dicit se prudēti fecisse
ɔsilio. ne dū lucra pecūie q̄reret
etiā de sorte ꝑiclitaret. Rn̄dens
aūt dn̄s eius dixit ei. Serve ma
le et piger. sciebas q̄a meto ubi
non semino et ɔgrego ubi nō spsi
oportuit ḡ te ɔmittē pecuniam
meā nūmulariis et veniēs e
go recepissē utiq; qd̄ meū est cū
usuris. Tollite itaq; ab eo talen
tū et date ei q̄ habet decē talen
ta. Qd̄ putaverat se pro excusa
tione dixisse in culpā ɔuā ver
tit. Serv᷒ aūt malus appellatur
q̄a calūpniā dn̄o fecit. Piger.
q̄a talentū noluit duplicare. ut
in altero supbie. in altero negligēcie
ɔdēpnetur. Si inquit durū et cru
delem me eē noveras et aliena
sectari. ibiq; metē ubi nō seminave
rim. q̄re tibi nō istiusmodi cogi
tatio incussit timorem ut scires
me mea diligēcius q̄siturū. et
dares pecuniam meā sine argē
tū nūmulariis. Utrūq; ei lectiri

on grecus sermo sonat. Eloq̄a i
quit dn̄i eloquia casta argentū
igne examinatū probatū terre pur
gatū septuplū. Pecunia ḡ et argē
tū predicatio evāgelij est et ser
mo divin᷒. qui dari debuit num
mulariis et trapezetis. id est vel ce
teris doctorib᷒. qd̄ fecerunt apli
ꝑ singulas ꝓvincias pbros et
epōs ordinātes. vel cunctis creden
tib᷒ qui psūt pecuniam duplicare
et cū usuris reddē. ut q̄d sermo
ne didicerāt ope expleāt. Tollit
aūt talentū et dat ei q̄ decem ta
lenta fecerat. ut intelligam᷒ li
cet in utriusq; labore equale
sit gaudiū. hoc est et eius q̄ q̄n
q; in decē duplicaverat. et ei᷒
q̄ duo in q̄tuor. tū mai᷒ deberi
premiū ei q̄ plus in dn̄i pecunia
laboravit. Unde et aplūs dicit. Pr
bros honora q̄ veri pbri sunt. max
ime q̄ laborant in verbo dei. Ex
eo q malus serv᷒ ausus est di
cere. metis ubi nō seminasti. et ɔgre
gas ubi nō spsisti. intelligim᷒
etiā gentiliū et phōrū bonā vi
tā recipe dn̄m. et aliter hīc eos q̄
iuste. aliter qui īiuste agūt. Et
ad ɔparatione eius q̄ naīli lege
servat. ɔdēpnare eos q̄ scriptā
legē negligūt. Oī hn̄ti dabit᷒
et hn̄dabit. ei aūt qui nō habz
et qd̄ videtur hr̄e auferet ab eo
Multi ei sapientes sunt nāle et
hīt acumē ingenij. si fuerint
negligentes et desidia bonum
nāe corrupuerit. ad ɔparationem
eius q̄ paululū tardior labōr

et industria comparauit quod munus
Christi perdidit bonum nomen. et premium quod
eis fuerat repromissum uidetur transi-
re ad alios. Potest et sic intelligi. Ei
qui fidem habet et bonam in domino volun-
tatem. etiam si quid minus in opere ut homo
habuerit dabitur a bono iudice. Qui
autem fidem non habuerit. etiam ceteras
uirtutes quas uidebatur naturaliter possi-
dere perdet. Et eleganter etiam quod uidetur
inquit habere auferetur ab eo. Nam cum
sine fide christi est non debet ei imputari
qui male ab eo usus est sed illi
qui etiam malo seruo nomen bonum tribu-
it. Et inutilem seruum eicite in tenebras
exteriores. ibi erit fletus et stridor
dentium. Dominus lumen est. quicumque ab
eo foras mittitur caret uero lumine. Quod
autem sit fletus et stridor dentium dixi-
mus superius. Cum autem uenerit filius
hominis in maiestate sua. et omnes an-
geli eius cum eo. tunc sedebit super sedem
maiestatis sue. et congregabuntur
ante eum omnes gentes. et separabit eos
ab inuicem sicut pastor segregat
oues ab hedis. et statuet oues
quidem a dextris. hedos autem a sinis-
tris suis. Post biduum pascha fu-
turus et tradendus cruci et illuden-
dus ab hominibus. et aceto ac felle
potandus recte premittit gloriam tri-
umphantis. ut secutura scandala
pollicitationis premio compensaret
Et nondum quod qui in maiestate
cernendus est filius hominis sit. Denique
sequitur. statuet oues quidem a dex-
tris suis. hedos autem a sinistris. uide
illud intelligere quod alibi legis. cor
sapientis in dextera eius. et cor stul-
ti in sinistra illius. Et super in hoc
eodem euangelio. nesciat sinistra tua
quid faciat dextera tua. Oues in parte
iustorum stare iubentur ad dexteram.
hedi. hoc est peccatores ad sinistram
qui semper pro peccato offeruntur in lege. Nec
dixit capras que possunt habere fetus et ste-
riles nulla inter eas sed hedus lasci-
uum animal et petulcum et feruens semper ad
coitum. Venite benedicti patris mei possi-
dete paratum vobis regnum a constitutio-
ne mundi. Hoc iuxta prescientiam dei acci-
piendum. apud quem futura iam facta
sunt. Amen dico vobis quamdiu fecistis
uni de hiis fratribus meis minimis
michi fecistis. Libera nobis erat intelli-
gentia quod in omni paupere christus esuriens
pasceretur. sitiens potaretur. hospes
induceretur in tectum. nudus uestiretur
infirmus uisitaretur. clausus in carcere
haberet solatium colloquentis. Sed et hoc
quod sequitur. quamdiu fecistis uni de hiis
fratribus meis minimis michi fecistis. non
michi uidetur generaliter dixisse de paupe-
ribus. sed de hiis qui pauperes spiritu sunt
ad quos extendens manum dixerat
fratres mei et mater mea hii sunt qui faci-
unt voluntatem patris mei. Et ibunt
hii in supplicium eternum. iusti autem
in uitam eternam. Prudens lector intende
quod et supplicia eterna sunt. et uita
perpetua metum deinceps non habe-
at ruinarum.

Ca. xxvi.

Et factum est cum consummasset
Ihesus sermones hos omnes
dixit discipulis suis. Sci-
tis quia post biduum pascha fiet. et fi-
lius hominis tradetur ut crucifigatur.
Erubescant qui putant saluatorem

timuisse mortē. et passionis pauo
re dixisse. pr̄ si p̄t fieri trāseat ca
lix iste a me. Post biduū pascha
fiet et filius hominis tradetur ut crucifigatur
t nouit. et tn̄ non declinat insi
dias. nō territus fugit. in tm̄ ut ca
ā ceteris ire uolentib' pgit intrepi
dus. qn̄ dicit thomas eam' et
nos et moriam̄ cū eo. Et finē
carnali festiuitati uolēs īponē
vmbraq3 trāseunte pasche redde
ueritatem dixit. desiderio deside'a
ui hoc pascha mādūcare uobis
cū anteq̄ patiar. Etēi pascha
nr̄m īmolatus est xp̄s. si tn̄ co
edam' illud in azimis sinceri
tatis et ueritatis. Porro q' ait. p'
biduū pascha fiet simplici ītel
ligētia p̄missa ad qd̄ sacratū
est requiram'? Post duos dies cla
rissimi luīs ueteris ac noui testa
mēti uerū pro mūdo pascha ce
lebrat'. Pascha qd̄ hebraice d̄r
phase. et nō a passione ut plei
q3 arbitrant'. sed a trāsitu noīa
tur. eo q' exterminator uidēs san
guinē3 in foribz isrelitarū pertrā
sierit nec pcusserit eos. Vel ipse
dn̄s prebens auxiliū p̄plo suo
desr̄ ambulauit. Lege exodi libr̄
de quo plenius si uita comes fu
erit disputabim'? Trāsitus aūt
nē id3 phase ita celebrat'. si terre
na et egiptū dimittētes ad ce
lestia festinem'? Tūc cōgregati
st' pnicipes sacdotū et seniores
p̄pli in atriū pncipis sacdotū q̄
dicebat' caiphas. et cōsiliū fece
rūt ut ihm̄ dolo tenerent et occi

derēt. Qui debuerāt pascha vītio
pare victīas. leuigare tēpli parietes
pauimēta verrē. vasa mūdare. scd3
ritū legis purificaū ut esu agni dig
ni fierēt cōgregant' incētes cōsilium.
quō occidant dn̄m. non timētes se
ditionē ut simplex sermo demōstrat
sed cauētes ne auxilio p̄pli de suis
manib' tolletur. Cū aūt esset ihs in
bethania in domo symonis lepro
si. Passur' pro oī mūdo dn̄s. et vni
u'sas nationes suo sanguīe redēp
tur'? morabat' in bethania in do
mo obie. q̄ quondā fuit symonis
leprosi. nō q' leprosus illo tpe pmā
nēt. sed q̄ an̄ leprosus postea a sal
uatore mūdatus ē. noīe pristino
pmanente. ut ūtus curātis appa
reat. Nā et in cathalago aplorū
cū pristino uicio et officio mathe
us publicanus appellat'. qui certe
publican' esse desierat. Quidā sy
monis leprosi domū. eā volūt ī
telligi ptem p̄pli. q̄ credidit dn̄o
et ab eo curata sit. Symon q3 ip
se obediens d̄r. qui iuxā aliā intel
ligentiā mūdus interpretari p̄t
in cui' domo curata est eccīa. Ac
cessit ad eū mlr̄ h̄ns alabastrū
vnguēti p̄ciosi. et effudit sup ca
put ipsius recūbentis. Nemo pu
tet eandē ēē que sr̄ caput effudit
vnguentū. et q̄ sup pedes. Illa eī et
lacrimis lauit et crine tersit et ma
nifeste meretrix appellat'. de hac
aūt nichil tale scriptū est. Nec eī
poterat statī capite dn̄i meretrix
digna fi. Alius euangelista p alabas
tro vnguenti p̄ciosi qd̄ gen' est in

moris nardū pisticā posuit. hoc
ē uerā et absq; dolo ut fidē ecc̄ie
et gentiū demōstraret. Videtes aūt
discipuli indignati sūt dicentes. Vt
q̄d pdicio hec. Scio quosdā hūc lo
cū calūpniari. q̄re ali⁹ euāgelis
ta iudā solū dixit ɔtristatū. eo q̄
loculos tenuit et fur ab ītio fuit
et matheus scribat oēs aplos in
dignatos. nescientes tropū q̄ voca
t̄ silemsis idē pro vno oēs et p
mltis vn⁹ appellari soleat. Nā et
paul⁹ aplus in epl'a q̄ scribitur
ad hebreos licet mlti de ea latiō
rū dubitent cū scōrū passiones
et mrta descripsisset intulit. Lapi
dati sūt. temptati sūt. secti sūt. in occasi
one gladij mortui sūt. cū tm̄ mō
ysaiam apl'iam autumēt. Pos
sum⁹ et alr̄ dicē. q̄ apli uē ppter
paupes indignati sūt. iudas aūt
ppter lucra sua. Vn̄ et nuisitati
o ei⁹ cū crimie ponit. q̄ nō curā
paupm habuit. sz suo furto vo
luit pnidē. Sciens aūt ihs ait ill'
Quid molesti estis mulieri. op⁹
bonū opatū est in me. Nā sp pau
pes habetis vobiscū. me aūt non
sp habebitis. Alia oborit' q̄stio. q̄re
dn̄s post resurrectionē dixit ad dis
cipulos. ecce ego vobiscū sū usq;
ad ɔsūmationē sc̄li. et nūc loqua
t̄. me aūt non sp habebitis. Sz m̄ vide
t̄ in hoc loco de p̄ncia dicē cor
pali. q̄ nequaqm cū eis ita futurus
sit post resurrectionē. q̄mō nūc in oī
ɔuictu et familiaritate. Cui⁹ rei
mēor aplus ait. Et si noueram⁹
ihm xpm scd'z carnē. sed nūc iā

nō nouim⁹ eū. Mittens ei hec vngē
tū hoc in corpus meū. ad sepelie
dū me fecit. Q̄d vos putatis per
dicionē esse vngēti. officiū sepult̄e
est. Nec mī si in bonū odorē fidei su
e dederit. tū eo q̄ ea fusur⁹ sum sā
guinē meū. Amen dico vobis ubi
cūq; p̄dicatū fuit hoc euāgeliū ī
toto mūdo. dicet' et q̄d fecit hec in
mēoriā eius. In toto mūdo nō tm̄
mlt' ista q̄ ecciā p̄dicat q̄ sepeli
erit saluatorē. q̄ vnxit caput ei⁹
Et noticiā futurorū attende. q̄ pas
sur⁹ post biduū et moritur⁹ sciat
euāgeliū suū in toto orbe celebrā
dū. Et ait illis. Quid vultis m̄ da
re ut ego uobis eū tradā. At illi
ɔstituerūt ei trigīta argēteos. In
felix iudas dāpnū q̄d ex effusio
ne vngēti se fecisse credebat. vult
vngēti p̄cio ɔpensare. Nec ētam
tm̄ postulat sūmam ut saltē lu
crosa uidet' pdicio. sz q̄si vile tra
dens mācipiū. in ptāte ementi
ū posuit q̄ntū uellent dare. Qui
ɔstituerūt ei trigīta argēteos. Jo
seph nō ut mlti putāt iuxt' lxx
intpretes uigīti aureis uēditus
est. sed iuxt' hebraicā ueritatē vigī
ti argēteis. Neq; ei poterat seru⁹
p̄ciosior esse q̄ dn̄s. Prima aūt di
e azimorū accesserūt discipuli
ad ihm dicētes. Vbi uis parem⁹
tibi comedē pascā. Prima azior
q̄rtadecimā dies mēsis pmi ē. q̄n
agn⁹ īmolabat'. et luna plenissi
ma est et fermentū abiciat'. Inter
eos aūt discipulos q̄ accesserūt ad
dn̄m interrogantes ubi vis pa

rem⁹ tibi ꝯcedē pascha. et iudā fuisse
estimo ꝓditorē. At ihs aut. Ite in
ciuitatē ad quēdā. Maiore uetis tes
tamēti noua sc̄ptura ꝯseruat. Sic
quēter legim⁹? dixit ille illi. et ī loco
il°. et illo. qd' hebraice d̄r selmon
l' helmon. et tm̄ ꝑsonarū locorū
qꝫ nō ponit. Et īuenietis aut q̄
dā portantē lagenā aque. Quo
rū iđco uocabula ꝑtermissa st̄.
ut oībus q̄ pascha facere st' libera
festiuitatis occasio pandet. Et fece
rūt discipuli sicut ꝯstituit ill' ihs
et parauerūt pascha. In alio euan
gelista scriptū est. q̄ īuenerūt ce
naculū magnū stratū atqꝫ mū
datū. et ibi parauerūt ei. Videt' aūt
m̄ cenaculū lex ītelligi sp̄ualis
q̄ de angustiis l̄re egrediēs in sb
limi loco recipit saluatorē. paulo
ꝯ ipsī loquentē. q̄ ea q̄ aū ꝓ lu
cro reputabat. qn̄ purgamēta
q̄squilias qꝫ ꝯtēpserit. Vespe aūt
f̄co discūbebat cū duodecī disci
pulis suis. Dūa sit aut iudas ut
tollat' suspicio ꝓditoris. Et edēti
bus illis dixit. Amē dico vobis
q̄a vn⁹ vrm̄ me traditur⁹ est.
Qui de passione p̄dixerat. et de
ꝓditore p̄dicat. dās locū p̄nīe.
ut cū intellexisset sciri cogitati
ones suas et occulta ꝯsilia pe
tēt eū fāī sui. Et tm̄ non desigt
spēalr. ne manifeste coargut⁹ im
pudētior fiet. Et ꝯtristati ualde
ceperūt singuli dicē. Nūquid e
go sū dn̄e? Et certe nouerāt vn̄
decī apli q̄ nichil tale ꝯtra dn̄ꝫ
cogitarēt. sed plus credūt magro

q̄ sibi. Et timētes fragilitatē suā. tri
tes īterrogant de p̄cō cui⁹ ꝯsciam
nō h̄ebant. At ille rn̄dens ait. Qui
mecū manū intigit in parapside h̄
me tradet. O mira dn̄i paciā. Pri
mū dixerat vn⁹ vrm̄ me traditur⁹ ē.
ꝑseuerat ꝓditor in malo. Manifes
tius arguit. et tm̄ nomē ꝓꝑe non
designat. Judas cetis ꝯtristatis et
retrahentib⁹ manū. et interdicenti
bus cibos ori suo. temitate et īpu
dēcia q̄ proditur⁹ erat etiā manū
cū magr̄o mittit in parapside. ut au
dacia bonā ꝯsciam mentiretur.
Filius q̄dem hoīs vadit. sicut scp
tū est de illo. Ve aūt hoī illi p quē
filius hoīs tradet'. Nec p̄mo nec
scd̄o correptus a dn̄o a ꝓdicione
retrahit pedē. sed paciā dn̄i nutrit
īpudenciā suā. et thezaurizat sibi
irā in die ire. Pena p̄dicit. ut quē
pudor nō uicerat. corrigāt denū
ciata supplicia. Qd' aūt sequit' bo
nū erat illi si natus nō fuisset
hō ille. nec iđo putand⁹ est ante
fuisse q̄ nasceret'. Qa nulli posset
eē bn̄. nisi ei q̄ fuit. sed simplr dc̄m
est. multo meli⁹ esse nō subsistē q̄
male subsistē. Rn̄dens aūt iudas
q̄ tradidit eū dixit. Nūqd ego sū
rabbi? Ait illi. Tu dixisti. Qa ceteri
tristes et ualde tristes interrogaue
rāt. nūquid ego sū dn̄e. ne tace
do se ꝓdere uideret'. et ipse silr in
t'rogat quē ꝯsciā remordebat. q̄
manū audacter miserat in pap
side. nūquid ego sū rabbi. Et blā
dientis iungit affectū. siue īcreduli
tatis signū. Ceti ei qui nō erāt

proditurum dicitur. Numquid ego sum domine
iste qui proditurus erat non dominum sed
magistrum vocat. ut excusationem habe
at. si domino denegato saltem magistrum
prodiderit. Et ait illi. tu dixisti. Eun
dem confusione confutatus est proditor. quo pro
lato postea confusurus est. Cenantibus
autem eis accepit ihesus panem et benedix
it ac fregit. deditque discipulis suis
et ait. Accipite et comedite hoc est cor
pus meum. Et accipiens calicem gratias
as egit. et dedit illis dicens. et reliqua.
Postquam tipicum pascha fuerat imple
tum. et agni carnes cum apostolis come
derat. assumit panem qui confortat
cor hominis et ad verum pasche transgre
ditur sacramentum. Ut quomodo in prefigurati
one eius melchisedech summi dei
sacerdos panem et vinum offerens fece
rat. ipse quoque in veritate sui corporis et
sanguinis representaret. In luca legi
mus duos calices quibus discipulis
propinavit. unum primum miscuisset alteri
secunde. ut qui inter sanctos primo mense
agnum comedere non potuit. secundo men
se inter penitentes hedum comedat.
Dico autem vobis. non bibam amodo
de hoc genimine vitis usque in diem il
lum cum illud bibam vobiscum novum
in regno patris mei. De carnalibus
transit ad spiritualia quia vinea de egip
to transplantata populus israel sit. cui
per iheremiam deus loquitur. Ego te plan
tavi vineam veram. quomodo mutata es
in amaritudinem vitis aliene. Et
ysaias propheta in cantico quod dilecto
canit. et omnis sparsum scriptura tes
tatur. Dicat ergo se dominus de hac vinea
nequaquam esse bibiturum. nisi in

regno patris sui. Regnum patris fidem pu
to esse credentium. apostolo quoque id ipsum confir
mante. regnum dei intra vos est. Ergo cum
iudei receperint regnum patris attende
quod dicat. patris. non dei. Omnis enim pater no
men est filii. cum ipsi crediderint in
deum patrem. et adduxerit eos pater ad
filium. tunc de vino eorum bibet dominus
et in similitudine ioseph regnans in
egipto inebriabitur cum fratribus suis.
Et ymno dicto. exierunt in montem o
liveti. Hoc est quod in quodam psalmo legi
mus. manducaverunt et adoraverunt
omnes pingues terre. Juxta hoc exem
plum qui pane salvatoris et calice
saturatur et inebriatus fuerit. potest lau
dare deum et ascendere montem olive
ti. ubi laborum refectio. dolorisque
solatium. et veri luminis noticia est.
Tunc dixit illis ihesus. Omnes vos scan
dalum patiemini in me in ista nocte.
Predicat quod passuri sint. ut cum pas
si fuerint non desperent salutem. sed a
gentes penitentiam liberentur. Et signifi
ter addidit in ista nocte scanda
lum patiemini. quia quomodo qui inebrian
tur nocte inebriantur. sic et qui scan
dalum patiuntur in nocte et in tene
bris sustinent. Nos vero dicamus
nox precessit dies appropinquabit.
Scriptum est enim. Percutiam pastorem
et dispergentur oves gregis. Hoc a
liis verbis in zacharia propheta scrip
tum est. Et ni fallor ex persona prophete
ad deum dicitur. Percute pastorem et
dispergentur oves. Sexagesimo quoque
et octavo psalmo qui totus in domino
canitur huic sensui congruente. quia
quem tu percussisti illi persecuti sunt me

Peritāt aūt pastor bon⁹ ut ponat
aīam suā pro ouib⁹ suis et de
mlt'is gregib⁹ errorū fiat vnus
grex et vn⁹ pastor. De hoc testio
nio in libello quē de optiō gnīe ī
terptandi scṗsim⁹ plen⁹ dcm̄ est
Rn̄dens aūt petrus ait illi. Et si ō
nes scandalizati fuerit in te. ego nū
q̄ scādalizabor. Nō est temitas n̄
mendaciū. sed fides est apli petri
et ardēs affc̄us erga dn̄m salua
torē. de quo sup̄dixim⁹. Ait illi ih̄s
Amen dico t̄. qa in hac nocte an
q̄ gallus cātet ter me negabis.
Et petr⁹ de ardore fidei ꝓmittebat
et saluator q̄si deus futura noue
rat. Et nota q̄ petr⁹ in nocte negat
et negat trio. Posth̄ aūt gallus ce
cinit et decrescentib⁹ tenebris via
na lux nūciata ē ꝯuersus fleuit
amare. negationis sordes lacrīus
suis lauās. Tūc uenit ih̄s cū ill'
in villā que vocat' gethzamani.
et dixit discipulis suis. Sedete hic
donec vadā illuc et orem. Geth
semani intpretat' vallis pinguis
sima. in q̄ iussit discipulos suos
sedē paulisp et expc̄are redeūtē
donec ꝓ cūctis dn̄s solus oraret
Et assūpto petro et duob⁹ filijs
zebedei. cepit ꝯtristari et mestus
eē. Illud qd' sup̄dixim⁹ de passio
ne et ꝓpassione etiā in p̄nti ca
pl'o ōndit'. q̄ dn̄s ut ūitatē as
sūpti hoīs ꝓbaret uē q̄dē ꝯtristi
tus sit. sed ne passio in aīo illius
dn̄aretur. ꝓpassione cepit ꝯtris
tari. Aliud est eī ꝯtristari. et aliud
incipe ꝯtristari. Contristabat'

aūt non timore paciēdi. q̄ ad hoc ve
nerat ut pateretur. et petrū timidi
tatis arguerat. sed ꝓpter infelicis
simū iudā et scandalū oīm aplo
rū. et eūsionē misere ih'lm. Vn̄
et ionas sē ariditate cucurbite
et hedere ꝯtristat'. nolēs perire quō
dā tabernaculū suū. Si aūt tristicia
aī. non effc̄m saluatoris ergā pi
turos. sed passionē h̄tā intpre
tātur. vn̄deant quō exponāt ill᷒
ex ꝑsona dei ꝑ ezechielē qd' dicit'
in oībus istis ꝯtristabas me. Tūc
ait illis. Tristis est aīa mea usq̄
ad mortē. Sustinete h̄ et vigilate
mecū. Erue ꝯtristat' aīa est. et nō
ꝓpter mortē. sed usq̄ ad mortē cō
tristat'. donec aplos suos sua li
bēt passione. Qd' aūt precapit sus
tinete h̄ et vigilate mecū. nō a
sōpno ꝓhibet. cui⁹ tp̄s non erat
īminente discrimīe. s; a sōpno ī
fidelitatis et torpore mētis. Dicāt
q̄ irrōnabilē aīam sūpsisse aīaz
suspicātur. quō ꝯtristet' et nouit
tp̄s tristiae. Qm̄q̄ et bruta me
reant aīalia. non tū̄ nouit cās
nec tp̄s usq̄ ad q̄ dēant ꝯtristi
ri. Et ꝓgressus pusillū. pcidit in
faciē suā adorans et dicēs. Mi pr̄
si possibile est trāseat a me calix
iste. Verūptū non sicut ego volo s;
sicut tu. Dato aplis p̄cepto ut sus
tinēnt vigilarentq̄ cū dn̄o. pau
lulū ꝓcedens ruit in faciē suā. et
hūilitatem mētis sue h̄itu carnis
ōndit'. Dixitq̄ blādiens mi pr̄. et
postulat ut si possibile ē. trāseat
ab eo passionis calix de quo sup̄

dicim9. postulat aūt non timore pa
tiēdi. sed mīa prioris ppli. ne ab il
lis bibat calicē ppinatū. Vn̄ sig
nāter nō dixit trāseat a me calix
s3 calix iste. hoc ē ppli iudeorū q
excusationē ignorātie hr̄e non
pt. si me occiderit. hn̄s legē et pro
phias q me cotidie vaticinātur
... recutens in semetipm̄. qd̄
ex psona hoīs trepidāter renu
erat. ex dei filiu3 ɔfirmat. Verū
tn̄ non sicut ego volo. sed sicut
tu. Nō inqt hoc fiat qd̄ hūano
affcū loquor. sed ppter qd̄ ad terras
tua volūtate dēdi. Et venit ad
discipulos. et īuenit eos dormiē
tes. Et dicit petro. Sic. nō potuis
tis vna hora vigilar̄e mecū. Ille
q̄ supdixerat. etiā si oēs scanda
lizati fuerīt in te ego nūq̄ scan
dalizabor. nūc tristitie magni
tudie sōpnū vincē non pt̄. Vigi
late et orate. ut nō intretis ī tēp
tationē. Impossibile ē humanā
aīam non tēptari. Vn̄ et in oro
ne dn̄ica dicim9. ne nos īducas
in tēptationē quā ferre nō pos
sum9. non tēptationē penit9 re
futātes. sed vires sustinēdi in
tēptationib9 dep̄cantes. Ergo et
in p̄ncipiū non ait vigilate et
orate ne tēptemū. sed ne ītretis
in tēptationē. hoc ē ne tēptatio
vos supet et vīcat et ītra suas
casses teneat. Verbi gr̄a. martir q
p ɔfessione dn̄i sanguinē fudit
tēptatus qdē ē. sed tēptationis
retib9 nō est ligat9. Qui aūt ne
git in plagis tēptationis īcur

rit. Spūs qdem p̄mptus ē caro aūt
infirma. Hoc aduersū temerari
os. q qd̄ crediderint putāt se pos
se ɔsequi. Itaq3 q̄ntū de ardore
mētis ɔfidim9 tm̄ de fragilitate
carnis timeam9. Et tn̄ iuxta a
plin spū carnis opa mortificāt.
Itm̄ scd̄o abijt et orauit dicens
pr̄ mi si non pt̄ calix iste trāsire
n̄i bibam illū fiat volūtas tua.
Scd̄o orat ut si niniue alr̄ salua
ri non pt̄. n̄i arescit cucurbita. fiat
volūtas pr̄is q non est ɔtraria fi
lij volūtati. dicēte ipso p pphiam
ut facerem volūtatem tuā deus
mis volui. Et venit itm̄. et īuenit
eos dormiētes Erant eī oculi eo
rū grauati. Solus orat p oībus
sicut et solus patit9 pro vniuīsis
Languescebāt aūt et opprimebant
aplorū oculi negatione vicina
Tūc venit ad discipulos suos et
dicit illis. Dormite iā et requiesci
te. Ecce appropinq̄bit hora. Post
q̄ tcio orauerat. ut in ore duor3
et triū testiū staret oē verbū. et
aplorū timorē sequēti p̄nia cor
rigat concidendū. sciens9 de pas
sione sua pgit ad psecutores et
ultro ~~ad~~ īterficiendū se p̄bet. Dix
itaq3 discipulis suis. Surgite eam9
Ecce appropinq̄bit q me tradi
tur9 est. Non nos īueniant q̄si ti
mētes et retractātes. ultro pga
m9 ad mortē. ut ɔfidenciā et gau
diū passuri videant. Qui aūt tra
didit eū dederat eis signū dicēs
Quēcūq3 osculatus fuero ipse ē tene
te eū. Miser iudas. et tn̄ non in

serabilis. eadē infelicitate q̄ ingrẓ
et dñm tradidit. putabat signa
q̄ saluatorē uiderat facientē nō
maiestate diuina sed magicis arti
bus fcā. Et q̄a cū forte audicat
in mōte trāsfiguratū. timebat ne
sili trāsformatione elabetur de ma
nib⁹ ministrorū. Dat ḡ signū. ut
sciāt ipm̄ esse quē osculo demrā
ret Et cōfestim accedēs ad ihesū
dixit. Aue rabbi. Et osculatus ē
eū. Impudēs q̄dē et scelerata cōfi
dentia. magr̄m uocāt et osclm ei
ingerēt quem tradebat. tñ adhuc
hʒ aliquid de uerecundia discipli
tū cum nō palā tradidit persecu
torib⁹ sed p signū osculi. Hoc est
signū q̄d posuit deus caym ne q̄
cūq; inuenisset eū. interficēt illum.
Dixitq; illi ih̄s. Amice ad q̄d ue
nisti. Verbū amice uel katu anti
frasim ītelligendū. Vel ēte iuxta
illud q̄d supra legim⁹ amice quō
huc īntrasti non hñs uestē nup
tialē. Ecce un⁹ ex hiis q̄ erant cū
ih̄u extendens manū exemit
gladiū. et percussit seruū principis
sacerdotū āputauit auriculā e
ius. In alio euāgelio sc̄ptū est q̄
petr⁹ hoc fecit eodē mentis ardo
re quo cetia. Seru⁹ aūt principis sa
cerdotū malch⁹ appellat̄. auricu
la que āputatur dextra est. Trāsito
rie dicendū q̄ malchus idʒ rex
q̄ndā plebis iudeorū. seru⁹ fact⁹
est īpietatis et deuorationis sa
cerdotū. dexteraq; perdiderat auri
culā. ut totū lr̄e uilitatē audiat
in sinistra. Sʒ dñs in hiis q̄ ex
iudeis credē uoluerint reddit aurē
dexterā et facit seruū gen⁹ regale
et sacerdotale. Tūc ait illi ih̄s. Cō
uerte gladiū tuū in locū suū. Oēs
eī qui acceperint gladiū. gladio
peribūt. Et si nō frustra portabat
gladiū qui ultor diuine ire posi
tus est in eū qui malū operatur
attn̄ qui gladiū sumpserit gladi
o peribit. Quo gladio. Illo nēpe q̄
igneus uītatur añ paradisū. et gla
dio sp̄s qui in dei describit̄ arma
tura. An putas q̄a non possū
rogare prēm meū et exhibebit
m̄ mō plusq̄ duodecī legiones ā
gelorū. Quō ḡ īplebūtur sc̄ptu
re. Q̄ia sic oportet fieri. Non īdi
geo duodecī aplorū auxilio etiā
si oēs me defenderint. q̄ possū hr̄e
duodecī legiones āgelici exercitus
Una legio apud uetēs ex milib⁹
cōplebat̄ hoīm. Pro breuitate tē
poris minorū non occurrim⁹ explic
care tipos. Tm̄ dixisse sufficiat
septuaginta duo milia āgelorū
in quot gētes hoīm lingua diui
sa ē duodecī legionib⁹ fieri. Sciēs
suā promptū ad patiendū de
mrat aīm. q̄d frustra cōplic cœna
uit. n dñs eos ua dixisse passio
ne sua asserit. In illa hora dixit ih̄s
turbis. Tamq̄ ad latronē existis
cū gladiis et fustib⁹ cōprehendē
me. Cotidie apud uos sedebā in
tēplo docens et nō me tenuistis
Stultū est inq̄t cū cū gladiis
et fustib⁹ querē. q̄ ultro se uris
tradat manib⁹. Et in nocte q̄si
latitantē. et uros oculos declinā

tem p proditorē inuestigare. q̄ coti
die in tēplo docebat. Ego idō adduc
sū me in tenebris ɔgregauit. q̄a
p̄tas v̄ra in tenebris ē. Hoc aūt to
tū f̄cm̄ est ut ipleretur scripture ꝓphe
tarū. Que sunt scripture ꝓphetarū: Fode
rūt man' meas et pedes. Et alibi
Sicut ouis ad victimā duct' est
et in alio loco. Ab iniq̄tatib' ꝓpli
mei duct' est ad mortē. At illi te
nētes ih̄m duxerūt ad cayphā
p̄ncipem sac̄dotū. ubi scribe et se
niores ɔuenerāt. Moyses deo iube
te p̄ceperat ut pōtifices p̄ribus
succederēt. et gn̄ationes in sac̄do
tib' series texeret. Refert iosephus
istū cayphā viii' tm̄ ānū pontifi
catū ab herode p̄cio redemisse. Nō
ergo mirū est si iniqu' pōtifex iniq̄
iudicet. Petr' aūt seq̄batur eū a lō
ge. Longe seq̄batur q̄ erat dn̄m ne
gaturus. Et ingressus intro sedebat cū
ministris ut uidēt finē. uel amore
discipli. l' humana curiositate sciē
cupiebat q̄d iudicaret de dn̄o pō
tifex. utrū eū neci addicēt a' fla
gellis cesū dimitteēt. Et in hoc di
uisitas vndecī aplōrū et petri. Il
li fugiūt. iste q̄uis ꝓcul. tn̄ sequit'
saluatorē. Princeps aūt venerūt
duo falsi testes et dixerūt. Hic
dixit Possū destruēe templū istd'
et post triduū edificare illud. Quo
falsi testes sūt si ea dicūt q̄ supra
dixisse legim'? Sz falsus testis ē
qui nō eodē sensu dcā intelligit
quo dr̄r. Dn̄s aūt dixerat de tē
plo corporis sui. Sz et in ipsis ūbis
calūpniant' et paucis additis

vel mutatis q̄si iustā calūpniā
faciūt. Saluator dixerat. soluite tē
plū hoc. isti ɔmutāt et aiūt. pos
sū destruēe templū dei. Vos inq̄t
soluite nō ego. q̄a illicitū est ut
ipsi nobis iferam' man'. Deinī il
li uertūt et post triduū edificare
illud. ut ꝓpe de tēplo iudaico dix
isse uideat'. Dn̄s aūt ut oñderet
aīale et spirāls templū dixerat
et ego in triduo suscitabo illud. A
liud est edificare. aliud suscitare
Et surgēs p̄nceps sac̄dotū ait
Nichil r̄n̄des ad ea q̄ isti aduēsū
te testificantur: Ih̄s aūt tacebat. Ira
p̄ceps et ipatiā non inueniēs ca
lūpnie locū excutit de solio pōti
ficē. ut uesaniā mentis motu cor
pis demōstraret. Quāto ih̄s tacebat
ad idignos r̄nsione sua falsos tes
tes et sac̄dotes ipios. tāto magis
pōtifex furore superatus eū ad ex
dendū ꝓuocat. ut ex q̄libz occasi
one sermonis locū inueniat accu
sandi. nichilomin' ih̄s tacet. Scie
bat eī q̄i deus q̄cq̄d r̄ndisset tor
quendū ad calūpniā. Et p̄nceps
sacerdotū ait illi. Adiuro te p de
ū viuū. ut dicas nobis si tu es
xp̄s filius dei. Quid adiuras ipi
issime sac̄dotū. an accusēas. an ut
credas: Si ut accuses. arguunt il
li ɔdēpnare tacentē. Si ut credas
q̄re ɔfitenti crede noluisti. Dicit
illi ih̄s. tu dixisti. Et aduēsus pila
tū et aduēsus caypham. filiis r̄nsio
ut ꝓpia sua ɔdēpnent. Tūc prin
ceps sacerdotū scidit uestimenta
sua dicēs. Blasphemauit. Quid

adhuc egemus testibus? Quem de
solio sacerdotali furor excusserat
eadem rabies ad scindendas ves-
tes provocat. Scindit autem vestimenta
sua ut ostendat iudeos sacerdotii glo-
riam perdidisse et vacuam sedem sacer-
dotis habere. Sed et consuetudinis iudai-
ce est cum aliquid blasphemum et quasi
contrarium audierint scindere vesti-
menta sua. Quod Paulum quoque et Bar-
nabam quando in Licaonia deorum cultu
honorabantur fecisse legimus. Hero-
des autem quia non dedit honorem deo
sed accepit inmoderato favori
populi statim ab angelo percussus est.
Tunc expuerunt in faciem eius et
colaphis eum ceciderunt ut adimple-
tur quod scriptum est. Dedi maxillas
meas alapis et faciem meam non
averti a confusione sputorum. Alii autem
palmas in faciem ei dederunt dicen-
tes. prophetiza nobis Christe quis est qui
te percussit. Stultum erat velatum
respondere et prophetizare cedentem. Cum
palam videtur percutientis insani-
a. Sed sicut hoc vobis non prophetavit
sic illud manifestissime vaticinatus
est quod circumdaret Ierusalem ab exercitu
et non delinqueretur lapis super lapi-
dem in templo. Petrus vero sedebat foris
in atrio. Foris sedebat ut videret
exitum rei et non appropinquabat
Ihesu ne ministris aliqua suspicio nas-
ceretur. Et iterum negavit cum iuramen-
to quia non novi hominem. Scio quos-
dam pio affectu erga apostolum Petrum ita
locum hunc interpretatos ut dicerent
Petrum non deum negasse sed hominem
et esse sensum. nescio hominem quia scio

deum. Hoc quam frivolum sit prudens lector
intelligit. Sic defendentes apostolum ut
dominum mendacii reum faciant. Si enim is-
te non negavit ergo mentitus est dominus
qui dixerat. amen dico tibi antequam gallus
cantet ter me negabis. Cerne quid
dicat. me negabis non hominem. Vere
et tu ex illis es. Nam et loquela tua
manifestum te facit. Non quod alterius
sermonis esset Petrus aut gentis exter-
ne omnes quippe hebrei erant et qui argue-
bant et qui arguebantur sed quod unaquaeque
provincia et regio habeat proprietates
suas et vernaculum loquendi sonum
vitare non possit. Unde et Euphrateos
in iudicum libro non potuerunt eyeuma
dicere. Tunc cepit detestari et iurare
quia non novisset hominem. Et continuo
gallus cantavit. In alio evangelio
legimus quia post negationem Petri et
cantum galli respexit salvator Pe-
trum et intuitu suo ad amaras
lacrimas provocavit. nec fieri poterat
ut in negationis tenebris perma-
neret quem lux respexerat mundi. Et e-
gressus foras flevit amare. In a-
trio Caiphe sedens non poterat age-
re penitentiam. egreditur foras de impiorum con-
cilio ut pavide negationis sordes
amaris fletibus lavet. Ca. xxvii

Mane autem facto consilium inierunt 27
omnes principes sacerdotum et
seniores populi adversus Ihesum
ut eum morti traderent. Et vinctum
adduxerunt eum et tradiderunt Pontio
Pilato presidi. Non solum ad Pilatum
sed etiam ad Herodem ductus est ut uter-
que domino illuderet. Et cerne sollicitu-
dinem sacerdotum in malum totam noc-

te uigilauerunt ut homicidium facerent
et uinctum tradiderunt pilato. Habe
bant enim hunc morem. ut quem adiudicas
sent morti. ligatum iudici traderent.
Tunc uidens iudas qui eum tradidit quod
dampnatus esset. penitentia ductus retu
lit triginta argenteos principibus sacer
dotum et senioribus dicens. Peccaui tra
dens sanguinem iustum. Animaduertite mag
nitudinem impietatis proditoris exclu
sit. Videns iudas dominum adiudicatum
morti. precium retulit sacerdotibus quasi in
potestate sua esset persecutorum mutare sententiam;
tametsi licet mutauit uoluntatem suam
tamen uoluntatis prime exitum non mu
tauit. Si autem peccauit ille qui tradi
dit sanguinem iustum. quanto magis
peccauerunt qui emerunt sanguinem
iustum. et offerendo precium ad proditi
onem discipulum prouocauerunt. Qui di
uisas naturas conantur introducere. di
cunt iudam proditorem male fuisse na
ture et electionem apostolatus potuisse ser
uare. Videant quomodo mala natura ege
rit penitentiam. At illi dixerunt. Quid
ad nos. tu uideris. Et proiectis argen
teis in templo recessit. et abiens laque
o se suspendit. Nichil profuit illi
egisse penitentiam. per quam scelus corri
gere non potuit. Si quando frater peccat in
fratrem ut emendare ualeat quod pec
cauit potest ei dimitti. Si autem perma
net opera. frustra uoce assumitur
penitentia. Hoc est quod in psalmo de eodem infe
licissimo iuda dicitur. et oratio eius fiat
in peccatum. ut non solum emendare
nequiuerit proditionis nefas. sed ad
prius scelus etiam proprii homicidii cri
men addiderit. Tale quod et apostolus

in secunda ad chorinthios epistola loquitur
ne habundantiori tristicia absorbea
tur frater. Principes autem sacerdotum accep
tis argenteis dixerunt. Non licet e
os mittere in corbonam. quia precium
sanguinis est. Vere culicem liquantes et
camelum glucientes. Si enim ideo non
mittunt pecuniam in carbonam idest
in gazophilacium et dona dei quia
precium sanguinis est. cur ipsum sanguinem
effuderunt? Consilio autem inito eme
runt ex illis agrum figuli in sepul
turam peregrinorum. Illi quidem fecerunt
alia uoluntate. ut eternum impieta
tis sue relinquerent ex agri emptio
ne monumentum. Ceterum nos qui pe
regrini eramus a lege et prophetis prima
eorum studia suscepimus in salutem
et in precio sanguinis eius requiescimus.
Figuli autem ager appellatur. quia fi
gulus noster christus est. Tunc adimpletum est
quod dictum est per ieremiam prophetam
dicentem. Et acceperunt triginta ar
genteos precium appreciati. quem appre
ciauerunt filii israel. et dederunt eos in
agrum figuli sicut constituit mihi dominus.
Hoc testimonium in ieremia non in
uenitur. in zacharia uero qui penulti
mus duodecim prophetarum est quedam simili
tudo fertur. et quamquam sensus non mul
tum discrepet. tamen ordo et uerba diuer
sa sunt. Legi nuper in quodam hebraico
uolumine. quem nazarene secte mihi hebre
us obtulit ieremie apocriphum in
quo hec ad uerbum scripta reperi. Sed
tamen mihi uidetur magis de zacharia
sumptum testimonium. euangelistarum
et apostolorum more uulgato. qui uerborum
ordine pretermisso sensus tantum de ve

teri testimento pferūt in exēplo. Ihs
aūt stetit añ preside. Et interrogauit
eū preses dicens Tu es rex iudeorū
Pilato nichil aliud curanti in inter-
rogatione n̄ utrū rex iudeorū sit. argu-
itur impietatis iudei. q̄ nec falso q̄
de inuenire potuerit qd obicerent
saluatori. Dicit ei ihs. Tu dicis. Sic
r̄ndit ut et verū diceret. et sermo e-
ius calūpnie nō pateret. Et attende
q̄ pilato q̄ inuitus pferebat sniaz
aliq̄ r̄nderit. sacerdotib' aūt et prin-
cipib' r̄ndere noluit. indignos suo
sermone iudicans. Tūc dicit illi pi-
latus. Nō audis q̄nta adūsū te
dicūt testimonia. Ethnicus q̄dem
est q̄ cōdēpnat ihm. sed cām r̄fert
in ppl̄m iudeorū. Nō audis q̄nta
aduersū te dicūt testimonia. Ihs aūt
nichil r̄ndere voluit. ne crimē dilu-
ens dimitteretur a p̄side. et crucis u-
tilitas differret. Habebat aūt tunc
uinctū insignē qui dicebat bar-
rabas. Iste in euāgelio qd scribit
iuxta hebreos filius mgr̄i eorū
interpretat'. Qui ꝓpter seditionē et
hōicidiū erat cōdēpnatus. Offert
eis optionē pilatus dimittendi
quē uellent. latronē an ihm. nō
dubitās ihm poci' eligendū sa-
cius eū ꝓpter inuidiā traditū. Igit̄
nū crucis manifesta inuidia ē. Se-
dente aūt illo p tribunali. misit ad
eū vxor dicēs. Nichil tibi. et iusto
illi. Multa eī passa sū hodie per
uisū ꝓpter eū. Nota q̄ gentib' se-
pe a deo sōpnia reuelātur. et qd i
pilato et uxore eius iustū dn̄m
ꝯfitentib' gentilis ppl̄i testimoniū

sit. Dixit illis pilatus. Quid g̃ facia-
m̄ de ihū qui dr̄ xp̄s. Dicūt oēs.
Crucifigat'. Ait illis p̄ses. Qd eī mali
fecit. At illi magis clamabāt. cru-
cifigat'. Multas liberandi occasio-
nes dedit saluatoris pilat'. Primū
latronē iusto ꝯparās. Deīn inferens
q̄d faciā de ihū qui dr̄ xp̄s. hoc ē
q̄ rex u'r̄ est. Cūq3 r̄nderīt crucifiga-
t'. non statī acq̄euit. sed iux sugges-
tionē uxoris q̄ mandauerat nichil
tibi et iusto illi. ipse q̄3 r̄ndens. Qd
eī aut mali fecit. Hoc dicēdo pilat'
absoluit ihm. At illi magis clama-
bāt dicētes crucifigat'. ut ipleret'
q̄ in xxi p̄s dixerat circūdederūt
me canes multi. ꝯgregatio malig-
nanciū obsedit me. Et illud iher'
fcū est m̄ hereditas mea sicut leo i
silua. dederūt sup me uocem suā
Ysaia q̄3 in hac snia ꝯgruente. ꝯ
expectaui ut faceret iudiciū. fecerīt
iniq̄tatē. et nō iusticiā sed clamo-
rē. Uidens aūt pilatus q̄a nichil
proficeret sed magis tumultus fieret
accepta aq̄ lauit man' corā ppl̄o
dicēs. Innocēs ego sū a sanguie
iusti hui' uos uideritis. Pilatus ac-
cepit aquā iuxta illud ꝓpheticū. La-
uabo int̄ innocentes man' meas
ut in lauacro manuū ei' gentiū
illi opa purgarent. et ab impietate
te iudeorū q̄ clamauerūt crucifi-
ge eū nos alienos facerēt quodam-
mō ꝯtestans et dicēs. Ego q̄dem
innocentē uolui liberare. sed qm̄ se-
dicio orit'. et pduellionis m̄ con-
tesaris crimen impingit' innocens
sū a sanguie iusti hui'. Iudex qui

cogitur cōm dn̄m ferre sniam nō
dāpnat oblatū. sed arguit offeren
tes iustū esse, pnūcians q̄ crucifi
gendꝰ est. Vos uidētis. Ego mi̅s
ter sū legū. vr̄a vox sanguinē fu
dit. Et respondens uniūsus ꝑplus dixit
Sanguis eius sr̄ nos et sr̄ filios
nr̄os. Perseuerat usqꝫ in pn̄tem di
em hec īprecatio sr̄ iudeos. et san
guis dn̄i non auferetur ab eis. Vn̄
ꝑ ysaiā loquit. Si leuaueritis ad
me manꝰ vr̄as nō exaudiā vos
Manꝰ eñ vr̄e sanguinē plene sr̄. Op
timā hereditatē iudei filiis reliq
rūt dicentes. Sanguis eiꝰ sr̄ nos et sr̄
filios nr̄os. Tunc dimisit eis barra
ban. ihm̄ aūt flagellatū tradidit
eis ut crucifigeretur. Barrabas la
tro q̄ seditiones faciebat ī turbis
q̄ homicidiorū auctor erat dimis
sus est ꝑplo iudeorū. idꝫ diabolus
q̄ usqꝫ hodie regnat in eis. et ide
co pacē hr̄e non pn̄t. Ihc aūt a iu
deis traditꝰ absolutꝰ ab uxore pi
lati. et ab ipso p̄side iustus appel
latꝰ. et cēturio ꝯfitetꝰ ꝙ ue filius
dei sit. Mouerat eruditꝰ lc̄or. quō si
bi conueniat pilatū lauisse manꝰ
suas. et dixisse īnocens sū a san
guine iusti huiꝰ. et postea flagella
tū tradidisse ihm̄ ut crucifigeret.
Sed sciendū romanis eū legibus
ministrasse. q̄bus legibꝰ sancitū ē
ut q̄ crucifigit ꝑus flagellis uber
tur. Traditus ē itaqꝫ ihc militibꝰ
uberandꝰ. et illud sacratissimū
corpus pectꝰ cꝫ dei capax flagel
la senserūt. Hoc aūt fcm̄ est. q̄a scrip
tū erat. Multa flagella pctōrū. ut

in flagellato nos a uberibꝰ liberem
dicente scriptura ad iustū virū. fla
gellū non appropinquabit tabnacu
lo tuo. Tunc milites p̄sidis suscipien
tes ihm̄ in p̄torio. cōgregauerūt ad
eū uniūsam cohortē. et exuentes eū
clamidē coccineā circūdederūt ei
Et plectentes coronā de spinis po
suerūt sr̄ caput eius et arūdinē
in dextā eius. et genuflexo an̄ eū
illudebāt dicentes. Aue rex iudeorū
Milites q̄dem q̄a rex iudeorū fue
rat appellatꝰ. et hoc scribe et sac
dotes crimē obiecerāt. ꝙ sibi ī ꝑplo
isrl' usurparet impiū. illudentes
hoc faciūt. ut nudatū pristis ues
tibꝰ induāt clamidē coccineā pro
russolembo quo reges ueteres ute
bant. et ꝓ diademate ponāt ei spi
neā coronā. pro sceptro regali det
calamū. et adorēt q̄si regē. Nos aūt
hec oīa intelligamꝰ mistice. Quo
eñ cayphas dixit. opꝫ vnū hoīem
mori pro oībus nesciēs quid dicet
sic et isti q̄d cūqꝫ fecerūt licet alia
mēte fecerint. tn̄ nobis q̄ credimꝰ
sacra tribuebāt. In clamide cocci
nea opa gentiū cruēta sustentat
In corona spinea maledcm̄ soluit
antiquū. In calamo uenenata oc
cidit animalia. Siue calamū tenebat
manu ut sacrilegiū scribēt iude
orū. Et expuentes in eū acceperūt
arūdinē et percutiebāt caput eius
Eo tpe īpletū est nō auti faciē meā
a cōfusione sputorū. Et tn̄ cū capt
eiꝰ percutiant arūdine. tn̄ sustinet
cūcta patienter ut ysaie verū ondat
vaticiniū dicentis. Arūdinē q̄ssa

cū non ɔfringet. Et postq̄ illuserūt
ei. exuerūt eū clamide et īduerūt
eū uestimētis suis et duxerūt ut
crucifigerent. Cū flagellatꝰ ihs et
ɔsputꝰ et irrideꝰ non hꝫ ꝓpria uesti
mēta. sed ea q̄ ꝓpter pctm̄ nrm̄ sup
serat. Cū aūt crucifigit et irrisionis
atqꝫ illusionis pōpa ꝑterijt. tūc
ꝓstinas uestes recipit. et ꝓpriū assu
mit ornatū. statimqꝫ elemēta tur
bantur. et creatori dat testimoniū cre
atura. Exeūtes aūt īuenerūt hoīēz
cireneū noīe symonē. hūc angari
auerūt ut tolleret crucē eius. Ne qs
putet huic loco iohis euangᵉ histo
riā esse ɔtrariā. Ille eī dicit exeun
tē dnm̄ de ꝑtorio portasse crucē su
ā. matheꝰ aūt autē īuenerūt hoīēm
cireneū noīē symonē. hūc angari
auerūt et īposuerūt ei crucem
ihu. Sꝫ hoc ītelligendū ꝙ egredi
ens de ꝑtorio ihs ipse portauit
crucē suā. postea obuiū habue
runt symonē. cui portandā crucē
īposuerint. Iuxta anagogen uero
crucē ihu suscipiūt nationes. et
ꝑegrinus obediens portat ignomi
niā saluatoris. Et venerūt in lo
cū q̄ dicitur golgatha. qd̄ est calua
rie locus. Audiui quēdā exposu
isse caluarie locū in quo sepultꝰ
est adā. et ideo sic appellatū. quia
ibi antiq̄ hoīs sit ɔditū caput
et hoc ēē qd̄ apl's dicat surge q̄
dormis et exurge a mortuis et
illuīabit te xp̄s. Fauorabilis ī
terpretatio et mulcēs aures ꝑpli. nec
tn̄ vera. Extra urbē et foris por
tā loca st̄ in q̄bus truncantur ca

pita dāpnatorū et caluarie idꝫ de
collatorū sūpsere nomē. ꝓpterea aūt
ibi crucifixus est dn̄s. ut ubi ꝑius
erat area dāpnatorū. ibi erigerent
vexilla martirum. Et quō ꝓ nobis ma
ledictm̄ crucis factus est et flagella
tus et crucifixus. sic ꝓ oīm salute
q̄si noxius īter noxios crucifigitur
Si aūt q̄spiā ɔtendē voluit ideo i
bi dnm̄ crucifixū ut sanguis ipsiꝰ
sup adā tumulū distillaret interro
gemꝰ eū q̄re et alij latrones in eodē
loco crucifixi sint. Ex quo apparꝫ
caluaria nō sepulchrū ꝑimi hoīs
sed locū signat decollatorū. ut ubi
habūdauit pctm̄ superhabūdaret gr̄a. Adā
uero sepultū iuxta hebron et arbee
in ihu filij naue volumē legimꝰ. Et
dederūt ei vinū bibē cū felle mix
tū. et cū gustasset noluit bibē. Ds
loq̄tur ad ihrlm. Ego te plātaui
vineā verā. quō facta es in amari
tudinē uitis aliene. Amara vitis
amarū vinū facit. qd̄ ꝓpinat dō
ihū. ut impleatur qd̄ scriptū est. De
derūt in escā meā fel. et in siti me
a potauerūt me aceto. Qd̄ aūt di
cit gustasset noluit bibē. hoc īdi
cat ꝙ gustauit quidē ꝓ nobis a
maritudinē mortis. sꝫ tercia die re
surrexit. Postq̄ aūt crucifixerūt
eū. diuiserūt uestimēta eiꝰ sortē
mittētes. Et hoc in eodē ꝓs fuerat
ꝓphatū. Diuiserūt sibi uestimen
ta mea. et sr̄ ueste mea miserūt
sortē. Et sedentes seruabāt eū. Dili
gētia militū nobis ꝓficit. ut ma
ior et aptior resurgētis virtus appare
at. Et īposuerūt sup caput eius

causa ipsius scriptum. Hic est rex ihs
iudeorum. Non possum dignē animā
ei. pro rei magnitudine. q redemp
tis falsis testib9 et ad seditionem
clamoremq incitatis ꝯplo conatato il
lā aliā invenerint causam interfec
tionis ei9 n q rex iudeorum esset
Et illi forsitan illudentes irridentes
qz hoc fecerint. Ceterum pilat9 causā
nolentib9 reddit. Qd scripsi scripsi.
Velitis nolitis iudei omnes vobis ꝯ
trarium turba respondet. ihs rex iudeorum
est. hoc ē imperator credentium et ꝯ
fitentium. Tunc crucifixi sunt cum eo du
o latrones vn9 a dextris et vn9 a
sinistris. Golgatha tumul9 ē
adē. et non dampnatorum locus et
ideo dns ibi crucifigitur ut suscitet
adā. Duo latrones qui in eodē lo
co crucifiguntur. Pretereuntes aūt
blasphemantes eum movebant capita
sua. Blasphemabant quia pretergre
diebant viam. et in vero itinere scrip
turarum ambulare nolebant. Move
bant capita. quia iam ante moverant
pedes. et non stabant super petram
Idipsum aūt insultantes dicat futur9
ꝯplus. qd falsi testes ꝯfinxerunt
Alios salvos fecit. seipm non pt
salvum facere. Etiam nolentes ꝯfitent
scribe et pharisei q alios salvos
fecit. Itaque vestra vos ꝯdempnat sen
a. Qui ei alios salvos fecit. utique
si vellet et seipm salvare poterat
Descendat nunc de cruce et credim9 ei
fraudulenta pmissio. Quid est pl9
de cruce adhuc viventē descendere
an de sepulcro mortuum resurgere.
Resurrexit et non credidistis. ergo

si causa de cruce descenderet simr non cre
derent. Sed in videt hoc demones in
mittere. Statim enim ut crucifixus est
dns senserunt virtutem crucis. et in
tellexerunt fractas ee vires suas.
et hoc agunt ut de cruce descendat.
Sz dns sciens adversariorum insidi
as pmanet in patibulo ut dia
bolum destruat. Idipsum aūt et latrones
qui crucifixi erant cum eo improperabant
ei. Hic p tropum qui appellatur silensis
pro vno latrone uterque inducitur
blasphemasse. Lucas vero asserit q
altero blasphemante alter ꝯfessus
sit. et econtrario increpavit blasphe
mantem. q non discrepent evangeli
a. sed q primum uterque blasphema
vit. dehinc sole fugiente terra mo
ta. saxisque disruptis et irruenti
b9 tenebris vn9 credidit in ihm
et priorem negationem sequenti ꝯfessi
one emendavit. In duob9 latroni
b9 utique ꝯplus gentilium et iudeo
rum primum dnm blasphemavit
Postea signorum magnitudine
alter deterritus egit penitentiam et us
que hodie iudeos increpat blasphe
mantes. A sexta aūt hora tenebre
facte sunt super universam terram. usque in ho
ram nonam. Qui scripserunt contra evan
gelia suspicantur deliquium solis.
quod certis statutisque temporibus acci
dere solet. et discipulos xpi ob impe
ritiam super resurrectione dni inter
pretatos. cum defectus solis numquam nisi
in ortu lune fieri soleat. Nulli
aūt dubium est pasche tempore lunam
fuisse plenissimam. Et ne forsitan
videtur umbra terre vel orbis lune

soli oppositus. breues et ferru
gineas fecisse tenebras. triū ho
rarū spaciū ponit' ut oīs a cau
sinaciū occasio tolletur. Et hoc
fctm̄ reor ut cōpletur ꝓphia dicēs
Occūbet sol in die. et cōtenebra
bit' sr̄ terram in die lux. Et in ali
o loco. Occubuit sol cū adhuc me
dia eēt dies. Videtq; m̄ clarissim
lumē mūdi. hoc est luīare mai⁹
retraxisse radios suos. ne aut pē
dentē dn̄m uidet. ut ipi blasphe
mātes luce sua fruerēt. Et circa ho
rā nonā clamauit ih̄s uoce mag
na dicens. Hely hely lamazaba
tani. hoc ē d̄s meus. d̄s m̄s q̄re
d̄reliquisti me. Principio uicesimi
pmi psalmi abusus ē. illudq; q
in medio uersiculi legit' respice me
supfluū est. Legit' eni in hebreo
d̄s d̄s meus q̄re me d̄reliqsti. Er
go ipi sr̄ qui psalmū ex psona
dauid siue hester et mardochei
dicū putant. cū eciā euāgeliste
testimonia ex eo sūpta sr̄ saluato
re ītelligunt. ut ē illud. diuiserūt
sibi uestimēta mea et sr̄ uestē
meā miserūt sortē. Et aliud. Fo
derūt man⁹ meas et pedes meos.
Et mireris ubonū humilitatem
et q̄rimonias d̄relicti. cū formam
serui sciēs crucis scandalū uide
as. Quidā aūt illic stātes et audi
ētes dicebāt. Heliā uocat iste. Nō
oēs sed q̄dam. quos arbitror mi
lites fuisse romanos. nō intelli
gētes sermonis hebraici ꝓprietatē
Sz ex eo q̄d dicat hely hely puta
tes helyā ab eo uocatū. Si aūt in

deos q̄ hoc dixerūt intelligere volu
m⁹. et hoc more sibi solito faciūt q̄
helie auxiliū deprecetur. Et cōtinuo
currēs un⁹ ex eis acceptā spongiā
īpleuit aceto. et īposuit arūdini et
dabat ei bibē. Et hec fca sr̄ ut cōple
tur ꝓphia. in siti mea potauerunt
me aceto. Usq; hodie iudei et oēs in
creduli dn̄ice resurrectionis aceto et
felle potāt ih̄m. et dāt ei vinū in
catū ut cōsopiant et mala eorum
ne uideat. Ih̄s aūt itm̄ clamās vo
ce magna emisit spm̄. Dīne pta
tis indiciū est. emittē spm̄. ut ipse
quoq; dixerat. Nemo pt tollē aīaz
meā a me. sed ego pono eā a me
ipso. et rursū accipiā eā. Et uelū
tēpli scissū est. in duas ptes a sūmo
usq; deorsū. Velū tēpli scissū est et
oīa legis sacra q̄ prius tegebant
pdita sr̄. atq; ad gentiliū ꝓplm trā
sierūt. In euāgelio aūt⁹ sepe fecim⁹
mētionē. suplimīare tēpli īfinite
magnitudinis fractū esse atq; di
uisū legim⁹. Josephus q̄z refert u
tutes āgelicas psides quondā tē
pli tūc pariter cōclamasse. trāseam⁹
ex hijs sedib⁹. Terra mota ē et pe
tre scisse sr̄. et monumēta apta sr̄.
Nulli dubiū est q̄d signet iuxta
lr̄am magnitudo signorū. ut cru
cifixū dn̄m suū et celū et tr̄a et
oīa demōstrarent. Sz m̄ uidet' tre
motus et reliq̄ typū ferre credenti
ū. q̄ pstinis errorū uicijs d̄relictis
et cordis duricia emollita. q̄ prius
siles erāt tumulis mortuorū. p⁹
ea agnouerit creatorē. Et multa
corpa scōrū qui dormierāt surrex

erūt. et exeūtes de monumētis p9
resurrectionē eius venerūt ī sc̄ā
tā ciuitatē. Quō resurrexit sicut
multa corpa sc̄orū resurrexerunt
ut dn̄m ondent resurgentē. Et tā
tū monumēta apta sūt non añ resur
rexerūt q̄ dn̄s resurgēt. et eēt p̄
mogenitus resurrcōnis ex mor
tuis. Sanctā at̄ ciuitatē in q̄ vi
si sūt resurgētes aut ihrosolimā celes
tē intelligimus. aut hanc terenā que
añ sc̄a fuerat. sicut et matheus
appellat publicanus. nō q̄ aplus
adhuc pmaneat publicanus. sed
q̄ pristinū vocabulū teneat. Sc̄a
appellabat̄ ciuitas ihrlm. ppter
templū et sc̄a sc̄orū. et ob distincti
onē aliarū vrbiū in qb9 ydola co
lebātur. Qd̄ uō dr̄ apparuerunt
multis. ondit̄ non gnalis fuisse
rsurrcōo que oībus appareret. sz spe
alis ad plimos ut hii uiderit q̄ cer
nē merebant. Centuro at̄ et q̄ cū
eo erant custodientes ihm viso ter
motu et hiis q̄ fiebāt. timebant
valde dicētes. Vē filius dei erat is
te. In alio euāgelio p9 teremotū
manifestior cā miraculi cētur
onis exponit̄. q̄ cū uidisset eū
spm̄ dimisse dixerit. Vē filius dei
erat iste. Nullus eñ habz ptatē
dimittendi spm̄ ñ ille q̄ aiarū
cōditor est. Spm̄ at̄ in hoc loco
pro aīa intelligimus. seu q̄ spūa
le et uitale corp9 faciat. seu q̄ aīe
sba ipīus spūs sit iuxta illud qd̄
sc̄ptū sit. Auferes spm̄ eorū et de
ficient. Et hoc ɔsiderandū q̄ cētu
rio in ipso scandalo passionis ue

dei filiū ɔfitetur. et arrius ī ecc̄ia
p̄dicet creaturā. Erāt at̄ ibi muli
eres multe alōge. q̄ secute fuerant
ihm̄ a galilea ministrantes ei. Con
suetudīs iudaice fuit. nec ducebā
t̄ in culpā more gētis antiq̄. ut
mulieres de sba sua victū atqz ues
titū preceptoribus ministrarēt. Hoc q̄
a scandalū facē poterat in natio
nibus. paul9 abiecisse se mēorat. Nā
q̄ non hēmus ptatē sorores mulieres cir
cūducēdi. sicut et ceti apli faciūt. Mi
nistrabāt at̄ dn̄o de sba sua. ut
meterēt earū carnalia. cui9 ille me
tebāt spūalia. nō q̄ indigēt cibis
dn̄s creaturarū. sz ut typū ondēt
magr̄orū. q̄ uictu atqz uestitu ex
discipulis debent eē ɔtenti. Sz ui
deam9 q̄les comites habuīt. Mari
am magdalenā a q̄ septē demo
nia eiecerat. et mariā iacobi et
ioseph matrē materterā suā soro
rē mr̄is dn̄i marie. et matrē filio
rū zebedei q̄ paulo añ regnū libe
ris postularat. et alias q̄s in ceteris
euāgeliis legim9. Cū sero fcm̄ eēt
venit hō q̄dam diues ab arima
thia noīe ioseph q̄ et discipulus
erat ihu. Diues refert̄. nō de iac
tācia sc̄ptoris quo virū nobilem
atqz diuitē referat ihu fuisse dis
cipulū. sed ut ondat cām q̄re a
pilato corpus ihu potuerat īpe
trare. Pauperes eñ et ignoti non e
rāt ausi ad pilatū presidē roma
ne ptatis accedē et corpus crucī
fixi īpetrare. In alio euāgelista io
seph iste boyleites appellat̄. id ē co
siliarius et de ipso putāt q̄dam

p̃muũ psalmuũ esse ꝯpositũ. b̃tus v̓ q̇ non abiit in ꝯsilio ıṁp. Et accep to corpe ih̃u inuoluit illud in sindo ne munda. Ex simplici sepultura dñi. ambitio diuitũ ꝯdẽpnatur q̇ ne in tumulis q̇dem p̃nt carere diuitiis. Possum⁹ aũt iux̃ intelligẽ ciã sp̃ualem et hoc sentiẽ. ꝙ cor pus dñi non auro nõ gemmis et serico. s; linteamĩe puro obuol uendũ sit. Quamq̃ et hoc signet ꝙ ille in sindone munda inuoluit ih̃m q̇ pura eũ mente suscepit. Et po suit illud in monumẽto suo no uo qđ exciderat in petra. et aduol uit saxũ magnũ ad ostiũ monu mẽti et abiit. In nouo ponit̃ mo numẽto. ne post resurrectionẽ ce tis corporibus remanẽtib⁹. surrexis se alius fingeret. Potest aũt et nouũ sepulchrũ marie v̓ginale uterũ designare. Saxũq; ostio oppositũ et saxũ magnũ ostendere. nõ absq; auxilio plurimorũ sepulchrũ potu isse reserari. Erat aũt ibi maria magdalena et altera maria sedẽ tes ꝯtra sepulchrũ. Ceteris relinq̃n tibus dñm mulieres in officio pse uerãt. expectãtes. qđ p̃miserat ih̃s. et ideo meruerũt p̃me uidẽ resurgentẽ. q̇a qui pseuerauerit in finẽ h̃ saluus erit. Iube ḡ custo diri sepulchrũ usq; in diẽ terciũ ne forte ueniãt discipuli ei⁹ et fu rentur eũ. Non suffecerat p̃ncipib⁹ sacerdotũ et scribis ac phariseis crucifixisse dñm saluatorẽ. nisi sepulchrũ custodirẽt. cohortẽ acci perent. lapidẽ signarẽt et q̃ntũ ī ill' ẽ

manũ oppoñe resurgẽti. ut diligẽ cia eorũ nr̃e fidei pficeret. Quanto enĩ ãplius seruat̃. tanto magis r̃sur rectionis v̓tus ostendit̃. Unde et monu mẽto nouo qđ excisũ fuerat in pe tra ꝯditus ẽ. ne si ex multis lapidi b⁹ edificatũ esset. suffossis tumuli fũdamẽtis ablatus furto diceret̃. Quod aũt in sepulchro ponendus eẽt. ꝓph̃e testimoniũ est dicentis. Hic habita bit in excelsa spelũca petre fortis sime. Statimq; p⁹ duos u̓siculos se q̇t. Regẽ cũ gl̃a uidebitis. xxviii

Vespe aũt sabbati q̃ lucesc̃ in p̃ma sabbi. uenit maria mag dalena et altera maria uidẽ sepulchrũ. Quod diuersa tpa ui situũ mulierũ in euangeliis descri bũtur nõ mendacij signũ est ut ip̃i obiciũt sedule uisitationis of ficij. dũ crebro abeũt ac recurrũt et nõ patiũt̃ a sepulchro dñi di u abeẽ uel lõgius. Et ecce terremo tus fc̃us est magn⁹. angelus eñ dñi descendit de celo et accedẽs re uoluit lapidẽ. et sedebat sẽ eũ. Erat aũt aspc̃us eius sicut fulgur et uestimentũ eius sicut nix. Dñs nr̃ vn⁹ atq; idẽ filius dei at q; filius hoĩs. iuxta utraq; naturã diuinitatis et carnis. nũc magni tudinis sue nũc humilitatis signa demõstrat. Unde et in p̃nti loco q̃uis q̃in hõ sit q̇ crucifixus ẽ. q̇ sepultus q̇ clausus tumulo cui lapis opposi tus exhibet. tñ que foris agunt ostendũt filiũ dei. sol fugiẽs. tene bre ingruentes. t̃ra ꝯmota. uelũ scissũ. saxa disrupta. mortui sus

ciati. āgelorū ministia q̄ ab īitio
natiuitatis eius deū ꝓbabant. Ad
mariā gabriel uenit. cū ioseph
angl's loquit᷑. ide pastorib⁹ nū
ciat. āgelorū postea audit᷑ chor⁹
glā in excelsis deo. et in t'ra pax
hoībus bone uolūtatis. Tēptā
t᷑ in solitudīe. et p⁹ uictoriā sta
ti seruiūt angeli. Nūc q̄z āgel⁹
uenit custos sepulchri dn̄ici. et
in uestitu cādido sigē glīam tri
ūphantis. Necnō ascendente
dn̄o ad celos duo āgeli in oliue
ti mōte cernūtur. pollicentes
aplis sc̄dm saluatoris aduen
tū. Pre timore aūt eius exterriti st̄
custodes. et f'cī uelut mortui.
Respondens aūt angelus dixit mu
lierib⁹. Nolite time' vos. scio eñ q'
ihm q' crucifixus est q̄ritis. Cus
todes timore ꝑteriti. instar mor
tuorū stupefcī iacent. et tū an
gelus nō illos ſʒ mulieres ꝯsola
tur. Nolite time' vos. illi inq̄ ti
meant. in quib⁹ ꝑseuerēt pauor.
in q̄bus ꝑmanet īcredulitas.
Ceterū uos q'a ihm q̄ritis cruci
fixū. audite q' resurrexit. et ꝓ
missa ꝑfecit. Venite et uidete lo
cū ubi positus erat. ut si meis
ūbis nō creditis. uacuo creda
tis sepulchro. et q̄dā cito ꝑge
te et nūciate discipl'is ei⁹ qu
a surrexit. et p̄cedet vos in ga
lileā. hoc est in volutabrū gen
tiū. ubi añ error erat et lubri
cū et firmo ac stabili pede uest
tigiū nō ponebāt. Et exierūt
cito de monumēto cū timore

et gaudio currētes nūciauerūt
discipulis eius. Duplex mētes
mulierū tenebat affc̄us. timoris
et gaudiū. et alter de miraculi
magnitudīe. alter ex desiderio re
surgētis. et tū utrūq; femineū ꝯci
tant gradū. Pergebant ad aplos
ut ꝑ illos fidei seīnariū spgeret᷑
Et ecce ihs occurrit illis dicēs. A
uete. Que sic q̄rebant q̄ iam cur
rebāt' merebant' ihm obuiā dn̄m
resurgentē. et ꝑme audire. auete
ut maledictū eue mulieris mu
lierib⁹ soluet᷑. Ille aūt accesserūt
et tenuerūt pedes eius et adora
uerūt eū. Ille accedūt et tenent
pedes q'a adorauerūt eū. Ceterū
illa q̄ querebat uiuētem cū mor
tuis. nesciebat adhuc dei filiū re
surrexisse. merito audit ne tāgas
me. nondū eñ ascendi ad patrē
meū. Tūc aūt illis ihs. nolite ti
mē. Et in ueti et in nouo īstru
mento hoc sp̄ obseruandū est
q' qn̄ augustior aliq̄ apparuit ui
sio. ꝑmū timor pellit᷑ ut sic mē
te placata possint q̄ dicunt' au
dire. Ite nūciate fratribus meis
ut eant in galileā. ibi me uide
būt. Quos fratribus et in alio loco
dixit. annūciabo nomē tuū fra
tribus meis. Qa saluatorē neq̄
q̄ in iudea ꝯspiciūt sed in gentiū
mltitudīe. Et ꝯgregati cū senio
rib⁹ ꝯsilio accepto pecuniam co
piosā dederūt militib⁹ dicētes
Dicite q'a discipuli ei⁹ nocte ve
nerūt et furati st̄ eū vobis dor
mientib⁹. Et si hoc auditū fuit

a pside. nos suadebim' ei et secu
ros vos faciem'. Custodes mo
nu͞m ↄsitenti ad urbe͞ ↄcita rede
u͞t. nu͞ciant principib' sacdotu͞
q̄ uiderunt q̄ fc̄a conspexerut. Il
li q̄ debuerant ↄuti ad penitam
et ihm̄ quere͞ resurgente͞ pseue
rant in malicia. et pecunia͞ q̄
ad usus te͞pli data fuat. vertu͞t
in redeptione͞ mendacij. sicut an͞
triginta argēteos iude dederu͞t ꝓ
ditori. Oēs g͞ q̄ stipe te͞pli et hys
q̄ ↄferunt ad usus ecc͞ie abutu͞t
in aliys rebus q̄bus sua͞ expleat
uolu͞tatem. siles st̄ scribaru͞ et sa
cerdotu͞ redimentu͞ mendaciu͞
et sanguine͞ saluatoris. Undeci͞
aūt discipli abieru͞t in galilea͞ in
monte͞ ubi ↄstituerat illis ihc̄s.
Post r͞surrectione͞ ihs̄ in galilee
monte ↄspicit͞. ibiq; adorat͞. licet
q̄dam dubitēt. et dubitatio eor͞
nr͞am augeat fide͞. Tu͞c manifesti
us ondit͞ thome et latus lance
a wlneratu͞. et man' fixas de
m͞rat clauis. Accedēs ihs̄ locut'
est eis dicēs. Data est m͞ oīs ptās
in celo et in t͞ra. Illi ptās data ē
q̄ paulo an͞ crucifix'. q̄ sepultus
in tumulo. q̄ mortu' iacuerat. q̄
postea r͞surrexit. In celo aūt et in
t͞ra ptās data est. ut qui an͞ reg
nabat in celo. ꝑ fidem credentiu͞
regnet in t͞ris. Euntes g͞ docete oēs
gentes baptizātes eos in noīe
pr͞is et filij et sp͞us sc͞i. Primu͞ do
cent oēs gentes. deīn doctos inti
gu͞t aqua. Non eī pt̄ fieri ut cor
p' baptismi r͞apiat sacr͞m. n͞ aīa

aīa fidei susceperit u͞itate͞. Baptiza͞
tur aūt in noīe pr͞is et filij et sp͞us
sc͞i. ut quoru͞ una est diuinitas sit u
na largitio nomeq; trinitatis unus
est ds̄. Docētes eos seruar͞e oīa q̄
cu͞q; mandaui vobis. Ordo piu
us. Iussit ap͞lis ut p͞mu͞ docerēt v
niu͞sas gētes. deīn fidei tingerēt
sacr͞o. et post fide͞ ad baptisma q̄
cēnt obseruāda p͞ciperent. At ne
putem' leuia eē q̄ iussa st̄ et pau
ca. addidit. oīa quecu͞q; mādaui
vobis. Ut q̄ crediderunt. q̄ in trinita
te fuerunt baptisati oīa faciant
q̄ precepta st̄. Et ecce ego vobiscu͞
su͞ oībus dieb' usq; ad ↄsu͞matio
ne͞ sc͞li. Qui usq; ad ↄsu͞matione͞
sc͞li cu͞ discipulis se futuru͞ esse ꝓ
mittit. et illos ondit sp̄ esse uictu
ros et se nu͞q͞ a credētib' recessuru͞.
Qui aūt usq; ad ↄsu͞matione͞ mu͞
di sui p͞ntiam pollicet͞. non igno
rat eam diem. in q̄ se sciat futuru͞
cu͞ ap͞lis.

7 al. Gradum

Gressum quem ma-
theus in ordine
regie successio-
nis ediderat
lucas in sacer-
dotali ordine
computat: quem-
dum utrique diuinat et agnitionem
in domino utriusque tribus utrique sig-
nificat. Utrique generationis gradus
posuit. quia sacerdotalis et regie
tribus societas per dauid ex con-
iugio uiri iam a salathiel in zoroba-
bel confirmatur ex generatione. Atque ita
dum matheus principium originis que
ex iuda propagabatur recenset. lu-
cas uero acceptum per nathan ex tri-
bu leui genus edocet. sicut quibusque
partibus dominum nostrum ihesum christum qui est et-
nus rex et sacerdos. etiam in carnali
ortu utriusque generis gloriam probaue-
runt. Quod uero ioseph potius quam ma-
rie natiuitas recensetur nichil refert
eadem enim est totius tribus atque una
cognatio. Exemplum autem etiam mathe-
us et lucas dederunt patres uiuente
appellantes non tantum generationem quam gente
quia ab uno tribus cepta sub uni-
us successionis et originis familia con-
tinet. Cum enim filius dauid atque ab-
rahe ostendendus sit quod ita cepit. Liber
generationis ihesu christi filii dauid fi-
lii abrahe. Non differt quos in ori-
ginis numero atque ordine collocetur
dummodo uniuersorum familia cep-
ta esse intelligatur ab uno. Ita enim
eiusdem tribus sunt ioseph et ma-
ria. dum perfectus esse ex abrahe generatione
ioseph ostenditur. perfectam quoque docet

et mariam. Hec enim in lege ratio seruata
est ut si mortuus sine filiis familie
et princeps fuisset defuncti uxorem
posterior frater eiusdem cognationis acci-
peret. susceptosque filios in familiam
eius qui mortuus esset referret manet-
que ita in primogenitis successio-
nis ordo. cum patres eorum qui post se
nati essent et nomine habeant et generatione
Sequens illud est. quia dixim*us* secundum
rerum fidem generationem istius ordinis
nec numero sibi nec successione constare.
Huius quoque rei ratio afferatur. Non enim
leuius enim est. ut aliud in narratione
sit. aliud fuit in gestis. et aliud re-
ferat in summa. aliud uero teneat in
numero. Namque ab abraham usque ad da-
uid quatuordecim generationes enumerate
sunt. cum in regnorum libris decem et sep-
tem deprehendantur. sed in hoc non men-
dacii aut negligentie uicium est. Tres
enim tunc pretermisse sunt. Nam ioram genu-
it ochoziam. ochozias autem genuit io-
am. ioas deinde amaziam. amazias
autem oziam. Et in matheo ioram ozi-
am genuisse scribitur. cum quartus ab eo
sit. Hoc ita quia ex gentili femina io-
ram ochoziam genuit ex achab sal-
domo. denique erat per prophetam non
nisi ad quartam generationem in throno
regni israel quemquam de domo ahab es-
sessurum. Purgatur que labe familie
gentilis tribus que pretermissis iam regna-
lis in quarto generationum consequentium
origo numeratur. Usque ad mariam genera-
tiones quatuordecim esse scribuntur cum in
numero tredecim reperiant. Nullus error
esse potest scientibus. non enim solum esse
domino nostro ihesu christo originem que

cepit ex maria. Sed in generatione cor-
poris nativitatis etiam significantiam
comprehendi. Generationis autem ratio simplex
est. nam conceptum ex spiritu sancto natum ex
maria virgine. omnium opus est prophetarum.
Sed plures irreligiosi et a spirituali doc-
trina admodum alieni. occasionem ex
eo aucupantur turpiter de maria opi-
nandi. eo quod dominum sit prius quam convenirent
inventa est in utero habens. Et illud. noli
timere accipere coniugem tuam. Et illud. non
cognovit eam donec peperit. non recor-
dantes eam desponsatam fuisse. et deinde
hoc esse ioseph volente eam abicere qui-
a iustus ipse nollet eam lege decernu
Igitur ne quis de partu eius ambiguitas exis-
teret ipse conceptum ex spiritu sancto christi testis
assumitur. Dehinc quia desponsata es-
set. in coniugem recipitur. Cognoscatur ita-
que post partum. id est transit in coniugis no-
men. Cognoscatur enim non admisceri.
Denique cum transire ioseph ad egyptum
ammonetur. ita dicitur. Accipe puerum et
matrem eius. Et rursum in luca. Et
revertere cum puero et matre eius. Et e-
rat ioseph et mater eius. Et quotiens
cumque de utroque fit sermo. mater po-
tius christi. quia id erat. non uxor ioseph
est nuncupata. quia non erat. Sed hec
quoque ab angelo ratio servata est. ut cum de-
sponsatam eam iusto ioseph significa-
bat. coniugem nuncuparet. Nam ita
ait. Ioseph fili david noli timere ac-
cipere mariam coniugem tuam. Ergo et con-
iugis nomen sponsa suscepit. ut post
partum in coniuge recognita. tantum ihesu
matrem ostenderet. ut quemadmodum iusto
ioseph deputaretur eiusdem marie
in virginitate coniugium. ita venerabi-
lis eius ostenderetur in ihesu matre virgini-
tas. Verum homines perversissimi hinc pre-
sumunt opinionis sue auctorita-
tem. quod plures dominum fratres habuisse
sit traditum. Qui si marie filii fuis-
sent et non potius ioseph ex priore
coniuge suscepti. nunquam in tempore passio-
nis iohanni apostolo transcripta esset in ma-
trem. domino ad utrumque dicente. mulier ecce
filius tuus. et iohanni. ecce mater tua.
nisi quod ad desolate solatium caritatem
filii in discipulo relinquebat. Capitulum

Stelle autem ortus primum a ij.
magis intellectus indicat
mox gentes in christo credituras
ras. et homines professionis longe a scien-
tia divine cognitionis aversi. lumine quod
statim in ortu eius extitit cognituros.
Denique oblatio munerum intelligen-
tiam in eo totius qualitatis expressit.
In auro regem. in thure deum. in mir-
ra hominem confitendo. Atque ita per ve-
nerationem eorum sacramenti omnis est consum-
mata cognitio. in homine mortis. in
deo resurrectionis. in rege iudicii.
Quod vero repetere iter atque ad herodem
in iudeam redire prohibentur. nichil a
iudea petere scientie agnitionisque per-
mittimur. sed in christo salutem omnem
et spem locantes admonemur prioris
vite itinere abstinere. Parante autem
herode parvulis necem ioseph per an-
gelum monetur uti eum in egyptum trans-
ferat. Egyptum ydolis plenam et omni-
genum deum monstra venerantem. iam
post iudeorum insectationem. et in eo
extinguendo prophane plebis assen-
sum. christus ad gentes vanissimis re-
ligionibus deditas transit. et iudea

relinquēs ignorantiū stilo colend⁹
īfertur. Bethleem idz iudeā in eum
sanguine redūdante. herodis uo
furor et īfantiū interfectio appli
data in xpianos seuientis est for
ma. existimantes se blorū mēm
cede posse in oīm fide et ꝯfessione
xpī nomē extinguere. Sz gl'osius ꝑ
ꝓphiam nēa eorū honor reddit di
centē. Vox in rama audita ē plo
ratus et ululatus multus. rachel
plorās filios suos et noluit ꝯsola
ri qīa non sunt. Rachel iacob uxor
fuit diu sterilis. sed illos ex his quos
genuerat amisit. Vn hec in ge
nesi ecclīe typū pretulit. Nō igit
illius vox et plorat⁹ audit⁹. que
nullum habuit amissorū filiorū dolo
rē. sed hui⁹ ecclīe diu sterilis nūc uo
fecūde. cui⁹ ploratus ex filiis nō
ideo quia peremptos dolebat audi
tur. sed quia ab his puniebant quos
primū genitos filios retinē uoluit
Sz denique ꝯsolari se noluit qui dole
bat. Non erāt cū hiis qui mortui
putabātur. in eternitatis eī ꝓfec
tū ꝑ martyriū gloriam efferebātur. Co
solatio aūt rei amisse erat prestan
da nō auctē. Postquā mortuo he
rode ioseph ꝑ angelū monetur
ut ī iudeā cū puero et mre ipi
us redeat. et reuertens cū arche
laū herodis filiū regnare audisset
timuit eo ire. et ꝑ āgelū mone
t ut in galileā transeat. et in regi
onis ei⁹ ciuitate nazareth inhitet
Reuti g̃ ad iudeā monet. et reu
sus timet. Et rursū visu āmoni
t⁹ transire ad regionē gentiū iubet

Sz q° timē eū qui āmonit⁹ fit nō
oportuit. q° ꝑ angelū deserti āmo
nitio mox mutāda nō debuit. Vn
tāmen rō seruata ē. Ioseph cū aplo
rū habz speciē. quibus xp̄s circumferen
dus ē creditus. Hiis tamē herode mortu
o. idz ꝑplo eius in passione dn̄i de
pdito iudeis predicare sunt missi. Mis
si eī erant ad oues ꝑditas dom⁹
isrl'. Sz manēte hereditarie infide
litatis dn̄atu metuūt et ēcedūt
āmoniti ꝑ visū. s. scī spūs donū
in gentibus ꝯtemplantes. ad eas trāns
ferunt xp̄m iudee missū. sz uitā et
salutē gentiū nūtiaptū. Ca. iii

In dieb⁹ illis venit iohēs pdi
cans in deserto iudee dicens
pniām agite appropinquabit
eī regnū celorū. et cet. In iohe locus
pdicatio. uestitus. cib⁹ est ꝯtuend⁹
atque ita ut mendacium gestorū ue
ritate non ideo corrūpit. sed gene
ris rebus interioris intelligentie rō
subiecta sit. Fuerat eī predicātī et
locus oportunior. et uestitus uti
lior. et cibus aptior. sed subest ges
tis rebus exēplū. et in eo opatio
ipa meditatio ē. Nā ad desertū
iudeā uenit. Desertū dei freque
tatione nō appli. et natiuā scī spūs
habitatione. nō hominū. ut pdicatio
nis locus eorū quibus pdicatio e
rat missa solitudinē ꝑtestaretur
Pniām qz regno celorū appropī
quāte ꝯnūtiat. ꝑ quā est redi
tus ab errore. et recurs⁹ a crimine
et p⁹ uiciorū pudorē ꝑfessio de
sinēdi. ut deserta iudea meminisset
eū se susceptura. in quo ē celorū

regnū nō uacuū deinceps futu
rū. si se a uectibus uicijs pnīe ɔfes
sione purgasset. Pilis etiā came
lorū uestis attexta pegrinū ɔphi
te istius pdicationis hītū desigt
tū exuuijs īmūdarū pecudū q
bus pares cristiani xpī predica
tor induit. Sitqʒ sāctificatū habitu
ɔphali. quāqʒ nobis uel īutile fue
rat an l' sordidū. Zone āt precīc
tio efficax in oē opus bonū est
apparatus. ut ad oē ministeriū xpī
voluntatis sim⁹ accincti. In esū etiā
eligūtur locuste fugaces hoīm et
ad oēm aduētus nri sensū vola
tites. nos s. qui ab oī sermone et
ɔgressu ɔpharū. ipsis qbusdā cor
poris saltib⁹ efferebam̄. voluntate
vagi. opibus īutiles. uerbis qrula.
sede pegrini. nūc sim⁹ sctōrū ali
monia et sacietas ɔpharū. electi
sil' cū melle siluestri dulcissimū
ex nobis cibū nō ex aluearijs le
gis. sed ex truncis siluestrium arbo
rū prebituri. Tali g' iohēs habitu p
dicans uenientes pharizeos et sadu
ceos ad baptismū ɔgenies ui
parat uiparū. factā ut dignū
pnīe fructum moneat. ne se abra
hā prēm hrē se gl'entur. quia ex
lapidib⁹ deus potēs est abrahe
filios excitare. Dignitatis g' origi
nis in opm ɔsistit exēplis. et p
sapie gl'a fidei imitatioē retinet.
Diabolus īfidelis. abrahā fidelis.
Nā ille in hoīs trāsgressione fu
it pfidus. hic uo iustificat⁹ ex fide
est. Igr uiu⁹ cui⁹qʒ mores atqʒ uita
ppinquitate cognationis accipit

Qui fideles sūt abrahe ɔpago p fidē
sunt. Qui āt infideles sūt in diabo
li ɔgenie īfidelitate mutātur. Qui
et pharizei uiparū natio nūcupā
tur. et gl'atio sāctificati patris ībetur
et ex saxis et rupib⁹ abrahe filij
excitātur. et ut opantes dignos
fructus pnīe sint āmonent ut qui
diabolū hrē prēm ceperāt. cū eis
qui de lapidib⁹ excitarētur rursū
abrahe filij p fidē fiant. Securis
uo radicib⁹ arborū apposita testa
tur uis pntis in xpō ptatis īfructuo
sarū arborū cede et ɔcremacioē
significans īutilis pfidie excidiū ɔ
flagratione iudicij ɔparari. et quia le
gis opus eēt etiā inefficax ad sa
lutē. et iohēs baptizādis ī pniaʒ
nūcius extitisset. ɔpharū enī of
ficiū erat a pctīs reuocare. xpī uo
ɔpriū saluare credētes. Se quidē bap
tisare in pniam dicit. sed fortiorē
eē uenturū cui⁹ ferendorū calcia
mentorū sit īdign⁹ officio. aplīs
circuīferende pdicationis gl'am dē
linquēs. quibus speciosis pedib⁹ pa
cē dei debitū erat nūciare. Salu
tis g' nrē et iudicij tpīs desigt
in dnō dicēs. Baptizabit vos spū
sctō et igni. Quia baptizatis ī spū
sctō reliquū sit ɔsūmari igne iu
dicij. Cuius uentilabrū in manu
et mūdabit areā suā et ɔgrega
bit triticū suū in horreū. paleas
āt ɔburet igni īextinguibili. Uen
tilabri opus ē ab infructuosis dis
cernere fructuosa quod in manu dnī
sitū arbitriū iudicat ptatis. tri
ticū suū pfectos. s. credentiū fruc

horreis recondentis. paleas vero inuti
lium atque infructuosorum hominum inani
tatem igne iudicii concremantis.
Tunc venit Ihesus a Galilea in Iorda
nem ad Iohannem ut baptizaretur ab e
o. textus. Erat in Ihesu Christo homo to
tus. atque ideo in famulatum spiritus
corpus assumptum omne in se sacramentum nostre
salutis explevit. Ad Iohannem igitur ve
nit ex muliere natus constitutus sub
lege. et per verbum caro factus. Ipse quidem
lavacro egens non erat. quia de eo
dictum est. peccatum non fecit. et ubi pec
catum non est remissio quoque est eius
otiosa. Set assumptum ab eo creatio
nis nostre fuerat et corpus et nomen
atque ita non ille necessitatem habuit
abluendi. sed per illum in aquis abluti
onis nostre erat sanctificanda purgati
o. Denique a Iohanne baptizari prohibetur
ut deus. et ita in se fieri oportere ut homo
edocet. Erat enim per eum omnis implenda
iusticia. per quem solum lex poterat im
pleri. Atque ita et prophetie testimonio la
vacro non eget. et exempli sui auc
toritate humane salutis sacramenta con
summat. hominem et assumptione sancti
ficans et lavacro. Ordo etiam in eo
archani celestis exprimitur. Nam bap
tizato eo reseratis celorum aditibus
spiritus sanctus emittitur. et specie columbe
visibilis agnoscitur. et istiusmodi
paterne pietatis unctione perfundi
tur. vox deinde de celis ita loquitur. Fili
us meus es tu ego hodie genui te. Filius
dei auditu conspectuque monstratur ple
bi. qui in fide et precepti sui obedientia de
domino suo mittitur ad testimonium
contemplationis et vocis postea que
lavacrum. Ac sic ut ex eis que consum
mabantur in Christo cognosceremus et de
celestibus portis secundum in nos spiritum
involare. et celestis nos glorie unctione
perfundi. et paterne vocis adoptione
dei filios fieri. cum ita dispositi in nos
sacramenti ymaginem ipsius rerum effectibus
veritas prefigurant. Capitulum iiij.
Tunc Ihesus ductus est in deser
tum a spiritu ut temptaretur a
diabolo. Et in deserto traductio et
quadraginta dierum ieiunium. et post ieiu
nium fames. et zathane temptatio.
et responsio domini. magni celestis quoque consi
lii effectibus plena sunt. Nam quod in de
sertum ductus est. significatur libertas spiritus
sancti. hominem suum iam diabolo offeren
tis et permittentis temptandi et assu
mendi occasionem. quam non nisi dati
temptator habuisset. Erat igitur in diabo
lo de metu suspicio. non de suspici
one cognicio. Movebat enim quadragin
ta dierum ieiunio. sciebat totidem di
ebus aquas abissi effusas. exploratam
repromissionis terram moysi legem a
deo scriptam. annorum quoque quibus plebs
in heremo vita angelorum habitumque man
sit hunc numerum expletum fuisse. Igitur
istius temporis metu in temptando eo
quem hominem cognoscebat subsistit te
meritatem. Adam enim plexerat et in
mortem fallendo traduxerat. set ita
dignum neque eius et sceleri erat
ut in eo cuius morte et calamita
tibus gloriabatur homine vinceretur. et que
dei beneficia homini invidisset. an tempta
tionem deum in homine intelligere non
posset. Temptatur igitur statim post bap
tismum dominus temptatione sua indicans

in sāificatis bonis maxīe diaboli
tēptamēta grassaṅ. q̄a uictoria e⁹
est magis exoptata de sc̄is. Nō a-
bū̄ etiā hoīm esurit sed salutē. Nā
p⁹ q̄dragīnta dies. nō in q̄dragīta
dieb⁹ esurivit. moyse et helia in eodē
ieiunij tpe nō esurientib⁹. Ig̃ cū̄ esuīt
dn̄s nō̄ inedie subrepsit op̄atio. sed
ūtus illa q̄dragīta dierū̄ nō mo-
ta ieiunio. nē sue hoīem dēliq̄t.
Non ei erat a deo diabolus sed a
carne vīcendus. quā utiq̄ʒ et eu-
tare ausus fuisset nī in ea p̄ esuri-
tionis īfirmitatē q̄ sit hoīs recog-
nouisset. quā utiq̄ʒ in eo sentiēs
ita orsus ē. Si filius dei es Anceps
sermo ē si filius dei es. Licet esuī-
entē uidēt. q̄dragīnta tn̄ dierū̄
in eo ieiuniū̄ ptimescebat. Qua-
terū̄ rōe indicat. p⁹ q̄dragīnta
dierū̄ ↄūsatione q̄b⁹ post passio-
nē in sclō erat ↄmoratur⁹ esuī-
tionē se hūane salutis habiturū̄
quo in tpe expectatū̄ deo p̄ri mu-
n⁹ hoīem quē assūpserat ēpor-
taūt. Cōtuendū̄ itaq̄ʒ nūc ill⁹
est q̄bus tandē introgationib⁹
usus sit. ait. Si fili⁹ dei es dic ut
lapides isti panes fiant. Fallax
diabolus et ad traducendū̄ ar-
tifex callidissim⁹. Posse oīa xp̄m
sciebat. et esuritionē in hoīe ex
ipso ieiunij tpe sentiebat. ignar⁹
q̄dnā esuriret. Eum g̃ imitan-
do ↄditionē op̄is p̄posuit. p̄ quā
et in deo ex mutatione lapidū̄
in panes ūtutē p̄tatis agnosceret
et in hoīe oblectamēto cibi panē
tiā esuritionis illudēt. Sʒ dn̄s nō

panē potius q̄ salutē hoīm esuri-
ens ait. Nō in pane solo vivit
hō. q̄a ipse nō solū̄ homo sʒ et d̄s
licet usq̄ʒ in tēptationis diē cibo
hoīs abstinēt. dei tn̄ spū̄ alebat
ostendens nō in pane hoc solitārio
sʒ in ūbo dei alimoniā etnitatis
eē spandum. Sequēs etiā introga-
tio talis est. cū̄ in sūmū̄ tēpli sus-
tulisset eū̄. Si filius dei es mitte
te deorsū̄. etcē. Laborat tēptatio-
ne dn̄m de excelsis ad īferiora
deducē. et positū̄ in tēpli sūmo
idʒ sc̄ leges et p̄phas eminentē
in hūilib⁹ ↄtuīc. Sciebat q̄dem
et miīstia angelorū̄ p̄rōptu esse
filio dei. neq̄ʒ in lapidē posse offē-
sionis incidē. q̄ppe sup aspidē et
basiliscū̄ ābulaturū̄. et ↄcalca-
turū̄ leonē et draconē. De hijs cā
q̄ in se dn̄i sc̄ tacuit. sed supiora
mēorando uult quoq̄uo obiam
elicē tēptator. elatur⁹ hūc glāʒ
q̄ sibi dn̄s maiestatis licet p̄⁹
fidentiā paruisset. Sʒ nlla dia-
bolo ↄtigit tāte fraudis occasio
idip̄m dn̄o tpe passione testātē
cū̄ dicat. uenit p̄inceps h⁹ sc̄li
et nō inuenit in me q̄cq̄. Dig-
na g̃ hanc ei⁹ petulātiā dn̄i ē
secuta ↄfusio. Non tēptabis et
dn̄m et deū̄ tuū̄. Diaboli cona-
tus et tēptamenta ↄtundēs. et
deū̄ se p̄testat̃ et dn̄m. docēs a
fidelib⁹ abesse oportē iactantiā
q̄a cū̄ oīa possibilia sint deo
nichil tn̄ in tēptatione eius ad-
dendū̄ sit. Sʒ iā tcio totā diabo-
lice p̄tatis ↄmouet ābitio. Cō

stituto q' dño in monte excelso
vniusa orbis trarū regna cum
qʒ gl'am obtulit si mō adoraret
ē. Ipsa iā gemina victo opinio
nē suspicionis excesserat. Cibo a
dā plexerat. et de padisi gl'a in
pn̄ locū idʒ in regionē vetite ar
boris deduxerat. tuo dn̄i nois ā
bitione corrupat. dns futurū
silem polluēdo. Jq' adusus dn̄m
totū iā sc̄li ptute pugnat. et cre
atori suo possessio huiꝰ vniusita
tis offert. ut tenēs ordinē fran
dis antiq; quē nec cibo plexerat
nec loco mouerat. nūc vel ābi
one corrūpet. Eʒ victo dn̄i dig
nū de supioribus gradū fecit. A
it ei. Vade retro p'me zathanas
Scriptū est ei. dn̄m deū tuū ado
rabis. et illi soli seruies. Tenuitu
tis tātē agruū exitū tulit. cū et
tuninū suorū in zathana no
mē audiuit. et dn̄m deū suū ad
orandū in hoīe agnouit. Hibu
it etiā huiꝰ victionis effcū mag
nū nobis dn̄s exēplū. ut atēp
tu huānē ptutis gl'a. et sc̄li ā
bitione ipositu. solū meīussem'
deū et dn̄m adorandū. q'a oīs
sc̄li hōr diaboli sit negociū. P'
hanc q' diaboli fugū angeli
xp̄o ministrant. ondens victo a
nobis calcatoq; diaboli capite. et
āgelorū ministeria. et uītutū ī nos
celestiū officia nō defutura. Cū au
disset aūt ih's q' iohēs traditus
eet. secessit in galileā. Transit'
in capharnaū et gphie sue rei
tteste ordo ē. In pisatorū uo al
lectione ex hoīm arte futuri co
officiū opus pditur. ut piscab' e
mari. ita hoībus deīceps e sc̄lo ī
locū supiorem idʒ in lumē celes
tis hitaculi ptrahendis. Quib'
et arte et pn̄as et domos relin
quentibus. docem̄ xp̄m sequi.
et sc̄laris uite solicitudīe. et p̄ne
domꝰ asuetudine nō teneri. In
q̄tuor p̄mū uo ap̄lis eligēdis p̄
ter terū fidē. q'a et ita gestū est fu
turorū euāgelistarū nūs p̄figu
bat. Galileam q' circuit et in sy
nagogis p̄dicat regnū euāgeli
ū. et oīm egritudinū infirmita
tes medendo fīis ipse se pfert. ut
quē in pphārū voluībus legē e
rant. soluti. p̄ntem opibus ꝯtue
rentur. Ca. v.

Congregatis q' plimis tur
bis. monte ascendit et
docet. In p̄no maiestatis posit' ꝯ
celsitudīe. celestis uite p̄cepta cō
stituit. Non ei ciuitatis istituta
q' in ciuitate positus edidisset
Deniq; ita scriptū est. Aperit os
suū et docebat eos. locutū cū fu
isse p̄opatus erat dicē. sed q'a in
gl'a p̄ne maiestatis [illegible]iterat. et
ciuitatē docebat. ideo ad motū
sp̄us eloquētis obedisse ondit'
huani oris officiū. Bt̄i paupes
sp̄u. q̄m ipsorū est regnū celorū.
Exēplo dn̄s docuerat huāne ā
bitionis gl'am relinquendā. dicēs
dn̄m deū tuū adorabis. et illi so
li seruies. Et cū se p p̄phas p̄sm
humilem et ad uba sua trement
tē p̄monuisset eē electurū in

spūs hūilitate pfcē btitudinis
posuit exordiū. Igr̄ hūilia ~~sen~~ sapi
ētes. r. sc̄ hoīes recordātes in ce
lestis regni possessione ꝯstituīt
ꝯstitis sibi ex sordētibus ac tenuis
simis principiys coalitos. in hāc for
mā pfcī corpis ꝑcreari. et in huc
sentiendi. ꝯtuendi. iudicādi. agē
di sensū. deo pfciꝫ mīstrante ꝑce
dē. nichil cuiqꝫ suū esse. nichil ꝓ
priū. sed cūctis dono pn̄tis vni9
cede et veniēdi in vitā tribui ꝓ
mordiū. et utendi ea sbām mīs
trā. ac nos optimi illi9 q̄ nobis
sit ista largitus exēplo. pfcē in
nos bonitatis ei9 ēē emulos opor
te. ut bonus sit coīa oīa oībus ex
istimem9. Nulla nos nec sclaris
fastus insolēcia. nec opū cupidi
tas. nec īanis glie ābitio corrū
pat. sed sbiecti deo sim9. et de coīo
ne viuēdi in oēs vite cuitate ꝯstē
neam9. Magnū eciā in eo q̄ na
ti sum9 dīne bonitatis futurū
ꝑfectū existimātes. cui9 pimū at
qꝫ hōr pn̄tis vite opibus sit me
rendū. Atqꝫ ita p hanc sp̄s hūi
litatē q̄ de deo nobis meīnerim9
et indulta oīa. et deinceps potio
ra spanda celorū regnū erit nr̄ꝫ
Bti mites. qm̄ ipsi hēditabūt
terram. Mitib9 tre hēditatē polli
cet. idꝫ eius corpis qd̄ ipse dn̄s
assūpsit hitaculū. q̄a p māsue
tudinē mentis nr̄e habitauit
xp̄s in nobis. nos qꝫ glia clarifi
cati eius corpis vestiem9. Bti lu
gētes. qm̄ ipsi ꝯsolabūtur. Lugē
tibus etiē ꝯsolationis solacia re

ꝓmittit. Nō orbitates. q̄ ꝯtuclīas
q̄ dāpna merētib9. sed pcā vetā
flentib9. et crimīnū qb9 obsordesca
mus ꝯsciā erūpnosis. hec sedula ī
celo ꝯsolatio spatur. Bti q̄ esuriūt
et sitiūt iusticiā. qm̄ ipsi satura
būtur. Sitientib9 et esuriētibus ius
ticiā. btitudinē tribuit. significans
extensā in dei doctrinā sctōrum au
ditatē. bonus pfcē in celo sacieta
tis expleri. Bti misīcordes. qm̄ ipsis
miserebit9 ds̄. Misordib9 nūc mu
nera spacat. In tm̄ enī deus beni
uolētie nrē in oēs delcātur affcū
ut unūm suā sit misericordib9
pstitur9. Bti mūdo corde qm̄ ipsi
deū videbūt. Mūdis corde ꝯspcīn
dei spondet. Nichil eī pollutū et
sordidū ad occursū dīne claitā
tis īsistet. et a ꝯspcū dei acies ob
solute mētis hebetur. eos. s. visui
et occursui dei ēē pacientes. qb9
p cū nitorē ac vite puritatē ptās
sit ꝯtuendi. Non eī ī spū pfcā
et īmortalitate īmutati qd̄ solis
mūdis corde dispositū est. hoc qd̄
in deo est īmortale cernem9. Bti
pacifici. qm̄ filij dei vocabūtur.
Pacificorū btitudo adoptionis
est merces. ut filij dei maneāt. Pa
rens eī oīm ds̄ vn9 est. neqꝫ alit
trāsiet in nūcupatione familie
ei9 licebit. ī obliuione carū re
rū assūpta qbus possim9 offen
di. frena īuice caritatis pace vi
uam9. Bti q̄ pscutionē paciū
tur ppter iusticiā etc. Pfecta ad
postremū eos btitudine muniā
tur. qbus oīa p xp̄o pati prom9

affectus est. quia ipse iustitia est. Huius
igitur et regnum reservatur. et merces in ce-
lo copiosa promittitur. qui in contemptu
seculi pauperes spiritu. et dampnis rerum
presentium futurisque probrosi. et adversus
maledicta hominum celestis iustitie con-
fessores ac deinceps gloriosi promissorum
dei merces omnem vite usum testimonio
eternitatis eius impenderint. Vos estis
sal terre. Quod si sal evanuerit. ad nichi-
lum valet id quod sallietur. Sal ut ar-
bitror terre nullum est. quo igitur apostolos
sal terre nuncupavit. Sed spectandus est
querendi dictorum quam et apostolorum of-
ficium. et ipsius salis natura monstrabit.
in se uno continens aque et ignis e-
lementum. Et hoc ex duobus est unum.
Hic igitur in unum usum humani generis ef-
fectus. incorruptionem corporibus quibus
fuerit aspersus impertit. et ad omnem sen-
sum conditi saporis aptissimus est. Apostoli
autem sunt rerum celestium predicatores. et
eternitatis velut satores immortali-
tatem omnibus corporibus quibus eorum ser-
mo aspersus fuerit conserentes. atque ut
iohannes superius testis est. sacramento aque
ignisque perfecti. Merito igitur sal terre sunt
nuncupati. per doctrine virtutem sallien-
di modo. eternitati corpora reservan-
tes. Sed naturale semper eadem est. nec immu-
tari umquam potest. Verum quia conversioni
homo subiacet. et solus beatus qui usque
in finem in omnibus dei operibus permanserit
ideo eos sal terre nuncupatos monet
in tradite sibi potestatis virtute persis-
tere. ne infatuati nil sallient et ip-
si sensu accepti saporis amisso. vi-
vificare corrupta non possint. et pro-
iecti de celle promptuariis cum hiis
quos sallierunt pedibus incedentium
proterantur. Vos estis lumen mundi.
Natura luminis est ut lucem quocumque
circumferatur admittat. illatumque edi-
bus tenebras interimat luce do-
minante. Igitur mundus extra cogniti-
onem dei positus obscurabatur igno-
rantie tenebris. cui per apostolos scientie lu-
men venit et cognitio dei claret
et de parvis eorum corpusculis quaqua-
que incesserint lux tenebris ministra-
tur. Non potest civitas abscondi super
montem posita. neque accendunt lu-
cernam et ponunt eam sub modio etc.
Civitatem carnem quam assumpserat
nuncupat. Quia ut civitas ex varieta-
te ac multitudine consistit habitanti-
um. ita in eo per naturam suscepti corporis
quedam universi generis humani congre-
gatio continetur. Atque ita et ille ex
nostra in se congregatione fit civitas
et nos per consortium carnis sue sumus
civitatis inhabitatio. Abscondi igitur iam
non potest. quia in altitudine positus
celsitudinis dei admiratione operum
suorum et contemplandus et intelli-
gendus omnibus offeratur. Sed nec lucer-
na accenditur recondenda sub mo-
dio. Cuius enim fructus est clauso impen-
sa luminis continere. Verum synagogam
digne dominus modio comparavit. que
susceptos fructus intra se tantum recep-
tans. certum modum de mensura obser-
vantia continebat. Nunc tamen cum fructu
omni adveniente se vacua sit non tamen
adhuc potens luminis occulendi. Atque
ideo tamen lucerna christi non reconden-
da sub modio est. neque operimento
occulenda synagoge. sed in ligno

passione suspensa lumē etiā et ī
ceta credentib⁹ p̄bitura. Doceti e
tiā fulgē aplos mor̄ lucē. ut ad
mirationē opis eoꝝ deo laus
īptiatur. nō q̄ ab hoīb⁹ opor
teat glām querē. cū oīa in honorē
dei agenda sī. s; ut dissilantib⁹ lu
cet nobis opus nēm huis īter q̄s
viuem⁹ elucat. Nolite putarē
qm̄ veni dissoluē legē aut ꝓphas
Nō veni dissoluē s; adiplē. Vir
tutis et ptās v̄borū celestiū gnū
dia in se monimēta cōplexa sī.
Lex eī opum posita ē. et oīa in fi
dē eorū q̄ in xp̄o erāt reuelāda
cōclusit. Eius et doctrina et passio
grande et ꝓfundū est p̄ne vo
luntatis arbitriū. Lex aūt sub ue
lamēto v̄borū spūaliū natiuita
tē dn̄i nr̄i ihū xp̄i. et corpalita
tē et passionē et resurrōnē lo
cuta est. Atq; id ita iā an̄ tpa scā
ria in etatis neē tp̄s esse disposi
tū frequēs et ꝓphica et aplica ē
auctoritas. Igit̄ post ieiuniū q̄
draginta dierū sathanas tutis
suspicionib⁹ anxius usq; ad tēp
tādi erupit audaciā. ingēs ī ihū
ptimescēs celestis molitiōis ar
chanū. Jtēs cū dn̄s nē nomē ex
corpe est. Itaq; et corpalitas eī⁹
et passio uoluntas dei et sal⁹ sci
est. et ultra hūanu eloquiū sermo
nis ē deū ex deo. filiū ex p̄re sba
cōsistentē. p̄mū in hoīem corpatū
dehinc morti hoīs cōditione sub
iectū. postremo p⁹ triduū in tu
tū a morte redeūtem. cōsociatum
sp̄s et sbe sue etnitate. materiā
assūpti corpis ad celū retulisse. Ne
q̄ aliud existiarem⁹ in opibus su
is eē q̄ cōtineret in lege nō soluere
legē ꝓfessus est sed īplere. Celū qui
dem et t'ra mariā ut arbitrami
elemētu eē soluenda. tetin ne mi
mū q̄dem posse eē de mādatis
legis infectū. In ipso eī lex et ꝓphi
a oīs īpletur. sed passione etiā iā
spm̄ traditur⁹ magnu huī⁹ in se
tertus archanu poto aceto cōsum
mata oīa esse ꝓfessus. Fidem eī gest
torū oīa tū ꝓphiarū gestū sume
bāt. Itaq; ne minima q̄dem mādā
torū dei. n̄ tū piaculo dei cōstituit
eē soluenda. futuros minimos id;
nouissiōs ac pene nullos denūti
ans minima soluētes. Nulla aūt
hus minora p̄ūt eē que minima s̄.
Minimū est aūt oīm dn̄i passio
et crucis mors. Quā si q̄s tāq̄ eru
bescendā non cōfitebit̄ erit minī⁹.
Cōfitenti uō magna in celo vo
cationis glā pollicet̄. Dico aūt vo
bis q̄a n̄ habundauit iusticia v̄rā
plusq̄ scribarū et phizeorū nō
intrabitis in regnū celorū. Pul
chrumo īgressu opus legis cepit
excedē. ut nō dissoluēt eā. sed ꝓ
fectu potiore p̄celleret aditū aplis
in celū. n̄ iusticiā phizeorū eq
tate ātcessent denūtians nō fu
turū. Positis eī huis q̄ in lege p̄
scripta sī. ꝓfectu ea nō abolitione
trāsgredit̄. Lex uetuit occidē rea
tū homicidij seruitute iudicij ex
piatura. Sz male in alterutrū cō
mote mētis affcō idē in euāge
lijs habz pene. et ex p̄cepto fidi

nō nun⁹ rea uia est sine rōe suscep
ta. q̄ in opibus legis hoīadiū. **Et
q̄ dixit frī suo racha reus ērit cōn
lio.** Racha uacuitatis oprobriū ē.
Et qui spū scō plenū ꝯuicio uacui
tatis īsimulet fit reus ꝯsilio scōꝝ
ꝯtumeliam sp̄s scī scōꝝ iudicium
aīaduersione luitur? **Qui aūt dix
erit fatuū reus ērit iehēne ignis**
Piaculi magni piaculū est. quē
salē deus nūcupauit cū contu
melia īfatuati sensꝯ lacessere. et
stultorū intelligentiā salliente
stulte intelligētie exasparare. Ma
ledicto istiusmodi ꝗ ētiu ignis
erit pabulū. Ita q̄ quod lex ne ip
sis q̄dem opib⁹ dāpnauit euā
geliorū fides ꝓ contumeliosa tm̄
ūborū facilitate dāpnat. Iniuri
a ꝗ uniuersos caritate deuincens
nullā īpacifice oīoīus fi' precē
patit. sed altario munera offe
rētes si rcordent' habē se cū frib⁹
aliq̄d sīlatū. recōsiliatos huana
pace reuti in diuinam pacē iubet
in dei caritatē de caritate hoīū trāsitu
ros. Et q̄a nllm tp̄s uacuū affcū
placabilitatis ēē pmittit. cito in
oī uite nrē uia recōsiliari nos
aduersario nro benignitate p̄ce
pit. ne in reditu grē morosi. in
mortis tp̄s non inita pace ueni
am? nobisq̄ aduersarius iudici tra
dat. et iudex ministro. et nō exea
m⁹ īm donec reddam⁹ nouissim
q̄drantē. In p̄ceptis diuine oīonis
remitti nobis pctā nrā oram⁹
exēplo. et dati aduersariis ꝯdicio
ne uenie. ipsi⁹ ueniā depcam⁹.

Hec utiq̄ negabit' nobis. si aliis
negēt a nobis. neq̄ ipsi iudici
o rei sim⁹ si in iudicii tp̄s nō re
missis simultatib⁹ trāseam⁹ ad
uersario tradēte nos iudici. q̄a ma
nens in eū simultatis nrē ira nos ar
guit. Et q̄a caritas plimū pccōꝝ te
git. et carorū nrōꝝ ambiciosa ad
deū p̄cōnia est. nouissimū pene q̄
drante soluem⁹. ū p̄cio ipsius ali
q̄ntorū criminū culpa redimat'
Quod aūt a plurib⁹ in hoc capite
sensū sit nō putaui ēē tractan
dū. Hoc eī q̄d aduersario recōsilia
ri beniuolencia iubet'. ad corpis ꝛ
spūs aduersantiū sibi ꝯcordiā re
tulerūt. Sꝫ nos ordinē doctrine te
nētes. et opus legis euāgeliis ꝑ
fectib⁹ excedētes. nō putauim⁹
ītelligencie ꝯtinuatione oporte
re ꝯuelli. **Audistis q̄a dictū est non
mechaberis.** Fertur suo cursu or
do p̄cepti. et p̄termissis legis o
peribus. iā in euāgeliis adulterio
motus tm̄ oculi incidentis cōgit'
et cū fornicationis ope puniť
illecebrosa uisus trāscurrētis affcū
o. **Quod si oculus tu⁹ dexter scandali
sat te erue eū et pice abs te.** Fit
īnocēcie gradus celsior. et ꝓfectū
fides sumit. Cauē eī non solū
uiciis ꝓprijs ꝗ extrinsecus īcidenti
bus cōmonem'. Non eī ex causis
peccantiū mēbrorū corpis dāp
na p̄cepta sūt. Dextero eī oculo ū
min⁹ erraret sinister ēē ꝑ sen
sū ꝯcupiscē. carens dāpno inutilis
est in quē pene cū incidet. Sꝫ q̄a
diuersa iure mēbra corpus tm̄

oẽs vnū sum⁹ abiice a nobis l' po
ci⁹ eruē ꝯpunctates carissimorū
hoīm amonem̄. si in illis aliq͛d
tale cernam⁹ ne in ꝯsortiū cānis
eorū de familiaritate veniam⁹
recti⁹ utilibꝫ et maxīe nc̃cꝰ tā͂
oculis et pedib⁹ mēbris carētes
q̄ usqꝫ in societatē gehēne uiio
se ꝯiunctatis affcū teneam̄. Esse
aūt abscisio mēbrorū utilis. si et
cordis eē possit exectio. Cū ei con
cupiā efficiēcie opet̄. dāpnū cor
pis ociosū est reiecto uolūtatis
instinctu. Dcm̄ est aūt. Quicūqꝫ
dimiserit uxorē suā. det illi repu
diū. Equitatem in oēs recōcilians
mane ea maxīe in ꝯiugiorū pa
ce p̄cepit. legi addens plura. ni
chil demens. Hec sane ꝓfcūs ar
gui ꝑt. Na tū lex libertatē dai
repudij ex libelli auctē tribuis
set. nūc marito fides euāgelica
nō solū uolūtatem paris īdix
it. vincaā reatū coacte in adulti
ū uxoris īposuit. si alij ex disces
sionis nc̃itate nubēda sit. nulla
malicia eā desinēdi a ꝯiugio p̄sc
bēs. q̄ q̄ virū ꝓstitute uxoīs socie
tate polluāt. Itm audistis q̄a
dcm̄ est antiq̄s. nō piurabis ⁊c̃.
Lex penā posuerat piurio
uti nō fraudulēcia mentiū sa
cri religio ꝯtinet̄. sil'qꝫ plebs ru
dis atqꝫ insolēs frequētem de
deo suo mētionē hr̄et familia
ritate iurādi. Fides uo sacri cō
suetudinē remouet uite nc̃e ne
gocia in ūitate ꝯstituens. et ab
iecto fallendi affcū simplicita
tē loquēdi audiēdiqꝫ p̄scribens
ut qd' erat eēt. non eēt aūt qd' nō
erat. q̄a int' eēt et nō patēs eēt
materia fallendi. Et qd' ultra ē
id oē de malo ē. Qd' eni est sim
est sp ut sit. Qd' eni nō est. natē
est ut nō sit. Ergo in fidei siplici
tate viuētib⁹ iurādi religio op⁹
nō est. cū quib⁹ sp qd' est. est. qd'
nō est. nō. et p hec eorū et opus
et sermo oīs in vero ē. Neqꝫ p ce
lū iurabis q̄a sedes dei ē. et reliq̄.
Nō solū reddē nos deo fideli nō
patit̄. q̄a oīs dei uirtus dcī fidiqꝫ
ueriqꝫ simplicitate retinēda ē. s;
sc̄tificationē ꝯtumatie uetis cōdep
nat. Hys eī elemētorū noībus
iudeis erat r̄ligio iurāe celi et t̄
re. ihr̄lm et capitis sui. q̄bus in
ꝯtumeliā dei sacro veniationē
deferebāt. Quid eī momēti erat
iurāe p celū. dei sedē. iurāe p t̄rā
scabellū pedū eius. iurāe per
ihr̄lm vrbē. breui ob īsolenciā et
peccā inhītanciū destruendā. cū
p̄secti in p̄formationē eccīe idꝫ
corpis xp̄i. q̄ magni regis est cī
tas. eēt ꝯstituta. p capud aūt iu
raē cur uellēt. Aliquid l' capil
li vni⁹ inmutādi facultas eē pote
rat iurādi. cū oībus colorē na
tura a deo ꝓfecta suggeret. Atqꝫ
ita hec sacrorū pignora plena
apud eos piaculi fuisse demrāt
cū ignorato a' neglecto opifice
suo religione opib⁹ īpartirentur
Audistis q̄a dcm̄ est oculū p ocu
lo. dentē pro dente ⁊c̃. Extensā fide
i nr̄e ineternū spem. rebus ipsis

dn̄s wlt ꝓbari ut ipsa distillande
iniurie tollerācia testificādi' st fuit
lex infidelē isrl' intra metū inc
tu stinebat. et iniurie uoluntatē
iniurie uicissitudinē coercebat. S
deus enī ullius tā grauē dolorē
eē patit' iniurie ut ultionē expe
tat. et illate sibi q̄sq̄ uindex sit
stituele. q̄a in iudicio dei et ꝑes
sis iniuriā plus est solationis
et pena seuerior iniuriosis. Atq; i
ta nō solū ab iniq̄tatib' abesse
euāgelia p̄cipiūt. uincetiā ulas
cende iniurie exigūt distillationē
Nā accepta alapa maxillā al
terā iubemr̄ offerre. et mille pas
sib' on' uehentes ꝓgredi in spa
ciū duū miliū passuū. iniurie
augmēto ꝑfectū ultionis ꝑitu
ri ipso uirtutū celestiū dn̄o ad in
crementū gl'e maxillas palmis
et flagris scapulas offerēte. Nō
solū aūt iudicii hūani refugiē
da eē arbitria p̄cepit. uincēdaq;
nā dāpni uoluntate iniuria. ut tu
nicā nobis uolēti iudicio erue
remittam' et palliū. et ꝓ spem
bonorū futurorū sc̄itatem sup
pellatilem stēpnentes. maneāt
tū cupiditatē et uanitatē in
fructuose auaritie arguam' Oī
bus etiā dari q̄ poposcerunt iu
bz. et a p̄ibus uolentiū mutu
ari os atq; aūi nō referre. ut
hiis q̄bus īdigent p nr̄am mu
nificentiā expleant. et eorū uel
siti potū. l' fame cibo. l' nuditi
tē uestitu indulto arceam'. ac sit
bonorū eorū q̄bus a deo īdigē

m' digni repiam̄. tū obtinēdi mi
tū indulgēdi sfuetudo saliet
In officio q̄z dispēsande ei' quā ac
cepim' grē ꝓnos eē oportē demō
strat. ut boni q̄stituti sit dispēsatio q̄
tuita. et mutuari uolentib' nō ne
gem' q̄d mutuam̄ a deo. sꝑ sine tā
di dāpno īpendi ministerio futu
ri. Audistis q̄a dcm̄ est. diliges pxi
mū tuū et odies inimicū tuū. et cē
Oia cōclusit bonitate pfm̄. Amari
eī lex p̄ximū exigebat. et in inimi
cū liciam odii dabat. Diligi uo in
imicos deus p̄cepit. et petulātes
hūanarū mentiū motus publice
auctatis fingit affectū. non solū iram
ab ultione depellēs. s; etiā in amo
rē mitigās iniuriosi. q̄a gentiū sit
amātes amare. et sc̄e sit diligere
diligentes. Vocat g' nos in dei ut ft'
ditatē ita et imitatione bonis et
et iustis xp̄i sui aduentū baptis
mi et sp̄us sc̄i eis et solē tribuē
tis et pluuiā. ita nos ad pfectum
uitā p hanc publice bonitatis sor
diā. q̄a nobis in celo pfc̄us p̄r sit
imitādus īstituit. Attendite iusti
ciā uestrā ne faciatis corā hoi
bus etc̄. Deīn cicā rerū ꝓpitū
amouet et attonitos tn̄ eē in fu
turi spem iubet. neq; sectū uel
hoīm fauorē ostētatione bonitatis
l' iactantiā religionis oc̄onis pub
lice copia. s; inf' osc̄iam fidei fruc
tū boni opis stinendū. q̄a hūa
ne laudis osectatio cā tm̄ quā
ab hoībus expectet mercedē sit re
ceptura. Ceterū ꝓmendi dei expecta
tio p̄mū sit longe pacē osecuti

Sinistra q3 manus ut ignoret op9
dextē. Sz nūqd istud nā corpis si
nit. Aut ītelligencie sensū manu
ū mīsteria sortiūtur. Vīn ut ī dei
sciā opa nr̄a ɔsistunt cū sub nū
cupatione mēbrorū in hijs q̄ ge
rim9 corū que nr̄a sē atq3 nobis
cū sē consciā acteat. Ca. vi.

Clauso q3 cubiculi ostio in
bem9 orare. atq3 in oī loco
p̄cem fundē edocem9. Et
scōrum orō int̄ feras carcēs et
flāmas. et de pfundo maris ac be
stie uētre susceptā ē. Ergo non oc
culta dom9 s3 cordis nr̄i cubicu
lū ingredi. et clauso mētis nr̄e secto
orāe ad deū. nō multiloqo sed cō
sciā cōmonem9. q̄a dictorū ūbis
opus oē pcellat. De orōnis sacrō
cū nēāte nos ɔmentandi. cipa
n9 vir scē mēorie libauit. q̄q̄ et
tertullian9 huic volumē aptissi
mū scripserit. Sz consequēs error ho
mīs detraxit scptis pbabilib9 auc
toritatē. Cū aūt ieiunatis nolite
fieri sicut ypocrite tristes. exteriant
cī facies suas ut appeant hoīb9
ieiunātes. Jeiunorū pfectū docet
ext̄ ītactinciā ɔfecti corpis cē opor
tē. neq3 de īuriē ɔstitatione fauo
rē gentiū ɔsectandū. sed oē ieiu
niū in scē opationis decore po
nendū. Oleū enī fructū mīe esse
celestis et ppheticus sermo ē. Ergo
e bonitatis opibus caput nr̄m
id3 uite nr̄e sensus ornādus est
q̄a intelligēcia oīs in capite est.
sordes q3 in facie abluēde ne qd
sit horrorus ex vicijs. s3 magis

grā candoris sit in occursū. atq3 ita
in nos in splendorē bone ɔsciē e
lotos. et in grām misericordis
opis delibutos. deo ieiunia nr̄
ɔmendet. Cetin fugiētes in ieiu
nijs hoīm ɔscīam vincti capi
tib9 et ridiculi magis erim9 et
cogniti. Nolite thezaurisare vo
bis thezauros in tra etc. Prect
missa igr̄ huiane glīe et opulēcia
e solicitudie. oēm placēdi deo cu
rā suum oporte demēat. q̄a huiā
nā laudē uel corpim iucia vl' ob
trectatio īuidentiū corrūpat. et
h' thezaur9 pecunie aut detinen
to sit piculosus a' furto. Ceterū
laus celestis et etiā nec sbripi
ētis furto sbtrahēda. nec tinea
a' rubigiē īuidie exedenda corde
nr̄o sedem thezauri utrū sit se
curus futuro et intelligēcie nr̄e
luīe. a' tū pecunia dāpnoso fu
to a' tū deo sempitno. Lucerna cor
pis tui ē oculus tu9. Continens
sensus ē. De oculi eī officio lu
mē cordis exp̄ssit. Erō si simplex
et lucidū manebit claritatē et
in lūīs corpi tribuet. et splendo
rē originis sue corruptioni car
nis īfundet. Si aūt obscurū pcc̄is
et uolūtate erit neq̄. uicius mē
tis nr̄a corpis sbiacebit. Et si lu
mē qd' in nobis ē tenebrosū sit
q̄ntitas nr̄e est ipsarū tenebras
cē tenebrarū. Qia iam soleat
piculose ad ɔiositati terene car
nis viciosa origo ɔnari. lōgeq3
magis pcc̄a corpim inguescere
si etiā cupiditatib9 adiuuent

anorū. ex coq3 si pret naīn suā
corpa nr̄a tenebrosa. si in illis
mentiū lumē extinctū sit. Quod si
p simplicitatē spūs retinuerim⁹
luce suo natē est et corp⁹ illuīet
Nemo pt duob⁹ dnīs seruire
Duū dn̄orū infidele seruitiū est
nec ps eiusdē pt esse ad sclm at
q3 ad deū cura. In alterū eī nec
est odiū sit in altm̄ amor. Cu
idē opus diūse dn̄orū non cōue
niat uolūtati. nec paupes spū
deo placētes ambitiose scli thni⁹ pos
sunt apti eē iactātie. Ideo dico vo
bis ne cogitetis in corde vr̄o quid
mādocetis neq3 corpi vr̄o qd ue
stiatis. Nōne aīa vr̄a pluris est
q̄ esca. et corpus pluris est qm̄
uestimentū. Cōtemptū scli et fi
duciā futurorū toto supiore sermo
ne p̄parat. Nā cū ad īiuriā pro
nos iubet eē et ad dāpnū uolū
tarios. et ad ultionē negligētes.
et ad diligendū gnnūsauos et ad
hūanā glam̄ tauiosos. Ofirmāt
nos in spem bonorū etnorū la
borat. Plēs eī et amor p̄ntiū et
despatio futurorū īcertos fuat ꝛ
a illecebris capit a infidelitate
ofundit. Ergo regnū celorū qd̄ p
phe nūciauerūt. iohes p̄dicauit
dn̄s nr̄ in se esse positū pfessus
wlt sine aliq̄ inītte uolūtatis a
biguitate spari. Alioqn iustifica
tio ex fide nulla ē. si fides ipsa fi
at ābigua. Igr̄ curā nullum eē ues
titus et cibi p̄cipit dicēs et esas
aīam et cibo corpus eē p̄ciosius
Et qdem pulchrū est p̄ntiū re

rū ɔtēptu curā tm̄ diuīs rebus ī
pendē. Sz alcius sermo descendit. et
in celestis dicti ītelligentiā nobis
sbiectū rō extendit. Thezaurum
dn̄s condi iussit in celo et ex odi
luīe corpiq3 splendorē sposponðit
et dnīs duob⁹ nemin placē posse
testat⁹ est. Et p⁹hec ait. Ideo dico
uobis ne cogitetis in corde vr̄o qd
mādocetis. neq3 qd īduatis corpi
vr̄o. Et cōsequūt non satis ɔposi
tionib⁹ ɔgruūt. Nūquid et nūu⁹
dnī seru⁹ nō possit tm̄ ueste esse
cibūq3 sollicit⁹. Nūquid p adūsā
ualitudinē hebetato oculi lūme
obscurabit corpus. Aut q corpis
lumē esse possit ex oculo. Nūqd
thezaurizāe in celis sola nuditas
ac fames potit. Sed qa corrūpi
t. circa futurorū curā infideliū
sensus calūpniantiū que ī re
surrectione corpm spēs sit futura
q̄ in sbam etnitatis alimonia
cū ex difficultatib⁹ qstionū īuta
liū. qdam uerecundiā p̄ntiū vo
luptatū rō qsita sit. īutile metu
cira dei reuerentiā demorātes ī scli
gaudia trāsciant. Atq3 ita ē ut du
obus dnīs vni⁹ infidele seruitiū
sit. Igr̄ ex sūmo pietatis affectū gr̄
iussio diffidētie piculo aīi p̄dicto
ita amonet. nōne aīa pluris ē
q̄ esca. et corpus pluris ē q̄ ues
timentū. In dcīs dei uirtus ē. et re
rū recandarū efficacia oīs in u
bo ē. Ita nec qd̄ sposponðit ābigu
ū est nec īefficax qd̄ locutus est
Nichil est q nō ī sba sua et crea
tione corporeū sit. et oīm sine ī re

lo siue in terra. siue uisibiliu. siue i
uisibiliu elemeta formata sunt
Nam et aiarum spes siue optinenti
um corpa. siue corporibus exulanti
um. corpeam tn nre sue sbam sorti
tur. qa oe qd creatu est in ali
quo sit nece est. Atque ideo uero tra
inutilissime questionis deus arguens
eius. no patit aia et corpe in et
mutis sba collocandis spem in
neram futuri in resurrectione cibi
et uestitus sollicitudie demorari
ne tanto preciosa reddenti corp saltem
atque aiam oiuelia in no effine
dis leuioribus inserat. Respiciate
volatilia celi. qm no serunt neque
congregant in horrea. et pr vr ce
lestis pascit illa. None vos ma
gis pluris estis illis. Sub noie
volucru exeplo nos inmundoru
spuum adhortat quibus sine ali
quo negocio querendi et congregan
di. uiuendi tn tribuit de eterni con
silii pstate sba. Atque ut ad inmun
dos istud spus referre oporteret
adicieat. None vos magis pluris
estis illis. de operationis pstan
tia discrimen neqcie et sctatis
ondens. Quis aut vrm pt adicere
ad statura sua cubitu vnu. Et
de uestimeto qd solliciti estis. Ri
de utilius sbe nre de documeto
spuum firmauit. opinione aut
habitus futuri iudicio ois itel
ligentie dereliquit. Cu enim uniuersoru
corpum q uiti aiuxerint diuersita
te in vnu consumatu uiru per
fectuque sit excitatur. solusque po
tens sit ad vnu cuiusque proceritate

cubitu vnu. et alteru tantu de pra
ue. de uestitu idest de spe corpum tn
qntu eius oiuelia ambiguu q
ut equale atque uniforme oem hoi
ne efficiat. tante mensure est tn
ius corpib additur. Considerate
te lilia agri quo crescunt. no labo
rant neque nent. Dico aut vobis
qm nec salon in oi gla sua co
ptus est sicut vnu ex illis. Lilia
no laborant neque nent. et salon
coopertus coru gla non fuit. ampli
magni et multo dilecte sapie deco
ratus. Sed lilia nascuntur potius
qm operiuntur. Coopertio aut uelame
tu est corporis. no corpus ipm. Quod
si ad sensu huane intelligentie res
referat. colore lilii uelamenti aut
dori potuerat emuluu. Sed lilia no
laborantia neque nentia significari
intelligende sunt angeloru celestiu
claritates. qbus extra huane sa
ctae eruditione. sinque opis inte
de a deo glie candor indutus est
ne qd ex pprio labore aut arte existi
maretur habuisse. Et tn in resur
rectione siles oes angelis erunt
sperare nos celestis glie voluit opi
mentu exeplo angelice claritatis
Est aut in natura istius germinis
ut aptissime celestib angeloru sb
stantiis oparetur. Hoc eni efflore
scens cu a stirpe detente huani ra
dicis auellit. nature sue ordinite
licet aruisse putet ouultat. et
redeunte tpe rursu lilii sui honore
uestit. Ex se enim efflorescat ac red
ditur et qd est. nec radici pt de
bere nec terre. cu ille qui se subeat

sutus ex se sit. atqꝫ ita ānuc licet
huiꝰ uiditatis exēplo uitute celes
tis sbē emulatᷣ. dū ex eo tm̄ qđ
intra se acceptū habeat alatᷣ in
florem. Ideo gᷣ lilia nō laborāt ne
qꝫ nent. qa ṽtutes āgelorū ex e
a quā adepte sᷣ originis sue sorte
ut sint sꝑ acceperūt. Si eī fenū a
gri qđ hodie est et cras in ignē
mittitᷣ deus sic uestit. quāto magᷣ
vos modice fideiᷣ. Fidei nr̄e īmo
labilē confidentiā exēplorū auc̄
te ɔfirmat. ut tāto maioris preci
i res sit ābigē. quāto īpensiore cu
ra oēm occasionē infidelitatis
abstulit. Fenū non idcō nascatᷣ
ut detur igni. neqꝫ ideo uestiēdi
eius peculiaris deo cura ē ut cre
metur. sed sub feni noīe nūcupa
tas eē a deo gentes crebro īuenimꝰ
Germē aūt illud est qđ uitutis sue
flore delapso ad calorē solis arescat
Igᷣ reges nulla gentibꝰ neqꝫ mor
tis ut uoluīt ɔpendio qres dubi
tur. sed corpalis et ipsis etnitas
destinatᷣ. ut ignis etnū in ipsis sit
etna matia. sed in diuūsis sēpi
tius exerceatᷣ ultio sempitna
Si gᷣ gentibꝰ idcō tm̄ indulget
etnitas corpalis. ut mox igni
iudicij destinētur. qᷣ ꝓphanū ē
scōs de glīa etnitatis ābigē. cū ī
iquis etnitatis opus ꝑstetur ad
penāᷣ. Oēm igᷣ expectationē nrāꝫ
in fide repromissionū et uitutis
sue ꝑtate exigit collocari. ut cura
rerū quibꝰ indigemꝰ omissa. ab
eo potius oīa a quo ipsi uitale
exordiū sumimꝰ expectimꝰ. reqᷣ

nūqꝫ dei uite nec stipendijs qra
mꝰ. Et hec cē ꝑfecteqꝫ uinctū
inces est ut in nouā celestēqꝫ
sbām ex hac corruptibilis corpis
matia trāsferantᷣ et corruptio t
rena celesti īcorruptione mute
tᷣ. Gentiū est gᷣ infidelitatis istꝰ
cura anxii. qbus sclī amore dete
tis et corpis gaudijs occupatis
nulli ꝑ fidem et ɔfessionē dei in
celeste regnū iter qritur et opta
tur. Nolite gᷣ solliciti eē de cras
tino. Crastinꝰ eī dies sollicitꝰ ēit
sibi ipī. Sufficit dici malicia sua
Coē iudiciū est diē esse labenti
ū tpm cursū luce solis illūiatū
quē nox incierta discriminat
et interuentu suo dici diē subro
gat. Futurū aūt tpis significacio ɔti
netur in crastino. ergo de futuro
sollicitos nos eē deus vetatᷣ. In
curia aūt sollicitudīs relaxate nō
negligētie sed fidei ē. Cur eī sollici
ti sumꝰ in crastiō. cū crastinꝰ di
es sibi ipse sollicitꝰ sitᷣ. Ergo anx
ietatē nrām ipsa ꝓ nobis dies
sollicita depellit. Sꝫ sollicitudo ut
arbitror ꝓpius est hoī affatus. Hac
eī excitantᷣ ꝗ cure ꝗ metus ꝗ ~~do~~
doloris anxietas. Dies uō cursus
tpis est et sola ꝓuidentiā ɔsecu
ta. sollicitudīs recipiūt affectū. Cō
stitueti gᷣ dies eē aīal. qđ et ui
ueat et ꝑspiret et curet. cui et
malicia ꝓpa sufficiat. neqꝫ exti
scens aliā dēta sit cumulāda ꝓcio
sed nā rei nō capit dici deputa
re metus affectū. Ergo et qđ sibi ip
sa sollicita ē et qđ ei malicia su

a sufficiat et q̄ ꝯhibemᷓ sollicitī eē
de crastino totū sub dcā celestis
significātia ꝯtinet Iubemᷓ ḡ nō
ambigere de futuris. Satis eī uite
nr̄e malicia. et dierū q̄b⁹ uiui
m⁹ pctā sufficiūt. ut cū hec p̄
gunda et ꝓmerenda oīs uite nr̄e
meditatio laborq; īsetur. ne e
tiā de futurorū diffidētia īexpia
bilis irrelegiositatis ꝯtrahatur
cū cessante cura nr̄a ipsa ī offi
cio suo q̄ sīt futura sollicita sint
et nobis eternē claritatis ꝑfectus
dei ꝓcurante bonitate iā non
sollicitis ꝑparet^r Ca. vij.

Nolite iudicare ne iudice
mini. Quo eī iudicio iudi
caueritis iudicabit^r de vo
bis. De iudicij officiū ꝑcurit⁹ ds
sbmouit. nec ullū oīo suscipi pa
tit^r Sed ꝯpugnare ꝓpositis sbse
quētia existimātur cū dicat Q̄
iudicio iudicaueritis iudicabit^r
de vobis Sz supius ait Nolite iu
dicare ne iudicemī. Nūquid bo
ni iudicij arbitriū suscipi nō opor
tebit^r? At q̄ ꝓfitet^r pro ꝯditione
iudicij iudicādos. ut vniūsis gre
nē quo mēsi sīt metiendū. Ergo
nūq̄ bn̄ iudicabit^r si oīno nō e
rit iudicandū. Sz uim dudū ut
supius ꝯgnoscat^r nichil in ūbis
dei leue aᵗ īane tractati. oīs q; h̄
ultra sensū gentiliū aureū sermo
est. Iudiciū eī de sponsionib⁹ suis
vetuit. q̄a ut iudicia ex incertis
rebus int̄ hoīes sumūtur ita et
hoc iudiciū aduersū deū ex sen
tiendi atq; opinādi ābiguitate

suscipit^r Quē q̄d ꝑcurit⁹ repellit a
nobis ut ꝯstantius ꝑon⁹ fides retine
at^r. q̄a non sicut in reb⁹ ceteris pctm̄
sit ꝑperā iudicasse. sed in hijs re
bus tm̄modo de deo iudiciū ini
tiū esse sit criminis. Q̄d aūt uides fes
tucā in oculo fr̄is tui. et trabē in
oculo tuo nō uides ꝛc̄. In ꝯseque
tib⁹ docuit solā in spū blasphe
miā extra ueniā futurā. ceteris ō
nib⁹ deo īdulgenciā largiente
Pctm̄ aūt in spū est deo virtutis
ꝑhitem negare. et xp̄o sbam adi
mē eternitatis. Per quē q̄a in hoīez
deus uenit homo rursū fiet ī deū
Ergo q̄ntū int̄ festucā et trabē
discriminis est. tm̄ oñdit pctm̄ in
spū ꝯditionē ceterorū criminū ex
cedē. ut cū infideles delicta corpis
alijs exprobrent on⁹ pctī q̄d de
ꝓmissis dei ābigunt in se ante
nō uiderunt. in oculorūq; tm̄ in
mētis acie insidēte. Fit eī sepe ut
assumam⁹ nobis arguēdi alios
auctorem. sn̄ ullo ꝑpe emēdatio
nis exēplo. et medende ceritatis
aliene iactantiā ꝓferam⁹? ipsi ī
tenebris corrupti luīs ꝯstituti.
cū difficile sit quecq̄ prestare q̄d
ꝯgreat. et optimū sit exēplo po
cius docē q̄ dictis. Cura ḡ ꝑpe ad
hibēda est ceritati. Que q̄a ex
natā rerū est nō ꝑius aliquē p̄
grande de oculo fr̄is festuce ydo
neū effici posse doctorē. q̄ de mē
tis sue luīe trabē pfidie gestan
tis eiecerit. Nolite sctm̄ dare cani
bus. neq; miseritis margaritas ues
tras an̄ porcos ꝛc̄. Preceptis et

Pmissis dei nichil pciosius sacri
usqz q̄ sāctitatis nobis īmorta
litatis thezaurū largiātur. Ho
rū g̃ sacra atqz ūtutes neqz in
gētes efferre. neqz cū h̃eticis ofer
re pmittimᷣ. Canes eī de oblatrā
di adūsus deū rabie gētes s̄t nū
cupate. Et porcorū n̄o h̃eticis est
nomē. q̄a q̄nius vngule bifide sit
acceptū tñ dei cognitionē non
rūmando disponūt. Ergo et con
corpationē ūbi dei et passionis
misteriū et ūtutē resurrcōnis
nō pmistue tractārē nos ducit
neqz īpite īcurioseqz pferre. ne
ignorantiā n̄ram si pfcē sāe de
sit instructio pterrāt atqz oculcēt
et infirmitatē in deo passionis
irrideāt. ouisqz in nos otradic
tionū aculeis īpetitū n̄ram fi
deqz dirūpant. Sed in hys q̄ ig
norabimᷣ uia nobis osequēde
ūitatis apitur. quā optinē in
sola precū mora ē. Igr̃ sentiamᷣ
credimᷣ qz oīa. et nullo ābigui
e uolūtatis differamᷣ incto. Orā
dū est. pulsandū est. oīone. inūa
inq̄sitione ᵱfrāti testimēcto adi
tū reptiri. quēciā ad spem opti
nēdi exēplo hūanu affcūs docē
mᷣ. Sā tū nos filiꝭ pisce pane
ve poscentibᷣ nō serpentē sunᷣ
aᷣ lapidē reddituri. q̄nto magis
nobis optimᷣ ac ꝑstantissimᷣ pi
ōs orantibᷣ pfcē fidei munera
largietᷣ. Neqz sit pro vite cibo la
pidē durime gētilis. aᷣ pro baptis
mi oseruatione serpentē vene
nū h̃etica ꝑstiturᷣ. Consūmauit
deūs oīa bonitatis exēplo vniuer
sos amoris mutui pace oiūgens
in eo legis et ꝓphārū mandata
otinens. ut vniūsorū in nos bo
nitatē optātes. ipsi oībus boni si
mᷣ. Intrate ꝑ angustā portā. Qꝛ̃
lata et spaciosa uia q̄ ducit ad
pditionē. Arduū in celū iter hoī
est. et aditus āgustus ac tenuis
Cetin. pditionis uia lata ē. hāc
plures optinēt. illā porro pauci
īueniūt. Paucis eī dāpna rerū
pñtiū cura s̄t. q̄bus cupiditates
et aī vincē et corpis frangē. et
exposita totis s̄tī viribus et ille
cebrarū oīm lenocinia ꝑterire.
maximū celestis spei lucrū ē. Illᷣ
aūt quibᷣ solū bonū est fornicari
omessari. ābire. insolescē. fastidie
odisse decipe. plurimᷣ est frequē
tiaciū iter tale comitātᷣ. et q̄a
paucorū esset uiā angustā inue
nire. fraudulenciā eorū qui eā
q̄rere mentirent exponit. Atten
dite a pseudo ꝓphis q̄ veniūt ad
vos in uestimētis ouiū. &c. Blā
dimēta ūborū et māsuetudinis
similatione āmonet frcū opatio
nis expēdi oportē. nō ut q̄lem
q̄s se ūbis referat. sed q̄lem se re
bus efficiat expectemᷣ. q̄a mul
tis uestitu ouiū rabies lupina
otegitur. Ergo ut spine vuas. ut
tribuli ficus nō generāt. ut ini
que arbores utilia poma nō ef
ferūt. ita ne istis q̄dē osistē docet
boni opis effcūm. Et idcīo oēs
ognoscendos eē de fructibᷣ. Reg
nū celorū sola ūborū officia nō

optinent. neq; q̄ dixit dñe dñe
rohẽs illius erit. Qd ei nũti est
dñō dñe dñe: Numquid dñs nō
erit ñ fuit drũs a nobis: Et q̄
officij s̃titas ē nōis nũcupatio
tũ celeste iter obia poa⁹ uolũta
tis dei nō nũcupatio reptura sit.
Multi dicũt m̃ in illa die dñe
dñe nōne in noĩe tuo ꝓphẽtauim⁹. ⁊c̃ Et nũc pseudo ꝓpharum
fraudulẽtiã. et ypocritarũ similaciõ
tu ꝯdẽpnat. q̄ gl̃am sibi ex ũbi
ũtute ꝑsumũt in doctine ꝓphie.
et demoniorũ fuga. et istiusmo
di opm ũtutib⁹. atq; hinc sibi
regnũ celorũ pollicent. q̄i uō e
orũ aliq̄d ꝓpriũ sit q̄ loquũtur
ꝗ fuciũt. et nō oĩa ũtutis dei ĩuo
catu ꝑficiat. cũ doctrine sc̃iam
lectio afferat. demoniorũ fugã
xp̄i nomẽ exagitet. De nr̃o igr̃
est bẽa illa etiuitus ꝓmerẽda. ꝑ
standũq; est aliq̄d ex ꝓpo ut bo
nũ velim⁹ malũ oẽ vitem⁹. toto
q; affcũ ꝑceptis celestib⁹ obtpe
m⁹. ac talib⁹ officiis ꝯgniti deo
sim⁹. agum⁹q; poti⁹ q̄d uult q̄
q̄d ꝑt gl̃ã. repudians eos ac
repellens. quos a ꝯgnitiõe sua
opa iniq̄tatis auũterunt. Oĩs ḡ
q̄ audit ũba mea et fac̃it. silem
estimabo viro sapiẽti q̄ edifica
uit domũ suã sup̃ petrã. Sensu
est supioribus ũtutib⁹. Obiurgatis
ei pseudo ꝓpharũ iactantiã et
ypocritarũ figmẽta ꝑ ꝯpatio
nis exẽplũ ꝑfc̃e in se fidei hoĩez
exponit. q̄ is q̄ ũba sua et audit
et faciat sup̃ petrã sit edificatus
et fũdamento stabili firmoq; ꝯ
sistat. Cuiq; incidentiũ tẽpesta
tũ ĩpetu nō posse dissolui. ĩ pe
tra scipm̃ dñs sigñans ualidũ
excelsi edificij fũdamentũ. Eũ
aũt qui ex se in sblime opus ex
creuit moueri nō posse nubi
b⁹ uel uẽto. In pluuiis blandi
rũ et sensim illabentiũ uolup
tatũ illecebr̃s sigñat q̄b⁹ ꝑmũ
fides riuis patentib⁹ ĩmadesat
p⁹ quã torrentiũ ꝯcursus idz gñu
orũ cupiditatũ motus ĩcurrit.
atq; exin̄ tota uentorũ vis cũ
flantiũ deseuiat. vniũsus sc̃il.
diabolice ꝑtatis spũs inferatur
sz fũdamento petre hō edifica
tus ĩsistet nec moueri loco suo po
terit. Stultus uō hec audita dis
silans tq̃ sr̃ arenã opus edifica
tionis ĩpenderit. ĩfideliter sit.a
to pluuiis illabẽtib⁹ sbruendus
et fluũbus ꝓpellend⁹ et uẽtis dif
findus scdm̃ nãm sr̃ aq̃s edifi
catus ē arenarũ cũ gñu ruine
sue strage soluend⁹. Atq; ita su
piorũ ꝯpationũ exẽplo dñs vo
luit nos et effice q̄ iussit et crede
q̄ spospondit. Consũmatis ḡ oĩ
bus turbe mirabãtur doctinã e
ius. q̄a nō se scribarũ et ph̃izeo
rũ more docuisset. In ũborũ ei ũtu
tib⁹ eff tus ꝑtatũ metiebãtur

Et descendẽte eo Ca. viij.
de mõte. secute st̃ eũ turbe
mlte. Et ecce leprosus q̄dã
veniens adorabat eũ. dñe si vis
potes me mũdare. Ic In exordio
sermonis ãmonuim⁹ ne q̄s for

te existimaret aliquid rerum gestarum fidei detrahendum. si res ipsas prestans rerum consequentium continens in se doceret. Nichil enim virtuti detrahit imitationem virtutis consecuta. Totum igitur sermone superiore dominus fidei precepta tradiderat. legem excesserat. iam inutilem atque inefficacem excedendo subtrahens mandatorum observantiam exegerat promissorum suorum spem fidissimam imperaverat. Quod igitur post hec primum gesserit contuendum est. Adest leprosus et mundari se rogat. Purgatur verbi virtute cum tactu. iubetur silere. sed tamen ostendere se sacerdoti et munus quod precepit moyses in testimonium fieri offerre. Curatio igitur audientis et credentis turbe. et cum domino de monte venientis in leproso ostenditur. Que vitiosa labe corporis contaminata. auditoque regni celorum predicatione curari se rogat. Contactu corporis instituitur. ubi virtute curatur. Et ut salus hec non offeretur potius quam quereretur. silentium imperatur. et ostendere se sacerdotibus iubetur. ut premunitatus in lege fratribus et opibus cernatur. et in quo lex infirmabatur in eo ubi virtus intelligeretur. Premium quia recepte salutis qui purgatus est deo offerat. Sed ut donum illud non sit ex avibus. sed ut homo ipse a sordibus pristini corporis emundatus in sacrificium domino transeat. quia quod moyses in lege precepit testimonium sit. non effectus. Post hec autem cum intrasset capharnaum accessit ad eum quidam tribunus rogans eum et dicens. Puer meus iacet in domo paraliticus. etc. Sequitur emundationem leprosi. paralitici pueri curatio. Sed quid illud est quod non dignum se tribunus pueri dominus profitetur esse ut christus domum eius introeat. puerum videat. et presens presenti opem afferat. sequitur hic milites. iubere quod velit. et in potestate posito parere sibi plurimos. sic et domino curationem verbo posse prestare. De tribuno posuisse me satis sit. principem esse gentium crediturarum. Cuius hic princeps sit aut subiecti sint plures qui volet scire. moysi in deuteronomio canticum. et salomonis librum ecclesiasticum. ubi de dispositione gentium quedam locuti sunt legunt. nobis tamen de puero tractatus sit. Succedit igitur in hoc puero post paraliticam sanitatem curationem populi de monte descendentis. salus gentium. Iacebat enim puer dissolutus in domo huius seculi corruptibili. et ingressu eius cum tamen egens erat salvatoris indignum. Et tribunus scit puerum verbo posse sanari. quia a salus gentium omnis ex fide est. et in preceptis domini vita est universorum. Iacent igitur iacentes in seculo. et peccatorum morbis dissolute gentes existimande sunt omnibus undique actibus fluidis. et ad consistendum officium ingrediendi quasi corruptis. Quarum salutis sacramentum in tribuni puero expletur non tamen ingressuro domum christo. Iacet in seculo demoratus sit. vitia tamen seculi et peccata non adiuit. Miratus deum fidem ait. Non inveni tantam fidem in israel. Non erat tribunus iste de gentibus. et quoniam in israel fides talis non est reperta cum quod credidit et esset israelita. Sed in similitudine futuri

hec ipsa uirtus emularet᷑. ideo u
bi rō sbiecta est. tantū fidē ꝯfita
gentiū est in isrl' nō repiendā
et cū abrahā et ysaac et iacob
in regno celorū ex ultīs gentib⁹
ꝯcturos. Pfectu q̄dē est in pueō
scdm credētis fidē veritas sanı
tatis. Sed pitiā efficiēcia etiam
futurorū ymagini ꝯfitē inrat᷑
q̄ñ et tribuno credēte et puero
saluato. nec talis in isrl' fides re
ptu ē. et regnu celorū ꝯsortiū cū
abraham gentib⁹ destinat᷑. Cū ve
nisset in domū petri. uidit socrū
eius iacētem et febricitātē. In
socru petri uiciosa īfidelitatis es
tūatur affcīo. cui adiacet libtas
volūtatis q̄ nos q̄dam sibi ꝯiu
gii societate ꝯiūgit. Ergo in īgres
su dn̄ī in petri domū id ē in cor
pe curat᷑ infidelitas pctōrū. ca
lore exestuans. et uiciorū ꝯfra
dn̄atu. Mox deīn sanata officiū fa
mulatu mīstrat. Nā pm⁹ credi
dit et aplatus est pnceps Et qdē ī
eo ān lāguebat dei u̇bo īuales
cēs. misterio tñ publice salutis
opat᷑ Fe ā̄t hanc ex socru pet
silitudinē ad affcōnem īfidelita
tis aptuū. loco ej de nuru et socru
ꝯseq̄tur tractabim⁹. Nūc ā̄t ideo
īfidelitas socrus petri nūcupa
bit᷑. q̄a usq ꝯ dū credit uolūtatis
sue seruitio detineat᷑. Vespe aūt
fcō obtulerūt ei mltos demonia
bntes. et eiciebat spūs īmundos
Curationē pmiscuā hoīs uest
pis ꝯcursu eorū quos p⁹ passio
nē docuit recognoscim⁹. oīm pec

cata dimittēs. oīm infirmitates
auferēs. et malarū uoluptatū
incidentiū incētiua depellens.
passione corpis sui scdm ꝓphe
tiū dc̄a infirmitates hūane ībe
cillitatis absorbēs. Videns aūt ih̄s
turbas mltas circū se. iussit dis
cipulos suos ire trās fretū. Et ac
cedēs ad eū q̄dam scriba ait
Mgr̄ seq̄r te quocūq ꝫ ieris ⁊c̄.
Multi īcurrūt q̄ sensū comm mo
uē pūt. atq ꝫ nō nos ītelligēciā
fingim⁹. sed gesta ipsa nobis ī
telligenciā impciūt. Neq ꝫ ei res
ītelligēcie. sed rei ītelligēcia sub
seq̄ndat. Turbe plures sū. et ire
trās fretū dn̄s discipulis iubet
Nō existimo aūdē in saluatōis
bonitate. ut circūtuēr sanctes reli
q̄re uoluīt. et secretū qddā im
pciende salutis eligēt. Deīn ꝯseq̄
t᷑ scriba dicēs magr̄m se quocū
q ꝫ ierit secuturū. Sꝫ nichil ei scdm
dcm̄ fcm̄ ve eligit qd possit of
fendē. Et dn̄s rn̄dit. wlpib⁹ esse
foueas. et celi uolucrib⁹ nidos q
escendi. filio aūt hoīs quo recli
net caput suū. locū esse nullū
Et disciplin postulasse dū sibi
tp̄s prīus sepelīēdi. h⁹ negatū. et
pri atq ꝫ hūani officij uetitū reli
gionē. Ergo rerū tantarū et tā
diūsarū rō pmenda ē. atq ꝫ ita
ē ut scdm ꝯtinentē rerū ordinē
et ꝯuersiōas uirtutis ipsi⁹ cāis in
tionis signāe ītelligēcia explicē
t᷑. Discipulorū nomē nō in duo
decī tm̄ aplis ūsari existīandū
ē. Nā pret᷑ aplos plures fuisse

discipulos legimus. Ex omni ergo turba, quidam fit iubetur electio. conventui salvatoris qui dominum per misteria salutis huius pericula et iactationes essent secuturi. Ecclesia enim instar navis est. et plerumque locis ita nuncupata est. Que diversissimum generis et gentis vectore suscepto subiecta est. omnibusque ventorum flatibus et maris motibus. atque ita illa et seculi et immundorum spirituum vexatur incursibus. Positus periculorum omnium motibus Christi navem id est ecclesiam introivimus. scientes nos mari ventisque iactandos. Ut ergo ordo typice significare colligeret. posseturque intelligi fidelium portio conscendentium navem. et infidelium turba residentium. scribe et discipuli persona subiungitur. Et quidam scriba qui erat unus ex doctoribus legis an sit secuturus interrogat. qui in lege non habet esse exemplum quem sequi esset utile continetur. Igitur infidelitatis affectum sub diffidentia interrogationis expressit. quia fidei assumptio non interroganda est sed sequenda. Ut autem eadem interrogatio infidelitatis esset punita iudicio. dominus respondit vulpes habent foveas. et volucres celi nidos quibus requiescant. hominis autem filius non habet ubi caput suum reclinet. Vulpis est animal insidiosum. circa domorum se occultans foveas et domesticis avibus insidians atque hoc nomine pseudo apostolos nuncupari aliquot locis legimus. Volucres autem celi sepe nomine immundos spiritus consignari didicimus. Dei ergo filius paucitatem sequentium contuens. et doctorem legis diffidentem an sequeretur ipsum exprobat. pseudo apostolis esse foveas

et immundis spiritibus nidos quiescendi. Eos extra navem relictos id est extra ecclesiam positos. effecta sint incolatus pseudo apostolorum et habitatio demonum. Filium autem hominis se salvator cuius caput deus sit non reperire in quo collocatum dei cognitio requiescat. Invitatis omnibus ut in navem ita in ecclesiam paucis metu maris id est seculi secuturis. Adest post hec discipulus non interrogans an sequatur iam cum sequi se oportere credidit. sed permitti sibi orans sepelire patrem. Acceptum in dominice orationis exordio initium primum precandi. Pater noster qui es in celis. Ergo quia credentis in discipulo persona est apostoli. admonetur ut meminerit quod pater sibi unus in celis est. Sequi autem dominum iubetur quia et volebat. ita et mortui mortuum sepeliant. Sed nullum arbitror officium expectari a mortuis posse. Quomodo ergo mortui humabunt mortuos? Primum ergo ostendit perfectam in se fidem nulla secularis in alterutrum officii religione esse devinctam. Deinde inter fidelem filium patremque infidelem ius paterni nominis non relinqui. Non ergo obsequium humandi patris negavit. sed addendo remittere mortuos sepelire mortuos suos admonuit. non admisceri memoriis sanctorum mortuos infideles. mortuos autem etiam eos esse qui extra deum vivant. et ideo mutua mortuis officia relinquenda. ut mortui sepeliantur a mortuis. quia per dei fidem vivos vivo oportet adherere. Et ascendente eo in naviculam secuti sunt eum discipuli. Et ecce tempestas magna facta est in mari. et cetera. Navem disci

cipulis ītrogressis tēpestas oritr̄ ma
re cōmouet. nauigātes turbant̄
Ipse uo sopno cōpositus. timentiū
metu excitat̄. Orat̄ ut opē afferat
Et īcrepatis hys qd̄ modice eēnt
fidei. uento et mari tranqllitatem
īperauit. cū āmiratione hoīm pre
ceptis eius ventū et mare obedis
se. Igr̄ scd̄m hec ecclie int̄ q̄s uerbū
dei nō uigilauit naufragē se. nō
q̄ xp̄s in sopnū relaxet. sed q̄
sopno nr̄o cōsopiat̄ in nobis obiur
gationis sue recordatione relin
qt dicens Modice fidei qd̄ timidi
estis: Metū scil' motuū sclarū cū
q̄bus xp̄i fides uigilet nllm eē
oporte Consequitur deīn hoīm āmi
ratio dicentiū. Qualis hic hō est
q̄ uēti et mare obediūt ei: Non
discipulorū hic sermo sed gentiū
est. Nā cū supius et discipulos
tm̄ naue introisse. et a discipul'
tm̄ excitatū esse dixisset. nūc ad
miratos eē hoīes sigtat hoīem
in ipsa āmiratione dicētibus Et
noīm cōfusione ītelligit̄ oīa opa
xp̄i oēs qz eius ūtutes ut dei eē
laudādas. q̄a piculi gētilis mi
serimaqz erroris stultiaā demō
strat. q̄ cū ex humilitate passiōis
hoīem potius nūcupāt. q̄ ex u
tutib' deū. Et cū uenisset trās fre
tū in regione gerazenorū. occur
rerūt ei duo hoīes dēonia hn̄tes
de monumētis exeūtes piculosi
nimis & c̄. Duū hoīm occursus
dēonū in duos hoīes loquit posses
sio. et piculosa trāseuntib' via.

trāsfugiendi in porcos depcatio &
purgatis hoībus gregis ipsius
p̄ p̄cepts in mari casus. dehinc
pastorū in opidū fuga. apli de ci
tate egressus. et ne urbē dn̄s
adiret legatio. et reditus ei' in
pruum. et illic paralitici lcō iacen
tis oblatio. in tpe ipso pc̄orū re
missio. et murmur scribarū. et ū
tutis cōfessio. et paralitici eiā sb o
nē lcāli in domū redit: et hoīm
āmiratio. hac hz cāim In exordi
o gn̄us huāni in tres fuit hūa
ni gn̄is diuisio. noe scil' filiorū
ex q̄bus scd̄m pphiam genesis
sem in possessione dilcūs ē. Ext'
urbē aūt idz ex legis et pharisī
synagogū duo hoīes in monu
mētis dēones detinebāt. duarū
scil' gentiū origines. īter defūcto
rū sedes et mortuorū reliqas ob
sederūt. efficacētes p̄tereūtib' uiā
uite p̄ntis infestū. Igr̄ ut eēt in re
bus gn̄dis futuri plena medi
tatio. uēienti dn̄o duo hoīes oc
currerūt. ut occursus eorū cōcurrē
tiū ad salutē uolūtas īdicaret
Sed in hoībus dēones pclamāt
cur sedē iuiudeat. cur ān iudicii
tp̄s infestet. Adiacebat eciā eis
duob' gentiū pplis plebs ex sem
gn̄e saduceorū. quorū hēsis ex in
deis. negāte resurrectionis piculū
est. Videtes igr̄ dēones nō sibi iā
locū in gentib' derelinqi. ut porcā
t' habitare se in hēticis depcant. Ex'
bus occupatis totus in mari ipe
tu cubido p̄ p̄ceps grex coactus ē
in cupiditatē scil' sclarem dēonū p̄
cipitat' instructu in aqs mīstis idz

cũ reliquarũ gentiũ infidelitate r
moritur. Atq; etiã in hoc typica cõ
seruata ẽ. ut nõ satis esset dixisse
precipitatos in mari. ñ etiã addetur
et mortui sũt in aqs multis. Quorũ
principes atq; pastores rerũ taliũ
admiratione turbati ad urbẽ ueni
unt. et q̃ gesta sũt nũtiant. Urbs il
la iudaica populi habẽs speciẽ. q̃ xpi o
peribus auditis dño suo obuiã per
git. prohibẽs ne fines suos urbẽq;
contingeret. Neq; eñ euãgelica lex pa
pit a q̃ repudiat' in ciuitatẽ suam
recipitur. Deo citus fidelium plebs ẽ
Et hac igr̃ sedem nauim Ca. ix.
idq; etiã iuectus iterum. Iamq; in pa
litico gentiũ uniuersitas offert' me
denda. Et curationis ipsi' uba sũt
contuenda. Non dr̃ palitico sanus esto.
nõ dr̃ surge et ambula. s; dr̃ constans esto
fili. remissa sũt tibi pctã. In adã u
no pctã uniuersis gentib' remittũ
tur. Hic itaq; angelis ministranti
b' curandus offert'. Hic filius nũcu
pat'. q̃a primũ dei opus ẽ. Huic re
mittuntur aĩe pctã. et indulgentia
prime transgressionis ex uenia ẽ. Nõ
eñ paliticũ peccasse aliqd accepi
m'. cũ presertim alio in loco idẽ dñs
dixit. cecitatẽ a natiuitate nõ ex p
cato a' proprio a' pãno fuisse contractã.
Ueritatis deinde ordo succedit ĩ gestis
quibus futuri spes expleatis ĩ dñs
Mouet scribas remissũ ab hoĩe
pctm̃. Hoĩem enĩ tm̃ in ihu xpo
contuebant'. et remissũ ab eo qd' lex
laxare nõ poterat. fide eñ sola iusti
ficat. Deinde murmurationẽ eorum
dñs introspicit dicitq;. Nemo pt

remittẽ pctã ñ solus ds. Ergo q̃ re
misit ds est. q̃a nemo remittit nisi
ds. Facile est filio hoĩs in terra pctã
dimittẽ. Uerbũ eñ dei in hoĩe ma
nens curationẽ hoĩ prestabat. et nul
la ei agendi et loquendi erat diffi
cultas. cui subest totũ posse qd' loq
tur. Porro aũt ut ipse ẽẽ in corpore
positus intelligi posset. q̃ et aĩas pc
catis dimittẽt et resurrectionem
corporibus prestaret. ait. Ut sciatis.
qm̃ filius hoĩs hẽt potestatem in terra
dimittẽ pctã ait palitico. Surge
et tolle lectũ tuũ. Satis fuerat dix
isse. surge. sed q̃a oĩs erat perficien
di operis rõ explicanda adicit. Tol
le lectũ tuũ et uade in domũ tuã.
Primũ remissionẽ tribuit pctõs. de
hinc uirtutẽ resurrectionis ondit.
Tũc sublatione lecti infirmitatẽ ad
colorẽ corporis docuit affuturũ. Po
stremo reditũ in domũ propriam iter
in paradisũ credentib' ẽẽ redibendũ
ex quo adã parens uniuersorũ pctĩ
labe dissolutus excesserat. Uidentes
aũt turbe timuerũt. Opus aũt istud
admiratio potius consequi nõ metus
debuit. S; manet etiã nunc ordo
misterii. ut uirtuti primũ futurorũ
spes adtexta sit. Dictorũ et factorũ
dñi uirtutẽ turbe timẽt. magnu e
nĩ timoris res ẽ. nõ dimissis a xpo
pctis in morte resolui. q̃a nullus sit
in domũ eternam reditus. si tã indul
ta nõ fuit uenia delictorũ. Et hono
rificauerũt dñm qui tantã potestatem
dedit potestatẽ hoĩb'. Conclusa sũt ordĩe
et cessante iã desperationis timore
hoĩ deo redditur. qd' tantã dedit

p̄tatem hoībus. Sed soli hoc x̄po e
rat debitū. soli de corone p̄nc sibi
het asc̄ erat familiare. Nō g h'
uenit in ammiratione q̄ posset is-
ta. Quid eī dūs non posse crederetur?
Alioqn laus de vno hoīe non de
plibus extitisset. sed delata deo ho-
ris hunc ea. est q̄ p̄tās hoībus ac
uia data sit p ūbū eius. et p̄cōꝝ
remissionis et corpm r̄surrectiōis
et reuisionis in celū. Et cū tr̄siss
et ih̄s uidit hoīem sedentē in the
loneo matheū noīe. Et ait illi. Se
q̄re me. Et matheū publicanū se-
dentē in theloneo seq̄ se iubet. Et
consendēs in domū diuinū istru
it. et cū eo publicanorū et p̄cōrū
turba discubit. pharizeis discipu-
los obiurgantib'. cur magr̄o cum
publicanis abus eēt. Quib' rn̄
dit. sanis medico nō esse. sed cura-
tione egrotos indigē. cuītes q̄z iubz
discē qd sit miam volo q̄ sacrifi-
ciū. Publicanorū nomē ex illo
ē. q̄ relictis legis opibus gerē se v-
su coī et publico maluerūt. Ergo
e domo idz ex p̄cōs corpis mathe-
ū dn̄s euocauit. in cui' mentē
igressus recubit. Hic eī idz euangl'
istius sc̄ptor et de p̄cōū sui domo
exiens dn̄m ipse suscepit. interiore
eius h̄itatione illuīatus. int' q̄
euāgelicus ab' p̄cōrib' et pub-
licanis diuinū de uite copia p̄pa-
ret. Emulatio deīn agitat inde
os. dn̄m publicanis et p̄cōrib'
coīare. Quib' ille optā ifidelita-
tis uelamē ūba legis exposuit
se q̄dē egrotis opē ferre et media-

nā egentib' p̄stare. eis ut q se sanos
existimarent nāream curationem
nullam eē. Sed ut itelligerēt nēiem
suorū sanū eē admonuit ut sacret
qd eēt miam volo et nō sacrifi-
cium. legem scil' sacrificiorū obserua-
tione deuinctā. opem ferre nō pos-
se. s; salutē vniūsis in mūē indul-
gentia reseruari. Nō n. veni uocare ius-
tos. s; p̄cōres in p̄niam. Quib' ve-
nerat. Quo g non se iustis venisse
dicit? Erant g qbus uēire nō erat
ut veniret? S; nemo iustus ex le-
ge est. Ondit g inanē iustitie ee
iactantiā. q̄a sacrificiis īfirmib'
ad salutē. misa erat vniūsis ī le-
ge positis nāria. Nā si iusticia
fuisset ex lege. uenia p gratiam
nāria nō fuisset. Tūc accesserūt
ad eū iohīs discipuli dicētes. Q̄-
re nos et pharizei ieiunam' fre-
quēter. discipli aūt tui nō ieiunāt?
Ieiunabāt pharizei et discipli
iohīs. et apli nō ieiunabāt. S; istis
sp̄ualē rendit. sponsūq; se iohis i-
discipulis ondit. Iohis repositū
in x̄po oēm uite spem sposponder-
et et tamē a dn̄o discipuli ei' adhuc
eo p̄dicante nō poterāt. Usq; in
eū eī lex et p̄phe s'. Et n legē fun-
ta in fidē euāgeliū eorū nemo
credēt. Nō uo p̄nte sponso ieiunā-
di nāitatē discipulis non eē rn̄-
dit. p̄ntie sue gaudiū et sacrām
sc̄i cibi edocet. quo nemo se p̄nte
idz in asp̄u mentis x̄pm cotinens
indigebat. Ablato aūt se ieiunatu-
ros eē dicit. q̄a oēs nō credētes
resurrexisse x̄pm habituri nō es-

sent tibi vite. In fide eni resurrecti
onis factum panis celestis acci
pit. Et quisquis sine xpo est. in vite
cibi ieiunio relinquetur. Ut autem intelli
gerent non posse sibi in veteribus posi
tis. perfecta hec salutis sacra conuit
ti. comparationis posuit exemplum. Pan
num rudem vestimento veti non assui
quia vetustatis infirmitatem virtus
assumpti rudis dissoluit. Et vinum
vetibus utribus non infundi. feruen
tis enim musti calor utres veteres ab
rumpit. infirmatas videlicet vetustate
peccatorum. et animas et corpora noue gratie
sacramenta non capere. Fiet enim scissura pe
ior. Effusoque vino utres veteres peri
bunt. Duplex enim talium erit reatus. si
preter vetustatem peccatorum suorum virtu
tem noue gratie non sustinebunt. Atque
ideo et phariseos et discipulos io
hannis noua non accepturos esse nisi no
ui fierent. Hec illo loquente ecce prin
ceps unus accessit et adorabat eum
dicens. Domine. filia mea defuncta est. ve
ni et pone manum super eam. Preces
principis. fides mulieris. turbe in do
mo conuentus. cecorum duorum clamor.
muti et surdi demoniaci oblatio.
Ex superioribus dominus conexe sibi intelli
gentie tenet ordinem. Princeps hic lex
esse intelligitur que dominum orat. ut ple
bi quam ipsa a xpo predicatum aduen
tus eius expectatione nutrierat uitam
mortue reddat. Nam in illum principem
credidisse legimus. ex quo persona prin
cipis eius orantis miro in typum le
gis aptabitur. cui quidem dominus opem spo
spondit. ad quam est profectus pristin
dam. Sed prius cum apostolis peccatorum turba

saluat. et tamen primum electionem que ex
lege destinabatur viuere oportuisset.
cantior tamen in mulieris specie. salus
publicanis et peccatoribus redditur. Hec
itaque dominum preteriuntis omnium ad tac
tum vestis domini sanandam profluuio san
guis futuram esse confidit. sordibus sal
polluta corporis sui. et uitiorum uim i
mundicie dissoluta. fimbriam vestis
per fidem festinat attingere. donum vide
licet spiritus sancti de xpi corpore modo fimbrie
egredientis cum apostolis conuersatum conti
gere. fitque mox sana. Iam alteri salus
domini alteri deferetur est credita. Cuius fidem
atque constantiam dominus laudauit. quia quod
israeli preparabatur plebs gentium occu
pauit. Est autem in simplici intelligentia
a magna virtutis dominice admiratio
o. cum potius uiri corporis manentes reb
induitis efficientiam adderet sanita
tis. et usque in vestium fimbrias opera
tio diuina procederet. Non enim diuisibilis
et comprehensibilis erat deus ut corpore
clauderetur. Ipsa enim dona in spiritu diui
dit. ceterum non diuiditur in donis. Vir
tutem autem eius fides ubicumque consequitur
quia ubique est // et assumptio corporis non
numen virtutis inclusit. sed ad redempti — // et nusquam abest
onem suam fragilitatem corporis virtus
assumpsit. Que tamen infinite libera est.
ut etiam in fimbriis eius humane salu
tis operatio conectitur. Ingreditur de
inde dominus in domum principis synago
gum videlicet. cui in canticis legis pro
luctum personabat et irridetur a plu
rimis. Nunquam enim illi deum in homine cre
diderunt. quia potius predicari resurrecti
onem ex mortuis riserunt. Apprehen
sam vero puellam manum. cuius apud se

mors erat, somnus recessit ad vi-
tam. Atque ut rarus hic esse ex lege creden-
tium electionis numerus intelligi posset, tur-
ba omnis expulsa est. Quam utique sal-
vari Dominus optasset, sed irridendo dicta
gestaque eius resurrectionis non fuit
digna consortio. Exeunte fama in
universam terram illam, post electionis sa-
lutem donum Christi atque opera praedicantur.
Exeunte igitur Domino mox duo caeci sequuntur.
Sed caeci et egressum et nomen Domini quo-
modo scire potuerunt? Dominum et
filium David nuncupant, et salvari
se rogant. In caecis duobus vero totius
superioris praefigurationis absolvitur.
Ex his enim filia principis esse monstratur
pharisaeis scilicet et discipulis Iohannis qui
Domino iam superius conviciare temptave-
rant. His igitur nescientibus a quo sa-
lutem peterent, indicavit lex et his sal-
vatorem suum in corpore, et David generi
incarnavit, et caecis veteri peccato quia Christum
in admonita non videbant lumen men-
tis inseruit. Quibus Dominus ostendens non
ex salute fidem, sed per fidem salutem ex-
pectandam. Caeci enim quia crediderant vide-
runt, non quia viderant crediderunt. Ex
quo intelligendum est fidem mercedem
esse quod petitur, non ex impetratis fidem
esse sumendam. Si credidisset visum
polliceretur, et credentibus silentium imperat
quia apostolorum erat proprium praedicare. Dominus
etiam post haec in muto et surdo et de-
moniaco gentium plebs indigna to-
tius salutis offertur. Omnibus enim undi-
que malis circumsessa totius corporis vi-
tiis implicabatur. Et in eo rerum ordo
servatus est. Nam demon prius eicitur
et reliqua corporis officia succedunt. Dei

quippe cognitione sanctificationum omni ne-
scientia effugata, et visus et auditus
et sermo salutis invehitur. Cuius facta ad-
miratione talis turbe est consecuta
confessio: Numquam sic apparuit in Israel. E-
nim cum per legem nichil afferri opis
potuerat, ibi virtute salvatur. Quodque
laudes Dei homo mutus surdusque lo-
queretur. Salutem autem gentibus datam.
Civitates omnes et castella omnia virtute
et ingressu Christi illuminantur, et omnem in-
firmitatem veteris languoris eva-
dunt. Videns autem turbas misertus est
quia erant vexati et iacentes etc. Verbo-
rum virtutes non minus oportet introspicere
quam rerum. Quia ut diximus paria in
dictis atque in factis significationum
momenta consistunt. Turbarum Dominus
miseretur vexatarum et iacentium tamquam
greges sine pastore dispersi. Et ait
messem multam, operarios paucos,
orandum Dominum messis ut operarios
plures in messem eiciat. Capitulum X.

Et discipulis convocatis de-
dit potestatem eiciendorum
spirituum immundorum, curandi-
que cunctae infirmitatis omnisque lan-
guoris. Hec igitur licet in praesentibus gesta
sint, quid tamen in futuro significent contuen-
dum est. Nullus in turbas vexator
irruperat, neque casu aliquo morte-
que perculse iacebant. Dominus igitur iacentes
vexatosque miseretur. Immundi in-
del' spiritus dominante violentia vexatam
et sub legis onere egrotam plebem Dominus
miseretur. Quia nullum adhuc pasto-
ris esset custodiam Sancti spiritus reddituru-
rus. Erat autem donum istius copiosissimus
fructus, sed nondum missus a quoquam (?)

Eius ei copia haurientiū de se mt'
titudinē viuat. Nā qīitulibet as
sumat a ciuitis. ad largiendū se
tn̄ sp exuberat. Et q̄a plures ēē u
tile sit p quos ministret' rogarū dn̄z
messis iubet. ut in messē operarios
plurimos eiciat. ad capescendū. sal'
qd' cōprobatur donū sp̄s scī. messo
rū copiā d's prestet. P orōnem
ei ac prece hoc nobis a deo munꝰ
effundit'. atq3 ut messe illā mes
sores q3 īmīos ex hys duodeci pꝰ
aplīs diffundēdos idicaret. Cōuo
catis illis dedit eiciendorū spū
ū ptatem. et oīs infirmitatis
medende. Huiꝰ ei doni uirtutibꝰ po
teriūt et turbatori expelli. et īfirma
curari. Et dignū est pceptorū sin
gulorū significantiā ītueri. Abstine
se a vijs gentiū admonent'. non
qr nō eciā ad salutē gentiū mit
tent'. s3 ut et ope et uita gētilis
ignorantie abstineāt. In ciuitates sa
maritanorū petiti sit introire. Nū
qd nō potius samaritanā ipse
curauit. S3 ut ecclīas hereticorū nō
adeant āmonent'. Nichil ei differt
ab ignorantia puersitas. Mittitur
deinde ad oues pditas domꝰ isrl'. At
qm̄ in eū luporū ac viparū linguis
et faucibꝰ seuierūt. S3 legislatio
puilegiū euāgelij debebat. hoc mi
nꝰ isrl' sceleris sui excusatione ha
bitur? quo plus sedulitatis in ad
monitione sensisset. Totā deīn in
aplos ptris uirtutis dñice trāsferti.
Et q̄ in adā in ymaginē et silitu
dinē dei erāt figurati. nūc pfectū
xpī ymaginē et silitudinē sortiūt'
nichil a dn̄o sui uirtutibꝰ differentes. Et
q̄ terrestres ātea erant celestes modo
fiūt. pdicent regnū celorū ꝯprinꝯre
ymaginē sal' et silitudinē dei nūc
in ꝯsortiū uirtutis assūn. ut scī oēs
q̄ celi nūcupati sīt dnō conregnēt.
Infirmos curent. mortuos suscitēt.
leprosos emūdent. demones eiciāt. q̄
qd malorū ade corpi zathane in
stinctus intulerat hoc rursū ipsi de
coione dñice ptatis emūdent. Et
ut ex toto sc̄dm genesis ꝯplurium dī
silitudinē ꝯsequant' dure q̄tis qd
q̄tis acceperiūt iubētur. ut sit sal'
ministratio gratuita munꝰis gratuiti.
Aurū argentū pecuniā3 possidē in
hibētur in zonis. et perā in uia fer
re. et duas tunicas et calciamēta
et uirgā in manibꝰ assumere. Et dig
nꝰ mercede sua est operarius. Nō ini
diosus ut arbitror thezaurꝰ in zo
na ē. Et qd sibi wlt auri argēti
atq3 eris in zona inhibita possessi
o. Zona est ministerij apparatus. et
ad efficaciā opis pcinctio. Ergo ne
qd in ministerio nr̄o venale sit āmo
nem. neq3 hoc aplatus nr̄i opus
fiat. auri argēti erisq3 possessio.
Neq3 perā in uiā. Curā sal' scl'aris
sbe relinquendā. q̄a oīs thezaurꝰ
sit pniciosꝰ in terra. corde nr̄o illic
futuro ubi ꝯdat' et thezaurꝰ. Non
duas tunicas. Sufficit ei nob' scl' xp̄s
indutꝰ. ne vero p puitatē intelligē
tie nec aliā deinceps l' hereseos l' le
gis ueste induām'. Nō calciamē
tu. Nūqd̄ huanorū pedū infirmi
tas pacies est nuditatis. S3 in t'
ra scā et peccorū spinis atq3 acule

is nō obsessa ut moisi dcm̄ est nu
dis pedib⁹ stutuı āmonem̄ nō
aliū ingressu⁹ nī habē. q̄cq̄ a xp̄o
accepim⁹ gratuitū. Neqʒ uirgam ī ma
nib⁹ Idʒ ptātis extrānee uirā nō
indigē. hn̄tes uirgam de radice yesse
Nā quecūqʒ alia fuit nō erit xp̄i
Instructi oī supiore sermōe ad cō
ficiendū iter scī gr̄a. uiatico ueste
calciamēto. ptāte. In hys eī opan
tes dignū mercede nr̄a recipiem̄. idʒ
p horū obseruantiā celestis spei pre
mia recepturi. In quācūqʒ ciuitatē
introieritis. interrogate q̄s in ea
dign⁹ est. etc̄ Scuis forte dñs dedisse
aplis p̄cepta existimabit. q̄ se usqʒ
ad monita īrocundi. hītandi. mo
rādi. exeundiqʒ sūmiserit. Hec q̄dem
intellc̄m simplr̄ scōrū modestie cō
gruūt. ut cū digno sit hospitalitas
ne ve p̄ īcuriā aut ignorātiā cohi
tatione pbrose familie polluātur
Sʒ īroeūtes ciuitatem de digno iubet
interrogare. et cū eo hītare usqʒ ad p
fectionē. Domū q̄ʒ ab īroeūtibus
pacifice salutari. Que si digna est
et pacis cōione digna sit Si īdig
na pax iure reuītit. Quu at nō
receperint eos sermonesqʒ eorū.
hysqʒ excusso pedū puluē etnc ma
ledīonis sciā relīquenda. Hec non
mediocrit̄ sensū intelligētie cōmo
uēt Si eī successuri hospicio nō erāt
n̄ an̄ q̄s dign⁹ sit īrogauerunt quo
īdigna dom⁹ postea reperet̄. Et quō
sermones eorū non audiēs et ipōs
nō recipiens Aut eī hoc in eo q̄ ius
tus ē non est vēndū. q̄ si indign⁹
receptus sit nec cōio erit hītationis

secunda. Et q̄d interrogasse pdesset et
q̄uisse de digno. si aduersus indignū
hospitē et obseruātia p̄parat et
pena. Sed instruit eos dñs nō admis
ceri eorū domib⁹ ac familiaritati
bus q̄ xp̄m aut īsectant aut nesci
unt Et in quācūqʒ ciuitatem īroga
re q̄s eorū hītatione dign⁹ sit idʒ
sicubi eccīa sit. et xp̄s hītator. neqʒ
quoq̄ alibi trāsire. q̄a sit dom⁹ dig
na et iustus hospes. Ād at ab in
troeūtib⁹ salutari domū voce p̄ce
pit dicēs. Dicite. pax huic domui
Et si digna dom⁹ recepta sit venire
sr̄ eā pacē oportet. Si uō indigna
ad ipsos pacē reuti. Sʒ si iā p̄mo
īgressū in salutationis officio dāa
pax ē. quō postea uenuet. q̄ quō
postea reuteretur. q̄ eī data pax āte
a nō debuit. quā utrū digna eēt
pbaret. q̄ si digna fuit. et saluta
ta cū pace est cōditio. et uētura et
reuersura pacis non pt̄ ea rōe supi
orib⁹ cohere. Que ḡ sit dictorū p̄
ctus inuenienda ē. Iudeorū plures
erāt futuri. quorū tam⁹ in fauo
rē legis affc̄us esset. ut q̄uis p̄ a
murationē opm in xp̄o credidis
sent. tn̄ in legis opibus morarē
tur. Aly uō explorande libtatis q̄
in xp̄o est curiosi trāsisse se ad euā
gelia ex lege cēnt simulaturi. Multi
at in hesum p̄ intelligētie puersita
tē traducerent. Et q̄a istiusmodi ho
mīes fallētes et audiētib⁹ blan
dētes penes se eē uitatē catholi
cā mentiūt. Ido supius āmonu
it dignū cū quo hītandū sit esse
q̄rendū. Quia uō p̄ uborū falla

nam inadvertentes ignorantes in istiusmodi
hospitem possent domo ipsa que dig-
na sit dicam id est etiam que catholica di-
citur et diligenter utendum. Salutan-
da quidem tum paratis affatum, sed ita ut
potius pax dicta que data sit. nam ita pre-
cepit: Salutate eam dicentes. pax huic
domui. Ergo pax salutationis in verbis est
et operationis sermone tribuenda. Porro
autem pacem propriam que viscera miserati-
onis sue non optet eam venire in dig-
na sit. Quae si digna reperta non
fuerit, sacramentum pacis celestis inter propria
eorum conscientiam continendum. In eos vero
qui audita celestis regni predicatione
apostolorum precepta respuerint: egres-
sus eorum et signo pulveris de pedibus
excussi eterna maledictio relinquitur.
Nescio enim qua insistentis loco tum eo
in quo insistunt loco videtur esse toto
et fit inter eos quedam corporis solique
coniunctio. Ergo omnem domus illius habitati-
onis quoque peccatum inter ipsum excusso pe-
dum pulvere relinquitur. nichilque sanitatis
de insistentium apostolorum vestigiis mu-
tuatur. ut quorum aditu ingressuque de-
licta terrene originis auferuntur. eorum
testimonio infidelitatis tamen omnis terre sue
pulvere indicet. Tollerabilius erit in di-
e iudicii terre sodomorum et gomor-
reorum erit quam civitati illi. Etiam illis
ignorato Christo errasse sit levius. his
vero inexpiabile sit. cum predicatum non
recepisse. cum receptum non sese atque ca-
tholice predicasse. Etidem plures hos
qui vesano furore in apostolos desevitu-
ri erant futuros esse significat. cum se eos
sicut oves in medio luporum mit-
tere predicans simplices sicut columbas
et prudentes sicut serpentes esse oportere.
Sed columbe simplicitas in absoluto est.
Quae autem sit serpentis prudentia intu-
endum est. Nescio quid in illo pruden-
tie consiliique existeret licet quidam hunc a-
liqui mentione mandaverint. qui ubi se
in manus hominum venisse intelligerat
omni genere ab ictu caput subtrahat.
idque cum collecto in orbem corpore contegat
aut fovee immergat. ceduntque ceterum re-
liquam delinquunt. nobisque hoc exemplo opor-
tet si quid acciderit persecutionum. caput
nostrum quod est Christus occultare. ut oblatis
nobis in omnes cruciatus fidem ab eo ac-
ceptam victura corporis communiam.
Sed omnis hic dictum de iudeis utique heti-
cis sermo est. Tradet frater fratrem. et pater
filium. et insurgent filii in parentes. id est
familiam inter se eisdem modis dissidere.
Etiam de parentum cognationumque nominibus
ipsi quondam virtutis iudicaret. nunc
hostili invicem odio divisi. iudicibus
etiam et regibus terre offendos dum ex-
torquere aut silentium nominis aut convenienti-
am temptant. Testes enim ipsis et gentibus
futuri Christum pertinacibus inter sevientium
penas confessorum vocibus predicantium.
Instructos ergo nos serpentis pruden-
tia mori esse oportere. Huic antiquo adam
traducent iam sapiente genesis nun-
cupavit. et prudentiam eius malig-
nitatis consilii ordine docuit. Primum
enim animi sexus mollioris aggressus est
spe deinde illexit. et consortium immorta-
litatis spospondit. et per hec tanta pre-
mia opus consilii et voluntatis sue
gessit. Pari ergo oportunitate introspec-
ta viri aurisque et via et voluntate v-
borum adhibenda prudentie si spes

bonorũ futurorũ reuelãda. et ce-
lestia pfec̃ fidei p̃mia pmerẽda.
et qd ille meritus ẽ nos p̃dicem⁹
ex uero scdm sponsionẽ dei ãgelis
siles futuros eẽ q credent. ut mẽ-
tes plebiũ faciles et absolutas
circũseruentib⁹ licet lupis et h̃eti-
cis. pmissis regnorũ celestiũ occu-
pem⁹. et rerũ fidẽ serpẽtis prudẽ-
cia colũbe siplicitate tradam⁹. Mo-
net etiã traditis abeẽ oportẽ cu-
ram rñsionis. sed expectandũ po-
tius qd spũs dei suggerat. qa fides
nr̃a oĩbus p̃ceptis diuine volũta-
tis intẽta ad rñsionis sciam ĩ-
struit. in exẽplo hñtes abrahã.
cui postulato ad hostiã ysaac nõ
defuit aries ad victimã. Ex vna
deĩn in duas vrbes fugũ suadz
qa p̃dicatio ei⁹ p̃mũ a iudea fu-
gata trãsit ad greciã. Dehĩc diuer-
sis int̃ grecie vrbes aplorũ pssi-
onib⁹ fatigata tño in vniũsis
gentib⁹ demorat. Sz ut oñderet
gẽtes qdem aplorũ predicationi
credituras. uerũ ut reliquũ isrl'
credẽt eẽ aduẽtu suo debitũ ait
Nõ consũmabitis ciuitates isrl' do-
nec ueniat filius hoĩs. Post ple-
nitudinẽ sal'. gentiũ qd erit relictũ
isrl' ad ĩplendũ nũm scõr futuro
claritatis sue aduẽtu in ecctã col-
locandũ. Nõ est discipls sr̃ mgr̃z
nec seru⁹ sr̃ dñm. Multũ pficit ad
tollerãtiã assũptionẽ rerũ ĩminẽ-
tiũ cognitio. maxiẽ si patiẽ volũ-
tas p̃sumat. Exẽplo. dñs nr̃ lumẽ
eternũ et dux credentiũ. et ĩmor-
talitatis parẽs. discipulis suis futu-

rũ passionũ solatia ãn p̃misit.
ne se qs discipls mgr̃o potiorẽ
u' sr̃ dñm eẽ seru⁹ existimaret. Si eĩ
prĩfamilias cognomentũ p ĩui-
diã demonis addiderũt. quãto magis
gis in domesticos eius oĩa ĩiuriarũ
et contũeliarũ gña pficient. qr̃ eo loco
poti⁹ ãplectentes si dño nr̃o t' pas-
sionũ conditionib⁹ adequam. Nichil
ẽ occultũ qd nõ reuelabit. diẽ sal'
iudicii oñdit. q abstrusã volũta-
tis nr̃ẽ cõsciam pdet. ea q̃ nũc occul-
ta existimant luce cognitionis pub-
lice deteget. Itẽ nõ minas. nõ cõsili-
a. nõ ptñtes insectantiũ monet
eẽ metuẽdas. qa dies iudicii nulla
hec fuisse atqz ĩania reuelabit. Et
qd dico vobis in tenebs dicite in
luĩe. et qd in aure auditis p̃dica-
te sr̃ tecta. Non legim⁹ dño solitũ
fuisse noctib⁹ sermocinari. et doctri-
nã in tenebris tradidisse. Sz qa õ-
nis sermo ei⁹ carnalib⁹ tenebre
sr̃. et ũbũ eius ĩfidelibus nox est
et tuqz qd a se dcm̃ est cũ libtate
fidei et cõfessionis eẽ loquendũ. Idc-
co q̃ in tenebs dca sr̃ prediciũ iuss-
sit in luĩe. ut q̃ secreto auriũ cõmis-
sa sr̃. sr̃ tecta. idz excelso loquenti-
ũ p̃conio audiãtur. Constãter ei
dei ingerẽda cognitio ẽ. et pfundũ
doctrine euãn̄ce secretũ luĩe p̃dica-
cionis aplice reuelandũ. nõ timẽ-
tes eos qbus cũ sit licẽa in corpe
tñi in aĩa ius nullũ est. sed timen-
tes poti⁹ deũ cui pdende in gehen-
na et aĩe et corpis sit ptãs. Non-
ne duo passẽs asse veneũt et vn⁹
ex illis nõ cadit in trã sine volũ-

tute patris vestri. Non est ut puto cui minus
angere aucupium. neque mediocris passe-
rum habet culpam. Et quod autem unum ex
illis non cadit super terram sine voluntate
patris vestri. Contra apostolicum dictum fore vi-
detur quod ait. non est pecudum deo cura
et auctoritati eius multum derogabitur
si sensisse aliter quam in evangeliis tradi-
tum est reperietur. Neque enim apostolus multum
dignitatis tribuit si passeribus anti-
stabunt. Locus hic ex sensu superiore pro-
ficiscitur. Iniquitates enim eorum exagge-
ratur quae tradituri sunt. qui insectaturi
quos in fugam coacturi. quibus propter no-
men domini esse odio nos oportet. qui omne ius
suum in solis corporibus exercent. pote-
statem in animam non habentes. Hii igitur
passeres duos asse veneunt. Eiusdem
quod sub pretio venditum sit redemit ex
lege Christus. Ergo quod venditur corpus atque
anima est. cui venditor peccatum est. quia Christus
et de peccato redemit. et animae et corporis
est redemptor. Cum igitur duos passeres
asse veneunt. se ipsos peccato minimo ve-
neunt natos ad volandum. et ad ce-
lum pennis spiritualibus efferendos. Sed
capti praesentis pretium voluptatum. et
ad luxum saeculi venales totos se tali-
bus aucupationibus nundinant.
Sed consequendum est quod unum ex illis est
quod sine voluntate dei non cadet. Dei
voluntas est unum ex illis magis vo-
let. Sed lex ex constitutione dei profecta
discernit unum ex eis potius decedere.
Quemadmodum autem si evolaret unum
fierent. id est corpus in naturam animae transis-
set. et concretus illa terrenae materiae in
profundum et substantiam animae aboleret. fieret
quasi corpus potius spirituale. ita pretio
cum pretio venditus in naturam corporum.
animae subtilitas ingravescat. et terrenum con-
trahit ex vitiorum sorde materiam. fitque
unum ex illis quod cadat in terram. Plu-
rimis autem eos antistare passeribus cum di-
cit. ostendit multitudini infidelium electio-
nem fidelium praeesse. quia horum casus in
terra sit. illis volatus in caelum. In nume-
rum autem aliquem colligi diligentiae et sollici-
tudinis cura est. Neque enim dignum nego-
tium est peritura numerare. Ut igitur nihil
ex nobis periturum esse cognosceremus. qui
a multo passeribus meliores sumus. ip-
so capillorum nostrorum supputatorum
numero indicat. salvus nobis ex soli-
do futuris. cum quod immutabile in no-
bis sit. conservandi et affirmandi et perfecte
inictur. Nullus igitur corporum nostrorum ca-
sus est pertimescendus. neque ullus inte-
rimende carnis admittendus est do-
lor. quando pro natura sue atque originis condi-
tione resoluta. in substantiam spiritualis
animae refundatur. Et quia doctrinis talibus
confirmatos oportet libertatem confitendi de-
i habere constantiam. eam conditionem quam te-
nemus adiecit. negaturum se eum patri
in caelis qui se hominibus in terra negas-
set. cum porro qui confessus coram homini-
bus se fuisset a se in caelis confitendum. Qua-
les quoque nos nominis sui testes hominibus
fuissemus. tales nos apud deum patrem
testimonio eius usuros. Nolite ar-
bitrari quoniam veni pacem mittere in ter-
ram. Non veni pacem mittere sed gla-
dium. Veni enim separare filium adversus
patrem et filiam adversus matrem. et
nurum adversus socrum suam. et inimi-
ci hominis domestici eius. Que ista di-
visio est? Inter prima enim legis precep-

ta accepimus: honora patrem tuum et matrem tuam. Et ipse dominus ait: pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis. Quid sibi vult missus potius gladius in terram, et separatus a patre filius et filia a matre, et nurus adversus socrum, et hominis domestici eius inimici? Igitur ex rede publica inspectis auctoritatibus praeferretur ubique odia, ubique bella, et gladius domini inter patrem et filium, et filiam et nurum desaeviens. Et in luca quidem talis de hoc sermo est: Erunt enim ex hoc quinque in una domo divisi, tres in duo et duo in tres dividentur. Numquid non in maiorem numerum potest cognitionis domestica familia diffundi? Aut praescripto temporis continebatur, ut ex hoc esse quinque tantum in domo una idemque divisi? Ergo quis sit gladius in terra, quae proprietatis nomina, et in numero quinque quae ratio, et quomodo tres in duo et duo in tres dividendi, et qui tandem hominis domestici eius inimici, contuendum est. Et singularum quidem rerum et universae quaestionis primum ratio est explicanda. Nec minus intelligentiam nostram sensus et superior et consequens adiuvabit.

Gladius telorum omnium telum acutissimum est, in quo sit ius potestatis et iudicii severitas et animadversio peccatorum. Et huius quidem teli nomine novi evangelii praedicationem appellatam frequenter in prophetis auctoritatibus est. Dei igitur verbum nuncupatum meminerimus in gladio. Qui gladius missus in terram est, id est praedicationem eius hominum corporibus infusam. Hoc igitur quinque habitantes in una domo dividit et dividit tres in duos et duos in tres. Sed cur tantum in homine reperimus, id est corpus et animum et voluntatem? Nam ut corpori anima data est, ita et potestas utriusque utendi se ut vellet indulta est. Atque ob id lex est proposita voluntati. Sed hoc in illis deprehenditur qui primi a deo figurati sunt, in quibus recepte originis ortus effectus est non traductus aliunde. Sed ex peccato atque infidelitate primi parentis consequentibus generationibus coepit esse corporis nostri pater peccatum, mater animae infidelitas. Ab his enim mortem per transgressionem primi parentis accepimus. Nam voluntas unicuique sua adiacet. Ergo iam unius domus quinque sunt. Pater corporis peccatum, mater animae infidelitas. Et intercedens voluntatis arbitrium totum hominem quodam contagii sibi iure distringit. Huic infidelitas socrus est, nos ex ea natos atque a fide metuque dei peregrinantes accipiens, ut inter infidelitatem voluptatemque possessos, et ignorantiae dei et in omnium vitiorum oblectatione detineat. Cum igitur innovamur baptismi lavacro, per verbi virtutem ab originis nostrae peccatis atque auctoribus separamur, recisique quadam excectione gladii dei a patris et matris affectionibus dissidemus, et veterem cum peccatis atque infidelitate sua exuentes hominem, et per spiritum anima et corpore innovati, necesse est ingeniti et vetusti operis consuetudinem oderimus. Et quia corpus ipsum per fidem mortificatum in numero animae quae ex afflatu dei venit, quamvis ipsum adhuc in materia sua existet, evadat, quia communio ipsis invicem conciliet ex verbo

Id[e]o uiri unu[m] atq[ue] ide[m] tu[m] a[n]i[m]a uelle
cepit effici. sal[uatoris]. ut illa est sp[irit]ualis
q[ui]bus lib[er]tas uolu[n]tatis i[n] so[c]iu[m] sua
id[est] ab infidelitate diuisa. ui[ri]b[us] suu[m]
o[mn]e [con]cedit. ut q[uo]d erat lib[er]tas uolu[n]
tatis. deinceps a[n]i[m]e sit p[re]tas. fitq[ue] q[ui]
uis in domo una dissensio. et d[omes]
tica nouo ho[min]i erit i[n]imica. q[ui]a ille
p[er] u[er]bu[m] dei diuisus ab illis mane[n]
et interior et exterior. id[est] corp[us] et a[n]i[m]a
in sp[irit]u nouitate gaudebit. En io
q[ui] intra et a q[uo]dam p[ro]sapie antiq[ui]
tate deducta. [con]siste[n]t in h[is] q[ui]b[us] ob
lectate s[un]t [con]cupisce[n]t. origo carnis
et origo a[n]i[m]e. et lib[er]tas p[ro]p[ri]etatis in du
os diuide[n]tur. a[n]i[m]am sal[uator] et corpus
ho[min]is noui. q[ui]a unu[m] atq[ue] idem uel
le ceperu[n]t. diuisiq[ue] tres duob[us] s[u]b
iacebu[n]t. in [con]tinatu[m] eoru[m] de sp[irit]us
nouitate potiorib[us]. Et id[e]o illi q[ui]
do[mes]ticis noui[m] c[on]iuitates dil[ecti]o[n]u
cuius p[re]tulerunt. futuroru[m] bonoru[m]
i[n]digni erunt h[er]editate. P[er]git deinde
coru[m] preceptoru[m] et intellige[n]tie de
cursu[s]. N[ost]ra postea q[uam] relinquenda
o[mn]ia que in s[e]c[u]lo s[un]t carissi[m]a impa
uerat adiecit. Qui no[n] accipit cru
ce[m] sua[m] et sequit[ur] me no[n] est me
dign[us]. Ita qui xp[ist]i s[un]t crucifixe
ru[n]t corp[us] cu[m] uitiis et concupi[scentiis]
Et indign[us] est xp[ist]o. qui no[n] cruce[m]
sua[m] in q[ua] [con]patimi[ni]. [con]morimi[ni]. [con]se
pelimi[ni]. [con]resurgim[us] accipim[us]. d[omi]n[u]s
sit secutus. in hoc sacr[ament]o fidei sp[iritu]s
nouitate uiuitur. Qui i[n]uenit a[n]i
ma[m] sua[m] p[er]det ea[m]. Et q[ui] p[er]diderit a[n]i
ma[m] sua[m] p[ro]pter me i[n]ueniet ea[m]. Ver
bi sal[uatoris]. p[ro]p[ri]etate. et uetim diuisione
uitioru[m] p[ro]ficiet lucru[m] a[n]i[m]e in mor

te[m]. et da[m]pnu[m] in salute[m]. Ergo suscipie[n]
da est mors in nouitate uite et cru[x]
a diu[m] [con]sigenda s[un]t uitia. et adu[er]s[us]
p[er]seque[n]tes contemptu p[re]sentiu[m] glorie
[con]fessionis retinenda lib[er]tas est. et
da[m]pnosu[m] a[n]i[m]e lucru[m] refugiendu[m]
sciente[s] tamq[uam] ui[ri]s in a[n]i[m]am no[n] re
linq[ui]. et detrimento breuis uite se
n[on] i[n]mortalis acq[ui]ri. Qui recipit
uos me recipit. Et q[ui] me recipit. re[ci]
pit eu[m] qui me misit. Uniu[er]sis doc
trine affectu[m] et p[re]ceptoru[m] sedulitate[m]
i[m]pendit. et q[ui]a p[er]iculu[m] non recipie[n]
tiu[m] ap[osto]los. excussi puluis testimoni
o denu[n]tiasset. recipientiu[m] mitu[m]
ult[ra] gratia[m] sperati officii [com]men
dat. Docetq[ue] in se etia[m] mediatoris
officiu[m]. qui cu[m] sit receptus a nobis
atq[ue] ille p[ro]fectus ex deo sit. de[us] p[er]
illu[m] transfusus in nos sit. Atq[ue] ita
q[ui] ap[osto]los recipit xp[istu]m recipit. Qui
u[er]o xp[istu]m recepit. patre[m] deu[m] reca
pit. q[ui]a no[n] aliud in ap[osto]lis recipit
q[uam] q[uo]d in xp[ist]o est. neq[ue] in xp[ist]o ali
ud e[st]. q[uam] q[uo]d in deo est. P[er] que[m] hu[n]c
ordine[m] gra[tia]ru[m] non aliud est a
p[osto]los recepisse q[uam] deu[m]. q[ui]a et in ill[is]
xp[istu]s. et in xp[ist]o deus h[ab]itet. Qui re
cipit p[ro]phetu[m] in no[m]i[n]e p[ro]ph[et]e. m[er]cede[m] p[ro]
ph[et]e accipiet. Qui p[ro]phetu[m] recipit
h[ab]itante[m] recipit in p[ro]ph[et]a. fitq[ue] p[ro]ph[et]e
m[er]cede dign[us]. p[ro]ph[et]am p[ro]ph[et]e no[m]i[n]e
recipiens. Par q[uo]q[ue] recepisse iustum
m[er]ces deputat[ur]. fitq[ue] iustus ex ho
re iustitie. ac sic [con]sum[m]atur ius
titia ex fide. et m[er]cede[m] accipit offi
ciu[m]. plures [con]seque[n]de etiu[m]tatis oc
casiones deo largie[n]te q[uo]n[iam] in recipi
endo iusto et p[ro]ph[et]a. ipse reue[re]ntie

affectus et iusta honorem accipiat et
prophete. Et quicumque potum dederit uni
ex minimis istis calicem aque frigide
tantum, non inanem esse bone conscientie opus
docuit. neque spem fidei aliene infi
delitatis crimine laborare. Proui
dens enim plures futuros tantum apostolatus
nomine gloriosos. qui uero uite sue opere im
probabiles considerata diu falle(re). dimque
mentiri. tamen obsequium quod ipsis sub
religionis opinione delatum sit. mer
cede operis sui speique non fraudat.
Nam licet ipsi minimi essent. id est pecca
torum omnium ultimi. minimum autem est quo
minus nichil aliud est. non inania
tamen in eos etiam leuia que sub frigide
aque nomine designat officia esse decer
nit. Non enim peccatis hominis. sed disci
puli nomini honor prestitus est. Atque ita
probitate obsequentis. fallentis de se
probra non ledunt. cum mercedem suam
dantis fides. non assumentis medi
tatio consequatur. Ca. xi.

Johannes cum audisset in carcere opera
Christi mittens ad eum discipulos suos
ait illi. Tu es qui uenturus es an ali
um expectamus? Johannes detentus in car
cere dominum ignorat. et propheta tantus
deum suum nescit. at qui uenturum ut
precursor nuntiauit. consistentem ut propheta
agnouit. ad euntem ut confessor ve
nerat est. Unum tum veniae et humani
ti eius conscientie error obrepsit. Sed con
sequens de eo dominum testimonium sentiri
hoc ita non sinit. neque sane credi
potest spiritus sancti gloriam in carcere posito
defuisse. cum apostolis uirtutis sue lumi
nis et in carcere positus ministratur(us).
Sed prebetur in hiis que in iohanne gesta
sunt intelligentia apostolorum. et cum fuit effi
cacia gratia in eo expressa sentit. ut
propheta ipse. ipso quoque conditionis sue ge
nere propheta esset. quia in eo forma legis
clausa est. Christum enim lex annuntiauit
et remissionem peccatorum predicauit et
regnum celorum spospondit. et iohannes
totum hoc opus legis expleuit. Igitur cessan
te iam lege que peccatis plebis inclusa
et ipsi uincta uitiis. ne Christus posset
intelligi. uinculis et carcere contine
batur. Ergo ad euangelia contuenda
lex mittit. ut infidelitas fidem dicto
rum contempletur in factis. et quod inter ea
peccatorum fraude sit uinctum per intel
ligentiam libertatis euangelice ab
lutum. Talis igitur iohannis exemplo non sue
sed discipulorum ignorantie consulit. Ipse enim
uenturum in remissionem peccatorum
predicauit. Sed ut sciret non alium a
se predicatum ad opera eius intuenda
discipulos suos misit ut aucto
ritatem dictis suis illius opera conferrent
neque Christus alius expectaretur. quem
ei testimonium opera prestitissent. et
cum se totum dominus miraculis rerum
prodidisset. cecorum scilicet uisu. claudorum
cursu. leprosorum curatione. surdo
rum auditu. uoce mutorum. uita mor
tuorum. pauperum predicatione. Qui
bus discipulis Jhesus ait. Beatus qui in
me non fuerit scandalizatus? Numquid
iam aliquid in Christo erat gestum quod
iohannem scandalizaret? Non utique. Nam
in ipso doctrine sue cursu et operis
morabatur. Sed superioris sermonis uisu
et perfectus contuenda est. quid illud sit
quod pauperes beatum nuntiant. id est qui per
diderint animam. qui crucem suam acci

pint et sequitur. q̄ humiles spū fiet
quorū regnū cōparatur in celo. Er
go q̄a in dño hec passionū uiuū
sitūs occurreret. futuraq; eēt crux
sua plurimis scandalū. beatos eos
pfessus ē. quorū fidei nichil tēpta
menti afferret crux. mors. sepul
tura. Itaq; cū uei iohēs audisset
ostendit dicēs. btōs eos q̄b; aliquid
scandali in se nō fuisset. q̄a metu
eius discipulos suos iohēs ut xm̄
audirent uiderentq; misisset. Ac ne
istud referri ad iohēm posset tāq̄
aliq̄d scandalizat; esset in xpō.
abeūtib; illis ad turbas de co lo
cut; est. Quid exīstis in desertū ui
dē. Arūdinē uento moueri. De
sertū spū sc̄o uacuū sentiendū ē
in quo habitatio dei nulla est. In arū
dine eī homo talis ostendit. de glā
sc̄li uite sue inanitate speciosus. Et pē
āt fructu ueritatis cauus. exterior
placēs. et nullis interior. ad oēm uē
torū motū. idē īmundorū spūum
flatū mouēdus. neq; ad ꝯsisten
di firmitatē ualēs. et cū medul
lis inanis. Ergo cū dicit q̄d exīstis
in desertū uidē. arūdinē uento
moueri. hoc loq̄t. nūq̄d exīstis ui
dē hoīem ꝯstitutione dei uacuū. et
ad īmūdorū flatū uagantē. Nā
increpātis affectū poci; q̄ ꝯfirmā
tis hec loq̄tur. ostendens sal' nō eū
in iohe ꝯspicā. q̄ et inanis et mobi
lis. Quid exīstis uidē. hoīez mol
lib; uestitū. Ecce q̄ mollib; uesti
ūtur in domib; regū sūt. Veste am
bitū corporis q̄d induit aīa significat
q̄d luxu ac lasciuijs mollescat.

Sz q̄ uestiti mollib; sūt in domib; re
gū sūt. In regib; trāsgressorū ange
lorū nūcupatio est. hij eī sc̄li sunt
potētes. mūdiq; dn̄antes. Ergo
uestiti mollib; in domib; regū sūt.
idē eos q̄ p luxū fluida et dissolu
ta sūt corpa. eē demonū habitatione
ꝯsilem sedē apositis suis atq; opi
b; eligentiū. Sz q̄d exīstis uidē. p
phetā. Dico uobis etiā plusq̄ p
phetā. et Gl'am oēm iohis dn̄s
ostendit dicēs eē eū ult' pphetā. q̄a
soli sibi licuit et pphare xpm̄ et
uidē. Et quō xpm̄ ignorare credet'
q̄ missus in āgeli ptate uiā uen
turo parauit. et quo ex natis muli
erū nullus maior pphā surrexit. nī
q̄ q̄ minor est idē q̄ interogatur
cui nō credit' cui testimoniū nec
opa sua pstiūt. hic in regno celorū
erit maior. A dieb; aūt iohis bap
tiste usq; nūc regnū celorū uim
patit'. sz uim facientes diripiūt
illud. Ut certū nā exigit uim po
tior afferret. minorq; erit cui uis
afferat. Quod aūt est q̄d diripiens ē
q̄dq; uim patit' ꝯtuendū ē. Infi
delitate discipulorū iohis dn̄s
adiuterat. turbe etiā opinionem de
ei; nūcio intellexerat. in eius scā
dalo ingens fidei piclm sentiebz
ut potius aplos ad oues pditas
isrl' misserat. ipsos ꝯstitui oporte
bat in regno. et in abrahe et ysa
ac et iacob familia atq; agnitione
retineri. Sz oīs hec pdica
tio pfectū publicanis et pctori
b; afferebat. Ex hijs eī iam crede
tes. ex hijs iam apli. ex hijs iam

regnū celorū. Ceterū iohi a plebe
nō credit. auctem xpi opa non
mētitur. Crux futū erat scandalo
iā ꝓphia cessit. iā lex explet. iam
ꝑdicatio oīs includit. iā helie sps
in iohis voce ꝑmittit. Alijs xpūs
ꝑdicat. et ab alijs agnoscat. alijs
nascat. et ab alijs diligit. Sua cū
respuūt. aliena suscipiūt. Amici i
sectātur. ↄplectātur īimici. Heredi
tatē adoptio expetit. familia reci
at. Testamentū filij repudiant
serui ↄcognoscūt. Itaqȝ regnū ce
lorū vim patit. inferentesqȝ diripi
ūt. qa gla isrl' a prībus debita.
a ꝓphis nūciata. a xpo oblata. fi
de gentiū occupat et rapit. Cui
aūt silem estimabo gnationē is
tā. Silis est pueris sedētib' in fo
ro et clamantib' ad īuicē. ?c. To
tus iste sermo īfidelitatis opprobri
ū est. et de affctū supiorus ↄfirmo
nie descēdit. qa insolens plebs per
diūsa ꝑdicationū gnā edocta nō
fuit in pueris sal' ꝓphus signis
q̄ in medio synagoge tāq̄ in pub
lico fori ↄuentu ꝓplm coarguūt
qꝫ cantātib' sibi officio corpis
nō obsecūdauerint. idȝ qd' dcās
sius nō paruerūt. Ad cātātiū e
nī modū saltantiū mod' aptat.
In siplicitate ūē sensus ut pueri
ꝑdicauerūt. et ad ↄfessionē psal
lendi deo pruocauerūt. ut cātico mo
ysi tenerēt. ut ysaie ut dauid ut
cetorū ꝓphiarū. Rursūqȝ eos in
ꝑuiciam pcōrū. et ad dolorē ac
luctū uectem delictorū nec iohīs ꝑ
dicatio inflexit. qb' et lex grauis

visa sit pon abiqȝ ꝑsceptis et diffi
cilis et molesta. pptm in se qd' deo
nuā nūcupat hīus. qa ꝑ obseruā
ce difficultatē nāc sibi eēt in le
ge pemīe. Rursūqȝ in xpo euāge
lij ꝑdicatio uite libtate nō pla
ceat. ꝑ quā difficultates legis
et onera laxata sunt. et iā pub
licani pccores qȝ crediderint. Atqȝ
ita tot et tātis āmonitionū ge
nibus frustā hītis. nec ꝑ gratiā
iustificetur et lege sint abdicati
Et iustificata ē sapīa a filijs
suis. Ab hijs. s. q̄ vim facientes rg
no celorū ipm illud fidei iusti
ficatione diripiūt. ↄfitētes iustū
sapīe opus eē. qa munꝰ suū ad
fideles et ad obsequētes a ↄtūa
tibus infidibqȝ transtulit. Est āt
nō ociosū hoc in loco ītuitē dcā
ↄtuieri. Et iustificata est sapīa
De se utiqȝ locutꝰ ē. Est eī ipse sa
pīa. nō ex suffīcientijs sed ex nā
Res eni oīs hȝ ptatem. Ceterū ne
gotiū oē ptatis effctūs est. ut nō
idē est opus ītutis et ītutis. ut
efficiēs discitur ab effcō. plēs
eī cludē dcām aplicū q̄ ait xpm dei
ītutē et dei sapīam hijs modis
solent. qꝛ in eo ex ūgīe creando ef
ficax dei sapīa et ītutis extitit.
et in natiuitate eiꝰ dīne prudēcie
et ptatis opus ītelligūt. sitqȝ i
eo efficācia totiusqȝ nā sapīe.
Quorū ne qd tale intelligi pos
set ipm se sapīam nūcupauit
cā in se nō q̄ eius sit ondens. Est
eī sapīe opus fides cāritas spes
pudicicia ieiuniū ↄtinēcia hūi

litas hūanitas Sȝ hec nē opa sꝫ
nō ipsa nā. et non in hiis q̄ fiūt
ꝯsistit res ipsa q̄ fiāt. Cur aplus
dei ūtutē et dei sapiam dixit. qa
ex ea sapiā que erat treata sapi
ēcia est. Ve t̄ chorozaim et bethsa
ida. qa si in tyro et sydone fc̄e es
sent ūtutes q̄ fc̄e sꝫ in vobis ꝛc̄
Jnobie maledc̄m tū obīe bn̄dic
tione detinꝫ. Primus eī iudeis o
portuit p̄dicari. ſȝ pulegio p̄di
cationis īfidelitatis cumulat' ūu
dia. eū credentiū arguat' exēplo
q̄bus nlla factorū āmiratione
ꝯposita salus oīs ex fide sit. Deū
in bethsaida et capharnaū mu
ti laudāt. ceci uidēt. surdi audiūt
claudi curiūaurūt. mortui senti
ūt. et nullā fidei uolūtatē rerū
tantarū āmiratio ꝯmouebat
et cū sola gestorū auditio vocāe
ad metū atqȝ ad fidē rape debu
isset Sȝ nō solū tiri et sydonis ſȝ
ipsa sodomorū et gomorreorū fa
cient leuia pctā. qa forte illis cre
dendi fuisset affcūs. si taliū ūtu
tū ꝯtemplatio ꝯtigisset. Jn illo tē
pe rn̄dens ihc dixit. Confiteor t̄
dn̄e pr̄ celorū et tr̄e. qa absc̄odis
ti hec a sapiētib' et reuelasti ea
puulis. Digne supioub' dc̄is ta
lis ꝯfessio adiūgit. Nam tū et
si optabilis fiūt salus isrl'. tū nō
ext' gaudiū dn̄o erat p̄dicata
olī fides gentiū. Celestiū eī ūbo
rū archana atqȝ ūtutes sapiē
tib' absconduntur. et puulis re
uelātur. Puulis malicia non
sensu. Sapientib' uo stultiae su

e p̄sūptione nō prudēcie causis pri
qȝ huī' eqtatem dn̄s pr̄ue uolūta
tis iudicio ꝯfirmat. ut q̄ dedignā
tur puuli in deū fi. stulti deicepe
in sapiā sua fiant. At ne qd̄ in illo
mīn' eē q̄d in deo est existimaret
oīa sibi a pr̄e ait tradita eē. soluqȝ
se pr̄i ꝯgnitū. patreqȝ soli sibi no
tū. l' cui ipse reuelare voluisset. reue
latur' ei a quo ut reuelare uelit o
retur. q̄ reuelatione eandē utrisqȝ
in mutua cognitioē esse sbam do
cet. cū qui filiū ꝯgnoscet patrē q̄
cognitur' eēt in filio. qa oīa ei a
pr̄e sꝫ tradita. Tradita aūt nō ali
a sꝫ q̄ que in filio soli nota sꝫ pr̄i
nota uo filio soli eē q̄ pr̄is sꝫ. At
qȝ ita in hoc mutue ꝯgnitionis
secreto ītelligit' nō aliud in filio
q̄ qd̄ in pr̄e ignorabile sit extitis
se. Legis dein̄ difficultatib' labora
tes et pctīs scl'i oneratos ad se ad
uocat. recepturūqȝ se laborē on'
qȝ pmittit. si mō eius iugū tollāt
mādatorū. s. suorū p̄cepta suscipi
ant. cūqȝ sacro crucis adeāt quia
corde hūilis et mitis sit. et in hiis
aīabus suis reqem īueniāt iugū
suauis et leuis oneris blādimen
ta pponens. ut credētib' eius boīs
sciam p̄stet. qd̄ solus ipse nouit
in pr̄e. Et qd̄ iugo ipsi' suaui'. qd̄
onie leui' pbabilē fiet. scele absti
nē. bonū uelle. malū nolle. amare
oēs. odisse nllm. eterna ꝯseq. p̄ntib'
nō capi. nolle īferre alti qd̄ ipi si
bi pperi sit molestū. Ca. xy.
In illo tpe abyt ihs p segetes sabbis
discipuli aūt eius esurientes cepeīt

velle spicas et mãducare Et egres
sus in segetē. et dies sabbi. et disci
pulorū esuritio. et spicarū pcepti
o. et phizeorū insultatio. et dn̄i rñsi
o. habet ut cetia sbiacentē interioris
cause itelligentiã. Oēs eī ut dixi⁹
factorū uitates in ipsis illī gestorū
effcībus suis silēm atqꝫ ex se itelli
gendã futē uitatis ymaginē ꝯse
quētur Ac pri⁹ ꝯtuendū est sermo
nē hūc ita ceptū esse. In illo tpe ab
yt ihs p segetes. idꝫ in eo tpe quo
pri dco gratiã datu gentib⁹ salute
ꝯfessus ē. ut idē sens⁹ et supiora
et ꝯsequētia ꝯtinet. Ergo p reliq̄
turam⁹ Ager mūdus ē. Sabbis o
cīū est. Seges credituroꝝ pfect⁹
in messe ē. Ergo sabbo in agrū p
fectus in legis ocio dn̄i pfectus in
hūc mūdū est. segetē eam idꝫ sa
nationē hūani gn̄is īuisens Et
q̄a esuritio famis est salutis hūa
ne spicas pcerpe ac uelle. s. sc̄orū
se salutē saciare discipli festinūt
Neqꝫ eī hoī ꝯgruit cibus spice. ne
qꝫ pceptiuū esus utilis cristianū
sed futuri fidē frī spēs exegitur. et v
tus infectam uborū. sacm̄ et esuri
tionis et sacietatis absoluit. Phi
zei q̄ penes se clauē celorū esse ex
istimarent. illicita agē discipulos
corrarguūt Quos dn̄s frī eius ī q̄
sub rerū argumēto pphīe rō ꝯtine
t. āmonuit dauid vna cū hys q̄
secū aderant esurientē. panib⁹ illi
citis exēplū fuisse. Neqꝫ eī si nō li
cebat s. dauid credit⁹ fuisset scāl
se sīi crimīe. Pin sīi crimīs piacu
lo factis pphiat. Intellige ut ipse cū

cetis panib⁹ ppositionis explet⁹
sit. ita oñdens xpm̄ cū aplis genti
ū salutē saciantū. q̄d iudeis illi
citū uidetur. Alti⁹ q̄ꝫ eos āmonet
pphīe. ut ꝯsumaci in se oīa q̄ ante
rius sr̄ dcā cognoscerēt. in lege sab
batū in tēplo sacerdotes uiolare si
ne crimīe. templū scdꝫ. s. indicans
in quo p aplicam doctrinã pplo
legis infideli ꝯciūte salus gētib⁹
datī. q̄a maior ipse sit sabbo et abs
qꝫ violate legis culpa euāgelica
fides opet̄ in xpo. Atqꝫ ut ita oñ
dēt oēm rerū efficientiã hūc spēs
futuū opis ꝯtinē adiecit Si eī sa
cretis q̄d est miām uolo nō sacri
ficiū. nūq̄ ꝯdēpnassetis inocen
tes. Opus salutis nūc nō in sacri
ficio s in mīa est Et lege cessante
in dei bonitate saluam̄. Cui⁹ rei
donū si intellexissent nūq̄ ꝯdemp
nassent īnocentes idꝫ aplos quos
īsimulaturi erāt trāsgresse legis
īuidia. cū sacrificiorū uetustate
cessante. vniūsis p eos nūc noui
tas subueniret. neqꝫ existiassent
sabbi prescīpto dn̄m sabbi ꝯtinei.
Hec in campo dicta gestaqꝫ sr̄. Et p⁹
hec synagogū ingresso hoīem ari
de man⁹ offerūt interrogātes an
curari sabbis liceat. occasionē ar
guendi eū ex respōsione q̄rentes. Oīb
in foueā decidētis ouis ꝯclusit ex
ēplo quā sine crimīe sabbo extra
hē sunt solliciti. certiusqꝫ hoī qui
oui pstet medendū eē Neqꝫ ī mis
terio salutis hūane cristiandū
sabbim posse uiolari ep extrahēde
de fouea ouis solicitudo nō vio

let. Sequitur deinde talis in domino curatio. Nam
post reditum de segete ex qua iam apostoli
fructus sationis acceperant ad sy-
nagogam venit. etiam illic messis su-
e operarios paraturus. qui plures postmo-
dum una cum apostolis extiterunt. Homo igitur
curatur in manu. deinde cui salutis
ministerium non habebant. et manus offici-
um cessabat. et ministerium corporis quod
aliquid agitur atque impertitur aruerat.
Dominus igitur manum eius iussit extendere
que restituta est ei sicut altera. Curatio
omnis in verbo est. et manus sicut altera
redditur. idest filiis ministerio apostolorum in
officium dande salutis efficitur. docet
quoque phariseos hec referre non oportere.
curationes in sabbato. et operationem
humane salutis in apostolis. cum ipsis a
deo officium eiusdem ministerii manus
sit reformanda si crederent. Sed iudei-
a facta phariseos commovet. et adversus
eum ineunt consilium. quia continentes in cor-
pore hominem. deum in operibus non intel-
ligebant. Iesus autem cognita consilia secessit
ut a consiliis malignantium procul a-
bsentis cognosceretur. plures quoque turbe se-
cute sunt ab infidelibus iudeis et credentium
fidelium comitatus assistit. Hiis vero quos
curat silentium imperavit. Sed numquid
curationis testificatio iubebatur.
Non utique. Nam salus unicuique red-
dita erat sibi ipsa testis. Sed iuben-
do secretum et gloriandi de se iactantiam
declinat. et nichilominus cognitionem
sui prestitit in eo ipso. dum ammonet de
se taceri. quia observantia silentii ex
re que sit silenda efficitur. quin etiam per
hanc tacendi de se voluntatem dictorum
per ysaiam effectus impletur. Ecce puer

prophetia illud meminit tamen ammonemus. Hunc
et dilectum a deo. et in eo plene beneplaci-
tum voluntati. et spiritum dei super eum esse
et ab eo iudicium gentibus nuntiari.
et arundinem que quassata sit non esse
confractam. et linum fumigans non ex-
stinctum. idest caduca et quassata gen-
tium corpora non fuisse contrita. sed in sa-
lutem potius reservata. Neque exiguita-
tem ignis tamen iam in lino fumiganti-
bus extinctam. exiguum scilicet ex reliquiis
veteris gratie spiritum non ablatum. quia re-
sumendi totius luminis in tempore penitentie
sit facultas. Sed istud intra certi temporis
statuta prescribitur. donec eiciat
victoriam ad iudicium. sublata scilicet
mortis potestate iudicium claritatis su-
e reditu introducat in nomine eius per
fidem gentibus credituris. Tunc oblatus
est ei homo demonium habens cecus et mu-
tus. etc. Sequitur demoniaci et ceci et
muti oportuna curatio. Non enim
sine re cum turbas omnes curatas in
commune dixisset. nunc extrinsecus demonium
habens cecus et mutus offertur. ut sine
ambiguitate aliquam rei intelligentie
ordo sequeretur. Spicas vellere id est
homines seculi precerpere apostolos pharisei
arguebant. nimia se satisfacientia pro-
diderant. manus aride homo oblatus
in synagoga curatur. atque hec ad con-
tendum scilicet non solum nichil proficiunt
invicem pharisei consilium necis ine-
unt. Oportebat igitur ut post hec in unius
hominis forma gentium salus fieret. ut
qui erat habitatio demonis et cecus et
mutus deo capax pararetur. et deum
contueretur in christo. et christi opera dei con-
fessione laudaret. Stupuerunt [illegible]

istius opus turbe. sed pharizeorum ingr
uescat inuidia. Pura quia humanam infir
mitate hec tanta eius opa excederent
pudore confessionis sue maiore pfidi
e scele declinant. ut qa hec opa ee ex
istimare hois no possent. cofiteri dei
nollent. oem hanc ei? ex beelzebub
pncipe demoniu esse dicent in deo
nas ptatem. Ihs at sciens cogitati
ones eorum dixit illis. Oe regnu di
uisu otra se desolabit. Sermo dei di
ues e et ad argumentu posit? intel
ligentie plimu de se exemploru copia
pbet. et uel simplr intellcus l' inspec
tus inti? ad oem pfcu est natiuus
Sz relictis hys q ad totm itellige
tia patent causis intioub' imore
mi. Oe regnu diuisu otra se desola
bit. Rursus ad id qd de beelzebub
erat dcm. in cosipsos qb? trudebat
tusionis ipsi? oditione retorsit. Lex
e a deo est. et regnu isrl' pollicitati
o ex lege est. et xpi ortus et adue
tus ex lege e. Si regnu legis otra
se diuidit. desolabit' nae est. et po
testas ois diuisione detrahit'. et sig
nu ut? aduisu se sepata osumit'
ac sit regnu isrl' amisit ex lege. cu
qui adipletione legis in xpo plebs
legis ipugnet. Sz et ciuitas et do
m? diuisa otra se no stabit. Dom?
qz et ciuitatis eade est ro que regni
Sz ciuitas h' ihrlm indicat. genti
u sp glosa dnatui. mit postea q
in dnm suu furore plebis exarsit.
et aplos eius cu credentiu turbis
effugiunt. dissedentiu illic diui
sione no stabit. Atqz ita qd mox o
secutu est. p hui' diuisione ciuita
tis illi? denuntiat excidiu. Si et za
thanas sathana eicit. aduisu se
diuisus e. Dni superioris maliuo
lencia quo cu in beelzebub hec
age loqbant'. corpso q locuti sut
gnie condepnant. no intelligetes
se ofessos fuisse. beelzebub ee di
uisu. et si ad diuisione coactus z
ut demon demones pturbaret. et
aduisus se diuisio ipsa osistet. Hu
qz existiandu esse plus in eo q di
uiserit q in hys q diuisi sunt iesse
vtutis. Ergo ia diuisus e. et adui
su se coactus e. regnuqz eius diui
sione tali est dissolutu. Qd si in v
tute beelzebub xps demones eicit
filii eoru. i dz apli in cui? noie ei
ciunt. Atqz idito digne sit in eo iu
dices ostituti. qbus id dedisse xps
aduisus demonu ptates repietur
q ipse sit negatus fuisse. Ergo si
discipuli opant' in xpo. et ex spu
dei xps opatur. adest dei regnu
iam in aplos p mediatoris offi
ciu transfusu. Sz cu p beelzebub i
posse xps arguit. deus blasphe
mat' in xpo. atqz ita in deu inex
piabilis iniury conticulia p pha
rizeos in beelzebub noie opatur.
Quo pt intrare qs in domu for
tis et vasa ei? diripe: et. Confu
sa a se in pma teptatione oem
diaboli idicat ptatem. qa nemo
domu fortis itroeat. ei? qz uasa
diripiat. n forte alligauerit. et tui
domu eius diripiet. Et nae est
hec agens illo forti sit fortior. Ligati
tus est sz tu. tu zathanas a dno
nuncupatus ipsa negatio sue nomi

paratione ↄstrictus ē. Cui ita victo
spolia detraxit. et domū abstulit
nos. s. quondā arma ei⁹ regnumq;
militiā in ius suū redigit. victo
q3 atq3 vincto domū sibi ex nobis
variā et utilē ↄparavit. Longe aūt
a se eē ut aliq̄d ab eo mutuat᷉
sit p̄tatis ondit. qm̄ qui secū nō
est adūsū se est. et q̄ secū non cō
gregat dispgit. Ex quo ingentis
piculi res intelligit᷉ male de eo o
pinari cū quo nō esse. sit idipm̄ q̄
ↄtra eē. et nō ↄgregare dispgere
sit. Oē pctm̄ et blasphemia r̄mit
tet᷉ hoībus. sp̄s aūt blasphemie n̄
r̄mittet᷉. Phariseorū sniam et e
orū q̄ ita cū his sentiūt pūsita
te seuerissiā definitioē condēpnat
pctorū oīm ueniā ↄmittes. et
blasphemie sp̄s indulgentiā ab
negans. Nā cū cetia dicta gestaq;
libera ad ueniā relaxent᷉ caret
mīa si deus negat᷉ in xpo. et in
quo sīt uenia petat᷉. beniuolēcia
ā iterate āmonitionis ipendit.
Omo pcta cui⁹q3 gn̄is remittēda.
blasphemiā in spm̄ scm̄ nō r̄mit
tendā. Quod ei extra tā ueniā est
q̄ xpo negare q̄ dēs sit. et ↄsisten
tē in eo p̄nu sp̄s sbam abnuere
cū in spū dei opus dē ↄsumet. et
ipē sit regnū celorū et in eo deus
sit mūdū recōsilians sibi. Ergo
q̄cq̄ ↄtumelie extitit in xpo id dē
extabit in deo. q̄a et in xpo deus
et xp̄s deus sit. Aut facite arborē
bonā et fruc̄s eius bonos. aut faci
te arborē malā. et fruc̄s ei⁹ ma
los. Omo se et in pn̄s exerit et ef
ferēt in futurū. Nā in p̄ntis iudeos r̄
fellit. cū intelligerent xp̄i opa sup̄
hūanam eē uirtutē. nollent tn̄ q̄
dei sint ↄfiti. In futuro uo oēm fidei
puersitatē coarguit. eorū. s. q̄ dig
nitatē et coronē p̄ne sbe dnō de
trahētes in diūsa heseos studia ef
feruerūt. neutrū facientes. nec int̄
gētes sub uenia ignorationis agi
tātes. nec in uirtutis ↄfessione u
santes. Arborē se in corpe positum
signat. q̄a p̄ interiorē uirtutis sue
fecūditatē exeat ubtas oīs ī fcūs
Igr̄ aut bona arbor facienda cū bo
nis fructib⁹ est. aut mala ↄstituen
da cū malis fructib⁹. q̄a ex fructi
b⁹ suis de se arbor ipsa testabit᷉
nō q̄ scdm̄ arborū naām arbor
mala possit ↄstitui quo bona sit
aut eadē ipsa cū ramis suis bona
eē si mala sit. Sed hic p̄ hac sig
nificantiā intelligem⁹ xpm̄ aut tm̄ bonū bonorū fructuū utilitate retinendū aut
tm̄ inutilē relinquendū. q̄a aduer
sū filiū hoīs dicta sub uenia sint
blasphemie aūt sp̄s caret uenia.
Ceterū mediū se agē et xpo aliq̄
deferre. negare q̄ maxima sit. ue
nari tm̄ deū. dei corone spoliare
hec blasphemia sp̄s est. ut cū per
āmirationē opm̄ tantorū dei no
mē detrahē non audeas. p̄ mali
uolentiā mentis et sensꝰ curiosi
tatē eius quā ↄfitē. es coactus ī
noīe. abnegata p̄ne sbe corone
decerpas. Atq3 ideo etiā in deo dnis
bonitatis sue mun⁹ extēdit dicēs
aut malā arborē cū malis fructi
b⁹. aut bonā cū bonis fructib⁹ esse
faciendā. q̄a in male arboris o

punitione sub secreto indulgentie dei
repositum sit venia. quia omne peccatum sit
remittendum in bone operationis confes
sione fructus sit etiam ne incidentes
mediam inter utrumque sententiam. cum con
stituere malum non audeamus confiteri
malum nolumus indissolubili corrup
te de se opinionis iudicio relinquimur
Omnem autem ita sentiendi corruptelam
ex nostre vitio perfectissime docuit dicens.
de malo thezauro non nisi que ma
la sunt posse proferri. et omnis otiosi idest
incepti et inutilis dicti rationem in deo
esse reddendam. quia de confessionibus nostre
verbis aut condempnandi simus aut iustifi
candi. tale futuri iudicii benivolen
tiam recepturi qualem de celestibus glorie
domino sententiam tenuerimus. Signum de
eo rogant ut ostendat. Quod se ex ione
signo daturum esse respondit. ut sicut
triduo et totidem noctibus ionas in ce
ti ventre detentus sit. ita se inter inti
ora terre pari temporis spatio demora
turum. Sed maiorem futuram gentium
fidem monstrat. Ninivite enim iona predi
cante penitentiam egerunt. et a deo veni
am penitendi confessione meruerunt
Sed et austri regina venit in exem
plum ecclesie presumptum. sapientiam salo
nis admiratum. ex ultimis terre partibus
venit audire. quam erat admiratam
sapientiam. Cumulat igitur iudicium con
paratio. et iudeos sine excusatione
facit fides gentium. ut cum illi prophetis
idest ione salomonique crediderint. in
christo isti non credant. ione salomo
que potiori. Et ideo in resurrectione
eos iudicabunt. quia in hiis repertus
timor dei fuit. quibus lex non erat

predicatum. hoc magis indignum venia
qui ex lege sunt infideles quo plus fi
dei in eos qui legem ignoraverunt sit
repertum. Cum autem immundus spiritus exierit
ab homine ambulat per loca arida que
rens requiem et non invenit. et cetera. Conti
nens lectio est. et ex ipso initii sermonis
exordio ex sensu superiore perfecta in
dicatur. Ex verbi enim coniunctione cepit se
totius posite comparationis ratio tractan
da esse. Exiens ab homine immundus spiritus
arida et inaquosa loca circuit. in quibus
nullus fons vite effluebat. Et cum re
quiem non invenit. tunc inter se loquitur
congruum sibi esse ad domum suam unde
exivit reditum. Quam invenit vacan
tem. scopis mundatam et ornatam. as
sumptisque secum septem spiritibus se nequio
res. introeuntes que habitabunt. Et novis
sima hominis illius prioribus peiora erunt
Et quidem dominus absolvit dicens. Sic
erit generationi huic pessime. Non igitur
ambigere possumus totum hoc ad perso
nam populi huius esse referendum. Sed conve
niendum est quatinus apposita singula sin
gulis temporibus rebusque reddantur. Su
perius namque in ninivitarum et regine
austri nomine iustificata fides gen
tium est. Sed longe antea primus in
deum et figura prima iudeis data lex
est. Et primum quidem eorum libris moy
si continetur. Hii non post tot divine vir
tutis documenta idest decem plagis per
cussum egiptum. et columpnam nubis
ac luminis nocte dieque famulantem
et in erithreo mari iter prebitum. et
fontes ruptis saxis effundentes. et
ministratam esurientibus mannam. et
postremum in quadraginta annorum

tpē uita atq; h'itu angelorū ꝑplin
uiuentē. adorantē postea. pecudi
b⁹ et saxis. hui⁹q; choris cāticisq;
saltatiū. et metalla deos nūcupā
ta Ergo insidentē plebis isti⁹ pecto
rib⁹ spm̄ īmundū. lex q̄ postea
data ē intuentu suo territ. et ue
luti q̄dam custodia arcāiecte po
testatis exclusit. Qui illic exiens
arcū gentes desertus atq; aridas
aberrauit. domū ueterem delinq̄re
ut in h'ys usq; in diē iudicij nō ī
q̄etata h'itacione requiesceret. Sz cur
sū dei grā īptitu iacentib⁹ postq̄
in aq̄ lauachrū fons uit⁹ efflux
it. h'itandi cū illis locus nullus ē
Et cū iā in h'ys req̄em nō habet
uit⁹ se reputās optimū credit reg
di in eā ex q̄ ꝓfectus ē domū. Hec
emūdata ꝑ legē et ꝓpharū orna
ta ꝑconys. et ad xpi aduentū ꝑ
ꝑata uacua īuenit. a q̄ et custo
dia legis abscesserit. q̄a oīs lex us
q; ad iohēm est. et ad h'itandum
nō receptus sit xp̄s. Atq; ita et h'i
tatione uacua ē. et deserta custodi
b⁹. tū tū uenienti h'itatori ꝑcunti
ū sollicitudīe et mūda sit et orna
ta. Septē g̑ spūs nequiores assumū
tur. q̄a tot erāt grācū munia des
tiata tū xp̄o. q̄ in eo mltiformis
illa dei sapīa septiformi grā col
locauit. ut tāta iniq̄tatis fiet pos
sessio. q̄nta futā fuerat grācū. At
q; ita nouissīa h'ois illi⁹ peiora
erāt prioribꝰ. q̄a ex eo īmūdus
sp̄s metu legis excesserat. nūc āt
in eos tū ultione repudiate abe
is grē reuitetur. Et q̄a totū istud

in p̄ne maiestatis ꝟtute loq̄ret
nūtianti sibi q̄ foris a mr̄e et frib⁹
expectaret. manū in discipulos ex
tenderet. eos sibi frēs esse matremq;
ondit. Et quicūq; volūtati p̄ris
obsecuti⁹ eēt eū esse et frēm et soro
rē et mr̄em. formā scip̄m uniuersis
agendi sentiendiq; ꝯstituens. ꝓpinq̄
tatū oīm ius atq; nomē iam nō
de ꝯditione nascēdi sz de ecclīe ꝯio
ne retinendū. Ceterū nō fastidiose
de mr̄e sua sensisse existimandus ē
cui in passione positus maxīe sol
licitudīs tribuit affectū. Est āt eciā
in eo typica rō seruata. ut mr̄ eius
et frēs foris starēt. cū utiq; īgredi
endi ad eū habent ut ceti p̄tatem
Sz q̄a in sua uenit. et sui eū nō
cognouerūt. in mr̄e eius ac frib⁹
synagoga et isr̄lite p̄figurantur. ī
gressus ei⁹ atq; adit⁹ abstinentes

In illa die exijt Ca. xiij.
ih̄s et sedebat secus mare Et
ꝯgregate st̄ ad eū turbe ita
ut in nauiculā ascendisset. Sedisse
dn̄m in naui et turbas foris stetis
se ex subiectis reb⁹ est rō. In parabolis
eī erat locuturus et frī isti⁹ gnīe sig
nat eos q̄ ext̄ etiam positi st̄. nullaz
diuini sermonis capere posse intellige
ntiā. Nauis eī typū ecclīe p̄fert. Inter
quā u̾bū vite positū et p̄dicatū
hij q̄ ext̄ st̄ et arene modo steriles
atq; inutiles adiacēt intelligere non
p̄nt. De parabolis āt iā a dn̄o ab
solutus loq̄ ociosū est. Qui eī habz
dabit̄ ei et h'ndabit. q̄ āt non h̄z
et q̄d habet auferet̄ ab eo. Regnū
iustitia fides perpit. Hec in q̄b⁹ fuit

pficiet et incrementis pfectus sui
h[~]ndabit. in qb[9] uo nō fuit. etiā
qd h[~]nt auferet ab eis. dupnū. s.
legis ex fidei īopia declarat. Quā
fidē iudei nō h[~]ntes. legē q3 quā
habuerāt pdiderūt. Et ideo pfam
fides euāgelica habz donū. q[~]a sus
cepta nouis fructib[9] ditat. repudi
ata uo etiā ueteris sbē opus detra
hit. Vū aūt bti oculi q[~] uidēt 7 au
res q[~] audiūt. Aplica [struck] tpis btitu
dinē docet quoꝝ oclis atq3 auri
b[9] ↄtigit dei salutarē uidere et au
dire. pphis atq3 iustis cupiētib[9] ui
de et audire. in plenitudinē tpm
destinatorū et expectationis istius
gaudiū aplis reseruatū. Silē est
regnū celoꝝ grano sinapis. Grano
se sinapis dn̄s ↄparauit. acri nimi
me et om̄i sem̄nū minimo. Cui[9] uir
tus ac ptis tribulacionib[9] et ps
suris accēdit. Granū hoc g[~] postq̄
in agro satū fuit id3 ubi a pplo ↄ
phensus et tradit[9] morti tn̄ in agr
satione q̄dā fuit corpis ↄsepultus
ulti mensurā om̄n olerū excrescit.
et uniūsā pphāū glām excedit
Oleris eī uice tn̄ egroto isrl' dati3
pdicatio pphārū S3 ex ramis ar
boris ex solo in sblime plate celi uo
lucres inhitant. aplos xp̄i. s. et ū
tute ptensos et mūdū inūbrantes
in ramis īelligim[9]. in quos gen
tes in spē uite aduolabūt. et ab in
rū turbīe id3 diaboli spū flatuq3
uexate tn̄ in ramis arboris requies
cent. Silē est regnū celoꝝ fermē
to qd acceptū mlr abscondit ī fari
ne mēsuris trib[9] donec fermētatū
est totū. Fermentū de farina ē qd
ūtutē acceptū accruo g̃nus sui rd
dit. Huic se dn̄s ↄpatū qd accep
tū mlr synagoga. s. p iudiciū mor
tis abscondit. arguēs legē 7 pphās
euāgeliis dissolui. Hoc aūt farine
trib[9] mēsuris id3 legis pphārū e
uāgelioꝝ eq̄litate coptū. om̄a unū
facit. ut qd lex ↄstituit pphē nūa
uerūt. idipm̄ euāgelioꝝ pfecti
b[9] expleat. Cunctaq3 om̄a p dei spm̄
eiusdē et ūtutis et sens[9]. nichilq3
aliud ab alio mēsuris eq̄lib[9] fer
mentatū dissidēs repiet. Quamq̄
ad fidei satum id3 ad prīs et filii
et spūs scī unitatē. s. ad triū gen
tiū uocatione ex sem cām et ia
phet. tres mēsuras farine eē refe
rendas sensisse mltos meminei.
S3 nescio an hoc ita opinaci rō p
mittat. cū tn̄ et si om̄n gentiū uo
catio sit eq̄lis. tn̄ in hys xp̄s nō ab
sconsus sit sed ostensus et in tanta ī
fideliū mltitudine nō fermenta
tū sit totū. In prē aūt et filio 7 spū
scō sine admixti extinsecus fermē
ti unitate in xp̄o om̄a unū sint. Item
Silē est regnū celoꝝ thezauro ab
scōdito 7c. p silitudinē thezauri
in agro spei nrē opes int se posi
tas ostēdit. q[~]a deus in hoīe sit rep
tus. In cui[9] preciū oēs scli uendē
de sr̄ facultates ut uestitū cibo po
tuq3 īdigentiū. eternas celestis the
zauri diuicias ↄparem[9]. S3 ↄtinen
dū est īuentū thezaurū et abscō
sū fuisse. cū utiq3 q[~] īuenit et se
to et tpe quo abscondit auferre
potuisset. et auferrēs emendi necessi

tute caruisset. Sȝ ut res ita et dā
fiut rō explicanda. Ideo absconsus
ē thezaur⁹ q̄ra et agrū emi opor
tebat. Thezaur⁹ eī in agro ut
diximus xp̄s intelligit̄ in carne q̄
ĩuenisse est ḡtuitū. Euangeliorū
eī predicatio in absoluto ē. Sȝ u
tendi et possidendi hui⁹ thezauri
cū agro p̄tas non p̄t ēē sine p̄cio
q̄ra celestes diuitie nō n̄ dāpno
sc̄li possidentur. Et de margarita pa
rō est. Sȝ ad negociatorē uā diu
in lege ūsantē p̄tinens h' sermo
est. q̄ longo ac diutino labore ad
margarite sc̄iam p̄uenit. et ea q̄ sb
onere legis adeptus sit delinquat
Diu eī negociatus ē et margaritā
aliq̄n q̄lem optabat ĩuenit Eui
uni⁹ hui⁹ desiderati lapidis p̄cū
reliq̄ laboris iactura ē ꝯparandū
Itm̄ sile est regnū celorū rethi ĩ
mare misso [etc]. Aperito p̄dicatio
nē suā rethi ꝯparauit q̄ in sclm̄ ve
niēs sū sc̄li dāpno h̄itantes inf̄
sclm̄ ꝯgregauit. modo rethis q̄d
mare penetrās ita agit̄ de xp̄iu
do. ut per oē elementi illi⁹ corpus
euadēs. clausos inf̄ ambitū suū
extrahat. nos qȝ ex hoc sc̄lo in lu
mē veri solis educat. in bonorū
el'ōne et malorū abiectione fu
turi iudicij examē ondens. Intel
lexistis hec oīa. Dicunt ei. Etiā.
Et ait illis. Ideo oīs scriba doctus
in regno celorū [etc]. Nō turbis s; dis
cipulis ē locutus. et ĩtelligentib⁹
parabolas dignū testioniū reddit
ipsos. s. sb p̄sfamilie noīe sibi cō
parans. q̄ doctrinā de thezauro suo
nouorū ac uetin sunt adepti. Eosqȝ
scribas ꝓpter sc̄iam nūcupat q̄d
ĩtellexerint ea q̄ ille noua et ue
tera idȝ in euāgelijs et in lege ꝓ
tulerit. et eiusdē p̄sfamilias et
uni⁹ uiqȝ thezauri. Et factum est cū ꝯ
summasset dn̄s parabolas istas trāsi
it inde et ueniens in p̄riam suā [etc].
Inhonoratur dn̄s a suis q̄ꝗ et doc
di prudentiam et operandi u̇tus ad
mirationē ꝯmouet. infidelitas tn̄
eorū uirtute iudicij nō recepit. Nō
eī credunt hec in hoīe deū agē. q̄ue
nā patrē ipsi⁹ matrem fr̄esq; nūcu
pant. et p̄ne artis q̄odā opprobo
lacessunt. Sȝ plane h' fabri erat fili⁹
ferrū igne vincentis oēm scl̄i uirtu
tē iudicio decoquentis massasq; for
mantis in oē opus utilitatis hūa
ne. Informē. s. corporum nrōrū mate
riē. in diu̇sa mēbrorū ministeria.
et ad oīa eterne uite opa fingentis
In hijs g̃ scandalizabantur oēs et
inf̄ tot tātasq; magnifica q̄ gere
bat corporis ei⁹ ꝯtemplatione cōmo
uebantur. Quib⁹ dn̄s inhonorabilem
in p̄ria sua p̄phām ēē rn̄dit. q̄ra ĩ
iudea eēt usqȝ ad crucis sniam ꝯ
tēpnendus. et q̄ra penes solos fi
deles dei u̇tus ē. ꝓpter eorū incre
dulitatē oībus opib⁹ diuine u̇tutis
abstinuit. Ca. xiiij

In illo tp̄e audiuit herodes
tetrarcha famā ih̄u [etc]. Fre
quenter monuim⁹ oēm dili
gentiā euāgeliorū lectioni adhi
beri oporte. q̄ra in hijs q̄ gesta nar
rātur subesse interioris ĩtelligentie rō
reperitur. Habet eī ordo opum futu

ad suū ordinē. sȝ gestorū effectibȝ et
sbiacentis spēs pformat ut in herō
de ac iohē intelligit. Nā et herodes
pinceps erat ppli. et herodiadē vxo
rē philippi frīs sui in mrioniū su
ū iure ptatis assūpserat. Et huic
herodiadi erat filia. et natali die
eiꝰ saltāns placet. ptutem cuius
vellet p̄miu sacro iurantis accep̄t
et iohis caput in catīce diu habi
ta puella mr̄e amonēte disco si
bi īferri p̄itatu est. Et herodes tris
tis licet sacro fidē reddidit et mei
puella munꝰ exhibuit. Et sepulto
eo discipuli eiꝰ ad dn̄m tīsierūt
Auditisqȝ hijs dn̄s in nauicula
in locu desertu secessit. et sequēti
ū se turbarū vexationē miserto
est. Et dimitti eas in castella ad
comedēdos cibos apli amonent
et dn̄s rn̄dit necātem eo ēuerti
ipsas nō hr̄e. dacioqȝ hijs cibū p̄ce
pit. et solos se qnqȝ panes et du
os pisces habē causant. Et offer
ri eos sibi iussit turbāqȝ strato fe
no accūbere. Et oblata būdixit
et turbe mādūcandi cōminuit
et dedit discipulis ut offerrēt. Et
saturatis oībus supplemētu co
phinorū duodecī supfuerūt. et tn̄
extra mlierū et puerorū num̄
qnqȝ milia virorū expleta cēnt
Et discipulos nauiculā cōscēdē
et trās fretū precedē iubet. Dimis
saqȝ ipse turba in montē orāe
solus ascendit. Seroqȝ uespe solus
fuit. et nauis mari medio uēto
aduersante fluctibꝰ iactabat. Vide
tesqȝ turbati st̄. et iauis visus fa
tasma credētes p timore clama
uerūt. Et qrta uigilia dn̄s venit
sup̄ mare ābulans. Cuibꝰ mox
dn̄s locutus ē. et cōstituites eē ius
sit. Et ex plimis petrus rn̄dens
postulauit uti ad dn̄m sr̄ aqs
veniret. Cum de nauicula descēdēs
et pgressꝰ aliqn̄tulū uento īua
lescente et timē cepit et mergi.
Quē apphendēs dn̄s obiurgat ē
fidei modice sit. Ingressusqȝ na
uī tn̄qllitatē vento et mari q
escente ēuocauit. Igr̄ hec ut cōme
moraui nꝰ gesta st̄. sȝ hijs oībꝰ
psonis effectibus causis nimis mo
dꝰ adiacet. ut q̄ gesserūt p̄ter ge
rendi īstinctū quē viuisissqȝ ex
nā sua supsit extrinsecus oīa gesse
runt. in exēplo hoc maiore iam o
pinādi reuencia sitī diuisarū ca
rū efficacium vna atqȝ eadē in
telligēcia cōsequitur Primo gr̄ ad ori
ginē cōpositionis referendus ē. Io
hes ut frequēter āmonuimꝰ for
mā legis p̄tulit. qa lex xp̄m p̄di
cauit. et iohis pfectus ex lege ē
xp̄m ex lege prenūcians. herodes
uo pinceps est ppli. Et pinceps po
puli sbiecte sibi vniuūsitatis nomē
cāuneqȝ cāplectit. Iohes gr̄ herodē
monebat ne frīs sui vxorē sibi
iūgeret Erāt eī atqȝ erant duo ppli
circūcisionis et gentiū. sȝ isr̄ele
lex āmonebat. ne opa gentiū ī
fidelitatēqȝ sibi iūgeret. Gentiū ē
nī socia īfidelitas ē. que ipsis cap
vīculo cōiugalis āmoris ānexa
ē. Hijs gr̄ fructꝰ ex eodē gn̄ib hūa
m st̄ pride. Ob hanc gr̄ aspe āmo

nuciones uitiate. iohes tñ lex in car
ne cõtinebat. Die aut natalis id est re
rũ corporaliũ gaudiis herodiadis
filia saltauit. Voluntas enim tñ ex infi
delitate orta per oĩa isrl' gaudia tonis
illecebre sue cursib9 efferebat. tam se
õem etiã sacrõ venale ipse addix
it. Sub preũs eni et sedi voluptatib9
isrlite uite etne munia uendidert.
Hec mris sue id est infidelitatis instinc
tu desĩri sibi iohis caput id est gliam
legis orauit. qa lex incestuosũ isrl'
auiete dinorũ preceptorũ arguebat.
Sed supius herodes sicfatus e iohez
uelle occide et metu ppli demorari
qa sicut prophã habebat. Huic uo pe
titiõi tpi9 necẽ tũ prescrti religione
sacrĩ detinet. quo tristis efficitur.
Contrariũ uidel' est. tũ cũ voluisse
nũc nolens. et pñs molestia ãtea
oĩa nõ cõuenit volũtati. Vm in su
periorib9 geste rei ordo e. in hys aut nũc
spẽs cause cõsequẽtis exponit. Glo
riã legis voluptas ex infidelitate or
ta occupauit. Sed ppls boni ei9 qd in
lege erat cõscius voluptatis cõdici
onib9 nõ sine aliquo cti periculi sui
dolore cõniuet. sciatqz se tali precepto
rũ glia nõ oportuisse cõcede. sed preũs
tñ sacrõ coactus. et principũ adia
centiũ metu atqz exẽplo depruat9
et uictus. illecebris uoluptatis ea
ã mestus obtpat. Igit uit' reliq dis
soluti ppli gaudia in disco iohis ca
put afferti. dãpno s. legis volup
tas corporis et seclaris luxus auge
t. et ita per puellã ad matrẽ defer
t. ac sic pbrosus isrl' et uoluptati
et infidelitati sue famulic. s. antea

gentiũ gliam legis adducit. Auditis
g' legis tpibus et tũ iohe cõsepul
tis. discipuli ei9 res ita gestas dño
nũciant ad euan. s. ex lege ueni
entes Ergo dei ũbũ lege finita na
uĩ cõscendens etiam adut et in de
sertũ cõscendit. Relicta qppe cõuisati
one isrl' in uacua dine cognitiois
pectora trãsiturũ turba hec audi
ens dnm de ciuitate pedes sequitur in
desertũ. de synagoga uidel' ad eccli
am cõscendit. Quã uidens misert9
est. et oẽm languore eius infirmi
tatẽqz curat. obsessas. s. mẽtes et
corpa infidelitatis veterno ad intel
ligenciã noue predicationis emũ
dat. Et tũ discipuli dimitti turbas
ad castella pxima ad emendos
cibos ãmonent. rñdit. Non hñt
nẽce ire oñdens eos qb9 mederet
venalis doctrine cibo non egẽ. neqz
necẽitem hẽe egredi ad iudeã. cibũ
qz inanẽ. iubetqz aplis ut darent
escã. Nũquid ignorabat nõ esse
qd dari posset et huanarũ men
tiũ intima cõspiciens. modũ reposi
ti penes aplos cibi nesciebat. Sed e
rat oĩs typica rõ explicanda. Non
dũ eni cõcessũ aplis erat ad uite et
ne cibũ celestẽ panẽ pficere ac mi
strare. Quorũ rñsio ad spũalis intel
ligẽcie ordinẽ tendit. Solos eni se qn
qz panes et duos pisces rñderũt
hẽe. qa adhuc sb qnqz panib9 qn
qz libri moisi cõtinebant. et pisci
ũ duorũ id est prophetarũ et iohis predi
cationib9 alebant. In opibus eni
legis tñ ex pane erat uita. predi
catio aut iohis et prophetarũ in uitu

Hylarius

Sz

te aq̃ uite hũane spem ↄfoue bat
Hec ḡ p̃mũ. q̃a in hys adhuc e
rãt apli obtulerũt. Vz ex hys euã
geliorũ predicatio ꝑfecta nũcat'
et hys originib' deducta in ma
iore ũtutis sue hũdanciã crescat
Acceptis ḡ panib' atq̃ piscibus
dñs respexit ad celũ. bñdixit ꝛ
fregit. pri agens grãs. Post tpa
legis et ꝓphãrũ se in euãgeliũ
cibũ ũti. Accũbe post hec sup fe
nũ ꝓplius iubet'. non iã in ferra ia
cens sed lege suffult'. et tã tre fe
no. fructib' opis sui vn'q̃sq̃ sub
sternit' Subdant' q̃z aplis panes
q̃a p eos erant dñe gr̃e dona red
denda. Plebs deniq̃ q̃nq̃ panib'
et duob' piscib' pascat' et explet'
Et fragmẽta panis et piscũ sa
turatis accũbentib'. usq̃ in duo
decĩ cophinorũ plenitudinẽ hũ
dauerũt. dei. s. ũbo et doctina le
gis ꝓphãrũq̃ veniẽte. m̃ltitudo
saciat'. et reseruata gentiũ plebi
et etiu cibi m̃istio in duodecim
aplorũ plenitudinẽ copia dñe
ũtutis exuberat. Idem aũt edentiũ
nũs inuenit' qui fuerat futũs
credentiũ. Nã sicut libro p̃ paxeos
ↄtinet' ex isrl' ꝑpli infinitate
virorũ q̃nq̃ milia crediderunt
Verũ aũt ãmiracio usq̃ in mẽsu
rã cause sbiacentis extẽdit'. con
fractiq̃ cũ piscib' panes saciato
ꝑplo in tm̃ deinceps cumula
t' augmentũ. q̃ntus et credẽtis
ꝑpli et splendorũ celesti grã aplo
rũ nũs destinabat'. ut et modus
nũo et nũs modo obtparet. et int'
fines suos rõ ↄclusa ad ↄsequẽtis
effc̃us ↄditionẽ ipso dñe ũtutis
moderamine ↄtinẽt. Vincat autẽ
hũanã intelligenciã opus fc̃ũ.
Et cũ frequẽter q̃dam sint q̃ con
cepti sensu sermo nõ explicet. in
hys tñ ipsa sens' subtilitas ingra
uescat. et ad rei ↄtẽplationẽ ꝑ dif
ficultate tñ ĩuisibilis negocio ob
stupescat. Acceptis eĩ panib' q̃nq̃
in celũ dñs respexit honorẽ ei' a
quo erat ipse ↄfessus. nõ q̄ carnalib'
oculis ↄtueri p̃rẽm eẽt nẽce
sz ut q̃ aderẽt intelligerẽt a quo
ũtutis tãte accepisset effcũ. Dat
deinĩ discipulis panes. Nõ q̃nq̃
m̃ltiplicant' in pl'es sz fragmẽtis
fragmẽta succedũt et fallũt sp
per frangentes. Cessat deinĩ
materies nescio utrũ an in mẽsa
rũ loco. an in manib' sumentiũ.
an in ore edentiũ. Ne mirer
fontes fluĩe. in ũce vuas vitib' et v
uis vina diffundi. et oẽs mũdi
opes ãnuo quodã meatu ĩdefes
soq̃ diffluẽe. Auctore eĩ hui' vni
uersitatis tãtus panũ ꝑfectus of
fendit. ꝑ quẽ tali incremẽto mo
dus ꝑtractũe matẽie addẽtur A
git' eĩ in ope uisibili ĩuisibilis
molicio. et archanorũ celestium
dñs archanũ negocij ꝑñtis opa
tur. Supat aũt oẽm nãm ũtus
opantis et sẽgredit' fcũ intelligẽ
tiã rõ virtutis. et sola relinq̃tur
ãmiracio ꝑtutis Ordo eciã mi
saciũ opinq̃ ↄsẽq̃tur Consẽnde
p' hec in naui discipulos p̃cipit
donec turbas ipse dimitteret Et di

~~Dimissa turba montē ascendit orare~~ (underlined in red)
Et vespe fcō solus erat. Nouī rō
distiguenda tpibus ē. Qđ vespe
solus ē solitudinē suā in tpe pas
sionis ōndit. ceteris trepidatione di
lapsis. Qđ aūt nauē ascendē disci
pulos iubet et ire tūs fretū dū t̄
bas ipse dimittit. et dimissis tur
bis ascendit in montē. esse intra
ecctiam. et p fretū idē p sclm ferri
usqz in id tps iubet quo reūtens
in claritatis aduentu. pplo oī qui
ex isrl' erit reliquꝰ salutē reddat
ipse eius qz pctm̄ dimittat. dimis
soqz vel in celeste regnū pocꝰ ad
misso agens prī deo grās. in glā
eius et in maiestate ꝯsistat Sz in
ter hec discipuli vēto ac mari dif
ferūtur. et totis sclī motibꝰ īmū
do spū aduersante iactātur. Sz qr
ta vigilia dn̄s venit. Qrto eī tū
ad ecctiam vagū et naufragū r̄
uertet. In qrta eī noctis vigilia to
tidē sollicitudīs eius nūs repitur
Prima eī vigilia fuit legis. scda
pphetarū. tcia corpis aduentus. qrta
aūt in reditu claritatis Sz īueniet
fessā. et antixpi spū et totꝰ sclī
motibꝰ circūiactā Veniet eī maxi
me anxius et vexatis Et qa de ān
xpi ꝯsuetudie ad oēm tēptationū
nouitatē soliciti erūt etiā ad dn̄i
aduentū expauescēt. falsas rerū
ymagines et subrepētia oculis fig
menta metuētes Sz bonꝰ dn̄s stati
loqtur. timoreqz depellet dicens
ego sū. aduentus sui fide metū nau
fragii īminētis depellēs Qđ vo ex
oīm ꝯsistentiū in naui uno rn̄dē

petrꝰ audet. et iuberi sibi ut sē aqs
ad dn̄m veniat pcat. passionis
tpe voluntatis sue desigt affectū
nā solus retroueniēs et vestigiis
dn̄i inherens ꝯtēptis sclī ac maīs
motibꝰ pari ad ꝯtēpnendā mor
tē ūtute comitatꝰ est Sz īfirmita
tē fute tēptationis timiditas eꝰ
ōndit Nā qr̄uis mortē ausus es
set. subingrebatꝰ P ībecillitatē eī
carnis et metū mortis etiā usqz
ad negandi nc̄citatem coactus ē
Sz pclamat et salutē orat a dn̄o
Clamor iste pnīe sue gemitus ē
Hondū eī passio dn̄o in ꝯfessio
nē reūsus est. et negādi venia
huit in tpe. xpo postea p vniuerso
rū redeptione passuro. Qđ nō tre
pidāti illi nō ūtutem pueniendi
ad se dn̄s indulsit sz manū exte
dit apphensūqz sustinuit hec rō
est Non erat qđē petrꝰ dn̄i sui ī
dignꝰ accessu. nā et tēptauit acce
dē sed tpibus in eo ordo seruatus
est ~~Non erat qđem petrꝰ dn̄i sui in~~
~~dignꝰ accessu nā et tēptauit acce~~
~~dē.~~ Non eī dn̄o sclī motus tēpesta
tesqz calcāti qsqz passionis eius eē
pticeps poterat Solus eī passus
p oībꝰ oīm pctā soluebat. Nec so
ciū admittit qđ ad vniuersitati pstat
ē ab vno. Ita cū esset ipse redeptio
vniuersorū. erat etiā petrꝰ aūt re
dimēdus. ad redeptionis fidē istiꝰ
tūc in xpi mrē reseruatꝰ Et hoc ī
petro ꝯsiderandū est fidē eū ceteros
āteisse Nā ignorātibꝰ ceteris pmꝰ
rn̄dit Tu es filius dei viui. Primꝰ
passionē dn̄i malū putat detes

tutus ē. Primū et moriturū se et
nō negaturū spopondit. Primus
lauari sibi pedes phibuit. Gladiū
qz aduersū eos qui dnm cōphende
bant eduxit. Ascensu at eius ī na
ui uentū et mare ee sedatū post
claritatis reditū. ecclīe ecclīe pax et
tranquillitatis indicat. Et qa tunc ma
nifestus adueniet ecce admirantes
vniuersi locuti sunt. uere filius dei ē. Cō
fessio eni tunc vniuersorū et absoluta
et publica erit. dei filiū iā nō humi
litate corpea sed in glia celesti pacē
ecclīe reddidisse. Cū transfretassent
venerūt in trā genezareth. Cū cog
nouisset eū viri loci illius adorabāt
eū. Multa et media intiderūt que
nos post quinqz miliū virorū et cōgre
gationē et sacietatē reddende rō
nis studio demorata sunt. Sensus aūt
usqz in hunc locū idē est. Finitis eni le
gis tpibus et ex isrl quinqz milib' vi
rorū intra ecclīam collocatis iā cre
dentiū populis occurrit. iā ipse ex le
ge p fidē saluus. reliquos ex finib' in
firmos egrotosqz offerens dno ob
latiqz fimbias uestimentorū con
tingere optabāt. sani p fidē futi.
Sed ut ueste tota fimbre. ita ex dno nō
ihu xpo virtus spūs sci spūs exit. que aplis
data. ipsis qz tamqz ex eodē corpe ex
eūtibus salutē hys q cōtingere cupi
ūt subministrat. Ca. xv.

Tunc accesserūt ad eū scribe
et pharizei. ab ierosolimis di
centes etc. Absoluta et dcām
et gestorū in cōsequentib' rō est. Pa
hys q cōposita fuerāt ipse rūdit
Omn plātationē que nō a patre
sit eradicandā dicens. id ē tradici
onē hoim eruendā. cuius fauore le
gis pcepta transgressi sunt. Et ideo esse
eos duces cecos. uite etne iter qd nō
videant pollicentes. cecisqz ipsis et
ducib' cecorū casū in fouea esse
cōmū. Et egressus inde ihs secessit in
ptes tyri et sydonis. Et ecce chana
nea a finib' illis egressa clamauit
et rel. Diuersa curationū gnā. di
uersos causarū cōplectūtur effectus
Sed res atqz sermo ordinē ex supi
orib' sumit. Infidelitatē eni phi
zeorū. et opprobrio cecorū ducum et
humanarū traditionū sectatoribus
coarguit. et post hec ad regiones
tyri et sydonis uenit. Et chananē
a a finib' illis egressa clamat atqz
qz orat. et dnm dauid filiū confi
tetur. et filie sue opē poscat. Dns silet
discipuli p ea rogant. qbus se pdi
tis ouib' dom' isrl missū esse re
dit. Illa uero adorans adiuuari se
postulat. Cui dns ait iniquū esse
panē filiorū canib' offerri. uicissi
qz illa rūdit decadentib' de mensa
dnorū micas ali catellos solere. Pro
pter fidē eius dns collaudat. et in tpe
ipso puelle sanitas reddita ē. Vt
igr illa q gesta sunt ea q interior est rō
cōsequatur. q chananee psona sit ex
ipsis interiorū uirtutib' cōtinendū est
Fuisse atqz certū esse penes isrl p
selitorū plebē. fidesqz certa est. que de
gentib' in legis opa transcendit et
vitē antioris egressa regionē pe
grine dnantibus qz legis tamqz domo
cōtinebat. Chananei aūt fuerūt
terras in qbus nunc iudea est incolen

tes. q̄ uel bello ꝯsūpti. uel in locis ui
cina dispersi. uel in seruitutē deuic
torū ꝯditione subiecti. nomē tm̄
sine pria sede transferūt. Plebs ḡ
cū iudeis admixta de gentib9 est
Et q̄a non est ābiguū in ea turba
q̄ credidit ꝑtem nōnullā ꝓselito
rū fuisse. mixto hec chananea ꝓse
litorū formā preferens existimabit
fines suos egressa. ex gentib9. s. in
ꝑli altius nomē excedēs. q̄ pro fi
lia id est gentiū plebe orat. Et q̄a
cognouit ex lege. dauid filiū nū
cupat. In lege eī uirga de radice ies
se. et dauid filius eius et celestis
regni rex ꝯtinet. Ipsa q̄dē curatio
ne iā non eget. q̄ xp̄m et dñm et
dauid filiū ꝯfitetur. s3 filie siue ple
bi id est gentiū dānatu īmūdorū
spūum occupate. opē poscat. Dñs
tacet silēcii pacia isrł ꝓuilegiū
salutis reseruans. Et miserātes dis
cipli p̄ces iūgunt. S3 archanū ille
p̄ne uolūtatis ꝯtinens. omib9 se ꝑ
ditis isrł missū esse rn̄dit. ut abso
lute liqueāt tipū eīīc chananee fi
liā ꝯtinē. cū illa posceēt q̄d alijs dif
ferebat. nō q̄ nō et gentib9 īparti
enda salus eēt. sed suis dñs atq3 ī
sua veniat. Primicias ḡ fidei ab his
q̄b9 erat ortus expectās. ceteris dein
ceps aplorū p̄dicatione saluādis
Atq3 ideo ait. Nō licet accipe panē
filiorū et dare canib9. Delat9 isrł
hōr. affectus in cū dei cumulat īiu
diā. uix quē gentiū plebs accepit
canū nomē s3 chananea iā ipsa ꝑ
fidē salua et uictiorus ēēa misteriu
rn̄dit. micas q̄ de mensa excidūt
pasci catellos canū oꝑprobo iā sb
blandimēto dñica corpis nōis mi
tigato Et ut silentiū dñi intellige
m9 ex rōe tp̄is. nō ex uolūtatis
difficultate ꝓcessisse. adiecit. O mlr
magna ē fides tua. Salutis sue
s. ipsa iā eēa. q̄ncciā de gentiū co
gregatione ꝯfidat Quo in tp̄e ita
credētes mox ut puella ab oī dāna
tu īmūdorū spūum liberabūtur
Et ꝯtinuo sup̄ fides seq̄tur Nā p9
figuratam in chananee filia genti
ū plebem. ꝯtinuo in monte obsessi
vario gn̄e morborū a turbis dño
offerūtur. id est a credentib9 infide
les egrotiq3 ut adorent et ꝓdicāt
instruūti. q̄busq3 salus redditur
atq3 ad sentiendū ꝯtuendū laudā
dū cōmitandūq3 deū. oīa et mētis
et corpis misteria reformāt. Ihus
āt ꝯuocatis discipulis ait misceor
turbe huic. et reł Tenet ordinē cur
sus opandi. sed et opibus huiusdē
sermonū par rō succedit In filia cā
chananee ecclie formā ꝯstitutam
inuenim9. et ꝯsequētis ꝑpli curatio
nē. ꝯcursū egrotarū gentiū esse c̄
didim9. Nūc ḡ diligent et dāa dñi
et fca̅ sectanda sr̄. ut uideam9 an su
perior res atq3 sermo ita ut a nobis
intelligi tradit9 est. ceciā ex ꝯsequēti
b9 eiusdē intelligētie accipiat auctē
Miseret dñs turbe q̄ triduo secū ma
neat quā dimittē ieiunā nō wlt
ne in via ꝑ inedia deficiat. Causā
tur discipuli panes se tātos q̄bus
expleri saturariq3 possit nō hr̄e. P
cunctatus est dñs q̄t panes habent
rn̄derūt illi septē panes eē et pau

cos pisces. Turbis iubet in terrā dis
cūbē. Et dn̄s panes et pisces acci
piens grās egit et fregit. et disci
pulis p̄fracta ut offerrēt dedit. Sz
fragmēta panū septē paucorūq;
piscū explēt virorū q̄ttuor milia
ita tn̄ q repledis septē sportis pre
fractus panis saturatis oīb' hu
dauit. Et occurrit q̄dem mīta q
noua sīt. Discipuli vni' diei ieiu
niū miserātes. q̄nq; miliū viroꝝ
ad emēdos cibos remitti in cas
tella voluerūt. nūc toto triduo ta
cent. Et deīceps. Ieiuno supior turba
substinuit. hec accūbit in terrā. Illic
q̄nq; panes. hīc septē offerūtur. Il
lic duo pisces. hīc indefinitus sb pau
citatis tn̄ significatione nūs ē. Illic
q̄nq; milia virorū. hīc q̄ttuor. Illic
duodecī cophini. hīc septē sporte re
plete. Et supiorib' q̄dem puto cō
rensū. et oīa iuxta psonā ppli cong̃ru
ēter esse sbiecta. Nūc q̄z cōpetentē
ei atq; ex rōnem afferre teptem'
ut q̄admōm illa iudaice credēti
ū congruūt plebi. ita hec ppl'o gen
tiū cōparent. Ordo q̄ idē in finōē
dnī est q in consequēda grā manz
Vētuiri eī ad baptismū prius cōsitē
tur credē se in dei filio et in passio
ne ac resurrēctione ei'. et huic pfes
sionis sacro fides reddit. Atq; ut
hāc ibonū sponsionē q̄dam reū
ipsarū virtus seq̄tur. toto in ieiu
nijs passionis dnīce tpe demorā
tes. q̄dam dn̄o compassionis societa
te iūguntur. Igr̄ siue sponsionis sa
cro siue ieiunio oē illud passiōis
dnīce cū dn̄o agūt tpus. Et hui'

spei atq; comitatus dn̄s miserer' cui
triduo secū esse. Quos ne in uite scda
tis cursu. id ē in uie ope defectio labe
facturet. uult cibo uite alē. atq; ad
pagendū tocī' itenis fortitudinē
panis sui v̄tute firmārē. Concq̄rent
ibus discipulis panes in deserto il
los eē. at q̄n in supiorib' exēplū
sūpserant nichil īpossibile deo esse
Sz gestorū cause rōem intionis in
telligētie moliūtur. Cūitus eī aplo
rū in saluādo isrl' fauor eēt. b̄tissi
mi pauli apli epl'e docent. Atq; idō
eodē demorante nūc in concursu gen
tiū. et de pane cuusatio. et de ieiu
nio silentiū introducet. Panes q̄
septē offerūtur. Nulla eī ex lege et
pphis gentibus salus sumit. sed p
grām sps viuūt. Cui' septiformē
ut p ysaiā tradit' mun' est. Ergo
spū p fidem salus gentib' ē que in
terram recūbūt. Nullis eī legis ope
ribus fuerāt ān substrate. Sz pctoꝝ
et corpm suorū origini inherētes
ad donū spūs septiformis vocan
tur. Indefinitus piscū nūs diuisoꝝ
donorū et carismatū ptinacēs mi
strationes q̄ significat. q̄bus fides gen
tiū grārū diuersitate saciat. Sz q
septē sporte replent' redundās et
multiplicata septiformis sps copi
a īdicatur. cui q̄d largiat' exuber
ātq; saturatis nobis ditior sp et
plenior. Ad ūo q̄ttuor milia viro
rū congregant'. multitudo innumerabi
lē ex q̄ttuor orbis ptib' intelligit'.
Ad formā eī futuri in tot partiū
milia plebs diuisa sacat' q̄d
idē de ptibus ad celestis cibi donū

concursum fecerit multa credituroru
Turba e dimittit saciata et ex
pleta. Et q̄a omnibus dieb' usque nūc
nobiscum dn̄s manet nam idē cen
am credentium plebe comitit' ingre
Editur Ca. xvi.
T accesserūt phizei et sa
ducei tēptantes Et roga
uerūt eū ut signū de illis celo ost
ōdet. Assunt pharizei et saducei legis
fiducia insolētes. de dignātes q̄ o
pa uirtutū. fidei signū de celo ostendi s'
precanit' humilitatem in xp̄o carnis
et corporis contuentes. doctrinam ex hiis
q̄ sub habitu hoīs gerebat dedig
nant' accipe Quoru insolenciā et i
anitatē ueridens mltu eos de natu
celi cōficere solere ostendit. tū rubicūdo u'
ortu u' uespe. serenū nubosū ue p̄
nūcient. Porro aūt ignorare eos tpm
signa. tū oīs lex et p̄phe aduētus
sui iudicia ex opm q̄ gerēt ammira
tione signent. ut quadmodū fidem
tēpestatis celi. uel matutini l' uespis
rubor reddet. ita manifestam tpm
cognitionē. uirtutū atq; opm iudicia
p̄stare debēnt. Sz ortus e celo signū
huius terrestre cōstituit. ut eos uir' cōfes
sionē humilitatis corpee cōuinct. dan
dū dicens pone signū. Hunc se dn̄s
cōparat. quē ad future effigiē in p̄di
catione p̄mie ad niniuitas pari spē
p̄miserat. Namq; ionas uentis dese
uientib' p̄iectus e nauim e. et deuora
tus a ceto. et p' triduū uiu' emiss'
nō retent' a mōstro. nō ibi cōdica
one cōfectus sed contr' humani corpis
nūīm integer et illesus in auras su
pas uirtute diuine p̄figurationis eua

dit. Hoc ergo p̄ntis sue signū cōstitutū
esse demōnstat. ipse emissionē pctoru
p p̄niam p̄dicans. de ihrlm l' syna
goga immundorū spiritum dn̄ante
flatu eiciendus. et pilati p̄nti idest
sedi iudicio tradendo'. et a morte tāq
elemēti eiusdē mōstro glutiendus
et p' triduū ex ea cōtra cōditionem
hoīs quē assūpserat nō retent'. ui
u' atq; incorruptus exiens. Eu ergo
q̄ in hoīe de cōceptu uirginis sumpto di
narū erāt plena uirtutū. cognosca
atq; intelligi de se uoluit et p̄phe sig
no et hoīs exēplo. Et relictis illis ab
iit Nō sicut aliis locis legit' dimis
sis turbis abiit. s; q̄a infidelitatis er
ror insolentiū aīos obtinebat. non
dimisisse eos scribit' s; reliquisse Et
cū uenisset trās fretū obliti st' disci
puli eius panes accipe. Ihs aūt dixit
illis. A fermēto phizeorū et saduce
orū attendite uobis Absolutā oīs de
fermēto phizeorū et saduceorū ob
sciuitas est Qd' aūt abstinē se eo ap̄los
iubet non admistā doctrine iudeorū
monētur. q̄a legis opa in effectū fidi
et in p̄formationē rerū cōsequētū
cōstituta sint. ut in quorū tpa atq; e
tatē uitatis cōcidisset. nichil ult' in ui
tatis silitudine spei positū arbitra
rētur. ne doctrina phizeorū xp̄m nes
ciens. effectus uitatis euange corrū
pet Venit ihs in ptes cesaree philip
pi et interrogabat discipulos suos et
rel'. In p̄cessu sermonis atq; opis dis.
absolut' cognitionē suā prestat. et
quādam intelligendi se formā tēm
q; cōstituit Est aūt hec uia et inuolabi
lis fides ex deo ēcitatis cu ob id q

sp̄ filius fuit. sp̄ et ius patris et non
sit. ne si nō sp̄ filius nō sp̄ et pr̄ sit
deū filiū ꝓfectū fuisse. cu sit ex et
nitate patris eternitas. Nasca aūt cū
voluntas eius fuit. cu' in uirtute ac
potestate inerat ut nasceret. Est g̃ fili'
dei ex deo. deus vn' in vtroqȝ. The
otcaun eē quā deitatē latini nū
cupant eēnu ei' patris ex quo nas
cendo ꝓfectus ē. accepit. Accepit aūt
hoc qd̄ erat. et natū est ūbū qd̄
fuit sp̄ in pr̄e. Atqȝ ita filius et et
n' et natus ē. q̃a nō aliud in coina
tū est q̄ qd̄ eternū est. Huc g̃ as
sūpsisse corpus et hoīem fcm̄ esse p
fcm̄ ꝯfessio est. q̃a sicut eternitas ne
ne'ē corpus accepit. ita cognoscen
dū est nām corpis iuī eternitatis
assumere posse uirtutē. Ig̃ q̃a sūmū
in fide ista bonū est a discipulis ē
q̃rit. quē se hoīes eē dicerent. et ad
icat. filiū hoīs. Hec eī ꝯfessionis te
nenda rō est. ut sicut dei filiū. ita et
filiū hoīs meminerim'. q̃a altīn sn̄
alto nichil spei tribuit ad salutē
Editis itaqȝ q̄ diūse de eo erāt hoīz
opinionib' q̃d de se ipsi sentirāt q̄
rit. Petr' rn̄dit. Tu es xp̄s fili' dei
uiui Sȝ petr' ꝯditionē ꝓpositiōis
expenderat. Dn̄s eī dixerat Quē
me hoīes eē dicūt. filiū hoīs. Et
iue filiū hoīs ꝯtēplatio corpis p̄se
rebat. Sȝ addendo quē me esse dicūt
significauit p̄ter id qd̄ in se uidebat a
liud eē sentiendū. Erat eī fili' hoīs
Qd̄ g̃ opinādi de se iudiciū desi
derabat. Nō illud arbitrandū qd̄
de se ipse ꝯfessus ē. sed occultū erat
de quo q̃rebat in qd̄ se credentiū fi

des debebat extendē. Et dignū pla
ne ꝯfessio petri p̄miū ꝯsecuta ē
q̃a dei filiū in hoīe uidisset. Beatus
h' est. et ult̄ humanos oculos et in
tēdisse et uidisse laudat' est. nō id
qd̄ ex carne et sanguinē erat cōtu
ens. sȝ dei filiū celestis patris reue
latione ꝯspiciens. dign' qȝ iudica
tus q̄ qd̄ in xp̄o dei eēt p̄m' ag
nosceēt. O in nūcupatione nōis fe
lix ecclē fundamentū. dignaqȝ edifi
catione illi' petra q̄ infernas le
ges et tartari portas et oīa mor
tis claustra dissoluet. O btūs celi ia
nitor. cui' arbitrio claues eterni ad
itus tradūtur. cui' celeste iudiciū
p̄iudicata auctoritas sit in celo
ut q̄ in terris ei ligata sunt a' soluta
statuti eiusdē ꝯditionē obtineāt
et in celo. Iubet etiā discipulis ne
cui loquāt' q̄ ipse est xp̄s. Alios
eī sp̄us sui esse testes oportebat. le
gē uidel' et ꝓphas. Etiā resurrectō
nis testimoniū xp̄m est apl̄orum
Et q̃a noscentiū in sp̄u xp̄m btī
tudo meātā est. negatē rursū hui
litatis et passionis ei' piculū de
clarat. Pr̄ā cū predicare cepisset o
portē se ihr̄osolimā ire. pati deīn
plura a senioribus plebis. et a scribis
et principib' sacerdotū occidi. etiā et
p' diem tciū resurgē. apphendes
eū petr' ait. Absit a te dn̄e nō erit
istud. At ipse ꝯūsus petro dixit Va
de retro p' me sathanas scandalū
m̄ es. Ut dei mun' est xp̄m in sp̄m
deū nosse. ita diaboli op' est xp̄m
in hoīe nescire. Atqȝ eiusdē picula
res ē l' corpus negare sine deo uel

deū negare sine corpe. Corpus autē
carnis hui⁹ in eternitate sp̄s deo nl'
lū est. vin hūane salutis cū xp̄us
in corpe est qd̄ assūpsit ex hoīe. Ig
p⁹ p̄dicationē passionis accipiens
diabol⁹ facultatē. usq; ad tp̄s cui
ab eo secesserat. q̄a incredibile satis
aplis uidetur. cū in quo erat deus
eē passibilē. sumens hūane īfide
litatis occasionē. opinionis istius
petro īsinuauit adiectū. Deniq; i
ta passionē detestat⁹ est ut diceret
absit. Quo u'bo rerū detestandarū
execratio continet. Sz sciens dn̄s di
abolice artis instinctū. petro ait
vade retro p⁹ me. idz ut exēplo se
passionis sequatur. In eū uo p quē
opinio hec suggerebat. conuersus ad
iecit. zathanas scandalū m̄ es.
Non ei conuenit existimare. petro za
thane nomē et offensionē scan
dali deputarē p⁹ illa īdulte et bti
tudinis et potestatis tanta p̄conia
Sz q̄a infidelitas oīs diaboli op⁹
est. petri cēsione dn̄s offensus.
tū opprobrio noīs infidelitatis isti⁹
est detestat⁹ auctorē. Tūc ih̄s dixit
discipulis suis Si q̄s uolt post me
uenire abneget semetipm̄ ß. et
ret' O btm̄ dāpnū et iactura fe
lix dicere nos dū detrimento aīe
et corpis uoluit et eē sui siles hor
tatur. q̄a ipse in figura dei constitut⁹ us
q; ad mortē humilis et obaudiēs
fuis pncipatū potestatis isti⁹ q̄ in
deo est accepit Sequēdus g° est cru
ce assūpta. et passionis sue si nō
forte actū uoluntate comitand⁹ ē
Quid ei p̄dest occupasse mūdū
et toto terene potestatis dn̄atu opib⁹
sedi incubare si p̄denda aīa est. susci
piendū uite detrimentū est. Que
aūt comutatio p aīa cū fuit amissa
querit. Cū angelis xp̄s ei adesse red
dens singulis ut merebuntur Quid
afferem⁹ ad uitā. Preparatos credo
terenarū opū fructus conciratis thesau
ros. ābiciosos dignitatū fumeq;
titulos aut ueterēs delicate nobilitatis
ymagines. Negāda sunt hec oīa
ut melioib⁹ hndem⁹. et contēptu uni
usorū xp̄us sequend⁹ ē. et eternitas
spūaliū terenorū dāpno est cōparan
da. Amē dico vobis q̄m sunt aliqui
de astantib⁹ istis q̄ mortē nō gus
tabunt donec uideāt filiū hoīs veni
entē in regno suo Docet dn̄s et re
bus et u'bis. et fidē spei nec' exhibit
sermo atq; op⁹ instruit Graue ei
on⁹ infirmitati hūane īposuerat
ut cū sensū uite hoīes et uincēdi
affectū hēc cepissent. frenū ei⁹ qui
pnis corpib⁹ blandiebat' amitterēt
negarentq; se sibi idz q eē cepis
sent eē se nollent. cū sensu hui⁹ ex
ordiū et affectū uoluntatis habuis
sent Deniq; opinionē spei ābigue
incertēq; sequerent. cū in hus q̄ pncipa
a habent' illecebre gaudii blādi
ētis existent Opus g° erat vel ac
manifesti exēpli auctē. ut contra vi
sensuq; iudicii optabile fiet pncipi
ū dāpno. lucro deinceps non ābigui
o futurorū. Ig° post q̄ et tollendā
crucē. et p̄dendā aīam et dāpno
mūdi comutandā uite eternitatē
monuerat. conuersus ad discipulos
ait aliq̄s ex hus futuros q̄ gusta

turi morte̅ nō essent donec filiū ho
mīs in regnū suū glā ɔuenīt. Exc ɔ
dicione aūt gustatus teneīc ɔ̄sindū
fidelib9 libatione̅ mortis ondit. I
tuq3 uba res seq̄tur. Ca. xvij

Nam p9 sex dies petr9 iaco
b9 et iohēs assumuntr secr
sū. et in excelso mōte ɔsis
tūt. ipsoq3 inspectātib9 dns trāsfi
guratr. et toto claritatis sue aditu
uultū splendet. Et in hoc qdem futu
ri reīc seruatr et rō et nūs et exēplū
Nā post dies sex glīe dnīce habit9
ondit. sex milium s. annorū tpib9 e
uolutis regnū celestis honr prefigu
tur. Trib9q3 assūptis de triū origīe
sem. cham et iaphet futu electo po
pli onditur. Qd' aūt moyses et he
lyas ex oī sctōr nūo assistunt. me
dius int legē et pphas xpc in reg
no est. Cū hijs eī isrlem qb9 testib9
pdicatus ē iudicabit. sileq3 ut ei
humanis corpib9 decēta ēe resurrcti
onis glā docetur. cū qm moyses co
spicabilis astitisset. Ipse aūt dns fit
niue ac sole candidior sup opini
one̅. s. nostrā. celestis lūis splendore
ɔspicu9. Petro aūt ut tū illic tabna
cula fieīt offerēti nichil rndet. Nō
dū enī ut in hac glā ɔsisteretur erat
tēpus. Sz loquēte adhuc eo nubes
eos candida inūbrauit. et dne
vtutis spū imbuīt. huc esse fili
ū. huc dilcm. huc ɔplacitū. huc
audiendū uox de nube signat
ut ydone9 ipse pceptorū talium es
set auctor. q p9 scli dāpnū. post
crucis volūtate̅. p9 obitū corpm.
regnū celestis glām. et mortuor
resurrectione̅ futi ɔfirmasset exē
plo. Territos dein̄ et ɔstiatos ele
uauit. et solū ɔtuentr que̅ mediū
ɔstitisse int moysen et helyā uide
rant. Ad futi eī formā atq3 ad fu
tū fide̅ moyses et helyas in mōte cō
stiterāt. Silentiū eī rerū gestarū
q uiderāt impatit donec a mor
tuis resurgeret. Hoc eī fidei pmiū
reseruabatr ut hor redderetur hijs
apud quos nō leuis sola pceptor
auctoritas reperiret. Infirmos enī
senserat ad vocis auditū. ut cū es
sent scō spū repleti. tūc gestorū spi
talium testes eēnt solliciti. Etiā de tēpi
bus helye reqrunt. qb9 rndit heliā
esse venturū. et restituere vniūsa id
est relictū qd' depphenderit. et isrl'
ad cognitione̅ dei euocaturū. Sz in
vtute ac spū helye iohem uenisse
signat. in quo ɔ̄uia q3 atq3 aspera
exercuissent. ut dnī aduentū pnū
cians passione̅ q3 pcurret. et iuīti
e et vexationis exēplo. Et cū venis
set ad turbā accessit ad eū homo
genub9 puolutis dicēs. Dne mise
re filio meo. Reūso ad turbas dno
a pre genub9 puoluto puer offert
demoniac9 frequēter et in aquā
decidens et in igne̅. cui curatione̅
afferre discipuli nō potuerūt. Ob
infidelitatis hijs et increpato demone sa
n9 puer fcs est. Crediderāt qdem a
pli nondū tū erant pfcē fidei. Nā
q3 dno in mōte demorāte. et ipis
cū turba residentib9 eode̅ tpe corū
fide̅ relaxauiat. atq3 ideo aīt Ge
neratio incredibilis atq3 puersa quo
usq3 ero vobiscū. Nā absente se a

tamquam infidelitatis consuetudo subrepserat
doceat quia eos nichil salutis afferre
posse qui medio euangeliorum et uirtu-
ti adductus sui tempore a fide tamen a domino
absente discesserint. Denique querentibus
a se cur demonium eicere non potuissent
respondit de inopia fidei effectum esse ne pos-
sent. quod si in illis tamen granum synapis
esset monti huic ut a loco in locum
transiret cum efficacia potestate preciperent. Sed
iam de monte discesserat et inter tur-
bas hec loquebatur. Itaque et se granum
synapis nuncupauit omnium minimum
et diabolum montem cognominauit.
quia in illo spirituales nequicie sunt celestes
quoque uirtutes per eos eiciendus quos in
hanc efficaciam ieiunium et oratio perfici-
tur Tenebimus quoque etiam in eum ordinem
ut sub discipulorum nomine et pharise-
orum et scribarum persona teneret. quibus
lex curandum ut discipulis populum tamen
patris filium cum dominus abesset obtulerit
qui preceptis dominantibus nunc in ignem
iudicii decidebat. nunc in aquam diuina-
rum sordium suarum consuetudine in-
gerebat. Cui quia nichil opis attulerit
quia demorante modicum domino in mon-
te effecti fuerant infideles. Et ut typi-
ca uero impleretur discipuli mirantur se
eicere demonem non potuisse. cum omnis
potestas non solum demonum fugandorum
uerum etiam mortuorum excitandorum esset
indulta. Quia uero illis tunc huius lex fu-
tura non esset aut. Generatio incredibi-
lis et peruersa. Non utique ad eos quos san-
ctificauerat uidetur hec loqui. Quousque
ero uobiscum inquit. Quia fidem non habentes
ipsam illam quam habebant amissuri e-
rant legem. Quam fidem si in se huius-

sent. quia ipse est granum synapis ubi uir-
tute hoc peccatorum onus et grauem infideli-
tatis molem ab eo qui offerebatur populo e-
iectus tamen in mare montem. sic ad conuer-
sationem gentium et sedi transtulissent.
Ipsis autem conuersantibus in galilea dixit
ihesus Futurum est ut filius hominis tradatur
in manus hominum. Sequitur mestitia con-
iunctione passionis. Nondum enim sacramentum
secunde crucis resurrectionis claritate fu-
erat reuelatum. Et cum uenisset ihesus
capharnaum. accesserunt qui didragma
exigebant a petro. Dominus didragma
solui postulat. Hoc enim et omnis israel lex
pro redemptione anime et corporis constitue-
rat in ministerio seruientium templo.
Sed lex ut scimus futurorum umbra est
Non enim eius pretium deus desiderabat ut
tam exiguam impensam criminibus cor-
poris et anime quedam redemptio concede-
retur. Ut quia insceptos nos et professos
et christi nomine consignatos offeremus in
christo pro testimonio filii dei. huius di-
dragme oblatio constituta est. Itaque
petrum post conuentionem silentem tali
cum sermone preuenit. Quid tibi uidetur
Simon reges terre a quibus accipi-
unt tributum et censum et reliqua. Numquid
ambiguum est filios regum tributis non
esse obnoxios. et quibus regni hereditas
est eos esse liberos a seruitute. Sed ser-
mo interius intendit. Postulabatur di-
dragma a populo. Lex enim in eam fidem
que per christum erat reuelanda concludit.
Ergo hec eadem didragma consuetudine
legis tamen ab homine poscebatur a christo
Sed ut ostenderet legi se non esse subiectum
et ut in se paterne dignitatis gloriam
contestaretur tamen priuilegium posuit ex-

emplū censu ac tributis regū fili
os nō teneri. poci⁹ q̄z redemptorē se
aīe nr̄e corporis q̄z eē q̄ in redemptio
nē sui aliq̄d postulandū. q̄a regis
filiū eē t̄ coronē oportet eē reliq̄s
Scandalo t̄n̄ p̄stat ut soluat Cete
rū debito legis ē liber Deīn sub te
rū p̄nitū effari et significātiā legis
et consumātiā euāng̃ libertatis expo
suit. ut cognosceri promptū eēt q̄d di
dragma p̄figurāret in lege. Itē pe
tr⁹ iubet̄ ad mare hamū q̄z mitt̄e
et p̄mi piscis ascendētis os reqr̄e
receptūq̄z in eo staterē pro se ac p
dn̄o offerret. Didragmā dn̄s pos
tulat̄ id ē denarios duos Cur sta
terē petr⁹ offert. Deīn cū p̄mū
piscē āmonet̄ inq̄rere. ascēsuri
ōndunt̄ et plures. Nūquid etiā
n̄ā piscāū ferret ut in litore fortu
ito receptū staterē ore poci⁹ contin̄et
nō int̄ uiscera cōdēt Subest t̄n̄ effi
ciendis p̄ntib⁹ rebus rō interior Des
tinat⁹ eī ad p̄dicationē petr⁹ et
piscator hoīm fc̄us. doctrine hamū
misit in sclm̄. quo apposita cibi dul
cedīe uagātos ex eo fluctuātes q̄z
protraheret Huic adhesit b̄ts ille
m̄r a dn̄o p̄m⁹ qui ore suo q̄si sta
nū denariū continebat. id ē euāngeli
cū unitate. dei filium dn̄mq̄z xpm
in passione confitens p̄dicabat Ste
phan⁹ t̄n̄ p̄m⁹ ascendit Stephan⁹
aūt ore staterē constituit. in q̄ etiā
didragma noue p̄dicationis tāq̄
duo denarii hēbant̄ Hoc lex p̄fi
gurabat. hui⁹ unitatis umbrā tāq̄
aīe et corporis ymaginē circūfere
bat. Hec redemptio aīe et corporis de

signabat Ideoq̄z aīt. Da p me et te
Quia iam talis nō didragma s̄z sta
teris et pro xp̄o erit et pro xp̄i p̄
p̄dicatione soluendus XVIII
In illa die accesserūt discipli
ad ih̄m dicētes. Quis putas ma
ior est in regno celorū: et rel'. Nō ri
uersos in naturā puerorū introire
regnū celorū dn̄s docet. id ē in sim
plicitatē puerilem. uicia corporum nō
rū atq̄z r̄uocanda. Pueros aūt cre
dētes oīa p audientie fidē nūcupa
uit. Hii eī patrē sequentur. m̄rem a
mant. proximo uelle malū nesciūt
curā opū negligūt. nō insolescūt
nō oderūt. nō mentiētur. dc̄is cre
dūt. et q̄d audiūt uerū hn̄t Et hec
oīm affectionū assūpta nob̄ et cō
suetudo et uolūtas celorū iter pan
it p̄stat. Reūtendū t̄n̄ est ad simpli
citatē infantiū. q̄a in eo tollerati
speciē humilitatis dn̄ice circūferem⁹
Si q̄s aūt in xp̄i noīe tales receperit
xp̄i recepti p̄mium consequent̄ Qui
aūt scandalizauit unū de pusillis
istis id ē q̄ offendiculū temptationis
intulit expedit ei ut suspēdat mo
la asinaria in collo ei⁹ et dimergat
in p̄fundū maris Cot tāteq̄z res
nō ociose cōputate s̄t. et mola asina
ria et cū ea in mari mergendo? et h̄
ei expediens. tn̄ oīm sensu s̄z q̄d
expediat utile ē Quid t̄n̄ utilitatis
ē. mola asinaria collo suspensa de
mergi? Maiorē eī tum g̃uius p̄ficiet
ad penā. et nescio quō erit utile
id expetē q̄d ultimū sit malorū
Quid t̄n̄ sentiri oporteat cōtendū
ē. Mole op⁹ labor est cecitatis Cū

clausis iumentorum oculis agitur in gyrum. et sub asini quidem nomine frequenter gentes cognominatus reperimus. Igitur gentes quod agunt nesciunt. et in vite sue ope detente circa laboris ignorantia continent. iudeis autem scientie iter in lege constitutum est. Cum si christi apostolos scandalizarent rectius illigata collo mola asinaria dimersi in mare fuissent idest gentium labori depressi ignorantia seculi demorarentur. quia illis tollerabilius fuit nescisse christum. quam ipsis prophetatum non recepisse. Ve huic mundo a scandalis. Necesse est enim venire scandala. Verumptamen ve homini illi per quem scandalum venit. Humilitas passionum scandalum mundo est. In hoc enim maxime ignorantia detinetur humana quod sub deformitate crucis eterne glorie dominum nollet accipere. Et quid mundo tam periculosum quam non recepisse christum. Verum sub hominis nuncupatione auctorem scandali huius iudaicum populum designat per quem omne hoc mundo periculum comparat ut christum in passione abnegaret quem lex et prophete passibilem predicaverant. Ideo vero necesse est aut venire scandala quia ad sacramentum reddende nobis eternitatis omnis in eo passionis humilitas erat explenda. Superius autem in abscidendis manum vel pedem, propinquitatis coniuncti nomen expositum est, atque ideo cognationem gentis israelitice relinquende. velut quoddam membrorum recisione significat. quia per eum mundo scandala comperiuntur. Videte ne contempnatis unum de pusillis istis qui credunt in me. Artissimum vinculum mutui amoris imposuit ad eos precipue qui vere in domino credidissent. Pusillorum enim angeli cotidie deum vident. quia filius hominis venit salvare quod perditum fuit. Ergo et filius hominis salvat. et deum angeli vident. et angeli pusillorum scilicet fidelium. Orationibus preesse angelos absoluta auctoritas est. Salvatorum igitur per christum orationes angeli cotidie deo offerunt. Ergo periculose ille contempnitur. cuius desideria et postulationes ad eternum et invisibilem deum ambitiose angelorum famulatu ac ministerio provehuntur. atque ut ingentem esse in celis letitiam reditu humane salutis ostenderet comparationis posuit exemplum eius qui oves nonaginta novem in montibus reliquisset. et errantem unam requisisset. Inventa plus gaudii sit quam habebatur in nonaginta novem conservatione letitie. Ovis una homo intelligendus est. et sub homine uno universitas sentienda est. Sed in unius ade errore omne hominum genus aberravit. Ergo nonaginta novem non errantes multitudo angelorum celestium opinanda est quibus in celo est letitia et cura salutis humane. Igitur et querens hominem christus est. nonaginta novem illa celestis glorie multitudo est. Cui cum maximo gaudio errans homo in domini corpore est relatus. Cognito igitur hic numerus per litteram et abrahe additur et consumatur in sara. Ex abram enim abraham nuncupatur. et ex sara sarra accepit nomen. In unum enim abraham omnes sumus et super nos qui unum omnes sumus celestis ecclesie numerus explendus est. Atque ideo et creatura omnis revelationem filiorum dei expectat. ideo ingemiscit et dolet ut numerus qui per h abrahe additus est et qui in r consumatus in sara est ad

celeste constitutionem incremento credentium impleatur. Quod si peccauerit in te frater tuus uade et corripe eum et reliqua. Cum ordinem continende caritatis nobis dominus imposuit. quem ipse in conseruando israel tenuerat. Iubet enim peccantem fratrem ab eo solo in quem peccauerit corripi atque obiurgari. Ipse enim sanctificauit deus alienus populum iudeum maiestatis sue aduentu et toto prophetis populus terrore corripuit. Tum tum idem populus dei conpungentes aduentum. exercitum montem licet positus fuerit non potuit. inobedienti etiam unum atque duos iussit adhiberi. ut in ore duum testium fides ibi ac ueritas maneat. quia insolentia israel lex et prophete et iohannes est missus testibus quibus istis ut peccare desinerent commonitus est. Tunc ipso domino aduentu tercium eorum inspectantis admonuit est frustraque contemptus huius obiurgationibus publicanum ac ethnicum uilitate neglegit. Ad terrorem autem metus maximi quo in presentibus omnes continentur inmobile seueritatis apostolice iudicium premisit. ut quos in terris ligauerint id est peccatorum nodis innexos reliquerint. et quos soluerint. confessione uidelicet uenie receperint in salutem. hii apostolice conditionis sententie in celis quoque aut soluti sint aut ligati. In tantum quoque humane pacis studium et concordie ut uirtutis nunto omnia que a deo postulanda sunt inpetranda esse confirmet. Et ubi duo atque tres pari spiritu ac uoluntate collati sint. ibi se medium eorum polliceatur futurum. Ipse enim pax atque caritas est. sedem atque habitationem in bonis atque pacificis uoluntatibus collocauit. Querenti deinde petro an peccanti in se fratri septies remittet. Ondit (?) Non usque septies sed septuagies et septies. Quomodo ad sollicitudinem nostram humilitatis ac bonitatis sue instruit. et molliendis ac frangendis turbidorum nostrorum motuum aculeis. placabilitatis sue confirmat exemplo. quippe peccatorum omnium ueniam per fidem tribuens. Neque enim nec necessaria indulgentiam merebant. Ergo uenia omnibus ex eo est quo etiam ea que in se sunt peccata post reditum confessionis indulgeat. Soluenda quippe per caym pena in septuplum constituta est. Sed peccatum illud in homine est. In abel enim fratrem peccatum usque ad necem fuerat. sed in lamech supplicium usque ad septuagies et septies est constitutum. Et in eo quantum existimamus constituta in auctores dominice passionis est pena. sed dominus per confessionem credentium huiusmodi criminis ueniam largitur. id est per baptismi munus obtrectatoribus ac persecutoribus gratiam salutis indulget. Cum tociagies (?) opere ondit sine modo ac numero ueniam a nobis esse reddendam. nec cogitandum quotiens remittimus sed ut irasci huius qui in nos peccant. quotiens irascendi nimius exstiterit desinamus. Que utique uenie assiduitas docet nullum omnino penes nos tempus esse oportere. quoniam omnium omnino peccaminum ueniam deus nobis suo potius munere quam nostro numero largiatur. Neque enim fas est nos ex prescripto legis diu de uenie numero concludi. cum per euangelium gratiam sine modo nobis a deo fuerit indulta. Vineam ad perfecte bonitatis

affectū ꝯparationis posuit exēplū ī
q̄ seruo vñ reddet nō hn̄ti. oē dn̄s
debitū relaxauit. ꝯseruoq; suo ser
uꝰ ille exiguū qđ sibi debebatᷣ ex
torquēs ꝑ hoc voluntatis sue uiaū
donū munificētie dn̄i et liberali
tatis amisit. Absoluta aūt ꝯparationis
ē rō. utraq; ab ipso dn̄o oīs expōita ē.

Ca. xix.

Et factū est cū locutꝰ fuisset sermones is
tos ih̄s transtulit se in gali
leā et uenit in fines iudee trans iordanē. Gali
leos in iudee finibꝰ curat. Poterat
nāq; egrotorū turbas nō fatigāe
et int ipsam galileā opē ferre debi
libꝫ. sꝫ typica rō causā locorū erat ex
plenda priuilegiis. ut parā gentiū
in eā ueniā que iudee parabatᷣ admit
tēt. Tūc accesserūt pharisei ad eum
tēptantes eū et dicētes. Si licet hoī
dimittē vxorē suā quacūq; ex cā.
In eo sermone q̄ de vxore et de ēpu
dio ē occurrit illud aliq̄ in genesi
scriptū esse q̄ nūc in p̄ns dn̄s sit lo
cutꝰ. Ille cū sub ūbis adē res oīs re
fertᷣ. hic dn̄s indicat ab eo q̄ et hoī
nē figurauit et mulierem factā oūīl
la dc̄a esse. sꝫ nos secuti aplīcā au
toritatē qui hoc misteriū grāde ēē
ꝓfessus est. se aūt in xp̄o atq; in ecc
a accipe. huc locū sicuti ē intactū
relinq̄mꝰ. amonemꝰ tn̄ legentem
ut q̄renscūq; de hac eadē q̄stione
se ꝯsulat ūborū virtutes et q̄bus
dn̄s rn̄deat. et q̄bus discipuli usi
sunt diligentᷣ aduitat. Pauli autē
apli de hoc affectū uel silētis inter
dū uel sub aliis locis tractātis ex
pendit. nobis aūt eunuchos simo

sit et volūtas. et in vno posuit nāq;
in alio necessitatē. in t'cio volūta
tē. Naturā in eo q̄ ita nascitᷣ. neci
tatē in eo q̄ ita fc̄us est. volūtatem
in illo q̄ spe regni celestis talis esse
decreuit. cū nos siles effici. si tn̄ pos
simꝰ āmonuit. Tūc oblati sūt ei in
fāntes ut manꝰ eis iponet et ora
ret. Discipli aūt ꝓhibebāt eos et sīt.
Nouū est discipulos ꝓhibuisse ne
infāntes ad xp̄m accedēnt q̄ offere
bantᷣ. ut sū eos manꝰ iponēt et ora
ret. Res euāgelica ut diximꝰ inter
p̄ntis et futurū effectū. mediā utri
q; rei et ꝯgruā rōem tenuit. ut his
q̄ efficiebantᷣ futuri spēs adhēret.
Infāntes q̄dē vere oblati sūt. sed et ne
inhibiti sūt. sꝫ hij gentiū forma sūt
q̄bus ꝑ fidē et auditū salus reddi
tur. Uīn ex affectū p̄mū saluandi
isrl̄. a discipulis īhibentᷣ accedere.
Inhibendi q̄dem volūtas placabi
litati aplice nō ꝯuenit. sꝫ in typicā
consūmationē ꝓhibendorū infā
tiū subripit instīctus. quos dn̄s aut
nō oportē inhibē. q̄a taliū sit reg
nū celorū. Impꝰ ei et donū spūs
scī ꝑ īpositionē manuū et p̄cati
onem cessante legis ope erat gē
bus largiendū. Et ecce vnꝰ accessit
ad eū et ait illi. Magr̄ qđ boni faci
ā ut hēam uitā eternā. et rel. Opor
tunē pꝰ sermonē supiorē quo et ī
fantes īhibiti sūt. et taliū regnū ce
lorū esse rn̄sū est. succedit hī iuue
nis req̄rens q̄bus nā opibus bo
nis etiam uitā hr̄e posset. Iuue
nis iste et introgauit et īsolens
fuit. et rursꝰ mestus est fc̄s. res q;

omnes quae scripta sunt gesta esse fidei. Sed admo-
nemur ea quae sub deo agebantur praesen-
tium effectibus consequentium formam prae-
tulisse. Atque ita semper in scripturis cae-
tibus sermonem omnem temperatum fuisse. ut
non minus quae gerebantur quam eorum quae ge-
renda erant similitudinem continerent. Iuve-
nis hic typum formam iudaici populi habet
in lege insolescentis. et nichil praeter prae-
cepta moysi spei expectantis a Christo.
Cui dominus in responsione ipsa servitutem
iudaici ex se futuri praestitutus est di-
cens Quid me vocas bonum? Ipse enim
cum necesse sit. ipsa et unique praeminere
nomine bonitatis abstinuit. soli hoc
nomen deo patri conservans. qui se iudicem
dicendo officio servitutis exuit. non
quod bonus et ipse non esset. sed quod congrua
in eum servitute iudex esset usurus.
Primum quia ex lege insolentem. sollicitum
de salute remittit ad legem. ut in ea
ipsa in qua gloriaretur intelligeret. nichil
se exinanitum operis fecisse. Verbis enim le-
gis ei dominus respondit. sed adolescens tam-
quam plus insolens et glorians in lege confi-
dit. cui tamen obscuritas ex nullo est. Iussus
enim fuerat non occidere. prophetas interfecerat.
non mechari. hic corruptelam fidei et le-
gi adulterium intulerat. et deos alie-
nos adoraverat. non furari. hic antequam li-
bertatem in fide Christus redderet. furto le-
gis praeceptum dissolvit. Non falsum testi-
ficari. hic Christum negavit ex mortuis. Pa-
trem et matrem iussus est honorare. hic
ipse se a dei patris. atque ab ecclesiae matris
familia abdicavit. Proximum tamen se ama-
re praeceptum est. hic Christum qui omnium nostrum
corpus assumpsit. et unumquemque nostrum
assumpti corporis conditione sit proximus

usque in poenam crucis persecutus est. Ut quia
his depositis ac recisis omnibus vitiis
in legem reverteretur est iussus. Sed respon-
dit. haec omnia fecisse se a iuventute sua
et quid adhuc sibi restet. Sed ut
diximus neque superiora illa egerat quae
ad remittitur. et in ipsis gloriatus tamquam
consummatus haec loquitur. Cui dominus respon-
dit vendenda bona sua omnia esse et
danda pauperibus. et tunc eum futurum esse
perfectum. habiturumque thezaurum in cae-
lis. Videtur hic quidem iuveni pul-
cherrimo illo ac maximo utili relinquen-
di saeculi praecepto. quo iactura terre-
strium caelorum opes emende sunt. sed in eo
quod sua bona vendere et dare paupe-
ribus iubetur. confidentiam legis relinquere
admonetur. et cum felici commercio mutare.
Et ut meminerit umbram in ea civita-
tis esse quae deinceps pauperibus idem gen-
tibus sit sub ipsius veritatis corpore divi-
denda. Haec autem neminem posse efficere
nisi qui sequi Christum cepit. Sed adolescens
auditis his tristis recessit. Multam
enim opulentiae fiduciam habebat ex le-
ge. atque in eo etiam typice efficientiae con-
servata est. ut cum adolescentem hunc esse
signaret. ipse superius dixit ab omni se iu-
ventute sua praeceptis his quae habentur
in lege servisse. tum adolescentia inter
iuventutem sit. et posterior aetatis quan-
do non possit inter priores tamen nos contine-
ri. Sed hoc ideo ut a iuventute hec ser-
viente. longum iam in opere legis populo
tempus ostendit. Dehinc dominus cogitati
adolescentis maestitudinem respondit diffi-
cile divitem venturum in regnum caelo-
rum. Divitem se quia ut diximus iste legis
fiducia gloriabatur. Hinc difficilis est

aditus in celum. ueteres opes sub abra
he nomine manus patriarche abitatione re
tinentur. quicumque adierit camelum faci
lius per foramen acus transire posse, quam
celorum regnum diuitem introire. Ha
bere census non est. sed modus in ha
bendo retinendus est. Nam quo impe
tiendum est quo committendum. sed impe
tiendi et committendi materia relinqui
tur. Ergo nocenter magis habere, quam
illud ipsum habere fit crimen. Sed pericu
losa cura est uelle ditescere. et quan
ti onus innocentia subit incrementis opum.
Occupatum enim rem seculi famulatus
dei non sine seculi ipsius uitiis assequitur.
Hinc difficile est diuitem regnum ce
lorum adire. atque etiam quia uti plene
his que habent recte possent. ea in ser
mone domini cautio seruata est. ut non ab
solute regnum celorum nemo introire
posset. sed intelligi posset futurorum ra
ritas ex difficultate. Et hec quidem
ad simplicis sensus intelligentiam per
tinet. Verum eodem cursu interioris et or
do retinendus est. Adolescens ut dixi
mus insolens ubi iacturam legis fieri
percipit. mestus et tristis est. Est autem
huic propositio crux et passio scandalum
et ideo ipsi nichil salutis ex ea est.
sed gloriatur in lege. et coheredes gentes
aspernatur. et transire in euangelium lib
tatem recusat. atque ideo difficile reg
num celorum introibit. Pauci enim conu
et uix multitudinem gentium admo
dum rari erant credituri. ut difficile
perduratum in lege uoluntatem ad predi
cationem euangelii humilitatis inflecterent.
Sed facilius camelus per foramen acus
transibit. Non conuenit camelo cum acus

foramine. neque angustiis acuum exi
guitatem recipi potest belue ingentis in
formitas. Sed in primordio libri sub
uestitu iohannis in camelo gentes signifi
cari admonuimus. Precaus enim hoc uerbis
obedit. metu continetur. ieiunium patiens
est. et oneri suo quoddam disciplinae ratione
succumbit. Cuius exemplum gentium im
manitas ad obiam preceptorum ce
lestium emollit. Hec igitur angustissimum
iter regni celestis introeunt. acus. scilicet
quod est uerbi noui predicatio. per quam cor
porum uulnera assuuntur. et dissuta uesti
um retexuntur. et mors ipsa compungitur.
Ergo huius noue predicationis hoc iter
est. in quo facilius infirmitas genti
um introibit. quam opulentia diuitis idest
gloriantis in lege. Auditis itaque istis
discipuli admirantur et metuunt dicen
tes neminem posse saluari. Dominus rendit
hoc inpossibile esse apud homines possi
bile apud deum. Rursum illi dicens dominum
hec addunt. reliquisse se omnia et eum ipso
esse. quibus dominus cum sederit in maiesta
tis sue sede sessuros se sedes duodecim
ac totidem tribubus israel iudicaturos
spospondit omnibus qui uniuersa reliqu
erint propter nomen eius. fructum centupli
premii reseruatum. Multum autem ex nouis
simis primos. et ex primis nouissimos
futuros. Multa sunt que non sinunt nos
simplici intellectum dicta euangelica susci
pere. Interpositis enim nonnullis rebus que ex
natura humani sensus sibi contraria sunt rationem
querere celestis intelligentie admonent.
Apostoli dicunt et sequi se christum et se omnia
reliquisse. Quomodo igitur fiunt tristes. et quomodo
metuunt dicentes saluum esse neminem pos
se. Namque et ab aliis fieri poterunt si

aut fecissent ipsi. Utrumque tamen fecissent
quare iunctus vel unum susceptus est. Ad
ditur etiam in confessione domini hec apud
homines impossibilia. possibilia apud de
um. Quicquid apud hominem impossibile
a creatum quod et apostoli fecisse gloriantur. et fe
cisse eos dominus agnoscit. et deinceps
plures usque ad meum beatitudinem centum
omnia relicturi. Aut numquid est deo quod
egere possit. relictumque sit aliquid dei
quod iactura rerum quas habeat sit sequen
dum. ut soli ipsi hoc fuerit possibile sit.
Omnis itaque hic sermo spiritalis est. A
postoli cum spiritale audientes neminem ex le
ge posse salvari. cum ipsi etiam nunc in
tellexissent. nam vehemens eos amor
legis favorque detinuit. Hii qui penitus
tus nondum evangelii misterii virtute
capti. metuunt neminem salvum esse pos
se sine lege. quia omnem salutem etiam nunc
in lege constituunt. Sed dominus brevi abso
lutaque ratione. eorumdem et ignorantia
m et metum solvit dicens. Hoc quidem et
impossibile est apud homines. possibile
autem apud deum. Quid enim video tam sine
effectu videtur. ut ab homine magis salu
tem expectet quam ex lege. cui ut in terras
scandalo legislatio et testamentum
et adoptio et hereditas negligitur.
Quid autem dei virtuti tam possibile est
quam ut per fidem salvet. ut per aquam
regeneret. ut per crucem vincat. ut per evan
gelia adoptet. ut per resurrectionem
ex morte vivificet. Quibus auditis
apostoli cito credunt. seseque omnia reliquisse
profitentur. Sed hanc eorum obiectionem cito
dominus muniat. omnem difficultatem su
perioris questionis absolvens cum dicat
Vos qui secuti estis me in regeneratio

ne iudicabitis duodecim tribus israel. Se
cuti in regeneratione sunt. in lavacro
baptismi. in fidei sanctificatione. in
adoptione hereditatis. in resurrectione
ex mortuis. Hec enim illa regeneratio est
quam apostoli sunt secuti. quam lex indul
gere non potuit. qui duodecim thronos
in iudicandis duodecim tribubus israel
in duodecim patriarchis gloriam copu
lavit. Ceteris quoque contemptu seculi sequenti
bus centesimi fructus copiam pollicetur.
Hic centesimus fructus est. qui in centesima
ove cum celesti letitia expletur. Hic cen
tesimus fructus est que perfecta terre ca
pacitas ubertas consequitur. qui etiam honor
tum in sarre cognomento est destina
tus. et iactura legis ac fide evangelica
promerendus est. Atque ita ex novissi
mis primus efficiendus. quia novissimi
efficientur ex primis. XX.

Simile est regnum celorum homini
patrifamilias qui exiit pri
mo mane conducere operarios etc. Com
paratio omnis per se absoluta est. Sed personis
distinguenda. et distinguenda temporibus est.
Patremfamilias hunc dominum nostrum
ihesum christum existimari necesse est. qui totius
humani generis curam habens. omni tempore vni
versos ad culturam legis vocaret. Vi
nea vero. legis ipsius opus et observantia
denarium autem observantie ipsius premium sig
nari intelligimus. Et de denario iam
superius tractavimus. De vinea vero o
portunius in consequentibus rationem af
feremus. Forum autem pro seculo accipere res
ipsa admonet. eo quod sicuti turbis omnium
cum opinarum emptorumque contentio
nibus et diversorum negotiorum difficul
tatibus sit tumultuosis. In prima si

hora tēpus ɔstituti testamēti ad no
e ex matutinu sigtatione nosten
dū est. Tercia aūt hora ad abrahā
Sexta ad moysen. Nona ad dauid
et ꝓphās. Totidē eī testamēta hu
mano gnī ɔstituta ꝑ singulos re
ꝑiunt. quotidē ad forū enuiant
Egressus in duodecīa aūt hora cor
pei aduentus tps ondit. Nā ex
oī mūo qui spacio est ꝑītus sēli cō
stitut⁹ in eā rōem ɔuenit ortus e
ius ex [illegible] maia. in quā duode
cimū te[illegible]pus ex die est. Diuisi
one eī ꝑ qngentenū nūm fītā. in
oī sex miliū ānorū sūma. tpus
corpei ortus ei⁹ undecīo diuisionis
toci⁹ calculo supputat. Eisdem diui
sus ad duodecīe hore opatios sīno
est. Primis eī s; et cetis dēn est
ire ad uineā. merces tū denariu tū
pmo est ɔstitutu. Nā cetis iuste
solutionis pmissa spes est. Nouis
simis uo dr. Quid hʼ statis Eēa q̄
uis ad isrl lata lex fuāt. uolūtas
tū gentiū nō excludebat a lege. E
uēderūt Nemo nos ɔduxit. Debi
tū nāq; erat ꝑ orbē terrarū euan
ḡdicari. et gentes fidei iustificati
one saluari. Igr mittūt ad uineā
Et cū sero eē cepisset. donū ɔstitute
in toci⁹ diei laborē mercedis pmi
opariu hore uespis ɔsequūt. Mer
ces q̄dem ex dono nlla est. qa debe
t ex ope. sed gtuitū gratiā dē oī
bus ex fidei iustificatione donaut
Dm scdm isolenciā ꝑpli iā sb mo
yse continuās. hinc inmur opan
tiū est. hinc gtuite mercedis indiu
est. q sine logi laboris difficulta

te et sb cestus noie. nō longo in eos
diabolica istinctus calore flagrante
idē premiū reddebat opantibus
s; ideo qd apud hoies ipossibile ē
possibile est apud deū. ut mercedem
legis optie et iculpabilit custodi
te dono grē per fidē credentib⁹ pri
mis et nouissis largiat. Et ascē
dens ihs ihrosolimā assūpsit duo
decī discipulos suos et ait illis E
ce ascendim⁹ ihrosolimā et. Nā sine
scandalo audituris aplis sacrm
crucis exponit dns. Deniq; nulla
huic sermonē mesticia ɔsequitur
ɔfirmati. s. supiore sermone ꝑ fidē
crucis nouissimos pmos futuros
diuitib⁹ aūt id; ɔfidentib⁹ legis in
eādem crucē scandalizantib⁹ iuiu
iter regnū celorū futurū. Tūc acces
sit ad eū mr filiorū zebedei cū fili
is suis et rel. Nō sine aliquo mo
mento rerū ita effūn fuisse existi
mandū est. ut mr filiorū zebedei
dno depcaret. Numquid et filijs pe
tendi familiaritas nō est. s; erat
gestorū effectib⁹ ꝑbandū. Apli q̄
dem iā ex lege crediderāt. q̄ eos
in fidē euāgelicā nutrierat. Itaq;
in mre filiorū zebedei lex itellig
q̄ ɔfidencia priuilegij sui ꝑ creden
tib⁹ ex se ꝑlis depcatur. Hunc q̄a
sup⁹ audierat pmos nouissios. et
nouissios pmos futuros. defert
filios suos orat. ut in dnī regno u
n⁹ ad dexterā ei⁹ sedeat. ali⁹ ad si
nistrā. Cui dns rndit nescie eam
qd orat. Nichil q̄dem de glā aplo
rū ambiebat. et iudicaturos eos
sermo supius exposuit. Deniq; in

medio sermone an calicē suū pos
sent bibē introgāt. Nō utiqȝ de cōis
poculi gn̄e loq̄batur. Neqȝ ei labor
est bibē de calice. sed ille de calice sa
cri passionis introgāt. At illi q̄ ia
mriȝ cstancia libertateqȝ retinebāt
bibituros se pollicētur. Dn̄s collau
dās eorū fidē ait. mēio q̄dem eos
secū cpati posse. sȝ ut leue eiꝰ ac dex
tē assidēnt alijs a deo p̄rē fuisse dis
positū. Et q̄dem q̄ntū arbitram̄. ita
hōr iste alijs est reseruatꝰ. qd̄ tū nc
apli ab eo erūt alieni. q̄ in duodcā
p̄riarcharū sede csidēnt. et isrlem
iudicabūt. Et q̄ntū sentire ex ip̄is
euāgelijs licet in regnū celorū mo
yses et helyas assidebūt. Nā cū spo
spōdisset dn̄s visuros q̄sdā de aplis
añq̄ mortē gustarēt filiū hoīs ve
nientē in regno suo. assūptis petro
et iacobo et iohē apparuit cū glīe sue
h̄itu. moyse et helia in mōte comu
tantibꝰ. Et hos q̄dē eosdē p̄phās du
os p̄ueniētes aduentū eiꝰ ēē intel
ligimꝰ quos apocalipsis iohīs ab
antixp̄o p̄imendos ēē dicit. licet
varie l' de enoch l' de ih'emia exti
terunt opiones q̄ alterū eorū sit
~~ih'emiā~~ heliā mori oporteat. Sed
nō possumꝰ uirtutis fidē quā dn̄s
tribꝰ supiorībꝰ testibꝰ reuelauit se
sus nr̄i opione corrūpe. neqȝ alios
uēturos existimare. q̄i q̄ ad sponsionē
fidei uenisse cspecti sē. Et q̄q̄ ul'
euāgeliā uirtutē nō nēce est opina
ri. tū si q̄s cditionē et mortis et se
pulturē et sepulchri moysi diligēter
aduterit. et secretū scipturarū se
cdm apli auctoritatē cognitionē
adeptus sit. intelliget oīa ita ēē tu
tum. ut moyses ia potuit viuē. Et
hec q̄dem istruendi cā sint dcā. Ce
tm. ut rō spūalis intelligētie placa
cēt p duobꝰ dn̄o mr̄ orauit. Due
ei sē vocationes ex isrl'. vna disci
pulorū iohīs. alia p aplos phari
zeorū. Nā post passionē iohīs sup
us legimꝰ discipulos eiꝰ ad dn̄m
trāsisse. Ideo g̃ pro duobꝰ orat. q̄a
euāgelio xp̄i hee vocationes gen̄e
crediderūt. Post hec [illegible] g̃ decem
discipuli cstristati sē de duobꝰ frībꝰ.
Nā ipsorū duū discipulorū nulla
mesticia ē. Hoc rō non patit'. ut al
tius cturnelia alius fiat mestꝰ. Cer
te eciā p se decē mesti ēē potuissent.
Sub duorū ei noībus negatū hoc
oībus videbat'. Sȝ tipicꝰ ordo serua
tus ē. Apli de se certi erāt. ideo solū
mesti sē de duobꝰ. q̄a eciā hijs dua
bꝰ vocationibꝰ q̄ ex lege sē csortiū
glīe huiꝰ optabāt. Ita ei rōm + fu
turi et p̄ntis sermo moderat'. ut nō
de se. neqȝ decē. neqȝ duo solliciti sca
bent. et in decē sollicitudīe de duobꝰ
p̄ntis negocij efficacie obtēperetur.
Volens g̃ dn̄s spēctitē nobis istiꝰ
p̄figurationis ondē. atqȝ hanc presūp
tionē eos q̄ erant ex lege uēturi de
p̄rogatiua isrlite noīs uelle p̄sumē
docet principatū ab hijs nō mō gē
tiū capessendū. sed mīstros et seru
ētes. et nō q̄bus mīstratū sit ad
gl'iam hōis maximi aduocādos.
exēplo s. p̄riarcharū q̄ seruierunt
et exēplo eciā aplorū qui mīstra
uerint. et exēplo eciā dn̄i q̄ aīam
suā p redēptione nr̄e salutis ipen

dcrit. Ad gl'iam at h'ulitatis ihus
in tene eos et diuiuy mõ instruit
monẽs in locis eminẽtiorib' accuba
re nõ oporte, ne forte eo adueniẽte
q clarior ẽ post. dño iube, occupa
to loco cũ descendendi ɔtumelia ãmo-
tus decedat. Porro aũt si in h'ulib'
accubiũt aduenientib' h'ulioribus
ad gl'iam loci celsioris ascēdet. Atq
ita p̃sumẽ aliq̃d honoris nõ decet
ß h'ulitatis opib' p̃meri. Et egre
dientib' illis ab iherico secuta est
cũ turba multa. Et ecce duo ceci sedẽ
tes s' uiã audierũt q' ihs tñsiret
Supius p figurã duũ filiorũ zebe
dei de iselitico p'plo tractatũ est q ex
sēme sem erat ortus. Cõpetent' g' ceci
duo uiã assident. p'pli videl' gentiũ
duo ex cham et iaphet p̃creati. egres
sũ eius et iter obseruãt sibiq3 cecis
visũ reddẽ p̃cant. Deniq3 eos tur
ba obiurgat cur clamẽt. et ut sile
ant icrepat. nõ q silentiũ cũ hõris
exigent. ß acerbe a cecis audiũt q
negabãt dñm eẽ filiũ dauid. Illu-
nãtis ei cecorũ mentib' deus ĩ hoĩe
p̃dicabat. ut uerũ eẽt q̃d a dño dic
tũ est. In iudicio mũdi hui' veni. ut
q uident nõ uideãt. ceci uo respici
ant. At illi magis clamabãt. et de
moratẽ legis p'plo uehementiorẽ
fidei sue p̃testant' calorẽ. Si dñs
misereẽ. et q̃d uelint requit. Illi uo
apiri oculos suos p̃tant. Quib'
miserit' oculos ɔtingit. et visũ cog
noscendi deũ reddit. Atq3 ut tp'
crediturarũ gentiũ explet. celestis
grẽ ɔgnitione p̃cepta q ceci fuerãt
videtes dñm s' secuti. Ca. xxi.

Tũc ihs misit duos ex disci-
pulis dicẽs. Ite in castellũ
q̃d ɔtra vos ẽ. Duo discipli
ad vicũ mittũt. ut asinã ligatã cũ
pullo eius absoluant atq3 ad eũ p̃
ducãt. et si q̃s interroget cur ita fiat.
r̃ndeant dño necc̃ios. ac statĩ remit
tendos. Post supiorẽ sermonẽ q' in
duob' filijs zebedei duplicẽ ex isel' vo
catione sigñatum meminimus. ɔpetẽ
ter nũc duo discipuli ad soluendũ
asinã et pullũ destinãtur. q'a dup'
erat ex gentib' plebis vocatio ɔsecu
tura. Erant eñ atq3 s' samaritẽ. p̃fec
ti quondã p secessionẽ ex lege. et s'b
q̃dam obseruãtie sue ɔsuetudine ser
uiẽtes. Erãt ceña gentes indõmite
et feroces. Ideo duo mittũtur ut sol
uant ligatos et obstrictos. et erroris
atq3 ignorãtie vinculis ĩpeditos. et
mittũtur extra ihr'lm. Extra cũ eñ
hee due vocationes hẽbant'. Ceterũ
mr̃ filiorũ zebedei int' ihr'lm dñm o
rauit. Duab' eñ vocationib' isel'. vel
p iohẽm ul' p ap'los ex lege saluan
t'. Viri eẽ3 p philippũ samaria cre
didit. p petrũ aũt corneli' xp̃o tñ' p̃
mitie gentiũ adduct' est. Erð aũt in
struũtur ut ɔ̃renti r̃ndeant dño i
necc̃ios et mox remittendos. id3 eos
ipsos g'ẽti sue p̃dicatores fidei euãge
lice eẽ reddendos. Impleta est g' p'o
ph'ia q iumẽtũ azina et pullo no
uo dñm uẽturũ ihr'lm nũciabat
Si gestorũ effectib' ap'hatur. Azina
nãq3 de vico solut' atq3 exhibet'.
samaria videl' alieno et p'egrino
obsessa dñatu. p ap'los solut' + dño
suo reddit'. Pullũ dũ dñs ascendit

nouellū ɔtumacē durū. atq3 hec
oīa gentilis ignorātie uicia edomā
tur. et tot aīorū ferocitates uectio cō
fracte s̄t. Oīs aūt hec spes futuri ordi
nē tenet. et parabolicis significationibus
rerumq3 p̄ntiū ɔditionib3 futuris
forma p̄mittit. Aderit ē dn̄s ī cla
ritatis sue aduentu gentes possidēs
earumq3 mentib3 uictor insidēs to
to comitatus sui agmine p̄dicabit
patriarcharū ɔphetarū atq3 aplorū.
Ham glīam suā in uestimentis patriar
che dn̄o substernēt. Eorū ē et gnā
tionib3 et noīb3 et scientationib3 est
dn̄s ɔphetatus. eiq3 oēs dignitatis
sue ornatus ɔcedētes. seq3 illi subster
nētes docerāt oēm glīam suā ɔpati
oni diuini aduentus fuisse substra
tā. Illic etiā ɔphete uestimenta sua ītē
dētes itinera substernūt. hūc eni uiā
gentiū uecturarū deū p̄dicauerūt
quiq3 sc̄li amore postposito mortib3
et lapidationib3 se offerendo. ipsis q̄
dāmō corporib3 exuerīt ad īgressū ui
c tulis oblatis. Apli q3 excisarū ar
borū ramos p9 uestimenta subster
nūt. sed nulla in hoc est humani offici
reuerentia. Ramū ē incedentē īpedi
rent et īplicatū iter ɔperātis īgres
su. Vim explicant oīs rō ɔphie et fu
turis forma seruat. Igr infructuosa
rū gentiū ramu idz infideliū quō
dā gentiū fruct9 p aplos itineri
dnī substernūtur. et saluatoris iu
stificātur ingressu. et p eos īcedit et
gratissimū fit incedendi deo ex ramis
infecūde radicis officiū. Turba aūt
p̄cedens et ɔsequēs clamat Osāna
filio dauid bn̄dc̄s q̄ uenit in noīe

dnī. Sz crucifigendū quō turba col
laudat. aut quō odiū meruit ex fa
uore? Vm laudationis ūba redēp
tionis in eo exp̄mūt p̄tatē. Na
osāna hebraico sermone significat
redēptio domꝰ dauid. Deinde dauid
filiū nūcupant. in quo agnosce
ret regni etiā hereditatē. Postremo
bn̄dcm̄ in noīe dnī ɔfitent. At q̄n
acclamandū ab hijs erat. crucifi
ge blasphemū? Sz pagunt formā
futurū gesta p̄ntia. et ɔpugnātib3
licet corū int quos hec gerebant
affectibus. quanto mox diuisa sint ɔ
secutura. rerū tn̄ celestiū fidē ētiā
uitorū meditatur opatio. Commouet
deīn iherosolima. Rerū ē nouitatis
motū attonitis afferebat. Templū
uo introyt idz etiam. traditē a
se p̄dicationis ingressus. a q̄ p̄mū
oīa sacerdotalis misterij uiaa iure
ɔtatis expellit. Reddenda ē ab oī
b3 grātuita tradiderat. q̄ grātuita fue
runt ɔsecuti. qā neq3 eni aliqd p
corruptelā sacrdotis ad uendi. liber
tas donū debebat admittere. Cathe
dras aūt p̄ais uendentiū colūbas
euītit. Nec porro dignitatis ē in nū
dinis colūbarū. ad qd̄ p̄uilegiū in
uenū istarū ɔtinais reseruatū est
ut uendētes eas honorē sibi arro
gēt cathedrarū? Sz in oī loco am
monem9 alios ūborū ūtutes ī hu
iusmodi significationib3 ɔtuendas.
In colūba scdm ɔphie excēpla spm̄
scm̄ intelligim9. In cathedra sac
dotii sedes ē. Ergo corū q̄ spūs sā
donū uenale hn̄t cathedras eu
tit. qbus misteriū a deo ɔmissū

negociatio est. ammonitionis eius
memoris auctoritatē q̄ in ꝓphia te
nent' scriptū est. Domus mea domꝰ o
rōnis vocabit'. uos aūt fecistis illā
speluncā latronū. Sꝫ neqꝫ emere
iudeos in synagoga. neqꝫ uendere
spm̄ scm̄ posse existimandū est. Non
eīn habebāt ut uenire possent. neqꝫ
erat qd' emi quis posset. Sꝫ ꝑfigu
tio futurorū dn̄s pn̄tibus coniunct'
erāt. uicia in ipso aduentu diuine
claritatis eē purgāda. Infirmita
tes qꝫ cecorū et claudorū curauit
in tēplo. et publicas eius opatiōes
fauor ppl'i consecutus ē. Inuidēt aūt
puerorū clamorib' pncipes sacdo
tū. Eiqꝫ ammonent cur ista audiat
in redēptionē eīn uenisse domꝰ da
uid ꝑdicabat'. Quib' rn̄dit. nō le
gisse eos. ex ore infantū et lactē
tiū ꝑfecisti laudē. Cessantib' eīn pru
dentiū iudiciis. hāc sibi a pueris
atqꝫ īfantib' quorū sit regnū ce
lorū confessionis gl'iam ꝑparatam. qa
prudētes et pncipes scl'i sapiāt dei
reprobauerit. xpm̄ aūt regnaturis
parauli. lactētes qꝫ sunt ꝑdicaturi. Et
his dcīs ciuitatē egressus reliqt
eos atqꝫ in bethania mansit. Infi
delē s. synagogā deserens. in eccl'ia
gentiū demorat'. Mane aūt trāsiēs
in ciuitatem esuriit. et uidēs arborē
fici secus uiā venit ad eā et reliq
Ordo eiū munerū celestiū ordo pre
mittit'. Nā in ficu synagoge posi
tū exemplū est. Dato eīn pnie spa
cio eo videl' tpe qd inter passionē
et reditū claritatis est medium ve
niet esuriens plebis huius salutem
et inueniet īfecundā. foliis tm̄ nō
uestitā. id ē uanis manib' gl'iantem
sed fructib' vacuā. opib' qppe bo
nis sterilē. et expansis puentibus
nudā. Et qa penitendi tps exces
serit in ꝑpetuū sn̄ia iudicii celestis
arescat. Et in eo qd' dñe bonitatis diui
ne argumentū reperiemꝰ. Nā ubi
afferre voluit ꝑcurate p se salutis
exēplū. uirtutis sue ptatem in huā
nis corpib' exercuit. spem futurorū
et aīe salutē curis pn̄tiū egritu
dinū commendāns. Nūc uo ubi in co
tumacis formā seuitutis constitue
bat futuri spem dāpno arboris
iudicauit. ut īfidelitatis piculū
sine detrimento eorū in quorū redēp
tionē venerat doceretur. Admirati
uo discipuli arborē in momēto
dicti ipsius aruisse. qa pn̄tis fci
efficacia futuri ymaginē ꝑferebat
Eū eīn in regno celesti aduenit. in
tpe ipso aduentus eius infidelitatis
iudaice sterilitatē eterne dāpnatio
nis sn̄ia consequtur. quos dn̄s si fidē
habuerint nō solū hec. sed et ma
iora eorū eos posse confirmat. Illi q
dē iudicaturi erāt isr'l' scdm̄ aūte
dentes sponsiones. Sꝫ eciā ius ōne
in diabolo quē montē nūcupat
eēnt consecuturi. Ait eīn ita Si fidem
habueritis. nō solū de ficulnea fa
cietis. sꝫ et si monti huic dixitis tol
lē. et iacta te in mare fiet. O īgēs
fidei ꝑmiū. cuiꝰ merito in tm̄ pfus
credentiū extollit'. ut iudicaturi
vniūsos pari seuitutis sn̄ia ī dāp
natione scl'i. diaboli celsitudinē
molēqꝫ dimergant. Cōtuendū

aut est quia rõe synagoga ficus ar
bori cõpetur. Hec namq3 arbor dissilr
a ceteris arborũ et na et cõditione
florescat. Pria flos ei in pomus p̃im⁹
est. s3 nõ hus q̃ maturitate ut ce̅se
runt cõsequent. grossa ei hec et cõis
usus. et zphiam auctoritus nũcupa
uit. Uin postea intitie fecũditatis
uitute exuberãte eiusdẽ spẽi atq3 for
me poma p̃rũpunt. q̃bus p̃rũ
pentib⁹ ista trudũtur et dissolutis
q̃bus cõtinebãtur raditib⁹ decidũt
aliaq3 illa excũtia usq3 ad ma
turitate fructuũ p̃ducũtur. S3 de
supioribus illis si qui inciderint ut i
sinu ũgularũ ex tumulo eodẽ p
deuntiũ ceciderunt: manẽt sp. et nõ
sicut grossa ceteri deciduit. s3 herẽt
sola tm̃ poma q̃ ceteri maturitate
p̃ueniũt. Et hos pulcherimos fcũs
arbor illa ex se dabit q̃ tũ grossis
ceteris p̃rũpentes de medio utrarũ
ũgularũ clauiculo p̃ferent. Ig̃ ex
cõditione arboris p̃pia et cõpetens
synagoge silitudo p̃posita ẽ. P̃mos
ei ipsi fructus quos ab exordio p̃
tulerat grossorũ amisit exẽplo q3
plebẽ eius inutile fidelis et p̃tinax
et usq3 ad cõsũmatione tpm manẽs
ipl's gentiũ p̃traxit. Uinptũ crede
tes p̃mi ex isrl' apli. et int' legem
et euãgelia grossorũ modo inhen
tes cetos resurrectionis glã et tpe
ãteibũt. Et q̃dem ita in exordio ge
nesis in hui⁹ rei formã pudorẽ su
ũ adam atq3 eua hui⁹ arboris fo
liis cõtexerũt. cũ seipsos ad aduẽ
tũ dñi uocantis occulẽnt. q̃a syna
goga ĩfidelis et legis mãdata tñs

gredientis ĩpudicitie sue feditates
et turpitudinũ cõfusionẽ inferenti
cõsis eẽt iborũ uelamẽtis tm̃ ficus
foliis cõtrectura. Atq3 hec q̃dem de
nã arboris intiectu sẽ: ut cõparatio
nis cõpectus intelligi posset. Reliqu⁹
itaq3 gestorũ ordo est cõtuend⁹. Phi
rizei multa exiũ uiderũt urgentib⁹
magis digna miraculis. s3 nũc
maxĩe sollicati sẽ. et introgãt in
q̃ p̃tate hec faciat. Res ei sub p̃u
cũ gestorũ effectib⁹ ingens futurorũ
ãplectebat' archanũ. atq3 ideo
ex eo spẽali introgandi repitur
instinct⁹ sb quo toci⁹ p̃pauli p̃for
matio p̃ferebat'. Dñs r̃ndit dã
tũ esse se in q̃ hec fiuẽt p̃tate. si
mõ illi introgãta sibi r̃ndissent
iohis baptisma utrũ de celo a' ex
hoĩbus putarẽt eẽ. At illi cõfusio
nis p̃iculo arctant' cogitãtes si
de celo p̃fessi eẽnt cõfessione sua se
reos dep̃hendendos. cur celestis tes
tioni auita nõ credidissent. si ex
hoĩbus dixissẽt. turbas ũebant'
ples ei p̃phãm iohem habebãt.
Rñderũt itaq3 nescire se. Nõ utiq3
de celo nesciebãt. s3 cõuita iũtute
p̃fessionis sue metuũt. S3 uerũ
de se eaã tũ fallendi uolũtate di
cerũt. p infidelitatẽ ei suã de celo
eẽ iohis baptisma nesciẽt. Nõ aũt
ex hoĩbus eẽt idito nõ potuẽt
scire q̃a nõ erat. Hõ q̃dã habebat
duos filios et rel'. Aqulta et g̃iu
ora sẽ q̃ cõfundẽ ĩtelligẽciã pos
sint ĩ p̃oris et posterioris sensus
ordinẽ tenuerim⁹. Eis ei hic exisi
mat filius senior q̃ iturũ se ad

opus nesciuit. et ꝑ penīam emēda
tus eo rursū ꝑfectus sit. At q̄ iste
nō penitet. sꝫ in dño manꝰ itulit
et vinolēsitas eius deū suū ipso ore
crucifixit. Iunior aūt quē sentiemꝰ
q̄ iturū se spospōderit. et nō abie
rit. Sꝫ gentiū pctōrūq; plebs in
qd̓ spospondit efficit. Abijt eñ. et ad
opus ad qd̓ vocabat̄ egressa est.
Quō ḡ ea eē q̄ non abijt sentiet.
Deīn ipsa pharizeorū rūsio qd mo
mēti hēat q̄rendū est. Dicūt volū
tati iunioꝝ obedisse. Hoc verū cō
nō patit̄ ut silētu ꝑfessio mutū ꝑ
fēe tātatis obtineat. ut plus sit fe
fellisse spōdentē. q̄ꝫ ꝑfecisse oña nō
pollicentē. Cuius aūt nō malit ne
gari sibi id qd̓ poscat. dūmō id qd̓
poposcerit fiat. q̄ꝫ nō fieri qd̓ spon
deat̄ ut fiat. cū frī effcūs ex despa
tione sit grauior. spes aūt destituta plꝰ
doleat. nī forte poscentiū volūtas
sola sibi adulatione spondentium
blādiat̄. Recordandū ḡ est ꝑposi
tionē ꝑpationis istiꝰ ex eo sermone
descendē q̄ initꝰ sit de iohē. ut īfideli
tatis ꝯctatione et ex ea silēcii neā
tem ꝯsmodi positū obiurgaret
exēplū. Et sicut in ceteris āmoni
mꝰ. ẜ q̄ꝫ meīnisse nos opꝫ. vbi rerū
pn̄tiū aliq̄d intdū ea ꝯditione de
esse. ut futurū spēs sine dāpno ali
quo p̄figurata efficacia expleatur.
Primꝰ est filiꝰ ꝑplus ex pharizeis ī
pn̄s a deo ꝑ iohīs ꝑphiam ut p̄cep
tis suis obtpāret āmonitꝰ. hijs
īsolens et inobediēs et dātis pn̄ti
bus ꝯtumax fuit labēs in lege fi
duciā et penīam pctōrū glīa p̄mo
gnatiē ex abrahā nobilitatis asper
nās. q̄ deinceps opm inercatulis pꝰ
dnū resurrecōnem penitus sꝫ aplis
credit. Frī fide ad volūtatē euāgᵉᵗ
opationis regressus anterioris īso
lēcie culpā penitēdo ꝯfessus est. Filiꝰ
aūt iunior plebs est publicanorū et
pctōrū. ipsa pctā in q̄ tū morabat̄
ꝯditione posterior. cui p̄ceptū p iohēm
sit ut a xp̄o expectaret salutē. et ab
eo baptisata credidit. Sꝫ qd̓ aut spo
spōdisse eā iturā se et nō isse ostendit
credidisse eā q̄dem iohī. sed q̄a euā
gelicā accipe doctrinā non ī post
passionē dnī ꝑ aplos potuit. tū
eī erat humane salutis sacrā pagē
da. nō isse eā sign̄at. Denique nō aut
noluisse. sꝫ nō abisse. Res ext̄ culpā
īfidelitatis ē. q̄a in frī erat difficul
tate ne fiet. Non ḡ statī ire ad opꝰ
qd̓ p̄ceptū est noluit. sꝫ q̄a ire non
poterat nō iuit. In eo enī neccitas mo
re sine crimie volūtatis ostendit̄.
Et in rūsione q̄dē pharizeorū. q̄dā
est neccitas ꝑphie. Nā inuiti licet cō
fitetur q̄s obsecūtꝰ sit volūtati. iu
nior s. filiꝰ obediēs ꝑfessione. licet
nō efficiens in tpe. q̄a fides sola iu
stificat. atq; ideo publicani et me
trices in regno erūt p̄ores q̄a iohi
crediderit. et in remissionē pctōrū
baptizati in aduentū xp̄i ꝯfessi
sunt. curationū opa laudauerunt
sacrm passionis acceperūt. virtutē
resurrectiōis agnouerūt. Principes
aūt sacdotū et pharizei videntes hec
et ꝯtēpnantes q̄ iustificati non e
rūt. neq; p penīam regressi sūt ad
salutē. atq; ideo in ꝯtēptū fructꝰ

coru sub maledictione ea q in ficu
arbore pformabat' arescet. Aliam
parabolam audite. Ho erat pfamı
lias et plantauit vinea et sepe ci
rcumdedit ei et fodit in ea torcular
et turrim edificauit etc. Questio oīs
in absoluto ē. nam etiā ipsi princi
pes sacerdotum et phariseı de se hec i
telligentes in ira accensi sūt. Sz p
sonarum ꝯpetus et rerum ꝯparatioēs
sūt pferende. Patremfamilias h' pa
trē deum intelligimus. q ꝯplin isrl' in
pueniens optimorum fructuum pla
tauit. q3 eos sāctificatione primi pa
rentis id3 nobilitate abrahe t ysa
ac et iacob int' fines suos tanq sep
to aliquo custodie peculiaris in
cluserit. ꝯphas q3 q̄si qdam torcula
ria aptauit. in qs in h'unc modum qdā
ubertas sci spūs feruentis influeret. i
turri aūt eminentiā legis extrux
erit. q et in celū ex solo egressa p
ueheret. et ex q spūs speculari posset
aduentus. In colonis uo principum
sacerdotum et phariseorum est spēs q
bus in plebe ptās est ꝑmissa doc
trine. In seruis uo q missi sūt ut fruc
tus perciperent varius et sepe repetitus
pgressus ꝯphetarum. Missi aūt rursu
plures priorib' tps illud ē quo p
singulorum pdicatione plurium i
unum ꝯphetarum nūs emissus est
q variis tpib' uerberati et lapidati
et occisi sūt. fructus institute plebis
edocteq3 repetentes. In filio uo ad
ultimum misso. dnī nri et aduen
tus et passio ē. q extra ihrlm tanq
extra vineā in suam dampnationis
abiectus ē. Consilium uo colonorum

et hereditatis occiso herede presumptio
spes inanis est gloriam legis pēp
to xpo posse retineri. In presumptio
ne reditu. tpe iudicii glā est i fili
o patre maiestatis assistens. In
cisione aūt ipsorum principum et pha
riseorum reddit' dignu' aplis legis
hereditas. Sz hic filius lapis ē ab edi
ficantib' iprobatus et fastigium
angularis erectus. et in oculis o
mnium mirabilis. et int' legē atq3
gētes lateris et edificii utriusq3

Conuictio Ca. xxij.

Simile est regnum celorum hoī
regi q fecit nuptias filio su
o Et misit seruos suos uocare in
uitatos ad nuptias Et hec q de
parabola distinguenda tpib' est. et
dinoscenda psonis. De psona re
gis et filii absoluta intelligentia
Fecisse aūt patrem nuptias filii et
sic inuitasse noua rō est. Sed nupti
as futē et auctoris et tpis ē nup
tiarum. Enim hic nuptie vite celestis
et in resurrectione suscipiende etne
glie sacrm est. Cogito g' a patre sūt sacra
qa eternitatis huius sociatus. et no
ui corporis de sponse ꝯiunctione ia
patrum habebat' in xpo. Et in hoc
quidē loco ammonebimur ita ut et
in superiore ubi de repudii ꝯditio
ne tractatum est. diligēter q de rō
ne resurrectionis signati sūt co
tineri. et id qd sub psona ade ad
euā dictum est. qa sacrm magnū
sit: ne iniuriose relinqt' Cum aūt
ammonent ut ueniat inuitati.
aūtea ꝯpls israel est. in gliam ei etni
tatis p lege est aduocatus Ser

ui missi q̄ invitatos vocaret apli sunt. Eorum ei erat primum commonefacere eos q̄s invitaverat prophete. Cum vero iterum cum preceptorum additione mittuntur apli sunt successores aplorum. Tauri aut saginati glosa morum spes est q̄ confessione dei tamquam hostia electa sunt immolati. Saginati vero sunt homines spiritales tamquam celesti pane ad evolandum aves parte ceteros accepti tibi ubertate expleture. Huius ei omnibus via patris et in nomine complacite deo militatudis collocans regnu celestis gloria tamquam nuptie nuntiant. Sed eorum qui admonitionem illi neglexerunt. ut alii eorum ambitione seculi tamquam agro occuparentur. plures vero ob pecunie cupiditatem negotiatione detinentur. Ceti aut missos servos quod in ipsis aplis expletum est affectos iniuriis occiderunt. Et tam inmani fraterni scelus ultio digna consequitur. Missi exercitus celestes omnes eorum congregationes iudicio dei urerent et flammis etiam ignibus succenderent. q̄a contra humanitatis affectum homicidarum odiis servierunt. Cum vero de iudicis tempore et resurrectionis loquitur ista sermone eundem ad congregationem gentium retulit. Indignus vero receptis his q̄ primi invitati fuerant iubet iri ad exitus viarum. Dono ei gratie iure a cetero eis etiam omittitur. Nam sepius hec via in tipo seculi intelligenda monuimus. atque ideo ad exitus viarum iubentur ire. q̄a omnibus retroacta donantur. Vocavi deum omnes sine aliqua exceptione ad nuptias iubet. et mali simul cum bonis venerunt. Vocatio q̄ de malis bonos efficere debuerat. q̄a scriptum est.

et ex optio affectu invitantis perfecta est sed per vitium inemendate voluntatis discrimine est vocatorum. et q̄a in fallendis hominibus plurimum actus soleat habere simulatio. q̄ si nos vel secreto mentis aliene vel simplicitate iudicii non fefellerit. tamen deum latere non possit. Ideoque ingressus deus felicitas resurrectionis istius cetum et hominem accubentem sine nuptiali veste conspiciens interrogat quo sit ingressus. Aliquid invitandorum habitum designaverat. Denique tamen invitari quasi quasi iussisset. quo vero omnibus poterat esse vestitus. Aut si certus ex consuetudine convivantium in nuptiis habitus esse solet et ab invitantibus ac ministris potuisset inhiberi. Sed q̄a malos intelligere non omnium est. et humana simplicitas difficile fraudulentiam simulate mentis intelligit. ideo hunc malum et indignum cetu nuptiali deus solus invenit. Vestitus aut nuptialis est gloria spiritus sancti et candor habitus celestis. q̄ bone interrogationis confessione susceptus usque in cetum regni celorum immaculatus et integer reservatur. Hic itaque tollitur et in exteriores tenebras mittitur. Quia multi sunt vocati et pauci electi. Non quod pauca sunt in invitatis sed paucitas in electis q̄a invitatis sine exceptione publice bonitatis humanitas est. invitatis vero de iudicii merito probitatis electio est. Tunc abierunt pharisei et consilium fecerunt ut eum caperent in verbo etc. Frequenter pharisei commovetur. ut occasionem insimulandi eum habere ex preteritis non possunt. Eadem ei vitium in gestu eius et dictum non poterat. sed de malicie affectu in omnem se inquisitione re-

petende accusationis extenderunt. Nam quia a seculi viciis atque superstitionibus humanarum religionum universos ad spem regni celestis vocabat. Ergo an violaret seculi potestatem de proposite interrogationis condicione temptant. an videlicet tributum reddi cesari oporteret. Qui intima cogitationum secreta cognoscens. deus enim nichil non eorum que intra hominem sunt absconsa speculatur. afferri sibi denarium iussit. et quesivit cuius et inscriptio esset et forma. Pharisei responderunt cesaris eam esse. Quibus ait cesari reddenda esse que cesaris sunt. deo autem reddenda esse que dei sunt. O plenam miraculi responsionem. et perfectam dicti celestis absolutionem. ita omnia inter contemptum seculi et contumeliam ledendi cesaris temperavit. ut curis omnibus et officiis humanis devotas deo mentes absolveret. cum cesari que eius essent reddenda decernit. Si enim nichil eius penes nos resederit. condicione reddendi ei que sua sunt non tenebimur. Porro autem si rebus illius incumbimus? si iure potestatis sue utimur. et nos tamquam mercennarios alieni patrimonii procurationi subicimus. extra querelam iniurie est cesari reddere quod cesaris est. deo autem que eius propria reddere nos oportet. corpus animam voluntatem. ab eo enim hec profecta atque aucta retinemus. Et proinde condignum est ut ei se totum reddant cui debere se recolunt et originem et profectum. In illa die accesserunt ad eum saducei qui dicunt non esse resurrectionem et reliqua. Saducei extra fidem resurrectionis sunt. et quia eam dominus predicaret calumpniam divinis rebus ex efficiendi voluntate proposuerunt. septem videlicet fratrum eandem coniugem. cuius nam eorum in resurrectione futura esse videatur. Atque ita publica quidem opinio accepit de resurrectionis condicionibus nichil scripturis propheticis libus contineri. Sed dominus ait Erratis nescientes scripturas neque virtutem dei. Ergo scriptum est et cessare debet ambiguitatis quam auctoritas tanta condempnat. Hanc enim eandem calumpniam afferre plures solent. in qua forma muliebris sexus resurgant. et an rursum cum ipsis nature sue et corporis officiis reformentur. Nos quidem tenere locum huic a tantis ferme preteritum contingimus sed sermonem id tamen domino fuisse propositum. cuius uxor sit deputanda de septem. dominum autem obiurgasse cur errarent nescientes scripturas denique virtutem. quia non nubunt neque nubent. Et quidem sufficeret adversus saduceos ita sentientes opinionem corporee illecebre recidisse et officiis cessantibus inania hec corporum esse. sed adiecit. erunt similes angelis dei. Quia igitur eis angelis similes sacramentum scripturarum et divine virtutis potestas futuras esse demonstrat. qualis in scripturis auctoritas est de angelis opinandi. talem in resurrectione spei nostre sensum oportet esse de feminis. Et hec quidem de resurrectionis condicionibus proposite reddidit questioni. De ipsa vero resurrectione adversum infidelitatem eorum ita locutus est Non legistis quod dictum est vobis a deo dicente ego sum deus abraham et deus isaac et deus iacob. Non est deus mortuorum sed viventium. Sermo enim hic ad moysen sanctis istis patriarchis iam

pdem qescentib⁹ extiterat. g quorū
erat ds. Nichil aūt poterat hīc si
nō erant. qa in nā rei est. ut esse
id nāe sit. cui⁹ sit altiū. atq3 ita deū
hīc viuentiū est. cū deus etnitas sit
et nō sit eorū q̄ mortua sr̄ hīc id
qd etnū est. Et quō esse illi futuriq3
sp̄ negabuntur. quorū se eē pfiteat
etnitas. Pharizei aūt audientes qđ si
lentiū īposuit zaduceis ɔgregati
st̄ aduersū eū. Et interrogauit eū vn⁹
ex hijs legisdoctor. Succedūt saduce
is teptantib⁹ pharizei. Et illis qdē
ɔgruenter fuerat de resurrectione rñ
sū. ut in lege ipsa ex q̄ erāt pfecti
ɔuinci spande resurrōnis fidē cō
vincentur. Pharizei uō hīc sciam
legis glabant q̄ ad futorū speciem
plata pmagine ɔsecuture ūtutis
cōtinebat. Querūt aūt qd potissim
eēt in lege mādatū. nō ɔtuentes me
ditatione legis in xpō fuisse pfectā
Eiusdem īsolentiū ignorātie legis ip
sius ūbis rñsū est. Que rñsio oēm
in se ūtutis est ɔplexa doctinā. Pri
ū est dn̄i nri ihu xpi officiū cog
nitione dei afferre. et ītelligenciā
nōis eius pētatis q3 prestare. Missus
eī uenerat et ex etnitate deductus
hijs q̄ erant deo placitū pfungeba
tur. Fndit itaq3 pmū esse mādatū
Diliges dn̄m deū tuū in toto corde
tuo et in tō aīa tua et in tō mente
tua. Non eī aliud ille effiacebat q̄ qd
lex ɔtinebat. qa p̄cepta legis eorū
q̄ gestur⁹ ipse erat formā ɔplectebā
tur. Admonet g cognitionis eius
quā hīc se glabant in lege dn̄m ō
m affcū mentis cordis aīe. diligen
dū. ut admonitionē suā premissa le
gis mandatū firmaret. Deīn adicat
Hoc ē magnū et pmū mandatū.
Scdm uō sile huic. Diliges pximū
tuū sicut teipm. Gz mandatū scdꝫ
et sile. signat idē esse et officiū et ūtu
in utroq3. Neq3 eī aut dei sn̄ xpō. aū
xpi sine deo pt utilis eē dilcō. Altiū
g sn̄ altero nllm ad salutē nrām
affert pfectū. Et idō in hijs duobus
mādatis tota lex pēdet et pphe. Et q̄
a lex et pphia oīs xpi deputabat ad
uentui. et aduentus eius p supplemē
tū eorū cognoscendi dei intelligēcia
ā prestabat. Nā de pxio frequēter
āmonuim⁹ nō aliū intelligendū
eē q̄ xpm. Cū eī patrē mrēm filios
ūtuti dei ɔponē inhibeam. quō di
lcō xpi diligendi dei sile mādatū ē.
Aut relinqtur aliqd qd amori dei
possit eqri. ñ qa silitudo p̄cepti parē
meritū diligendi prēm et filiū exige
bat. Atq3 ut legis ipsius ūbis argu
i possent. et de xpō maifestior ītelli
gēcia panderetur. reqrit qd illis vide
tur xps. cui⁹ nā filius futur⁹ esset.
Dixerūt. dauid. Cui⁹ q3 aūt dn̄o in
spū dn̄s a dauid nūcuparet q̄ ei⁹
filius futur⁹ eēt. Et quō ab eo dein
eēt. Dixit dn̄s dn̄o meo sede a dextris
meis. donec ponā īnimicos tuos sca
bellū pedū tuorū. Erat qdem verū
xpm ex dauid scdm carnē ɔtrcandū. sed si
militudo nōis q̄ dn̄s dn̄o dicebat
et qa a dextris collocabat donec oēs
īnimicos sbderet pedib⁹ ipsius. signa
bat et de ɔsortio nōis substāne vni
tatē. et assidendi īuitatione iudiciū
et de vniusorū subiectione ūtutem

ut meruissent in eo q ex dauid ori
ebat' etiã uirtutis et ptatis et ori
ginis sbam otineri. et deũ in hoie
mansurũ **Ca. xxiij**
Tunc ihs locut' e turbis
et discipulis suis dicẽs
Sup cathedrã moysi sederũt scibe
et pharizei. Tẽ legis de se testitutis i
gfam ptulit. q ymaginẽ in se futu
uirtutis expssserat. In oibus ei x'
meditabat' aduentũ. Quiaq; eiũ
in ea otinet' in psonã manifestũ
de ei' ogitutionis assũptũ est. Iubz
g' pceptis phaizeorũ obtpari. qa
in moysi cathedra sederunt. iubz le
gis mãdatis oibz obediri. sz a factis
eorũ atqz opibus abstineri. ut mo
res hoim atqz ifidelitas. nõ legis
doctrina uitet'. Ipsi ei subdito sibi po
plo grauissima legis onera iponunt
ne digitũ quidẽ suũ in otigendis
illis admouẽtes. qñetiã precipiat
deũ ex toto corde diligi. et pximũ tãq
se amari. ipsi aduisũ legis sibi late
testio'. deũ in xpo passionib' pseq̃
tes. iniborũ qz suorũ gliam tãq filac
teria dilatãtes. qb' uite etiã auc
tor ds nõ sit itellcũs in xpo. seseqz
ex hõre legis cmissos tãq fimbrias
ex ueste magnificẽt. q totius legis
ignari. et mgrm salutis pectue res
puẽtes. Que qa oia pphana atqz p
uisa essent. futurorũ imitatione dãp
nant. legis aũt audiẽtia et dictorũ
obia qa xpm loqbant' exigit. Vẽ
tũ in otrariũ discipulis ia se fac
tib' tot' humilitatis pceptu osum
mat. ut meminerunt oẽs fres esse se
idz filios patris vni'. et p noue na

tiuitatis generatione terrenu ortus ex
cessisse primordia. et vnũ sibi eẽ oib'
celestis doctrine magistrũ. et gliam hono
ris etiã humilitatis ostia cupescendã
qa insolentiã ds humilem effecturus
sit. et humilitatẽ otẽ elatur' in gliam.
Ve vobis scribe et ypocrite phaizei
q clauditis regnũ celorũ. Gsilatio
nẽ eorũ pene signatione odẽpnat
Ve eni vox doletis est. Claudũt aũt eos
regnũ celorũ ideo aut. qa in lege me
ditatione eius q in xpo est uirtutis
occultãt. et corpeũ aduentũ a pphis
pdicatũ doctrine silatione abscondãt
ipsiqz nõ adeũtes uiã eiuitatis i x°
adire qz ceteros nõ sinant. Ve vobis
scribe et phizei ypocrite q oceditis do
mos uiduarũ. Hinc ille st' uirtutis
ificat. hinc adeũde cetis salutis inhi
bicio et regni celestis obsceratio. ut i
obeũdis uiduarũ domib' retineat
ãbitio. ut lõge ofonis dignatione
spoliẽtur. ut ab his celestis cogni
cio tãq a thezauro reposite opulẽtie
expetur. ut legis dignitatis gre silẽ
tio pseuẽt. Et ideo accipient ãplius
iudi Otiũ. qa et penã ppru pctĩ. et
reatũ aliene ignorãtie debebũt. Ve
vobis scribe et pharizei ypocrite qui
circuitis mare et aridã. Maris et
tre pagratione signat' in totis or
bis finib' eos eẽ euan° obtrectatu
ros. et legis iugo otra iustifitationẽ
fidei aliquos sbdituros. Pselitũ eĩ sũ
ex gentib' in synagoga recepti. qz
futurorũ tacitus in vno idicatur
preqz eĩ post xpi pdicationẽ doctri
ne eorũ fides relicta est. sz qsiqz fuit
acqsitus ad plebem. fili' sit iehẽne

pene soboles et ceni iudicii hereditas
quia adoptio ex gentibus abrahe fa
miliam factura sit. Ideo autem pene du
plicate erit filius? quia neque remissione
peccatorum sit genitum conscitutus. et socie
tate eorum qui xpm persecuti fuerant sit
sociatus. Ve vobis duces ceci. qui di
citis quicumque iuraverit in templum
nichil est. Reverentiam humanarum ob
servationum et consuetudinem prophetice tra
ditionis exprobrat quod innumeris hono
rem darent. et detraherent honoran
dis legem. Nam que ipse dederat lex
non efficientiam continebat. sed medita
batur effectus. Nam ornatus altaris
atque templi. non dignitatem de cultu
conciliabat. sed futurorum spem de de
core fingebat. Nam aurum argentum
es aurichalcum. inspirante trisilla.
iam significantiam virtutis quoque preparatum
metalli complectitur. Igitur redarguit quod
aurum templi et dona altaris pro sacra
mentorum religione venerarent. cum
honor potior esset altaris et templi.
quia futurorum spe. et aurum templo. et
donum dedicarent altari. et ideo advenie
nte xpo. inutilem esse fiduciam legis
quia non in lege xps sed lex sanctifica
retur in xpo. in quo veluti fides thro
nusque sibi positus sit Enim quia religi
osus habeatur. religionem ab eo necesse
est qui in illo consideret accepit. atque
ita stulti cecique sunt sanctificante preci
o. sanctificatum venerantes. Ve vobis scri
be et pharizei ypocrite qui decimatis
mentum et anetum etc. Arguentis occul
ta et obscuram voluntatum iniquitatem
redarguit. quod ea que in decimis mente et
aneti lex prescribit efficiant ut implere

legem ab hominibus existiment. iure conscien
diam vero atque iustitiam et fidem et omnem
benivolentie affectum relinquunt. quod proprie
hominis officium est. quia decimatio illa ole
ris que preformationem futurorum erat
utilis non debebat omitti Effici enim
hoc oportebat. ut fidei et iustitie et
misericordie partibus functi. non imitatione fi
gende. sed virtute retinende voluntatis
operibus placerent? et quia minus precipuum
esset decimationem oleris ponunt quam benivo
lentie officium preterire. irridet eorum in
colandis culicibus diligentiam. quorum
in glutiendis camelis essent incuria
peccata. videlicet levia vitantium et grandi
a devorantium. Par quoque in eos pene
denuntiatio est qui calices et parapsides
extrinsecus eluentes. eorum interiora non
mundent. et iactantiam inutilis studii
sequentes. utilitatis propter ministerium
delinquant Calicis namque usus interior
est Enim si obsorduit. quid proficiet lotus
exterius? Atque ideo interioris conscientie nitor
est obtinendus ut ea que corporis sunt foris
secus lavetur Sepulchris quoque eos com
paravit. quia humano opere cultuque splen
dentia mortuorum ossibus et cadave
rum inmunditiis intus sordescunt. prefe
rant. scilicet in manibus vobis iustitie speciosi
tatem. habeant vero intra se conscientie men
tisque fetorem. Ve vobis scribe et pharizei
ypocrite qui edificatis sepulchra prophe
tarum et reliqua. Iudicii forma in absoluto
est. et utriusque nemini ex vera sensu at
que opinio celsitatis imponit ut minus
ex eo venie iniquitatis opus habeat. quo
magis celsitas ignorata non fuit Pro
phetas namque omnes legis populus occidit. in
odium ei eorum amaritudine obiurga

tionis attracti sunt. Nam uoce publica furta cedes adulteria sacrilegia eorum coarguebant. Et quia indignum eum celesti regno ob hec opera denuntiabant et heredes testamenti dei gentes futuras predicabant, uario penarum genere confecti sunt. Sed quanto presentium positus ita detestatus est ut prophetie libros ueneretur memoriis adornet sepulchra restitueret, talique reuerentia eorum culpam se scelerum parentum sceleris testatur. Cum enim prophetas tam grauissimo piaculo occisos fateantur, quod uenientem Christum quem prophetarum opus esse condempnabunt, cum ea que detestentur etiam multiplicato facinore perficiant. Atque ideo et serpentes et uiperarum generatio sunt, quia mensuram patrum uoluntatis impleuerunt. Et quomodo effugient iudicium detestantes cedem prophetarum, eiusque ad crucis mortem dominum persequentes. Ad quos mittit apostolos qui de futurorum reuelatione prophete sunt, de Christi cognitione sapientes, de legis intelligentia scribe, cesos, lapidatos, crucifixos, a ciuitatibus in ciuitates fugatos. Omnis sanguis iustorum ab abel usque ad zachariam redundauit, ut quibus obeditum si fuisset, horum criminum uenia prestanda, ob hos eosdem interceptos pena in eos qui peruenerunt priorum quoque facinorum conferret. Ierusalem ierusalem que interficis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt. Inter multa obiurgationum genera semper misericordie sue prestitit affectum, tamen hinc omnis querela est quod regredi in salutem quam prestabat abnuerent. Occiderant enim prophetas et ad se missos lapidauerant. Ierusalem in ciuitatis nuncupatione habitantium fina

nus ostendit. Et ideo abel sanguis et zacharie in hanc eorum posteritatem uicturus ostenditur, quia iam in his habitans Christus et predicans erat passurus. Quod si ei creditum fuisset, non solum exter penam necis prophetarum credentium fides fuisset, sed ipsam illam dominice passionis sententiam esset uenia consecuta. Attamen quia nec post resurrectionem creditum ei fuit, etiam ultio ab his abel et zacharie sanguinis reposcetur. Cum autem ei corporeus hec loquitur et opera uniuersis homo receptus exhibeat, frequenter tamen congregare eos uoluit predicationibus prophetarum. Sed frustra hunc impendit affectum et industriam. Tamquam gallina congregans pullos suos continere eos uoluit. Terrena uidelicet nunc et domestica auis facta, quodam corporis sui tamquam alarum operimento, calore ut pullis suis uite immortalis indulgens et in uolatum uelut noua generatione producens. Pullis enim alia nascendi ratio est, alia uiuendi. Nam primum ouorum testis tamquam claustro corporis continentur, dehinc postea parentis sedulitate confoti exeunt in uolatum. Huius igitur similitudinis ac pene terrene auis more congregare eos intra se uoluit, ut qui conditione nascendi editi iam fuissent, nunc altius generationis ortu et calore confouentis renati, in celeste regnum tamquam pennatis corporibus euolarent. Quod quia noluerunt, domus eorum deserta et uacua relinquitur, id est indigna habitatione sancti spiritus erunt. Sua enim domus non dei esse reperitur et in contumacia infidelitatis manentes usque in id tempus eum non uidebunt quo in nomine

dnū recutientē eccā inuite īfidelita
tis ɔfessione bndicent Ca. xxiiij
Et egressus de tēplo ibat Et
accesserūt discipuli ei' ut
ostēderent ei structurā tēpli
Post ɔminatione desercende ihrlm
tā ɔmonēdus eēt abitione tēpli
magnificētia ei exstructionis ostē
dit. Cum aut destruēda oīa eē. et dis
psis totius substructiōis lapidib'
diruēda Templū ei etiā ad hita
tione sci spūs ɔsecrabat. hō. s. per
agnitione filij et ɔfessione pris et
obitum pceptorū deo fi dign' hita
culū Et cū sedisset in monte adeū
tes eū secreto discipli interrogant
qn hec fient qd' ve signū aduētus
sui et ɔsumationis scli noscent.
Et qa tn hec in vnū qsita st. distīc
tis et tpis et intelligētie significationi
bus sepant. Rndet g' prīnū de citta
tis occasu et ɔfirmātur ūtute doc
trine. ne qs fallax ignorantib' posset
obrepe Venturi ei erant eccā eorum
tpe. q se xpm essent nūcupaturi. Et
g' fides pestifero mēdatio detrahi
posset āmonitio pcessit Venit eni
samaritan' symon diabolicus in
structus opib' et dictis. plures qz
fictorū miraculis depuauit Et q
a hoc in aplorū tpa ɔcurreret aut
Nō est finis Sz nec tūc qdem cum
gētes aduīsū se mutuo et regna
ɔcurrent et fames et terremotus e
rūt. qa in hiis nō vniūsitatis h'
dissolutio est. sed dolorū initia ma
lis oībus exīn ceptūris Confirmat
g' ad tolerantiā passionū. fuge li
berationis. initiis. et publici in

eos gentiū odiū pter nomē eius
Atqz hiis qdem vexationib' multi
turbabūtur. et tūc in insurgētibus
malis scādalizabūtur. et usqz i mu
tuū odiū excitabūt Et falsi pphe
erūt. ut nycolaus vn' ex septē di
aconib' fuit. multosqz emētita ū
tate puertent. et hndante neqtia
caritas frigescet. Sz usqz in finē p
seuerātib' salus ēseruata ē. At tū
p oēs ptes orbis viris aplicis disp
sis euāgelij ūitas pdicabit. et tū
vniūsis fuit cognitio sacri celestis
secreta. tū ihrlm occasus et finis in
cūbet. ut pdicationis fidē. et īfide
liū pena et metus citatis eruite ɔse
qtur. Hec g' in eā ut fuerāt pdica
ta pfecta st. et lapidatis. fugatis
pemptis aplis. fame bello captiui
te ɔsūpta est At tū fuit digna nō
eē cū electis pdicatorib' xpi īdig
nā dei pdicatione se pbuit Deīt
deū et iudiciū aduētus futuū. cū
abhoīatione desolationis stante
in loco sco uidebūt tūc claritatis
reditū intelligendū. Et de hoc q
de btissimo daniele et paulo pdi
cantib' supfluū nos puto hīc ser
mone. De antixpi ei tpib' hec lo
cutus est. abhoīatio ex eo dictus
est q aduīsū deū veniens hōrem
sibi dei uēdicet Desolationis aūt
abhoīatio. qa bellis et cedib' tra
tū pīculo desolatur' sit. atqz ob
id ab eis suscept' loco sctificationis
īsistet. ut ubi scorū precab' ds īuo
cabat. illic ab īfidelib' receptus.
dei hōre venerabilis sit Et qa pprius
iste iudeorū erit error. ut q ūitate

respuerint. suscipiant falsitatem. Iu-
deam deseri monet et transfugere in mon-
tes. ne admixtione plebis illius que in an-
tichristo creditura est vis eius contagio affe-
ratur. sed omnibus qui tunc infideles erunt
tutiora futura sunt deserta montium
quam frequentata urbium. Quod autem ait.
et qui in tecto fuerit non descendat tol-
lere aliquid de domo. preceptum istud secundum
humanam intelligentiam rationem dicti
fortasse non recipit. Qui enim in tecto est
et in domum sit relaturus? nisi descendens ex
eo abire non poterit. Aut quid utilitatis
consistere in tecto. et non in domo ma-
nere. Sed frequenter admonuimus proprie-
tates verborum et locorum continendas.
ut momenta preceptorum celestium
consequamur. Tectum est domus fastigi-
um et habitationis tocius celsa perfectio.
Domus enim nulla dici poterit esse sine
tecto. Qui ergo in consummatione domus
sue id est in corporis sui perfectione con-
stitit. regeneratione novus spiritu celsus
et divini muneris absolutione perfectus
non descendere in humiliora rerum secula-
rium cupiditate debebit. neque inte-
rius corporis illecebris provolutus
de tecti sui sublimitate descendet. Et qui
in agro erit non revertatur tollere tuni-
cam suam. i. positus in operatione pre-
cepti. non ad curas pristinas revertatur. neque aliquid corporis indumentum
desideret. ob quod reversus veterum exuvium pec-
catorum quibus antea contegebatur ite-
rum sit relaturus. Ve pregnantibus
et nutrientibus. Simplex quidem istud pro-
pter moram fuge accipi potest. quia ven-
tris onere impeditus imminentem tempo-
rum ruinam effugere sit molestum. Sed quid

conditio sexus et generationis ordo com-
meruit. ut forte etas illa mulierum
que in illa tempora inciderint propter sit futura
maledicta. Sed absit istud ut quisquam
sit quod homini nisi sua culpa malum
fiat. Non ergo de feturarum onere dominum
admonuisse credendum est cum dicat
ve pregnantibus. sed animarum peccatis re-
pletarum ostendisse gravitatem. que neque
in tecto posite. neque in agro ma-
nentes reposite ne tempestatem iture
possint. Dolor enim pregnantes ex natura
consequitur. et partus sui tocius corporis vex-
atione non fundit. Que ergo tales
anime repperientur in suo et onere et do-
lore continebuntur. Illis quoque ve erit
que nutrientur. Est infantia lacte de-
pulsa non minus ad fugam inutilis
quam ea que etiam nunc lacte alatur. et quo-
que illi que nutriatur cum nihil insit
etatis ac temporis nutriri lacte et de-
cessisse de lacte. Sed per hec etiam in-
firmitatem animarum que ad cognitionem
dei tamquam lacte adhuc alantur osten-
dit que perfecti cibi virtute indigentes.
tenui divine cognitionis sermo-
ne neque gustatu imbuantur. Et ideo ve
ipsis erit. quia et ad effugiendum anti-
christum graves. et ad sustinendum in-
perite. nec peccatum effugerunt. nec cibum
veri panis acceperunt. Atque ideo o-
rare admonemur ne vel hyeme vel
sabbato fuga nostra sit id est ne aut in pecca-
torum frigore aut in ocio bonorum operum
repperiamur quia gravis vexatio ma-
net et intollerabilis cruciatus. nisi quod e-
lectorum dei diebus illis sit parcitas
attendenda. ut vi incumbentium malorum
coartatum digressionis tempus exsurget

Et qa in magna uexatione positus
pseudo apl'i tu sperantib' in xpo ope
sunt idicaturi multis in locis xpm
ee atq; ibi manent. vn in anxpi
famulatu depssos vexatosq; dedu
cunt. nunc in penetrabilib' assentes
ut dnantis ptate concludunt. nunc
in desertis ee dicentes ut errore depi
uent. Sz se dns no loco occulendu
nec a singulis otinendu esse pfite
tur. s; ubicumq; et in ospectu oim pn
tem futuru. more fulguris qd ab ori
ente clatu lumen suu usq; ad occi
dentis plagas spargit. et vndecumq; mi
cans ubicumq; cernet. Ac ne loci qde
eius in quo futurus eet essem' ignari
aut. Ubicumq; fuit corpus ibi congre
gabuntur aqle. Scos de volatu spi
talis corporis aqlas nuncupauit. Et
cum ogregantib' angelis oventu
futuru in loco passionis ondit. et
digne illic claritatis aduentus expec
tabit. ubi nobis gliam eternitatis. pas
sione corporee humilitatis opatus est.
Statim aut post tribulatione dieru
illoru sol obscurabit. et rel. Gliam
aduentus sui et claritatis reditu in
dicat obscuritate solis. defectione
lune. casu stellaru. uirtutu celestiu
motu. ostensione signi salutaris. la
mentatione gentiu cognoscentiu
filiu hois in dei glia. et ad collatione
scoru destinatione angeloru. cu tu
be id est uoce publice libertatis hortatu.
Sic erit de grano synapis arbor in
gens. sic de lapide montis otriti p
magne orbe terre mons occupans. sic
citus oibus otemplabilis. sic lucens
vniuersis lumen in ligno. sic ex humi

tate mortis deus glie. Quarti oium re
ru iudicio scire nos voluit tps nre
redemptionis quo ex corruptione cor
poris in honorem spiritalis sbe transfereri
Cognoscendi aut tpis signu in simili
tudine fici arboris posuit. cu' cu
ram' tener fuit atq; frondiut. tunc
ppe ee estus intelligeret. Sz longe ali
a ra estatis et arboris est. In veris
eni unicus intumescit. et no exigu
u tps est mediu int id qd estus in
gruit. et arboris ram' tenerescat
in frondes. Ex quo ia de arbore h'
noscendu est. Eiusdem ia supius de
arboris ist' opetate tractauim'. Hu'
cam folius ada legimus indutu et
pudore ostare texisse id est tu peti ues
te sub lege circuidatu. Ram' g fic'
anxps esse intelligit. diaboli fili'
peti portio. legis assertor. Cum cu
tenerescere cepit atq; frondescere. tunc
pxima esse estas id est dies iudicii se
tietur. Frondescere aut quoda pecoru
exultantiu uiriditate noscet. Erit
eni tu flos criminosoru. et honor fucio
rosoru. et gra pphanoru. Erub'
tu estus id est calor etni ignis i pxi
mo e. atq; ut fides cta eet futoru
amen dicendo pfessione uirtutis ad
iecit generatione nram pterire non
posse. n vniuersa ista transierint. E
aqs quis firma existimetur celu
et tra no futur. uba aut sua no pos
se non ee. qa illa ex oditione crea
tionis sue id est pfica de nichilo. hre
ant in se necitis ut no sint. hec
aut ex eternitate deducta id in se co
tineant uirtutis ut maneat. De fi
ne aut tpm cura sollicitudini nre

adimit diem illum dicens esse nemini cognitum. et non solum angelis sed esse sibi ignotum. O divine bonitatis inestimabile munus. Numquid deus pater cognitionem diei celandi filium composito abnegavit. cum dominus ab eo sit. omnia mihi a patre meo tradita sunt. Ergo non omnia sunt. si est aliquid quod negatur. Sed quia ad nos omnia a patre accepta deveheret deique verbum non tamen furti in se fidem contineat quod filii. extra id diffinitionem dies posita est. ut largum licet deus penitentie nobis tempus indulgens. incerti tamen metu semper nos sollicitos detineret. et ipse nulli loquendo voluntatem dandi huius diei nulla dominus sui diffinitione cohibet. quia secundum diluvii tempus in ipso vite nostre cursu omnia agentibus ac patientibus magnus ille dies aderit. Cunctaque in assumendis fidelibus futurum esse discrimen ostendit. cum duobus in agro positis assumatur unus et alter relinquatur. et ex duabus molentibus improbetur alia et altera eligatur. et ex duobus qui in lecto erunt adhereat unus et alius deseratur. Infidelium enim et fidelium discrimen in relinquendis aliis et aliis assumendis docet. Dei enim ingruescente ira. sancti ut apotheca aut in promptuariis recondentur. perfidi vero ad celestis ignis materiem relinquentur. Duos igitur in agro. duos populos fidelium et infidelium in seculo tamquam in vite huius opere dies domini reprehendet. Separabuntur tamen relicto alio et alio assumpto. De molentibus quoque par ratio est. Mola opus legis est. Sed quia pars iudeorum ut per apostolos credidit. ita per heliam est credi-tura et iustificanda per fidem est. ideo una per eandem fidem boni operis applicetur. alia vero infructuoso legis opere relinquetur. molens in cassum. et non futura celestis sibi panem. Duo autem sunt in lecto. eandem passionis domini et requiem predicantes. in qua et hereticorum et catholicorum eadem atque una confessio est. Sed quia unitatem patris et filii et communem eorum theotetam quam deitatem nuncupamus catholicorum veritas predicavit. et eadem rursum plenius contumeliis hereticorum falsitas impugnabit. ideo ex duobus in lecto alius relinquetur et alius assumetur. quia fidem confessionis utriusque in uno assumendo et alio relinquendo dei arbitrium iudicium comprobabit. Atque ut ignorantiam illam diei omnibus tantum non sine utilis silentii ratione esse scirem vigilare nos propter adventum furis admonuit. et orationum assiduitate devotos omnibus preceptorum suorum operibus inherere. Furem enim esse diabolum ostendit ad detrahenda ex nobis spolia pervigilem. et corporum nostrorum domibus insidiantem. ut ea incuriosis nobis et somno deditis consiliorum suorum atque illecebrarum iaculis perfodiat. Paratos igitur esse nos convenit. quia diei ignoratio intentam sollicitudinem suspense expectationis exacuit. Quis nam est servus fidelis et prudens quem constituit dominus super familiam suam et reliqua. Quamquam in commune nos ad indefessam vigilantie curam adhortetur. specialem tamen populi principibus idest episcopis in expectatione adventus sui sollicitudinem mandat. Hunc enim servum fidelem atque prudentem prepositum

familie sufficiat. commoda atque utilita
tes commissi sibi ipsi curante. Cum si
dicto audiens et preceptis obediens
erit id est si doctrine opportunitate ac ui
tute infirma confirmet. diruptum consoli
det. depravatum convertat. et cibum vite in
ctiuitatis cibum alende familie dispen
dat. atque hec agens huiusque inmorans
deprehendatur. gloriam a domino tamquam dispen
sator fidelis et villicus utilis conseq
tur. et super omnia bona constituetur id est in di
e gloria collocabitur. quia nichil sit ulterius
quod melius sit. Quod si contiens loquium
dei patiam. quod in profectum humane salu
tis extendit. adversum conservos insoles
cat. et seculi malis viciisque se tradat
presentium tamen curam in cultu ventris ex
cens. desperata die dominus adveniet. e
umque a bonis que sponsponderat dividet
portionemque ei cum ypocritis in pene e
ternitate constituet. quia adventum despa
uit. quia mandatis non obtemperavit. quia
presentibus studuit. quia vita gentium
vixit. quia desperatione iudicii commis
sam sibi familiam fame siti cede vexa

Tunc similabit. XXV. Luit
regnum celorum decem virgini
bus. et reliqua. Ex dictis superiori
bus rerum quoque huius sermonis intelligi
potest. De die cum magno domini omnibus est ser
mo. quo occulta humanarum cogita
tionum divini iudicii cognitione prode
tur. et iure expectati dei fides non am
bigue spei meritum consequitur. Absolute
cum in quinque prudentibus et in quinque fa
tuis fidelium atque infidelium est constitu
ta divisio. Quo exemplo moyses decem u
ba duabus tabulis conscripta acceperat.
Itaque cum erat omnia ea in utroque conscri

bi. et duplex pagina inter seccretatem dex
tre ac sinistre divisionem sub uno li
cet testamento bonorum malorumque
significat. Sponsus atque sponsa dominus noster
est in corpore deus Nam ut spiritus carni spon
sus. ita spiritui caro sponsa est. Denique tu
ba excitante sponso tantum obviam prodit
Erant enim iam ambo unum. quia in gloriam
spiritualem humilitas carnis excrescat
Primo autem progressu vite huius officiis
occurrere in resurrectionem quod est a mor
tuis reparari. Lampades quasi animarum
splendentium lumen est. quod sacro baptis
mi splenduerunt. Oleum. boni operis est
fructus. Vasa. humana sunt corpora. inter
quorum uiscera thezaurus bone conscientie est
condendus est. Vendentes sunt hii qui miseria
fidelium indigentes reddunt ex se pe(n)ti
ta commercia. indigentie sue. scilicet. satietate
boni operis nostri consciam venientes
Hec enim indefessa luminis copiosa mati
es est. que nunc fructibus et emenda est
et recondenda. Nuptie. inmortalitatis
assumptio est. et ex corruptione in incor
ruptionem. ex nova societate coniunc
tio. Mora sponsi. penitentie tempus est. expec
tantium sompnus. credentium quies est.
et in penitentie tempore mors temporaria univer
sorum. Nocte media clamor cunctis
ignorantibus. tube vox est domini precedem
tis adventum. et universos ut obviam
sponso exeant excitantis. Lampadum
assumptio. animarum est reditus in cor
pora. earumque lux conscientia boni operis e
lucens que vasculis corporum continetur
Prudentes virgines hee sunt. que oportu
num in corporibus operandi tempus amplexe
in primum se cursum adventus domini
preparaverunt. Fatue autem que dissolute ac

neglige͂tes. ꝓptũ tñ sollicitudinẽ
habuerũt. et inmemores ꝓmissoꝝ
dei in nullã se spẽ resurrectionis
extenderũt. et q͂a ꝓdire obuiã fa
tue extinctis lãpadib(us) nõ ꝓñt. de
ꝓcant eas q͂ prudẽtes erãt ut oleũ
mutuẽtur. Quib(us) r͂nderũt nõ posse
se dare. q͂a nõ sit forte q͂d oĩb(us) satis
sit. alienis s. operibus ac meritis nẽ
nẽ adiuuandũ. q͂a vnicuiq(ue) lãpa
dis sue oleũ emere sit nec͂e. Eas hor
tãtur ut redeãt ad emendũ. vl͂ si sero
ꝓceptis dei obsequẽdo cũ lãpadũ
luce sponsi digne efficiãt occursu
Quib(us) moratib(us) sponsus ingressus ẽ
atq(ue) vna cũ eo in nuptias sapiẽ
tes q͂ cũ parato lãpadũ luce occur
bãtur introierũt. id est in celestẽ gl͂iam
s͂b ipso statĩ aduentu dñice clarita
tis incedũt. Et q͂a iam pñie nullũ
est t͂ps. fatue occurrũt. aperiri sibi
aditũ rogant. Quib(us) r͂ndet a spõ
sa. q͂a nescio vos. Non eĩ in officio
adueniẽtis affuerãt. neq(ue) ad vocẽ
tube excitatis occurrerãt. neq(ue) in
troeũtiũ comitatu adheserãt. s(ed)
moratẽs et indigne introeũdi ad
nuptias t͂ps amiserãt. Sicut eĩ
hõ qui peg͂re ꝓficiscẽs vocauit s͂
uos suos et tradidit illis s͂bam su
ã. et c͂. Diuisio pecunie inequalis est
s(ed) nõ ad diuidentẽ referũdi diu͂sitas
est. Ait eĩ vnũquẽq(ue) s͂cdm v͂tutem
suã accepisse. Ergo in q͂ntũ q͂s ca
pax ẽ accepit. et ex͂c͂ moderãtis ar
bitriũ est q͂d erat in iure sumẽtis
pñc in familias seipm ẽẽ significat. Pe
grinationis t͂ps. pñie spatiũ ẽ. quo
i celis a dext͂is dei assidẽs ꝓmittem

vniũso c͂trĩ hũano fidei atq(ue) opati
onis euan͂ce ꝓmisit. Ig͂ vnicuiq(ue)
s͂cdm fidei sue mensurã. talentũ id est
euãgelii ꝓdicatione a ꝓdicãte susce
pit. Hec eĩ incorrupta s͂ba est. h͂ xp͂i
patrimoniũ eius h͂edib(us) reseruatũ.
S(ed) seruus ille q͂ q͂nq(ue) talẽta accepit
p͂pls ex lege credentiũ est. ex q͂ ꝓfect(us)
meritũ ipsi(us) ẽẽ ꝓbeq(ue) ꝓfiũte euan͂ce
fidei operatione duplicauit. In rõne
aũt ponẽdi iudicii examẽ est. quo ce
lestis ibi usus et reddit(us) dispẽsati ta
lẽti postulat. Ig͂ cui erãt q͂nq(ue) c͂mis
sa. dño reũso de q͂nq(ue) decẽ optulit. ta
lẽ. s. in fide receptis. q͂lis in lege. q͂ decẽ
u͂boꝝ q͂nq(ue) libris moysi ꝓceptoꝝ
obiuum p͂ g͂ram euan͂ce iustificatiõis
expleuit. Ig͂ iubet in gaudiũ dñi in
troire. id est in honorem gl͂e xp͂i recipit.
Ille u͂o seruus cui duo talẽta c͂missa
st͂. gentiũ p͂pls est fide atq(ue) c͂fessiõe
et filii iustificat(us) et p͂ris. et dñm nr͂m
ihm xp͂m deũ atq(ue) hoĩem et sp͂u et
carne c͂fessus. Ita et corde fides. et ore
c͂fessio est. Hec (er)go huic st͂ duo talẽta
c͂missa. S(ed) ut p͂or ille oẽ sacr͂m in q͂n
q(ue) talẽtis id est in lege cognouerat. ita
ipm fide euan͂ii duplicauerat. ita iste
incremẽto duoꝝ talẽtoꝝ id est opa
tione ꝓmeruit. Et in traditiõe ac
redditu dissili. par tñ a dño mun͂
ãboꝝ est. ut gentiũ fidẽ exeq͂tum
credentiũ ex lege sci͂e noscem(us). Ita
collaudatiõe eadẽ iubet in gaudi
ũ dñi introire. Est aũt duplicatio
suscepte pecunie opatione fidei addi
disse. et q͂ opiõne crediderit reb(us) factis
q(ue) gessisse. Is u͂o vnũ talentũ acce
pit et in t͂rã recondidit p͂pls est in

lege ꝑsistens. totus carnalis et stupi
dus et nichil spitale intelligēs. et q̄
v̊tus p̄dicationis euan^ce^ nō ſẜcat
sed ꝓpter īuidiā saluandarū genti
ū. in t̄ra acceptū talentū abscondit
neq; ipse utēs neq; alius utendū
dispēset. sed sufficē sibi legē existīet
ad salutē. atq; ideo cū ab eo rō ex
postularet̄. ita ait. timui te. tāq̄ ꝑ
reuerenciā ac metū ueterī p̄ceptorū
vsus euan^ce^ libtatis abstineat. di
catq;. ecce qđ tuū est. uelut in his
q̄ a dn̄o p̄cepta sī fuit īmoratus
In t̄rā uō abscondē hoc ē noue p̄di
cationis glām sub obtrectatione cor
pee passionis occulē. q̄ tū xp̄z dn̄z
ad salutē gentiū missū fuisse non
possit abnuē. nā et aduēt⁹ et pas
sio ei⁹ ex lege ē. obtpare tū euāgeli
is ipē noluit. Ait ei. Sciō eī q̄a hō
dur⁹ es metis ubi nō seīasti. et col
ligis ubi nō spsisti. Terrū pn̄tū nā
non fert messē esse sn̄ seīē. et colligi
q̄ spsa nō fuit. Sz totus spitalis hic
sermo ē. Dixim⁹ eī hūc ꝑplin eē de le
ge. nō ignorantē dn̄ī aduentū. et
gentiū salutē. s; infidelē. q̄ppe cū sa
at metendos illic iusticie fructus
ubi lex sata nō sit. et colligendos ex
gentib⁹ q̄ nō ex abrahe sunt stirpe dis
psi. Et idcirco dur⁹ hic sermo sit. s. sn̄
lege iustificantur? sn̄ dispsione col
lectur? et sine satione messur? At
q; ideo hoc magis sn̄ venia erit cur
p̄dicationē occultauit et cōmissū
sibi talentū suffoderit. cū sciret mes
surū esse sn̄ seīē. et tollātūrū esse q̄
nō spsisset. s; poti⁹ oportuisse eum
nūmularis dare. id; vniuso gnu

hōim qđ seli negotiis occupet̄ usū
crediti sibi talēti cōtrare. dn̄o reddit̄
ei⁹ a singulis postulaturo. Ob quā
culpā talentū ab eo nō tam euan^ii^
qđ suffoderat. sed legis auferet̄. eiq;
q̄ q̄nq; duplicauit dat̄ dn̄o dicēte
Oī eī hn̄ti dabit̄ et hn̄dabit. q̄ aūt
nō hz etiā qđ hz auferet̄ ab eo. Pt
q̄dem hn̄s hn̄dare. q̄a fiale est ꝑ i
cremētū l̄ ministerie l̄ laboris o
pulentū posse ditescē. Sz q̄uo non
hn̄s hēbit ad dāpnū. Hoc idō q̄a
hn̄tib⁹ usū euāgelioꝝ etiā legis ho
nor reddit̄. nō hn̄ti aūt fidē xp̄i qđ
hēē sibi uidebat̄ ex lege hōris aufer
t̄. Cū aūt venit fili⁹ hōis in maiesta
te sua et oēs angeli cū eo et rel.
Oēm ipse sermonis h⁹ rōem ipē ab
soluit. De iudicij eī tpe aduētuq;
cōmemorat. quo fidelē ab infidelib⁹
sepabit. atq; ab infructuosis fructuo
sa discernet. hedos uidel̄ ab agnis et
in dextū ac sinist̄ collocāns vniuq;
q; digna a͛ bonitatis a͛ malicie sue
sede cōstituet. idicans se in minimis
suis id; his q̄ sibi cū humilitatis su
e expectatione famulāt̄. et esuriē
tib⁹ ali. et sitientib⁹ potari. et pegri
nantib⁹ cōfoueri. et nudis cōtegi. et
īfirmis uisitari. et solicitis cōsolari
Ita eī in vniusoꝝ fideliū corpibus
et mentib⁹ transfundēt̄. ut hec hūa
nitatis officia a͛ grāz suā impen
sa meant̄. a͛ offensā negatū cōmo
ueāt̄. Post que sermonē quo se fu
turū in reditu claritatis ondērat
nūc passurū eē se ammonet ut sa
crām crucis admixtū eē glē clari
tatis agnoscerent. Sumit̄ int̄ hec

puniendi ei⁹ a iudeis ꝯsiliū. et ꝯgre
gatis principib⁹ sacerdotū. occasio tū
ti facinoris expetitur. Ca. xxvi.

Cū aūt eēt ihs in bethania
in domo symonis leprosi
accessit ad eū mlr̄ hn̄s a
labastrū vngēti pciosi et rel'. Sub
ipso tpe passionis nō ex nichilo ē
ut mlr̄ vngentū pciosū recūbētis
dn̄i capiti īfundēt. dehīc ut discipli
irascēnt et dicēnt uendi istud po
cī⁹ in usū paupm debuisse. tū ut
dn̄s et mlieris factū ꝯprobaret
et etiā cū predicatione euan⁹.
opis hui⁹ eē memoriā spondēt.
postremo ut p⁹ id iudas ad uendē
dū salutē eius erūpet. Mlr̄ hec in
pfigurationē gentiū plebis ē. q̄ in
passione xpī gloriā deo reddidit. Ca
put eī eius punxit. Caput aūt xpi
deus ē. Odā vngentū boni opis est
fruct⁹. et ꝓpter corpis curā mlierū
sexui maxīe gratū est. Igr̄ oēm curā
corpis sui. et totū pciose mētis af
fcū in honorem dei laudēqꝫ trāsfudit.
Sꝫ discipuli fauore saluādi isrl'is.
ut sepenūo ꝯmouent. vendi h⁹ ī
usū paupm debuisse. Sꝫ neqꝫ mlr̄
hec venale vngentū circūferebat
et paupes fidei indigentes instictu
ꝓphico nūcupauerīt. atqꝫ hanc gē
tiū fidem emi poci⁹ ad salutē ge
ni hui⁹ ꝓpli debuisse. Cuib⁹ dn̄s
ait plimū esse tpis quo hr̄e curā
paupm possent. ceterū nō n̄ ex p
cepto suo salutē gentib⁹ posse pstā
ri. q̄ scdū infuso mlieris hui⁹ vn
gento sunt ꝯsepulte. q̄a regnatio
nō n̄ cū mortuus in baptismi pro

fessione reddibet. et ideo ubi pdicā
bit hoc euan^m narrabit opus eius
q̄a cessante isrl' euan^u glā fide gē
tiū predicat. q̄ emulatione in iu
de psona isrl' ꝓphan⁹ accessꝫ ōi odi
o ad extinguendū nomē dn̄i ꝯcita
tur. Primā aūt die azimorū accesse
rūt discipuli ad ihm dicētes. Vbi
vis pem⁹ tibi pascha mādūcāre.
et rel'. Discipli ire ad quēdā hoīez
iubētur et ei dicē. q̄ cū eo dn̄s pas
cha cū discipulis facē vellet. Qui
pceptis obtpauerūt. et pascha pa
uerūt. Sꝫ opuerat eos scīe quo p
gerēt. et de noīe hoīs edoceri. Alio
qn̄ incti ad quē mittent. quō nus
si q̄ precepta fuerāt ꝯcqrentur.
Sin sermo ꝓphīe rerū pnciū effā
b⁹ admiscet. Hoīem eī cū quo pas
cha celebratur⁹ eēt non noīat. Ho
dn̄i eī xpiani noīs honor credentib⁹
erat pstitus q̄ vē sꝫ dcū mentis
ac fidei oculis ꝯtuentes ut cū eo
pascha dn̄i aplos ꝑpare sacerem⁹
an in tpe dn̄i nouū nomē eēt ad
dendū. Postq̄ iudas ꝓditor īdicā
t̄. sine quo pascha accepto calice
et fracto pane ꝯficit. dign⁹ eī etno
rū sacrorū cōione nō fuiat. nam
discessisse statī hinc ītelligit. q̄ cū
turbis reūsus ondit. Neqꝫ sanc
bibe cū dn̄o poterat q̄ nō erat bi
bitur⁹ in regno. cū vniūsos tūc bi
bētes ex vitis istī⁹ fctū bibituros
scdū postea pollicetur. Hymnoqꝫ dcō
in montē rcūsi sꝫ. Consūmatis g
vniūsis dīnorū mistiorū ꝟtutib⁹
gaudio et exultatione cōi in celes
tē gl'iam efferūtur. Fute quoqꝫ ifie

mitatis āmonuit. et nocte eadē oēs
metu atq; īfidelitate turbādos Cuī'
rei fides etiā auctē ꝓphie vetis ɔtīe
batur. ꝑcusso pastore oues eē disp
gendas. se tn̄ resurgentē in galileā
ꝑcessurū esse. ut īfirmitatē eorū spō
sione reditus sui ɔsolaret' Sz petr'
ꝓ calore fidei sue tn̄dit. cetis. s. scāda
lizantib'. nūq̄ se scandalizaturū.
In tn̄ ei et affectu et aūtate xp̄i
efferebat. ut ībecillitatē carnis su
e. et fidē ūborū dei nō ɔtueret' ɔ̄si
uo dēi cuis efficiencia nō essent Cu
i ait Priusq̄ gall' cātet. ter me ne
gabis Sz tam ille q̄ ceti. ne mortis
q̄dem metu decessuros se de ɔfessio
ne noīs sui pollicēt. Ad oēm eni se
mūsteri ɔstantiā intrepida fidei vo
lūtate firmauerāt Tūc venit cū il
lis ihs in agrū qui dī gethsemani
Et dicit discipulis suis. Sedete hic
donec eā illuc orāe et rel. Fidē disci
pulorū et ɔstantiā deuote sibi volū
tatis acceptat. sz et turbādos et diffi
suros sciebat. q̄s ɔsidere in locis iub;
dū ꝓgredētur orāe. Et assūit petrū
iacobū et iohēm filios zebedei Qui
b' assūptis tristis eē mest' cepit
et ait. tristē aīam suā usq; ad mor
tē esse. Aliquorū ea opīo est q̄ tāde
ꝓpter se mestitudo in deū potuīt. cuiq;
futē passionis met' frcgit. qa dicit
tristis est aīa mea usq; ad mortē Et
illud. Pr̄ si possibile est tūseat a me
calix iste Et rursū Spē qdē ꝓmpt'
tuo ūt infirma Et ad postremū
bis idipm. Pr̄ si pt nō t'ſ calix tūsi
re n bibam illū fiat volūtas tua
Volūt ei ex infirmitate corpis eru

nā spiū adherē. at si ūtutē illā incor
ruptē sbe ībecillitatis sue sorte assūp
tio carnis infeāt. et etnitas nūm
fragilitatis accepit Que si ad metū
tristis ē. si ad dolorē infirma. si ad
mortē trepida ūi et corruptioni sb
dita erit. et incidet in eā tot' īfirmi
tatis affcīo Erit g° qd nō erat. De ā
gore mesta. de timore sollicita. de mor
te ꝑtrita. ac sic etnitas demutata
in metū Dī pt esse qd nō erat. potu
it ꝑiū de hoc qd in ea est aliqn̄ nō
eē. Deus ūt sine mēsura tpm sp̄ ē
et q̄lis est. talis etn' est. Etnitas ūt
īfinita manēs. ut in hiis q̄ fuerīt
ita in illis q̄ ɔsequētur extēdit sp
ītegra. īcorrupta. ꝑfcā. pret q̄ nichil
qd eē possit extinsecus sit relictū. nō
ipsa in aliquo. sz int' eam tāta po
tens ita largiri nobis ipā qd suū
est. ut sibi nichil de eo qd sit largita
decedit. Sz eorū oīs hic sensus est
ut opinētur metū mortis in dei fi
liū incidisse. q̄ asserūt nō de etnita
te esse ꝓbatū. neq; de īfirmitate pī
ne sbe extitisse. sz ex nichilo p eū qui
cū creauit effcūm. ut assūptus ex
nichilo sit. et ceptus ex ope. et ɔfir
matus ex tpe Et ideo in eo doloris
anxietas. ideo spūs passio cū corpis
passione. ideo metus mortis. ut q̄
mortē time potuit et mori possit
q̄ uo mori potuit. licet in futurū
erit. nō tn̄ p eū q̄ se genuit. ex pti
to sit etn'? Qd si p fidē integ; ꝓbi
tatē eupates euāgeliorū esse potu
issent. surēt ūbū in pn° deū. et hoc
a pn° apud deū. et natū eē ex eo q̄
erat. et hoc in eo eē q̄ natus ē qd

tis ipse est penes quem erat antequam nas-
ceretur. eadem scilicet eternitate esse et gig-
nentis et geniti. Non ergo in deo nic-
hil potuit. neque ex se metus deo ul-
lus est. In christo enim deus erat. mundum
reconcilians sibi. Sed circumspiciendus est
omnis hic sermo. ut quia mestum fuisse do-
minum legimus. causas mestitudinis repe-
riamus. Admonuerat superius scandali-
zaturos. petrus de se confidens renuerat
etiam si ceteri perturbarentur se non commo-
uendum. Quem dominus etiam ter negatu-
rum esse respondit. Sed ille et ceteri omnes disci-
puli. ne si in ipsa quidem morte posi-
ti sint. pollicentur sese negaturos.
Et procedens iussit discipulos suos
considere dum oraret. Assumptisque petro
et iacobo et iohanne cepit tristis esse.
Ergo non ante tristis est quam assumit
et omnis metus illi esse cepit assumptis.
Atque ita non de se orta est. sed de hiis quos
assumpserat mestitudo. Et id quidem consi-
derandum est. non alios hic assumptos fu-
isse quam illos ipsos quibus venturos in reg-
no suo filius hominis ostensus est. tunc cum
assistentibus in monte moyse et helia
toto eterne glorie sue honore circumdatus est.
Sed quos tunc assumendorum corum. eadem
et nunc fiunt causa. Denique ait Tristis
est anima mea usque ad mortem. Numquam
ait. tristis est anima mea propter mortem.
Certe non ita. Nam si de morte erat
metus. eadem utique referri per quam e-
rat debuit. Sed aliud est usque in id
aliud ob id metuere. Et enim non fuit
quamdiu in fine est. quia usque in id quod ab
altero ceptum sit differat. Superius ergo
dixerat. scandalum patiemini in me in
ista nocte. Sciebat exterendos. fugan-

dos. negaturos. sed quia spiritus blasphe-
mia nec hic nec in futuro remittitur. me-
tuebat ne se deum abnegaret. quem et
cesum et consputum et crucifixum essent con-
templaturi. Que vero servata in petro
est. cum tamen negaturus esset ita negavit
Non novi hominem. Quia deinde aliquid in
filium hominis remittetur. Tristis ergo est us-
que ad mortem. Non utique mors sed tempus
mortis in metu est. Quia postea re-
surrectionis virtute fides esset firman-
da credentium. sequitur illud. Sustinete
et vigilate mecum. Et progressus pro-
cidit in faciem suam orans. Manere secum
pervigiles admonet. Sciebat enim ing-
ruente diabolo fidem eorum consopien-
dam. et pariter secum vigilantiam imperat
quibus eadem passio imminebat. Deinde
orat. Pater mi si possibile est transeat
a me calix iste. sed tamen non sicut ego
volo sed sicut tu vis. Transire a se calicem
rogat. Numquid ait transeat me calix
iste. Hec enim futura erat pro se timentis
oratio. Sed aliud est ut se transeat. aliud
ut a se transeat deprecari. In eo enim quod se
transit. ipse ille a molestia transeuntis
excipitur. Cum autem ut a se transeat ro-
gat. non ut ipse preteratur orat. sed ut
in alterum id quod a se transit excedat.
Numquid possibile erat non pati christum.
At quia iam a constitutione mundi sacramentum
hoc in eo erat necesse salutis omnium
numquam pati ipse nolebat. At qui super-
fundendum in remissionem peccatorum cor-
poris sui sanguinem consecraverat. quomodo
ergo pater si possibile est. et quomodo non sic
ego volo. sed sicut tu vis. Totus ergo
super hiis qui passuri erant metus est
Atque ideo quia non est possibile se non

pati. pro hijs rogauit quos passuri post se e-
rant dicens. transeat calix a me. idem quod
non a me bibitur. ita ab hijs bibatur
sine spei diffidentia. sine sensu doloris.
sine metu mortis. Ideo autem ait si possi-
bile est. quia carnem et sanguinem horum fir-
mus tenor est. et difficile est eorum arbitri-
o et corpora humana non vinci. Cdō autem
ait. non sicut ego volo sed sicut tu vis
vellet quidem eos non pati ne forte in pas-
sione diffiderent. sed coheredibus sue glorie
sine passionis difficultate mererentur.
Non ergo ut non paterentur rogauit dicens
non ut ego volo. sed ut ait quod pater vult
bibendi calicis in eos ex se transeat for-
titudo. quia ex voluntate eius non tantum
per christum vincendum diabolum. quam etiam per eius
discipulos oportebat. Post quam ad disci-
pulos redit et dormientes reprehendit
et petrum coarguit cur secum vnam sal-
tem horam non vigilet. Petrum ideo ex tri-
bus. quia pre ceteris non se scandalizaturum
fuerat gloriatus. Superioris autem metus
sui indicat causas dicens. orate ne intre-
tis temptationem. Hoc erat ergo quod vole-
bat. et ideo in oratione tradiderat. non
inducas nos in temptationem. ne quid in
nos infirmitati tuenelicet. Cur autem
ne in temptationem venirent orare eos
admonuisset ostendit dicens. Spiritus quidem
promptus est caro autem infirma. Non uti-
que de se. Ad eos enim hic sermo conuersus est.
Aut quomodo nunc de se spiritus promptus. si
superius tristis est anima usque ad mortem.
Si vigilandum precepit et orandum. ne in temp-
tationem inciderent vel ne infirmitati suc-
cumbant. Et ideo si possibile est ut a
se transeat calix orat. quia bibendi eius cau-
sa omnis infirma sit. Rursum autem discedens

orauit dicens. Pater si non potest transire ca-
lix iste nisi bibam illum fiat voluntas tua.
Passuris discipulis pro fidei iustifica-
tione. ocm se in corpus nostri infirmita-
tem assumpsit. cunctisque secum vniuersa ea
quibus infirmabamur affixit. Ideoque pec-
cata nostra portat et pro nobis dolet quia
a fidei in nobis calore feruente cum ad-
uersum diabolum passionis bello sit de-
certandum omnes imbecillitatum nostrarum dolo-
res cum corpore eius et passione mori-
untur. Et ideo transire ab eo calix non potest
nisi illum bibat. quia pati nisi ex eius pas-
sione non possumus. Unde iterum reuersus
reperit dormientes. ostendit absenac sue
tempore plures quosdam fidei sompno detinendos.
Sed rursus orauit. idem repetens. reuersusque
quos vigilare iusserat quos sopitos obiur-
gauerat. ait. Dormite iam et requiesci-
te. Post orationem frequentem post discursus
recursusque multiplices metum demit. se-
curitatem reddit. in requiem adhortatur
voluntatem patris iam de nobis securus ex-
pectat dicens. fiat voluntas tua. Calicem
transiturum in nos calicem bibens. infirmi-
tatem corporis nostri. et timoris sollicitudi-
nem. et ipsum dolorem mortis absorbet.
Cdō autem ad eos reuertens dormientesque
reperiens. primum reuersus obiurgat. secundo
quasi silet. tertio quiescere iubet. Ratio ista est.
quod primum post resurrectionem dispersos eos
et diffidentes et trepidos reprehendit.
secundo misso spiritu paraclito constantes ad con-
tinendam eorum libertatem oculis visitauit
Tertiam aliquamdiu legis amore detenti quo-
dam fidei sompno occupati sunt. tertio vero
idem claritatis sue reditu securitati eos
quietique restituit. Et adhuc eo loquente ecce
iudas vnus de duodecim venit et cum eo

plura turba. In hijs omnibus passionis
est ordo. sed in osculo iude hec sunt cō
dicio. ut doceremur uniuersos omnes eos quos
quibus sacerimus descituros in nos esse di
ligere. Osculum ei cuius dominus non respuit
Quod autem ait iude. fac quod facis. tradi
tionis sue potestatem sub ibi ihesus condici
one permittit. Nam qui iuris sui habeat
aduersum traditores aduocare duode
cim legiones angelorum. longe facilius
unius hominis et consilijs et actibus potuisset
occurrere. Denique pilato ait. non haberes
in me potestatem nisi datum tibi esset. Dat ergo
in se potestatem dicendo fac quod facis. s.
quia uoluntatis crimine pro facto pensat in
iuda. ee pagetet quod uoluntate iam fece
rat. Unus autem ex hijs qui cum eo erant
gladium exerens seruo principis sacerdo
tum aurem abscidit. cui que dominus ait. Con
uerte gladium tuum in locum suum. Omnes enim
qui gladio utuntur gladio peribunt. Ergo
si ipse iudicatus est. quia gladio utens
gladio peribit. Sed non omnibus gladio u
tentibus mors solet esse per gladium. Nam
plures per febres et alijs accidentibus casibus
absumuntur. qui gladio et iudicij officio et
resistendi latrocinijs necessitate sint usi.
Igitur ab apostolo serui principis sacerdotis au
ricula desecatur. populo iudeorum sacerdocio s
uiecti per xpisti disciplinam inobediens audi
tus exaudit. et ad capacitatem ueritatis
hoc quod erat inaudiens aperiuit. Tur
ba autem omnis aduersum dominum gladijs ar
mata processerat. recondi gladium pre
cepit. quia eos non humano sed oris sui gla
dio esset perempturus. Ceterum si sed singu
cuius omnis gladio utens gladio perime
tur. rete ad necem eorum gladius exerceba
tur. qui eodem utebantur ad facinus. Reliqua
uo gestorum ordinem habent. Falsi testes con
quisiti sacerdos eius ipsius in quo gloriabatur le
gis ignarus. etiam sacerdos an ipse esset xpistus
fide querens. quem occulte de eo lex et
prophete loquerentur. quem etiam ipse est xpistum
confessus inuitus. domino dicente. tu dixis
ti. Cuius maiestate audita ueste sibi
discidit. ipsum iudeorum quo contegebat
uelamentum legis abrumpens. In pal
mis uero atque sputis ad consummandum
hominis humilitatem uniuersa in eum contume
liarum genera exercebant. Diligenter autem con
tuendum est. quid condicione petrus negaue
uit. quamquam de hoc superius tractatum sit.
Nam primum ait non se intelligere quod di
ceret. sequentem se non ei adhesisse. tercio uero
se hominem nesciebat. quem dei filium pri
mus agnouit. Tamen quia ex infirmitate
carnis uel ambiguus extitisset. amarissi
me fleuit. recolens trepidationis istius
culpam se nec amonitum potuisse ui
tare. Tradit deinde pilato gentium iudi
ci. Non enim iudicari reus poterat ex
lege ipse sui dolo atque peccato. xxvij
Tunc uidens iudas qui eum tra
didit quoniam dampnatus est. Iu
das agens penitenciam precium
sanguinis xpisti reddidit sacerdotibus.
ut licet ipse uenditi sanguinis iusti
auctor esset. tamen cimentum infidelita
tem ipsa confessio uendentis argueret.
Qui responderunt. Quid ad nos. tu ui
deris. Confessio audax atque certa est
emisse se iusti sanguinem audiunt
et ex iudicij reatum futuros esse se
credunt. Cum tamen dicendo tu uideris. fu
turus ipsum in uendente constituant. con
ait uendentis testimonio scelus emen
tum confirmet. Heredes itaque suspen

dit se dapnato xpo cu monitis iude
tps est opatu. ut sub passione dni
omo tis infius supius q oibus et
reuulsis. et in oblivione officij sui v
niusoru eloru pturbatione obstupe
fcta. nec int mortuos visitaret n
int vivos p resurrectione haret fa
cultate pniie. De argentis vo reddi
tis qa pciu sanguis eet. neqz i cor
bona idz in oblatione pecunie ad
misseret. Et csilio inito emit ager fi
guli. in et sepultura pegrinoru de
putat. Magnu hoc cophie sacrm
et in fctis invetatis miraculi plena
meditatio. Figuli opus est de luto
vasa formare. cui in manu sit ex
luto vas a ad ipm a pulchri for
mare. Agru at sclm nucupari. ipis
dni nri ubis ctinet. Xpi g pcio se
dm emittit. idz vniusitis eius ac
qrit. et in sepultura pegrinoru at
qz iopu deputat. Nichil hinc pticet
ad isrl. Et totus h scli empti usus
alicuis e. hys videlz q in pcio xpi
sanguis sepelietur quo vniusa sut
epta. Oia ei a pre accepit q in celo
et q in tra sc. Et ido h ager figuli e
qa dei oia sc. cui in manu sit nos
ut velit tanq figul reformare. In hoc
g agro xpo cmortui et csepulti. hui
pegrinationis nre eterna requiem sor
tiem. In cui rei fide ihemie cophia sb
dit. ut in fcti isti ope tanto an dnic
vocis auctoritas ondceret. Introgante
at pilato an ipse eet rex iudeoru re
dit. tu dicis. Sz qi diusus sermo est q
fuat ad sacdote. Illi ei cgenti an ip
se eet xps diceat tu dixisti. Hoc ideo
qa lex ois venturu xpm pdicauit
crederet tanq de ptitis sacdoti. qa sp ven
turu xpm ex lege ipse dixisset. Huic
vo legis ignaro introganti an ipe
ipse eet rex iudeoru dicit tu dicis. q
a p fide pntis cfessionis salus gē
tiu est. Et qd ille hoc de se antea igno
rabat loqbat. qr hij negent q ante
a loqbant. Sedente at pilato p tri
bunali misit ad illu uxor sua dicens
nichil sit tibi et iusto illi. Gentes i ca
gentiu est plebis q iam fidelis cum
tu quo no versabat incredulu po
plm ad xpi fide advocat. Que qa
ipsa mlta sit ipsa passa p xpo in ca
de gtlam fute spei illu cu quo cuisa
bat iuitat. Deiu pilatus cu lavit
man. et ppło iudaico inocente se a
dni sanguie esse testat est. qa iudeis
suscipientib in se ac filios suos fusi do
mini sanguis crime cotidie in cfes
sione fidei ablutus gentiu pplis de
migrat. Offerti vo pilato ut scdm
solepnis diei pivilegiu. quo ex vnu
ex reis poscentib dimitti oportebat
ut ihm absolveret. barrabam poa oim
tib sacerdotib pplis elegit. Interpreta
tio at nois barrabe est pris fili. Sca
itaqz archanu fute infidelitatis on
dit xpo pris filiu prescindo. atqz xpm
s. hoiem pcti et diaboli filiu. poa qz
adhortatib pncipib suis. eligunt
dapnationi eseruatu q salutis au
tore. Cesso deiu dno iponit clamis
coccinea et vestis ipurea. et corona
spinea. et arudo dexte. et genu posito
adorat illudit. Susceptis videl oib
corpis nri infirmitatib. oim deniqz
mrtm quib regnu scai erat debitu
sanguie in cocci colore pfunditur

preciosoque patriarcharum ac prophetarum in
purpura honore vestitur. Spinis quoque idest
compungentium quondam peccatis gentium
coronatur. ut ex rebus pretiosis atque in
utilibus que capiti eius idest deo circumda
ta inolvitur gloria congeretur. Peccatorum enim
aculeus in spinis ex quibus christo victo
rie corona contexitur. In calamo vero
earundem gentium infirmitas atque in
anitas manu comprehensa firmatur
quin etiam capiti eius inlidetur. ut opinor
de ictu calami non grandis iniuria est
sed in eo res servatur. ut infirmitas genti
lium corporum manu christi contra comprehen
sa etiam in deum patrem quod caput est
conquiescat. In hiis autem omnibus christus dum
illuditur adoratur. Procedens autem homi
nem cirenensem lignum passionis
imponunt. Indignus enim erat iudeus christi
crucem ferre. quia fidei gentium erat et
lectum et crucem accipere et compati. Locus
deinde crucis talis est ut positus in
medio terre et capud in ~~vniuitate~~ huius
vniuersitatis insistens gentibus esset equa
lis. Oblatum quoque vinum felle admixtum
bibere recusavit. Non enim eterne glorie in
corruptioni peccatorum amaritudo mis
cetur. Vestis vero eius per sortem divi
sa est quia scissa est. mansuram incorrup
tionem corporis indicabat. Atque ita in
ligno vite cunctorum salus et vita
suspenditur. cum duo latrones leve ac
dextere affiguntur. et ideo cum eo ut in
telligi posset. mors hominum a mor
te vivificanti discrepare. Ille enim red
didit spiritum sponte cum voluit. istis
autem sunt comminuta omnem humani ge
neris vniuersitatem vocari ad sacramentum
passionis dominum ostendentes. Sed quia per

ad capescendam dei
constitutionem vni
uersis

diversitatem delictum sit omnium sed in dex
teram sinistramque divisio. vnus ex du
obus ad dexteram situs fidei iustifica
tione salvatur. Addit etiam illud op
probrium quo se ipse israel infidelitatis
arguit cum dicat. Hic est qui destrue
bat templum dei. et in triduo illud re
edificat ~~illud~~ et reliqua. Non erat dif
ficile de cruce descendere. sed sacramenti e
rat pretium voluntatis explendum. Sed
maiora opera in cruce positus age
bat totius commotione nature. Hoc autem max
imum omnium et veluti difficillimum po
nit. Quod autem venire erit. cum post t
riduum reedificatum dei templum in
corporis resurrectione cernatur. Et ideo autem
latrones in illo conditione passionis
exprobrant. vniversis etiam fidelibus scan
dalum crucis futurum esse significat. Nox
autem ex die divisio temporum est. Ita enim t
ribus dierum trium noctiumque totidem
numeris explet. et occultum divine opera
tionis misterium totius creationis stu
pore sentitur. Clamor vero ad deum cor
poris vox est. recedentis a se verbi dei con
testata discidium. Denique cum relinqui
tur exclamat dicens Deus meus quare
me dereliquisti. Sed relinquitur quia e
rat homo etiam morte perfungendus quin etiam
an ob quod per calamum datum in spongi
a acetum cum potuisset proclamans
spiritum reddidit. Diligenter est conten
dendum. Vinum et honor est inmortalitatis
et virtus. quod per vitium a incurie iacue
rit a vasis. Hoc autem cum in adam coacu
isset. ipse accepit et potavit ex gen
tibus. In calamo enim ex spongia ut po
taret affertur idest ex corporibus gentium
vicia corrupte eternitatis accepit

et in se atque immortalitatis corone
ea que in nobis erant vicia transfudit
Deinque in cohe positum potauerat
dixerat consummatum est. quia de vicari
humane corruptionis hausisset. quia
nichil agendum esset extiterat. spiri
tum clamore magna uoce emisit. de
cens non omnium potestate se perm Et deci
eps uelum templi scindit. quia excin
plis est diuisum in partes. et ueli hono
rum custodia angeli protegentis aufer
t. Terra mouetur Capax huius mor
tui esse non poterat. Petre scisse sunt. Quia
cum tam valida et fortia penetrans. dei
uerbum et potius eterne uirtutis irruperat
Et monumenta aperta sunt Erant enim
mortis claustra rescindi. Et multa
corpora sanctorum dormientium surrexerunt
Illuminans enim mortis tenebras et infer
norum obscura collustrans in sanctorum ad
presens conspiratorum resurrectione mor
tis ipsius spolia detrahebat Ut autem in
fidelitatis fiuam ista accumularet
centurio et custodes hunc totius rei pro
batione concinentes dei filium confitentur
Nota autem a ioseph rogato pilato ut
corpus redderet et syndone inuoluit et
in monumento nouo in petra exciso re
ponit. et saxum monumenti hostio
aduoluit quamquam sit ordo gestorum. et se
peliri cum esset necesse quia resurrecturus
esset ex mortuis. tamen non sine rerum ali
quarum momento expressa sunt singula Jo
seph apostolorum hic speciem. et ideo quamquam
duodecim apostolorum numero non fuit discipu
lus domini nuncupatur. Hic munda syndo
ne corpus inuoluit Et quidem in hoc eodem
lintheo repertum de celo ad petrum uni
uersorum animantium genera summissa Ex que

forte colligitur non serico sub linthea
minibus huius nostre consepeliri christo eterna
quia tamen in eo ut in confessione etiam
mundorum atque immundorum animalium fu
erit confessa diuisitas. Dominum quoque corpo
ris per apostolorum doctrinam infert in ua
cuam et nouam regionem. lapidis excisi
scilicet in pectus diuine gentilis quodam
doctrine opere excisum christus infert. rude
scilicet ac nouum. et nullo antea ingressu
timoris dei peruium. Et quia nichil preter e
um oporteat in pectora nostra penetrare
lapis ostio aduoluitur. ut quia nullus
antea in nos diuine institutionis auc
tor fuerat illatus nullus absque eo postea
inferatur Concetus dein fuerandi corporis
et sepulchri custodia atque obsigna
tio stultitie atque infidelitatis testimoni
um est. quod signare sepulchrum eius volu
erint. cuius precepto conspexissent de se
pulchro mortuum suscitatum. Mort
uo tre matutino diei dominica resurrectio
nis est initus. cum concusso mortis acu
leo illuminatis illius tenebris resur
gente uirtutum celestium domino infernorum
trepidatio commouetur Ca. xxviii

Angelus autem domini descendens et
lapidem reuoluens et sepul
chro assidens. nunc dei patris est
insigne. resurgenti filio ab inferis vir
tutum celestium ministeria mittentis Atque
ideo prior ipse resurrectionis est index
ut quodam famulatu paterne voluntati
tis resurrectio nunciaret Sed confestim
dominus mulieculis per angelum adhorta
tis occurrit et consalutat. ut nuncia
ture expectantibus discipulis resurrec
tionem non angeli potius quam christi ore lo
querentur Nota uero primum mulieculae

dn̄m uident salutatur atq3 genib'
voluitur. nūciare aplis iubetur
ordo in ↄtrariū cause pincipalis ~~est~~
est redditus. ut q̄a a sexo isto cepta
mors eēt. ipsi p̄mū resurrc̄ōnis glīe
et visus et fruc̄s et nūcius redderet'
Emit' uō a custodib' qui oīa hec
uiderāt argento. resurrectionis silē
tiū. et mendatiū furti. hōre .s. sc̄li ↄ
cupiditate. q̄a in pecūia hoī cuius
est. xp̄ī glīa denegatur

Liber Regularum In Tractato.

30. 39